

ISSN 1821-4320

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УСТАВНИ СУД

Б И Л Т Е Н
Број 2 / 2008

БЕОГРАД, новембар 2009. године

БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ број 2/2008
(збирка аката Уставног суда донетих од септембра до децембра 2008)

Едиција
Билтени Уставног суда Србије

Издавачи
Уставни суд Републике Србије
Јавно предузеће „Службени гласник“

За издаваче
др Боса Ненадић, председник
Слободан Гавриловић, директор

Уређивачки одбор
Главни и одговорни уредник Катарина Манојловић Андрић,
судија Уставног суда
Чланови Уређивачког одбора: др Оливера Вучић, Весна Илић
Прелић, др Драгиша Слијепчевић и Предраг Ћетковић, судије
Уставног суда, Снежана Наковска Антић, заменик секретара
Уставног суда, Светлана Стојковић, саветник Уставног суда
и Дејан Милић, самостални саветник

Приредила
Светлана Стојковић, саветник Уставног суда

Прелом, коректура и дизајн корица
Јавно предузеће „Службени гласник“

Тираж
500

Свако репродуковање, копирање, умножавање, превођење, објављивање или дистрибуирање ове публикације као целине или делова текста без претходног писменог одобрења Уређивачког одбора Уставног суда Републике Србије, представља повреду ауторског права, у смислу одредаба Закона о ауторским и сродним правима.

С А Д Р Ж А Ј

Уводне напомене	5
I. ОДЛУКЕ, РЕШЕЊА И ЗАКЉУЧЦИ УСТАВНОГ СУДА ДОНЕТИ У ПЕРИОДУ СЕПТЕМБАР– ДЕЦЕМБАР 2008. ГОДИНЕ	7
ПОСТУПАК ЗА ОЦЕНУ УСТАВНОСТИ И ЗАКОНИТОСТИ ОПШТИХ АКАТА, КАО И ЗА ОЦЕНУ САГЛАСНОСТИ ОПШТИХ АКАТА С ОПШТЕПРИХВАЋЕНИМ ПРАВИЛИМА МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА И ПОТВРЂЕНИМ МЕЂУНАРОДНИМ УГОВОРИМА	9
1. ЗАКОНИ И ДРУГИ ОПШТИ АКТИ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ	11
2. УРЕДБЕ И ДРУГИ АКТИ ВЛАДЕ	63
3. ОПШТИ АКТИ ДРУГИХ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА И ОРГАНИЗАЦИЈА	91
4. ОПШТИ АКТИ ОРГАНА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	127
– Општина и град	129
– Урбанизам и градња	148
– Јавни превоз	163
– Комуналне и сродне делатности	180
– Пословни простор	203
– Локалне таксе	207
– Месне заједнице	221
– Самодопринос	232
5. ОСТАЛИ ОПШТИ АКТИ	257
– Радни односи	259
– Стамбени односи	273
– Јавне службе, образовање	282
– Адвокатске коморе	297
6. ПРИВРЕМЕНЕ МЕРЕ	301
7. ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА	313
8. ПИСМА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ	391
9. НЕДОСТАТАК ПРОЦЕСНИХ ПРЕТПОСТАВКИ	395
– Оцена у односу на Устав и законе који су престали да важе	397
– Ненадлежност Уставног суда	404
– Неуредан предлог, иницијатива или други захтев	419
– Неблаговремен предлог или иницијатива	423
– Остало	424
ПОСТУПАК РЕШАВАЊА СУКОБА НАДЛЕЖНОСТИ	431
ПОСТУПАК ОДЛУЧИВАЊА О ИЗБОРНИМ СПОРОВИМА	457
ПОСТУПАК ПО УСТАВНОЈ ЖАЛБИ	461
– Одлуке	463
– Решења	587
II. ПРАВНИ СТАВОВИ УСТАВНОГ СУДА	683
III. ПРЕДМЕТНО-ПОЈМОВНИ РЕГИСТАР	693

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Публикација „Билтен“ Уставног суда припремана је и штампана за потребе Уставног суда Републике Србије више од четрдесет година. Отада је одштампано више од седамдесет свезака „Билтена“, по правилу две свеске годишње.

Година 2008. прва је година у којој је Уставни суд почео да примењује Устав Републике Србије од 2006. године, Закон о Уставном суду из 2007. године и Пословник о раду Уставног суда из 2008. године. На основу ових прописа, уз раније надлежности, почеле су се остваривати и бројне нове функције Уставног суда и учињена је прекретница у његовом раду. Новим Уставом Уставном суду је, поред класичне улоге заштитника уставности и законитости, поверена и надлежност заштите људских и мањинских права и слобода. Тако се у надлежности Уставног суда нашло и више врста уставноправних спорова који се покрећу жалбама као правним средством, а међу њима и уставном жалбом.

Одлукама донетим по уставним жалбама Уставни суд је у 2008. години започео са остваривањем нове, значајне функције заштите људских права и слобода гарантованих Уставом, чиме ће непосредно обраћање грађана и правних лица из Србије Европском суду за људска права у Стразбуру бити у значајној мери преусмерено ка Уставном суду, као највишем државном органу који штити ова права у Републици Србији.

Проширене надлежности Уставног суда и развој његове уставносудске праксе чине нужним искорак у публикавању „Билтена“ Уставног суда од својеврсног информатора уске стручне јавности ка публикацији која ће бити доступна најширој јавности у Србији.

Уставни суд, стога, у сарадњи са Јавним предузећем „Службени гласник“, први пут своју публикацију „Билтен“ за 2008. годину, представља и на овакав начин чини доступном најширој читалачкој јавности – како стручној, тако и свим грађанима, државним и другим органима, правним лицима и осталим субјектима.

У свесци број 1/2008 „Билтена“, која је читаоцима доступна и на веб-сајту Уставног суда, налазе се акти Уставног суда из прве половине 2008. године. Свеска број 2/2008 „Билтена“ садржи већи део аката (одлука, решења и закључака) Уставног суда из његове надлежности који су донети у другој половини 2008. године, са посебно приређеним сентенцама, сагласно правним ставовима Уставног суда израженим у сваком од тих аката. У тој свесци публиковани су и Ставови Уставног суда о питањима из надлежности Суда који су заузети у односном периоду, посебно ставови у вези са поступком по уставној жалби. Новину оба „Билтена“ чини

предметно-појмовни регистар који садржи индекс појмова са предметним регистром, као преглед свих садржаја обухваћених одлукама Уставног суда, сређених по азбучном реду и према правној области, врсти оспореног акта и спорном материјалноправном или процесноправном питању у конкретном предмету, односно према врстама поступака из надлежности Суда.

Верујемо да ће овако публикован „Билтен“ бити користан не само за рад судија и Стручне службе Уставног суда, судија и стручних сарадника у различитим судовима, запослених у државним органима и органима локалне самоуправе и територијалне аутономије, у другим институцијама и организацијама, адвоката и свих правника, већ и најширој јавности, ради упознавања са донетим одлукама и заузетим ставовима Уставног суда.

Катарина Манојловић Андрић, судија Уставног суда,
председник Уређивачког одбора „Билтена“

**I. ОДЛУКЕ, РЕШЕЊА И ЗАКЉУЧЦИ
ДОНЕТИ У ПЕРИОДУ СЕПТЕМБАР–ДЕЦЕМБАР
2008. ГОДИНЕ**

***ПОСТУПАК ЗА ОЦЕНУ УСТАВНОСТИ И ЗАКОНИТОСТИ
ОПШТИХ АКТА,
КАО И ЗА ОЦЕНУ САГЛАСНОСТИ ОПШТИХ АКТА
С ОПШТЕПРИХВАЋЕНИМ ПРАВИЛИМА
МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА И ПОТВРЂЕНИМ
МЕЂУНАРОДНИМ УГОВОРИМА***

**1. ЗАКОНИ И ДРУГИ ОПШТИ АКТИ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ**

– Одлуке

**Закон о изменама Закона о Државној ревизорској институцији
(„Службени гласник РС“, број 54/07)
– члан 3.**

Уставни суд је оценио да образложење Предлога закона о изменама Закона о Државној ревизорској институцији садржи разлоге за његово раније ступање на снагу, те да су изјашњењем о Предлогу оспореног закона у појединостима и у целини, на начин како је то предвиђено Пословником Народне скупштине, утврђени нарочито оправдани разлози за ступање на снагу закона пре осмог дана од дана његовог објављивања приликом доношења овог закона. Због тога оспорена одредба члана 3. Закона, која прописује ступање на снагу овог закона даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, није несагласна са чланом 196. став 4. Устава Републике Србије, према коме закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана њиховог објављивања, с тим да могу да ступе на снагу раније ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења. Имајући при томе у виду одредбе чл. 12, 15. и 16. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије о важењу закона и других републичких прописа донетих на основу претходног Устава Републике Србије од 1990. године и обавезу њиховог усклађивања са важећим Уставом, у роковима утврђеним овим уставним законом, који су још увек у току, Уставни суд сматра да постоји обавеза усклађивања са Уставом и Пословника Народне скупштине, до истека рокова утврђених Уставним законом, поред осталог, и са одредбом члана 196. став 4. Устава, тако што ће се ближе уредити поступак утврђивања нарочито оправданих разлога за раније ступање на снагу закона приликом његовог доношења.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање неуставности одредбе члана 3. Закона о изменама Закона о Државној ревизорској институцији („Службени гласник РС“, број 54/07).

О б р а з л о ж е њ е

Пред Уставним судом је предлогом покренут поступак за оцену уставности одредбе члана 3. Закона наведеног у изреци. У предлогу се наводи да није постојао уставни основ за доношење Закона о Државној ревизорској институцији („Службени гласник РС“, број 101/05), јер је овим законом образована Државна ревизорска институција о којој Устав из 1990. не садржи одредбе, па предлагачи

сматрају да није требало донети измене тог закона, него нови закон. Сматрају да оспорени члан 3. Закона о изменама Закона о Државној ревизорској институцији није у складу са одредбом члана 196. став 4. Устава Републике Србије зато што предвиђа ступање на снагу закона даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, иако Народна скупштина није посебно гласала о томе да ли постоје нарочито оправдани разлози за раније ступање на снагу наведеног закона.

Уставни суд је, на седници одржаној 26. јуна 2008. године, закључио да наведени предлог достави Народној скупштини на одговор, на основу одредаба члана 33. став 1. и члана 107. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). Пошто у остављеном року Народна скупштина није доставила одговор, Суд је наставио поступак на основу одредбе члана 34. став 3. Закона о Уставном суду.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да оспорена одредба члана 3. Закона о изменама Закона о Државној ревизорској институцији („Службени гласник РС“, број 54/07) прописује ступање на снагу овог закона даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Чланом 196. став 4. Устава Републике Србије утврђено је да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана њиховог објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења.

Одредбом члана 5. став 1. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06) предвиђено је да ће новоизабрани састав Народне скупштине, у току првог заседања након избора Владе, ускладити са Уставом законе којима се уређују Заштитник грађана и остваривање права грађана на обавештеност, и изабрати Заштитника грађана, орган надлежан за праћење остваривања права грађана на обавештеност, гувернера Народне банке Србије и органе Државне ревизорске институције.

Увидом у образложење Предлога закона о изменама Закона о Државној ревизорској институцији може се констатовати да оно садржи разлоге за доношење закона по хитном поступку и његово ступање на снагу пре осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, који се огледају у томе да је доношење Закона по хитном поступку и његово раније ступање на снагу начин да се избегне проузроковање штетних последица по рад органа и организација, имајући у виду обавезе утврђене Уставним законом за спровођење Устава Републике Србије.

Поступак за доношење закона и других аката Народне скупштине уређен је Пословником Народне скупштине („Службени гласник РС“, број 56/05 – пречишћен текст, 81/06 и 74/08), који је донет 1994. године, након чега је више пута мењан и допуњаван, и то последњи пут 2006. године, пре проглашења Устава Републике Србије од 2006. године. Оспорени Закон о изменама Закона о Државној ревизорској институцији донет је у поступку прописаном наведеним Пословником. Пословником Народне скупштине није предвиђен посебан поступак утврђивања постојања нарочито оправданих разлога за ступање на снагу закона пре осмог дана од дана његовог објављивања у складу са чланом 196. став 4. Устава, јер Пословник још увек није усклађен са новим Уставом. Из одредаба Пословника којима је уређен поступак за доношење закона (чл. 134. до 149.) произилази да се постојање нарочито оправданих разлога за раније ступање на снагу закона приликом његовог доношења утврђује изјашњавањем народних посланика о предлогу закона у појединостима, одлучивањем о амандманима, ако су они поднети на предложену одредбу којом се уређује ступање на снагу закона, односно изјашњавањем о предлогу закона у целини.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да образложење Предлога закона о изменама Закона о Државној ревизорској институцији садржи разлоге за

његово раније ступање на снагу, те да су изјашњењем о Предлогу оспореног закона у појединостима и у целини, на начин како је то предвиђено Пословником Народне скупштине, нарочито оправдани разлози за ступање на снагу закона пре осмог дана од дана његовог објављивања утврђени приликом доношења оспореног Закона. Суд је, при томе, имао у виду да, према одредби члана 12. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије, закони и други републички прописи остају на снази до њиховог усклађивања са Уставом, у роковима предвиђеним овим законом, ако овим законом није одређено да престају да важе, да је према одредбама чл. 15. и 16. Уставног закона општи рок за усклађивање закона и других прописа још у току, те да Уставним законом није одређено да Пословник Народне скупштине престаје да важи пре истека наведеног општег рока. С обзиром на изнето, Уставни суд сматра да постоји обавеза усклађивања са Уставом и Пословника Народне скупштине до истека рокова утврђених Уставним законом, поред осталог, и са одредбом члана 196. став 4. Устава, тако што ће се ближе уредити поступак утврђивања нарочито оправданих разлога за раније ступање на снагу закона приликом његовог доношења.

Питање да ли је усклађивање Закона о Државној ревизорској институцији са Уставом требало извршити доношењем новог закона у целини уместо путем измена и допуна важећег закона, које истичу предлагачи, је питање оцене целисходности, а не уставности закона, које не спада у надлежност Уставног суда утврђену чланом 167. Устава већ у надлежност законодавног органа.

На основу изложеног и одредбе члана 45. тачка 14) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број IV-73/2007 од 13. новембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 118/08)

**Закон о изменама и допунама Закона о Заштитнику грађана
(„Службени гласник РС“, број 54/07)
– члан 12.**

Уставни суд је оценио да је Уставним законом за спровођење Устава Републике Србије утврђена обавеза усклађивања Закона о Заштитнику грађана са Уставом у току првог заседања Народне скупштине након избора Владе и да образложење Предлога закона о изменама и допунама Закона о Заштитнику грађана садржи разлоге за његово раније ступање на снагу, те да су изјашњењем о Предлогу оспореног закона у појединостима и у целини, на начин како је то предвиђено Пословником Народне скупштине, нарочито оправдани разлози за ступање на снагу закона пре осмог дана од дана његовог објављивања утврђени приликом доношења оспореног Закона.

С обзиром на то да је рок за усклађивање закона и других републичких прописа још увек у току, Уставни суд сматра да постоји обавеза усклађивања са Уставом и Пословника Народне скупштине до истека рокова утврђених Уставним законом, поред осталог, и са одредбом члана 196. став 4. Устава, тако што ће се ближе уредити поступак утврђивања нарочито оправданих разлога за раније ступање на снагу закона приликом његовог доношења.

Питање да ли је усклађивање Закона о Заштитнику грађана са Уставом требало извршити доношењем новог закона или путем измена и допуна важећег закона, питање је оцене целисходности а не уставности закона, које не спада у надлежност Уставног суда утврђену чланом 167. Устава.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање неуставности одредбе члана 12. Закона о изменама и допунама Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, број 54/07).

О б р а з л о ж е њ е

Пред Уставним судом је предлогом покренут поступак за оцену уставности одредбе члана 12. Закона наведеног у изреци. У предлогу се наводи да није постојао уставни основ за доношење Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, број 120/04) јер је образован орган за који Устав из 1990. не садржи „јасне“ одредбе, па предлагачи сматрају да није требало донети измене и допуне тог закона, него нови закон. Сматрају да оспорени члан 12. Закона о изменама и допунама Закона о Заштитнику грађана није у складу са одредбом члана 196. став 4. Устава Републике Србије, зато што предвиђа ступање на снагу закона даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, иако нису постојали нарочито оправдани разлози за раније ступање на снагу, односно за доношење овог закона по хитном поступку.

Уставни суд је, на седници одржаној 26. јуна 2008. године, закључио да наведени предлог достави Народној скупштини на одговор, на основу одредаба члана 33. став 1. и члана 107. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). Пошто у остављеном року Народна скупштина није доставила одговор, Суд је наставио поступак на основу одредбе члана 34. став 3. Закона о Уставном суду.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да оспорена одредба члана 12. Закона о изменама и допунама Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, број 54/07) прописује ступање на снагу овог закона даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Чланом 196. став 4. Устава утврђено је да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана њиховог објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења.

Одредбом члана 5. став 1. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06) предвиђено је да ће новоизабрани састав Народне скупштине, у току првог заседања након избора Владе, ускладити са Уставом законе којима се уређују Заштитник грађана и остваривање права грађана на обавештеност и изабрати Заштитника грађана, орган надлежан за праћење остваривања права грађана на обавештеност, гувернера Народне банке Србије и органе Државне ревизорске институције.

Увидом у образложење Предлога закона о изменама и допунама Закона о Заштитнику грађана може се констатовати да он садржи разлоге за доношење закона по хитном поступку и његово ступање на снагу пре осмог дана од дана објављивања у

„Службеном гласнику Републике Србије“, који се огледају у томе да је доношење Закона по хитном поступку и његово раније ступање на снагу начин да се избегне проузроковање штетних последица по рад органа и организација, имајући у виду обавезе утврђене Уставним законом за спровођење Устава Републике Србије.

Поступак за доношење закона и других аката Народне скупштине уређен је Пословником Народне скупштине („Службени гласник РС“, број 56/05 – пречишћен текст, 81/06 и 74/08), који је донет 1994. године, након чега је више пута мењан и допуњаван, и то последњи пут 2006. године, пре проглашења Устава Републике Србије од 2006. године. У складу са одредбама овог акта, који је и даље на снази, донет је и Закон о допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Пословником није предвиђен посебан поступак утврђивања постојања нарочито оправданих разлога за ступање на снагу закона пре осмог дана од дана његовог објављивања. Из одредаба Пословника којима је уређен поступак за доношење закона (чл. 134. до 149.) произилази да се постојање нарочито оправданих разлога за раније ступање на снагу закона, приликом његовог доношења утврђује изјашњавањем народних посланика о предлогу закона у појединостима, одлучивањем о аманданима, ако су они поднети на предложену одредбу којом се уређује ступање на снагу закона, односно изјашњавањем о предлогу закона у целини.

Полазећи од наведеног Уставни суд је оценио да је Уставним законом за спровођење Устава Републике Србије утврђена обавеза усклађивања Закона о Заштитнику грађана са Уставом у току првог заседања Народне скупштине након избора Владе и да образложење Предлога закона о изменама и допунама Закона о Заштитнику грађана садржи разлоге за његово раније ступање на снагу, те да су изјашњењем о Предлогу оспореног закона у појединостима и у целини, на начин како је то предвиђено Пословником Народне скупштине, нарочито оправдани разлози за ступање на снагу закона пре осмог дана од дана његовог објављивања утврђени приликом доношења оспореног Закона. Суд је, при томе, имао у виду да, према одредби члана 12. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије, закони и други републички прописи остају на снази до њиховог усклађивања са Уставом, у роковима предвиђеним овим законом, ако овим законом није одређено да престају да важе, да је према одредбама чл. 15. и 16. Уставног закона општи рок за усклађивање закона и других прописа још у току, те да Уставним законом није одређено да Пословник Народне скупштине престаје да важи пре истека наведеног општег рока. С обзиром на изнето, Уставни суд сматра да постоји обавеза усклађивања са Уставом и Пословника Народне скупштине до истека рокова утврђених Уставним законом, поред осталог, и са одредбом члана 196. став 4. Устава, тако што ће се ближе уредити поступак утврђивања нарочито оправданих разлога за раније ступање на снагу закона приликом његовог доношења.

Питање да ли је усклађивање Закона о Заштитнику грађана са Уставом требало извршити доношењем новог закона у целини уместо путем измена и допуна важећег закона, које истичу предлагачи, је питање оцене целисходности, а не уставности закона, које не спада у надлежност Уставног суда утврђену чланом 167. Устава већ у надлежност законодавног органа.

На основу изложеног и одредбе члана 45. тачка 14) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Закон о порезу на додату вредност
(„Службени гласник РС“, бр. 84/04, 86/04, 61/05 и 61/07)
– члан 40. ст. 1. до 3. и члан 60. став 5.

Полазећи од уставног овлашћења законодавца садржаног у одредбама члана 91. Устава, Уставни суд је оценио да се законима о појединим врстама пореза, па тако и Законом о порезу на додату вредност, могу уредити и одређена питања из области пореза која су у функцији обезбеђивања пореске дисциплине, односно спречавања пореске евазије. Стога Суд сматра да утврђивање обавезе пореског обвезника који престане да обавља делатност на основу своје воље да, пре него што буде извршено брисање обвезника из регистра привредних субјеката, односно другог регистра, поднесе Пореској управи захтев за брисање из евиденције обвезника ПДВ-а, како је то учињено у оспореним одредбама члана 40. ст. 1. до 3. Закона о порезу на додату вредност, није несагласно са Уставом. Условљавање брисања из регистра издавањем потврде о брисању из евиденције обвезника ПДВ-а, на начин уређен овим законским одредбама, има за циљ да спречи пореског обвезника да фактичким престанком обављања делатности изгуби статус обвезника ПДВ-а, па је моменат престанка својства обвезника ПДВ-а законодавац везао за наступање одређених правно релевантних околности, као што је, у конкретном случају, издавање одговарајуће потврде Пореске управе. При томе, оспореном одредбом члана 60. став 5. наведеног Закона санкционисан је као порески прекршај случај када одговорно лице, између осталог, и у адвокатској комори, без потврде Пореске управе, изврши брисање обвезника из регистра, конкретно из именика адвоката.

Имајући у виду чињеницу да потврда Пореске управе о брисању обвезника из евиденције обвезника ПДВ-а не представља дозволу за престанак обављања делатности, односно за иступање из удружења, нити има значење ограничења или негације Уставом зајемчене слободе удруживања, Суд је оценио да се оспореним одредбама Закона не доводи у питање суштина Уставом зајемченог принципа слободе удруживања адвоката, нити самосталност и независност адвокатске коморе као професионалне организације која врши јавна овлашћења. Прописивањем одређених мера контроле, као и прибављања одређених доказа које се односе на све категорије пореских обвезника, као и прописивањем санкције за кршење императивне законске одредбе, као елемента очувања пореске дисциплине, и то под једнаким условима и у идентичним Законом прописаним правним ситуацијама, не прекорачују се Уставом утврђене границе овлашћења Републике Србије да законом уређује порески систем, као део система јавних финансија, а у оквиру тога и све елементе пореског система и механизме за обезбеђење пореске дисциплине у извршавању Уставом утврђене обавезе плаћања законом прописаних пореза од стране пореских обвезника.

Такође, оспореним одредбама Закона, према оцени Суда, ни на који начин се не повређују принципи утврђени Препоруком Комитета министара Савета Европе под називом „Слобода обављања адвокатске

професије“ и другим међународним документима о положају и улози адвокатуре на које се позива у предлогу, јер су ови принципи у целини уграђени у важећи Устав и унутрашње прописе (Закон о адвокатури, Статут Адвокатске коморе Србије, Статут Адвокатске коморе Војводине и др.).

Међутим, Суд је закључио да, сагласно одредби члана 105. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Народну скупштину обавести о проблемима који могу настати у примени оспорених одредаба Закона о порезу на додату вредност, у ситуацијама када обављање делатности престаје независно од воље субјекта, односно када је основ престанка обављања делатности и брисања из одговарајућег регистра неки принудни акт, као што је изречена дисциплинска мера забране обављања адвокатске делатности и брисање адвоката из именика адвоката од стране адвокатске коморе, судска одлука о забрани вршења делатности или одлука Уставног суда о забрани рада удружења грађана и др., за које се поставља питање да ли су обухваћене оспореним законским решењем.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог за утврђивање неуставности одредаба члана 40. ст. 1. до 3. и члана 60. став 5. Закона о порезу на додату вредност („Службени гласник РС“, бр. 84/04, 86/04, 61/05 и 61/07).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу оспорених одредаба Закона из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднет је предлог Адвокатске коморе Војводине за оцену уставности одредаба члана 40. ст. 1. до 3. и члана 60. став 5. Закона о порезу на додату вредност („Службени гласник РС“, бр. 84/04, 86/04, 61/05 и 61/07). Предлагач је оспорио уставност наведених одредаба Закона у односу на одредбе члана 55. Устава Републике Србије од 2006. године, као и у односу на општеприхваћена правила међународног права („Основни принципи о улози адвоката“ и Препорука Комитета министара Савета Европе под називом „Слобода обављања адвокатске делатности“). По мишљењу предлагача, слобода удруживања загарантована је непосредно Уставом, што подразумева и слободу удруживања у адвокатску комору. Предлагач наводи да слобода удруживања, без одобрења значи и слободу иступања из удружења, без одобрења, па закључује да се оспореним одредбама Закона „крше слободе и права човека и грађанина прописана Уставом“. Наиме, предлагач образлаже да престанак чланства у адвокатској комори, као удружењу грађана, може наступити и као последица извршавања дисциплинске мере брисања из именика адвоката, па условљавање овог брисања обавезом адвоката против кога се води дисциплински поступак да претходно затражи и прибави потврду о брисању из евиденције обвезника пореза на додату вредност (у даљем тексту: ПДВ), како је то, по мишљењу предлагача, прописано одредбама оспореног Закона, доводи до ограничавања јавних овлашћења адвокатске коморе. Предлагач сматра да из оваквог законског решења произлази да су рад и одлуке дисциплинског суда адвокатске коморе „условљени кооперацијом“ адвоката

коме прети изрицање најтеже санкције, чиме се доводи у питање самосталност и независност адвокатске коморе као удружења. Поред тога, предлагач је мишљења да се самосталност и независност адвокатске коморе, као удружења, угрожава и одредбама оспореног Закона, према којима ће и одговорно лице у адвокатској комори одговарати за прекршај ако без потврде о брисању из евиденције обвезника ПДВ-а изврши брисање из именика адвоката, спроводећи одлуку дисциплинског суда. У прилогу овоме, предлагач наводи да поменути „Основни принципи о улози адвоката“ у тачки 24. одређују право адвоката да оснивају и да се учлањују у самоуправна професионална удружења, ради заступања властитих интереса, стручног усавршавања и образовања и заштите професионалног интегритета, као и да је у Препоруци број 2000/21 од 25. октобра 2000. године под називом „Слобода обављања адвокатске професије“ Комитет министара Савета Европе препоручио: 1) да адвокатске коморе буду самоуправне организације, независне од власти и државе (начело V тачка 2.); 2) да се поштује улога коју адвокатска комора има у погледу одбране независности професије од сваког непромереног ограничења или повреде (начело V тачка 3.); и 3) да адвокатска комора сноси одговорност за вођење дисциплинског поступка против адвоката (начело VI тачка 2.). Уставном суду је предложено да, на основу одредбе члана 56. став 1. Закона о Уставном суду, обустави извршење појединачних аката или радњи донетих или предузетих на основу оспорених одредаба Закона о порезу на додату вредност.

На седници Уставног суда одржаној 29. маја 2008. године закључено је да се предлог за оцену уставности оспорених одредаба Закона достави Народној скупштини на одговор. Будући да одговор није достављен у остављеном року, Суд је поступак наставио, сагласно одредби члана 34. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Уставни суд је, на основу члана 167. став 1. тачка 1. Устава, надлежан да одлучује о сагласности закона и других општих аката са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима.

Оспореним одредбама члана 40. ст. 1. до 3. Закона о порезу на додату вредност прописано је: да је обвезник који престане са обављањем делатности дужан да поднесе надлежном пореском органу захтев за брисање из евиденције обвезника за ПДВ најкасније у року од 15 дана пре брисања из регистра код органа надлежног за вођење регистра (став 1.); да надлежни порески орган спроводи поступак и издаје потврду о брисању из евиденције за ПДВ (став 2.); да орган надлежан за вођење регистра не може извршити брисање обвезника из регистра без потврде из става 2. овог члана (став 3.). Оспореном одредбом члана 60. став 5. Закона прописано је да ће се новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казнити за прекршај одговорно лице у суду, органу јединице локалне самоуправе, адвокатској комори, професионалном удружењу, као и другом органу или организацији надлежној за упис у регистар, ако без потврде из члана 40. став 3. овог закона изврши брисање обвезника из регистра.

Одредбом члана 20. став 1. Устава Републике Србије прописано је да људска и мањинска права зајемчена Уставом могу законом бити ограничена ако ограничење допушта Устав, у сврхе ради којих га Устав допушта, у обиму који је неопходан да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и без задирања у суштину зајемченог права. Одредбом члана 55. Устава, поред осталог, јемчи се слобода политичког, синдикалног и сваког другог удруживања, као и право да се остане изван сваког удружења (став 1.); удружења се оснивају без претходног одобрења уз упис у регистар који води државни орган, у складу са законом (став 2.).

Устав, такође, утврђује да се средства за финансирање надлежности Републике Србије, аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе обезбеђују из пореза и других прихода утврђених законом, а обавеза плаћања пореза утврђена је као

општа обавеза (члан 91. ст. 1. и 2.). Сагласно члану 97. Устава, Република Србија је овлашћена да уређује и обезбеђује, поред осталог, порески систем (тачка 6.), као и финансирање остваривања права и дужности Републике утврђених Уставом и законом (тачка 15.).

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да се законима о појединим врстама пореза, па тако и Законом о порезу на додату вредност, могу уредити и одређена питања из области пореза која су у функцији обезбеђивања пореске дисциплине, односно спречавања пореске евазије. Стога, Суд сматра да утврђивање обавезе пореског обвезника који престане да обавља делатност на основу своје воље да, пре него што буде извршено брисање обвезника из регистра привредних субјеката, односно другог регистра поднесе Пореској управи захтев за брисање из евиденције обвезника ПДВ-а, како је то учињено у оспореним одредбама члана 40. ст. 1. до 3. Закона о порезу на додату вредност, није несагласно са Уставом. У супротном, порески обвезник би могао, у циљу избегавања плаћања ПДВ-а, само фактички да престане са обављањем делатности, чиме би престао да постоји услов обављања делатности као трајне активности, који је један од Законом прописаних услова за стицање својства пореског обвезника ПДВ-а. Да би се то онемогућило, оспореном одредбом Закона прописана је обавеза пореског обвезника да, најкасније у року од 15 дана пре брисања из одговарајућег регистра у који је уписан ради обављања одређене делатности, поднесе захтев надлежном пореском органу за брисање из евиденције обвезника ПДВ-а. Само после добијања потврде Пореске управе о брисању из евиденције обвезника ПДВ-а може се извршити брисање обвезника из регистра јер, у правном смислу, тек се тада губи статус обвезника ПДВ-а. Пореска управа има обавезу да спроведе прописани поступак и обвезнику изда одговарајућу потврду о брисању из евиденције обвезника ПДВ-а. Оспореном одредбом члана 60. став 5. наведеног Закона санкционисан је као порески прекршај случај када одговорно лице, између осталог, и у адвокатској комори, без потврде Пореске управе, изврши брисање обвезника из регистра, конкретно из именика адвоката.

Према томе, условљавање брисања из регистра издавањем потврде о брисању из евиденције обвезника ПДВ-а има за циљ да спречи пореског обвезника да фактичким престанком обављања делатности изгуби статус обвезника ПДВ-а, па је моменат престанка својства обвезника ПДВ-а законодавац везао за наступање одређених правно релевантних околности, као што је то, у конкретном случају, издавање одговарајуће потврде Пореске управе. Имајући у виду чињеницу да потврда која се прибавља од стране Пореске управе о брисању обвезника из евиденције обвезника ПДВ-а не представља никакву дозволу за престанак обављања делатности, односно за иступање из удружења, Суд је оценио да се оспореним одредбама Закона не доводи у питање суштина Уставом зајемченог принципа слободе удруживања адвоката, нити самосталност и независност адвокатске коморе као професионалне организације која врши јавна овлашћења. Такође, оспореним одредбама Закона, према оцени Суда, ни на који начин се не повређују поменути „Основни принципи о улози адвоката“, као и Препорука Комитета министара Савета Европе под називом „Слобода обављања адвокатске професије“, јер су, суштински гледано, ови принципи у целини уграђени у важећи Устав и унутрашње прописе (Закон о адвокатури, Статут Адвокатске коморе Србије, Статут Адвокатске коморе Војводине и др.). Наиме, полазећи од тога да у овом случају слобода удруживања представља посебан облик слободе удруживања у професионалне организације којима Закон поверава вршење појединих јавних овлашћења, Суд је оценио да слобода удруживања у адвокатску комору подразумева слободно организовање адвоката у професионалну организацију јавноправног карактера ради заштите професионалних интереса адвоката и у циљу обављања

адвокатске делатности, са свим правима и обавезама чланова удружења, у складу са законом и статутом адвокатске коморе. При томе, Суд је имао у виду да се садржина принципа слободе удруживања огледа кроз два аспекта, и то као право да се не удружује и као право да се удружује или припада удружењу, што укључује и слободу иступања из удружења.

На основу изнетог, Суд је утврдио да се прописивањем одређених мера контроле, као и прибављањем одређених доказа који се односе на све категорије пореских обвезника, под једнаким условима и у идентичним Законом прописаним правним ситуацијама, не прекорачују Уставом утврђене границе овлашћења Републике Србије да законом уређује порески систем, као део система јавних финансија, а у оквиру тога и све елементе пореског система, па и механизме за обезбеђење пореске дисциплине у извршавању Уставом утврђене обавезе плаћања законом прописаних пореза од стране пореских обвезника. Прописивање обавезе прибављања потврде о брисању из евиденције ПДВ-а пореским обвезницима који намеравају да престану са обављањем делатности, пре брисања из одговарајућег регистра који води надлежни орган, према оцени Суда, нема значење ограничења, нити негације Уставом зајемчене слободе удруживања. Такође, Суд је оценио да прописивање санкције за кршење императивне законске одредбе која представља, такође, елемент очувања пореске дисциплине нема значење ограничења слободе удруживања.

Из наведених разлога Суд сматра да наводи предлагача којима се оспорава уставност одредаба члана 40. ст. 1. до 3. и члана 60. став 5. Закона о порезу на додату вредност нису основани, те је предлог овлашћеног предлагача у том делу одбио. Међутим, Суд је закључио да, сагласно одредби члана 105. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Народну скупштину обавести о проблемима који могу настати у примени оспорених одредаба Закона о порезу на додату вредност.

Наиме, када се ради о случајевима брисања адвоката из именика адвоката на основу изречене дисциплинске мере дисциплинског суда адвокатске коморе, а не на основу личног захтева адвоката, Уставни суд је оценио да се основаним поставља питање да ли су оспореним законским решењем обухваћени и овакви случајеви брисања из одговарајућег регистра. По оцени Суда, оспорена законска решења имају у виду редовне ситуације, тј. добровољни престанак обављања делатности. Међутим, будући да се својство пореског обвезника стиче уписом у одговарајућу евиденцију код пореског органа, као и да престаје брисањем из те евиденције, Суд је оценио да могу настати проблеми у ситуацији када обављање делатности престаје независно од воље субјекта, односно када је основ престанка обављања делатности неки принудни акт, као што је и изречена дисциплинска мера забране обављања адвокатске делатности и брисање адвоката из именика адвоката од стране адвокатске коморе, судска одлука о забрани вршења делатности или одлука Уставног суда о забрани рада удружења грађана и др. С обзиром на то да овакви принудни акти производе правно дејство даном достављања одговарајућег акта органу надлежном за вођење регистра, односно у роковима утврђеним законом, поставља се питање да ли је у оваквим специфичним случајевима престанка обављања делатности које има за последицу и брисање из одговарајућег регистра неопходно да обвезник сам захтева и прибављање одговарајуће потврде о брисању из евиденције обвезника ПДВ-а и да ли је то уопште могуће учинити у законом прописаном року, а посебно како би била извршена одлука надлежног органа ако лице на које се одлука односи не достави прописану потврду.

Поред изнетог, а полазећи од надлежности Уставног суда, утврђене чланом 167. став 2. Устава, Суд указује да је одредбама чл. 80. и 81. Закона о Уставном суду Уставни суд овлашћен да одлучује и о забрани рада удружења грађана, те да у

случају да Уставни суд донесе одлуку о забрани одређеног удружења, према императивној норми члана 81. Закона, удружење се брише из одговарајућег регистра даном достављања одлуке Уставног суда органу надлежном за вођење регистра, према важећим законским решењима – надлежном министарству.

По оцени Суда, оспорене одредбе Закона о порезу на додату вредност се не односе на ове случајеве престанка обављања делатности, јер би се у супротном довело у питање вршење јавних овлашћења, односно остваривање надлежности органа утврђених другим законима, укључујући и Закон о адвокатури („Службени лист СРЈ“, бр. 24/98, 26/98, 69/2000, 11/02 и 72/02). Уз то, у оваквим случајевима се не може говорити о прекршајној одговорности одговорног лица које на основу коначног, правоснажног и извршног акта изврши брисање адвоката из одговарајућег регистра, односно примени санкције на одговорно лице које изврши брисање обвезника из регистра, без достављене потврде Пореске управе о брисању дотадашњег пореског обвезника из регистра, како је то прописано одредбом члана 60. став 5. Закона, јер би такво значење ове одредбе имало за последицу кршење не само одредаба Закона о адвокатури и других закона, већ и самог Устава.

Будући да се предлаже доношење коначне одлуке у овој правној ствари, захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспореног Закона, Суд је одбацио, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду.

На основу изложеног, и одредаба члана 45. тачка 14) и члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број
IУ-240/2005 од 25. септембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број
108/08)

Закон о приватизацији
(„Службени гласник РС“, бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07)
– члан 13. став 2. и члан 41а

и

Закон о изменама и допунама Закона о приватизацији
(„Службени гласник РС“, број 45/05)
– члан 1. став 2, члан 2. тачка 3), чл. 3. и 4, члан 6. став 1,
чл. 16, 19, 31. и 34.

Одредбама члана 13. Закона о приватизацији којима је законодавац, на основу овлашћења из члана 86. став 2. Устава да уреди услове и начин претварања друштвене својине у приватну, уредио и питање начина и средстава плаћања у поступку приватизације (плаћање домаћом и страном конвертибилном валутом, као и обвезницама по основу неисплаћене девизне штедње грађана издатих држављанима Србије), се, по оцени Уставног суда, не доводи у питање равноправност учесника у поступку приватизације у погледу начина плаћања, посебно имајући у виду да је позитивним законским решењима дата могућност свим заинтересованим лицима да на тржишту хартија од вредности купе

обвезнице издате по основу старе девизне штедне грађана и њима врше плаћања у поступку приватизације.

У вези са оспореном одредбом члана 4. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији од 2005. године, којом је прописано да средства плаћања не могу бити у обвезницама које нису доспеле на дан продаје капитала, Уставни суд сматра да се законодавац, приликом уређивања наведеног питања, кретао у границама својих уставних овлашћења да уреди услове и начин претварања друштвене својине у приватну својину, а у оквиру тога и начин плаћања. О целисходности таквог законског решења Суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, није надлежан да одлучује.

У односу на оспорене одредбе члана 41а Закона о приватизацији и члана 19. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији из 2005. године, којима су прописани основи за раскид уговора о продаји капитала и правне последице раскида тог уговора – у погледу задржавања власничких права на капиталу запослених у субјекту приватизације, стечених у складу са одредбама овог закона, као и задржавања плаћеног износа на име уговорене цене, Уставни суд је становишта да је уставним одређењем по коме се услови, начин и рок претварања друштвене у приватну својину уређују законом, законодавац овлашћен не само да уреди питање садржине уговора, већ и разлоге за раскид уговора о приватизацији, на начин којим се обезбеђује заштита општег интереса у процесу претварања друштвеног и државног капитала у приватни, имајући при томе у виду и уставно одређење да се процес приватизације заснива на успостављању тржишног система привређивања заснованог на приватној својини, као основној претпоставци економског развоја и социјалне стабилности (члан 82. став 1. и члан 86. ст. 1. и 2. Устава). У вези са наводима предлагача да се оспореним одредбама члана 41а Закона нарушава принцип равноправности грађана, Уставни суд налази да је законско уређивање уговорног односа у поступку приватизације израз уставног овлашћења законодавца да уреди та питања, те будући да из императивног карактера законских одредаба којима је уређен процес приватизације следи да се односи који се у оквиру тог процеса заснивају не могу мењати вољом ниједне од уговорних страна у поступку приватизације, нити се једној од страна дају већа права у том уговорном односу, већ се читав однос уређује законом, то се овим одредбама Закона не доводи у питање равноправност учесника уговорног односа.

Суд сматра да одредба члана 41а став 3. Закона није несагласна са уставним одредбама о забрани повратног дејства закона и других општих аката, јер се том одредбом не уређују односи у прошлости и иста је заснована на Уставу, како са аспекта уставног овлашћења законодавца да уреди односно питање, тако и са аспекта уставне забране повратног дејства прописа. Тврдње иницијатора о ретроактивној примени оспорене одредбе од стране Агенције за приватизацију не односе се на питања уставности, јер Уставни суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, није овлашћен да цени правилну примену прописа, већ су спорове који настају у вези са применом

прописа, сагласно Уставу, надлежни да решавају судови, односно други државни органи.

Одлучујући о уставности одредаба члана 1. став 2. и члана 6. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 45/05), којима су прописане надлежности Агенције за приватизацију за обављање послова стечајног управника и доношење одлуке о реструктурирању субјекта приватизације, Уставни суд је оценио да су сагласне са уставним одредбама које законодавцу дају овлашћење да уређујући процес претварања друштвене својине у приватну својину уреди и случајеве када је над субјектом приватизације покренут поступак стечаја, односно када субјект приватизације сâм не донесе одлуку о реструктурирању, водећи при томе рачуна о обезбеђењу спровођења процеса приватизације засноване на општем интересу, који је изнад интереса појединачног субјекта приватизације.

Оспореним одредбама члана 2. тачка 3) и члана 3. Закона законодавац је, у оквиру уставног овлашћења да уреди услове, начин и рокове за претварање постојеће друштвене својине у приватну, одредио и круг лица са статусом купца капитала или имовине у поступку приватизације која то својство могу изгубити под законом прописаним условима. Овим законским одредбама се не врши дискриминација грађана, нити угрожава њихова једнакост и слобода предузетништва, односно правна сигурност уопште, већ се из приватизације изузима онај круг лица који би својим учешћем угрозио остваривање законског циља да се приватизацијом обезбеди стварање услова за развој привреде и социјалну стабилност.

У односу на оспорени члан 16. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији из 2005. године, којим је прописан губитак права на враћање депозита оног учесника на тендеру чија је понуда проглашена најповољнијом, односно највише рангирана, који не закључи уговор или не плати уговорену цену у предвиђеном року, Уставни суд је утврдио да такво законско прописивање представља начин обезбеђења заштите општег интереса и остваривања начела правне сигурности у поступку приватизације и да није несагласна Уставу.

У односу на оспорену уставност одредаба члана 31. Закона из 2005. године, Уставни суд је оценио да се прописивањем у овим одредбама немогућности одређивања или спровођења принудног извршења над имовином субјекта приватизације за који је донета (или ће бити донета) одлука о реструктурирању, не доводе у питање права ималаца извршних исправа на потраживање према субјекту приватизације, већ се постојање и остваривање ових права везује за остваривање општег интереса израженог кроз приватизацију тих субјеката, чиме се само привремено суспендује могућност принудног извршења, али се не задире у имовинска права појединца утврђена правоснажном судском одлуком, те да је овакво ограничење имовинских права опредељено Законом утврђеним општим интересом претварања друштвене својине у приватну, а што оспорену

одредбу не чини несагласном Уставу (члан 58. став 2.) и одредбама члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију.

У вези са оспореном одредбом члана 34. наведеног Закона, којом је прописано да ће се продаја капитала, односно имовине субјекта приватизације који се приватизује методом јавне аукције и који има обавезе према државном повериоцу за који до дана ступања на снагу овог закона није донета одлука о прихватању програма приватизације, спроводити по одредбама овог закона, Уставни суд сматра да је законодавац, сагласно уставном овлашћењу да уреди процес приватизације, овлашћен и да одреди начин окончања поступака приватизације методом јавне аукције који су започети, а нису окончани до ступања на снагу Закона, односно да ће се исти спроводити по одредбама овог закона. О целисходности таквог законског решења, Уставни суд није надлежан да одлучује.

Сагласно одредбама члана 17, члана 168. ст. 1. и 2. Устава, Суд је оценио да је право правних и физичких лица да на темељу одредбе члана 168. став 2. Устава иницирају покретање поступка за оцену уставности и законитости прописа Републике Србије резервисано искључиво за правна лица уписана у регистар привредних субјеката у Републици Србији, односно за физичка лица која су држављани Србије, због чега страна правна и физичка лица немају уставну легитимацију за покретање поступка нормативне контроле прописа Републике Србије, већ се заштита њихових права и интереса остварује у поступку по уставној жалби. То су били разлози за одбацивање иницијативе страног правног лица за оцену уставности одредбе оспореног Закона о приватизацији (члан 3. став 5.), која није испуњавала процесне услове за мериторно одлучивање.

Како је са престанком државне заједнице Србија и Црна Гора престала да важи и Уставна повеља, у односу на коју је тражена оцена сагласности одредбе члана 42. став 2. Закона о приватизацији, то су престале процесне претпоставке за оцену сагласности ове одредбе Закона са Уставном повељом, па је, сагласно одредби члана 57. тачка 2) Закона о Уставном суду, поступак покренут предлогом у односу на ову одредбу обустављен. Није било процесних претпоставки ни за оцену уставности оспорених одредаба члана 52. став 3. и члана 54. Закона, због престанка важења у току поступка како ових одредаба Закона тако и Устава од 1990. године у односу на који је тражена оцена њихове уставности, а што је био разлог за одбацивање иницијативе за оцену уставности ових одредаба, сагласно члану 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду.

Уставни суд није надлежан за одлучивање о међусобној сагласности оспорених одредаба Закона о приватизацији са одредбама других закона, као аката исте правне снаге.

Када доноси коначну одлуку, Суд, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, одбацује захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспорених одредаба Закона, као у тачки 5. изреке.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог и не прихватају се иницијативе за утврђивање неуставности одредаба члана 13. став 2. и члана 41а Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07).

2. Не прихватају се иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 1. став 2, члана 2. тачка 3), чл. 3. и 4, члана 6. став 1, чл. 16, 19, 31. и 34. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 45/05).

3. Обуставља се поступак за оцену сагласности одредбе члана 42. став 2. Закона из тачке 1. са Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора.

4. Одбацују се иницијативе за оцену уставности одредаба члана 3. став 5, члана 52. став 3. и члана 54. Закона из тачке 1.

5. Одбацују се захтеви за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспорених одредаба Закона из тачке 1.

6. Одбацују се захтеви за оцену сагласности одредаба Закона из тачке 1. са одредбама Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени лист СРЈ“, бр. 31/93, 22/99 и 44/99) и Закона о страним улагањима („Службени лист СРЈ“, бр. 3/02 и 5/03).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднети су предлог и иницијативе за оцену уставности одредаба Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07) и Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 45/05), наведених у изреци. Затражена је и оцена сагласности оспорених одредаба Закона са Протоколом 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Законом о облигационим односима и Законом о страним улагањима. Предложено је да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, обустави извршење појединачних аката или радњи донетих, односно предузетих на основу оспорених одредаба Закона.

Према члану 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поступци пред Уставним судом започети пре ступања снагу овог закона окончаће се по одредбама овог закона.

Предлогом и иницијативама тражена је оцена уставности оспорених одредаба Закона у односу на Устав Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи ступањем на снагу Устава од 2006. године, па је оцена уставности оспорених одредаба Закона вршена у односу на Устав Републике Србије од 2006. године, сагласно одредбама члана 167. овог Устава.

Уставом Републике Србије од 2006. године утврђено је: да се људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно примењују (члан 18. став 1.); да су пред Уставом и законом сви једнаки и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу (члан 21. ст. 1. и 3.); да се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима и имаоцима јавних овлашћења, као и да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36.); да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном

на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне, да се законом може ограничити начин коришћења имовине, као и да је одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других дажбина или казни, дозвољено само у складу са законом (члан 58. ст. 1. до 3.); да се јемче приватна, задружна и јавна својина, с тим да се постојећа друштвена својина претвара у приватну својину под условима, на начин и у роковима предвиђеним законом, а да се средства из јавне својине отуђују на начин и под условима утврђеним законом (члан 86.); да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине (члан 97. тач. 6. и 7.).

Протоколом 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода предвиђено је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права, као и да претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни (члан 1.).

Оспореном одредбом члана 3. став 5. Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07) прописано је да се у складу са одредбама овог закона приватизује капитал и имовина у друштвеним предузећима основаним од делова предузећа у Републици Србији чије је седиште на територији република бивше СФРЈ.

По мишљењу предузећа „Фруктал“ из Словеније, наведена одредба Закона у супротности је са одредбама Устава Србије (члан 58.), Протокола 1. уз Европску конвенцију о људским правима (члан 1.), Закона о потврђивању Споразума о питањима сукцесије (чл. 1. и 2а Прилога Г) и Закона о основама својинскоправних односа (члан 20.).

Приликом разматрања ове представке Уставном суду се, као претходно, поставило питање постојања овлашћења страног лица за иницирање поступка пред Уставним судом. Уставом је утврђено: да странци, у складу са међународним уговорима, имају у Републици Србији сва права зајемчена Уставом и законом, изузев права која по Уставу и закону имају само држављани Републике Србије (члан 17.); да поступак за оцену уставности и законитости могу да покрену државни органи, органи територијалне аутономије или локалне самоуправе, као и најмање 25 народних посланика, као и да поступак може покренути и сам Уставни суд, те да свако правно или физичко лице има право на иницијативу за покретање поступка за оцену уставности и законитости (члан 168. ст. 1. и 2.); да се против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом може изјавити уставна жалба (члан 170.). Сагласно наведеним уставним одредбама, Суд је оценио да је право правних и физичких лица да на темељу одредбе члана 168. став 2. Устава иницирају покретање поступка за оцену уставности и законитости прописа Републике Србије резервисано искључиво за правна лица уписана у регистар привредних субјеката у Републици Србији, односно за физичка лица која су држављани Србије. Стога страна правна и физичка лица, по оцени Суда, немају уставну легитимацију за покретање поступка нормативне контроле прописа Републике Србије по било ком основу. Заштита права и интереса страних лица остварује се у поступку по уставној жалби, у оквиру кога могу истаћи да су им Уставом зајемчена права повређена применом неуставних одредаба закона Републике Србије. У том случају ће питање оцене уставности закона на основу кога су донети појединачни акти, који су предмет

оспорувања уставне жалбе, представљати претходно питање од чијег решења ће зависити основаност уставне жалбе.

Иницијативом су оспорене одредбе члана 13. став 2. Закона о приватизацији и члана 4. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 45/05). Иницијатор наводи да су оспореном одредбом члана 13. став 2. Закона дискриминисана сва правна лица, као и физичка лица која нису држављани Србије и да је „прекршена“ слобода предузетништва, чиме су повређене уставне одредбе о равноправности и једнакости грађана у правима и дужностима. Оспорени члан 4. Закона, по мишљењу иницијатора, је неуставан, јер је могућност плаћања обвезницама дозвољена само уколико су обвезнице доспеле на дан продаје капитала, али не и обвезницама које доспевају кад и рате за отплату.

Оспореном одредбом члана 13. став 2. Закона о приватизацији предвиђено је да средства плаћања могу бити и у обвезницама по основу неисплаћене девизне штедње грађана које доспевају закључно са даном продаје капитала или имовине, издатим физичким лицима која су држављани Републике Србије. Оспореним чланом 4. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 45/05) предвиђено је да се у члану 13. после става 3. додаје став 4, према коме средства плаћања не могу бити у обвезницама по основу неисплаћене девизне штедње грађана издатим физичким лицима која су држављани Републике Србије и које нису доспеле на дан продаје капитала, односно имовине, ако се уговорена цена плаћа у највише шест годишњих рата.

Одредбама члана 13. Закона законодавац је, на основу овлашћења из члана 86. став 2. Устава да уреди услове и начин претварања друштвене својине у приватну, уредио и питање начина и средстава плаћања у поступку приватизације. Као основни начин плаћања, Законом је предвиђена могућност плаћања домаћом и страном конвертибилном валутом (члан 13. став 1.), која је доступна сваком потенцијалном учеснику поступка приватизације, а потом и могућност плаћања обвезницама по основу неисплаћене девизне штедње грађана издатим држављанима Србије (члан 13. став 2.). Таквим решењем се, по оцени Уставног суда, не доводи у питање равноправност учесника у поступку приватизације у погледу начина плаћања. Суд је при том имао у виду да је позитивним законским решењима дата могућност свим заинтересованим правним и физичким лицима да на тржишту хартија од вредности купе обвезнице издате по основу старе девизне штедње грађана и њима врше плаћања у поступку приватизације. У вези са оспореном одредбом члана 4. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији од 2005. године, којом је прописано да средства плаћања не могу бити у обвезницама које нису доспеле на дан продаје капитала, Уставни суд сматра да се законодавац приликом уређивања наведеног питања кретао у границама својих уставних овлашћења да уреди услове и начин претварања друштвене својине у приватну својину и у оквиру тога и начин плаћања, а о целисходности таквог законског решења Суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, није надлежан да одлучује.

Предлогом и иницијативама оспорене су одредбе члана 41а Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/01, 18/03 и 45/05), односно члана 19. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 45/05). Наводи се да су оспорене законске одредбе несагласне са уставним одредбама којима се јемчи мирно уживање својине и равноправност својинских облика (чл. 58. и 86). Оспорувајући уставност одредаба члана 41а став 1. тач. 4), 6) и 7) Закона, иницијатор истиче да се континуитет делатности може врло различито тумачити, а када би, у крајњој линији, купац поштовао континуитет делатности фирма би отишла у „сигурну пропаст“ (тачка 4)), да је решавање питања запослених „и сувише широк појам

да би се могао остварити минимум правне сигурности у материји раскида овако значајних уговора“ (тачка 6)), док је одредбом тачке 7) предвиђена могућност утврђивања других разлога за раскид уговора у самом уговору, уз напомену да одредбе уговора нису предмет преговора међу странкама, већ да његов садржај одређује Агенција за приватизацију. По мишљењу иницијатора, оспореним одредбама члана 41а ст. 2. и 3. Закона, којима је уређено питање раскида уговора о продаји субјекта приватизације, „приватна својина је потпуно лишена правне заштите“ и злоупотребљен је институт „општег интереса“. Наводи се да Агенција за приватизацију, као учесник у послу, није квалификована да оцењује савесност купца и да „један субјект приватизације може бити продат безброј пута и увек ће Агенција задржати купопродајну цену“, што, у крајњој линији, представља облик одузимања (конфискације) имовине. У предлогу се наводи да се оспореном одредбом члана 41а став 3. Закона нарушава принцип равноправности грађана, суспендује право грађана да спорни однос реше пред судом и омогућава једној страни да задржи износ примљен по основу уговора који се раскида. Предлагач наводи да одредба члана 41. став 3. Закона има ретроактивно дејство, јер је Агенција за приватизацију примењује и у случају раскида уговора о приватизацији друштвеног капитала закљученог пре ступања на снагу те законске одредбе, с тим што о раскиду одлучује једнострано и у случајевима кад су странке уговориле надлежност суда за решавање спорног односа.

Оспореним одредбама члана 41а Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/01, 18/03 и 45/05), односно члана 19. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 45/05) прописано је: да се уговор о продаји капитала, односно имовине сматра раскинутим због неиспуњења ако, ни у накнадно остављеном року за испуњење, купац: 1) не плати уговорену цену, односно било коју од доспелих рата; 2) не инвестира у субјект приватизације на начин, у облику и року утврђеним уговором; 3) располаже имовином субјекта приватизације супротно одредбама уговора; 4) не обезбеди континуитет у обављању регистроване делатности ради чијег је обављања субјект приватизације основан; 5) не достави гаранцију за инвестиционо улагање на начин утврђен уговором; 6) не извршава одредбе о начину решавања питања запослених; 7) у другим случајевима предвиђеним уговором (став 1. тач. 1) до 7)); да раскидом уговора из става 1. овог члана запослени у субјекту приватизације задржавају власничка права на капиталу стечена у складу са одредбама чл. 42. до 44. Закона, а капитал који је био предмет продаје преноси се Акцијском фонду (став 2.); да у случају раскида уговора о продаји капитала, односно имовине због неиспуњења уговорених обавеза од стране купца капитала, купац капитала као несавесна страна, нема право на повраћај плаћеног износа на име уговорене цене, ради заштите општег интереса (став 3.).

Уставни суд је становишта да наводи предлагача и иницијатора нису основани. Уставним одређењем по коме се услови, начин и рок претварања друштвене у приватну својину уређују законом, законодавац је, поред осталог, овлашћен да уреди не само питање садржине уговора већ и разлоге за раскид уговора о приватизацији, на начин којим се обезбеђује заштита општег интереса у процесу претварања друштвеног и државног капитала у приватни. Полазећи од уставних одредби којима је утврђено да економско уређење у Републици Србији, између осталог, почива на тржишној привреди и равноправности приватне и других облика својине (члан 82. став 1.), као и да се јемче приватна, задружна и јавна својина, а да се постојећа друштвена својина претвара у приватну (члан 86. ст. 1. и 2.), Суд оцењује да се процес приватизације заснива на одређењу уставотворца за успостављање тржишног система привређивања заснованог на приватној својини, као основној претпоставци економског развоја и социјалне стабилности. Такође, Уставни суд је констатовао да се наводима иницијатора

којима су оспорене одредбе члана 41а став 1. Закона не доводи у питање само овлашћење законодавца да пропише разлоге за раскид уговора, нити уставна заснованост прописаних разлога, већ и њихова целисходност коју Уставни суд, сагласно члану 167. Устава, није овлашћен да цени.

У вези са наводима предлагача да се оспореним одредбама члана 41а Закона нарушава принцип равноправности грађана, Уставни суд је имао у виду да је, за разлику од принципа консенсуализма и аутономије воља уговорних страна на коме се заснива општи уговорни однос облигационог права, законско уређивање уговорног односа у поступку приватизације израз уставног овлашћења законодавца да та питања уреди. Из императивног карактера законских одредаба којима је процес приватизације уређен следи да се односи који се у оквиру тог процеса заснивају не могу мењати вољом ниједне од уговорних страна у поступку приватизације, нити се једној од страна дају већа права у уговорном односу, већ се читав однос уређује законом. Стога се оспореним одредбама члана 41а Закона не доводи у питање равноправност учесника уговорног односа. Наводи предлагача према којима се оспореним одредбама члана 41а Закона не обезбеђује једнак положај уговорних страна и ускраћује право да спорни однос реше пред судом, по оцени Уставног суда, нису основани, јер коначну оцену о испуњености законом прописаних услова за раскид уговора даје суд, а не Агенција за приватизацију. У поступку судске контроле, која се на захтев уговорне стране покреће, утврђује се постојање законом предвиђених услова за раскид уговора. Стога нису основани ни наводи иницијатора према којима се оспореним одредбама члана 41а Закона ствара могућност да Агенција за приватизацију неосновано задржи износ примљен по основу уговора који се раскида, односно да не изврши повраћај примљеног другој страни. Задржавање датог у поступку извршења уговора о приватизацији представља законом утврђену последицу раскида уговора о приватизацији због неизвршења, која се заснива на уставном овлашћењу законодавца да, за случај раскида уговора, пропише имовинске санкције у виду претпостављене штете за његово неизвршење од стране несавесне уговорне стране. Уставно одређење по коме се на законом утврђен начин друштвена својина, као својински облик, претвара у приватну својину, основ је и за законско прописивање посебног правног режима којим се уређују обавезе учесника у поступку приватизације друштвеног капитала и санкције за неизвршење тих обавеза. Уставни суд је становишта да се оспореном одредбом члана 41а став 3. Закона о приватизацији, према којој несавесна страна из уговора о продаји друштвеног капитала, односно имовине, нема право на повраћај датог по основу уговора који је под законом прописаним условима раскинут, не уређују питања одузимања (лишавања), односно ограничавања имовинских права учесника приватизације, на начин несагласан одредбама члана 58. Устава и члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију. С тим у вези, Суд указује да оспореном одредбом Закона није уређен однос државе и титулара права својине које као апсолутно право делује *erga omnes*, већ уговорни однос у који су лица својевољно ушла и располагала властитим имовинским правима, пристајући на све законом прописане услове, не само за закључење, већ и за извршење и раскид уговора о продаји друштвеног капитала. Стога се оспореним одредбама члана 41а Закона не доводе у питање наведене одредбе Устава и Конвенције, које се односе на заштиту права својине у случају недозвољеног задирања од стране државе у имовину појединца.

Неоснована је и тврдња предлагача да је оспорена одредба члана 41а став 3. Закона несагласна са уставним одредбама о забрани повратног дејства закона и других општих аката, којима је утврђено да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство, те да, изузетно, само поједине одредбе закона могу имати повратно дејство, ако то налаже општи интерес утврђен при доношењу закона (члан

197. ст. 1. и 2.). Тумачећи садржину оспорене одредбе члана 41а став 3. Закона, којом је прописано да у случају раскида уговора о продаји капитала, односно имовине због неиспуњења уговорених обавеза од стране купца капитала, купац капитала као несавесна страна, нема право на повраћај плаћеног износа на име уговорене цене, ради заштите општег интереса, Уставни суд је оценио да се том одредбом не уређују односи у прошлости и да стога нема повратно дејство. „Општи интерес“, који се у оспореној одредби Закона помиње, не представља „општи интерес“ у смислу одредбе члана 197. став 2. Устава, који се утврђује у поступку доношења закона чијој се одредби даје повратно дејство, већ разлог на коме се темељи оправданост прописивања имовинске санкције губитка датог због неизвршења уговора о приватизацији. Из тих разлога, Суд налази да је оспорена одредба члана 41а став 3. Закона на Уставу заснована, како са аспекта уставног овлашћења законодавца да уреди питање на које се оспорена одредба односи, тако и са аспекта уставне забране повратног дејства прописа. Указивање иницијатора да се оспорена одредба Закона ретроактивно примењује од стране Агенције за приватизацију није питање оцене уставности, јер Уставни суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, није овлашћен да цени правилну примену прописа, већ спорове који настају у вези са применом прописа, сагласно Уставу, решавају судови, односно други државни органи.

Иницијативама је оспорена одредба члана 42. став 2. Закона о приватизацији, којом је прописано држављанство Републике Србије као услов за стицање акција без накнаде. Иницијатори сматрају да је оспорена одредба Закона несавесна са чланом 7. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, јер ускраћује исто право великом броју грађана Републике Србије који су уписани у књигу држављана Републике Црне Горе, а који су радећи на територији Републике Србије остварили одређена права по основу минулог рада и значајно допринели формирању друштвене својине.

Оспореном одредбом члана 42. став 2. Закона о приватизацији прописано је да се запосленима, у смислу става 1. овог члана, сматрају држављани Републике Србије који су: 1) запослени или су раније били запослени у субјекту приватизације и 2) запослени у матичном, односно зависном предузећу ако је субјект приватизације зависно, односно матично предузеће.

Како је са престанком државне заједнице Србија и Црна Гора престала да важи и Уставна повеља, у односу на коју је тражена оцена сагласности оспорене одредбе члана 42. став 2. Закона о приватизацији, Уставни суд је оценио да су престале процесне претпоставке за оцену сагласности оспорене одредбе Закона са Уставном повељом, па је, сагласно одредби члана 57. тачка 2) Закона о Уставном суду, одлучено као у тачки 3. изреке.

Нема процесних претпоставки ни за оцену уставности оспорених одредаба члана 52. став 3. и члана 54. Закона о приватизацији. Ово из разлога што је одредбом члана 35. став 1. Закона о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације („Службени гласник РС“, број 123/07) прописано да даном његовог ступања на снагу престају да важе одредбе члана 52. став 3. и чл. 53. и 54. Закона о приватизацији, а такође је престао да важи и Устав од 1990. године у односу на који је тражена оцена уставности. С обзиром на то да су престале процесне претпоставке за оцену уставности оспорених одредаба члана 52. став 3. и члана 54. Закона, Суд је, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, одбацио иницијативе за оцену уставности истих, као у тачки 4. изреке.

Иницијативама су оспорене одредбе члана 1. став 2. и члана 6. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 45/05), којима је прописано да Агенција за приватизацију обавља и послове стечајног

управника, ако је стечајно веће именује да обавља те послове у складу са законом којим се уређује стечајни поступак (члан 1. став 2.), односно да Агенција доноси одлуку о реструктурирању субјекта приватизације (члан 6. став 1.). По мишљењу иницијатора, оспореним законским одредбама негирају се уставна права субјекта приватизације, односно могућност да скупштина акционара донесе одлуку о реструктурисању.

Суд налази да изнети наводи нису основани. Из уставних одредаба којима је утврђено да друштвена својина не представља зајемчени, већ прелазни својински облик који се на начин предвиђен законом претвара у приватну својину, произлази овлашћење законодавца да уређујући процес претварања друштвене својине у приватну својину уреди и случајеве када је над субјектом приватизације покренут поступак стечаја, односно када субјект приватизације сâм не донесе одлуку о реструктурирању. Стога се, по оцени Суда, наведеним овлашћењима Агенције обезбеђује спровођење процеса приватизације засноване на општем интересу који је изнад интереса појединачног субјекта приватизације.

Иницијатори сматрају да су неуставне одредбе члана 2. тачка 3) и члана 3. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 45/05), јер се њима „изазива дискриминација, губитак својине, односно имовинских права без одговарајућег правног основа, што све непосредно угрожава Уставом гарантована права на приватну својину, слободу предузетништва, једнакост грађана и правну сигурност уопште“. Оспореним одредбама члана 3. Закона се, по мишљењу иницијатора, уводи нови појам штете који је супротан основним начелима о појму штете, јер се у конкретном случају и не ради о штети, већ о казни, што оспорене одредбе члана 3. Закона чини несагласним одредбама чл. 58. и 86. Устава од 2006. године.

Оспорена одредба члана 2. тачка 3) Закона гласи: „Купац капитала или имовине не може бити лице са којим је раскинут уговор о продаји капитала, односно имовине због неизвршења уговорених обавеза.“

Оспореним чланом 3. Закона предвиђено је да се после члана 12. додају два нова члана 12а и 12б. Чланом 12а прописано је: да ако учесник на јавној аукцији који је проглашен купцем или који истакне другу највишу понуду не потпише записник или не изврши плаћање у предвиђеном року, губи својство купца и право да учествује на будућим аукцијама које се организују за тај субјект приватизације, као и право на враћање депозита (став 1.); да лице из става 1. овог члана уплаћује на име штете која је настала за субјект приватизације и за Агенцију новчани износ у висини од 30% продајне цене на рачун Агенције, од чега 15% припада субјекту приватизације (став 2.); да право да учествује на будућим аукцијама које се организују за субјект приватизације из става 1. овог члана нема ни члан породице лица које је изгубило својство купца, као ни правно лице чији је он оснивач (став 3.); да се члановима породице у смислу става 3. овог члана сматрају потомци, брачни или ванбрачни друг и родитељи купца (став 4.). Према члану 12б Закона, лице које је изгубило својство купца и чланови његове породице, у складу са чланом 12а Закона, немају право да учествују у будућим аукцијама које се организују за било који субјект приватизације, и то у периоду од шест месеци од дана одржавања аукције на којој је изгубило својство купца (став 1.); да ако по истеку рока из става 1. овог члана лице поново изгуби својство купца, губи право да учествује у будућим аукцијама које се организују за било који субјект приватизације (став 2.).

Оспореним одредбама члана 2. тачка 3) и члана 3. Закона законодавац је, у оквиру уставног овлашћења да уреди услове, начин и рокове за претварање постојеће друштвене својине у приватну, одредио и круг лица са статусом купца капитала или имовине у поступку приватизације која то својство могу изгубити под законом

прописаним условима. Тиме је исказана воља законодавца да спречи злоупотребу од стране несавесних лица која би неизвршавањем својих уговорних обавеза осујетила спровођење процеса приватизације. Законом прописана санкција губитка својства купца у поступку приватизације погађа само лице које крши законом утврђене и уговором преузете обавезе у поступку приватизације, као и лице које је са њим повезано брачним, ванбрачним и сродничким односом. По оцени Суда, оспореним одредбама Закона се не врши дискриминација грађана, нити угрожава њихова једнакост и слобода предузетништва, односно правна сигурност уопште, на шта се иницијативом указује, већ се из приватизације изузима онај круг лица који би својим учешћем угрозио остваривање законског циља да се приватизацијом обезбеди стварање услова за развој привреде и социјалну стабилност (члан 2.).

Оспоравајући уставну заснованост члана 16. Закона, иницијатор наводи да се тим чланом не одређује рок у коме се први следећи учесник на јавном тендеру може позвати на закључење уговора, чиме губи право на враћање положеног депозита, а без своје кривице. Тиме се, по мишљењу иницијатора, угрожавају право својине и имовинска сигурност грађана.

Иницијативом оспорени члан 16. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији из 2005. године прописивао је да се у члану 30. после става 1. додаје нови став 2. који гласи: „Учесник на тендеру чија је понуда проглашена најповољнијом, односно први следећи учесник чија је понуда највише рангирана, који не закључи уговор или не плати уговорену цену у предвиђеном року, губи право на враћање депозита.“ Законом о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 123/07) одредба става 2. члана 30. Закона о приватизацији је текстуално измењена, али без суштинских промена.

Депозит, по својој функцији, представља гаранцију озбиљности понуде учесника у поступку приватизације. Прописивањем такве мере обезбеђује се заштита општег интереса и остваривање начела правне сигурности у поступку приватизације. Стога је Уставни суд оценио да је оспорена одредба члана 16. Закона сагласна Уставу. Неосновани су наводи иницијатора о угрожавању права својине грађана, учесника поступка приватизације, за случај губитка депозита. Суд је оценио да се оспореном одредбом Закона не дира у имовинска права учесника приватизације, већ се прописује посебно правно средство за обезбеђивање извршења обавеза преузетих у поступку приватизације. То је учињено прописивањем мере за појачање уговора која се реализује губитком права на повраћај депозита због незакључења уговора, односно његовог неизвршења.

У иницијативама се наводи да су и оспорене одредбе чл. 31. и 34. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији из 2005. године несагласне са уставним одредбама којима је утврђена равноправност свих облика својине, као и да се оспореним одредбама Закона „фаворизује државни монопол“. Иницијатор сматра да су наведене одредбе у супротности и са одредбама Устава на којима се заснива принцип поделе власти, с обзиром на то да се „законодавна власт, на предлог извршне власти, издиже изнад судске одлуке, не поштује их, прекида поступак принудне наплате“.

Оспореним чланом 31. Закона из 2005. године предвиђено је: да се против субјекта приватизације, односно над његовом имовином, за који је до дана ступања на снагу овог закона донета одлука о реструктурирању, не може одредити или спровести принудно извршење нити било која мера поступка извршења, ради намирења потраживања у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу (став 1.); да ако одлука о реструктурирању субјекта приватизације није донета до дана ступања на снагу овог закона, против субјекта приватизације, односно над његовом имовином, принудно извршење не може се одредити или спровести у року од две године од дана доношења

одлуке о реструктурирању (став 2.); да се поступак принудног извршења који је у току прекида.

Према оспореном члану 34. наведеног закона, продаја капитала, односно имовине, субјекта приватизације који се приватизује методом јавне аукције и који има обавезе према државном повериоцу за који до дана ступања на снагу овог закона Агенција није донела одлуку о прихватању програма приватизације, спроводи се по одредбама овог закона.

Одлучујући о уставности оспорених одредаба члана 31. Закона из 2005. године, Уставни суд је имао у виду да реструктурирање у поступку приватизације, у смислу овог закона, представља поступак промена које се односе на субјект приватизације и његова зависна предузећа, које омогућавају продају његовог капитала или имовине, а нарочито: статусне промене, отпис главнице дуга, припадајуће камате или других потраживања, у целини или делимично, као и отпуштање дуга у целини или делимично ради намиривања поверилаца из средстава остварених од продаје капитала субјекта приватизације (члан 19. став 2.). Из наведених одредаба Закона, по оцени Суда, следи да је реструктурирање једна од законом предвиђених мера у циљу стварања претпоставки за претварање друштвеног и државног капитала у приватни, те да стога нису основани наводи да се „фаворизује државни монопол“ и крши Уставом утврђена равноправност свих облика својине. Прописивањем немогућности одређивања или спровођења принудног извршења над имовином субјекта приватизације за који је донета (или ће бити донета) одлука о реструктурирању, не доводе се у питање права ималаца извршних исправа на потраживање према субјекту приватизације, већ се постојање и остваривање ових права везује за остваривање општег интереса израженог кроз приватизацију тих субјеката. Тиме се само привремено суспендује могућност принудног извршења, али се не задира у имовинска права појединца утврђена правоснажном судском одлуком. Овакво ограничење имовинских права је опредељено Законом утврђеним општим интересом претварања друштвене својине у приватну, што оспорену одредбу не чини несагласном Уставу (члан 58. став 2.) и одредбама члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију. Суд је при том имао у виду да је Законом о приватизацији прописано да, по окончању реструктурирања, односно после продаје јавним тендером или јавном аукцијом, Агенција обавештава судове и органе из става 4. овог члана о уплати продајне цене и о повериоцима који своје потраживање намирају из те цене (члан 20ж став 8.).

У вези са оспореном одредбом члана 34. Закона, којом је прописано да ће се продаја капитала, односно имовине субјекта приватизације који се приватизује методом јавне аукције и који има обавезе према државном повериоцу за који до дана ступања на снагу овог закона Агенција није донела одлуку о прихватању програма приватизације, спроводити по одредбама овог закона, Уставни суд сматра да је законодавац, сагласно уставном налогу да уреди процес приватизације, овлашћен и да одреди начин окончања поступака приватизације методом јавне аукције који су започети, а нису окончани до ступања на снагу Закона. О целисходности таквог решења, Уставни суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, није надлежан да одлучује.

Како је донео коначну одлуку, Суд је, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, одбацио захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспорених одредаба Закона, као у тачки 5. изреке.

Предлог и иницијативе за оцену сагласности оспорене одредбе члана 41а Закона о приватизацији са одредбама Закона о облигационим односима и Закона о страним улагањима, Уставни суд је одбацио на основу одредбе члана 36. став 1. тачка

1), јер, сагласно одредбама члана 167. Устава, није надлежан да оцењује међусобну сагласност закона.

Имајући у виду изнето, Уставни суд је, на основу одредаба члана 45. тачка 14) и члана 46. тач. 3), 5) и 7) Закона о Уставном суду, као и одредаба члана 82. став 1. тачка 1, члана 82. став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број IУ-166/2005
од 25. децембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број
17/09)

**Закон о допунама Закона о слободном приступу информацијама од
јавног значаја („Службени гласник РС“, број 54/07)
– члан 6.**

Полазећи од одредаба члана 196. став 4. Устава, према којој закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана њиховог објављивања, с тим да могу ступити на снагу раније ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења и Уставног закона за спровођење Устава којима је утврђена обавеза усклађивања Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја са Уставом у току првог заседања Народне скупштине након избора Владе, као и да образложење Предлога закона о изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја садржи разлоге за његово раније ступање на снагу, те да су изјашњењем о Предлогу оспореног Закона у појединостима и у целини, приликом доношења овог закона утврђени нарочито оправдани разлози за његово ступање на снагу пре осмог дана од дана објављивања, Уставни суд је оценио да оспорена одредба члана 6. Закона није несагласна с Уставом.

Питање да ли је усклађивање Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја требало извршити доношењем новог закона или изменама и допунама важећег закона, питање је оцене целисходности закона, које не спада у надлежност Уставног суда.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се предлог за утврђивање неуставности одредбе члана 6. Закона о допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“, број 54/07).

О б р а з л о ж е њ е

Пред Уставним судом је предлогом покренут поступак за оцену уставности одредбе члана 6. Закона наведеног у изреци. У предлогу се наводи да није постојао уставни основ за доношење Закона о слободном приступу информацијама од

јавног значаја („Службени гласник РС“, број 120/04), јер је тим законом образован орган – Повереник за информације од јавног значаја, за који Устав од 1990. године у време чијег важења је Закон донет, не садржи јасне одредбе. Предлагачи сматрају да након доношења новог Устава 2006. године није требало донети допуне важећег Закона, него нови закон, јер се, по њиховом мишљењу, само доношењем новог закона, а не допунама постојећег, обезбеђује његово усклађивање са Уставом. Поред наведеног, сматрају да оспорени члан 6. Закона о допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја није у складу са одредбама члана 196. став 4. Устава Републике Србије, зато што предвиђа ступање на снагу закона даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, иако нису постојали нарочито оправдани разлози за раније ступање на снагу, односно за доношење овог закона по хитном поступку.

Уставни суд је на седници одржаној 10. јула 2008. године закључио да наведени предлог достави Народној скупштини на одговор, на основу одредаба члана 33. став 1. и члана 107. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). Пошто у остављеном року Народна скупштина није доставила одговор, Суд је наставио поступак на основу одредбе члана 34. став 3. Закона о Уставном суду.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да оспорена одредба члана 6. Закона о допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“, број 54/07) прописује ступање на снагу овог закона даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Чланом 196. став 4. Устава Републике Србије је утврђено да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана њиховог објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења.

Одредбом члана 5. став 1. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06) предвиђено је да ће новоизабрани састав Народне скупштине у току првог заседања након избора Владе, ускладити са Уставом законе којима се уређују Заштитник грађана и остваривање права грађана на обавештеност, и изабрати Заштитника грађана, орган надлежан за праћење остваривања права грађана на обавештеност, гувернера Народне банке Србије и органе Државне ревизорске институције.

Увидом у образложење Предлога закона о допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја може се констатовати да оно садржи разлоге за доношење закона по хитном поступку и његово ступање на снагу пре осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, који се огледају у томе да је доношење Закона по хитном поступку и његово раније ступање на снагу начин да се избегне проузроковање штетних последица по рад органа и организација, имајући у виду обавезе утврђене Уставним законом за спровођење Устава Републике Србије.

Поступак за доношење закона и других аката Народне скупштине уређен је Пословником Народне скупштине („Службени гласник РС“, бр. 56/05 – пречишћен текст, 81/06 и 74/08), који је донет 1994. године, након чега је више пута мењан и допуњаван, и то последњи пут 2006. године, пре проглашења Устава Републике Србије од 2006. године. У складу са одредбама овог акта, који је и даље на снази, донет је и Закон о допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Пословником није предвиђен посебан поступак утврђивања постојања нарочито оправданих разлога за ступање на снагу закона пре осмог дана од дана његовог објављивања. Из одредаба којима је уређен поступак за доношење закона (одредбе чл. 134. до 149. Пословника Народне скупштине) произлази да се постојање нарочито оправданих разлога за раније ступање на снагу закона, приликом његовог доношења

утврђује изјашњавањем народних посланика о предлогу закона у појединостима, одлучивањем о аманданима, ако су они поднети на предложену одредбу којом се уређује ступање на снагу закона, односно изјашњавањем о предлогу закона у целини.

Из наведеног произлази да је Уставним законом за спровођење Устава Републике Србије утврђена обавеза усклађивања Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја са Уставом у току првог заседања Народне скупштине након избора Владе и да образложење Предлога закона о допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја садржи разлоге за његово раније ступање на снагу, те да су изјашњењем о Предлогу закона у појединостима и у целини, на начин како је то предвиђено Пословником Народне скупштине, нарочито оправдани разлози за ступање на снагу закона пре осмог дана од дана његовог објављивања утврђени приликом доношења оспореног Закона. Суд је, при томе, имао у виду да, према одредби члана 12. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије, закони и други републички прописи остају на снази до њиховог усклађивања са Уставом, у роковима предвиђеним овим законом, ако овим законом није одређено да престају да важе, да је према одредбама чл. 15. и 16. Уставног закона општи рок за усклађивање закона и других прописа још у току, те да Уставним законом није одређено да Пословник Народне скупштине престаје да важи пре истека наведеног општег рока. С обзиром на изнето, Уставни суд сматра да постоји обавеза усклађивања са Уставом и Пословника Народне скупштине до истека рокова утврђених Уставним законом, поред осталог, и са одредбом члана 196. став 4. Устава, тако што ће се ближе уредити поступак утврђивања нарочито оправданих разлога за раније ступање на снагу закона приликом његовог доношења.

Питање да ли је усклађивање Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја са Уставом требало извршити доношењем новог закона у целини уместо путем измена и допуна важећег закона, како истичу предлагачи, је питање оцене целисходности, а не уставности закона, које не спада у надлежност Уставног суда утврђену чланом 167. Устава, већ у надлежност законодавног органа.

На основу изложеног и члана 45. тачка 14) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број IУ-71/2007 од 13. новембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 118/08)

– Решења

Закон о Војсци Југославије

(„Службени лист СРЈ“, бр. 43/94, 28/96, 44/99, 74/99, 3/02 и 37/02 и „Службени лист СЦГ“, бр. 7/05 и 44/05)

– члан 267. ст. 3. и 4. и члана 268.

Уређивање института стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем у оспореним одредбама члана 267. ст. 3. и 4. и члана 268. Закона о Војсци Југославије, има заштитну функцију, са циљем да обезбеди одређени вид заштите осигураника који су професионални војници, чија

професија подразумева обављање дужности на нарочито тешким и за здравље штетним пословима и задацима, односно на пословима на којима после навршења одређених година живота не могу успешно да обављају своју дужност, није несагласно с Уставом и не повређује принцип једнакости грађана из члана 21. став 1. Устава, јер се услови и начин остваривања права на стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, као и снижавање старосне границе за стицање права на старосну пензију односе једнако на све грађане који се налазе у истој правној ситуацији прописаној оспореним одредбама и не стварају неједнакост грађана с обзиром на било које лично својство утврђено одредбом члана 21. став 3. Устава.

Полазећи од уставног овлашћења законодавца да уређује права по основу пензијског и инвалидског осигурања, законско уређивање услова и начина рачунања стажа осигурања у ефективном трајању, односно услова и начина снижавања старосне границе за стицање права на старосну пензију сагласно тежини послова и задатака и њиховој штетности за здравље и чињеници да се после навршења одређених година живота поједини послови и задаци не могу успешно обављати, у оквиру је датих уставних овлашћења.

Уставни суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, има овлашћење да, утврђујући неуставност и незаконитост прописа, укида прописе, али не и да их ствара, па ни „враћа у правни поредак“ законске одредбе које су престале да важе, што је разлог за одбацивање иницијативе у делу којим је то тражено.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 267. ст. 3. и 4. и члана 268. Закона о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“, бр. 43/94, 28/96, 44/99, 74/99, 3/02 и 37/02 и „Службени лист СЦГ“, бр. 7/05 и 44/05).

2. Одбацује се иницијатива за „враћање у правно дејство“ одредаба члана 261. Закона из тачке 1. изреке „уградњом“ у члан 197. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, број 116/07).

Образложење

Уставном суду поднете су иницијативе за оцену уставности одредаба члана 267. ст. 3. и 4. и члана 268. Закона о Војсци Југославије наведеног у тачки 1. изреке и иницијатива за „враћање у правно дејство“ одредаба члана 261. Закона о Војсци Југославије „уградњом“ у члан 197. Закона о Војсци Србије наведеног у тачки 2. изреке.

У иницијативи којом се тражи оцена уставности одредаба члана 267. ст. 3. и 4. и члана 268. Закона о Војсци Југославије, наводи се да су оспореним одредбама члана 267. ст. 3. и 4. Закона цивилна лица у Војсци стављена у неравноправни положај у односу на професионалне припаднике Војске. Полазећи од тога да је једно од

основних уставних начела принцип једнакости грађана пред законом, иницијатор сматра да „примењено на конкретан случај, то значи да два лица не могу радити под једнаким условима, а да по истом основу остварују два различита права, односно да једно лице остварује законом признато право, док је другом лицу то право ускраћено“. Иницијатор наводи да стављање цивилних лица у неповољнији положај различитим вредновањем стажа осигурања није логично и да нема правног упоришта и због тога што цивилна лица, сагласно законом прописаним обавезама везаним за обављање дужности и задатака, деле судбину њених професионалних припадника. У вези са оспореним одредбама члана 268. Закона, иницијатор наводи да се тим одредбама врши дискриминација категорије професионалних војника којима је одредбом члана 267. став 4. Закона признат стаж осигурања са увећаним трајањем, као и категорије цивилних лица на служби у Војсци, чиме је, по мишљењу иницијатора, повређена Уставом зајемчена једнакост грађана пред законом. У погледу одредаба члана 261. Закона о Војсци Југославије, иницијатор наводи да је ступањем на снагу Закона о Војсци Србије „незаконито и противуставно стављен ван снаге члан 261. Закона о Војсци Југославије, који се односи на усаглашавање војних пензија“, те предлаже да Уставни суд „врати у правно дејство“ одредбу члана 261. Закона о Војсци Југославије „уградњом“ у члан 197. Закона о Војсци Србије.

Уставни суд је, у спроведеном поступку, утврдио да је одредбама члана 197. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, број 116/07), који је ступио на снагу 1. јануара 2008. године, прописано да даном ступања на снагу Закона о Војсци Србије престаје да важи Закон о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“, бр. 43/94, 28/96, 44/99, 74/99, 3/02 и 37/02 и „Службени лист СЦГ“, бр. 7/05 и 44/05), с тим да до доношења прописа о војној обавези, социјалном, здравственом и пензијском и инвалидском осигурању професионалних војних лица остају на снази следеће одредбе Закона о Војсци Југославије: одредбе о попуни резервног састава (чл. 26. и 27.), одредбе о правима на продужено осигурање и на накнаду због престанка запослења (чл. 59. и 59а), поглавље XV – Здравствено осигурање (чл. 211. до 239.), поглавље XVI – Пензијско и инвалидско осигурање (чл. 240. до 260. и од 262. до 278.) и поглавље XVII – Војна обавеза (чл. 279. до 336.) и поглавље XIX – Казнене одредбе (чл. 340. до 345.).

Оспореним одредбама члана 267. Закона о Војсци Југославије утврђено је да се професионалним војницима рачуна сваких 12 месеци ефективно проведених на дужностима у трупи као 15 месеци стажа осигурања (став 3.), а да се осталим професионалним војницима рачуна сваких 12 месеци ефективно проведених на дужности као 14 месеци стажа осигурања (став 4.). Оспореним одредбама члана 268. Закона о Војсци Југославије утврђено је да се професионалном војнику коме је у пензијски стаж признат стаж осигурања са увећаним трајањем, прописана старосна граница за стицање пензије по овом закону смањује: 1) по једну годину за сваке две године проведене у вршењу дужности, односно послова и задатака на којима се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 18 месеци; 2) по једну годину за сваке три године проведене у вршењу дужности, односно послова и задатака на којима се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 16 месеци; 3) по једну годину за сваке четири године проведене у вршењу дужности, односно послова и задатака на којима се ефективно проведених 12 месеци рачуна у стаж осигурања као 15 месеци.

Устав Републике Србије утврђује: да се Уставом јемче, и као таква, непосредно примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима, те да се законом може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено или ако је то неопходно за остварење појединог права због

његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права (члан 18. став 2.); да су пред Уставом и законом сви једнаки, као и да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације, као и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (члан 21. ст. 1. до 3.); да се пензијско осигурање уређује законом (члан 70. став 1.); да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, и систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, као и систем у областима здравства и социјалне заштите (члан 97. тач. 8. и 10.).

Сагласно наведеним одредбама Устава, Република Србија је овлашћена да законом уреди и систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, као и систем у областима здравства и социјалне заштите, што подразумева и систем пензијског и инвалидског осигурања, права и обавезе по том основу, услове и начин остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања, а самим тим и стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем. По оцени Уставног суда, институт стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, уређен на начин утврђен оспореним одредбама члана 267. ст. 3. и 4. и члана 268. Закона о Војсци Југославије, има заштитну функцију, са циљем да обезбеди одређени вид заштите осигураника који су професионални војници, чија професија подразумева обављање дужности на нарочито тешким и за здравље штетним пословима и задацима, односно на пословима и задацима на којима после навршења одређених година живота не могу успешно да обављају своју дужност. Уставни суд је стога оценио да оспорене одредбе Закона нису у несагласности с Уставом. Оспореним одредбама Закона, по налажењу Суда, не повређује се принцип једнакости грађана из члана 21. став 1. Устава, јер се услови и начин остваривања права на стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, као и снижавања старосне границе за стицање права на старосну пензију, утврђени тим одредбама, односе једнако на све грађане који се налазе у истој правној ситуацији прописаној оспореним одредбама. Поред тога, оспореним одредбама Закона се не ствара неједнакост, односно не врши дискриминација грађана с обзиром на било које лично својство утврђено одредбом члана 21. став 3. Устава.

Полазећи од неспорног уставног овлашћења законодавца да уређује права по основу пензијског и инвалидског осигурања, законско уређивање услова и начина под којима се стаж осигурања у ефективном трајању рачуна са увећаним трајањем, односно услова и начина снижавања старосне границе за стицање права на старосну пензију, сагласно тежини појединих послова и задатака и њиховој штетности за здравље и чињеници да се после навршења одређених година живота поједини послови и задаци не могу успешно обављати, по оцени Уставног суда, у оквиру је датих уставних овлашћења. Начин уређивања ових питања ствар је законодавне политике коју Уставни суд, сагласно одредби члана 167. Устава, није надлежан да оцењује. Из свега наведеног следи да су оспорене одредбе члана 267. ст. 3. и 4. и члана 268. Закона о Војсци Југославије у сагласности с Уставом.

У односу на иницијативу за „враћање у правно дејство“ одредаба члана 261. Закона о Војсци Југославије, које су престале да важе ступањем на снагу Закона о Војсци Србије, „уградњом“ у члан 197. Закона о Војсци Србије, Уставни суд је утврдио да иницијатор не оспорава садржинску усклађеност одредаба наведеног члана Закона с Уставом, већ саму чињеницу да су вољом законодавца одредбе тога члана престале да важе доношењем Закона о Војсци Србије. Полазећи од тога да иницијатор не тражи оцену уставности одредаба члана 261. Закона о Војсци Југославије већ њихово враћање

у правни поредак, као и да Уставни суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, има овлашћење да, утврђујући неуставност и незаконитост прописа, укида прописе, али не и да их ствара, Уставни суд је, због ненадлежности, иницијативу одбацио.

На основу изложеног, одредаба члана 36. став 1. тачка 1) и члана 46. тачка 5) у вези са чланом 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), као и чланом 82. став 1. тачка 1) и чланом 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда

број IУ-50/2007 од 22. октобра 2008. године

Закон о државним службеницима
(„Службени гласник РС“, бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07)
– члан 50. став 2.

Прописивање услова за учешће на интерном конкурс у државних службеника из органа државне управе и служби Владе, на начин како је то утврђено одредбом члана 50. став 2. Закона о државним службеницима, није несагласно са одредбом члана 60. став 1. Устава којом се право на рад јемчи, у складу са законом, као и са овлашћењима из члана 97. тач. 8. и 16. Устава да Република Србија уређује и обезбеђује систем у области радних односа и организацију, надлежност и рад републичких органа. С обзиром на то да се интерним конкурсом не заснива радни однос, већ се радни однос као остварено право на рад наставља у другом државном органу по основу премештаја, као и да су, према одредбама Закона, основ за разврставање извршилачких радних места у одређена звања, пре свега, сложеност и одговорност послова и потребна знања и способности за обављање послова одређеног радног места, а не радно искуство и стручна спрема извршиоца, и да се квалитет обављања послова, исказани степен одговорности, знања и способности државних службеника утврђују у поступку оцењивања њиховог рада, Суд је оценио да је овом одредбом Закона свим државним службеницима који испуњавају Законом прописане услове, под једнаким условима омогућено учешће на интерним конкурсима за попуну слободних радних места у органима државне управе и службама Владе, а то није несагласно са Уставом зајемченим правом из члана 60. став 3. Устава да су свима, под једнаким условима, доступна сва радна места.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 50. став 2. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности одредбе члана 50. став 2. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07). У иницијативи се наводи да оспорена одредба Закона није сагласна одредби члана 60. став 3. Устава Републике Србије „с обзиром на то да наведени члан Закона ограничава права државних службеника да учествују на интерним конкурсима“. Подносилац иницијативе даље образлаже да је „при учествовању на интерним конкурсима пресудна чињеница да ли државни службеници имају исто звање које је потребно на радном месту за које се расписује конкурс, као и како државног службеника оцени непосредни руководилац, а не радно искуство односно стручност којом он располаже“, из чега закључује да је „овакав избор кандидата на конкурсима у супротности са чланом 60. Устава РС“.

Сагласно одредбама члана 33. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 84. став 1. тачка 10. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Суд је поднету иницијативу доставио на мишљење Народној скупштини. Како у остављеном року Народна скупштина није доставила тражено мишљење, стекли су се услови из члана 34. став 3. Закона о Уставном суду да се поступак настави.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспореном одредбом члана 50. став 2. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07) прописано да на интерном конкурсима могу да учествују само државни службеници из органа државне управе и служби Владе који испуњавају услове за напредовање, који раде на радном месту које има исто звање као радно место које се попуњава или који су нераспоређени.

Устав Републике Србије утврђује: да се јемчи право на рад, у складу са законом, да свако има право на слободан избор рада и да су свима, под једнаким условима, доступна сва радна места (члан 60. ст. 1. до 3.); да Република Србија уређује и обезбеђује, поред другог, систем у области радних односа и организацију, надлежност и рад републичких органа (члан 97. тач. 8. и 16.).

За оцену уставности оспорене одредбе од значаја су и одредбе Закона о државним службеницима којима је прописано: да се овим законом уређују права и дужности државних службеника и поједина права и дужности намештеника (члан 1. став 1.); да је државни службеник лице чије се радно место састоји од послова из делокруга органа државне управе, судова, јавних тужилаштава, Републичког јавног правобранилаштва, служби Народне скупштине, председника Републике, Владе, Уставног суда и Служби органа чије чланове бира Народна скупштина или с њима повезаних општих правних, информатичких, материјално-финансијских, рачуноводствених и административних послова (члан 2. став 1.); да је послодавац државних службеника и намештеника Република Србија (члан 3. став 1.), а да руководилац државног органа само у име Републике Србије врши права и дужности послодавца (члан 3. став 2.); да се извршилачка радна места разврставају по звањима, у зависности од сложености и одговорности послова, потребних знања и способности и услова за рад (члан 35. став 2.); да при попуњавању извршилачког радног места предност има премештај државног службеника из истог органа, са напредовањем или без њега, као и да ако руководилац одлучи да радно место не попуни тако (премештајем), може да се спроведе интерни конкурс, а ако интерни конкурс није спроведен или није успео – обавезно се спроводи јавни конкурс (члан 49. ст. 1. и 2.); да се ради попуњавања извршилачког радног места у органима државне управе и службама Владе обавезно спроводи интерни конкурс ако радно место није попуњено

премештајем државног службеника из истог државног органа (члан 50. став 1.); да се кад интерни конкурс успе, увек доноси решење о премештају, чија садржина зависи од тога да ли је изабран кандидат из истог или другог државног органа (члан 52. став 1.); да је одредбама чл. 82. до 86. Закона прописано обавезно оцењивање државних службеника у циљу откривања и отклањања недостатака у раду, подстицања на боље резултате рада и стварања услова за правилно одлучивање о напредовању и стручном усавршавању (члан 82. став 1.); да државни службеник напредује премештајем на непосредно више извршилачко радно место или постављењем на положај или виши положај у истом или другом државном органу (члан 87. став 1.) или преласком у виши платни разред без промене радног места (члан 87. став 2.), при чему је непосредно више извршилачко радно место оно чији се послови раде у непосредно вишем звању или у истом звању али на радном месту руководиоца уже унутрашње јединице у државном органу (члан 87. став 2.), с тим што су услови за могућност напредовања у више звање уређени одредбама члана 88. и заснивају се на оценама дотадашњег рада државног службеника.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је, у складу са одредбом члана 60. став 1. Устава, право на рад запослених у држаним органима уређено посебним законом – Законом о државним службеницима. Посебно уређивање права на рад за ову категорију запослених произлази, са једне стране, из специфичности послова које државне службеници обављају, јер они обављањем послова из делокруга државног органа, а пре свега органа државне управе, непосредно учествују у извршавању државне власти, а са друге стране, из чињенице да на рад у државним органима не делују тржишни принципи, као што је то случај у приватном сектору, те се потребан ниво професионалности, ефикасности и економичности рада обезбеђује прописивањем посебног режима радних односа. У том смислу искључиво је право законодавца да одреди начин на који ће уредити систем радних односа у државним органима.

Определељујући се за тзв. каријерни службенички систем, Закон о државним службеницима уређује, пре свега, државну управу као један целивит систем, прописујући да је Република Србија послодавац свим државним службеницима, што је од значаја за континуитет радног односа при преласку државног службеника из једног у други државни орган. То, између осталог, значи да државни службеник изабран на интерном конкурс у државном органу у који је изабран, већ у њега само бива премештен, јер је већ у радном односу „са државом“. Разврставање извршилачких радних места у прописана звања, према одредбама Закона, заснива се на сложености послова који се на радном месту у одређеном звању обављају, степену одговорности и самосталности потребних знања и способности за њихово обављање, те на основу тога и потребних услова за њихово обављање (школска спрема и радно искуство). То значи да радно искуство и стручна спрема нису основ за разврставање радног места у одређено звање, већ само произлазе из сложености и одговорности послова који се на том радном месту обављају. Како је годишње оцењивање државних службеника саставни део службеничког радног односа, то и резултати оцењивања претходног рада имају последице на положај државног службеника. Једна од позитивних последица је могућност напредовања, а један од прописаних начина напредовања је стицање вишег звања.

Поднетом иницијативом оспорава се уставност одредбе члана 50. став 2. Закона којом је предвиђено да право учешћа на интерном конкурс у органима државне управе и службама Владе имају три категорије државних службеника: државни службеници који су у „свом“ органу државне управе остали нераспоређени; државни службеници који већ раде на радном месту које има исто звање као радно место које се

попуњава и државни службеници који раде на радном месту које има ниже звање али испуњавају услове за напредовање, што значи да је њихов дотадашњи рад, у складу са Законом, оцењиван оценама „нарочито се истиче“, односно „истиче се“.

Како се интерним конкурсом не заснива радни однос, већ се путем њега само врши премештај државног службеника из једног у други орган, то интерни конкурс представља, како инструменат коришћења постојећих унутрашњих персоналних потенцијала државне управе, у циљу обезбеђивања економичности њеног рада (прве две категорије државних службеника који имају могућност учешћа), тако и инструменат напредовања државних службеника. Са друге стране, испуњеност услова за напредовање искључиво зависи од дотадашњег рада самог државног службеника.

Уставни суд је оценио да прописивање услова за учешће на интерном конкурсима државних службеника из органа државне управе и служби Владе на начин како је то утврђено оспореном одредбом Закона, није несагласно са одредбом члана 60. став 1. Устава којом се право на рад јемчи, у складу са законом, као и са овлашћењима из члана 97. тач. 8. и 16. Устава да Република Србија уређује и обезбеђује систем у области радних односа и организацију, надлежност и рад републичких органа.

Полазећи од тога да се интерним конкурсом прописаним одредбом члана 50. став 2. Закона не заснива радни однос, већ је реч о већ оствареном праву на рад које се наставља у другом државном органу по основу премештаја, да су, према одредбама Закона, основ за разврставање извршилачких радних места у одређена звања, пре свега, сложеност и одговорност послова и потребна знања и способности за обављање послова одређеног радног места, а не радно искуство и стручна спрема извршиоца, да се квалитет обављања послова, исказани степен одговорности, знања и способности државних службеника утврђују у поступку оцењивања њиховог рада, Суд је оценио да је свим државним службеницима који испуњавају Законом прописане услове, под једнаким условима омогућено учешће на интерним конкурсима за попуно слободних радних места у органима државне управе и службама Владе. Стога оспорена одредба члана 50. став 2. Закона о државним службеницима, по оцени Суда, није несагласна са Уставом зајемченим правом да су свима, под једнаким условима, доступна сва радна места, утврђеним одредбом члана 60. став 3. Устава.

Из наведених разлога, Уставни суд је утврдио да нема основа за покретање поступка по поднетој иницијативи и да иницијативу, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), не треба прихватити.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда

број IУ-48/2007 од 27. новембра 2008. године

Закон о локалним изборима

(„Службени гласник РС“, број 129/07)

- **члан 19. став 2. тачка 7) и став 3, члан 40. ст. 5. и 7, члан 41. ст. 1. до 3. и члан 47. став 8.**

Оспорене одредбе члана 19. став 2. тачка 7) и став 3. и члана 47. став 8. Закона, којима је уређено питање плаћања таксе за оверу потписа бирача, односно уговора који закључују кандидат за одборника и

подносилац листе, засноване су на уставном овлашћењу законодавца да, у оквиру тога уреди и поступак избора одборника за скупштину јединице локалне самоуправе и питање кандидовања и утврђивања изборне листе. Овим одредбама Закона се не нарушавају уставни принципи равноправности грађана и забране дискриминације, на које се иницијативом указује, јер плаћању таксе подлежу сви учесници изборног поступка.

Оспорена одредба члана 40. став 5. Закона, којом се на политичке странке националних мањина не примењује законом утврђени цензус за расподелу одборничких мандата, заснована је такође на уставном овлашћењу законодавца да, у оквиру уређивања избора одборника за скупштину јединице локалне самоуправе уреди и питање утврђивања изборне листе, цензуса и овлашћења изборних органа и тела у поступку избора одборника. Уређивање наведеног питања на начин уређен у члану 40. став 5. Закона, поред осталог, у складу је и са уставним начелом по коме Република Србија штити права националних мањина и јемчи посебну заштиту националним мањинама ради остваривања потпуне равноправности и очувања њиховог идентитета (члан 14.), а што обухвата и посебне мере које Република Србија може увести у политичком животу, ради постизања пуне равноправности између припадника националне мањине и грађана који припадају већини (члан 76. став 3. Устава).

Оцењујући оспорену одредбу члана 40. став 7. Закона, према којој изборна комисија јединице локалне самоуправе одлучује о томе да ли подносилац изборне листе има положај политичке странке националне мањине, Уставни суд је, полазећи од одредаба члана 52. став 3. и члана 24. став 1. Устава, оценио да је изборна комисија јединице локалне самоуправе законом овлашћена да у поступку проглашења изборне листе испитује да ли је иста сачињена на прописани начин, односно да ли је поднета од стране овлашћеног подносиоца, у конкретном случају – политичке странке националне мањине, те да вршећи наведено овлашћење изборна комисија поступа по овлашћењу законодавца и утврђује који подносилац има положај политичке странке националне мањине. Питање целисходности таквог законског решења у домену је законодавне политике, која спада у надлежност Народне скупштине, а не Уставног суда.

У вези са оспореним одредбама члана 41. ст. 1. до 3. Закона које се односе на прописивање начина расподељивања мандата, Уставни суд је оценио да је законодавац Уставом овлашћен да уреди систем локалне самоуправе, као и питање начина избора одборника за скупштину јединице локалне самоуправе, а у оквиру тога и питање метода расподеле мандата.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 19. став 2. тачка 7) и став 3, члана 40. ст. 5. и 7, члана 41.

ст. 1. до 3. и члана 47. став 8. Закона о локалним изборима („Службени гласник РС“, број 129/07).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности одредаба Закона о локалним изборима, наведених у изреци. Иницијатор сматра да се одредбама члана 19. став 2. тачка 7) и став 3, према којима се за оверу списка потписа бирача који су подржали одређену изборну листу плаћа такса, као и члана 47. став 8. Закона, према којој висину накнаде за оверу потписа уговора који закључују подносилац изборне листе и кандидат за одборника, посебним актом уређује министарство надлежно за послове правде, врши дискриминација учесника изборног процеса и „актима министарства мења закон“, што је у супротности са Уставом утврђеном забраном дискриминације грађана по основу имовног стања (члан 21. став 3.). Оспоравајући одредбе члана 40. ст. 5. и 7. Закона, којима је предвиђено да политичке странке националних мањина учествују у расподели мандата и кад су добиле мање од 5% гласова (став 5.) и да изборна комисија одлучује да ли подносилац изборне листе има положај политичке странке националне мањине (став 7.), иницијатор наводи да се тим одредбама Закона, противно Уставу, врши „позитивна дискриминација“ националних мањина и омогућава изборним комисијама да одлучују шта је национална мањина и који се изборни цензус на њу односи. У вези са оспореним одредбама члана 41. ст. 1. до 3. Закона, којима је уређено питање начина расподеле мандата, иницијатор сматра да нико нема право да присваја гласове оних странака које су добиле мање од 5% и тако прекрјаја вољу грађана.

Оспореним одредбама Закона о локалним изборима („Службени гласник РС“, број 129/07), прописано је: да се изборној комисији, уз изборну листу, доставља списак бирача који су је подржали, за чију се оверу плаћа такса (члан 19. став 2. тачка 7) и став 3.); да политичке странке националних мањина и коалиције политичких странака националних мањина учествују у расподели мандата и кад су добиле мање од 5% гласова од укупног броја бирача који су гласали, као и да о томе да ли подносилац изборне листе има положај политичке странке националне мањине, односно коалиције политичких странака националних мањина одлучује изборна комисија јединице локалне самоуправе, а на предлог подносиоца изборне листе који мора бити стављен при подношењу изборне листе (члан 40. ст. 5. и 7.); да изборна комисија расподељује мандате применом система највећег количника и да се мандати расподељују тако што се укупан број гласова који је добила свака поједина листа подели бројевима од један закључно са бројем који одговара броју одборника који се бирају у скупштину јединице. Тако добијени количници разврставају се по величини, а у обзир се узима онолико највећих количника колико се бира одборника у скупштину јединице локалне самоуправе. Свака изборна листа добија онолико мандата колико тих количника на њу отпада. Ако две изборне листе или више изборних листа добију исте количнике на основу којих се додељује један мандат, а нема више нерасподељених мандата, мандат ће се доделити листи која је добила већи број гласова (члан 41. ст. 1. до 3.); да ће министарство надлежно за послове правде утврдити висину накнаде за оверу потписа уговора који закључују подносилац изборне листе и кандидат за одборника (члан 47. став 8.).

Уставом Републике Србије утврђено је: да Република Србија штити права националних мањина, као и да држава јемчи посебну заштиту националним мањинама ради остваривања потпуне равноправности и очувања њиховог идентитета (члан 14.); да се људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно примењују, као и да се одредбе о људским и мањинским правима тумаче у корист унапређења вредности

демократског друштва, сагласно важећим међународним стандардима људских и мањинских права, као и пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење (члан 18. ст. 1. и 3.); да је забрањена свака дискриминација (члан 21. став 3.); да изборно право ужива правну заштиту у складу са законом (члан 52. став 3.); да се не сматрају дискриминацијом посебни прописи и привремене мере које Република Србија може увести у економском, социјалном, културном и политичком животу, ради постизања пуне равноправности између припадника националне мањине и грађана који припадају већини, ако су усмерене на уклањање изразито неповољних услова живота који их посебно погађају (члан 76. став 3.); да Република Србија уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права грађана, као и систем локалне самоуправе (члан 97. тач. 2. и 3.); да се одборници скупштине јединице локалне самоуправе бирају на непосредним изборима, у складу са законом (члан 180. став 3.).

Уставни суд је оценио да су оспорене одредбе члана 19. став 2. тачка 7) и став 3. и члана 47. став 8. Закона, којима је уређено питање плаћања таксе за оверу потписа бирача, односно уговора који закључују кандидат за одборника и подносилац листе, засноване на уставном овлашћењу законодавца да, у оквиру тога уреди и поступак избора одборника за скупштину јединице локалне самоуправе и питање кандидовања и утврђивања изборне листе. По оцени Суда, оспореним одредбама Закона се не нарушавају уставни принципи равноправности грађана и забране дискриминације, на које се иницијативом указује, јер плаћању таксе подлежу сви учесници изборног поступка. У вези са наводима иницијатора да се оспореном одредбом члана 47. став 8. Закона, „актима министарства мења закон“, Уставни суд је утврдио да је обавеза плаћања таксе у поступку кандидовања за избор локалних органа власти уређена законом, а да одређивање висине таксе за оверу не представља законом установљену материју, јер је законодавац овластио надлежни државни орган да уреди то питање подзаконским актом. Целисходност таквог законског решења, Уставни суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, није овлашћен да цени, а у вези са оценом уставности преосталих одредби члана 47. став 1. до 7. Закона о локалним изборима, у Уставном суду је формиран посебан предмет, по којем је поступак у току (IV-174/2008).

Оспорена одредба члана 40. став 5. Закона, којом се на политичке странке националних мањина не примењује законом утврђени цензус за расподелу одборничких мандата, по оцени Уставног суда, заснована је такође на уставном овлашћењу законодавца да, у оквиру уређивања избора одборника за скупштину јединице локалне самоуправе уреди и питање утврђивања изборне листе, цензуса и овлашћења изборних органа и тела у поступку избора одборника. Уређивање наведеног питања на начин уређен у члану 40. став 5. Закона, поред осталог, у складу је и са уставним начелом по коме Република Србија штити права националних мањина и јемчи посебну заштиту националним мањинама ради остваривања потпуне равноправности и очувања њиховог идентитета (члан 14.). То обухвата и посебне мере које Република Србија може увести у политичком животу, ради постизања пуне равноправности између припадника националне мањине и грађана који припадају већини (члан 76. став 3. Устава). Уставни суд је стога оценио да је законодавац, оспореном одредбом члана 40. став 5. Закона, сагласно Уставу, од примене Законом прописаног процента гласова потребног за учешће у расподели одборничких мандата, изузео политичке странке националних мањина, а у циљу обезбеђивања учешћа припадника националних мањина у скупштини јединица локалне самоуправе, а тиме и у остваривању Уставом зајемчених права на локалну самоуправу.

Оцењујући оспорену одредбу члана 40. став 7. Закона, према којој изборна комисија јединице локалне самоуправе одлучује о томе да ли подносилац изборне листе има положај политичке странке националне мањине, Уставни суд је имао

у виду то да је Уставом утврђено да изборно право ужива правну заштиту у складу са законом (члан 52. став 3.), као и да је Законом о локалним изборима прописано да изборна комисија утврђује да ли су изборне листе сачињене и поднете у складу са прописима о избору одборника (члан 15. став 1. тачка 5)), односно да проглашава изборну листу (члан 24. став 1.). Полазећи од наведених уставних одредби, Уставни суд је оценио да је изборна комисија јединице локалне самоуправе Законом овлашћена да у поступку проглашења изборне листе испитује да ли је иста сачињена на прописани начин, односно да ли је поднета од стране овлашћеног подносиоца, у конкретном случају, политичке странке националне мањине. Вршећи наведено овлашћење изборна комисија поступа по овлашћењу законодавца и утврђује који подносилац има положај политичке странке националне мањине. Питање целисходности таквог законског решења је у домену законодавне политике, која спада у надлежност Народне скупштине, а не Уставног суда. По оцени Суда, нису основани ни наводи иницијатора, према којима изборна комисија одлучује о цензусу који ће се у конкретном случају применити, с обзиром на то да је питање цензуса изричито уређено Законом.

У вези са оспореним одредбама члана 41. ст. 1. до 3. Закона које се односе на прописивање начина расподељивања мандата, Уставни суд је оценио да је законодавац Уставом овлашћен да уреди систем локалне самоуправе, као и питање начина избора одборника за скупштину јединице локалне самоуправе, а у оквиру тога и питање метода расподеле мандата. Наиме, како је законодавац овлашћен да уреди питање избора локалних органа власти, а у оквиру тога и поступак избора одборника за скупштину јединице локалне самоуправе, чији је саставни део и питање метода расподеле одборничких мандата, Уставни суд је утврдио да је оспорена одредба Закона у сагласности са одредбама чл. 97. и 180. Устава.

Из наведених разлога, Суд је оценио да оспорене одредбе члана 19. став 2. тачка 7) и став 3, члана 40. ст. 5. и 7, члана 41. ст. 1. до 3. и члана 47. став 8. Закона о локалним изборима нису несагласне с Уставом, па стога, у смислу одредбе члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) није прихватио иницијативу.

Имајући у виду изнето, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда
број ГУ-97/2008 од 18. децембра 2008. године

Закон о локалној самоуправи
(„Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04, 135/04 и 62/06)
– члан 18. тачка 14) и члан 20. тачка 16)

Сагласно Уставу, Република Србија је овлашћена да законом уреди систем локалне самоуправе, као и друга питања од значаја за свеобухватно уређење ове области, укључујући и питања оснивања установа културе и телевизијских и радио-станица, те је законодавац, уређујући питање надлежности општине да оснива установе културе, како је то било утврђено оспореним делом одредбе члана 18. тачка 14) Закона о локалној самоуправи из 2002. године, односно како је то утврђено оспореним делом одредбе члана 20. тачка 16) Закона о локалној самоуправи из 2007. године, није изашао из оквира овлашћења утврђених Уставом.

Наиме, надлежност општине, као јединице локалне самоуправе, утврђена је, по правилу, Уставом, а законодавац може, сагласно овлашћењу из одредбе члана 190. став 1. тачка 8. Устава, да законом утврди и друге послове за чије би обављање општина била надлежна, а надлежност општине утврђена оспореним одредбама наведених закона је надлежност која је већ утврђена одредбом члана 190. став 1. тачка 4. Устава те се, тако, оспореним одредбама којима је утврђено да се општина, преко својих органа, у складу са законом, стара о задовољавању потреба грађана у области културе, само потврђује Уставом већ успостављена надлежност општине у овој области.

У погледу оцене уставности оспореног дела одредбе члана 20. тачка 34) Закона о локалној самоуправи из 2007. године, Уставни суд је утврдио да старање о јавном информисању и обезбеђивање услова за јавно информисање обухвата и укључује и могућност оснивања телевизијских и радио-станица на српском језику, као и језику националних мањина, која је могућност и утврђена за скупштину општине одредбом члана 96. став 1. Закона о радиодифузији („Службени гласник РС“, бр. 42/02, 97/04, 76/05, 79/05, 62/06, 85/06 и 86/06), те да стога оспорени део наведене одредбе Закона представља само посебно наглашавање могућности оснивања телевизијских и радио-станица ради извештавања и на језику националне мањине, чиме се не искључује иста таква могућност оснивања телевизијских и радио-станица на српском језику. Из наведених разлога, по оцени Уставног суда, оспореним делом одредбе члана 20. тачка 34) Закона не повређује се начело једнакости из одредбе члана 21. Устава, нити се доводи у питање слобода оснивања средстава јавног обавештавања, у смислу одредбе члана 50. ст. 1. и 2. Устава.

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихватају се иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности:

– одредбе члана 18. тачка 14) у делу који гласи: „културе“ Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04, 135/04 и 62/06), и

– одредаба члана 20. тачка 16), у делу који гласи: „културе“ и члана 20. тачка 34), у делу који гласи: „оснива телевизијске и радио-станице ради извештавања на језику националних мањина који је у општини у службеној употреби, као и ради извештавања на језику националних мањина који није у службеној употреби, када такво извештавање представља достигнути ниво мањинских права;“ Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднете су иницијативе за оцену уставности одредбе члана 18. тачка 14) Закона о локалној самоуправи наведеног у алинеји 1. изреке, у делу који гласи: „културе“, одредбе члана 20. тачке 16), у делу који гласи: „културе“ и одредбе члана 20. тачка 34) Закона о локалној самоуправи наведеног у алинеји 2.

изреке, у делу који гласи: „оснива телевизијске и радио-станице ради извештавања на језику националних мањина који је у општини у службеној употреби, као и ради извештавања на језику националних мањина који није у службеној употреби, када такво извештавање представља достигнути ниво мањинских права;“. У иницијативама се, када је у питању оспоравање уставности одредбе члана 18. тачка 14. Закона о локалној самоуправи од 2002. године, у делу који гласи: „културе“ и одредбе члана 20. тачка 16) Закона о локалној самоуправи од 2007. године, у делу који гласи: „културе“, наводи да су оспорене одредбе у супротности с одредбом члана 79. став 1. Устава Републике Србије. Наиме, указује се да је наведеном одредбом Устава утврђено право на очување посебности припадника националних мањина, укључујући право на изражавање, чување, неговање, развијање и јавно изражавање националне, етничке, културне и верске посебности, а оспореним одредбама се, сматра иницијатор, тако утврђено право искључује, јер општина оснива и финансира установе и организације у области културе које, по правилу, нису и установе националних мањина већ општинске установе, а ако постоји општинска култура, онда то значи да се мањинама не признаје право на културну посебност. Када је у питању оспорени део одредбе члана 20. тачка 34) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), иницијатор наводи да та одредба није у сагласности с одредбама члана 21. ст. 1, 3. и 4. и члана 50. ст. 1. и 2. Устава Републике Србије, јер уводи принцип неједнакости грађана с обзиром на то да општине у којима живе припадници националних мањина имају право оснивања телевизијских и радио-станица ради извештавања на језику националне мањине, за разлику од општине у којима живе припадници већинског народа, а које то право немају. Одредба члана 21. став 4. Устава дозвољава тзв. позитивну дискриминацију, али се она односи само на лице или групе лица, а не и на националне мањине. Из наведеног произлази, наводи се даље у иницијативи, да општине у којима нема националних мањина немају право оснивања телевизијских и радио-станица.

Уставни суд је, у спроведеном поступку, утврдио да је одредбом члана 18. тачка 14), чији је део оспорен, Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04, 135/04 и 62/06), који је престао да важи 29. децембра 2007. године, ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), било утврђено да је општина одговорна да, преко својих органа, у складу са Уставом и законом оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје и социјалне заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање, а да је одредбом члана 20. тач. 16) и 34) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), чији су делови оспорени, утврђено да општина, преко својих органа, у складу с Уставом и законом оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечије заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање (тачка 16)) и да се стара о јавном информисању од локалног значаја и обезбеђује услове за јавно информисање на српском језику и језику националних мањина који се користе на територији општине, оснива телевизијске и радио-станице ради извештавања на језику националних мањина који је у општини у службеној употреби, као и ради извештавања на језику националних мањина који није у службеној употреби, када такво извештавање представља достигнути ниво мањинских права (тачка 34)).

Устав Републике Србије утврђује: да су пред Уставом и законом сви једнаки; да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације, да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика,

старости и психичког или физичког инвалидитета, као и да се не сматрају дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима (члан 21.); да је свако слободан да без одобрења, на начин предвиђен законом, оснива новине и друга средства јавног обавештавања и да се телевизијске и радиостанице оснивају у складу са законом (члан 50. ст. 1. и 2.); да припадници националних мањина, поред осталог, имају право на потпуно, благовремено и непристрасно обавештавање на свом језику, укључујући и право на изражавање, примање, слање и размену обавештења и идеја, као и на оснивање сопствених средстава јавног обавештавања, у складу са законом (члан 79. став 1.); да Република Србија уређује и обезбеђује територијалну организацију Републике Србије и систем локалне самоуправе, као и систем у областима здравства, социјалне заштите, борачке и инвалидске заштите, бриге о деци, образовања, културе и заштите културних добара, спорта, јавног информисања; систем јавних служби (члан 97. тач. 3. и 10.); да се општина, преко својих органа, у складу са законом, поред осталог, стара о задовољавању потреба грађана у области просвете, културе, здравствене и социјалне заштите, деције заштите, спорта и физичке културе, о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права, као и о јавном информисању у општини (члан 190. став 1. тачка 4. и став 3.); да сви закони и други општи акти донети у Републици Србији морају бити сагласни са Уставом (члан 194. став 3.).

Сагласно наведеним одредбама Устава, Република Србија је овлашћена да законом уреди и систем локалне самоуправе, као и друга питања од значаја за свеобухватно уређење ове области, укључујући и питања оснивања установа културе и телевизијских и радио-станица. С обзиром на наведено, Уставни суд је оценио да законодавац, уређујући питање надлежности општине, у делу који се односи на надлежност општине да оснива установе културе, како је то било утврђено оспореним делом одредбе члана 18. тачка 14) Закона о локалној самоуправи од 2002. године, односно како је то утврђено оспореним делом одредбе члана 20. тачка 16) Закона о локалној самоуправи од 2007. године, није изашао из оквира овлашћења утврђених Уставом. Наиме, надлежност општине, као јединице локалне самоуправе, утврђена је, по правилу, Уставом, а законодавац може, сагласно овлашћењу из одредбе члана 190. став 1. тачка 8. Устава, да законом утврди и друге послове за чије би обављање општина била надлежна. Надлежност општине утврђена оспореним одредбама наведених закона је надлежност која је већ утврђена одредбом члана 190. став 1. тачка 4. Устава те се, тако, оспореним одредбама којима је утврђено да се општина, преко својих органа, у складу са законом, стара о задовољавању потреба грађана у области културе, само потврђује Уставом већ успостављена надлежност општине у овој области. При томе је појам „оснива“, садржан у оспореним одредбама закона, својеврстан дериват појма „стара се“, који је садржан у одредби члана 190. став 1. тачка 4. Устава, јер је оснивање установа и организација у области културе само један од могућих облика (начина) „старања“ општине у циљу задовољавања потреба грађана у овој области. Из наведених разлога, оспорени део одредбе члана 18. тачка 14) Закона о локалној самоуправи од 2002. године, по оцени Уставног суда, није био, у време важења, у несагласности с Уставом, а ни оспорени део одредбе члана 20. тачка 16) Закона о локалној самоуправи од 2007. године, из истих разлога, није у несагласности с одредбом члана 190. став 1. тачка 4. Устава. Такође, Уставни суд је оценио да се оспореним одредбама закона не ускраћују нити ограничавају права припадника националних мањина зајемчена одредбом члана 79. став 1. Устава.

У погледу оцене уставности оспореног дела одредбе члана 20. тачка 34) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), Уставни суд је оспорени део сагледао у контексту целине одредбе, према којој се општина, у првом

реду, стара о јавном информисању од локалног значаја и обезбеђује услове за јавно информисање на српском језику и језику националних мањина. У том смислу, старање о јавном информисању и обезбеђивање услова за јавно информисање, по оцени Уставног суда, обухвата и укључује и могућност оснивања телевизијских и радио-станица на српском језику, као и језику националних мањина. Ово нарочито ако се има у виду да је одредбом члана 96. став 1. Закона о радиодифузији („Службени гласник РС“, бр. 42/02, 97/04, 76/05, 79/05, 62/06, 85/06 и 86/06) утврђено да радио и/или телевизијску станицу локалне заједнице оснива скупштина општине. Стога оспорени део одредбе члана 20. тачка 34. Закона представља само посебно наглашавање могућности оснивања телевизијских и радио-станица ради извештавања и на језику националне мањине, чиме се не искључује иста таква могућност оснивања телевизијских и радио-станица на српском језику. Из наведених разлога, по оцени Уставног суда, оспореним делом одредбе члана 20. тачка 34) Закона не повређује се начело једнакости из одредбе члана 21. Устава, нити се доводи у питање слобода оснивања средстава јавног обавештавања, у смислу одредбе члана 50. ст. 1. и 2. Устава.

С обзиром на наведене разлоге, Уставни суд је, у смислу одредбе члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), нашао да нема основа за покретање поступка поводом поднетих иницијатива.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 5) у вези са одредбом члана 53. став 3. Закона о Уставном суду, Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда

број IУ-78/2008 од 25. децембра 2008. године

Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину
(„Службени гласник РС“, број 61/07)
– члан 11. став 4.

Према оцени Суда, искључиво је ствар законодавне политике коју води Народна скупштина на који ће се начин уредити елементи појединих врста пореза, односно пореских облика, као што је то случај и са одређивањем пореског обвезника код плаћања пореза на пренос апсолутних права по основу уговора о размени између два лица. При томе, Уставни суд, сагласно својој надлежности утврђеној одредбама члана 167. Устава, није надлежан да оцењује целисходност и оптималност наведених законских решења, а са уставноправног становишта битно је да се оспорена законска одредба, под једнаким условима, примењује на сва лица која се нађу у законом прописаним идентичним правним ситуацијама.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за утврђивање неуставности одредбе члана 11. став 4. Закона о изменама и допунама Закона о порезима на имовину („Службени гласник РС“, број 61/07).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за утврђивање неуставности одредбе члана 11. став 4. Закона наведеног у изреци. Иницијатор наводи да је оспореном одредбом измењена одредба члана 25. став 6. Закона о порезима на имовину („Службени гласник РС“, број 26/01), тако да у случајевима преноса апсолутних права на основу уговора о размени између два лица порески обвезник више није преносилац права веће тржишне вредности, већ сваки учесник у размени за право које преноси. Према мишљењу иницијатора, оспорена одредба Закона је у супротности са одредбом члана 58. Устава Републике Србије која гарантује сваком власнику мирно уживање својине и других имовинских права стечених по основу закона, будући да му намеће финансијске обавезе и у случају када власник не увећава своја имовинска права. Такође, иницијатор сматра да је оспорена одредба Закона у супротности и са одредбом члана 91. став 2. Устава која предвиђа да се обавеза плаћања пореза заснива на економској моћи обвезника, јер код размене имовинских добара порески обвезник не увећава економску моћ, а има једнаке обавезе као и лице које стиче право својине на одређеном добру уговором о купопродаји. Поред овога, иницијатор износи мишљење да је оспореном одредбом Закона повређена и одредба члана 84. Устава која гарантује грађанима једнак положај на тржишту, будући да се учесници у размени обавезују на измирење пореских обавеза на исти начин као и лица која стичу права својине купопродајним уговором.

Уставни суд је на основу члана 167. став 1. тачка 1. Устава надлежан да одлучује о сагласности закона и других општих аката са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима.

Одредбама члана 58. ст. 1. до 3. Устава Републике Србије јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, прописује се да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне, као и да се законом може ограничити начин коришћења имовине, а одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других дажбина или казни дозвољено је само у складу са законом. Сагласно члану 91. ст. 1. и 2. Устава, средства за финансирање надлежности Републике Србије, аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе обезбеђују се из пореза и других прихода утврђених законом, а обавеза плаћања пореза и других дажбина је утврђена као општа обавеза која се заснива на економској моћи обвезника. Према члану 97. Устава, Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, порески систем (тачка 6.), као и финансирање остваривања права и дужности Републике утврђених Уставом и законом (тачка 15.). Из наведених одредаба Устава, према оцени Суда, проистиче да је обавеза плаћања пореза уставна обавеза и да је општег карактера, што значи да је свако дужан да плаћа порезе утврђене законом. Такође, Суд је утврдио да Устав прописује да се обавеза плаћања пореза заснива на економској моћи обвезника, али ближе не одређује начин, нити критеријуме за одређивање економске моћи обвезника.

Законом о порезима на имовину установљен је као посебан облик пореза на имовину порез на пренос апсолутних права код кога се економска моћ обвезника манифестује приликом њеног преноса са једног лица на друго. Одредбама чл. 23. до 31. Закона ближе су уређени елементи овог пореза (предмет опорезивања, порески обвезник, основица, порески подстицаји, настанак пореске обавезе, стопе, ослобођења и др.). Порески обвезник утврђен је у зависности од предмета опорезивања и то је у начелу продавац, односно преносилац права. Међутим, од овог општег правила законодавац је прописао више изузетака, руководећи се при томе одређеним фискалним

и социјално-економским циљевима утврђене пореске политике. У том смислу, оспореном одредбом члана 11. став 4. Закона о изменама и допунама Закона о порезима на имовину („Службени гласник РС“, број 61/07) прописано је да у случају када се истоврсно апсолутно право преноси по основу уговора о размени између два лица, обвезник пореза је сваки учесник у размени за право које преноси.

Према оцени Суда, искључиво је ствар законодавне политике коју води Народна скупштина на који ће се начин уредити елементи појединих врста пореза, односно пореских облика, као што је то случај и са одређивањем пореског обвезника код плаћања пореза на пренос апсолутних права по основу уговора о размени између два лица. Уставни суд, сагласно својој надлежности утврђеној одредбама члана 167. Устава, није надлежан да оцењује целисходност и оптималност наведених законских решења, а са уставноправног становишта битно је да се оспорена законска одредба, под једнаким условима, примењује на сва лица која се нађу у законом прописаним идентичним правним ситуацијама. Стога се оспорена одредба, према оцени Суда, не може доводити у питање у односу на Уставом зајемчено право на имовину и на уставне принципе на које указује иницијатор, јер је уређивање питања пореског обвезника на начин прописан оспореном одредбом у границама уставних овлашћења законодавца да уређује порески систем и води пореску политику. Из наведених разлога Суд није прихватио поднету иницијативу.

На основу изнетог и члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда

број ПУз-68/2008 од 18. септембра 2008. године

Закон о приватизацији

(„Службени гласник РС“, бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07)

– члан 44. став 4.

Законодавац, у складу са својим уставним овлашћењима да уређује услове, начин и рокове под којима се постојећа друштвена својина претвара у приватну, а у оквиру тога и питања везана за права запослених на стицање акција без накнаде у субјекту приватизације, уредио је и питање информисања, односно обавештавања запослених и раније запослених о могућностима стицања акција без накнаде, на начин како је то прописано оспореном одредбом члана 44. став 4. Закона о приватизацији. Прописивањем да се јавни позив о упису акција без накнаде објављује не само на огласној табли субјекта приватизације, већ и у „Службеном гласнику Републике Србије“ и у дневном листу, како је то учињено оспореном одредбом, није повређен ни принцип једнакости грађана из члана 21. Устава, јер се та одредба односи једнако на све грађане који се налазе у истој правној ситуацији и не ствара неједнакост с обзиром на њихова лична својства.

Наводи о могућности другачијег прописивања начина обавештавања и дана почетка рока за упис акција без накнаде представљају оспоравање целисходности законских решења, о чему Уставни суд није надлежан да одлучује.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 44. став 4. Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности одредаба члана 44. Закона о приватизацији. У иницијативи се наводи да одредбе члана 44. Закона, којима је прописано да субјект приватизације јавним позивом обавештава запослене о издавању акција без накнаде и да се јавни позив објављује на огласној табли, у „Службеном гласнику Републике Србије“ и у једном дневном листу, нису у сагласности са чл. 1. и 13. Устава Републике Србије. Према мишљењу иницијатора, оспореним одредбама пензионери се доводе у неравноправан положај у односу на остале запослене, јер као најсиромашнији слој друштва нису у могућности да купују дневне новине и „Службени гласник РС“, као ни да прате оно што се објављује на огласним таблама предузећа, у којима су некада били запослени. Иницијатор наводи да би у складу са Уставом било кад би Законом било прописано да се о упису акција обавесте сви запослени, као и да се омогући запосленима да акције упишу у року од 30 дана од дана сазнања о издавању акција без накнаде.

На основу садржине навода из иницијативе и увидом у текст Закона о приватизацији, Суд је утврдио да се овом иницијативом захтева оцена уставности само одредбе члана 44. став 4. Закона, јер се оспорава начин обавештавања запослених о издавању акција без накнаде субјекта приватизације.

У поступку пред Уставним судом утврђено је:

Законом о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/01, 18/03, 45/05 и 123/07) прописано је: да се овим законом уређују услови и поступак промене власништва, друштвеног, односно државног капитала (у даљем тексту: приватизација) (члан 1.); да је предмет приватизације друштвени, односно државни капитал (у даљем тексту: капитал), у предузећима и другим правним лицима (у даљем тексту: субјекти приватизације), ако посебним прописима није другачије одређено (члан 3. став 1.); да се у субјекту приватизације део капитала преноси запосленима, без накнаде, у акцијама (члан 42. став 1.); да се запосленима у смислу става 1. овог члана, поред осталог, сматрају држављани Републике Србије који су запослени или су раније били запослени у субјекту приватизације (члан 42. став 2. тачка 1)); да се лицем које је раније било запослено у смислу става 2. тачка 1) овог члана сматра и пензионер (члан 42. став 3.).

Одредбама члана 44. Закона прописано је: да субјект приватизације доноси одлуку о издавању акција без накнаде и јавним позивом обавештава запослене о томе (став 1.); да се јавни позив из става 1. овог члана објављује на огласној табли субјекта приватизације, у „Службеном гласнику Републике Србије“ и једном дневном листу (став 4.).

Устав Републике Србије од 1990. године, који је важио у време подношења иницијативе, престао је да важи 8. новембра 2006. године ступањем на снагу новог Устава Републике Србије, тако да Уставни суд оцену уставности оспорене одредбе Закона врши у односу на одредбе важећег Устава.

Уставом је утврђено: да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има прво на једнаку законску заштиту, без дискриминације, као и да је забрањена свака

дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (члан 21.); да се постојећа друштвена својина претвара у приватну својину под условима, на начин и у роковима предвиђеним законом (члан 86. став 2.); да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права грађана и уставност и законитост, као и јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности и својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине (члан 97. тач. 2, 6. и 7.).

Сагласно наведеним уставним одредбама, следи да Република Србија уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права грађана, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, као и да се законом уређују услови, начин и рокови под којима се постојећа друштвена својина претвара у приватну. Полазећи од тога, Уставни суд је оценио да је законодавац, у складу са својим уставним овлашћењима да уређује услове, начин и рокове под којима се постојећа друштвена својина претвара у приватну, а у оквиру тога и питања везана за права запослених на стицање акција без накнаде у субјекту приватизације, уредио и питање информисања, односно обавештавања запослених и раније запослених о могућностима стицања акција без накнаде, на начин како је то прописано оспореном одредбом члана 44. став 4. Закона о приватизацији. Такође, прописивањем да се јавни позив о упису акција без накнаде објављује не само на огласној табли субјекта приватизације већ и у „Службеном гласнику Републике Србије“ и у дневном листу, како је то учињено оспореном одредбом, према оцени Суда, није повређен ни принцип једнакости грађана из члана 21. Устава, јер се та одредба односи једнако на све грађане који се налазе у истој правној ситуацији и не ствара неједнакост с обзиром на њихова лична својства. Уставни суд је нашао да се прописивањем обавезе да се јавни позив објављује на више различитих начина управо обезбеђује једнакост у остваривању права за сва лица којима то право припада, без обзира на њихова могућа различита лична својства. Имајући у виду наведено, Уставни суд није нашао основ за покретање поступка поводом поднете иницијативе, те је сагласно члану 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио да не прихвати иницијативу.

Наводи иницијатора да је Законом требало прописати другачији начин обавештавања и дан почетка рока за упис акција без накнаде представљају оспоравање целисходности законских решења, о чему Уставни суд, сагласно члану 167. Устава, није надлежан да одлучује.

Сагласно изнетом, а на основу одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда
број IУ-232/2005 од 25. децембра 2008. године

Закон о изменама и допунама Закона о приватним предузетницима („Службени гласник РС“, број 35/02)

С обзиром на то да је иницијативом оспорена уставност поступка доношења оспореног Закона, Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је Народна скупштина донела оспорени Закон потребном

већином гласова народних посланика утврђеном Уставом који је био на снази у време његовог доношења. При томе, околности које се у иницијативама износе у вези са престанком посланичких мандата, односног сазивом Народне скупштине, као и њиховим враћањем касније донетом Одлуком Савезног уставног суда, нису од утицаја на уставност поступка доношења оспореног Закона, будући да је Закон донет Уставом предвиђеном већином гласова народних посланика, не рачунајући и „спорна“ 22 гласа. Стога је Суд оценио да нема основа за покретање поступка по поднетој иницијативи, па ни за прихватање иницијативе.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности Закона о изменама и допунама Закона о приватним предузетницима („Службени гласник РС“, број 35/02).

2. Одбацује се захтев за „доношење привремене наредбе и обуставу извршења свих аката и радњи предузетих на основу оспореног Закона“.

Образложење

Суд Србије и Црне Горе, на основу члана 12. став 2. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора („Службени лист СЦГ“, број 1/03), уступио је Уставном суду иницијативу за оцену уставности Закона о изменама и допунама Закона о приватном предузетницима („Службени гласник РС“, број 35/02). Подносилац иницијативе сматра да је оспорени Закон у супротности са одредбама члана 8. став 2. и члана 34. Устава Савезне Републике Југославије из разлога што су у његовом доношењу учествовала „са посланичким статусом лица која грађани Србије на изборима од 23. 12. 2000. године нису изабрали већ их је номиновао Административни одбор Скупштине Србије након што су поништени мандати 50 посланика Скупштине изабраних од грађана“. Предложио је и да Суд до доношења коначне одлуке донесе привремену наредбу и обустави извршење свих аката и радњи предузетих на основу оспореног закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је констатовао да је Закон о приватним предузетницима („Службени гласник СРС“, бр. 54/89 и 9/90 и „Службени гласник РС“, бр. 19/91, 46/91, 31/93, 39/93, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95, 35/02 и 101/05), чији је саставни део оспорени Закон о изменама и допунама Закона о приватним предузетницима („Службени гласник РС“, број 35/02) на снази. Полазећи од навода иницијатора да оспорени Закон није у сагласности са Уставом Савезне Републике Југославије „из разлога што су у његовом доношењу учествовала са посланичким статусом лица која грађани Србије на изборима од 23. 12. 2000. године нису изабрали“, као и да иницијативом није оспорена ниједна конкретна одредба тог закона, Уставни суд је оценио да се иницијативом оспорава уставност поступка доношења оспореног Закона.

Устав Савезне Републике Југославије, у односу на који је тражена оцена уставности поступка доношења оспореног Закона, престао је да важи ступањем на снагу Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора. Устав Републике Србије

од 1990. године, који је био на снази у време подношења иницијативе и доношења оспореног Закона, престао је да важи ступањем на снагу Устава Републике Србије 8. новембра 2006. године. Уставом од 1990. године било је утврђено да уставотворна и законодавна власт припада Народној скупштини (члан 9. став 1.), да Народна скупштина доноси законе (члан 73. став 1. тачка 2.), да има 250 народних посланика (члан 74. став 1.) и да одлучује већином гласова на седници којој присуствује већина од укупног броја народних посланика, ако Уставом није предвиђена посебна већина (члан 80. став 1.).

И Уставом од 2006. године утврђено је да је Народна скупштина носилац законодавне власти у Републици (члан 98.), да доноси законе (члан 99. став 1. тачка 7.), да има 250 народних посланика (члан 100. став 1.) и да доноси одлуке већином гласова народних посланика на седници на којој је присутна већина народних посланика, те је одређено о којим законима Народна скупштина одлучује већином гласова свих народних посланика (члан 105.).

Из наведених одредаба и ранијег и сада важећег Устава Републике Србије следи да је Народна скупштина Уставом одређена као орган законодавне власти и да је Уставом прописан начин одлучивања, односно доношења закона утврђивањем потребног броја присутних народних посланика на седници на којој се одлучује и потребног броја гласова народних посланика за доношење закона. С обзиром на то да за доношење оспореног Закона Уставом од 1990. године није била предвиђена посебна већина за његово доношење, сагласно наведеним одредбама Устава, било је потребно присуство на седници најмање 126 народних посланика, као и најмање 64 гласа народних посланика за предложени закон.

Увидом у „Службени гласник РС“, број 35/02, у коме је објављен оспорени Закон о изменама и допунама Закона о приватним предузетницима, Уставни суд је утврдио да је оспорени Закон донела Народна скупштина Републике Србије на Трећем ванредном заседању које је одржано 20. јуна 2002. године, те да је оспорени Закон донео орган који је и по раније и сада важећем Уставу надлежан за његово доношење. Такође, увидом у стенографске белешке са Трећег ванредног заседања Народне скупштине Уставни суд је утврдио да је Народна скупштина донела оспорени Закон на седници на којој је присуствовало 158 народних посланика и да је за Закон гласало 126 народних посланика, односно да је Закон донет потребном већином гласова народних посланика утврђеном Уставом који је био на снази у време његовог доношења.

У вези са наводима подносиоца иницијативе да су у доношењу Закона учествовала „лица која грађани нису изабрали на изборима“, Уставни суд је увидом у стенографске белешке Другог ванредног заседања Народне скупштине, које је одржано 12. јуна 2002. године, утврдио да је на тој седници Народна скупштина констатовала престанак мандата 13 народних посланика који су поднели оставку, као и да је, на основу Извештаја Административног одбора од 11. јуна 2002. године, констатовала престанак мандата и 22 посланика на захтев „Демократске опозиције Србије – др Војислав Коштуница“. На истој седници Народна скупштина је на основу извештаја Републичке изборне комисије и предлога Административног одбора, сходно члану 27. став 5. Закона о избору народних посланика, констатовала и потврђивање мандата 35 народних посланика. Савезни уставни суд је одлучујући о уставној жалби о повреди мандата 22 народна посланика, Одлуком Уж број 25/2002 донетом на седници одржаној 26. јула 2002. године, уважио уставну жалбу ових народних посланика, поништио акт – Извештај Административног одбора Народне скупштине од 11. јуна 2002. године и одредио враћање одузетих посланичких мандата подносиоцима уставне жалбе. Одлука Савезног уставног суда објављена је у „Службеном листу СРЈ“, број 42/02. Међутим, ни

касније донета Одлука Савезног уставног суда којом су враћени одузети посланички мандати, по оцени Уставног суда, није од утицаја на уставност поступка доношења оспореног Закона, јер је Закон донет Уставом предвиђеном већином гласова народних посланика, не рачунајући и „спорна“ 22 гласа.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да нема основа за покретање поступка по поднетој иницијативи и да иницијативу, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), не треба прихватити.

Уставни суд је, на основу члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, одбацио захтев за доношење „привремене наредбе и обуставу извршења свих аката и радњи предузетих на основу оспореног Закона“, јер је донео коначну одлуку.

На основу изложеног и одредаба члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда
број IУ-101/2005 од 4. децембра 2008. године

– *Обустава поступка*

С обзиром на то да су оспорене одредбе члана 6. Закона о Влади у току поступка пред Уставним судом у целини измењене, односно да су престале да важе одредбе које су предлогом оспорене, као и да је престао да важи Устав Републике Србије од 1990. године у односу на који је тражена оцена уставности, стекли су се услови да Уставни суд, сагласно одредби члана 57. тачка 2) Закона о Уставном суду, обустави поступак за оцену уставности члана 6. оспореног Закона.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Обуставља се поступак за оцену уставности одредаба члана 6. Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05, 71/05, 101/07 и 65/08).

Образложење

Уставном суду поднет је предлог за оцену уставности одредаба члана 6. Закона о Влади („Службени гласник РС“, број 55/05), којима је било уређено питање надзора Владе над уставношћу и законитошћу општих аката јединица локалне самоуправе и ималаца јавних овлашћења. У предлогу се наводи да оспорени члан Закона није у сагласности са одредбама Устава од 1990. године, које су биле на снази у време подношења предлога и предвиђале да Влада врши надзор над радом министарства и посебних организација и поништава или укида њихове прописе који су у супротности са законом или прописом који је она донела (члан 90. став 1. тачка 7.), а да заштита

уставности, као и заштита законитости у складу с Уставом, припада Уставном суду (члан 9. став 5.). Предлагач сматра да је уставно неутемељено и овлашћење Владе, утврђено оспореним одредбама члана 6. Закона, да обустави од извршења опште акте аутономне покрајине, општина, градова, јавних предузећа и ималаца јавних овлашћења. Применом овог овлашћења Влада би, по мишљењу предлагача, могла да, и без покретања иницијативе за оцену уставности, суспендује од извршења различите правне акте, чиме јој се даје овлашћење које јој по Уставу не припада.

У одговору Законодавног одбора Народне скупштине се наводи да је неоснована тврдња предлагача да се оспореним одредбама Закона о Влади нарушава принцип поделе власти и Влади дају надлежности које су у нашем уставном систему резервисане за Уставни суд. Полазећи од тога да Уставни суд, према Уставу и закону, нема овлашћење да општи акт обустави од извршења, Законодавни одбор сматра да је законодавац у границама Устава уредио ближе услове за обуставу извршења општег акта и такво овлашћење поверио Влади, као „органу који би могао превентивно и привремено да заштити јединство правног поретка“.

У поступку пред Уставним судом утврђено је да је Устав Републике Србије од 1990. године, у односу на који је тражена оцена уставности одредаба оспореног члана 6. Закона о Влади, престао да важи ступањем на снагу Устава Републике Србије од 2006. године. Такође је утврђено да је оспорени члан 6. Закона о Влади, у време подношења предлога гласио: „Влада надзире уставност и законитост општих аката аутономних покрајина, општина, градова, града Београда, јавних предузећа, установа и ималаца јавних овлашћења. Влада може обуставити од извршења њихове опште акте и на њима засноване појединачне акте, решењем које ступа на снагу кад се објави у 'Службеном гласнику Републике Србије' и које престаје да важи ако Влада у наредних 15 дана не покрене поступак за оцењивање уставности и законитости.“

Одредбом члана 3. Закона о изменама и допунама Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 101/07) оспорени члан 6. Закона о Влади у целини је измењен тако да гласи: „Влада је дужна да обустави од извршења општи акт општине, града и града Београда за који сматра да није сагласан Уставу или закону, решењем које ступа на снагу кад се објави у 'Службеном гласнику Републике Србије'. Решење о обустави од извршења престаје да важи ако Влада у року од пет дана од објављивања решења не покрене поступак за оцену уставности и законитости општег акта.“

Законом о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће Уставни суд обуставити поступак кад у току поступка престану процесне претпоставке за вођење поступка (члан 57. тачка 2)).

С обзиром на то да су оспорене одредбе члана 6. Закона о Влади у целини измењене, односно да су престале да важе одредбе које су предлогом оспорене, као и да је престао да важи Устав од 1990. године у односу на који је тражена оцена уставности, Уставни суд је, сагласно одредби члана 57. тачка 2) Закона о Уставном суду, обуставио поступак за оцену уставности члана 6. Закона о Влади.

Имајући у виду изнето, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 7) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IV-286/2005
од 30. октобра 2008. године

**2. УРЕДБЕ
И ДРУГИ АКТИ ВЛАДЕ**

– Одлуке и решења

**Уредба о ближим условима, начину и поступку за издавање дозволе за приређивање посебних игара на срећу у играчницама
(„Службени гласник РС“, бр. 77/05 и 69/06)**

Уставни суд је оценио да услови утврђени одредбом члана 6. оспорене Уредбе представљају услове који се односе на број дозвола за приређивање посебних игара на срећу у играчницама, основни капитал правног лица – подносиоца пријаве за издавање ове дозволе, рок важења дозволе и поступак издавања дозволе нису предвиђени законом и да у материјалноправном смислу нису у сагласности са уставним одредбама којима се прописује слобода предузетништва, једнак правни положај свих привредних субјеката на тржишту и забрана ограничавања слободне конкуренције, стварањем или злоупотребом монополског или доминантног положаја, те да је стога Влада оваквим уређивањем прекорачила овлашћења из закона и повредила одредбе Устава. На основу истих разлога, Суд је оценио да не само одредба члана 6. већ и одредбе члана 12. тач. 3) до 5) Уредбе које су у непосредној и зависној вези са одредбама члана 6. Уредбе, нису у сагласности са Уставом и законом.

У односу на остале оспорене одредбе Уредбе, Суд је одбио предлоге и није прихватио иницијативе из разлога: што је члан 8. Уредбе декларативног карактера, јер набраја садржај документације по јавном позиву за издавање дозволе за приређивање посебних игара на срећу у играчницама и прописује да заинтересовано правно лице откупљује ту документацију, уз накнаду која је наведена у јавном позиву (став 2.), а која укључује стварне трошкове припреме и спровођења јавног позива у поступку издавања дозволе, што није несагласно са чланом 40. став 4. Закона о играма на срећу; што одредбе члана 12. тач. 16) и 17) Уредбе ближе уређују услове у поступку издавања дозволе за приређивање посебних игара на срећу у играчницама који су већ утврђени у одредбама члана 40. Закона о играма на срећу, па су стога у сагласности са уставним и законским овлашћењем Владе да уреди начин и поступак издавања дозвола; што се одредбе члана 13. став 5. Уредбе не односе на поступак плаћања и наплаћивања накнаде за приређивање посебних игара на срећу, већ на садржину понуда и предлога за утврђивање адекватне вредности износа који је еквивалентан динарској противвредности утврђеног минимума износа накнаде за издавање дозволе у поступку издавања, при чему се обезбеђује законитост поступка тако што се онемогућава злоупотреба института јавног позива, нису несагласне Уставу и Закону о девизном пословању.

Када доноси коначну одлуку о уставности и законитости оспореног општег акта Суд одбацује захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу одредаба тог акта, сагласно члану 56. став 3. Закона о Уставном суду.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредбе члана 6. и члана 12. став 1. тач. 3) до 5) Уредбе о ближим условима, начину и поступку за издавање дозволе за приређивање посебних игара на срећу у играчницама („Службени гласник РС“, бр. 77/05 и 69/06) нису у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбија се предлог и не прихватају се иницијативе за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 8. став 2, члана 12. став 1. тач. 16) и 17) и члана 13. став 5. Уредбе из тачке 1.

3. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу Уредбе из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Предлогом овлашћених предлагача и већим бројем иницијатива покренут је пред Уставним судом поступак за утврђивање неуставности и незаконитости више одредаба Уредбе о ближим условима, начину и поступку за издавање дозволе за приређивање посебних игара на срећу у играчницама („Службени гласник РС“, бр. 77/05 и 69/06), и то: члана 6. из разлога што је Влада прекорачила овлашћење из Устава Републике Србије и Закона о играма на срећу („Службени гласник РС“, број 84/04), прописујући оспореном одредбом Уредбе нове услове за обављање делатности приређивања посебних игара на срећу у играчницама које Закон не предвиђа и с тим у вези, члана 12. став 1. тач. 3) до 5) Уредбе; члана 8. став 2. из разлога што Влада нема овлашћење у Закону за прописивање накнаде за откуп документације приликом објављивања јавног позива; члана 12. став 1. тач. 16) и 17) из разлога што повлачење пријаве може да се деси услед промењених околности због којих подносилац пријаве више није у могућности да учествује у поступку; члана 13. став 5. из разлога што је прописано да предлог висине износа накнаде за дозволу и предлог висине минималног износа накнаде за приређивање посебних игара морају бити изражени у еврима. Затражена је привремена мера обуставе извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспорених одредаба Уредбе.

У одговору доносиоца акта наводи се да, полазећи од специфичне правне природе игара на срећу путем којих се обезбеђују недостајућа средства за задовољење одређених потреба од ширег друштвеног интереса, као и уставног положаја Владе поред овлашћења за разраду услова утврђених Законом о играма на срећу, Влада има овлашћење и за прописивање ближих услова које закон није изричито предвидео. Основ за ову тврдњу, по мишљењу доносиоца, представљају уставне одредбе које прописују овлашћење за Владу да води политику Републике и доноси уредбе, одлуке и друге акте за извршавање закона, као и одредбе члана 40. ст. 1. и 4. Закона о играма на срећу којима је прописано овлашћење Владе за утврђивање ближих услова за издавање дозвола за приређивање посебних игара на срећу у играчницама. Стога се не може говорити о прекорачењу овлашћења из Закона, већ само о прописивању ближих услова за издавање дозвола за приређивање посебних игара на срећу у играчницама, како је то уређено оспореним одредбама Уредбе. Истиче се да одредбе чл. 37, 38. и 40. Закона представљају основ за прописивање оспорених одредаба Уредбе у материјално-правном смислу, као и то да се оспореним одредбама Уредбе не уводи евро у правни систем као вредносна новчана јединица, јер се од подносиоца пријаве не захтева да

обавља промет, односно да врши делатност и приказује резултат пословања у еврима, већ се прописује да се предлог висине накнаде исказује у еврима.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорену Уредбу о ближим условима, начину и поступку за издавање дозволе за приређивање посебних игара на срећу у играчницама донела Влада, са позивом на члан 40. ст. 1. и 4. Закона о играма на срећу. Оспореном одредбом члана 6. Уредбе прописано је да дозволу за приређивање посебних игара на срећу у играчницама може добити правно лице – подносилац пријаве који, поред услова прописаних законом, испуњава и следеће услове: да подносилац пријаве или његов већински оснивач поседује учешће у најмање пет играчница (тачка 1)); да подносилац пријаве или његов већински оснивач приређује игре на срећу у играчницама најмање десет година (тачка 2)); да је подносилац пријаве или његов већински оснивач у последњој пословној години за коју поседује извештај ревизора остварио промет већи од 100.000.000 евра (тачка 3)); да је домаће правно или физичко лице власник најмање 10% основног капитала правног лица – подносиоца пријаве (тачка 4)). Одредбом члана 8. став 2. Уредбе прописано је да заинтересовано правно лице откупљује документацију уз накнаду која је наведена у јавном позиву. Чланом 12. Уредбе прописано је да је подносилац пријаве дужан да уз пријаву, између осталог, достави: изјаву и доказ подносиоца пријаве или његовог већинског оснивача да подносилац пријаве или његов већински оснивач поседује учешће у најмање пет играчница (тачка 3)); изјаву и доказ подносиоца пријаве или његовог већинског оснивача да подносилац пријаве или његов већински оснивач приређује игре на срећу у играчницама најмање десет година (тачка 4)); изјаву и доказ подносиоца пријаве или његовог већинског оснивача да је подносилац пријаве или његов већински оснивач у последњој пословној години за коју поседује извештај ревизора остварио промет већи од 100.000.000 евра (тачка 5)); изјаву о понуђеном износу за накнаду за дозволу који не може бити мањи од динарске противвредности 500.000 евра на дан подношења пријаве (тачка 16)); банкарску гаранцију на износ од 500.000 евра, која се активира у случају да подносилац пријаве повуче пријаву након истека рока за подношење пријаве (тачка 17)). Одредбом члана 13. став 5. Уредбе прописано је да предлог висине износа накнаде за дозволу и предлог висине минималног износа накнаде за приређивање посебних игара морају бити изражени у еврима.

Уставни основ за доношење оспорене Уредбе представљају одредбе члана 123. тач. 2. и 3. Устава, којима је утврђена обавеза Владе да извршава законе и друге опште акте Народне скупштине и да доноси уредбе и друге опште акте ради извршавања закона. За оцену уставности оспорених одредаба Уредбе у материјално-правном смислу, релевантне су одредбе члана 83. Устава, којима је прописано да је предузетништво слободно и да се предузетништво може ограничити законом ради заштите здравља људи, животне средине и природних богатстава и ради безбедности Републике Србије, као и члана 84. Устава, којим је прописано да сви имају једнак правни положај на тржишту, да су забрањени акти којима се, супротно закону, ограничава слободна конкуренција, стварањем или злоупотребом монополског или доминантног положаја, да права стечена улагањем капитала на основу закона, не могу законом бити умањена и да су страна лица изједначена на тржишту са домаћим.

Делатност приређивања игара на срећу уређена је Законом о играма на срећу („Службени гласник РС“, бр. 84/04 и 85/05 – у даљем тексту: Закон), којим су утврђени појам и врсте игара на срећу, општи услови и права на приређивање игара на срећу. Као врсте игара на срећу утврђене су класичне игре на срећу, посебне игре на срећу и наградне игре у роби и услугама (члан 13.), при чему су као посебне игре на срећу одређене игре које се приређују у играчницама, игре које се приређују на аутоматима и клађење на спортске и друге догађаје (члан 15.). У оквиру поглавља VI –

Посебне игре на срећу, под тачком 1, одредбама чл. 36. до 58. Закона утврђени су посебни услови, начин и поступак приређивања посебних игара на срећу у играчницама. По оцени Суда, у конкретном случају су битне одредбе: члана 36, којим је прописано да посебне игре на срећу у играчницама могу приређивати правна лица са седиштем на територији Републике, на основу дозволе, која су регистрована за обављање делатности коцке и клађења; члана 37. ст. 1. до 3. којим је прописано да Влада може дати највише 10 дозвола за приређивање игара на срећу у играчницама, да се дозволе односе на једну играчницу и да динамику давања дозвола утврђује Влада на предлог Министарства; члана 38. став 1, којим је прописано да дозволу за приређивање посебних игара на срећу у играчницама може добити правно лице које, поред испуњења осталих услова, има основни капитал који не може бити мањи од динарске противвредности од 1.000.000 евра обрачунате по званичном средњем курсу Народне банке Србије (у даљем тексту: динарска противвредност) на дан добијања дозволе; члана 40, којим је прописано да се дозвола за приређивање посебних игара на срећу у играчницама даје на основу јавног позива, објављеног у дневној штампи, на начин и по поступку који одреди Влада (став 1.); да се уз пријаву на јавни позив за дозволу за приређивање посебних игара на срећу у играчницама достављају: 1) подаци о називу и седишту правног лица; 2) решење о упису правног лица у одговарајући регистар са прилогом о висини основног капитала из члана 38. овог закона; 3) статут правног лица; 4) пословни план правног лица за период од најмање три године; 5) потврда надлежног државног органа да оснивач или члан правног лица из тачке 1. овог става, као и лице које у смислу закона којима се уређују области опорезивања дохотка грађана и добити предузећа има статус повезаног лица са учесником на јавном позиву, односно његовим оснивачем или чланом, није осуђиван за кривична дела предвиђена актом Владе, а у периоду од пет година који претходи подношењу пријаве; 6) предлог висине износа накнаде за дозволу; 7) банкарска гаранција за минимални износ накнаде за дозволу из тачке 6) овог става; 8) опис врсте и правила посебних игара на срећу које ће се приређивати; 9) подробни подаци о оснивачима правног лица (став 2.); да накнада из става 2. тачка 6) овог члана не може бити мања од динарске противвредности 500.000 евра на дан подношења пријаве на јавни позив (став 3.); да ближе услове за издавање дозволе утврђује Влада (став 4.); да стручне послове у вези са јавним позивом обавља Управа (став 5.); члана 41, којим је прописано да се дозвола за приређивање посебних игара на срећу у играчницама даје на рок од 10 година и да се, по истеку рока из става 1. овог члана, дозвола може продужити на начин и под условима из члана 40. овог закона. За оцену законитости Уредбе од значаја је, по оцени Суда, одредба члана 34. Закона о девизном пословању („Службени гласник РС“, број 62/06), којом је прописано да се плаћање, наплаћивање и пренос између резидената и између резидената и нерезидената у Републици врши у динарима, (став 2.), те да је дозвољено уговарање у девизама, с тим што се плаћање и наплаћивање по тим уговорима врши у динарима (став 3.).

Анализом наведених одредаба Устава и закона Суд је оценио да је законодавац дао овлашћење Влади да ближе пропише поједине, а не све услове који су Законом уређени одредбама које се односе на број дозвола, основни капитал, рок важења дозволе и поступак давања дозволе. Тако се, према тумачењу Суда, овлашћење из члана 40. став 4. Закона односи искључиво на поступак давања дозволе, док се овлашћење из члана 37. став 3. Закона односи на динамику давања дозвола према броју дозвола који је Законом утврђен. Код оваквог тумачења одредбе члана 40. Закона Суд је оценио да услови утврђени одредбом члана 6. Уредбе представљају услове који нису предвиђени законом и који у материјалноправном смислу нису у сагласности са

уставним одредбама којима се прописује слобода предузетништва, једнак правни положај свих привредних субјеката на тржишту и забрана ограничавања слободне конкуренције, стварањем или злоупотребом монополског или доминантног положаја. Полазећи од наведеног Суд је закључио да је Влада оваквим уређивањем прекорачила овлашћења из закона и повредила одредбе Устава.

На основу изнетих разлога Суд је оценио да одредбе члана 6. и одредбе члана 12. тач. 3) до 5) Уредбе које су у непосредној и зависној вези са одредбама члана 6, нису у сагласности са Уставом и законом.

У односу на остале оспорене одредбе Уредбе, Суд је одбио предлоге и није прихватио иницијативе из разлога што је члан 8. Уредбе по свом садржају декларативног карактера, јер набраја садржај документације на јавни позив (став 1.) и прописује да заинтересовано правно лице откупљује ту документацију, уз накнаду која је наведена у јавном позиву (став 2.). Будући да се накнада предвиђа за чинидбу која укључује стварне трошкове припреме и спровођења јавног позива у поступку издавања дозволе, оспорена одредба члана 8. став 2. Уредбе, по оцени Суда, није несагласна са чланом 40. став 4. Закона о играма на срећу. Одредбама члана 12. тач. 16) и 17) ближе се уређују услови у поступку издавања дозволе за приређивање посебних игара на срећу у играчницама, који су већ утврђени чланом 40. став 2. тач. 6) и 7) и став 3. Закона о играма на срећу, па су, стога, у сагласности са уставним и законским овлашћењем Владе да уреди начин и поступак издавања дозвола. Банкарска гаранција, у конкретном случају, представља обезбеђење исплате Законом утврђеног минимума износа накнаде за издавање дозволе у поступку издавања, при чему се истовремено обезбеђује законитост поступка тако што се онемогућава злоупотреба института јавног позива. Имајући у виду одредбу члана 34. Закона о девизном пословању, Суд је оценио да нису несагласне Уставу и закону одредбе члана 13. став 5. Уредбе, јер се у конкретном случају не ради о поступку плаћања и наплаћивању, већ о понудама и предлозима ради утврђивања адекватне вредности износа који је еквивалентан динарској противвредности, што је, по оцени Суда, аналогно законској одредби којом је дозвољено уговарање у девизама.

С обзиром на то да је донета коначна одлука Суда, захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу оспорених одредаба Уредбе Суд је одбацио сагласно члану 56. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Сходно изложеном, Суд је, на основу одредаба члана 45. тач. 1), 4) и 14) и члана 46. тач. 3) и 5) Закона о Уставном суду, и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучио као у изреци.

Сагласно одредби члана 168. став 3. Устава, одредбе Уредбе из тачке 1. изреке престају да важе даном објављивања ове одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број ГУ-350/2005
од 18. септембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број
104/08)

**Уредба о начелима за унутрашње уређење
Министарства унутрашњих послова
(„Службени гласник РС“, број 8/06)**

Имајући у виду да оспорене одредбе Уредбе о начелима за унутрашње уређење Министарства унутрашњих послова не уређују

премештај запосленог по писменом налогу претпостављеног у случају елементарних непогода, више силе или других непредвиђених околности, у ком случају је запослени дужан да ради на радном месту нижем од свог док трају те околности, већ уређују трајно распоређивање запосленог, а да се, према важећим законима – Закону о државним службеницима и Закону о полицији, државни, односно полицијски службеник не може због потребе службе трајно распоредити на радно место чији се послови обављају у нижем звању у односу на звање које је имао на радном месту са кога се премешта, Уставни суд је оценио да одредбе члана 15. Уредбе нису сагласне са законом.

С обзиром на то да према одредби члана 195. став 1. Устава Републике Србије сви општи акти морају бити у сагласности са законом, то оспорене одредбе члана 15. Уредбе које нису у сагласности са законом, нису у сагласности ни са Уставом.

Уставни донео је

О Д Л У К У

Утврђује се да одредбе члана 15. Уредбе о начелима за унутрашње уређење Министарства унутрашњих послова („Службени гласник РС“, број 8/06) нису у сагласности са Уставом и законом.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба члана 15. Уредбе о начелима за унутрашње уређење Министарства унутрашњих послова („Службени гласник РС“, број 8/06). По мишљењу подносиоца иницијативе, одредбе члана 15. Уредбе, којима је прописано да запослени, по потреби службе, може бити распоређен на радно место на којем је највише систематизовано звање ниже од звања које има запослени, супротне су одредби члана 91. Закона о државним службеницима, према којој је одговарајуће радно место оно радно место чији се послови раде у истом звању као послови радног места са кога се државни службеник премешта и за које државни службеник испуњава услове.

У одговору Министарства унутрашњих послова наведено је, поред осталог, да је чланом 169. Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 101/05) прописано да се на положај, дужности, права и одговорности запослених у Министарству примењују прописи о радним односима у државним органима, ако овим законом и прописима донетим на основу овог закона није друкчије одређено. У члану 148. наведеног Закона прецизно је дефинисано да се приликом премештаја цени стручна спрема и радна способност запосленог, док звање службеника, по мишљењу доносиоца акта, није релевантно.

Уставни суд је утврдио да је Уредбу о начелима за унутрашње уређење Министарства унутрашњих послова донела Влада, на основу одредбе члана 90. тачка 5. Устава Републике Србије, члана 22, члана 23. став 1. и члана 129. Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 101/05). Уредбом се прописују начела за унутрашње уређење Министарства унутрашњих послова и с тим у вези, утврђују подручне полицијске управе, полицијске станице и њихова подручја и седишта, организациона

јединица за координацију рада, њено подручје и седиште, елементи за оцењивање и начин одређивања рада полицијских службеника и других запослених и ближи услови и начин стицања и губитка звања у Министарству (члан 1. став 1.).

Оспореним одредбама члана 15. Уредбе прописано је: да запослени може, по потреби службе, бити распоређен на радно место на којем је највише систематизовано звање ниже од звања које запослени има (став 1.); да се актом о распоређивању на радно место из става 1. овог члана истовремено запосленом одређује и највише звање систематизовано на том радном месту (став 2.); да се изузетно, актом из става 2. овог члана, може одлучити да запослени задржи звање које има и може му се одредити једно од звања у распону између звања које има и највишег систематизованог звања на радном месту на које се распоређује (став 3.).

Законом о полицији („Службени гласник РС“, број 101/05) прописано је: да је Влада овлашћена да уредбом о начелима за унутрашње уређење Министарства уређује подручне полицијске управе и полицијске станице, њихова подручја и седишта (члан 22.); да се уредбом из члана 22. овог закона, ради обављања послова полиције у складу са особеним својствима одређених подручја, могу утврдити и унутрашње организационе јединице за координацију рада полицијских управа и полицијских станица на овим подручјима, као и да се уредбом утврђују подручја и седишта унутрашњих организационих јединица за координацију (члан 23. став 1.); да је Влада овлашћена да уредбом о начелима за унутрашње уређење Министарства утврђује елементе за оцењивање и начин оцењивања полицијских службеника и других запослених и ближе услове и начин стицања и губитка звања у Министарству (члан 129.); да због потреба службе полицијски службеник може бити премештен на друго радно место, у складу са његовом стручном спремом и радним способностима, у истој или другој организационој јединици, у истом или другом месту рада, а у складу са радноправним прописима и прописима о државним службеницима (члан 148.).

Законом о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07) прописано је: да је државни службеник дужан да прихвати радно место у истом или другом државном органу на које је према одредбама овог закона трајно или привремено премештен (члан 19.); да је у случају елементарних непогода, више силе или других непредвидивих околности државни службеник дужан да, по писменом налогу претпостављеног, ради на радном месту нижем од свог, док трају те околности (члан 21. став 1.); да државни службеник може, због потребе рада, да буде трајно или привремено премештен на друго одговарајуће радно место у истом државном органу или привремено премештен у други државни орган (члан 90. став 1.); да је одговарајуће радно место оно чији се послови раде у истом звању као послови радног места са кога се државни службеник премешта и за које државни службеник испуњава услове (члан 91.); да државни службеник може бити трајно премештен на друго одговарајуће радно место у истом државном органу, ако то налажу организација или рационализација послова или други оправдани разлози (члан 92.); да државни службеник може бити привремено премештен на друго одговарајуће радно место у истом државном органу због замене одсутног државног службеника или повећаног обима послова, при чему задржава сва права на свом радном месту (члан 93. став 1.).

Из наведених одредаба Закона произлази да полицијски службеник може због потребе службе бити премештен на друго радно место према његовој стручној спреми и радним способностима, у складу са радноправним прописима и прописима о државним службеницима. Сагласно Закону о државним службеницима, запослени може, због потребе рада, бити трајно или привремено премештен на друго одговарајуће место у истом државном органу, а под одговарајућим радним местом, у смислу овог закона,

подразумева се радно место чији се послови раде у истом звању као послови радног места са кога се државни службеник премешта и за које испуњава услове.

Имајући у виду да оспорене одредбе Уредбе не уређују премештај запосленог по писменом налогу претпостављеног у случају елементарних непогода, више силе или других непредвиђених околности, у ком случају је запослени дужан да ради на радном месту нижем од свог док трају те околности, већ уређују трајно распоређивање запосленог, а да се, према закону, запослени не може због потребе службе трајно распоредити на радно место чији се послови обављају у нижем звању у односу на звање које је имао на радном месту са кога се премешта, Уставни суд је оценио да одредбе члана 15. Уредбе нису сагласне са законом.

С обзиром на то да према одредби члана 195. став 1. Устава Републике Србије сви општи акти морају бити у сагласности са законом, Уставни суд је оценио да оспорене одредбе члана 15. Уредбе које нису у сагласности са законом, нису у сагласности ни са Уставом.

Полазећи од тога да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Уставни суд је у складу са одредбом члана 53. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) донео одлуку поводом поднете иницијативе без доношења решења о покретању поступка.

На основу изложеног и одредаба члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду, Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 168. став 3. Устава, одредбе члана 15. Уредбе из изреке престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IУ-122/2007 од 4. децембра 2008. године (,Службени гласник РС“, број 14/09)

Уредба о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника (,Службени лист СРЈ“, бр. 36/94 и 42/02)

Како је оспореном одредбом Уредбе прописан рок застарелости доспелих а ненаплаћених потраживања, а према одредби члана 360. став 2. Закона о облигационим односима, рок застарелости може бити одређен само законом, а Закон о Војсци Југославије који је донет у односној области не садржи одредбу о року застарелости наведених потраживања, Уставни суд је оценио да оспорена одредба Уредбе није у складу са законом, јер излази из оквира законских овлашћења Владе да прописује начин престанка права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника, према коме прописивање начина престанка права може бити само на основу и у складу са законом предвиђеним случајевима у којима право престаје. С обзиром на Уставом утврђени принцип обавезне сагласности свих домаћих општих правних аката са законом, из члана 195. став 1. Устава, оспорена одредба Уредбе за коју се утврђује да није сагласна закону, самим тим није у сагласности ни са Уставом.

У односу на оспорене одредбе члана 8. оспорене Уредбе којом је уређено питање коришћења пензије у случају истовременог стицања права на две или више пензија по различитим законским основима и прописано да у свакој таквој ситуацији војни осигураник, односно чланови породице осигураника и други корисници који су истовремено стекли право на две или више пензија имају могућност да по сопственом избору одлуче по ком основу ће своје стечено право остваривати, односно коју ће пензију користити, Уставни суд је оценио да је донета у оквиру законом установљеног овлашћења Владе да својим прописом уреди начин остваривања и коришћења права из пензијског и инвалидског осигурања, те да не излази изван граница датог овлашћења, а како је Уставом Влада овлашћена да доноси прописе ради извршавања закона, да није несагласна ни са Уставом.

У односу на Закон о пензијском и инвалидском осигурању војних осигураника („Службени лист СФРЈ“, бр. 7/85, 74/87 и 20/89), чије су одредбе оспорене у овом поступку, Уставни суд је утврдио да је престао да важи у току 1994. године, а да је иницијатива поднета после истека рока у коме Уставни суд, сагласно одредби члана 168. став 5. Устава, може ценити сагласност закона и других општих аката с Уставом и по престанку њихове важности и да стога не постоје процесне претпоставке за успостављање надлежности Уставног суда по поднетој иницијативи, што представља разлог за њено одбацивање.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 12. став 2. Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника („Службени лист СРЈ“, бр. 36/94 и 42/02) није у сагласности с Уставом и законом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 8. став 2. Уредбе из тачке 1.

3. Одбацује се иницијатива за оцену уставности Закона о пензијском и инвалидском осигурању војних осигураника („Службени лист СФРЈ“, бр. 7/85, 74/87 и 20/89).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднете су иницијативе за оцену уставности и законитости одредаба члана 8. став 2. и члана 12. став 2. Уредбе из тачке 1. изреке и уставности одредаба члана 75. став 2. и члана 82. Закона из тачке 3. изреке. У иницијативама се, у делу којим се оспоравају одредбе члана 75. став 2. и члана 82. Закона о пензијском и инвалидском осигурању војних осигураника, наводе проблеми иницијатора у вези са обуставом исплате војне инвалидске пензије, али се не наводе уставноправни разлози оспоравања. У односу на оспорену одредбу члана 8. став 2. Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника, наводи се да оспорена одредба није у сагласности с одредбом члана 58.

Устава Републике Србије, којом се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, као и са одредбама чл. 60. и 70. Устава, којима се јемчи право на рад и зараду и право на пензијско осигурање. Иницијатор предлаже да Уставни суд утврди неуставност и незаконитост оспорене одредбе Уредбе, као и да „прогласи неуставним и незаконитим решење управних органа и судова које се заснива на оспореним одредбама“. Поводом оспорене одредбе члана 1. Уредбе о допуни Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника, којом је допуњена одредба члана 12. основног текста Уредбе, иницијатор наводи да је оспореном одредбом доносилац Уредбе прекорачио овлашћења из члана 263. Закона о Војсци Југославије, с обзиром на то да је том одредбом Савезна влада овлашћена да утврди начин остваривања, надлежност за одлучивање о правима из пензијског и инвалидског осигурања, начин коришћења и престанак права, а да садржина оспорене одредбе задира у остваривање самог права. Поред тога, сматра иницијатор, оспорена одредба је у несагласности са Законом о облигационим односима, јер утврђује краће рокове застарелости потраживања неисплаћених месечних износа пензије.

Како су иницијативе поднете пре ступања на снагу Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд је у овој правној ствари поступак спровео у складу са одредбама овог закона, сагласно члану 112. Закона.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је оспорену Уредбу о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника („Службени лист СРЈ“, бр. 36/94 и 42/02) донела Савезна влада Савезне Републике Југославије, на основу одредбе члана 263. Закона о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“, бр. 67/93 и 24/94), као и да је Закон о Војсци Југославије престао да важи даном ступања на снагу Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, број 116/07), али да је одредба члана 263. Закона о Војсци Југославије, укључујући и друге одредбе тог закона, на основу одредбе члана 197. став 2. Закона о Војсци Србије, остала на снази.

Оспореном одредбом члана 8. став 2. Уредбе прописано је да војни осигураник, члан породице војног осигураника или корисник пензије који стекне право на две пензије или више пензија може користити само једну пензију по сопственом избору.

Оспореном одредбом члана 1. Уредбе о допуни Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника („Службени лист СРЈ“, број 42/02), одредба члана 12. основног текста Уредбе од 1994. године, допуњена је новим ставом 2. којим је уређено да ће се доспели месечни износи пензија, новчаних накнада и додатака из става 1. овог члана, који нису могли бити исплаћени због околности које је проузроковао корисник, накнадно исплатити највише за 12 месеци уназад, рачунајући од дана подношења захтева за исплату.

Полазећи од надлежности утврђене чланом 167. Устава Републике Србије, Уставни суд је оцену уставности и законитости оспорених одредаба Уредбе извршио у односу на одредбе важећег Устава и закона.

Устав Републике Србије утврђује: да се пензијско осигурање уређује законом (члан 70. став 1.); да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности (члан 97. тачка 8.); да Влада доноси уредбе и друге опште акте ради извршавања закона (члан 123. тачка 3.).

Одредбом члана 263. Закона о Војсци Југославије дато је овлашћење Влади да својим прописом уреди начин остваривања, надлежност за одлучивање о

праву и начин коришћења и престанка права из пензијског и инвалидског осигурања по овом закону.

Одредбом члана 360. став 2. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени лист СРЈ“, број 31/93) утврђено је да застарелост наступа кад протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавезе.

Одредбама члана 8. оспорене Уредбе уређено је питање коришћења пензије у случају истовременог стицања права на две или више пензија по различитим законским основима и прописано да у свакој таквој ситуацији војни осигураник има могућност да по сопственом избору одлучи по ком основу ће своје стечено право остваривати. Оспореном одредбом члана 8. став 2. Уредбе, поред војног осигураника, обухваћени су и други могући корисници пензија – чланови породице осигураника и други корисници, који су истовремено стекли право на две или више пензија. Свим овим лицима дата је могућност да изаберу коју ће пензију користити, дакле да се одреде за коришћење оне пензије која је за њих најповољнија. Полазећи од Законом установљеног овлашћења Владе да својим прописом уреди начин остваривања и начин коришћења права из пензијског и инвалидског осигурања, Уставни суд је оценио да оспорена одредба члана 8. став 2. Уредбе, која је донета у извршавању наведеног закона, не излази изван граница датог овлашћења. Ово стога што се њоме управо уређује начин коришћења пензије, и то тако што се кориснику оставља могућност да се по сопственим избору одреде за коришћење оне пензије која је за њега најповољнија. Такође, пошто је систем пензија војних осигураника уређен одредбама Закона о Војсци Југославије, које су и даље на снази, а у складу са Уставом Влада је овлашћена да доноси прописе ради извршавања закона, Уставни суд је оценио да оспорена одредба није несагласна ни са Уставом, те да, сагласно члану 53. став 3. Закона о Уставном суду, нема основа за прихватање иницијативе којом се оспорава наведена одредба Устава.

У односу на оспорену одредбу члана 12. став 2. Уредбе (члан 1. Уредбе о допуни Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника), утврђено је да из њене садржине произлази да по истеку 12 месеци од дана доспећа месечног износа пензије, новчане накнаде или другог прописаног додатка, његов корисник неће моћи да га наплати, ако тај новчани износ није могао бити исплаћен због околности које је проузроковао корисник. Из овога следи да је оспореном одредбом прописан рок застарелости доспелих а ненаплаћених потраживања. Како, према одредби члана 360. став 2. Закона о облигационим односима, рок застарелости може бити одређен само законом, а Закон о Војсци Југославије не садржи одредбу о року застарелости наведених потраживања, Уставни суд је оценио да оспорена одредба Уредбе није у складу са законом, јер излази ван законских овлашћења Владе да прописује начин престанка права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника, с обзиром на то да прописивање начина престанка права може бити само на основу и у складу са законом предвиђеним случајевима у којима право престаје. С обзиром на Уставом утврђени принцип обавезне сагласности свих домаћих општих правних аката са законом, из члана 195. став 1. Устава, оспорена одредба Уредбе за коју се утврђује да није сагласна закону самим тим није у сагласности ни са Уставом.

Уставни суд је, у спроведеном поступку, утврдио да је Закон о пензијском и инвалидском осигурању војних осигураника („Службени лист СФРЈ“, бр. 7/85, 74/87 и 20/89), чије су одредбе члана 75. став 2. и члана 82. оспорене, престао да важи 27. маја 1994. године, даном ступања на снагу Закона о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“, бр. 43/94, 28/96, 44/99, 74/99, 3/02 и 37/02 и „Службени лист СЦГ“, бр. 7/05 и 44/05). Одредбом члана 168. став 5. Устава утврђено је да Уставни суд може оценили

сагласност закона и других општих аката са Уставом, као и општих аката са законом и по престанку њиховог важења, ако је поступак оцене уставности покренут најкасније у року од шест месеци од престанка њиховог важења. Полазећи од тога да је иницијатива поднета Уставном суду 19. октобра 2006. године, а да је закон чије се одредбе оспоравају престао да важи 27. маја 1994. године, Уставни суд је утврдио да је иницијатива поднета по истеку рока у коме Уставни суд, сагласно одредби члана 168. став 5. Устава, може ценити сагласност закона и других општих аката с Уставом и по престанку њихове важности. С обзиром на наведено, Уставни суд је оценио да не постоје процесне претпоставке за успостављање надлежности Уставног суда те је иницијативу, у делу којим се оспоравају одредбе члана 75. став 2. и члана 82. Закона о пензијском и инвалидском осигурању војних осигураника, одбацио, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду.

На основу изложеног и одредаба члана 45. тачка 4) и члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, као и члана 82. став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 168. став 3. Устава, одредба члана 12. став 2. Уредбе из тачке 1. изреке престаје да важи даном објављивања ове одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број ГУ-179/2006 од 25. децембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 23/09)

Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01, 15/02, 30/02, 32/02, 69/02, 78/02, 61/03, 121/03, 130/03, 67/04, 120/04, 5/05 и 26/05)

Уставни суд је оценио да је оспореним одредбама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама Влада, на основу изричитог законског овлашћења, као и применом одредбе члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама према којој коефицијент за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, поред стручне спреме, изражава и сложеност послова, одговорности и услове рада, утврдила висину коефицијената за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама у области образовања, односно здравства. Такође, Уставни суд је оценио да се оспореним одредбама Уредбе не доводи у питање уставни принцип забране дискриминације из члана 21. Устава, јер се услови, односно коефицијенти, као и начин утврђивања коефицијената за обрачун и исплату плата запослених подједнако односе на све запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике, нити се задире у Уставом зајемчено право запослених на рад у складу са законом, слободан избор рада и доступност свих радних места свима под једнаким условима из члана 60. Устава.

Питања начина утврђивања висине коефицијената за одређена радна места, односно примерености и оправданости различите висине појединих коефицијената за различита радна места истог степена сложености тичу се целисходности одређених нормативних решења у

општем правном акту, која су у домену надлежности доносиоца акта, а не Уставног суда.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбијају се предлози и не прихвата се иницијатива за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 2. тач. 1. и 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01, 15/02, 30/02, 32/02, 69/02, 78/02, 61/03, 121/03, 130/03, 67/04, 120/04, 5/05 и 26/05).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета су два предлога и једна иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба члана 2. тач. 1. и 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01, 15/02, 30/02, 32/02, 69/02, 78/02, 61/03, 121/03, 130/03, 67/04, 120/04, 5/05 и 26/05). У предлозима и иницијативи наводи се, поред осталог, да су оспореним одредбама Уредбе за запослене у области образовања, као и за запослене у здравственим установама, утврђени различити коефицијенти за обрачун и исплату плата за исти степен стручне спреме. На тај начин су, по мишљењу предлагача и подносиоца иницијативе, повређене одредбе чл. 13. и 36. Устава Републике Србије, одредбе Закона о раду и одредбе члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, из разлога што се „на истом радном месту могу наћи људи истог степена стручне спреме са идентичним радним задацима“, а са различитим коефицијентима за обрачун зарада. Осим тога, наводи се да је Законом о платама у државним органима и јавним службама ускраћено право запослених у јавним службама да са Владом, односно надлежним министарствима утврђују услове, групе послова и висину исплате зарада путем колективног преговарања, чиме су запослени у јавним службама доведени у неравноправан положај у односу на остале запослене, који своја права из радног односа остварују кроз колективне уговоре.

У одговору Владе изнето је да је Законом о платама у државним органима и јавним службама уређен начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама која се финансирају из буџета Републике, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. У члану 8. став 1. наведеног закона утврђено је да се коефицијенти за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених утврђују актом Владе, односно Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, а чланом 4. Закона одређено је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему. Такође је у одговору изражен став да оспореним одредбама Уредбе није повређено уставно начело једнакости грађана у правима и дужностима, јер се услови, односно коефицијенти, као и начин утврђивања коефицијената за обрачун и исплату плата запослених у здравственим установама подједнако односе на сва лица запослена у јавним службама које се финансирају из буџета.

Уставни суд је утврдио да је Уредбу о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама донела Влада, на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, број 34/01).

У оспореним одредбама члана 2. тач. 1. и 13. Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених у основном образовању и васпитању и здравственим установама, при чему је учињена разлика у висини коефицијената између наставника предмета и наставника разредне наставе, као и између здравствених радника и здравствених сарадника.

Законом о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона окончати по одредбама овог закона (члан 112.).

Предлози и иницијатива за оцену уставности и законитости оспорене Уредбе поднеги су у време важења Устава Републике Србије од 1990. године и у односу на одредбе тог устава. Уставни суд је поступак спровео оцењујући оспорене одредбе Уредбе у односу на Устав Републике Србије од 2006. године, а сагласно одредби члана 167. став 1. тачка 1. Устава.

Уставом је утврђено: да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације, као и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (члан 21. ст. 1. до 3.); да се јемчи право на рад, у складу са законом, право на слободан избор рада и доступност свих радних места, свима под једнаким условима и да свако има право на правичну накнаду за рад (члан 60. ст. 1. до 4.); да Република Србија уређује и обезбеђује систем јавних служби (члан 97. тачка 10.); да Влада утврђује и води политику, извршава законе и друге опште акте Народне скупштине и доноси уредбе и друге опште акте ради извршавања закона (члан 123. тач. 1. и 3.); да се делатности и послови због којих се оснивају јавне службе, њихово уређење и рад прописују законом (члан 137. став 5.).

Законом о Влади Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 5/91 и 45/93), који је важио у време доношења оспорене Уредбе, било је прописано да Влада води политику Републике Србије и извршава законе, друге прописе и опште акте Народне скупштине у складу са Уставом и у том циљу доноси уредбе, одлуке и друге акте за извршавање закона (члан 2. тач. 1. и 2.).

Важећим Законом о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05, 71/05, 101/07 и 65/08) прописано је да Влада извршава законе и друге опште акте Народне скупштине, тако што доноси опште и појединачне акте и предузима друге мере (члан 2. став 2.).

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01 и 62/06) прописано је: да се овим законом уређује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, као и запослених у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање (члан 1. тач. 3. и 4.); да се плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених из члана 1. овог закона утврђују на основу: 1) основнице за обрачун плата, 2) коефицијента који се множи основницом, 3) додатка на плату, 4) обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате, у складу са законом (члан 2.); да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему (члан 4. став 1.), а садржи додатке на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 4. став 2.); да се коефицијенти за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених из члана 1. тач. 1), 3), 4) и 5) овог закона

утврђују актом Владе (члан 8. став 1.), према коме се запослени разврставају у платне разреде, према звањима, занимањима или пословима (члан 8. став 2.).

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да је оспореним одредбама Уредбе Влада, на основу изричитог законског овлашћења, као и применом одредбе члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама према којој коефицијент за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, поред стручне спреме, изражава и сложеност послова, одговорности и услове рада, утврдила висину коефицијената за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама у области образовања, односно здравства.

У погледу навода предлагача и иницијатора да су одређене категорије запослених из Уредбе доведене у неравноправан положај у односу на остале запослене, јер су утврђени различити коефицијенти за обрачун и исплату плата за исти степен стручне спреме, Уставни суд је оценио да се оспореним одредбама Уредбе не доводи у питање уставни принцип забране дискриминације из члана 21. Устава, јер се услови, односно коефицијенти, као и начин утврђивања коефицијената за обрачун и исплату плата запослених подједнако односе на све запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике. На овај начин се, такође, по оцени Суда, не дира у Уставом зајемчено право запослених на рад у складу са законом, слободан избор рада и доступност свих радних места свима под једнаким условима из члана 60. Устава, већ се оспореном Уредбом одређује висина коефицијената која служи за обрачун плата запослених у јавним службама. Питање начина утврђивања висине коефицијената за одређена радна места, односно питање примерености и оправданости различите висине појединих коефицијената за различита радна места истог степена сложености на које указују предлагачи и подносилац иницијативе тичу се, по оцени Уставног суда, питања процене и целисходности одређених нормативних решења у општем правном акту, која су искључиво у домену надлежности доносиоца акта, а не у надлежности Уставног суда одређеној чланом 167. Устава.

Такође, указивање предлагача и подносилаца иницијативе да је оспорена Уредба несагласна са одговарајућим одредбама Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05) није од значаја за оцену уставности и законитости оспорених одредаба Уредбе, имајући у виду да је основ за њено доношење садржан у Закону о платама у државним органима и јавним службама, као закону који прописује посебан режим утврђивања зарада запослених које се финансирају из буџета, различит од оног за који Закон о раду предвиђа институт колективног уговарања.

На основу изложеног и одредаба члана 45. тачка 14) и члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број IV- („Службени гласник РС“, број 12/09)
138/2004 од 25. децембра 2008. године

Уредба о престанку важења одређених уредби у области борачко-инвалидске заштите („Службени гласник РС“, број 35/06)

Уставни суд је утврдио да са становишта оцене уставности и законитости није спорно овлашћење Владе да својим актом стави ван снаге раније донети акт. Како уредбама које су престале да важе ступањем на снагу оспорене Уредбе нису била уређена права корисника борачко-инвалидске заштите која су им припадала на основу важећих закона, већ је

Влада у оквиру вођења политике у овој области предвидела одређене видове допунске заштите наведених лица, Уставни суд је оценио да оспореном Уредбом нису укинута стечена права која се остварују на основу Устава и закона.

У погледу навода иницијатора да оспорени акт има ретроактивно дејство, Уставни суд је утврдио да је оспорена Уредба ступила на снагу сагласно одредби члана 196. став 4. Устава и да не садржи одредбе о повратном дејству.

Међутим, имајући у виду да важећим законом нису на целовит начин уређена питања остваривања права у области посебне заштите инвалида, ратних ветерана и жртава рата, Уставни суд је, сагласно одредби члана 105. Закона о Уставном суду, закључио да обавести Народну скупштину о проблемима који могу настати у остваривању права у области борачко-инвалидске заштите и о потреби хитног доношења целовитог закона којим би се уредили услови остваривања права на посебну заштиту инвалида, ратних ветерана и жртава рата, сагласно одредбама Устава Републике Србије.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихватају се иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Уредбе о престанку важења одређених уредби у области борачко-инвалидске заштите („Службени гласник РС“, број 35/06).

Образложење

Уставном суду поднето је више иницијатива за оцену уставности и законитости Уредбе наведене у изреци, у којима се наводи да су ступањем на снагу оспорене Уредбе корисницима борачко-инвалидске заштите престала права на допунску личну инвалиднину стечена по важећим прописима и да је тиме извршено сужавање права ратних војних инвалида на допунску личну инвалиднину.

У одговору Владе истиче се да је оспорена Уредба донета на основу овлашћења из члана 2. став 2. Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05 и 71/05 – исправка), осим Уредбе о повећању примања корисника месечног новчаног примања, инвалидског додатка и материјалног обезбеђења по прописима из области борачко-инвалидске заштите и заштите цивилних инвалида рата („Службени гласник РС“, бр. 75/93 и 53/96), која је донета на основу члана 15. Закона о правима бораца војних инвалида и чланова њихових породица („Службени гласник РС“, број 54/89 и „Службени гласник РС“, број 137/04). Влада је донела више уредби из области борачко-инвалидске заштите којима се настојало да се превазиђу проблеми у остваривању ове заштите за одређене категорије лица која према важећим савезним прописима нису била обухваћена борачко-инвалидском заштитом, као и због тога што је примена економских санкција Савеза безбедности ОУН и хиперинфлација настала у том периоду довела до тога да се призната основна права из области борачко-инвалидске заштите нису остваривала, или се нису исплаћивала у прописаним износима. Доношењем Закона о правима цивилних инвалида рата („Службени гласник РС“, број

52/96) и Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца („Службени лист СРЈ“, бр. 24/98, 29/98 и 25/2000 и „Службени гласник РС“, број 101/05), по мишљењу доносиоца оспореног акта, стекли су се услови за стављање ван снаге наведених уредби, јер је престала потреба за уређењем питања која су била разлог њиховог доношења. У одговору се даље наводи да је Влада донела Уредбу о праву на месечно новчано примање за време незапослености ратних војних инвалида од V до X групе из оружаних акција после 17. августа 1990. године („Службени гласник РС“, број 42/06), којом се уређује месечно новчано примање за време незапослености лицима која су то право користила на дан ступања на снагу оспорене Уредбе.

У спроведеном поступку утврђено је да је оспорену Уредбу донела Влада, на основу члана 2. став 2. Закона о Влади. Оспореном Уредбом прописано је да даном ступања на снагу ове уредбе престају да важе: 1. Уредба о материјалном обезбеђењу и другим правима бораца, ратних војних инвалида и цивилних инвалида рата из оружаних акција после 17. августа 1990. године („Службени гласник РС“, бр. 7/92, 20/92, 31/92, 45/93, 75/93, 8/94, 37/84 и 52/96); 2. Уредба о правима на допунску заштиту војних инвалида, корисника породичне инвалидности и цивилних инвалида рата („Службени гласник РС“, бр. 39/92, 45/93, 75/93 и 52/96); 3. Уредба о правима ратних војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова породица палих бораца из Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, који привремено бораве на територији Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 84/92 и 52/96); 4. Уредба о повећању примања корисника месечног новчаног примања, инвалидског додатка и материјалног обезбеђења по прописима из борачко-инвалидске заштите и заштите цивилних инвалида рата („Службени гласник РС“, бр. 75/93 и 52/96); 5. Уредба о висини месечних новчаних примања у области борачко-инвалидске заштите („Службени гласник РС“, бр. 8/94 и 37/94). Наведене уредбе, које су престале да важе ступањем на снагу оспорене Уредбе, утврђивале су допунска права на месечна новчана примања одређеним категоријама лица – корисницима борачко-инвалидске заштите.

Како уредбама које су престале да важе ступањем на снагу оспорене Уредбе нису била уређена права корисника борачко-инвалидске заштите која су им припадала на основу важећих закона, већ је Влада у оквиру вођења политике у овој области, руководећи се постојањем специфичних околности у одређеном периоду, предвидела одређене видове допунске заштите наведених лица, Уставни суд је оценио да оспореном Уредбом нису укинута стечена права која се остварују на основу Устава и закона. Стога је Суд утврдио да са становишта оцене уставности и законитости није спорно овлашћење Владе да својим актом стави ван снаге раније донети акт. Питање да ли је доношење оспорене Уредбе било оправдано представља упуштање у оцену целисходности вођења политике Владе у одређеној области, што не спада у надлежност Уставног суда утврђену одредбама члана 167. Устава.

У погледу навода иницијатора да оспорени акт има ретроактивно дејство, Уставни суд је утврдио да је оспорена Уредба ступила на снагу сагласно одредби члана 196. став 4. Устава и да не садржи одредбе о повратном дејству.

Полазећи од наведеног, Суд је оценио да нема основа за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости оспорене Уредбе, те стога није прихватио поднете иницијативе, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Међутим, имајући у виду да важећим законом нису на целовит начин уређена питања остваривања права у области посебне заштите инвалида, ратних ветерана и жртава рата, Уставни суд је, сагласно одредби члана 105. Закона о Уставном суду, закључио да обавести Народну скупштину о проблемима који могу настати у остваривању права у области борачко-инвалидске заштите, као и о потреби што

хитнијег доношења целовитог закона којим би се уредили услови остваривања права на посебну заштиту инвалида, ратних ветерана и жртава рата, сагласно одредбама Устава Републике Србије.

Уставни суд, на основу одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, донео је решење као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-121/2006 од 27. новембра 2008. године

Уредба о привременом ограничењу извоза одређених врста робе („Службени гласник РС“, бр. 73/07, 97/07, 126/07 и 23/08)

Полазећи од уставних и законских одредаба, Уставни суд је утврдио да је Влада имала овлашћење за доношење прописа којим ће увести мере привременог карактера које се односе на ограничење извоза одређених врста робе из разлога критичне несташнице битне робе настале услед дуготрајне суше и потребе за отклањањем последица те несташнице, и у том смислу одредити привремену забрану извоза таксативно одређене робе и привремено количинско ограничење за извоз одређене робе. Такође, ограничења прописана наведеном Уредбом су се подједнако и под истим условима односила на све субјекте који се нађу у истој правној ситуацији прописаној оспореним актом, тако да се њоме нису повређивала уставна начела једнаког правног положаја на тржишту, отвореног и слободног тржишта, слободе предузетништва и самосталности привредних субјеката.

Будући да су наведеном Уредбом била уређена питања на које закон овлашћује Владу, у складу са уставним функцијама Владе за извршавање закона и сагласно уставним принципима, то оспорена Уредба, у време важења, није била несагласна с Уставом и законом.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности Уредбе о привременом ограничењу извоза одређених врста робе („Службени гласник РС“, бр. 73/07, 97/07, 126/07 и 23/08).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности Уредбе о привременом ограничењу извоза одређених врста робе („Службени гласник РС“, бр. 73/07, 97/07, 126/07 и 23/08). У иницијативи се наводи да је Влада донела оспорену Уредбу на штету произвођача житарица, а тиме и тржишног начина привређивања, што је несагласно одредбама чл. 3, 58, 82. и 83. Устава Републике Србије којима се гарантује владавина права, право на имовину, тржишни начин привређивања и слобода предузетништва.

Наведеном Уредбом, која је престала да важи 15. јуна 2008. године, било је прописано да се због критичне несташице битне робе настале услед дуготрајне суше и потребе за отклањањем последица такве несташице привремено забрањује извоз одређене робе (пшенице и наполице, тврде пшенице, обичне пшенице, пира, кукуруза) и уводи привремено количинско ограничење за извоз робе, расподељене на квоте, до 15. јуна 2008. године.

Уставом Републике Србије утврђено је: да је владавина права основна претпоставка Устава која почива на неутуђивим људским правима (члан 3. став 1.); да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, као и да се законом може ограничити начин коришћења имовине (члан 58. ст. 1. и 3.); да економско уређење у Републици Србији почива на тржишној привреди, отвореном и слободном тржишту, слободи предузетништва самосталности привредних субјеката и равноправности приватне и других облика својине; да је Република Србија јединствено привредно подручје са јединственим тржиштем робе, рада, капитала и услуга (члан 82.); да је предузетништво слободно и да се може ограничити законом ради заштите здравља људи, животне средине и природних богатстава и ради безбедности Републике Србије (члан 83.); да сви имају једнак правни положај на тржишту (члан 84. став 1.).

Оспорена Уредба је донета на основу чл. 5, 6, 16. и 17. Закона о спољнотрговинском пословању („Службени гласник РС“, број 101/05). Наведеним одредбама Закона прописано је: да Влада, на предлог министарства надлежног за економске односе са иностранством, уводи ограничења (члан 5.); да Влада одређује робу и услуге које подлежу ограничењима, да се списак те робе и услуга објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ и да Министарство, на захтев заинтересованог лица даје информације о примени одредаба тог закона (члан 6.). Чланом 16. наведеног Закона одређен је појам количинског ограничења, односно да је количинско ограничење највећи укупан обим поједине робе, одређен по вредности или по количини, који може да се увезе или извезе у одређеном року, укључујући и забрану увоза или извоза (став 1.), да се количинско ограничење расподељује на квоте и да је квота удео у количинском ограничењу додељен одређеном лицу или групи лица (став 2.). Чланом 17. Закона, поред осталог, одређени су услови за прописивање количинског ограничења извоза и то да се оно може увести у случају критичне несташице битне робе или потребе за отклањањем последица такве несташице или ради заштите необновљивих природних богатстава, ако се ограничење извоза примењује упоредо са ограничавањем домаће производње или потрошње.

Уредба је донета и на основу члана 8. став 2. и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05, 71/05, 101/07 и 65/08), којима је прописано да ако орган државне управе не донесе пропис, доноси га Влада ако би доношење прописа могло изазвати штетне последице по живот или здравље људи, животну средину, привреду или имовину веће вредности, као и да Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом, у складу са сврхом и циљем закона.

Полазећи од наведених уставних и законских одредаба, Уставни суд је утврдио да је Влада имала овлашћење за доношење прописа којим ће увести мере привременог карактера које се односе на ограничење извоза одређених врста робе из разлога критичне несташице битне робе настале услед дуготрајне суше и потребе за отклањањем последица те несташице, и у том смислу одредити привремену забрану извоза таксативно одређене робе и привремено количинско ограничење за извоз одређене робе, расподељено на квоте. По оцени Суда, Влада је на основу овлашћења из закона интервенисала на тржишту прописивањем привремене забране извоза конкретне робе и привременог количинског ограничења за извоз одређене робе. Дакле, будући да

су наведеном Уредбом била уређена питања на које закон овлашћује Владу, то је по оцени Уставног суда Уредба донета у границама овлашћења утврђеним законом и у складу са уставним функцијама Владе за извршавање закона.

Такође, ограничења прописана наведеном Уредбом се подједнако и под истим условима односе на све субјекте који се нађу у истој правној ситуацији прописаној оспореним актом, тако да се њоме не повређују уставна начела једнаког правног положаја на тржишту, отвореног и слободног тржишта, слободе предузетништва и самосталности привредних субјеката.

На основу свега наведеног, Суд је утврдио да оспорена Уредба у време важења није била несагласна с Уставом и законом, тако да, у смислу одредбе члана 53. став 3. Закона о Уставном суду, иницијативу није прихватио.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-84/2007 од 13. новембра 2008. године

– Обустава поступка

С обзиром на то да је оспорена Одлука коју је донела Савезна влада престала да важи, да је престао да важи Устав Савезне Републике Југославије у односу на који је тражена оцена уставности, да је престао да важи Устав Републике Србије од 1990. године у односу на који се вршила оцена уставности савезних прописа, те да је престао да важи и закон у односу на који је тражена оцена законитости оспорене Одлуке, у делу који је уређивао питања на која се Одлука односила, престале су процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање по поднетом предлогу и иницијативи. То је био разлог како за обуставу поступка по поднетом захтеву, тако и за одбацивање поднете иницијативе.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Обуставља се поступак за оцену уставности и законитости Одлуке о накнадама за привремено коришћење радиофреквенција и телевизијских канала („Службени лист СРЈ“, број 23/98).

2. Одбацује се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о накнадама за привремено коришћење радиофреквенција и телевизијских канала („Службени лист СРЈ“, бр. 23/98 и 26/98).

Образложење

Суд Србије и Црне Горе, на основу члана 12. став 2. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора („Службени лист

СЦГ“, број 1/03), уступио је Уставном суду Србије предлог и иницијативу за оцену уставности и законитости Одлуке о накнадама за привремено коришћење радиофреквенција и телевизијских канала („Службени лист СРЈ“, број 23/98) и иницијативу за оцену уставности и законитости Одлуке о измени Одлуке о накнадама за привремено коришћење радиофреквенција и телевизијских канала („Службени лист СРЈ“, број 26/98), који су у Савезном уставном суду вођени као предмети IVY-74/98, IVY-76/98 и IVY-87/98. Предлагач и иницијатор наводе да је Савезна влада донела оспорену Одлуку позивајући се на одредбу члана 9. тачка 4. Устава СРЈ, која не постоји у наведеном члану Устава, као и да поменути члан Устава не садржи овлашћење Владе за доношење било каквих подзаконских аката. Даље наводе, да је оспорена Одлука донета у извршавању Закона о системима веза („Службени лист СФРЈ“, бр. 41/88, 80/89 и 29/90 и „Службени лист СРЈ“, број 34/92), који не предвиђа накнаду за коришћење радиофреквенција и телевизијских канала, као ни могућност да се таква накнада утврди подзаконским актом, те је оспореном одлуком, по њиховом мишљењу, подзаконским актом извршена измена, односно допуна наведеног Закона. Подносилац иницијативе наводи и да се оспореном Одлуком нарушава уставно начело једнакости и равноправности јер се станице које плаћају накнаду по оспореној Одлуци, која је утврђена у изузетно високом износу, доводе у неједнак положај са станицама које право коришћења радиофреквенција остварују према републичким прописима и које не плаћају никакву накнаду иако је могућност увођења плаћања те накнаде предвиђена чланом 5. став 2. Закона о радио-телевизији („Службени гласник РС“, број 48/91), те да би спровођење оспорене Одлуке имало за последицу кршење слободе јавног обавештавања зајемчене чланом 36. Устава СРЈ. Предлог и иницијативу Савезни уставни суд доставио је на одговор Савезној влади, који према списима није добијен. Такође, Савезни уставни суд одбацио је захтев подносиоца иницијативе за обуставу извршења оспорене Одлуке.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорену Одлуку донела Савезна влада, на основу члана 99. тачка 4. Устава Савезне Републике Југославије, а ради извршавања (савезног) Закона о системима веза („Службени лист СФРЈ“, бр. 41/88, 80/89 и 29/90 и „Службени лист СРЈ“, број 34/92). Оспореном Одлуком о накнадама за привремено коришћење радиофреквенција и телевизијских канала („Службени лист СРЈ“, бр. 23/98, 24/98, 26/98, 47/98, 36/99, 42/99 и 72/2000) утврђени су критеријуми за одређивање висине месечне накнаде за привремено коришћење радиофреквенција и телевизијских канала за све кориснике.

Уставни суд је констатовао да је Устав Савезне Републике Југославије, на основу кога је оспорена Одлука донета и у односу на који је предлогом и иницијативом тражена оцена уставности, престао да важи даном ступања на снагу Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора. Устав Републике Србије од 1990. године, у односу на који се оцењивала уставност савезних прописа који су на основу члана 64. став 2. Уставне повеље наставили да се примењују као републички прописи, престао је да важи даном ступања на снагу Устава Републике Србије од 2006. године. Савезни Закон о системима веза у односу на који је тражена оцена законитости оспорене Одлуке, на основу члана 64. став 2. Уставне повеље и члана 20. став 5. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора („Службени лист СЦГ“, број 1/03), од дана ступања на снагу Уставне повеље наставио је да се примењује као републички закон у делу којим односи уређени тим законом нису уређени републичким законом.

Законом о радиодифузији („Службени гласник РС“, бр. 42/02, 97/04, 76/05, 79/05, 62/06, 85/06 и 86/06) утврђени су услови и начин обављања радиодифузне делатности, тако што је, поред осталог, прописано да се радиодифузном делатношћу

могу бавити физичка и правна лица која добију дозволу за емитовање радио или телевизијског програма (члан 38. Закона) и да радио и/или телевизијске станице које у време ступања на снагу овог закона емитују програм, настављају са емитовањем програма до окончања одговарајућег јавног конкурса за издавање дозвола за емитовање програма у складу са одредбама овог закона (члан 119.) Одредбама члана 66. Закона прописано је да емитер за добијено право на емитовање програма плаћа накнаду за емитовање програма, која је приход Републичке радиодифузне агенције, као и накнаду за коришћење радио-фреквенције (накнаду за дозволу за радиодифузну станицу), чија се висина и начин плаћања утврђују у складу са посебним законом којим се уређује област телекомуникација и прописима донетим на основу тог закона.

Законом о телекомуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/03 и 36/06) прописано је да приход Републичке агенције за телекомуникације чине средства остварена од накнаде за коришћење и доделу радио-фреквенција и да висину накнаде утврђује Управни одбор, уз сагласност Владе (члан 19. ст. 1. и 2.); утврђени су услови за издавање дозволе за радио-станицу, обавеза корисника да плаћа накнаду за коришћење додељене радиодифузне агенције, као и да висину накнаде за коришћење радио-фреквенције утврђује Агенција (чл. 65. и 72. Закона); утврђено је да ће Агенција опште акте за чије је доношење овлашћена донети у року од шест месеци од дана конституисања Управног одбора и да ће се до доношења општих аката из става 1. примењивати важећи прописи који нису у супротности са овим законом (члан 103. ст. 1. и 2.).

Полазећи од тога да је обављање радиодифузне делатности, укључујући и коришћење радиодифузне агенције за обављање те делатности уређено Законом о радиодифузији и Законом о телекомуникацијама, Уставни суд је оценио да је (савезни) Закон о системима веза у чијем извршавању је оспорена Одлука донета, на основу члана 64. став 2. Уставне повеље и члана 20. став 5. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, престао да важи у делу којим су наведени односи уређени поменути републичким законима.

Како је на основу овлашћења из члана 19. став 2. а у вези са чланом 72. став 6. Закона о телекомуникацијама Републичка агенција за телекомуникације донела Правилник о висини накнаде за коришћење радиодифузне агенције („Службени гласник РС“, број 8/06), којим је утврђена висина накнаде за коришћење фреквенције за радиостаницу у радиодифузној служби, поред осталог и висина накнаде за привремено коришћење фреквенција за радио-станице, Уставни суд је оценио да је оспорена Одлука којом је било уређено плаћање накнаде за привремено коришћење радиодифузне агенције и телевизијских канала престала да важи.

Имајући у виду да је оспорена Одлука престала да важи, да је престао да важи Устав Савезне Републике Југославије у односу на који је тражена оцена уставности, да је престао да важи Устав од 1990. године у односу на који се вршила оцена уставности савезних прописа који су на основу члана 64. став 2. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора наставили да се примењују као републички прописи, те да је Закон о системима веза у односу на који је тражена оцена законитости оспорене Одлуке престао да важи у делу којим је републичким законом уређено коришћење радиодифузне агенције, Уставни суд је оценио да су у току поступка престале процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање о уставности и законитости оспорене Одлуке. Стога је Суд, сагласно одредби члана 57. тачка 2) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), обуставио поступак по поднетом предлогу, а сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона одбацио поднету иницијативу.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредаба члана 46. тачка 7) Закона о Уставном суду и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда број
IY-137/2005 од 25. децембра 2008. године

У току поступка пред Уставним судом престале су да важе оспорене одредбе Уредбе, а престали су да важе и Устав Републике Србије од 1990. године у односу на које је тражена оцена уставности и Закон о Влади Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 5/91 и 45/93), на основу кога је донета оспорена Уредба, чиме су се стекли услови за обуставу поступка, као и за одбацивање захтева за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспорених одредаба Уредбе, због престанка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање о захтеву за привременом мером, у смислу члана 57. тачка 2) и члана 56. став 3. Закона о Уставном суду.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Обуставља се поступак за оцену уставности одредаба чл. 2. и 7. Уредбе о изменама и допунама Уредбе о условима и начину обрачунавања јавних прихода, садржини и начину вођења евиденције за промет робе са АП Косово и Метохија („Службени гласник РС“, број 139/04).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу одредаба Уредбе из тачке 1.

Образложење

Уставном суду поднет је предлог за оцену уставности одредаба чл. 2. и 7. Уредбе наведене у изреци. Истовремено, предложено је да Уставни суд до доношења коначне одлуке обустави извршење аката, односно радњи предузетих на основу наведене Уредбе.

Уставност оспорених одредаба наведене Уредбе доводи се у питање у односу на одредбе Устава Републике Србије од 1990. године, и то: члана 6. Устава, према коме је Аутономна покрајина Косово и Метохија у саставу Републике Србије, члана 57. став 1. Устава којим је прокламован принцип једнаких услова привређивања и члана 64. Устава којим су утврђени принципи слободне размене робе и капитала, једнаки положај предузећа у погледу општих услова привређивања и правне заштите, као и уставне забране стварања или подстицања монополског положаја привредних субјеката, односно ограничавања тржишта. Предлагач, такође, истиче да се Влада неуставно позвала на члан 2. Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 5/91 и 45/93), као на правни основ за доношење оспорене Уредбе, јер Устав „не даје Влади право да уредбама мења и другачије решава Уставом и законима уређена питања“.

У вези са наводима изнетим у предлогу, Влада Републике Србије је Суду доставила одговор 4. априла 2005. године у коме је истакла да је оспореном Уредбом уредила материју, на основу члана 52, члана 72. став 1. тачка 4. и члана 90. став 1. тач. 1. и 2. Устава. У одговору се, такође, указује на чињеницу да је према Резолуцији Савета безбедности ОУН сву законодавну и извршну власт на територији АП Косово и Метохија (па и у делу уређивања фискалног система) преузео УНМИК, те да је фискални систем уређен правним актима УНМИК-а, који се примењују на тој територији, независно од системских решења која се примењују у Републици Србији. Ради отклањања могућности двоструког плаћања фискалних обавеза (на граничној царинарници и испостави где роба иступа на територију АП Косово и Метохија), у циљу што доследнијег остваривања уставних начела равноправности привредних субјеката и једнакости услова привређивања на тржишту, Влада је донела оспорену Уредбу.

Одредбом члана 2. оспорене Уредбе о изменама и допунама Уредбе о условима и начину обрачунавања јавних прихода, садржини и начину вођења евиденције за промет робе са АП Косово и Метохија („Службени гласник РС“, број 139/04) измењен је члан 5. став 1. Уредбе о условима и начину обрачунавања јавних прихода, садржини и начину вођења евиденције за промет робе са АП Косово и Метохија („Службени гласник РС“, бр. 48/01 и 26/02), тако што је прописано да се на робу страног порекла која је стављена у слободан промет у Републици Србији, а која се упућује на територију АП Косово и Метохија, врши обрачун и наплата посебне таксе за изравнање пореског оптерећења. Оспореном одредбом члана 7. наведене Уредбе измењен је члан 12. Уредбе тако што је прописано да се за добра која су испоручена на територију АП Косова и Метохије води посебна евиденција која садржи податке таксативно набројане у овом члану.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 167. став 1. тачка 1. Устава Републике Србије од 2006. године, надлежан да одлучује о сагласности закона и других општих аката са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом, започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су одредбе чл. 2. и 7. оспорене Уредбе престале да важе у току трајања поступка пред Судом, и то: одредба члана 2. оспорене Уредбе престала је да важи ступањем на снагу Уредбе о изменама Уредбе о условима и начину обрачунавања јавних прихода, садржини и начину вођења евиденције за промет робе са АП Косово и Метохија („Службени гласник РС“, број 27/05), а одредба члана 7. оспорене Уредбе престала је да важи ступањем на снагу Уредбе о изменама Уредбе о условима и начину обрачунавања јавних прихода, садржини и начину вођења евиденције за промет робе са АП Косово и Метохија („Службени гласник РС“, број 5/05). У току поступка пред Уставним судом престао је да важи Устав Републике Србије од 1990. године, у односу на који је тражена оцена уставности оспорених одредаба Уредбе, даном проглашења Устава Републике Србије од 2006. године, 8. новембра 2006. године. Такође, утврђено је да је и Закон о Влади Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 5/91 и 45/93), на основу кога је донета оспорена Уредба, престао да важи 5. јуна 2006. године, ступањем на снагу Закона о Влади („Службени гласник РС“, број 55/05).

С обзиром на то да су у току поступка пред Уставним судом престале да важе одредбе чл. 2. и 7. оспорене Уредбе, Устав Републике Србије од 1990. године, у односу на који је тражена оцена уставности, као и Закон о Влади Републике Србије, на

основу кога је донета оспорена Уредба, Суд је утврдио да су престале процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање по поднетом предлогу, па је, сагласно члану 57. тачка 2) и члану 56. став 3. Закона о Уставном суду, обуставио поступак и одбацио захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспорене одредбе Уредбе.

Полазећи од изложеног и одредаба члана 46. тач. 3) и 7) Закона о Уставном суду, Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-31/2005 од 9. октобра 2008. године

С обзиром на то да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе оспорени акти, као и Устав од 1990. године у односу на који је тражена оцена уставности оспорених уредби Владе, стекли су се процесни услови да Уставни суд обустави поступак за оцену уставности наведених уредаба. Пошто је обуставио поступак у овој правној ствари, Суд је одбацио захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспорених уредаба, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Обуставља се поступак за оцену уставности аката Владе. и то:
 - Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима („Службени гласник РС“, број 45/01);
 - Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима („Службени гласник РС“, број 69/02);
 - Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 37/94, 40/94, 6/99, 37/01, 73/04, 88/04, 38/05 и 81/05).
2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу Уредбе из тачке 1.

Образложење

Предлогом, који је поднет 4. децембра 2002. године и иницијативом, која је поднета 23. августа 2001. године, покренут је пред Уставним судом поступак за оцену уставности уредаба наведених у изреци. У предлогу Синдиката правосуђа Србије наводи се, поред осталог, да се права, обавезе и одговорности из радног односа не могу уређивати подзаконским актима већ само законом и колективним уговором, сагласно одредбама чл. 36. до 40. Устава Републике Србије. Предложено је Уставном суду доношење привремене мере обуставе извршења оспорених аката до коначне одлуке Суда. У иницијативи се, поред осталог, наводи да Влада није била овлашћена

да утврђује коефицијенте за обрачун плата постављених и запослених лица у Служби Уставног суда, јер се на тај начин Влада, као извршни орган чије опште правне акте оцењује Уставни суд, поставља изнад Уставног суда, директно утичући на кадровску структуру запослених.

У одговору Владе на наводе у предлогу и иницијативи истакнуто је, поред осталог, да је, на основу Закона о платама у државним органима у јавним службама, Влада овлашћена да својим актом утврди коефицијенте за обрачун и исплату плата запослених у органима и организацијама које се финансирају из јавних прихода. Влада сматра да право Уставног суда да самостално уређује своју организацију не значи и право на самостално уређивање плата, већ се оваквим нормирањем обезбеђује да запослени у државним органима који обављају послове једнаке сложености и значаја за рад органа буду једнако вредновани. У погледу навода предлагача да се, сагласно одредбама чл. 36. до 40. Устава, права, обавезе и одговорности из радног односа не могу уређивати подзаконским актима, већ искључиво законом и колективним уговором, у одговору се наводи да Устав не прописује врсту акта којим се уређују зараде, односно елементи за њихово утврђивање. Осим тога, плате именованих и постављених лица, према наводима доносиоца оспорених аката, нису у режиму Закона о раду, већ се зараде запослених које се финансирају из јавних прихода у Републици Србији уређују Законом о платама у државним органима и јавним службама.

Уставни суд је утврдио да је Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених и запослених лица у државним органима („Службени гласник РС“, број 45/01) престала да важи 26. октобра 2002. године на основу члана 6. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима („Службени гласник РС“, број 69/02) која је престала да важи, на основу члана 58. Закона о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 63/06, 115/06 и 101/07). Уставни суд је, такође, утврдио да је престала да важи и Уредба о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 37/94, 40/94, 6/99, 37/01, 73/04, 88/04, 38/05, 81/05 и 95/05), на основу Уредбе о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима („Службени гласник РС“, број 86/07).

Имајући у виду да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе оспорени акти, као и Устав Републике Србије из 1990. године у односу на који је тражена оцена уставности оспорених аката, стекли су се процесни услови из члана 57. тачка 2) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) да Уставни суд обустави поступак за оцену уставности и законитости наведених уредаба.

Уставни суд је одбацио захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспорених уредаба, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, јер је обуставио поступак у овој правној ствари.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 7) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), донето је Решење као у изреци.

Решење Уставног суда број
IY-186/2001 од 18. септембра 2008. године

3. ОПШТИ АКТИ ДРУГИХ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА И ОРГАНИЗАЦИЈА

– *Одлуке и решења*

**Правилник о поступку принудног извршења одлука Савета
Републичке радиодифузне агенције
(„Службени гласник РС“, бр. 91/06, 52/07 и 92/08)**

С обзиром на то да, сагласно одредбама закона, Републичка радиодифузна агенција поступак принудног извршења решења Савета Агенције спроводи на начин и под условима прописаним Законом о радиодифузији, а да ни одредбама чл. 33. и 64а Закона о радиодифузији које су наведене као правни основ за доношење оспореног Правилника, нити другим одредбама тог закона, није дато овлашћење Савету Агенције да ближе уређује поступак принудног извршења одлука Савета, то је исти савет доношењем оспореног Правилника прекорачио законом утврђена овлашћења. Из тог разлога оспорени Правилник у целини није у сагласности са законом, а самим тим ни са Уставом, који у члану 195. став 1. утврђује да општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења морају бити сагласни закону.

Захтев за „обуставу извршења појединачних аката који могу бити донети и радњи које могу бити предузете на основу члана 2. став 3. и члана 5.“ оспореног Правилника Уставни суд је одбацио, јер је донео коначну одлуку.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Правилник о поступку принудног извршења одлука Савета Републичке радиодифузне агенције („Службени гласник РС“, бр. 91/06, 52/07 и 92/08) није у сагласности с Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за „обуставу извршења појединачних аката који могу бити донети и радњи које могу бити предузете на основу члана 2. став 3. и члана 5.“ Правилника из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба члана 2. став 3. и члана 5. ст. 1. и 2. Правилника о поступку принудног извршења одлука Савета Републичке радиодифузне агенције („Службени гласник РС“, број 91/06). Подносилац иницијативе сматра да одредба члана 2. став 3. оспореног Правилника, према којој одлуке Савета донете на основу члана 63. и члана 38. Закона о радиодифузији постају коначне и извршне даном достављања странци, искључује право на жалбу, односно двостепеност у решавању у управним стварима, супротно члану 22. став 2. Устава Републике Србије од 1990. године и члану 12. Закона о општем управном поступку који се примењује у поступку доношења одлука Савета Агенције. Одредба

члана 5. став 1. Правилника, којом је одређено да председник Савета доноси закључак о дозволи извршења, по мишљењу подносиоца иницијативе, није у сагласности са одредбом члана 268. Закона о општем управном поступку којим је прописано да закључак о дозволи извршења доноси „орган надлежан за спровођење извршења“, јер, сагласно тој одредби закона, закључак може да донесе само Савет, као орган Агенције. Ова одредба Правилника, осим тога, није сагласна ни са Законом о радиодифузији којим је предвиђено да одлуке Савета Агенције спроводи Савет. Одредба члана 5. став 2. Правилника којом је прописано да је против закључка о извршењу дозвољена жалба и да се жалба подноси Савету, по мишљењу подносиоца иницијативе, није сагласна одредбама чл. 215, 216, 219. и 268. став 1. Закона о општем управном поступку. Ово из разлога што је наведеним одредбама закона прописано да се за решавање у другом степену не може утврђивати надлежност у оквиру органа који је у управној ствари решавао у првом степену. Када законом није одређен другостепени орган, у поступку по жалби одлучује орган надлежан за одговарајућу управну област, а у овом случају то је министарство надлежно за послове културе и медија. Подносилац иницијативе није добио дозволу за емитовање програма, због чега сматра да би применом оспорених одредаба Правилника могле наступити неотклоњиве штетне последице. Стога је поднео и захтев за издавање привремене мере „обустанов извршења појединачних аката који могу бити донети и радњи које могу бити предузете на основу члана 2. став 3. и члана 5.“ оспореног Правилника.

У одговору доносилац оспореног акта наводи да се одредбом члана 2. став 3. Правилника одређује рок, односно тренутак када одлука Савета Агенције о привременом или трајном одузимању дозволе за емитовање програма постаје извршна. То је учињено у складу са одредбом члана 261. став 3. тачка 2) Закона о општем управном поступку, којом је предвиђено да првостепено решење против кога је жалба недопуштена постаје извршно достављањем странци. Доносилац истиче да жалба против првостепене одлуке Савета Агенције није предвиђена Законом о радиодифузији. Зато сматра неоснованом тврдњу да је право на жалбу искључено оспореним Правилником. Оспорена одредба члана 5. став 1. Правилника, којом је прописана надлежност председника Савета Агенције за доношење закључка о дозволи извршења, по мишљењу доносиоца, није у супротности са Законом о радиодифузији и Законом о општем управном поступку. Републичка радиодифузна агенција је по Закону о радиодифузији надлежна за спровођење извршења, а наведени закони не предвиђају искључиву надлежност одређеног органа за доношење закључка о дозволи извршења. У односу на оспорену одредбу члана 5. став 2. Правилника, доносилац оспореног акта наводи да Закон о радиодифузији није прописао поступак заштите права у поступку принудног извршења одлука Савета Агенције. Из тог разлога је доносилац био овлашћен да самостално утврди који орган је надлежан да одлучује по жалби извршеника на закључак о дозволи извршења. Доносилац акта сматра и да се одредбе чл. 216. и 219. Закона о општем управном поступку односе на првостепени и другостепени поступак одлучивања државних органа у управном поступку. С тим у вези указивање доносиоца иницијативе на повреду наведених одредаба Закона, по мишљењу доносиоца оспореног акта, није основано јер се у конкретном случају ради о поступку извршења који је посебно регулисан. Доносилац истиче да је Републичка радиодифузна агенција самостални правни субјект, који је и функционално независан од било ког државног органа, па је неоснован и навод подносиоца иницијативе да би у поступку извршења одлука Савета другостепени орган могао бити Министарство за културу.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Правилник о поступку принудног извршења одлука Савета Републичке радиодифузне агенције

(„Службени гласник РС“, број 91/06), чије су одредбе члана 2. став 3. и члана 5. ст. 1. и 2. иницијативом оспорене, донео Савет Републичке радиодифузне агенције, с позивом на одредбе чл. 33. и 64а Закона радиодифузији („Службени гласник РС“, бр. 42/02, 97/04, 76/05, 79/05, 62/06, 85/06 и 86/06). Правилником је прописан поступак принудног извршења одлука Савета Републичке радиодифузне агенције о привременом или трајном одузимању дозволе за емитовање програма и одлука Савета о забрани емитовања програма правном или физичком лицу које емитује програм без дозволе. У току поступка пред Уставним судом, Савет Агенције донео је Правилник о изменама и допунама Правилника о поступку принудног извршења одлука Савета Републичке радиодифузне агенције („Службени гласник РС“, број 92/08), којим је, поред осталог, измењен и оспорени члан 5. став 1. Правилника тако што је прописано да Савет доноси закључак о дозволи извршења.

У односу на сагласност оспореног акта са Уставом Републике Србије од 1990. године, констатовано је да је Устав у време чијег важења је оспорени акт донет и у односу на који се тражи оцена његове уставности, престао да важи 8. новембра 2006. године, даном проглашења новог Устава Републике Србије. Пошто је оспорени акт и даље на снази, Суд је оцену његове уставности извршио у односу на одредбе важећег Устава.

Одредбама члана 137. ст. 2. и 3. Устава утврђено је да се поједина јавна овлашћења могу законом поверити и предузећима, установама, организацијама и појединцима, као и да се јавна овлашћења законом могу поверити и посебним органима преко којих се остварује регулаторна функција у појединим областима или делатностима.

Одредбом члана 3. став 1. Закона о јавним агенцијама („Службени гласник РС“, бр. 18/05 и 81/05) прописано је да се јавној агенцији могу посебним законом, као јавно овлашћење, поверити послови државне управе, поред осталог, доношење прописа за извршавање закона и других општих аката Народне скупштине и Владе.

Закон о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05 и 101/07) прописује да при вршењу поверених послова државне управе имаоци јавних овлашћења имају иста права и дужности као органи управе (члан 51. став 1.) и да министарства и посебне организације могу доносити прописе само кад су на то изричито овлашћени законом или прописом Владе (члан 16. став 1.).

Одредбама Закона о радиодифузији прописано је: да се Републичка радиодифузна агенција оснива као самостална, односно независна организација која врши јавна овлашћења у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона (члан 6. став 1); да Агенција као поверене послове: доноси Стратегију развоја радиодифузије у Републици Србији, врши контролу и стара се о доследној примени одредаба закона, издаје дозволе за емитовање програма и прописује образац за те дозволе и врши надзор над радом емитера у Републици Србији (члан 8. став 1. тач 1), 2), 3) и 6)); да Агенција доноси препоруке, упутства, обавезујућа упутства и општа обавезујућа упутства за емитере (члан 12. став 1.), као и да доноси и друге прописе у складу са овим законом (члан 12. став 8.); да Статут и друге опште акте Агенције доноси Савет (члан 33. став 1.); да је емитер дужан да без одлагања изврши коначну одлуку Савета о одузимању дозволе, а уколико то не учини, спровешће се поступак принудног извршења у складу са тим законом (члан 62. став 8.). Одредбама члана 64а Закона прописан је поступак принудног извршења одлука Савета и дато овлашћење Савету Агенције да пропише садржину и образац легитимације лица овлашћеног за принудно извршење одлука Савета (став 6).

Законом о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01) прописано је: да су по том закону дужни да поступају и предузећа и друге организације кад у вршењу јавних овлашћења која су им поверена законом решавају, односно обављају друге послове из члана 1. Закона (члан 2.) и да одредбе закона којима се због специфичне природе управних ствари у појединим управним областима прописују неопходна одступања од правила општег управног поступка морају бити у сагласности са основним начелима утврђеним Законом о општем управном поступку (члан 3.). Одредбама чл. 261. до 283. тог закона уређено је извршење решења донетог у управном поступку.

Сагласно цитираним одредбама чл. 2. и 3. Закона о општем управном поступку и члана 64а Закона о радиодифузији, Уставни суд је утврдио да Републичка радиодифузна Агенција поступак принудног извршења решења Савета Агенције спроводи на начин и под условима прописаним Законом о радиодифузији. Како одредбама чл. 33. и 64а Закона о радиодифузији, које су наведене као правни основ за доношење оспореног Правилника, као ни другим одредбама тог закона, није дато овлашћење Савету Агенције да ближе уређује поступак принудног извршења одлука Савета, Уставни суд је оценио да је Савет доношењем оспореног Правилника прекорачио законом утврђена овлашћења. Из тог разлога, по оцени Суда, оспорени Правилник у целини није у сагласности са законом, а самим тим и са Уставом, који у члану 195. став 1. утврђује да општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења морају бити сагласни закону.

С обзиром на то да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено, да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, као и да Уставни суд има заузет став о правном питању које се поставља у овом предмету, Суд је, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио без доношења решења о покретању поступка.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, одбацио захтев за „обуставу извршења појединачних аката који могу бити донети и радњи које могу бити предузете на основу члана 2. став 3. и члана 5.“ оспореног Правилника, јер је донео коначну одлуку.

Полазећи од изложеног, а на основу члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, Правилник из тачке 1. изреке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број ІУ-
255/2006 од 22. октобра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број
112/08)

Правилник о начину вођења обавезних евиденција о оствареном промету по аутомату („Службени гласник РС“, број 129/04)

Одређујући начин вођења евиденције и обрачуна промета на аутомату, што је искључиво предмет уређивања оспореног Правилника, надлежни министар није изашао из оквира законом утврђеног овлашћења, те не постоји несагласност Правилника са законом.

Уређивањем оспореног Правилника не нарушава се уставни принцип једнакости на тржишту, из разлога што је законом прописано да све обавезе приређивача, па и накнада за приређивање зависе искључиво од врсте игре на срећу која се приређује, те је, сагласно томе, и оспорени Правилник све приређиваче који се налазе у истој правној ситуацији (који приређују игре на срећу на аутоматима) ставио у једнак правни положај у погледу вођења обавезних евиденција на основу којих се врши обрачун промета на аутомату. Стога, по оцени Уставног суда, овај правилник није несагласан с Уставом.

Како је донета коначна одлука, захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспореног Правилника је одбачен сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости Правилника о начину вођења обавезних евиденција о оствареном промету по аутомату („Службени гласник РС“, број 129/04).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу Правилника из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднет је предлог за оцену уставности и законитости Правилника о начину вођења обавезних евиденција о оствареном промету по аутомату („Службени гласник РС“, број 129/04). У предлогу се наводи да је оспореним Правилником доносилац самостално прописао нови начин утврђивања годишњег промета на аутоматима за игре на срећу и тиме прекорачио законска овлашћења у погледу обима регулисања начина вођења обавезних евиденција о оствареном промету по аутомату и дефинисао укупни месечни и годишњи промет по аутомату несагласно члану 55. Закона о играма на срећу („Службени гласник РС“, број 84/04). С тим у вези, истиче се да се овим правилником доводе у неравноправан положај приређивачи игара на срећу на аутоматима, јер се њима утврђују намети мимо закона и битно другачије него према приређивачима других игара на срећу, што није у сагласности са Уставом. Наводи се да неуставност постоји и у односу на оне приређиваче који се истовремено баве и приређивањем игара на срећу у играчницама, те да је оваквим прописивањем доносилац Правилника уредио односе који су у домену законске материје, што је у надлежности Народне скупштине. Затражено је да Суд донесе „привремену меру обуставе примене оспореног Правилника“ до доношења одлуке Уставног суда, из разлога што је чланом 69. став 6. Закона о играма на срећу предвиђено да ће се подзаконским актом уредити само начин вођења евиденције о оствареном промету, а не и дефинисање одређених појмова.

У одговору доносиоца акта наводи се да је за сваку од посебних игара на срећу законодавац на различит начин уредио питање основице и стопе за утврђивање накнаде за приређивање ових игара на срећу, па је тако, према члану 69. ст. 1. и 3. Закона, за приређивање посебних игара на срећу на аутоматима утврђено 36 евра

месечно у динарској противвредности по аутомату, плус 5% на износ оствареног промета по аутомату преко 12.000 евра годишње у динарској противвредности. Правилником је, водећи рачуна управо о прописаним основицама, уређен начин вођења обавезних евиденција о оствареном промету по аутомату, полазећи од општепознате чињенице да остварени промет чине примљене уплате, што важи за све врсте промета робе и услуга. Такође се наводи да, имајући у виду да управо Закон на различит начин уређује питање утврђивања накнаде за приређивање сваке од посебних игара на срећу, не стоје наводи подносиоца предлога да се приређивачи игара на срећу на аутоматима доводе у неравноправан положај у односу на приређиваче других игара на срећу.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да Правилник о начину вођења обавезних евиденција о оствареном промету по аутомату („Службени гласник РС“, број 129/04), који је на основу члана 69. став 6. Закона о играма на срећу донео министар финансија, прописује начин вођења обавезних евиденција о оствареном промету на аутомату за игре на срећу, и то: начин дневног обрачуна промета по аутомату и садржај обрасца дневног обрачуна (члан 2.); обавезу приређивача да Управи за игре на срећу месечно доставља збир дневних обрачуна промета по аутомату на прописаном обрасцу (члан 3.); обавезу приређивача игара на срећу да на крају последњег дана у месецу попише стање механичких и електронских бројчаника и податке из пописа упише у прописани образац (члан 4.); обавезу приређивача да изради и достави Управи за игре на срећу коначни годишњи обрачун промета по аутомату, који представља збир месечних износа уплата по аутомату, а који исказује на прописаном обрасцу (члан 5.). Одредбама чл. 6. и 7. Правилника утврђује се датум почетка примене и ступање на снагу Правилника.

Одредбом члана 84. Устава Републике Србије утврђено је, поред осталог, да сви имају једнак правни положај на тржишту (став 1.), као и да су забрањени акти којима се, супротно закону, ограничава слободна конкуренција, стварањем или злоупотребом монополског или доминантног положаја (став 2.).

Законом о играма на срећу („Службени гласник РС“, број 84/04) утврђени су врсте, услови и начин приређивања игара на срећу, остваривање и припадност прихода остварених приређивањем игара на срећу, као и надзор над приређивањем игара на срећу (члан 1.); прописано је да се игре на срећу приређују и ради остваривања дела средстава која су приход буџета Републике Србије (члан 5. став 1.); утврђене су врсте игара на срећу – класичне игре на срећу, посебне игре на срећу и наградне игре у роби и услугама (члан 13. став 1.); дефинисане су посебне игре на срећу као игре које се приређују у играчницама (казинима), игре које се приређују на аутоматима и клађење на спортске и друге догађаје (члан 14. став 2). У поглављу VI „Посебне игре на срећу“, одредбама чл. 59. до 70. Закона утврђени су посебни услови, начин и поступак приређивања игара на срећу на аутоматима. Будући да се игре на срећу на аутоматима могу приређивати и у играчницама, одредбом члана 55. став 5. Закона утврђено је да за аутомате у оквиру играчнице приређивач обрачунава и плаћа накнаду у складу са чланом 69. овог закона, а одредбом члана 58. Закона прописано је да се обавезе из овог закона које се односе на приређивање игара на срећу на аутоматима из чл. 59. до 70. овог закона односе и на приређивање игара на срећу на аутоматима у играчници. Одредбама члана 69. Закона уређено је питање плаћања накнаде за приређивање игара на срећу на аутоматима, и то тако што је предвиђено: да приређивач плаћа накнаду по аутомату у аконтационом износу од 35 евра у динарској противвредности на рачун трезора најкасније до петог у месецу за претходни месец (ст. 1. и 2), а ако оствари годишњи промет по аутомату већи од динарске противвредности 12.000 евра, дужан је да на износ оствареног промета преко 12.000 евра годишње у динарској противвредности, плати накнаду за приређивање у висини од 5% (став 3.); да

се накнада из става 3. овог члана за претходну годину уплаћује на рачун трезора најкасније до 15. јануара текуће године за претходну годину (став 4.); да је приређивач дужан да води евиденције о оствареном промету по аутомату на основу којих се утврђује накнада из става 3. овог члана (став 5.); да начин вођења евиденције из става 5. овог члана прописује министар финансија (став 6.). Одредбама члана 70. Закона прописани су информатички услови које мора да испуњава приређивач игара на срећу на аутоматима, међу којима је и обавеза да има јединствену ажурну базу података о уплатама и исплатама оствареним по сваком аутомату (став 1.).

Полазећи од наведених одредаба Устава и Закона, Суд је утврдио да је оспореним Правилником прописан истоветан начин вођења евиденције о оствареном промету по аутомату за све приређиваче игара на срећу на аутоматима, независно од тога где се приређује ова врста игре на срећу, као и да се оспореним Правилником не ствара ниједна нова обавеза за приређивача која није предвиђена Законом. Такође, Суд је утврдио да се Правилником не уређује начин обрачуна накнаде, већ се прописују подаци о којима се води обавезна евиденција и начин њиховог вођења, односно динамика и рокови за њихово достављање надлежној Управи за игре на срећу. Суд налази да се одредбама оспореног акта не нарушава уставни принцип једнакости на тржишту, из разлога што је Законом прописано да све обавезе приређивача, па и накнада за приређивање зависе искључиво од врсте игре на срећу која се приређује, те је, доследно томе, и оспорени Правилник све приређиваче који се налазе у истој правној ситуацији (приређују игре на срећу на аутоматима), ставио у једнак правни положај у погледу вођења обавезних евиденција на основу којих се врши обрачун промета на аутомату. Стога, по оцени Уставног суда, оспорени Правилник није несагласан с Уставом.

У погледу захтева за оцену законитости оспореног Правилника, Суд је оценио да надлежни министар, одређујући начин вођења евиденције и обрачуна промета на аутомату, а што је искључиво предмет уређивања овог правилника, не излази из оквира Законом утврђеног овлашћења.

Како је Суд донео коначну одлуку, захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспореног Правилника је одбацио, на основу члана 56. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Сходно изложеном, Суд је, на основу члана 45. тачка 14) и члана 46. тачка 3) Закона о Уставном суду, као и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број IV-433/2005
од 25. септембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број
104/08)

Правилник о решавању стамбених потреба корисника војних пензија („Службени војни лист“, број 31/94)

Оспорена одредба члана 7. Правилника, којом су утврђени услови под којима се станови Фонда социјалног осигурања војних осигураника могу дати у закуп на неодређено и одређено време, није несагласна са законом, јер је донета у складу са законским овлашћењима овог фонда као доносиоца оспореног акта да одреди категорију корисника старосних, инвалидских или породичних војних пензија који могу бити закупци на становима Фонда.

Имајући у виду да је иницијатива поднета у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, оцена уставности оспореног Правилника вршена је у односу на важећи Устав Републике Србије од 2006. године, сагласно одредбама члана 167. овог устава.

Оспорена одредба Правилника, по оцени Уставног суда, сагласна је и са уставним принципом обавезне сагласности општих правних аката са Уставом, из члана 195. став 1. Устава.

У односу на одредбу члана 13. Правилника, која утврђује круг чланова породичног домаћинства као основ за одређивање структуре и површине стана који се даје у закуп према одредбама овог правилника, Уставни суд је оценио да је доносилац акта био законом овлашћен да самостално утврди начин и услове за решавање стамбених потреба војних осигураника, као и да, у оквиру наведених законских овлашћења, одреди ко ће се сматрати члановима породичног домаћинства лица које учествује у поступку решавања стамбених потреба давањем стана у закуп.

Одредба члана 14. Правилника, којом је одређена структура стана која припада кориснику пензије у зависности од чина који је имао у моменту престанка војне службе, донета је у границама законских овлашћења доносиоца аката да утврђује критеријуме на основу којих ће се одређивати величина стана која припада лицима која конкуришу за стан. На овај начин се, по оцени Суда, не доводи у питање Уставом гарантовано право на једнаку законску заштиту без дискриминације из члана 21. став 2. Устава, с обзиром на то да се оспорена одредба Правилника односи на све кориснике војних пензија који конкуришу за стан, под једнаким условима предвиђеним Правилником.

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 7, 13. и 14. Правилника о решавању стамбених потреба корисника војних пензија („Службени војни лист“, број 31/94).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба чл. 7, 13. и 14. Правилника о решавању стамбених потреба корисника војних пензија („Службени војни лист“, број 31/94). Оспоравајући члан 7. Правилника којим су утврђене категорије лица којима се могу дати станови Фонда социјалног осигурања војних осигураника у закуп, подносилац иницијативе је навео да војним лицима, који користе станове по основу станарског права, није омогућено да откупе наведене станове на начин и под условима који су важили за остале грађане. Члан 13. Правилника, којим је предвиђено да се приликом утврђивања величине стана који се даје у закуп, узимају у обзир само деца до навршених 18 година, односно до навршених 26 година, ако су на редовном школовању, по мишљењу подносиоца иницијативе, несагласан је са чланом 9. Закона о становању, који прецизно утврђује ко се сматра

чланом породичног домаћинства. Одредбама члана 14. Правилника, којима је утврђена структура стана који припада кориснику пензије зависно од чина који је имао у моменту престанка војне службе, нарушава се једнакост, односно врши се дискриминација корисника војних пензија који конкуришу за стан.

У одговору Фонда за социјално осигурање војних осигураника наводи се, поред осталог, да је оспорени Правилник престао да важи доношењем новог Правилника који је објављен у „Службеном војном листу“ број 1 од 20. јануара 1997. године. У одговору се такође истиче да је Савезни уставни суд, 23. фебруара 2000. године, донео Решење о обустављању поступка за оцењивање уставности и законитости оспореног Правилника. Доносилац акта је посебно указао на одредбу члана 168. став 5. Устава Републике Србије, према којој Уставни суд може оценити сагласност закона и других општих акта са Уставом, општих аката за законом и по престанку њиховог важења, ако је поступак оцене уставности покренут најкасније у року од шест месеци од престанка њиховог важења. Како је, према наводима доносиоца акта, „у конкретном случају прошло много више од Уставом прописаног рока“, сматра да је иницијатива неблаговремена и да је треба одбацити.

Уставни суд је утврдио да је Правилник о решавању стамбених потреба корисника војних пензија донела Скупштина Фонда социјалног осигурања војних осигураника 23. новембра 1994. године, на основу члана 276. Закона о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“, бр. 67/93, 24/94 и 43/94) и члана 7. став 1. тачка 7. Уредбе о надлежности, делокругу, организацији и начину пословања Фонда социјалног осигурања војних осигураника („Службени лист СРЈ“, број 36/94), и да је исти објављен у „Службеном војном листу“, број 34 од 30. децембра 1994. године. Правилник је међан и допуњаван 12. октобра 1995. године и објављен у „Службеном војном листу“, број 19 од 30. октобра 1995. године, а пречишћен текст оспореног Правилника утврђен је 10. јануара 1997. године и објављен, такође, у „Службеном војном листу“, број 1 од 30. јануара 1997. године.

Дакле, оспорени Правилник је и даље на снази, тако да не стоје наводи доносиоца акта да је оспорени акт престао да важи. Стога су неосновани наводи доносиоца акта да је иницијатива неблаговремена и погрешно је његово позивање на одредбе члана 168. став 5. Устава.

Правилником су уређени извори и начин коришћења средстава, услови, критеријуми и поступак за давање станова у закуп, додељивање стамбеног зајма и учешће у изградњи смештајних објеката за решавање стамбених потреба корисника војних пензија из средстава Фонда социјалног осигурања војних осигураника (члан 1.). Становима, у смислу овог правилника, сматрају се стамбени објекти који су за потребе корисника пензија прибављени изградњом, куповином или по другом основу, адаптацијом заједничких и других погодних просторија у стамбеним зградама, као и станови у својини другог правног лица на којима је Фонд уговором стекао право давања на коришћење (члан 2.).

Према оспореним одредбама члана 7. Правилника, станови Фонда из члана 2. овог правилника могу се дати у закуп: 1) на неодређено време – а) корисницима старосних и инвалидских пензија којима је војна служба престала до 31. децембра 1959. године, б) корисницима породичних пензија који су право на ту пензију остварили по смрти војног лица погинулог или умрлог до 31. децембра 1959. године, односно по смрти корисника старосне или инвалидске пензије коме је војна служба престала до 31. децембра 1959. године, в) корисницима војних инвалидских пензија са својством ратног војног инвалида који су право на ту пензију остварили по престанку својства официра по уговору, подофицира по уговору и војника по уговору, као и корисницима породичних војних пензија који су право на ту пензију остварили по

смрти наведеног корисника инвалидске војне пензије са својством ратног војног инвалида; 2) на одређено време, на рок до пет година са могућношћу продужавања уговора о закупу – корисницима старосних, инвалидских или породичних војних пензија који су имали коначно решено стамбено питање на територији република које су се издвојиле из Југославије, који су са свим члановима породичног домаћинства били присиљени да напусте раније пребивалиште и сви имају пребивалиште на територији Савезне Републике Југославије.

Оспореном одредбом члана 13. Правилника прописано је да се приликом одлучивања о томе какав стан се по структури и површини може дати у закуп или за коју структуру стана се може доделити зајам, узимају у обзир: подносилац молбе, његов брачни друг и деца (рођена у браку, ванбрачна, пасторчад и усвојена) до навршених 18 година, односно до навршених 26 година, ако редовно или ванредно похађају средњу, вишу или високу школу, односно постдипломске студије, као и деца старија од 26 година – ако су према налазу надлежне војно-лекарске комисије трајно неспособна за самосталан живот и рад, која са подносиоцем молбе живе у заједничком породичном домаћинству, под условом да наведени чланови породичног домаћинства немају решену стамбену потребу по било ком основу.

Према оспореној одредби члана 14. Правилника, кориснику пензије одређује се, у складу са условима из члана 13. овог правилника, одговарајући стан у смислу овог правилника на основу броја чланова породице у заједничком домаћинству и зависно од чина који је имао корисник пензије у моменту престанка војне службе (став 1); кориснику пензије се, као коначно решење његовог стамбеног питања, може дати у закуп и мањи стан него што му припада по одредбама става 1. овог члана, ако се корисник пензије за то определи до доношења одлуке управног одбора Фонда из члана 5. став 4. овог правилника, укључујући и доделу гарсоњере уместо једнособног стана (став 2.).

Законом о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“, бр. 43/94, 28/96, 44/99, 74/99, 3/02 и 37/02 и „Службени лист СЦГ“, бр. 7/05 и 44/05) у члану 276. прописано је да средства за финансирање здравственог, пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника, као и осталих права из социјалног осигурања војних осигураника (опоравак, обезбеђивање станова и др.) чине средства Фонда социјалног осигурања војних осигураника.

Уредбом о надлежности, делокругу, организацији и начину пословања Фонда за социјално осигурање војних осигураника („Службени лист СРЈ“, број 36/94) у члану 7. став 1. тачка 7. прописано је да Скупштина фонда одлучује о употреби, условима и начину коришћења средстава за побољшање материјалног положаја корисника права.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је оценио да оспорена одредба члана 7. Правилника, којом су утврђени услови под којима се станови Фонда могу дати у закуп на неодређено и одређено време, није несагласна са Законом јер је донета у складу са законским овлашћењима Фонда да одреди категорију корисника старосних, инвалидских или породичних војних пензија који могу бити закупци на становима Фонда.

Имајући у виду да је иницијатива за оцену уставности поднета у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, оцена уставности оспореног Правилника вршена је у односу на важећи Устав Републике Србије од 2006. године, сагласно одредбама члана 167. овог устава.

Оспорена одредба Правилника, по оцени Уставног суда, сагласна је и са уставним принципом обавезне сагласности општих правних аката са Уставом, из члана 195. став 1. Устава.

Оцењујући одредбу члана 13. Правилника, која утврђује круг чланова породичног домаћинства као основ за одређивање структуре и површине стана који се даје у закуп према одредбама овог правилника, Уставни суд је оценио да је доносилац акта био законом овлашћен да самостално утврди начин и услове за решавање стамбених потреба војних осигураника, као и да, у оквиру наведених законских овлашћења, одреди ко ће се сматрати члановима породичног домаћинства лица које учествује у поступку решавања стамбених потреба давањем стана у закуп.

Позивање подносиоца иницијативе на одредбу члана 9. став 4. Закона о становању („Службени гласник РС“, бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 16/97, 46/98, 26/02 и 101/05) којом су утврђена лица која се сматрају члановима породичног домаћинства није, по оцени Уставног суда, од значаја за другачију оцену законитости оспорене одредбе, имајући у виду да је оспорени Правилник донет на основу Закона о Војсци Југославије и Уредбе Савезне владе, а не на основу Закона о становању.

Одредба члана 14. Правилника, којом је одређена структура стана која припада кориснику пензије у зависности од чина који је имао у моменту престанка војне службе, по оцени Уставног суда, донета је у границама законских овлашћења доносиоца аката да утврђује критеријуме на основу којих ће се одређивати величина стана која припада лицима која конкуришу за стан. На овај начин се, по оцени Суда, не доводи у питање Уставом гарантовано право на једнаку законску заштиту без дискриминације из члана 21. став 2. Устава, с обзиром на то да се оспорена одредба Правилника подједнако односи на све кориснике војних пензија који конкуришу за стан под једнаким условима предвиђеним Правилником. Пошто Уставни суд није нашао основа за покретање поступка поводом иницијативе, иницијативу није прихватио сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да нема основа за покретање поступка по поднетој иницијативи, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), па исту није прихватио.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-254/2006
од 18. децембра 2008. године

Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Дирекцији за железнице, број I-118/06 од 9. јуна 2006. године

С обзиром на то да су Законом о железници градска железница, метро и жичара дефинисани као врсте железнице са посебним саобраћајно-техничким особинама (члан 3. тач. 21, 22. и 24.), а да Дирекција за железнице, поред других послова, „израђује техничке прописе, нормативе и стандарде у области железничког саобраћаја и учествује у припреми прописа и споразума у области железничког саобраћаја“, Дирекција за железнице није прекорачила законска овлашћења када је у оспореном члану 17. тачка 8. Правилника, а у оквиру свог делокруга послова утврђеног одредбама члана 79. Закона о железници, уредила питање обављања послова на изради

техничких норматива и стандарда за те посебне системе железнице и систематизовала радно место на коме ће се ти послови обављати. Какав ће опис послова и њихово груписање према сродним областима доносилац акта утврдити у акту о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, питање је оцене и процене доносиоца акта, о чему Уставни суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, није надлежан да одлучује.

Питање оцене оправданости и целисходности решења предвиђених у члану 4. тачка 3) оспореног Правилника, односно колико су послови израде прописа за шинске и вођене системе у Одељењу за инфраструктуру међусобно повезани са осталим пословима у том одељењу, такође не спада у надлежност Уставног суда утврђену чланом 167. Устава.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 17. тачка 8. Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Дирекцији за железнице број I -118/06 од 9. јуна 2006. године, у делу описа послова „радног места за шинске и вођене системе“.

2. Одбацује се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 4. тачка 3) Правилника из тачке 1.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредаба члана 4. тачка 3) и члана 17. тачка 8. Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Дирекцији за железнице број I -118/06 од 9. јуна 2006. године. Као разлоге оспоравања члана 17. тачка 8. Правилника иницијатор наводи да је „незаконитим“ описом послова „радног места за шинске и вођене системе“ Дирекција за железнице „изведена из свог делокруга“, што је у „нескладу“ са чланом 2. став 2. и чланом 16. став 2. Закона о државној управи и чланом 79. Закона о железници. Такође, „незаконито“ сврставање послова из члана 4. тачка 3) Правилника који се односе на израду прописа из области шинских (трамвај, лаки метро) и вођених система (ски-лифтови, жичаре) и опис послова радног места за шинске и вођене системе из члана 17. тачка 8. Правилника у Одељењу за инфраструктуру, по мишљењу иницијатора, у „нескладу“ је са чланом 3. став 1. тач. 1. до 5. и чланом 15. став 1. Уредбе о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места у министарствима, посебним организацијама и службама Владе, јер наведени послови нису међусобно повезани са осталим пословима у Одељењу за инфраструктуру. Подносилац истиче да посебна материјалноправна основа послова радног места за шинске и вођене системе произлази из члана 50. Закона о железници, према коме ће се посебним законом уредити градска железница, туристичко-музејска железница, метро и жичара, услови за изградњу, реконструкцију и одржавање, као и услови за организовање превоза на овим вођеним системима.

Дносилац оспореног акта у свом одговору наводи: да је оспорени Правилник донет уз сагласност Владе и уз претходно прибављено мишљење Министарства за државну управу и локалну самоуправу, Министарства финансија и

Службе за управљање кадровима, а по поступку утврђеном Уредбом о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места у министарствима, посебним организацијама и службама Владе; да оспорена одредба члана 17. тачка 8. Правилника, која садржи опис радног места за шинске и вођене системе, не може бити супротна одредби члана 2. став 2. и члана 16. став 2. Закона о државној управи из разлога што је делокруг из послова Дирекције за железнице одређен чланом 79. Закона о железници, а не оспореним актом; да су ограничења при доношењу прописа која доноси Дирекција за железнице одређена су чланом 16. Закона о државној управи и не могу да се доведу у било какву логичку везу са описом радног места у оспореном Правилнику; да иако посебан закон предвиђен чланом 50. Закона о железници, који се односи на шинске и вођене системе није донет, тиме није отклоњена обавеза органа да међусобно ускладе послове и обезбеде сарадњу у циљу припреме стандардизације делова и опреме за те системе, до доношења тог посебног закона; да је Правилником извршено груписање међусобно повезаних послова по њиховој врсти и природи јер су истоврсни послови, као основни послови из делокруга Дирекције за железнице, груписани у Сектору за нормативне послове, а у ужим унутрашњим јединицама груписање послова извршено је према сродним областима; да су градска железница, туристичко-музејска железница, метро и жичаре Законом о железници и Законом о безбедности у железничком саобраћају („Службени лист СРЈ“, бр. 60/98 и 36/90 и „Службени гласник РС“, број 101/05) такође дефинисани као железница, то се послови Дирекције, сагласно члану 79. Закона о железници, односе и на ове системе; да је логично да радно место за шинске и вођене системе буде сврстано у Одељење за инфраструктуру, јер ови системи, са изузетком жичаре, имају инфраструктурне елементе као „класична железница“ и да послови који се обављају у Одељењу за инфраструктуру подразумевају активности у врло различитим стручним подручјима (саобраћај, грађевинарство, електротехника, машинство) и да се сви заједно односе на железничку инфраструктуру и чине једну логичну и функционалну целину.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио:

Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места Дирекције за железнице број I-118/06 од 9. јуна 2006. године донео је директор Дирекције за железнице на основу члана 43. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, број 79/05), члана 46. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 81/05 и 83/05), члана 4. став 2. Уредбе о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места у министарствима, посебним организацијама и службама Владе („Службени гласник РС“, број 23/06), члана 4. Уредбе о разврставању радних места и мерилима за опис радних места државних службеника („Службени гласник РС“, број 117/05) и члана 3. Уредбе о разврставању радних места намештеника („Службени гласник РС“, бр. 5/06 и 30/06). Закључком Владе 05 број: 110-3904/06 од 29. јуна 2006. године дата је сагласност на наведени Правилник.

Правилником се утврђују основне и уже унутрашње јединице, њихов делокруг и међусобни однос; руковођење у тим јединицама; начин сарадње с другим органима и организацијама; број државних службеника који раде на положају и опис њихових послова; број извршилачких радних места по звању и њихови описи послова, као и потребан број државних службеника за свако радно место и услови за запослење на сваком радном месту у Дирекцији за железнице (члан 1.). У Дирекцији се образују две основне унутрашње јединице, и то: Сектор за нормативне послове и Сектор за стручне и заједничке послове (члан 2. став 1.). У Сектору за нормативне послове образују се уже унутрашње јединице, и то: Одељење за инфраструктуру, Одељење за транспорт и Група за нормативне послове (члан 2. став 2.).

Оспорена одредба члана 4. тачка 3) Правилника прописује да се у Одељењу за инфраструктуру обављају међусобно повезани послови који се, поред осталог, односе на „израду“ прописа из области шинских (трамвај, лаки метро) и вођених система (ски-лифтови, жичаре).

Оспореном одредбом члана 17. тачка 8. систематизовано је „радно место за шинске и вођене системе“ у Сектору за нормативне послове – Одељење за инфраструктуру. У опису послова овог радног места, поред осталог, наведена је и „сарадња са привредним и научним институцијама путем израде елабората из области шинских и вођених система у циљу производње делова и опреме високог квалитета за шинске и вођене системе“.

Одредбама Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05 и 101/07) прописано је: да државну управу чине министарства, органи управе у саставу министарстава и посебне организације (у даљем тексту: органи државне управе) (члан 1. став 2.); да се органи државне управе образују законом и да се њихов делокруг рада одређује законом (члан 2.); да министарства и посебне организације не могу прописано одређивати своје или туђе надлежности, нити физичким и правним лицима установљавати права и обавезе које нису већ установљене законом (члан 16. став 2.); да се посебна организација образује за стручне и с њима повезане извршне послове чија природа захтева већу самосталност од оне коју има орган у саставу (члан 33.); да се унутрашње уређење и систематизација радних места у органима државне управе заснивају на начелима која одређује Влада уредбом; да акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у министарству и органу у саставу доноси министар, у посебној организацији – директор, а у стручној служби управног округа – начелник управног округа; да акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места не може ступити на снагу док на њега Влада не да сагласност (члан 43.).

Одредбом члана 78. Закона о железници („Службени гласник РС“, број 18/05) прописано је да се ради обављања стручних послова у области железничког саобраћаја, регулаторних послова и других послова предвиђених тим законом образује Дирекција за железнице, као посебна организација која има својство правног лица. Дирекција за железнице, према одредбама члана 79. Закона, поред других послова наведених у том члану, израђује техничке прописе, нормативе и стандарде у области железничког саобраћаја и учествује у припреми прописа и споразума у области железничког саобраћаја (тач. 1) и 2)). Дирекцијом руководи директор кога поставља Влада Републике Србије, на предлог министра (члан 80.). Према одредби члана 50. Закона, градска железница, туристичко-музејска железница, метро и жичара, услови за изградњу, реконструкцију и одржавање, као и услови за организовање превоза на овим вођеним системима, уредиће се посебним законом.

Уредбом о начелима за унутрашње уређење и систематизацију радних места посебним организацијама и службама Владе („Службени гласник РС“, бр. 23/06, 64/07 и 81/07 – пречишћен текст) прописују се начела за унутрашње уређење и систематизацију радних места у министарствима, посебним организацијама, Генералном секретаријату Владе, кабинетима председника и потпредседника Владе и осталим службама Владе, Управи за заједничке послове републичких органа и Стручним службама управних органа, те прописује и начин припреме и доношење правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у органима (члан 1.). Према одредбама члана 3. Уредбе, унутрашње уређење и систематизација радних места морају: 1) да се заснивају на делокругу органа и радним процесима у њему; 2) да буду прилагођени целини послова органа; 3) да обезбеде делотворан и складан рад органа и делотворан надзор над радом унутар органа; 4) да обезбеде брзо и делотворно остваривање права и правних интереса странака; 5) да омогуће груписање истоврсних

или сродних и међусобно повезаних послова у одговарајуће унутрашње јединице у органу и да обезбеде јавност у раду. Према одредбама члана 4. Уредбе, унутрашње уређење органа и систематизација радних места у њему одређују се правилником. Правилник доноси министар, директор посебне организације, Генерални секретар Владе, шеф Кабинета председника Владе, шеф Кабинета потпредседника Владе, директор службе Владе који је одговоран председнику Владе, директор Управе за заједничке послове републичких органа и начелник управног округа (у даљем тексту: руководилац), уз сагласност Владе.

Уставни суд је оценио да из наведених законских одредаба произлази да је делокруг послова Дирекције за железнице одређен Законом о железници, а не Законом о државној управи и да позивање подносиоца иницијативе на одредбе Закона о државној управи није од значаја за оцену законитости оспорене одредбе члана 17. тачка 8. Правилника.

С обзиром на то да су Законом о железници градска железница, метро и жичара дефинисани као врсте железнице са посебним саобраћајно-техничким особинама (члан 3. тач. 21, 22. и 24.), а да Дирекција за железнице, поред других послова, „израђује техничке прописе, нормативе и стандарде у области железничког саобраћаја и учествује у припреми прописа и споразума у области железничког саобраћаја“, Уставни суд је оценио да директор Дирекције није прекорачио законска овлашћења када је у оспореном члану 17. тачка 8. Правилника утврдио „радно место за шинске и вођење системе“ и у опису послова тог радног места, поред осталог, прописао „сарадњу са привредним и научним институцијама путем израде елабората из области шинских и вођених система у циљу производње делова и опреме високог квалитета за шинске и вођене системе“. По оцени Суда, иако посебан закон који се односи на градску железницу, туристичко-музејску железницу, метро и жичару, предвиђен чланом 50. Закона о железници, није донет, Дирекција је, у оквиру свог делокруга послова утврђеног одредбама члана 79. Закона о железници, могла да уреди питање обављања послова на изради техничких норматива и стандарда за те посебне системе железнице и систематизује радно место на коме ће се ти послови обављати. Какав ће опис послова и њихово груписање према сродним областима доносилац акта утврдити у акту о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, питање је оцене и процене доносиоца акта, о чему Уставни суд, сагласно одредбама члана 167. Устава Републике Србије, није надлежан да одлучује.

Питање оцене оправданости и целисходности решења предвиђених у члану 4. тачка 3) оспореног Правилника, односно колико су послови израде прописа за шинске и вођене системе у Одељењу за инфраструктуру међусобно повезани са осталим пословима у том одељењу, такође не спада у надлежност Уставног суда утврђену чланом 167. Устава.

Из наведених разлога, Уставни суд је утврдио да нема основа за покретање поступка по поднетој иницијативи и да иницијативу, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), не треба прихватити.

На основу изложеног и одредаба члана 36. став 1. тачка 1) и члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 24/08 и 27/08), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-275/2006
од 4. децембра 2008. године

**Правилник о условима и начину остваривања права из
здравственог осигурања („Службени гласник РС“, бр. 44/99, 37/02,
62/03, 1/04, 43/04, 44/05 и 109/05)**

Оспорена одредба Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања, којом су се ближе уређивали услови под којима се може вршити лечење дијализом у кућним условима, као једног од начина лечења трајне хроничне бубрежне инсуфицијенције, у време важења није била несагласна са законом, јер је Републички завод за здравствено осигурање, као доносилац оспореног акта, тада важећим законом био овлашћен, као што је и сада овлашћен важећим Законом о здравственом осигурању, да општим актом ближе уреди начин и поступак остваривања права из обавезног здравственог осигурања, а оспореном одредбом не ускраћује се и не ограничава право на здравствену заштиту из члана 30. став 1. Закона о здравственом осигурању, које обухвата и прегледе и лечење у случају болести, и то на терет обавезног здравственог осигурања,

Уређивањем услова под којима се лечење дијализом у кућним условима може остваривати, на начин утврђен оспореном одредбом Правилника, није повређено начело једнакости зајемчено одредбом члана 21. ст. 1. и 2. Устава, будући да се услови под којима се остварује лечење дијализом у кућним условима односе једнако на све грађане који се налазе у истој правној ситуацији прописаној оспореном одредбом и да се њима не врши дискриминација грађана с обзиром на њихова лична својства утврђена наведеном одредбом Устава. Такође, оспореном одредбом Правилника не ствара се неједнакост у односу на грађане – осигуранике који се лече у здравственим установама, јер лечење дијализом у кућним условима није посебно право већ могућност, која се остварује на начин и под условима прописаним овим правилником. Оспорена одредба Правилника у сагласности је и са одредбом члана 68. став 1. Устава, којом се јемчи право на заштиту физичког и психичког здравља, јер не ускраћује право на здравствену заштиту по основу обавезног здравственог осигурања, конкретно право на лечење оболелих од трајне хроничне бубрежне инсуфицијенције, с обзиром на то да се то право обезбеђује свим осигураницима, а његова доступност обезбеђена је у здравственим установама.

Захтев за доношење „привремене мере забране примене“ оспорене одредбе Правилника, који се, у ствари, односи на обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу оспорене одредбе Правилника, одбачен је јер је Суд донео коначну одлуку у предметном уставном спору.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 456 Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања („Службени гласник РС“, бр. 44/99, 37/02, 62/03, 1/04, 43/04, 44/05 и 109/05).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу одредбе члана 456 Правилника из тачке 1.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 456 Правилника о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања („Службени гласник РС“, бр. 44/99, 37/02, 62/03, 1/04, 43/04, 44/05 и 109/05).

У иницијативи се наводи да се оспореном одредбом Правилника повређује принцип једнакости осигураника, јер осигураник који не може да нађе место за дијализу у болници не може ни да оствари своје право на лечење о трошку државе у здравственој установи, већ мора сопственим средствима себи створити услове за лечење куповином апарата за дијализу. Такође, оспореном одредбом се онемогућава сваком ко нема породицу или обезбеђен наменски простор да дијализу обавља у кућним условима. Иницијатор предлаже да Уставни суд, до доношења одлуке по иницијативи, донесе „привремену меру забране примене“ оспорене одредбе Правилника.

У одговору доносиоца Правилника, чија се одредба члана 456 оспорава, наводи се: да је смисао оспорене одредбе Правилника да се дијализа у кућним условима обави што стручније и у одговарајућим хигијенско-техничким условима; да је дијализа у здравственој установи и даље омогућена свим осигураницима Републичког завода који се дијализирају; да смисао оспорене одредбе није да се осигураницима ускрате права већ управо супротно, да се осигураницима који имају финансијске могућности обезбеди дијализа у квалитетнијим кућним условима, с тим да трошкове те дијализе сноси Републички завод за здравствено осигурање у висини трошкова које би Завод платио здравственој установи у којој би се дијализирало осигурано лице. Стога је, сматра доносилац оспореног Правилника, иницијатива неоснована.

Уставни суд је, у спроведеном поступку, утврдио да је оспорени Правилник о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања донео Управни одбор Републичког завода за здравствено осигурање, са позивом на одредбе чл. 64. и 100. Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02, 80/02, 84/04 и 45/05), као и да је Правилник престао да важи 1. јануара 2007. године, даном почетка примене Правилника о начину и поступку остваривања права из обавезног здравственог осигурања („Службени гласник РС“, број 116/06), сагласно одредби члана 114. овог правилника.

Оспорена одредба члана 456 Правилника гласила је:

„Лечење дијализом у кућним условима (у даљем тексту: кућна дијализа) остварује се када: осигурано лице само обезбеди апарат за кућну дијализу; осигурано лице има обезбеђен наменски простор у кућним условима; осигурано лице, односно члан његове породице или лице које се стара о њему, је обучено за обављање кућне дијализе.“

Устав Републике Србије утврђује: да су пред Уставом и законом сви једнаки и да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације (члан

21. ст. 1. и 2.); да свако има право на заштиту свог физичког и психичког здравља, као и да се здравствено осигурање, здравствена заштита и оснивање здравствених фондова уређују законом (члан 68. ст. 1. и 3.); да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, и систем у области социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, као и систем у областима здравства и социјалне заштите (члан 97. тач. 8. и 10.).

Законом о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 107/05 и 109/05), поред осталог, утврђено је: да право из обавезног здравственог осигурања, поред осталог, јесте и право на здравствену заштиту (члан 30. став 1.); да право на здравствену заштиту које се обезбеђује обавезним здравственим осигурањем из члана 33. овог закона обухвата, поред осталог, и прегледе и лечење у случају болести и повреде (члан 34. став 1. тачка 3)); да се у остваривању права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања из чл. 34. до 44. овог закона осигураним лицима обезбеђује 100% плаћања од цене здравствене услуге из средстава обавезног здравственог осигурања за прегледе и лечење од трајне хроничне бубрежне инсуфицијенције код које је индикована дијализа или трансплантација бубрега (члан 45. тачка 1) алинеја 6); да Републички завод општим актом ближе уређује начин и поступак остваривања права из обавезног здравственог осигурања (члан 141. став 4.).

Правилником о условима и начину остваривања права из здравственог осигурања, чија је одредба члана 45б оспорена, уређивали су се, поред осталог, ближи услови и начин коришћења здравствене заштите и остваривање права из здравственог осигурања утврђених Законом о здравственом осигурању, а оспорена одредба Правилника представљала је део посебног одељка који је носио назив „Лечење дијализом у кућним условима“. Одредбама систематизованим у наведеном поглављу нису се уређивала права по основу здравственог осигурања већ један начин лечења трајне хроничне бубрежне инсуфицијенције, конкретно могућност лечења дијализом у кућним условима, а оспореном одредбом били су утврђени услови под којима се може вршити наведено лечење. При томе је осигураном лицу, уколико су испуњени прописани услови, материјал за дијализу обезбеђивала надлежна здравствена установа, а трошкове утрошене електричне енергије и воде по дијализи, као и сервисирања апарата надокнађивала је надлежна филијала Републичког завода за здравствено осигурање. Такође, свим осигураницима оболелим од трајне хроничне бубрежне инсуфицијенције код које је индикована дијализа, а који не испуњавају прописане услове под којима се може остварити лечење дијализом у кућним условима, Уставом и законом је зајемчено право на здравствену заштиту по основу обавезног здравственог осигурања, а остваривање тог права обезбеђено је лечењем које се остварује у здравственим установама.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да уређивањем услова под којима се лечење дијализом у кућним условима може остваривати, на начин утврђен оспореном одредбом Правилника, није повређено начело једнакости зајемчено одредбом члана 21. ст. 1. и 2. Устава. Наиме, услови под којима се остварује лечење дијализом у кућним условима односе се једнако на све грађане који се налазе у истој правној ситуацији прописаној како оспореном одредбом тако и другим одредбама одељка „Лечење дијализом у кућним условима“ и њима се не ствара неједнакост, односно не врши дискриминација грађана с обзиром на њихова лична својства утврђена наведеном одредбом Устава. Такође, оспореном одредбом Правилника не ствара се неједнакост у односу на грађане-осигуранике који се лече у здравственим установама, јер лечење дијализом у кућним условима није посебно право већ само могућност која се остварује на начин и под условима прописаним Правилником. Оспорена одредба Правилника у сагласности је и са одредбом члана 68. став 1. Устава, којом се јемчи право на заштиту физичког и психичког здравља, јер се овом одредбом не ускраћује

нити ограничава право на здравствену заштиту по основу обавезног здравственог осигурања, конкретно право на лечење осигураника оболелих од трајне хроничне бубрежне инсуфицијенције код које је индикована дијализа, с обзиром на то да се то право обезбеђује свим осигураницима, без ограничења, а његова доступност обезбеђена је лечењем у здравственим установама.

С обзиром на то да је Републички завод за здравствено осигурање, као доносилац оспореног акта, био овлашћен, како је то утврђивала одредба члана 64. став 2. Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02, 80/02, 84/04 и 45/05), односно да је и сада овлашћен, како то утврђује одредба члана 141. став 4. важећег Закона о здравственом осигурању, да општим актом ближе уреди начин и поступак остваривања права из обавезног здравственог осигурања, као и да се оспореном одредбом не ускраћује или ограничава право на здравствену заштиту из члана 30. став 1. Закона о здравственом осигурању, а које обухвата и прегледе и лечење у случају болести, и то на терет обавезног здравственог осигурања, у смислу одредаба члана 34. став 1. тачка 3) и члана 45. тачка 1) алинеја 6. Закона, Уставни суд је оценио да оспорена одредба Правилника није била, у време важења, у несагласности са законом.

Захтев за доношење „привремене мере забране примене“ оспорене одредбе Правилника, који се, у ствари, односи на обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу оспорене одредбе Правилника, Уставни суд је одбацио, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), јер је донета коначна одлука.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тач. 3) и 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-6/2007
од 27. новембра 2008. године

**Правилник о условима, критеријумима и мерилима за
закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга и за
утврђивање накнаде за њихов рад за 2007. годину („Службени гласник
РС“, бр. 115/06, 12/07, 65/07, 104/07 и 120/07)**

Уставни суд је утврдио да иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости оспорених одредаба Правилника није основана, из следећих разлога:

Правни основ за доношење оспореног Правилника садржан је у одредби члана 179. став 1. Закона о здравственом осигурању, те стога нису основани наводи иницијатора да правни основ за доношење Правилника није у складу са законом.

У погледу оцене сагласности са Уставом и законом оспорених одредаба члана 2. тач. 4) и 5) Правилника утврђено је да закључењем уговора са пружаоцима здравствених услуга Републички завод, са његовим филијалама, врши набавку одређених здравствених услуга, те су се ови уговори могли закључити само применом Закона о јавним набавкама, што значи да су се могли закључити само са лицем које испуњава обавезне услове за учешће у поступку јавне набавке који су прописани одредбама

члана 45. овог закона, а са којима су били су складу услови предвиђени оспореним одредбама члана 2. Правилника. Такође, овим одредбама Правилника није било повређено уставно начело да су пред Уставом и законом сви једнаки, зато што су се прописани услови подједнако односили на све понуђаче здравствених услуга.

У односу на оспорену одредбу члана 5. Правилника Суд је оценио да је том одредбом, сагласно члану 26. Закона о јавним набавкама, према коме наручилац – у овом случају давалац здравствених услуга, може у писменом облику – овде уговором, овластити друго правно лице – овде Републички завод, да у његово име и за његов рачун спроведе поступак доделе уговора, што за последицу има да ће наручилац закључити уговор са оним понуђачем којег је као најповољнијег изабрало лице овлашћено да спроведе поступак јавне набавке, наведена законска могућност била предвиђена као услов за закључење уговора са даваоцем услуга, а то је у складу и са начелима обавезног здравственог осигурања из Закона о здравственом осигурању и пословима Републичког завода утврђеним овим законом.

У погледу оспоравања законитости одредбе члана 7. став 3. Правилника у односу на одредбе члана 1. Закона о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција, Суд је утврдио да оспореном одредбом није дато овлашћење појединцу да предлаже или одлучује о стимулацији која се даје здравственој установи која је остварила уштеде, већ је реч о мери којом се подстиче остваривање начела економичности из члана 15. Закона о здравственом осигурању.

Оспореном одредбом члана 34. став 1. Правилника нису биле доведене у неједнак положај апотеке из Плана мреже које раде средствима у државној својини и апотеке основане као здравствене установе у приватном власништву.

Оспорена одредба члана 36а став 2. Правилника којом су били прописани услови које приватна апотека треба да испуњава да би јој у поступку јавне набавке могао бити додељен уговор о снабдевању осигураних лица лековима и одређеним помагалима, била је, у време важења, у складу са одредбама члана 45. Закона о јавним набавкама, а прописивање као једног од услова да приватна апотека обавља здравствену фармацеутску делатност у више огранака апотеке на територији једне или више општина, којом се обезбеђује доступност остваривања фармацеутске здравствене заштите осигураним лицима, по оцени Уставног суда, било је у складу са начелом из члана 13. Закона о здравственом осигурању. Стога оспореном одредбом није био повређен уставни принцип једнакости грађана, јер су се прописивањем овог услова сви грађани доводили у положај да под једнаким условима могу остваривати своја права на фармацеутску здравствену заштиту.

Будући да је одредба члана 36а став 1. Правилника оспорена са становишта њене сагласности са Статутом Републичког завода, а Уставни суд није надлежан да цени међусобну сагласност општих аката истог доносиоца, то је у овом делу иницијатива одбачена.

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости поступка доношења и одредаба члана 2. тач. 4) и 5), члана 5, члана 7. став 3, члана 34. став 1. и члана 36а став 2. Правилника о условима, критеријумима и мерилима за закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга и за утврђивање накнаде за њихов рад за 2007. годину („Службени гласник РС“, бр. 115/06, 12/07, 65/07, 104/07 и 120/07).

2. Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 36а став 1. Правилника из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости поступка доношења, као и одредаба члана 2. тач. 4) и 5), члана 5, члана 7. став 3, члана 34. став 1. и члан 36а Правилника из тачке 1. изреке. У иницијативи се наводи да оспорени Правилник није донет у складу са законом, јер га је Управни одбор Републичког завода за здравствено осигурање донео позивајући се на одредбу члана 179. став 1. Закона о здравственом осигурању, а основ за доношење Правилника је, по мишљењу подносиоца иницијативе, у ставу 2. наведеног члана Закона, којим је предвиђено да Републички завод оспорени акт доноси у сарадњи са представницима удружења здравствених установа и са представницима коморе здравствених радника основане у складу са законом. Иницијатор сматра да је већ самим непозивањем на наведену законску одредбу доносилац Правилника поступио супротно закону, а из садржине иницијативе се могло закључити да подносилац и себе сматра једним од субјеката са којим је Републички завод требало да оствари сарадњу приликом доношења Правилника. Такође, наводи се да оспорене одредбе члана 2. тач. 4) и 5) Правилника представљају меру дисквалификације даваоца услуга због прекршаја за који је већ кажњен, што је „у супротности са начелом да нико не може бити два пута кажњен за исто дело“. Иницијатор сматра да оспорена одредба члана 5. Правилника, супротно одредби члана 6. став 1. тачка 5. Закона о сукобу интереса, прописује начин утицаја на јавне набавке, као и да је ова одредба супротна члану 6. став 3. Закона о јавним набавкама, који изричито предвиђа да наручилац не може од понуђача да захтева да код јавних набавки ангажује одређеног произвођача. Спорна је, према иницијатору, сагласност са законом и одредбе члана 7. став 3. Правилника, којом се, по мишљењу иницијатора, супротно одредби члана 1. Закона о сукобу интереса, пружа могућност подређивања јавног интереса приватном или изазивања сукоба међу њима. Даље се наводи да оспорена одредба члана 34. Правилника представља очигледан пример дискриминације и укидања једнакости пред Уставом и законом. Коначно, наводи се да су оспорене одредбе члана 36а Правилника у целини несагласне са Статутом Републичког завода за здравствено осигурање, а да је ова одредба, у делу који се односи на став 2. тач. 2) и 4), у супротности и са одредбом члана 243. Закона о здравственој заштити, јер „РЗЗО није надлежна да врши надзор над радом здравствених установа и приватне праксе“, као и да се истом одредбом Правилника у делу који се односи на тачку 3) крше начела једнакости грађана, а у делу који се односи на тачку 4) „уводи (се) надлежност РЗЗО да контролише измирење доспелих пореза, доприноса и других дажбина иако за то нема законског основа“.

У одговору Републичког завода за здравствено осигурање (у даљем тексту: Републички завод), као доносиоца оспореног Правилника, наводи се да је правни основ

за доношење оспореног акта садржан у одредби члана 179. став 1. Закона о здравственом осигурању, а да је Републички завод у поступку доношења оспореног Правилника поступио у складу са чланом 179. став 2. Закона, уз детаљно образложење поступка израде и прописаних рокова за његово доношење. Када су у питању наводи и тврдње иницијатора у погледу оспоравања појединих одредаба Правилника, доносилац оспореног акта истиче да су те тврдње неосноване и да оспорене одредбе нису несагласне с Уставом и законом.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је оспорени Правилник о условима, критеријумима и мерилима за закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга и за утврђивање накнаде за њихов рад за 2007. годину („Службени гласник РС“, бр. 115/06, 12/07, 65/07, 104/07 и 120/07) донео Управни одбор Републичког завода за здравствено осигурање 22. децембра 1006. године, са позивом на одредбу члана 179. став 1. Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 107/05 и 109/05). Оспорени акт је темпоралног карактера и престао је да важи истеком календарске године за коју је донет, односно ступањем на снагу Правилника о условима, критеријумима и мерилима за закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга и за утврђивање накнаде за њихов рад за 2008. годину („Службени гласник РС“, бр. 127/07, 11/08, 37/08, 42/08, 57/08, 71/08, 93/08 и 106/08). Правилник је уређивао услове, критеријуме и мерила за закључивање уговора о пружању здравствене заштите осигураним лицима између Републичког завода, односно његових филијала и здравствених установа, приватне праксе и других правних лица и за утврђивање накнаде за њихов рад, при чему је предрачун износа планираних накнада за рад давалаца здравствених услуга био саставни део овог правилника.

Оспорене одредбе члана 2. тач. 4) и 5) Правилника прописивале су да су услови за закључење уговора са даваоцима здравствених услуга, поред осталог, да у претходне три године даваоцу здравствених услуга надлежна инспекција није издала решење о забрани рада, односно обављања делатности (тачка 4)), као и да му у претходној години није било забрањено обављање одређених послова у оквиру делатности (тачка 5)).

Оспореном одредбом члана 5. Правилника било је предвиђено да је услов за закључивање уговора са здравственом установом и да здравствена установа ради спровођења програма рационализације закључи уговор са овлашћеним понуђачем којег изабере Републички завод, у складу са законом којим се уређују јавне набавке, а када се ради о набавци Правилником утврђене листе лекова и медицинских средстава (став 1.), те да изузетно уколико Републички завод не спроведе поступак јавне набавке лекова и медицинских средстава из става 1. овог члана, тај поступак може самостално спровести здравствена установа (став 2.).

Оспореном одредбом члана 7. став 3. Правилника било је утврђено да ако се у здравственој установи пропишу лекови у вредности мањој од оквирне за прописивање лекова на лекарски рецепт, уз одговарајућу и рационалну фармакотерапију, здравственој установи, по оцени филијале, припада 10% од износа планираних а неутрошених средстава на име стимулације.

Оспореном одредбом члана 34. став 1. Правилника било је утврђено да уговор са апотеком основаном као здравствена установа у приватном власништву (у даљем тексту: приватна апотека) за снабдевање лековима и одређеним помагалима свих осигураних лица закључује филијала на чијем је подручју седиште апотеке.

Оспореном одредбом члана 36а Правилника било је прописано да филијала закључује уговор о снабдевању осигураних лица лековима са Листе лекова и одређеним помагалима са приватном апотеком коју је, у складу са законом којим се уређују јавне набавке, Републички завод изабрао као најповољнијег понуђача (став 1.), при чему се

додела уговора врши под условом да приватна апотека: испуњава услове за оснивање и обављање фармацеутске делатности предвиђене Законом о здравственој заштити и услове из члана 2. овог правилника (тачка 1)); да обавља фармацеутску здравствену делатност у више огранака апотеке на територији једне или више општина, којом се обезбеђује доступност остваривања фармацеутске здравствене заштите осигураним лицима (тачка 2)); да за протеклу и текућу годину има измирене доспеле порезе, доприносе и друге јавне дажбине у складу са прописима (тачка 3)); да располаже неопходним финансијским и пословним капацитетима (тачка 4)). Одредбом става 2. истог члана било је предвиђено да се на приватну апотеку са којом је закључен уговор сходно примењују одредбе чл. 31. до 36. овог правилника, осим одредбе става 1. члана 31.

Устав Републике Србије утврђује: да је владавина права основна претпоставка Устава и почива на неotuђивим људским правима, а да се остварује слободним и непосредним изборима, уставним јемствима људских и мањинских права, поделом власти, независном судском влашћу и повиновањем власти Уставу и закону (члан 3.); да су пред Уставом и законом сви једнаки (члан 21. став 1.); да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правоснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правоснажно одбијена или поступак правоснажно обустављен, нити судска одлука може бити измењена на штету окривљеног у поступку по ванредном правном леку (члан 34. став 4. прва реченица); да сви закони и други општи акти донети у Републици Србији морају бити сагласни са Уставом (члан 194. став 3.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.).

Законом о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 107/05 и 109/05) утврђена су начела здравственог осигурања, међу којима су начело заштите права осигураних лица и заштите јавног интереса, као и начело економичности и ефикасности обавезног здравственог осигурања. Начело заштите права осигураних лица и заштите јавног интереса (члан 13.) се остварује, између осталог, предузимањем мера и активности да интерес осигураног лица, заснован на праведној доступности, представља основу обавезног здравственог осигурања, као и да осигурано лице што лакше заштити и оствари своја права из обавезног здравственог осигурања, водећи рачуна да остваривање тих права не буде на штету права и правних интереса других осигураних лица, нити у супротности са законом утврђеним јавним интересом (став 1.). Начело економичности и ефикасности обавезног здравственог осигурања (члан 15.) се остварује сталним настојањем да се права из обавезног здравственог осигурања остварују уз што мање финансијских средстава, као и постизањем најбољих могућих резултата у односу на расположиве ресурсе и постизањем највишег нивоа права уз најнижи утрошак финансијских средстава. У складу са одредбом члана 30. Закона, једно од права из обавезног здравственог осигурања јесте право на здравствену заштиту. У погледу остваривања права из обавезног здравственог осигурања Закон прописује да се осигуранику обезбеђује остваривање права у матичној филијали и да Републички завод тој филијали преноси финансијска средства за остваривање права (члан 139. ст. 1. и 2.). Одредбама чл. 127. до 183. Закона уређено је закључивање уговора о пружању здравствене заштите, и то тако што је прописано: да се односи између матичне филијале, односно Републичког завода и давалаца здравствених услуга, поводом остваривања права осигураних лица на здравствену заштиту, уређују уговором који се, по правилу, закључује за једну календарску годину и да се тај уговор закључује на основу понуде даваоца здравствених услуга (члан 177. ст. 1. и 2.), при чему одредба става 4. истог члана наводи која питања се обавезно уређују уговором; да давалац здравствених услуга са којим је закључен уговор осигураним лицима обавезно мора

обезбедити потребне лекове, медицинска средства, имплантанте и медицинско-техничка помагала која су утврђена као право из обавезног здравственог осигурања (члан 178. став 3.); да Републички завод доноси општи акт којим се уређују услови, критеријуми и мерила за закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга и за утврђивање накнаде за њихов рад, за сваку календарску годину, као и да се овај општи акт доноси у сарадњи са удружењем здравствених установа основаним у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и са представницима Коморе здравствених радника основане у складу са законом (члан 179. ст. 1. и 2.). Одредбама чл. 212. и 213. Закона уређени су послови Републичког завода и његових филијала, међу којима је, између осталог: планирање и обезбеђивање услова за равномерно спровођење обавезног здравственог осигурања у оквиру расположивих финансијских средстава, обезбеђивање законитог, наменског и економичног коришћења средстава, закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга и обезбеђивање средстава за спровођење здравствене заштите на основу тих уговора, као и вршење контроле спровођења закључених уговора између филијала и далаца услуга и контроле остваривања права из обавезног здравственог осигурања (члан 212. став 1. тач. 4), 8), 10) и 15)); закључивање уговора са даваоцима услуга, организовање и вршење контроле над њиховим извршавањем ради заштите права осигураних лица и обезбеђивање законитог, наменског и економичног трошења пренетих средстава обавезног здравственог осигурања на свом подручју (члан 213. став 1. тач. 5), 6) и 7)).

Законом о коморама здравствених радника („Службени гласник РС“, број 107/05), који је ступио на снагу 10. децембра 2005. године, предвиђено је оснивање Лекарске коморе Србије, Стоматолошке коморе Србије, Фармацеутске коморе Србије, Коморе биохемичара Србије и Коморе медицинских сестара и здравствених техничара Србије (члан 2.). Законом су предвиђени органи (чл. 16. до 27.) и општи акти коморе (члан 29.), као и да ради обављања стручних, административних и других послова свака комора образује стручну службу (члан 48.). Закон је предвидео рок од шест месеци од дана његовог ступања на снагу за формалноправно оснивање комора (избор органа и упис правног лица у одговарајућу регистар) и рок од наредна три месеца за доношење статута и других општих аката (члан 55. ст. 1. и 2.).

Закон о јавним набавкама („Службени гласник РС“, број 43/04) садржи одредбе којима се: дефинише појам наручиоца, који обухвата и правно лице основано од стране директног или индиректног корисника буџетских средстава у циљу остваривања општег (јавног) интереса (члан 3. тачка 1) под (б)); дефинише појам јавне набавке као прибављање добара, услуга или уступање извођења радова од стране државног органа, организације, установе или других правних лица који се, у смислу овог закона, сматрају наручиоцима, на начин и под условима прописаним овим законом (члан 3. тачка 2)); прописује да наручилац може у писменом облику овласти друго правно лице да у његово име и за његов рачун спроведе поступак доделе уговора о јавној набавци (члан 26. став 1.); прописују обавезни услови за учешће у поступку доделе уговора о јавној набавци (члан 45.).

Законом о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција („Службени гласник РС“, број 43/04) прописано је: да је функционер дужан да јавну функцију врши тако да јавни интерес не подреди приватном, нити међу њима изазове сукоб (члан 1. став 1), као и да је функционеру забрањено да утиче на добијање послова или јавних набавки (члан 6. став 2. тачка 5)).

Уставни суд је утврдио да је правни основ за доношење оспореног Правилника садржан у одредби члана 179. став 1. Закона о здравственом осигурању, те да стога нису основани наводи иницијатора да правни основ за доношење Правилника није у складу са законом. Одредбом става 2. овог члана предвиђено је да Републички

завод оспорени општи акт доноси у сарадњи са представницима Законом предвиђених субјеката, што, по оцени Суда, значи њихово учешће у изради и припреми акта, а не у његовом формалном доношењу, јер према одредби члана 221. став 1. тачка 1) овог закона, опште акте Републичког завода доноси Управни одбор. Поред тога, сагласно наведеној законској одредби, у поступку доношења, односно израде акта сарадња се остварује само са Законом одређеним субјектима, а не са свим удружењима грађана која су основана ради остваривања својих непрофитних циљева у појединим областима, а што је случај са подносиоцем иницијативе.

У погледу оцене сагласности са Уставом и законом оспорених одредаба члана 2. тач. 4) и 5) Правилника, треба имати у виду да закључењем уговора са пружаоцима здравствених услуга Републички завод, односно његове филијале врше набавку одређених здравствених услуга. Како је Републички завод, а тиме и филијале као његови организациони делови, наручилац у смислу Закона о јавним набавкама, то су се и ови уговори могли закључити само применом Закона о јавним набавкама, што значи да се уговор могао закључити само са лицем које испуњава обавезне услове за учешће у поступку јавне набавке, а који су прописани одредбама члана 45. Закона о јавним набавкама. Тако су и услови који су били предвиђени оспореним одредбама члана 2. Правилника били у складу са чланом 45. Закона о јавним набавкама и стога нису представљали вид двоструког кажњавања за исто дело, како се то наводи у иницијативи, већ законом предвиђени вид заштите права осигураних лица и заштите јавног интереса, а коју је према одредби члана 13. Закона о здравственом осигурању дужан да обезбеди Републички завод. Такође, Уставни суд је оценио да оспореним одредбама није било повређено ни Уставно начело да су пред Уставом и законом сви једнаки, зато што су се прописани услови подједнако односили на све понуђаче здравствених услуга, а различит временски период који је био прописан у тач. 4) и 5) члана 2. Правилника зависио је од тога да ли је субјекту рад, односно обављање делатности било забрањено у целини или му је било забрањено да обавља само поједине послове у оквиру регистроване делатности.

Одредба члана 5. Правилника оспорена је у односу на члан 6. став 3. Закона о јавним набавкама. Међутим, треба имати у виду да се након закључења уговора, у току његовог извршења давалац здравствених услуга појављује и као наручилац у поступку јавне набавке добара – лекова и медицинских средстава. Одредбом члана 26. Закона о јавним набавкама прописано је да наручилац, у овом случају давалац здравствених услуга, може у писменом облику, овде уговором, овластити друго правно лице, овде Републички завод, да у његово име и за његов рачун спроведе поступак доделе уговора, што за последицу има да ће наручилац закључити уговор са оним понуђачем којег је као најповољнијег изабрало лице овлашћено да спроведе поступак јавне набавке. Оспореном одредбом Правилника наведена законска могућност била је предвиђена као услов за закључење уговора са даваоцем услуга, а што је у складу са начелима обавезног здравственог осигурања из чл. 13. и 15. Закона о здравственом осигурању и пословима Републичког завода утврђеним одредбама члана 212. овог закона, а имајући у виду да се лекови и медицинска средства набављају финансијским средствима Републичког завода. Наведена одредба оспорена је у односу на одредбу члана 6. став 2. тачка 5) Закона о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција. Међутим, како се оспореном одредбом уређује положај Републичког завода као надлежне институције обавезног здравственог осигурања у поступку јавне набавке, а не појединих носилаца јавне функције, то нема основа за њену оцену у односу на наведену законску одредбу.

Законитост одредбе члана 7. став 3. Правилника оспорена је у односу на одредбе члана 1. Закона о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција.

Међутим, оспореном одредбом није дато овлашћење појединцу нити да предлаже, нити да одлучује о стимулацији која се даје здравственој установи која је остварила уштеде, већ је реч о мери којом се подстиче остваривање начела економичности из члана 15. Закона о здравственом осигурању.

Као разлог оспоравања одредбе члана 34. став 1. Правилника, подносилац иницијативе наводи да је она „очигледан и неспоран пример дискриминације и укидања једнакости пред Уставом и законом“. Уставни суд је оценио да су неосновани наводи иницијатора, јер су оспореном одредбом управо биле доведене у једнак положај апотеке из Плана мреже, дакле, оне које раде средствима у државној својини и апотеке основане као здравствене установе у приватном власништву.

Оспореном одредбом члана 36а став 2. Правилника били су прописани услови које приватна апотека треба да испуњава да би јој у поступку јавне набавке могао бити додељен уговор о снабдевању осигураних лица лековима и одређеним помагалима. Прописани услови, на чију незаконитост подносилац указује, по оцени Уставног суда, у потпуности су, у време важења, били у складу са одредбама члана 45. Закона о јавним набавкама, те је неосновано тумачење подносиоца иницијативе да је на овај начин Републички завод противно закону преузео на себе вршење надзора над радом здравствених установа и приватне праксе и да контролише измирење пореза и других јавних дажбина. Са друге стране, прописивање као једног од услова да приватна апотека обавља здравствену фармацеутску делатност у више огранака апотеке на територији једне или више општина, којом се обезбеђује доступност остваривања фармацеутске здравствене заштите осигураним лицима, по оцени Уставног суда, било је у складу са начелом из члана 13. Закона о здравственом осигурању. Из тих разлога оспореном одредбом није био повређен уставни принцип једнакости грађана, јер се управо прописивањем овог услова сви грађани доводе у положај да под једнаким условима могу остваривати своја права на фармацеутску здравствену заштиту.

Имајући у виду наведено, Суд је утврдио да нису основани наводи изнети у иницијативи, те у овом делу иницијативу није прихватио, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Одредбу члана 36а став 1. Правилника подносилац је оспорио са становишта њене сагласности са Статутом Републичког завода. С обзиром на то да Уставни суд, сагласно одредби члана 167. Устава, није надлежан да цени међусобну сагласност општих аката истог доносиоца, Уставни суд је иницијативу, у овом делу, одбацио, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду.

На основу изложеног и одредаба члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 1. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-88/2007
од 25. децембра 2008. године

Тарифни систем за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса („Службени гласник РС“, број 1/07)

Суд је оценио да оспорене одредбе чл. 6. и 7. Тарифног система нису у супротности са одредбама члана 129. Закона о енергетици и одредбама Закона о заштити потрошача, па стога није прихватио

иницијативу, јер је утврдио да се оспорене одредбе чл. 6. и 7. које уређују групе корисника система за дистрибуцију природног гаса у оквиру категорија корисника тог система заснивају на одредбама члана 129. Закона о енергетици, као и да је положај корисника система за дистрибуцију природног гаса овим одредбама уређен у складу са Законом о енергетици који је меродаван за оцену законитости оспореног акта, с обзиром на то да се Закон о заштити потрошача односи на заштиту права потрошача – правног лица и предузетника у случају када купује производе или користи услуге за сопствене потребе, док су сва питања и односи у области енергетике у погледу цена, тарифа, општих услова и др. уређени Законом о енергетици и прописима донетим за његово извршавање.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредаба чл. 6. и 7. Тарифног система за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса („Службени гласник РС“, број 1/07).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредаба чл. 6. и 7. Тарифног система за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса („Службени гласник РС“, број 1/07). У иницијативи се наводи да је чланом 129. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/04) предвиђено да дистрибутивну гасоводну мрежу чине енергетски објекти за дистрибуцију радног притиска нижег од 6 бара, а могу је сачињавати и енергетски објекти предвиђени за радни притисак од 6 до 16 бара. Иницијатор сматра да је оспореним одредбама Тарифног система извршена категоризација потрошача у две категорије и разврставање сваке од ових категорија на две групе корисника система, тако да су корисници система у оквиру исте групације доведени у различити положај. Према наводима иницијатора, коришћењем потпуно исте методологије обрачуна из Тарифног система, гас се корисницима система за дистрибуцију природног гаса обрачунава по различитој цени, чиме се потрошачи из Категорије 1 (остали корисници), који имају равномерну потрошњу током године, доводе у неповољнији положај, што је супротно одредбама чл. 11, 12, 15, 16, 38. и 39. Закона о заштити потрошача („Службени гласник РС“, број 79/05).

На захтев Уставног суда, Агенција за енергетику Републике Србије је доставила одговор на иницијативу, у коме је истакла да су наводи иницијатора неосновани. У одговору се, између осталог, наводи да је подносилац иницијативе (као и било који други субјекат у истој правној ситуацији) сврстан према унапред прописаним критеријумима као што су: место прикључења на систем за дистрибуцију природног гаса радног притиска мањег од 6 бара или место прикључења на систем за дистрибуцију природног гаса радног притиска једнаког или већег од 6 бара а мањег од 16 бара, а у оквиру тога и у зависности од намене објекта и годишње равномерности потрошње. С тим у вези, давалац одговора истиче да је и „Лозница-гас“ д. о. о. (подносилац иницијативе) сврстана према техничким карактеристикама места прикључења на дистрибутивни систем, у једном случају у Категорију 1 корисника

система, а у другом случају у Категорију 2 корисника система, као и да је оваква категоризација извршена у зависности од врсте прикључка на месту прикључења на дистрибутивну мрежу. Поред овога, у одговору се наводи да је цена за приступ и коришћење система одређена применом Тарифног система, у поступку прописаном чланом 36. Закона о енергетици.

По спроведеном поступку пред Уставним судом, утврђено је следеће:

Оспорени Тарифни систем за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса донео је Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на основу одредбе члана 15, а у вези с одредбама чл. 67. и 68. Закона о енергетици и члана 12. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/05).

Оспореним одредбама члана 6. Тарифног система прописано је да се у оквиру „Категорије 1“, а у зависности од намене објекта, утврђују две групе корисника система: 1) „Домаћинства“, у коју се разврставају физичка лица чији су објекти за становање (стан, породична стамбена зграда, зграда за одмор и сл.) прикључени на систем за дистрибуцију природног гаса и који природни гас користе за потребе грејања станова, односно стамбених објеката, укључујући и грејање помоћних објеката, загревања воде и припреме хране, као и друге потребе у домаћинствима, и који користе природни гас само у ове сврхе; 2) „Остали корисници“, у коју се разврставају правна и физичка лица чији су објекти прикључени на систем за дистрибуцију природног гаса, осим корисника из тачке 1. овог члана.

Оспореним одредбама члана 7. Тарифног система прописано је да се у оквиру „Категорије 2“, а у зависности од намене објекта и годишње равномерности потрошње, утврђују три групе корисника система: 1) „Системи даљинског грејања“, у коју се разврставају произвођачи топлотне енергије који природни гас користе искључиво у процесу производње топлотне енергије; 2) „Равномерна потрошња“, у коју се разврставају корисници система који у периоду од 1. октобра претходне године до 1. априла текуће године, троше мање од 70% од укупно испоручене количине природног гаса у периоду од 1. октобра претходне године до 1. октобра текуће године осим корисника из тачке 1. овог члана; 3) „Неравномерна потрошња“, у коју се разврставају корисници система који у периоду од 1. октобра претходне године до 1. априла текуће године троше најмање 70% од укупно испоручене количине природног гаса у периоду од 1. октобра претходне године до 1. октобра текуће године, осим корисника из тачке 1. овог члана.

Одредбом члана 15. став 1. тачка 1. Закона о енергетици овлашћена је Агенција за енергетику да доноси, поред осталог, тарифни систем за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса. Према члану 70. став 1. наведеног Закона, Агенција доноси Тарифни систем, уз сагласност Владе. Одредбама чл. 67. и 68. Закона одређено је: да се тарифним системом утврђују тарифни елементи и тарифни ставови за обрачун и начин обрачуна цена, поред осталог, услуга дистрибуције природног гаса и управљања дистрибутивним системом за природни гас; да тарифни елементи за обрачун енергије и услуга садрже оправдане трошкове пословања које чине трошкови амортизације, одржавања, изградње, реконструкције и модернизације објеката и друге трошкове пословања; да се елементи тарифног система исказују у тарифним ставовима на основу којих се врши обрачун преузете енергије, односно извршених услуга; да се тарифним системом могу одредити различити тарифни ставови, зависно од количине и врсте преузете енергије, снаге и других карактеристика преузете енергије, сезонске и дневне динамике испоруке, места прикључења и начина мерења. Одредбама члана 129. Закона о енергетици прописано је да дистрибутивни систем природног гаса чини мрежа ценовода, других енергетских објеката, телекомуникациона и информациона

и друга инфраструктура неопходна за дистрибуцију природног гаса радног притиска нижег од 6 бара (став 1.), а да саставни део дистрибутивног система природног гаса може бити и део мреже цевовода и других енергетских објеката, у којима је радни притисак природног гаса између 6 и 16 бара (став 2.).

На основу наведених одредаба Закона о енергетици, оспореним Тарифним системом одређени су тарифни елементи и тарифни ставови за обрачун цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса, начин њиховог израчунавања, као и категорије и групе корисника система за дистрибуцију природног гаса. Одредбама члана 5. Тарифног система одређене су категорије корисника система, и то: 1) корисници система за дистрибуцију природног гаса са местом прикључења на систем за дистрибуцију природног гаса радног притиска мањег од 6 бара („Категорија 1) и 2“) корисници система за дистрибуцију природног гаса са местом прикључења на систем за дистрибуцију природног гаса радног притиска једнаког или већег од 6 а мањег од 16 бара („Категорија 2“). Предмет уређивања одредаба чл. 6. и 7. Тарифног система, чија се законитост оспорава, је утврђивање група корисника система у оквиру тих категорија. Полазна основа за категоризацију корисника система, имајући у виду природу технолошког процеса, односно место прикључења на мрежу, била је врста дистрибутивне мреже утврђене Законом на коју је прикључен корисник система, да би затим, групе корисника система за сваку од наведених категорија биле утврђене у зависности од намене објекта и годишње равномерности потрошње. На основу наведеног, Суд је оценио да се оспорене одредбе Тарифног система заснивају на одредбама члана 129. Закона о енергетици и да оспорена решења Тарифног система управо у уређивању односних питања полазе од техничке структуре мреже цевовода која чини дистрибутивни систем.

Поводом навода иницијатора да се корисници система сврстани у оквиру „Категорије 1“ (остали корисници), као нпр. локални ималац система даљинског грејања, доводе у неповољнију ситуацију у односу на своју групацију, јер је цена гаса за ове кориснике виша у односу на цену за домаћинство, Суд је оценио да ови наводи нису основани, будући да је положај корисника система за дистрибуцију природног гаса уређен у складу са Законом о енергетици, по унапред предвиђеним (објективизираним) критеријумима, као што су: место прикључења на систем за дистрибуцију природног гаса радног притиска мањег од 6 бара или место прикључења на систем за дистрибуцију природног гаса радног притиска једнаког или већег од 6 а мањег од 16 бара, а у оквиру тога и према намени објекта и годишњој равномерности потрошње. Суд је утврдио да је одредбама члана 2. став 2. Закона о заштити потрошача прописано да се овај закон односи на заштиту права потрошача – правног лица и предузетника у случају када купује производе или користи услуге за сопствене потребе, док су сва питања и односи у области енергетике у погледу цена, тарифа, општих услова и др. уређени Законом о енергетици и прописима донетим за његово извршавање.

Из наведених разлога, Суд је оценио да оспорене одредбе чл. 6. и 7. Тарифног система нису у супротности са одредбама члана 129. Закона о енергетици и одредбама Закона о заштити потрошача, па стога није прихватио иницијативу, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУп-57/2008
од 4. децембра 2008. године

Правилник о унутрашњој организацији Народне банке Србије Г. бр. 674 од 8. марта 2005. године и Правилник о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији Народне банке Србије Г. бр. 4975 од 24. августа 2005. године

Гувернер Народне банке Србије донео је оспорени Правилник од 8. марта 2005. године и Правилник о изменама и допунама наведеног Правилника од 24. августа 2005. године у оквиру своје надлежности утврђене одредбом члана 17. тачка 2. Закона о Народној банци Србије, према којој је надлежан за организацију и пословање Народне банке. Овлашћење гувернера за доношење оспореног Правилника, а тиме и његових измена и допуна, изричито произлази из одредбе члана 93. став 2. Закона о Народној банци Србије.

Околност да Статут Народне банке Србије није потврдила Народна скупштина у законском року од три месеца од дана ступања на снагу Закона о Народној банци Србије, а да акт о организацији и систематизацији радних места није донет најкасније месец дана од дана доношења статута, како то налаже прелазна одредба члана 93. Закона, по оцени Суда, не чини оспорене правилнике самим тим незаконитим, јер из одредаба члана 6. став 1. и члана 21. став 1. Закона о Народној банци Србије следи да гувернер доноси статут Народне банке Србије, али да је неопходно да овај општи акт буде потврђен од стране Народне скупштине, што значи да се статут објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ и ступа на правну снагу тек када га претходно потврди Народна скупштина, на коју одлуку доносилац статута објективно не може да утиче. У конкретном случају измене прописа који се односе на надлежности Народне банке Србије захтевале су доношење новог Статута и његове накнадне измене и допуне, који су одмах по доношењу достављани Народној скупштини на потврђивање, при чему примена законских одредаба о новим надлежностима Народне банке Србије није одложена до усклађивања организације Народне банке, већ је иста била у обавези да послове из проширеног делокруга почне да обавља даном ступања на снагу закона којима су јој ти послови стављени у надлежност, а што није могуће без претходних измена у унутрашњој организацији и систематизовања радних места за обављање послова из проширеног делокруга Народне банке Србије утврђених Законом.

У погледу навода из иницијативе да су оспорени правилници супротни одредбама члана 21. Закона о Народној банци Србије, јер су објављени на огласној табли уместо у „Службеном гласнику Републике Србије“, Уставни суд је утврдио да оспорени правилници не представљају опште акте које гувернер доноси у обављању послова из надлежности Народне банке Србије, нити акте којима се уређују права и обавезе грађана и организација за које је законом прописана обавеза објављивања у наведеном службеном гласилу, те да ни у том делу нема основа за прихватање иницијативе.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихватају се иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Правилника о унутрашњој организацији Народне банке Србије Г. бр. 674 од 8. марта 2005. године и Правилника о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији Народне банке Србије Г. бр. 4975 од 24. августа 2005. године.

Образложење

Уставном суду поднете су иницијативе за оцену уставности и законитости правилника наведених у изреци. Подносиоци иницијативе наводе: да је Законом о Народној банци од 2003. године одређено да ће Народна банка Србије донети статут и друге опште акте у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона; да статут Народне банке није донет у законском року; да је упркос тој чињеници, гувернер Народне банке донео оспорени Правилник о унутрашњој организацији Народне банке Србије, што је несагласно одредби члана 93. Закона, којом је прописана обавеза гувернера да акт о организацији и систематизацији радних места у Народној банци донесе најкасније месец дана од доношења статута. Такође се наводи да је Правилник објављен на огласној табли Народне банке, што је супротно одредби члана 21. став 2. Закона о Народној банци, која прописује да се прописи и општи акти које доноси гувернер објављују у „Службеном гласнику Републике Србије“. Из наведених разлога иницијатори сматрају да су оспорени правилници неуставни и незаконити, а да су тиме неуставне и незаконите и све правне радње и послови из делокруга рада Народне банке који су предузети на основу ових правилника.

У одговору доносиоца оспорених општих аката наводи се: да је гувернер Народне банке Србије, на основу члана 21. став 1. Закона о Народној банци Србије, 20. октобра 2003. године донео Статут Народне банке Србије, који је истог дана достављен Народној скупштини на потврђивање у смислу члана 6. став 1. Закона; да Народна скупштина Статут Народне банке није потврдила до избора новог гувернера; да се, у међувремену, указала потреба за изменама и допунама овог статута, јер су допуном Закона о Народној банци Србије и доношењем Закона о осигурању, који су ступили на снагу 29. маја 2004. године, у делокруг Народне банке Србије стављени и послови контроле осигурања, односно надзора над обављањем делатности осигурања; да је Народна банка Србије 2. марта 2004. године донела нови Статут, у који су унете одредбе о њеној проширеној надлежности, који је такође достављен Народној скупштини на потврђивање; да је Законом о изменама и допунама Закона о финансијском лизингу од 2005. године и Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима од 2005. године додатно проширен делокруг Народне банке Србије, те је Народна банка Србије поново повукла из скупштинске процедуре текст достављеног Статута ради његове допуне и да је 30. септембра 2005. године Народној скупштини доставила коначну верзију Статута на потврђивање. Из наведеног, по мишљењу доносиоца, произлази да Статут Народне банке Србије није донет у законском року из разлога на које Народна банка Србије није могла да утиче. Такође се наводи да је чланом 2. Закона о Народној банци Србије прописано, поред осталог, да Народна банка Србије, као централна банка Републике Србије, обавља функције утврђене тим и другим законима, којима су додатно проширене надлежности Народне банке Србије. Сви ови закони ступили су на снагу и почели су да се

примењују независно од тога што Статут Народне банке Србије из процедуралних разлога још није био потврђен, што је захтевало да Народна банка Србије организацију послова који су јој стављени у надлежност уреди, и у организационом и у кадровском смислу, а што је учињено оспореним правилницима. Даље се наводи да се, према одредбама члана 3. став 1. тачка 6. Закона о објављивању закона и других прописа и општих аката и о издавању „Службеног гласника РС“ и члана 21. Закона о Народној банци Србије, у „Службеном гласнику Републике Србије“ објављују само они прописи и општи акти Народне банке Србије којима се уређују права и обавезе грађана и организација. Како акти о унутрашњој организацији и систематизацији радних места имају интерни карактер и тичу се само права и обавеза запослених у Народној банци Србије, по мишљењу доносиоца оспореног Правилника, не морају се објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Према члану 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поступци пред Уставним судом започети пре ступања на снагу овог закона, окончаће се по одредбама овог закона.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио:

Оспорени Правилник о унутрашњој организацији Народне банке Србије Г. бр. 674 од 8. марта 2005. године и Правилник о изменама и допунама овог правилника Г. бр. 4975 од 24. августа 2005. године донео је гувернер Народне банке Србије, позивајући се на одредбе члана 17. тачка 2), а у вези са тачком 4) и члана 21. Закона о Народној банци Србије.

Устав Републике Србије од 1990. године, који је важио у време подношења иницијатива и у односу на који је тражена оцена уставности оспорених аката, престао је да важи 8. новембра 2006. године, ступањем на снагу новог Устава Републике Србије. Стога је Уставни суд оцену уставности оспорених аката извршио у односу на одредбе важећег Устава.

Одредбама члана 95. Устава утврђено је да је Народна банка Србије централна банка Републике Србије, да је самостална и подлеже надзору Народне скупштине, којој и одговара за свој рад, као и да Народном банком Србије руководи гувернер, кога бира Народна скупштина. О Народној банци Србије доноси се закон.

Према члану 167. Устава, Уставни суд одлучује о сагласности закона и других општих аката са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима (тачка 1.) и о сагласности других општих аката са законом (тачка 3.).

Законом о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/03 и 55/04) прописано је: да Народна банка Србије има статут, који потврђује Народна скупштина (члан 6. став 1.); да је гувернер надлежан и одговоран за остваривање циљева Народне банке Србије, а посебно, поред осталог, за организацију и пословање Народне банке Србије (члан 17. тачка 2)) и доношење аката из надлежности Народне банке Србије који законом нису стављени у надлежност Монетарног одбора или Савета (члан 17. тачка 4)). Одредбама члана 21. Закона прописано је да гувернер, ради обављања послова из надлежности Народне банке Србије, доноси прописе и опште акте, као и појединачне акте, ако овим законом није друкчије одређено (став 1.), те да се прописи и општи акти из става 1. овог члана објављују у „Службеном гласнику Републике Србије“ (став 2.). Према члану 93. Закона, Народна банка ће донети статут и друге опште акте у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона (став 1.), а гувернер, уз претходно прибављену сагласност Савета, доноси акт о организацији и систематизацији радних места Народне банке Србије, најкасније месец дана од дана доношења Статута Народне банке Србије (став 2.).

Одредбом члана 3. став 1. тачка 6) Закона о објављивању закона и других прописа и општих аката и о издавању „Службеног гласника РС“ („Службени гласник РС“, бр. 72/91 и 22/93) прописано је да се у „Службеном гласнику Републике Србије“ објављују општи акти Народне банке Србије и других организација, кад се тим актима, на основу овлашћења утврђеног законом, уређују права и обавезе грађана и организација.

Уставни суд је оценио да је гувернер Народне банке Србије донео оспорени Правилник од 8. марта 2005. године и Правилник о изменама и допунама наведеног Правилника од 24. августа 2005. године у оквиру своје надлежности утврђене одредбом члана 17. тачка 2. Закона о Народној банци Србије, према којој је надлежан за организацију и пословање Народне банке. Овлашћење гувернера за доношење оспореног Правилника, а тиме и његових измена и допуна, изричито произлази из одредбе члана 93. став 2. Закона.

Чињеница да Статут Народне банке Србије није потврдила Народна скупштина у законском року од три месеца од дана ступања на снагу Закона о Народној банци Србије, а да акт о организацији и систематизацији радних места није донет најкасније месец дана од дана доношења статута, како то налаже прелазна одредба члана 93. Закона, по оцени Суда, не чини оспорене правилнике самим тим и незаконитим. Наиме, из одредаба члана 6. став 1. и члана 21. став 1. Закона о Народној банци Србије следи да гувернер доноси статут Народне банке Србије, али да је неопходно да овај општи акт буде потврђен од стране Народне скупштине. То значи да се статут објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ и ступа на правну снагу тек када га претходно потврди Народна скупштина, на коју одлуку доносилац статута објективно не може да утиче. Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је гувернер октобра 2003. године донео и истог дана доставио Народној скупштини на потврђивање статут Народне банке Србије, као и да се Народна скупштина о достављеном статуту није изјашњавала. Уставни суд је, такође, утврдио да је током 2004. и 2005. године доношењем Закона о допунама Закона о Народној банци Србије, Закона о осигурању, Закона о изменама и допунама Закона о финансијском лизингу и Закона о добровољним пензијским фондovima и пензијским плановима, проширен делокруг послова који спадају у надлежност Народне банке Србије. Полазећи од тога, Суд је оценио да су основани наводи из одговора да су измене важећих прописа које се односе на надлежност Народне банке Србије захтевале измене и допуне статута достављеног Народној скупштини на потврђивање, те да је из тих разлога 2004. године донет нови статут, који је допуњен септембра 2005. године, при чему су и нови статут из 2004. године, а потом и његове допуне из 2005. године достављени Народној скупштини на потврђивање. Коначно, Суд је утврдио да примена законских одредаба о новим надлежностима Народне банке Србије није одложена до усклађивања организације Народне банке, већ је Народна банка била у обавези да послове из проширеног делокруга почне да обавља даном ступања на снагу закона којима су јој ти послови стављени у надлежност, а што, по оцени Суда, није могуће без претходних измена у унутрашњој организацији и систематизовања радних места за обављање послова из проширеног делокруга Народне банке Србије утврђених Законом.

Полазећи од свега наведеног, као и одредбе члана 17. тачка 2) Закона о Народној банци Србије којом је утврђена одговорност гувернера за организацију и пословање Народне банке Србије, Уставни суд је нашао да се, у конкретном случају, не могу прихватити наводи иницијатора о незаконитости оспорених правилника из разлога што су донети пре него што је Народна скупштина потврдила нови статут Народне банке Србије, који је иначе донео гувернер.

У погледу навода из иницијативе да су оспорени правилници супротни одредбама члана 21. Закона о Народној банци Србије, јер су објављени на огласној табли уместо у „Службеном гласнику Републике Србије“, Уставни суд је утврдио да је одредбом члана 21. став 2. наведеног Закона прописано да се обавеза објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“ односи на прописе и опште акте које гувернер доноси ради обављања послова из надлежности Народне банке Србије. Такође, одредбом члана 3. став 1. тачка 6) Закона о објављивању закона и других прописа и општих аката и о издавању „Службеног гласника Републике Србије“ ближе је одређено да се у „Службеном гласнику Републике Србије“ објављују општи акти Народне банке Србије кад се тим актима, на основу овлашћења утврђеног законом, уређују права и обавезе грађана и организација. Како оспорени правилници не представљају опште акте које гувернер доноси у обављању послова из надлежности Народне банке Србије, нити се њима уређују права и обавезе грађана и организација, то из наведених законских одредаба не произлази обавеза њиховог објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

С обзиром на наведено, Уставни суд није нашао да има основа за покретање поступка поводом поднетих иницијатива, те иницијативе није прихватио, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07).

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-352/2005
од 18. децембра 2008. године

4. ОПШТИ АКТИ ОРГАНА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

– Општина и град

Оспорена одредба члана 2. Пословника није била несагласна са одредбом члана 86. став 4. важећег Закона о локалној самоуправи, којом је прописано да привремени орган обавља текуће и неодложне послове из надлежности скупштине јединице локалне самоуправе, јер њоме није била уређена надлежност Привременог органа, тј. послови из надлежности скупштине које је требао да обавља Привремени орган, већ је било прописано да Привремени орган врши послове у складу са законом, Статутом и Одлуком о распуштању Скупштине, па је стога Уставни суд одбио предлог за утврђивање незаконитости члана 2. Пословника.

Како су у току поступка за оцену законитости одредаба члана 8. тачка 5) ал. 2. и 4, члана 20. став 4. и члана 24. став 2. Пословника престале да важе одредбе закона у односу на које је тражена оцена оспорених одредаба Пословника, и овај пословник је у целини престао да важи, стекли су се услови да се, због престанка процесних претпоставки за вођење поступка, обустави поступак у односу на наведене одредбе Пословника.

Предлог за оцену законитости одредаба члана 33. ст. 5. и 6. Пословника, у коме предлагач није означио одредбе закона у односу на које тражи оцену њихове законитости, Уставни суд је одбацио због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

О наводима предлагача којима се указује на несагласност оспорених одредаба Пословника са одредбама Статута општине Бела Паланка, Уставни суд, сагласно члану 167. Устава, није надлежан да одлучује.

Захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспорених одредаба Пословника Уставни суд је одбацио јер је донета коначна одлука у овом уставном спору.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог за утврђивање незаконитости одредбе члана 2. Пословника о раду привременог органа општине Бела Паланка („Службени лист града Ниша“, број 25/08).

2. Обуставља се поступак за оцену законитости одредаба члана 8. тачка 5) ал. 2. и 4, члана 20. став 4. и члана 24. став 2. Пословника из тачке 1.

3. Одбацује се предлог за оцену законитости одредаба члана 33. ст. 5. и 6. Пословника из тачке 1.

4. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу одредаба Пословника из тач. 1, 2. и 3.

Образложење

Предлогом председника општине Бела Паланка покренут је поступак за оцену законитости одредаба члана 2, члана 8. тачка 5) ал. 2. и 4, члана 20. став 4, члана 24. став 2. и члана 33. ст. 5. и 6. Пословника из тачке 1. изреке. У предлогу се наводи да одредба члана 2. Пословника није у складу са чланом 86. став 6. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) и са чланом 3. Одлуке о распуштању Скупштине општине Бела Паланка и образовању Привременог органа општине Бела Паланка, јер се привременом органу дају шира овлашћења од оних која су предвиђена Законом и Одлуком, тј. поверава му се и вршење оних послова који не спадају у текуће и неодложне послове. Одредбе члана 8. тачка 5) ал. 2. и 4, члана 20. став 4. и члана 24. став 2. Пословника, према наводима предлагача, нису у складу са одговарајућим одредбама чл. 30, 40, 41, 44. и 52. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04, 135/04 и 62/06) и Статута општине Бела Паланка. У погледу одредаба члана 33. ст. 5. и 6. Пословника, предлагач не наводи одредбе закона у односу на које оспорава наведене одредбе Пословника, већ указује на њихову неусаглашеност са одговарајућим одредбама Одлуке о образовању Привременог органа. Предлагач захтева и обуставу извршења појединачних аката или радњи које су предузете на основу оспореног Пословника, до доношења коначне одлуке, јер би извршавањем оспорених одредаба Пословника могле наступити неотклоњиве штетне последице за општину Бела Паланка.

Скупштина општине Бела Паланка у одговору од 29. октобра 2008. године наводи да је оспорени Пословник престао да важи ступањем на снагу Пословника Скупштине општине Бела Паланка, који је усвојен 30. јуна 2008. године.

У поступку пред Уставним судом утврђено је да је привремени орган општине Бела Паланка, с позивом на члан 7. Одлуке о распуштању Скупштине општине Бела Паланка и образовању привременог органа општине Бела Паланка, 28. марта 2008. године донео Пословник о раду Привременог органа општине Бела Паланка („Службени лист града Ниша“, број 25/08) и да је оспорени Пословник престао да важи ступањем на снагу Пословника Скупштине општине Бела Паланка („Службени лист града Ниша“, број 62/08).

Оспореном одредбом члана 2. Пословника било је прописано да Привремени орган врши послове у складу са Законом, Статутом општине и Одлуком о распуштању Скупштине општине Бела Паланка и образовању Привременог органа општине Бела Паланка.

Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је: да одлуку о распуштању скупштине јединице локалне самоуправе доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове локалне самоуправе, односно надлежног органа територијалне аутономије (члан 86. став 1.); да до конституисања скупштине и избора извршних органа јединице локалне самоуправе текуће и неодложне послове из надлежности скупштине и извршних органа јединице локалне самоуправе обавља привремени орган јединице локалне самоуправе који чине председник и четири члана (члан 86. став 4.); да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04, 135/04 и 62/06) (члан 99.); да ће се одредбе овог закона о органима јединице локалне самоуправе примењивати од спровођења наредних избора за одборнике скупштине јединица локалне самоуправе (члан 101.).

Одлуку о распуштању Скупштине општине Бела Паланка и образовању Привременог органа општине Бела Паланка („Службени гласник РС“, број 26/08) донела је Влада 13. марта 2008. године, с позивом на члан 85. став 1. тачка 1), члан 86. и

у складу са чланом 101. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), те с позивом на члан 17. став 1. и члан 43. став 1. Закона о Влади. Одлуком је прописано: да се распушта Скупштина општине Бела Паланка (члан 1.); да се образује Привремени орган општине Бела Паланка за обављање послова Скупштине општине Бела Паланка (члан 2.); да Привремени орган обавља текуће и неодложне послове из надлежности Скупштине општине Бела Паланка утврђене законом и Статутом општине, до конституисања скупштине општине (члан 3.).

Одлуком о расписивању избора за одборнике скупштина јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 130/07) председник Народне скупштине расписао је изборе за одборнике скупштина општина, градских општина, градова и града Београда за 11. мај 2008. године.

При разматрању предлога за оцену законитости оспорених одредаба Пословника Уставни суд је имао у виду следеће: да су се до спровођења избора за одборнике скупштина јединица локалне самоуправе примењивале одредбе раније важећег Закона о локалној самоуправи из 2002. године, садржане у одредбама чл. 25. до 64. тог закона којима су били уређени органи општине и органи града; да су избори за одборнике скупштина општина, сагласно наведеној одлуци о расписивању избора, одржани 11. маја 2008. године; да се од спровођења наведених избора за одборнике, сагласно члану 101. важећег Закона о локалној самоуправи, примењују одредбе тог закона, односно да су престале да се примењују одредбе раније важећег Закона о локалној самоуправи.

На основу садржине навода из предлога произлази да је одредба члана 2. Пословника оспорена у односу на одредбе важећег Закона о локалној самоуправи, а да су одредбе члана 8. тачка 5) ал. 2. и 4, члана 20. став 4. и члана 24. став 2. Пословника оспорене у односу на одредбе раније важећег Закона о локалној самоуправи. У погледу оцене законитости одредаба члана 33. ст. 5. и 6. Пословника није наведен закон, као ни одредбе закона у односу на које се тражи њихова оцена.

Полазећи од одредбе члана 86. став 4. важећег Закона о локалној самоуправи, којом је, поред осталог, прописано да привремени орган обавља текуће и неодложне послове из надлежности скупштине, Уставни суд је оценио да одредба члана 2. Пословника није била несагласна са наведеном одредбом закона, јер њоме није била уређена надлежност Привременог органа, тј. прописани послови из надлежности скупштине које је требао да обавља Привремени орган, већ је било прописано да Привремени орган врши послове у складу са законом, Статутом и Одлуком о распуштању Скупштине. Наиме, оспореном одредбом Пословника нису дата шира овлашћења Привременом органу у погледу послова из надлежности скупштине које је требало да обавља, већ је било прописано да у вршењу послова Привремени орган треба да се придржава закона и других наведених прописа. Из наведених разлога, Уставни суд је одбио предлог за утврђивање незаконитости члана 2. Пословника.

Како су у току поступка за оцену законитости одредаба члана 8. тачка 5) ал. 2. и 4, члана 20. став 4. и члана 24. став 2. Пословника, престале да важе одредбе Закона о локалној самоуправи у односу на које је тражена оцена оспорених одредаба Пословника, као и да је Пословник у целини престао да важи, стекли су се услови да Суд због непостојања процесних претпоставки, сагласно члану 57. тачка 2) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), обустави поступак у односу на наведене одредбе Пословника.

Имајући у виду да предлагач није означио одредбе закона у односу на које тражи оцену одредаба члана 33. ст. 5. и 6. Пословника, а да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе Пословник и Одлука о распуштању Скупштине општине Бела Паланка и образовању Привременог органа општине Бела Паланка,

Уставни суд је, на основу члана 36. став 1. тачка 4. Закона о Уставном суду, одбацио предлог за оцену законитости наведених одредаба Пословника.

О наводима предлагача којима се указује на несагласност оспорених одредаба Пословника са одредбама Статута општине Бела Паланка, Уставни суд, сагласно члану 167. Устава, није надлежан да одлучује.

Захтев предлагача за обуставу извршења појединачног акта или радње која је предузета на основу оспорених одредаба Пословника, Уставни суд је одбацио, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, јер је донета коначна одлука у овом предмету.

Сагласно изнетом, на основу одредаба члана 45. став 1. тачка 14) и члана 46. тач. 3) и 7) Закона о Уставном суду, као и члана 82. став 1. тачка 4.) и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број
ИУл-72/2008 од 4. децембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 12/09)

Суд је оценио: да делови одредаба члана 9. тачка 7. и члана 10. тач. 7, 8. и 9. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи Општине Дољевац број 110-17 од 13. априла 2007. године, којима су у опису послова радног места утврђени послови извршења решења у управном поступку и вођења управног поступка, а предвиђена средња стручна спрема за њихово обављање, нису у сагласности са одредбама Закона о државној управи; да одредбе члана 10. тач. 4, 13. и 16, члана 11. тачка 2. оспореног Правилника од 13. априла 2007. године и члана 2. став 9. Правилника о изменама и допунама Правилника од 25. октобра 2007. године, којима је као услов за обављање послова утврђених наведеним одредбама прописан само степен стручне спреме, а не и врста стручне спреме и одговарајући смер, нису у сагласности са одредбом члана 24. став 2. Закона о раду, као и да из истих разлога у време важења није била сагласна са законом ни одредба члана 10. тачка 14. Правилника којом је као услов за обављање послова одабирања и заштите архивске грађе била прописана средња школска спрема било ког смера.

У односу на одредбу члана 10. тачка 18. оспореног Правилника за радно место „послови возача“, за чије је вршење предвиђена средња школска спрема машинског смера, III или II степен машинске струке и положен возачки испит за возача „Б“ категорије, и одредбу члана 2. став 8. оспореног Правилника о измени и допуни Правилника којом је утврђена промена назива радног места, односно предвиђено ново радно место уместо постојећег, Суд је утврдио да су сагласне са законом, односно са одредбом члана 24. став 2. Закона о раду. Такође, Суд је утврдио неоснованост захтева иницијативе који се односи на опис послова за сва оспорена радна места, у делу којим је прописано да се на овим радним местима обављају и други послови по налогу начелника одељења, јер је у питању уобичајена и општеприхваћена формулација, која увек подразумева послове и задатке у оквиру конкретног радног места, који се јављају повремено и привремено или само једнократно, као и послове у вези са пословима који се обављају

на радном месту, који се не могу прецизно навести и описати, чиме нису прекорачена законска овлашћења доносиоца оспореног акта у уређивању наведених питања.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредбе члана 9. тачка 4, тачка 7. у делу који гласи: „извршава решења у управном поступку за иселење из стана и пословних зграда“, тачка 9. у делу који гласи: „води регистар радњи“, члана 10. тачка 7. у делу који гласи: „води управни поступак до одлучивања“, тачка 8. у делу који гласи: „води управни поступак до одлучивања из области матичне службе“, тачка 9. у деловима који гласе: „води управни поступак о личном статусу грађана за држављанство и бирачке спискове за подручје општине Дољевац“ и „води управни поступак из области матичне службе до одлучивања о накнадном упису: у матичну књигу рођених, матичну књигу венчаних, матичну књигу умрлих и књигу држављана као и решења и закључке о исправкама грешака у свим матичним књигама“, тач. 4, 13. и 16. и члана 11. тачка 2. у делу који гласи: „било ког смера“ Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи Општине Дољевац број 110-17 од 13. априла 2007. године и одредба члана 2. став 9. у делу који гласи: „било ког смера“ Правилника о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи Општине Дољевац број 110-106 од 25. октобра 2007. године, нису у сагласности са законом.

2. Утврђује се да одредба члана 10. тачка 14. у делу који гласи: „било ког смера“ Правилника из тачке 1, у време важења, није била у сагласности са законом.

3. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредаба члана 10. тачка 18. Правилника из тачке 1. и одредаба члана 1. став 3. и члана 2. став 8. Правилника о измени и допуни Правилника из тачке 1.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредаба члана 9. тач. 4, 7. и 9, члана 10. тач. 4, 7, 8, 9, 13, 14, 16. и 18. и члана 11. тачка 2. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи Општине Дољевац број 110-17 од 13. априла 2007. године и одредаба члана 1. став 3. и члана 2. ст. 8. и 9. Правилника о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи Општине Дољевац број 110-106 од 25. октобра 2007. године.

У иницијативама се наводи да је у члану 9. тачка 4. оспореног Правилника као услов за обављање послова за радно место грађевински инспектор прописан „положен стручни испит из области грађевинарства“, уместо „положен стручни испит“, а да је тачком 9. у опису послова, супротно закону, унето „води регистар занатских радњи“, јер према Закону о регистрацији привредних субјеката ове послове обавља Агенција за привредне регистре. У односу на оспорене одредбе члана 10. тач. 4, 7, 8, 9, 13, 14, 16. и 18. и члана 11. тачка 2. потребна стручна спрема је, по мишљењу подносиоца иницијативе, прописана супротно одредби члана 24. став 2. Закона о раду, јер је одређен степен школске спреме, а не и врста и смер школске спреме. Такође, иницијатор наводи да је за радна места утврђена у члану 9. тачка 7. и

члану 10. тач. 7, 8. и 9. прописана средња стручна спрема, иако су то послови вођења управног поступка и доношења решења у управном поступку за које се законом захтева висока школска спрема. Члан 1. став 3. Правилника о измени и допуни оспореног Правилника оспорава се из разлога што се у називу радног места наводе послови занатства, трговине и угоститељства, а члан 2. ст. 8. и 9. истог Правилника оспорава се из разлога што је за послове систематизоване у члану 10. тачка 14. назив радног места промењен и захтевана средња школска спрема било ког смера, док је за „радно место – возач“ из члана 10. тачка 18. захтевана средња школска спрема машинског смера. За сва оспорена радна места у опису послова је прописано да се обављају и други послови по налогу начелника одељења, што, по оцени иницијатора, представља основ за кршење закона, јер се у пракси издају налози који нису у опису послова.

У одговору доносиоца оспореног Правилника наводи се да је иницијатива неоснована, да су наводи подносиоца нетачни и да подносилац иницијативе погрешно тумачи да се на запослене у органима општина примењује Закон о државним службеницима. Доносилац истиче да је одредбом члана 2. став 1. Закона о државним службеницима предвиђено које је лице државни службеник, а одредбом члана 189. овог закона прописано је да одредбе Закона о радним односима у државним органима настављају да се сходно примењују на радне односе у органима аутономне покрајине и локалне самоуправе до доношења посебног закона. По мишљењу доносиоца, неосновани су и наводи иницијатора да се на радним местима утврђеним у члану 9. тачка 7. и члану 10. тач. 7, 8. и 9. Правилника, за која је прописана средња стручна спрема, обављају послови вођења управног поступка и доношења решења у управном поступку, јер код описа послова ових радних места стоји: „води управни поступак до одлучивања“. У погледу навода који се односе на члан 9. тачка 9, доносилац оспореног Правилника наводи да је Правилником о измени и допуни оспореног Правилника у члану 1. став 3. предвиђено да се мења тачка 9. у члану 9. Правилника, тако да радно место гласи: „послови процене утицаја на животну средину, послови занатства, трговине, угоститељства и саобраћаја и послови безбедности и здравља на раду“. Такође, доносилац оспорених аката наводи да је Општинска управа општине Дољевац закључила уговор са Агенцијом за привредне регистре, те постоји потреба да се наведени послови и даље обављају код Општинске управе и стога су систематизовани на наведеном радном месту. У односу на наводе из иницијативе којима се оспоравају одредбе члана 10. тач. 13, 14, 16. и 18. и члана 11. тачка 2. Правилника, у одговору се наводи да су, сагласно одредби члана 24. став 2. Закона о раду, утврђени врста и степен стручне спреме и посебни услови за рад на тим радним местима.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорени Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи општине Дољевац донео начелник Општинске управе Општине Дољевац, 13. априла 2007. године, на основу чл. 5. и 27. Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“, бр. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/01 и 39/02). Председник општине је на Правилник дао сагласност Решењем број 110-17 од 13. априла 2007. године, а ступио је на снагу 21. априла 2007. године. Правилник о измени и допуни наведеног Правилника број 110-106 донет је 25. октобра 2007. године, а сагласност на тај правилник је дата Решењем број 02-55 од 25. октобра 2007. године.

Оспореном одредбом члана 9. тачка 4. Правилника утврђено је радно место грађевинског инспектора, опис послова и услови за њихово обављање, и то: грађевински или архитектонски факултет (VII степен стручне спреме) или виша школа грађевинске или архитектонске струке (IV степен стручне спреме), 3 године радног искуства и положен стручни испит из области грађевинарства и положен стручни испит за рад у органима државне управе.

Према члану 128. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 37/06), стручни испит који је као услов за обављање одређених послова прописан овим законом, полаже се пред комисијом коју образује министар надлежан за послове урбанизма и грађевинарства (став 1.), а министар надлежан за послове урбанизма и грађевинарства ближе прописује услове, програм и начин полагања стручног испита из става 1. овог члана (став 2.). Одредбом члана 137. став 6. Закона прописано је да послове грађевинског инспектора може да обавља дипломирани инжењер грађевинарства или архитектуре, који има најмање три године радног искуства у струци и положен стручни испит и који испуњава и друге услове прописане законом, као и да послове инспекцијског надзора који су овим законом поверени општини може да обавља и лице које има вишу школску спрему грађевинске или архитектонске струке и најмање три године радног искуства у струци и положен стручни испит и које испуњава и друге услове прописане законом.

Чланом 33. став 1. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 20/92, 6/93, 48/93, 53/93, 67/93, 48/94 и 49/99) прописано је да инспекцијске послове може обављати лице које има високу стручну спрему одговарајућег смера, положен стручни испит за рад у органима управе и најмање три године радног искуства. Изузетно, законом се може одредити да поједине мање сложене послове инспекцијског надзора обављају инспектори који имају вишу стручну спрему. Овај закон је престао да важи 24. септембра 2005. године, ступањем на снагу Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05 и 101/07), на основу члана 93. Закона, осим одредаба чл. 22. до 37. и члана 92.

Из наведеног произлази да стручни испит прописан одредбама члана 128. и члана 137. став 6. Закона о планирању и изградњи, као услов за обављање послова грађевинског инспектора, јесте стручни испит из области грађевинарства, који лице мора да поседује поред стручног испита за рад у органима управе прописан одредбом члана 33. став 1. Закона о државној управи од 1992. године, па по оцени Суда, прописивање овог услова на начин уређен оспореним делом одредбе члана 9. тачка 4. Правилника није несагласно са законом.

Међутим, одредба члана 33. став 1. Закона о државној управи од 1992. године предвиђа да се може одредити да мање сложене послове инспекцијског надзора обављају инспектори који имају вишу стручну спрему, из чега произлази да се, уколико постоји потреба да се општим актом предвиди да послове инспекцијског надзора са одговарајућим бројем извршилаца обављају како лица са високом стручном спремом, тако и лица са вишом стручном спремом, мора предвидети и разлика у опису послова, са становишта њихове сложености, јер једнако сложене послове не могу обављати запослени са различитим степеном стручне спреме, што значи ни у различитим звањима. Имајући у виду да за радно место грађевинског инспектора у оспореном правилнику није извршено разграничење послова по сложености у изнетом смислу, већ је за идентичне послове предвиђена алтернативно висока или виша стручна спрема, Уставни суд је оценио да је оспорена одредба члана 9. тачка 4. Правилника у целини несагласна са законом.

Одредбом члана 9. тачка 9, као и одредбом члана 1. став 3. оспореног Правилника о измени и допуни Правилника од 25. октобра 2007. године утврђено је радно место под називом „послови процене утицаја на животну средину и послови занатства, трговине, угоститељства и саобраћаја“, а у опису послова је, поред осталог, наведено да се на овом радном месту „води регистар занатских радњи“, што је разлог оспоравања наведених одредби.

Одредбама Закона о регистрацији привредних субјеката („Службени гласник РС“, бр. 55/04 и 61/05) предвиђено је: да се у регистар привредних субјеката,

поред других субјеката, региструју и предузетници и да регистар води Агенција за привредне регистре, преко регистратора (члан 4. и члан 8. став 1.); да су надлежни органи локалне самоуправе, који воде регистре приватних предузетника дужни да најкасније до 15. јуна 2006. године, Агенцији доставе своју евиденцију регистрованих предузетника (члан 85. став 2.).

Из наведених одредаба Закона о регистрацији привредних субјеката произлази да се послови вођења регистра занатских радњи не могу обављати у органу државне управе на радном месту систематизованом оспореном одредбом члана 9. тачка 9. Правилника, па је Суд оценио да је део одредбе члана 9. тачка 9. Правилника који гласи: „води регистар занатских радњи“ несагласан са законом. Уставни суд је, такође, утврдио да оспорена одредба члана 1. став 3. Правилника о измени и допуни Правилника од 25. октобра 2007. године, којом је измењен назив радног места из члана 9. тачка 9. Правилника, тако да гласи: „послови процене утицаја на животну средину и послови занатства, трговине, угоститељства и саобраћаја, послови безбедности и здравља на раду“ не садржи у опису послова вођење регистра занатских радњи. Стога је Суд оценио да се у иницијативи неосновано указује на то да је одредба члана 1. став 3. Правилника о измени и допуни Правилника због назива радног места у коме се наводе послови занатства, трговине и угоститељства несагласна са законом, јер, по оцени Суда, такав назив одговара опису послова овог радног места, па није нашао основа за прихватање поднете иницијативе.

Оспореним Правилником утврђени су опис послова и услови за њихово обављање и за следећа радна места:

– послови грађевинарства, урбанизма и стамбених послова, са следећим описом послова: обавља послове у вези са издавањем одобрења за изградњу инвестиционих објеката и индивидуалних стамбених објеката, ради на изради акта о урбанистичко-техничким условима, врши послове везане за доношење решења у области изградње и реконструкције комуналних објеката, ради на изради нацрта одлука и других докумената из области комуналне и стамбене области, извршава решења у управном поступку за иселење из стана и пословних зграда, обавља све послове из стамбене овласти у складу са важећим законским прописима и прописима Скупштине општине, стара се о одржавању локалних и некатегорисаних путева, регионалних путних праваца и врши друге сродне послове из ове области по налогу начелника одељења; услови за обављање ових послова су: средња школа грађевинског смера (IV степен стручне спреме), три године радног искуства и положен стручни испит (члан 9. тачка 7.);

– матичар, са описом послова: води матичне књиге рођених, венчаних и умрлих за матично подручје Дољевац – за насељена места: Дољевац, Кочане, Шаиновац, Орљане, Шарлинац и Мекиш, учествује у склапању бракова, врши попис заоставштине и доставља смртвонице надлежном оставинском суду, води управни поступак до одлучивања, издаје исправе из књиге држављана, обавља и друге послове по налогу начелника одељења; услови за обављање ових послова су: средња школа правног, економског смера или гимназија (IV степен стручне спреме), једна година радног искуства и положен стручни испит (члан 10. тачка 7.);

– матичар и послови месних канцеларија, са описом послова: води матичне књиге рођених, венчаних и умрлих за матично подручје, учествује у склапању бракова, врши попис заоставштине и доставља смртвонице надлежном оставинском суду, води управни поступак до одлучивања из области матичне службе, издаје исправе из књиге држављана, издаје уверења о чињеницама о којима води службена евиденција, врши оверу преписа, рукописа и потписа грађана, и обавља друге послове по налогу начелника одељења; услови за обављање послова су: средња школа правног,

економског смера или гимназија (IV степен стручне спреме), једна година радног искуства и положен стручни испит (члан 10. тачка 8.);

– послови личног статуса грађана, са описом послова: води управни поступак о личном статусу грађана за држављанство и бирачке спискове за подручје општине Дољевац, врши компјутерску обраду података у бирачком списку, израђује изводе из бирачког списка и издаје потребна уверења бирачима, води управни поступак из области матичне службе до одлучивања о накнадном упису: у матичну књигу рођених, матичну књигу венчаних, матичну књигу умрлих и књигу држављана, као и решења и закључке о исправкама грешака у свим матичним књигама, врши унос података у ЕИС-базу везаних за област просвете, врши препис материјала, рукописа, штампаног, текстуалног и табеларног типа и помаже на другим административно-техничким пословима, обавља и друге послове по налогу начелника одељења; услови за обављање послова су: средња школа правног или економског смера (IV степен стручне спреме), једна година радног искуства и положен стручни испит члан (10. тачка 9.).

Према одредби члана 84. став 3. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05 и 101/07), који је ступио на снагу 24. септембра 2005. године, за вођење управног поступка и доношење решења о управном поступку може бити овлашћен само државни службеник који има високу школску спрему одговарајуће струке. Чланом 92. овог закона прописано је да запослени с вишом школском спремом у органима државне управе, имаоцима јавних овлашћења, органима аутономних покрајина, општина, градова и града Београда могу да воде управни поступак и доносе решења у управном поступку најдуже пет година од дана ступања на снагу овог закона.

Из наведеног произлази да се на радним местима која су утврђена у оспореним одредбама члана 9. тачка 7. и члана 10. тач. 7, 8. и 9. води управни поступак до одлучивања, односно до доношења решења у управном поступку, као и послови извршења решења у управном поступку. Одредбом члана 84. став 3. и члана 92. Закона о државној управи прописана је висока школска спрема, односно виша школска спрема најдуже до 24. септембра 2010. године, као услов не само за доношење решења у управном поступку, већ и за вођење управног поступка. Стога је Суд оценио да делови одредаба члана 9. тачка 7. и члана 10. тач. 7, 8. и 9, којима су у опису послова радног места утврђени послови извршења решења у управном поступку и вођења управног поступка до одлучивања, а предвиђена средња стручна спрема за њихово обављање, нису у сагласности са наведеним одредбама Закона.

Осталим оспореним одредбама Правилника утврђени су: послови борачко-инвалидске заштите, за чије је обављање предвиђена виша школа било ког смера (члан 10. тачка 4.); послови економата, за чије је обављање предвиђена средња школа било ког смера (члан 10. тачка 13.); послови одабирања и заштите архивске грађе, за чије је обављање предвиђена средња школска спрема било ког смера (члан 10. тачка 14.); послови техничког секретара, за чије је обављање предвиђена средња школска спрема било ког смера (члан 10. тачка 16.); послови дактилографа за чије је вршење предвиђена средња школа било ког смера и познавање рада на рачунару (члан 11. тачка 2.).

Оспореном одредбом члана 2. став 8. Правилника о измени и допуни Правилника од 25. октобра 2007. године брисано је „радно место – послови одабирања и заштите архивске грађе“ и предвиђено „радно место – послови експедиције поште“, за које је оспореном одредбом члана 2. став 9. Правилника о измени и допуни Правилника као услов за обављање послова прописана средња школа било ког смера.

Према члану 189. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07), одредбе Закона о радним

односима у државним органима настављају да се сходно примењују на радне односе у органима аутономне покрајине и локалне самоуправе до доношења посебног закона.

Законом о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“, бр. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/01 и 39/02) прописано је: да се одредбе овог закона примењују на све запослене у државним органима и изабрана, односно постављена лица, осим оних чија су права, обавезе и одговорности из радног односа уређени посебним прописима (члан 1. став 2.); да се на запослене у државним органима и изабрана, односно постављена лица примењују прописи о радним односима у погледу оних права, обавеза и одговорности која законом нису посебно уређена (члан 1. став 3.); да се број и структура запослених у државном органу и постављених лица утврђују актом којим се систематизују радна места у органу (члан 5.).

Одредбама Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05) прописано је: да се одредбе овог закона примењују и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено (члан 2. став 2.); да се правилником утврђују организациони делови код послодавца, врста послова, врста и степен стручне спреме и други посебни услови за рад на тим пословима (члан 24. став 2.).

Из наведених одредаба Закона произлази да се актом о систематизацији прописују врста послова, врста и степен стручне спреме и други посебни услови за рад на тим пословима, па је Суд оценио да одредбе члана 10. тач. 4, 13. и 16, члана 11. тачка 2. оспореног Правилника и члана 2. став 9. Правилника о изменама и допунама Правилника од 25. октобра 2007. године, којима је као услов за обављање послова утврђених наведеним одредбама прописан само степен стручне спреме, а не и врста стручне спреме и одговарајући смер, нису у сагласности са одредбом члана 24. став 2. Закона о раду. Суд је из истих разлога оценио да, у време важења, није била сагласна са Законом ни одредба члана 10. тачка 14. Правилника, којом је као услов за обављање послова одабирања и заштите архивске грађе била прописана средња школска спрема било ког смера.

Уставни суд је оценио да иницијатива није основана у односу на одредбу члана 10. тачка 18. оспореног Правилника за радно место „послови возача“, за чије је вршење предвиђена средња школска спрема машинског смера, III или II степен машинске струке и положен возачки испит за возача „Б“ категорије, као и у односу на одредбу члана 2. став 8. оспореног Правилника о измени и допуни Правилника, којом је утврђена промена назива радног места, односно предвиђено ново радно место уместо постојећег што је, по оцени Суда, сагласно са одредбом члана 24. став 2. Закона о раду.

У односу на захтев иницијатора који се односи на опис послова за сва оспорена радна места, у делу којим је прописано да се обављају и други послови по налогу начелника одељења, Уставни суд је оценио да је иницијатива неоснована, јер је у питању уобичајена и општеприхваћена формулација, која увек подразумева послове и задатке у оквиру конкретног радног места, који се јављају повремено и привремено или само једнократно, као и на послове који су у вези са пословима који се обављају на радном месту, али се не могу прецизно навести и описати, па тиме нису прекорачена законска овлашћења доносиоца оспореног акта у уређивању наведених питања.

Полазећи од наведеног, а имајући при томе у виду да се иницијативом оспорава законитост оспорених одредаба Правилника којима се уређују питања о којима Уставни суд већ има заузет став, као и да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Уставни суд је одлучио као у тач. 1. и 2. изреке, без доношења решења о покретању поступка, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду („Службени

гласник РС“, број 109/07), а сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду, Уставни суд је решио као у тачки 3. изреке.

На основу изложеног и одредаба члана 45. тачка 4) и члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је донео Одлуку као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, одредбе члана 9. тачка 4, тачка 7. у делу који гласи: „извршава решења у управном поступку за иселење из стана и пословних зграда“, тачка 9. у делу који гласи: „води регистар радњи“, члана 10. тачка 7. у делу који гласи: „води управни поступак до одлучивања“, тачка 8. у делу који гласи: „води управни поступак до одлучивања из области матичне службе“, тачка 9. у деловима који гласе: „води управни поступак о личном статусу грађана за држављанство и бирачке спискове за подручје општине Дољевац“ и „води управни поступак из области матичне службе до одлучивања о накнадном упису: у матичну књигу рођених, матичну књигу венчаних, матичну књигу умрлих и књигу држављана као и решења и закључке о исправкама грешака у свим матичним књигама“, тач. 4, 13. и 16. и члана 11. тачка 2. у делу који гласи: „било ког смера“ Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи Општине Дољевац број 110-17 од 13. априла 2007. године и одредба члана 2. став 9. у делу који гласи: „било ког смера“ Правилника о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Општинској управи Општине Дољевац број 110-106 од 25. октобра 2007. године, наведених у изреци, престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IУ- („Службени гласник РС“, број 12/09) 68/2007 од 4. децембра 2008. године

Полазећи од одредаба члана 33. став 1. Закона о државној управи и члана 25. став 3. Закона о комуналним делатностима, из којих произлази да уколико постоји потреба да се општим актом предвиди да послове инспекцијског надзора на радном месту комуналног инспектора обављају како лица са високом стручном спремом тако и лица са вишом стручном спремом, мора се предвидети и разлика у опису ових послова са становишта њихове сложености, јер једнако сложене послове не могу обављати запослени са различитим степеном стручне спреме и у различитим звањима, а да у оспореном акту за радно место комуналног инспектора није извршено разграничење описа послова по сложености, већ је за исте послове предвиђена алтернативно висока или виша стручна спрема, Уставни суд је оценио да су одредбе члана 25. став 2. „В – Одсек за инспекцијске послове“ редни број 18. до 24. оспореног Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у општинској управи Општине Земун несагласне са Законом, а тиме и са уставним принципом хијерархије домаћих општих правних аката из члана 195. став 1. Устава.

Одлучујући о уставности одредбе члана 31. Правилника према којој овај правилник ступа на снагу даном објављивања на огласној табли општинске управе Општине Земун, Уставни суд је оценио да оспорена одредба није сагласна уставном принципу из члана 196. став 4. Устава из

разлога што доносилац акта није доказао да су у поступку доношења оспореног акта цењени нарочито оправдани разлози за његово ступање на снагу одмах по објављивању.

Уставни суд је оценио да је радно место са описом послова комуналног редара у оспореним одредбама члана 25. Правилника систематизовано у складу са чланом 29б Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“, бр. 48/91... 49/05), који се, сагласно члану 189. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05... 64/07), сходно примењује на радне односе у органима локалне самоуправе, до доношења посебног закона, и то како у погледу одређивања звања, тако и у погледу стручне спреме и радног искуства за обављање описаних послова.

Из наведених разлога, Суд је утврдио неуставност и незаконитост оних одредаба Правилника за које је нашао да нису у сагласности с Уставом и законом, а у односу на оспорене одредбе Правилника за које није нашао основа за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости, предлог одбио.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредбе члана 25. став 2. „В – Одсек за инспекцијске послове“ редни број 18. до 24. и члана 31. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у општинској управи Општине Земун број: 06-95/05 од 10. фебруара 2005. године, у време важења нису биле у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 25. став 2. „В – Одсек за инспекцијске послове“ редни број 25. до 26. Правилника из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднет је предлог за оцену уставности и законитости одредаба члана 25. став 2. „В – Одсек за инспекцијске послове“ редни број 18. до 26, као и члана 31. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у општинској управи Општине Земун број: 06-95/05 од 10. фебруара 2005. године. Предлагач наводи да је оспорени Правилник несагласан закону у делу који се односи на услове за обављање послова комуналног инспектора, јер је као услов за обављање наведених послова предвиђена висока и виша стручна спрема и пет, односно три године радног искуства, иако се ради о једном радном месту са идентичним описом послова. На овај начин су, по мишљењу предлагача, запослени са високом школском спремом доведени у неравноправан положај у односу на запослене са вишом стручном спремом, јер су онемогућени да са три године радног искуства обављају наведене послове. Такође, предлагач сматра да је навођење имена извршилаца послова комуналног редара супротно одредбама члана 13. и члана 35. став 2. Устава Републике Србије, члана 5. Закона о радним односима у државним органима и члана 13. став 2. Закона о раду. Надаље, предлагач сматра да је одредба члана 31. Правилника, којом је

одређено његово ступање на снагу даном објављивања на огласној табли општинске управе Општине Земун, супротна одредбама члана 120. Устава Републике Србије, којима је предвиђено да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступи на снагу.

У одговору начелника општинске управе Општине Земун изнети су разлози за ступање на снагу оспореног Правилника пре истека рока из члана 120. Устава, а наиме да је чланом 129. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04, 135/04 и 62/06) прописано да ће општине и градови ускладити своје статуте и друге опште акте са одредбама овог закона у року од три месеца од ступања на снагу овог закона. Како су органи Градске општине Земун, након локалних избора одржаних 19. септембра 2004. године, конституисани 4. новембра 2004. године, оспорени акт је раније ступио на снагу ради испуњења рока из члана 129. Закона о локалној самоуправи. Када су у питању послови комуналног инспектора, у одговору се истиче да је комунални инспектор запослено лице са посебним овлашћењима и одговорностима, па се за обављање наведених послова захтева највише знање у оквиру прописаног степена стручне спреме, чиме се, по мишљењу доносиоца акта, не доводи у питање равноправност лица са високом и вишом стручном спремом. Што се тиче навода предлагача да оспорени Правилник садржи имена запослених који обављају послове комуналног редара, у одговору се негирају наведене тврдње истицањем да предлагач није располагао изворним текстом оспореног акта, већ копијом текста Правилника која је послужила као радни материјал приликом доношења решења о распоређивању запослених. Накнадним дописом Уставни суд је обавештен да је оспорени Правилник престао да важи дана 23. јануара 2007. године, ступањем на снагу Правилника о организацији и систематизацији радних места у општинској управи број: 06-7/07 од 15. јануара 2007. године.

Уставни суд је утврдио да је оспорени Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у општинској управи Општине Земун донео начелник општинске управе 10. фебруара 2005. године, на основу одредаба члана 71. став 1. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 20/92, 48/93, 53/93, 67/93, 48/94 и 49/99), члана 5. Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“, бр. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 94/01 и 59/02), члана 57. став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02 и 33/04) и члана 23. Одлуке о организацији општинске управе Општине Земун („Службени лист града Београда“, број 33/04), по претходно прибављеној сагласности председника Општине Земун. Оспореним одредбама члана 25. став 2. „В – Одсек за инспекцијске послове“ редни број 18. до 24. систематизовано је радно место „комунални инспектор“. Као услов за обављање послова комуналног инспектора предвиђена је висока стручна спрема (VII степен стручне спреме), положен стручни испит и пет година радног искуства, односно виша стручна спрема (VI степен стручне спреме), положен стручни испит и три године радног искуства. Предвиђено је седам извршилаца у звању самосталног стручног сарадника или вишег сарадника.

Према одредби члана 33. став 1. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 20/92, 6/93, 48/93, 53/93, 67/93, 48/94, 49/99, 79/05 и 101/95), инспекцијске послове може обављати лице које има високу стручну спрему одговарајућег смера, положен стручни испит за рад у органима управе и најмање три године радног искуства, а изузетно, законом се може одредити да поједине мање сложене послове инспекцијског надзора обављају инспектори који имају вишу стручну спрему.

Одредбама члана 25. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98) прописано је: да послове инспекцијског надзора над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона и над обављањем комуналних делатности, врши општински комунални инспектор (став 2.); да општински комунални инспектор може бити и лице које има вишу стручну спрему (став 3.).

По оцени Уставног суда, из наведених одредаба члана 33. став 1. Закона о државној управи и члана 25. став 3. Закона о комуналним делатностима, према којима мање сложене послове инспекцијског надзора могу да обављају инспектори који имају вишу стручну спрему, произлази да уколико постоји потреба да се општим актом предвиди да послове инспекцијског надзора на радном месту комуналног инспектора, са одговарајућим бројем извршилаца, обављају како лица са високом стручном спремом тако и лица са вишом стручном спремом, мора се предвидети и разлика у опису ових послова са становишта њихове сложености, јер једнако сложене послове не могу обављати запослени са различитим степеном стручне спреме, што значи ни у различитим звањима.

Имајући у виду да у оспореном акту за радно место комуналног инспектора није извршено разграничење описа послова по сложености, већ је за исте послове предвиђена алтернативно висока или виша стручна спрема, Уставни суд је оценио да су одредбе члана 25. став 2. „В – Одсек за инспекцијске послове“ редни број 18. до 24. несагласне са Законом, а тиме и са чланом 195. став 1. Устава Републике Србије, имајући у виду принцип хијерархије домаћих општих правних аката.

Према оспореној одредби члана 31, Правилник ступа на снагу даном објављивања на огласној табли општинске управе Општине Земун.

Како је предлог за оцену уставности поднет у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи ступањем на снагу Устава од 2006. године, Уставни суд је оцену уставности оспореног Правилника извршио у односу на важећи Устав, сагласно одредби члана 167. Устава.

Одредбом члана 196. став 4. Устава утврђено је да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења.

Одлучујући о уставности одредбе члана 31. Правилника, Уставни суд је оценио да оспорена одредба није сагласна уставном принципу из члана 196. став 4. Устава, из разлога што је доносилац акта у одговору Суду навео да су у поступку доношења цењени нарочито оправдани разлози за његово ступање на снагу одмах по објављивању, али о томе није доставио доказе. Одредбама члана 25. став 2. „В – Одсек за инспекцијске послове“ редни број 25. до 26. систематизовано је радно место комуналног редара. Предвиђена су два извршиоца у звању вишег референта са завршеном средњом стручном спремом (IV степен стручне спреме), положен стручни испит и три године радног искуства.

Према одредбама члана 296 Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“, бр. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/01, 39/02 и 49/05), који се, сагласно члану 189. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 81/05, 83/05 и 64/07), сходно примењује на радне односе у органима локалне самоуправе, до доношења посебног закона, звања у оквиру средње школске спреме стичу се под следећим условима: 1) звање вишег референта може стећи запослени који има најмање три године радног стажа, а оспособљен је да самостално обавља мање сложене стручно-оперативне, административне и њима сличне послове; 2) звање референта може стећи запослени који има најмање шест месеци радног стажа и

положен приправнички испит, а оспособљен је да обавља мање сложене стручно-оперативне, административне и њима сличне послове, уз упутства запослених са вишим звањима.

Полазећи од наведених одредаба Закона, Уставни суд је оценио да је радно место са описом послова комуналног редара у оспореном акту систематизовано у складу са Законом, како у погледу одређивања звања, тако и у погледу стручне спреме и радног искуства за обављање описаних послова.

Поводом навода предлагача да су у Правилнику противно закону означена имена лица која ће обављати послове „комуналног редара“, Уставни суд је утврдио да је предлагач располагао копијом оспореног акта, која је коришћена као радни материјал приликом доношења решења о распоређивању запослених, а да изворни текст Правилника не садржи имена извршилаца наведених послова.

На основу изложеног и одредаба члана 45. тач. 1) и 14) и члана 64. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/67), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број IY-207/2005 („Службени гласник РС“, број 123/08)
од 13. новембра 2008. године

Оспореном одредбом члана 3. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и задатака у Општинској управи Зајечар утврђен је услов за обављање послова буџетског инспектора у оквиру овлашћења надлежног органа утврђених одредбама Закона о радним односима у државним органима. Прописивања врсте школске спреме у акту о систематизацији, као једног од услова за обављање послова одређеног радног места, према члану 167. Устава, није питање из надлежности Уставног суда.

Анонимну иницијативу за оцену законитости оспореног акта Уставни суд одбацује, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје процесне претпоставке утврђене законом за вођење поступка и одлучивање по анонимној иницијативи.

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 3. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и задатака у Општинској управи Зајечар, IV број 021-1 од 16. фебруара 2006. године.
2. Одбацује се анонимна иницијатива за оцену законитости Правилника из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 3. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и

задатака Општинске управе Зајечар од 16. фебруара 2006. године, у којој се наводи да је оспореном одредбом Правилника за послове „Буџетског инспектора“ предвиђен као услов завршен пољопривредни факултет, а да прописана стручна спрема за наведено радно место није у сагласности са Законом.

Уставном суду поднета је и анонимна иницијатива за оцену законитости одредбе Правилника из тачке 1. изреке.

Доносилац оспореног Правилника доставио је Извод из Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и задатака у Општинској управи Зајечар, IV број 021-1 од 16. фебруара 2006. године и Извод из Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и задатака у Општинској управи Зајечар, IV бр. 021-1 од 31. јануара 2007. године, којим је у члану 55. одређено да ступањем на снагу овог правилника престаје да важи оспорени Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова и задатака у Општинској управи Зајечар од 16. фебруар 2006. године.

У спроведеном поступку утврђено је да је оспорени Правилник донео начелник Општинске управе Зајечар, на основу члана 51. Статута општине Зајечар, а у вези са чланом 5. Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“, бр. 48/91, 66/91, 44/98, 44/99, 34/01 и 39/02), и на основу члана 10. Одлуке о Општинској управи општине Зајечар („Службени лист општине“, број 4/05). Оспорени Правилник престао је да важи ступањем на снагу Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и задатака у Општинској управи Зајечар, IV бр. 021-1 од 31. јануара 2007. године.

Оспореном одредбом члана 3. Правилника било је одређено да се послови из делокруга Одељења за општу управу обављају у оквиру пет унутрашњих организационих јединица, а у тачки: „в) Буџетски инспектор“, за радно место: „1. послови буџетске инспекције – Буџетски инспектор“, предвиђени су услови: „Висока стручна спрема, Пољопривредни факултет – смер агрономија, 5 година радног стажа, познавање рада на рачунару и положен стручни испит“.

Одредбама члана 189. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07) прописано је да одредбе Закона о радним односима у државним органима настављају да се сходно примењују на радне односе у органима аутономне покрајине и локалне самоуправе до доношења посебног закона.

Одредбом члана 5. Закона о радним односима у државним органима прописано је да се број и структура запослених у државном органу и постављених лица утврђује актом којим се систематизују радна места (у даљем тексту: акт о систематизацији радних места), а одредбом члана 6. став 1. овог закона прописано је да се у радни однос у државном органу може примити лице које, поред осталих услова, има прописану стручну спрему (тачка 4)) и да испуњава друге услове утврђене законом, другим прописима или актом о систематизацији радних места у органу (тачка 6)). Према одредби члана 59. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), акт о организацији општинске управе доноси скупштина општине на предлог општинског већа, а акт о унутрашњем уређењу и систематизацији општинске управе доноси начелник уз сагласност општинског већа.

По оцени Суда, оспореном одредбом члана 3. Правилника утврђени услов за обављање послова буџетског инспектора, прописан је актом надлежног органа у оквиру овлашћења утврђених одредбама Закона о радним односима у државним органима. Питање прописивања врсте школске спреме у акту о систематизацији, као једног од услова за обављање послова одређеног радног места, према члану 167. Устава Републике Србије, није у надлежности Уставног суда.

Анонимну иницијативу за оцену законитости оспореног Правилника Уставни суд је одбацио, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), јер за вођење поступка и одлучивање не постоје процесне претпоставке утврђене законом.

Уставни суд је, на основу одредаба члана 46. став 1. тачка 5) Закона о Уставном суду, као и одредаба члана 82. став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-71/2006 од 30. октобра 2008. године

С обзиром на то да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе оспорени акт, закон у односу на који је тражена оцена законитости оспореног акта и Устав у односу на који је тражена оцена уставности истог акта, стекли су се услови за обуставу поступка за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке.

Захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспорене Одлуке беспредметан је када се поступак обуставља.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Обуставља се поступак за оцену уставности и законитости Одлуке о изменама и допунама Одлуке о Општинском већу општине Нови Пазар („Службени лист општине Нови Пазар“, број 2/06).

Образложење

Пред Уставним судом покренут је поступак за оцену уставности и законитости Одлуке о изменама и допунама Одлуке о Општинском већу општине Нови Пазар од 2. марта 2006. године. У предлогу је наведено да је Скупштина општине Нови Пазар оспорену Одлуку донела супротно одредбама Закона о локалној самоуправи, а у циљу ограничења функције председника општине у Општинском већу. Предложена је обустава извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспорене одлуке.

У одговору Градске управе за изворне и поверене послове Града Новог Пазара се наводи да је оспорена Одлука о изменама и допунама Одлуке о општинском већу престала да важи даном ступања на снагу новог Пословника о раду градског већа („Службени лист града Новог Пазара“, број 15/15).

У поступку пред Уставним судом утврђено је да је Одлуку о изменама и допунама Одлуке о Општинском већу општине Нови Пазар, са позивом на одредбе члана 30. тачка 5, а у вези са чл. 43. и 44. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02 и 33/04) и члана 28. Статута општине Нови Пазар („Општински службени гласник“, број 7/02 и „Службени лист општине Нови Пазар“, број 7/05), на седници одржаној 2. марта 2006. године, донела Скупштина општине Нови Пазар.

Одлука је објављена 3. марта 2006. године, у „Службеном листу општине Нови Пазар“, број 2/06.

Одлуком је прописано: да се брише став 2. члана 4, члан 14, чл. 19. и 20. и члан 23. Одлуке (члан 1.); да се у члану 13. став 2. Одлуке уместо тачке на крају текста ставља зарез и додају речи: „и по законској обавези утврђеној у члану 44. став 1. Закона о локалној самоуправи“ и да се после става 2. додаје нови став који гласи: „Уколико председник општине не сазове седницу Већа у року за утврђивање Одлуке о буџету општине из члана 44. тачка 1. Закона о локалној самоуправи на којој се утврђује Одлука о буџету, Веће ће се састати на захтев Скупштине општине како би утврдило Предлог одлуке о буџету“ (члан 2.); да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Нови Пазар“ (став 3.).

Одлука о изменама и допунама Одлуке о Општинском већу општине Нови Пазар („Службени лист општине Нови Пазар“, број 2/06) престала је да важи даном ступања на снагу Пословника о раду градског већа („Службени лист града Новог Пазара“, број 15/05).

Устав Републике Србије од 1990. године, који је био на снази у време покретања поступка и у односу на који је тражена оцена уставности, престао је да важи даном проглашења Устава Републике Србије 8. новембра 2006. година, а Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), на основу кога је донета оспорена Одлука и у односу на који је тражена оцена законитости, престао је да важи 29. децембра 2007. године, даном ступања на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07).

С обзиром на то да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе оспорени акт, закон у односу на који је тражена оцена законитости оспореног акта и Устав у односу на који је тражена оцена уставности оспореног акта, Уставни суд је, сагласно члану 57. тачка 2) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), оценио да су се стекли услови за обуставу поступка за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке.

Уставни суд је утврдио да је захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспорене Одлуке беспредметан, јер је донео Решење о обустави поступка.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 7) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IV-6/2008
од 30. октобра 2008. године

Престанак оспорене Одлуке, која је била темпоралног карактера јер важила само за фискалну годину за коју је донета, као и престанак важења Устава и закона који су важили у време покретања поступка и у односу на које је тражена оцена оспореног акта, представљају основ за обуставу поступка, због престанка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање Уставног суда.

О захтеву за оцену сагласности оспорених одредаба Одлуке са Статутом општине Горњи Милановац, Уставни суд није надлежан да одлучује, јер, сагласно одредбама члана 167. Устава, не одлучује о међусобној сагласности општинских аката истог доносиоца.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Обуставља се поступак за оцену уставности и законитости Одлуке о буџету општине Горњи Милановац за 2006. годину („Службени гласник општине Горњи Милановац“, број 10/05).

Образложење

Предлогом овлашћеног предлагача покренут је пред Уставним судом поступак за оцену уставности и законитости одредаба чл. 19а, 20. и 21. Одлуке наведене у изреци. У предлогу се наводи да оспорене одредбе Одлуке нису у сагласности са одредбама чл. 40. и 41. Закона о локалној самоуправи, као и члана 49. тачка 7. Статута општине Горњи Милановац, јер је оспореним одредбама предвиђено да извршење буџета спада у надлежност Скупштине општине. Предлагач наводи да скупштина општине доноси одлуку о буџету, али да председник општине, као извршни орган, непосредно извршава и стара се о извршавању одлука и других аката скупштине општине. Према мишљењу предлагача, оспореним одредбама Одлуке повређује се и основни принцип поделе власти утврђен Уставом Републике Србије.

У одговору Скупштине општине Горњи Милановац наводи се да је Скупштина општине законом овлашћена да донесе одлуку о распореду и коришћењу буџетских средстава, као и да врши контролу трошења истих, те да је на тај начин доследно био спроведен принцип поделе власти. Доносилац акта наводи и да Законом о буџетском систему председнику општине није дато искључиво овлашћење да усваја финансијске планове и врши распоред средстава, те сходно томе доносилац акта сматра да оспорене одредбе Одлуке нису у супротности са позитивним прописима.

У претходном поступку је утврђено:

Скупштина општине Горњи Милановац, с позивом на члан 30. став 1. тачка 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04, 135/04 и 62/06), члан 25. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 9/02 и 87/02) и чл. 26. и 97. Статута општине Горњи Милановац, донела је 16. децембра 2005. године Одлуку о буџету општине Горњи Милановац за 2006. годину („Службени гласник општине Горњи Милановац“, број 10/05).

Оспорена Одлука о буџету општине Горњи Милановац за 2006. годину, којом су утврђена укупна примања буџета општине Горњи Милановац у конкретном новчаном износу и распоређивање средстава из буџета по одређеним корисницима за 2006. годину, престала је да важи 31. децембра 2006. године, истеком фискалне године за коју се буџет доноси.

Устав Републике Србије од 1990. године, који је важио у време покретања овог поступка, престао је да важи 8. новембра 2006. године, ступањем на снагу новог Устава Републике Србије.

Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04, 135/04 и 62/06), у односу на који се тражи оцена законитости оспореног акта и који је важио у време покретања поступка, престао је да важи ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07).

С обзиром на то да је оспорена Одлука престала да важи у току поступка пред Уставним судом, као и да су престали да важе Устав од 1990. године и Закон о локалној самоуправи, који су важили у време покретања поступка и у односу на које је тражена оцена оспореног акта, стекли су се услови за обуставу поступка, због престанка

процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање Суда, сагласно одредби члана 57. тачка 2) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

О захтеву предлагача за оцену сагласности оспорених одредаба Одлуке са Статутом општине Горњи Милановац Уставни суд није надлежан да одлучује, јер, сагласно одредбама члана 167. Устава, не одлучује о међусобној сагласности општих аката истог доносиоца.

На основу изложеног и члана 46. тачка 7) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IY-4/2006
од 25. децембра 2008. године

– Урбанизам и градња

Поступање органа Градске управе у првој фази поступка доношења предметног Плана детаљне регулације које је било арбитражно и неовлашћено, јер је без уставног и законског овлашћења и од стране ненадлежног органа одлучено о упућивању предлога Одлуке о изради овог Плана доносиоцу аката на усвајање, чини поступак доношења оспорене Одлуке несагласним са законом, а имајући у виду одредбу члана 195. Устава која се односи на хијерархију домаћих општих правних аката, Одлуку чини несагласном и са Уставом. Будући да оспорена Одлука представљала фазу у поступку доношења Плана детаљне регулације, то утврђена неуставност и незаконитост ове одлуке представља разлог за неуставности и незаконитости и Плана детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на Коридору аутопута Е-70 (комплекси „Добановци – север“ и „Добановци – југ“), општина Земун, Београд, који је у току поступка пред Уставним судом донела Скупштина града Београда. Стога је Уставни суд утврдио да поред оспорене Одлуке о изради Плана детаљне регулације и План детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на Коридору аутопута Е-70 (комплекси „Добановци – север“ и „Добановци – југ“), општина Земун, Београд, није у сагласности са Уставом и законом.

У ситуацији када је донео коначну одлуку, захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспорене Одлуке Уставни суд је одбацио.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Одлука о изради Плана детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на Коридору аутопута Е-70 (комплекси „Добановци – север“ и „Добановци – југ“), општина Земун, Београд („Службени лист града Београда“, број 30/05) и План детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на

Коридору аутопута Е-70 (комплекси „Добановци – север“ и „Добановци – југ“), општина Земун, Београд („Службени лист града Београда“, број 18/06) нису у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу одредаба Одлуке из тачке 1.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости Одлуке о изради Плана детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на коридору аутопута Е-70 (комплекси „Добановци – север“ и „Добановци – југ“), општина Земун, Београд („Службени лист града Београда“, број 30/05), коју је донела Скупштина града Београда на седници одржаној 26. децембра 2005. године. У иницијативи се наводи да је оспорена Одлука о изради Плана донета противно одредби члана 46. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06), из разлога што је Комисија за планове Скупштине града Београда на 42. седници разматрала и дала позитивно мишљење на два истоветна програма, односно на две одлуке о изради Плана детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на коридору аутопута Е-70, при чему је само једна предложена Скупштини града на усвајање, без указивања Скупштини да је Комисија за планове дала позитивно мишљење на обе одлуке. Стога, Скупштина града није имала могућности да се изјасни и о другој Одлуци и Програму, на који је такође дато позитивно мишљење Комисије. Иницијатор такође наводи: да је пред надлежним органом Градске управе започео поступак израде Програма за израду Плана детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на коридору аутопута Е-70 (комплекси „Добановци – север“ и „Добановци – југ“), још 2004. године; да је Републичка дирекција за путеве утврдила услове за изградњу планираних објеката одређујући стационаже и катастарске парцеле које ће бити обухваћене Планом; да је прва верзија Програма достављена надлежном органу Градске управе 2. децембра 2004. године; да је подносилац иницијативе предузеће „ЕКО YU“, за решавање имовинских односа на овој локацији, сагласно акту о условима уложно средства; да је процедура трајала необично дуго, иако се поступак води по службеној дужности и пред законом одређеним органима; да је други предлагач поднео „свој“ Програм тек 24. новембра 2005. године, иако се знало да је Програм иницијатора већ израђен, те да је Комисија овај програм разматрала већ 29. новембра 2005. године и на њега дала позитивно мишљење.

У одговору доносиоца акта изложен је и документован поступак припреме и израде Програма за израду Плана и поступак предлагања и доношења оспорене Одлуке о изради Плана детаљне регулације, и то по захтевима оба инвеститора, а будући да је у току поступка пред Уставним судом донет План детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на коридору аутопута Е-70 (комплекси „Добановци – север“ и „Добановци – југ“), то је у одговору изложен и документован поступак доношења Плана у целини.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио: да се изради Програма за израду Плана детаљне регулације пратећих садржаја на аутопуту Е-70, Комплекс „Добановци 1“ и „Добановци 2“, на катастарским парцелама 4003/12, 4003/13, 3134/1, 3134/3, 3134/5, 3135, 3152 и 3478/1 КО Угриновци, приступило на захтев инвеститора „ЕКО YU“, из Београда – корисника катастарских парцела и Министарства за капиталне инвестиције, оба од 12. маја 2004. године, уз приложене услове Републичке дирекције за путеве број: 344-05-1368/2003 и број: 344-05-1310/03 од 5. маја 2004. године, којим су утврђене стационаже и бројеви катастарских парцела за изградњу пратећих садржаја на аутопуту Е-70 на локацији „Добановци 1“ и „Добановци 2“; да је предузеће „Бањица ЕН“

из Београда, за инвеститора „ЕКО YU“ из Београда, израдило и доставило Секретаријату за урбанизам и грађевинске послове, као надлежном органу Градске управе, Програм за израду Плана детаљне регулације пратећих садржаја на аутопуту Е-70 Комплекс „Добановци 1“ и „Добановци 2“ на к. п. 4003/13, 3134/3, 3134/5 и 3135 КО Угриновци 2. децембра 2004. године; да је Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове у сарадњи са обрађивачем Програма вршио више пута корекције елабората Програма у форми радних налаза и да је Програм и Одлука о изради Плана детаљне регулације разматрана на 22. седници Комисије за планове Скупштине града Београда од 2. августа 2005. године; да је, према примедби Комисије, повећана површина комплекса са обе стране аутопута, сагласно условима Просторног плана који дефинише минималну површину комплекса за планирани тип изградње бензинске станице са мотелом (3 хектара); да се предузеће „ОМВ Југославија“ обратило дописом Секретаријату за урбанизам и грађевинске послове са захтевом да започне поступак израде Плана детаљне регулације на катастарским парцелама 3153/1, 4003/4 и 4003/5, ради изградње две бензинске станице са пратећим објектима и садржајима, а према условима Републичке дирекције за путеве број: 344-05-920/2005 од 29. јуна 2005. године; да је Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове доставио подносиоцу захтева мишљење да може приступити изради програма ради доношења одлуке о изради плана детаљне регулације за предметну локацију, с тим што га је обавестио да је Одлука о изради Плана детаљне регулације пратећих садржаја на аутопуту Е-70, Комплекс „Добановци 1“ и „Добановци 2“ на к. п. 4003/13, 3134/1, 3134/3, 3134/4 и 3135 КО Угриновци са Програмом већ разматрана на 22. седници Комисије од 2. августа 2005. године, као и о ставу Комисије за планове поводом тог програма; да је обрађивач Програма предузеће „Славија биро“ доставило Секретаријату за урбанизам и грађевинске послове Програм за израду Плана детаљне регулације две бензинске станице са мотелом на коридору аутопута Е-70 – Комплекс „Добановци – север“ на к. п. 3153/1 и 3154/1 КО Угриновци и „Добановци – југ“ на к. п. 4003/4 и 4003/5 КО Угриновци, 24. новембра 2005. године; да је Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове на дневни ред 42. седнице Комисије за планове, одржане 29. новембра 2005. године, изнео оба програма са обе одлуке; да је Комисија на обе одлуке дала позитивно мишљење, при чему је у оба случаја изражен став да, пре доношења Одлуке о изради Плана детаљне регулације, треба прибавити мишљење Републичке дирекције за путеве о томе која је пумпа на правој стационажи, односно који су услови за уређење простора валидни; да је предузеће „Славија биро“ д. о. о. 12. децембра 2005. године доставило коригован Програм; да је Програм предузећа „Бањица ЕН“ коригован 9. и 16. децембра 2005. године, по примедбама Секретаријата и коначно достављен 22. децембра 2005. године; да је Скупштини града Београда предложено доношење Одлуке о изради Плана детаљне регулације пратећих садржаја на к. п. 3153/1, 3154/1, 4003/4 и 4003/5 чији је инвеститор „ОМВ Југославија“ са припадајућим Програмом, те да је Скупштина града Београда на седници одржаној 26. децембра 2005. године донела оспорену Одлуку као једино понуђену.

Одредбом члана 189. став 5. Устава Републике Србије прописано је, поред осталог, да град Београд има надлежности које су Уставом и законом поверене општини и граду, а одредбом члана 190. став 2. Устава утврђено је да општина самостално, у складу са законом, доноси урбанистички план.

Поступак припреме и доношења одлуке о изради урбанистичког плана уређен је одредбама чл. 45. до 51. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06). Одредбама члана 45. Закона прописано је да се пре доношења одлуке о изради урбанистичког плана приступа изради програма за израду плана, да се за потребе израде програма прикупљају одређени подаци и документација од значаја за израду плана, те се утврђује садржај програма за израду плана, а одредбама члана 46.

Закон прописано је да се изради урбанистичког плана приступа на основу одлуке о изради урбанистичког плана, коју доноси орган надлежан за његово доношење, и утврђен је садржај одлуке о изради плана, чији саставни део чини програм за израду плана. Предлог одлуке о изради урбанистичког плана и програм из члана 45. овог закона припрема надлежна општинска управа у сарадњи са Комисијом, а према одредби члана 48. став 3. Закона, органи, организације и предузећа који су законом овлашћени да утврђују посебне услове за изградњу објекта и уређење простора за који се план припрема, дужни су да, на захтев општинске управе, доставе све потребне податке и услове за његову израду у року од 30 дана од дана достављања захтева, без накнаде. На основу члана 49. Закона, одлука о изради урбанистичког плана из члана 46. овог закона објављује се, а уступање израде урбанистичког плана врши се у складу са посебним законом. Одредбама члана 34. Закона прописано је: да, ради пружања стручне помоћи за обављање послова у поступку израде просторног плана општине, израде и спровођења урбанистичких планова, као и давања стручног мишљења о идејним пројектима по захтеву општинске управе, орган надлежан за доношење просторног, односно урбанистичког плана образује Комисију за планове (став 1.); да се председник и чланови Комисије именују из реда угледних стручњака за област просторног планирања и урбанизма и других области које су од значаја за обављање стручних послова у области планирања и уређења простора и изградње, те да се трећина чланова Комисије са одговарајућом лиценцом именује на предлог министра надлежног за послове урбанизма и грађевинарства (став 2.); да мандат председника и чланова Комисије траје четири године и да исто лице не може бити именовано више од два пута, као и да се број чланова, начин рада, састав и друга питања од значаја за рад Комисије, одређују актом о образовању Комисије (ст. 3. и 4.). Према члану 54. Закона, орган надлежан за доношење плана је скупштина општине, односно града, односно града Београда.

На основу изнетог чињеничног и правног стања које се односи на прву фазу поступка доношења Плана детаљне регулације, што је предмет захтева из иницијативе, Уставни суд је утврдио да се у конкретном случају ради о томе да је Републичка дирекција за путеве два пута – 2004. и 2005. године издала услове за изградњу истих објеката на аутопуту Е-70 (две бензинске станице обострано смакнуте са мотелом), и то на различитим стациоณาма, при чему касније издатим условима нису стављени ван снаге раније издати услови. На основу првобитно издатих услова, надлежни орган Градске управе започео је поступак израде Програма за израду Плана детаљне регулације који је прописан одредбом члана 45. Закона о планирању и изградњи, вршећи одређене радње у поступку, што је резултирало предлагањем Одлуке о изради плана детаљне регулације са Програмом, на седници Комисије за планове од 2. августа 2005. године. Уставни суд је оценио да накнадним увођењем у поступак истоветног програма који је израђен на бази касније издатих услова за изградњу истих пратећих садржаја на аутопуту Е-70, а који се разликује само у локацији, без прибављања претходних података и обавештења од Републичке дирекције за путеве о томе који су услови за изградњу пратећих садржаја на аутопуту Е-70 валидни, а што представља основ за даљу израду Плана, надлежни орган Градске управе није поступио сагласно члану 48. Закона. У даљем поступку, у дневни ред Комисије за планове за 42. седницу од 29. новембра 2005. године уврштена су два конкурентна програма и две одлуке о изради истог плана које се у суштини разликују само у томе ко ће бити инвеститор, јер се ради о изради једног плана за који се предлажу две локације. Код оваквог стања ствари, Комисија за планове је, супротно смислу одредбе члана 34. Закона, дала позитивно мишљење на обе одлуке о изради Плана за један исти садржај на две различите локације. Будући да је Комисија за планове дала позитивно мишљење на обе одлуке о изради Плана, а да оспорену Одлуку доноси Скупштина града

Београда, надлежни орган Градске управе је био у обавези да доносиоцу акта упуту обе одлуке за које је Комисија за планове дала позитивно мишљење. У конкретном случају, надлежни орган Градске управе је упуту доносиоцу акта на усвајање само један предлог Одлуке, и то за локацију за коју су касније утврђени услови за изградњу пратећих садржаја, па с обзиром на чињеницу да је само та одлука предложена, Скупштина града Београда је ту одлуку и донела. На тај начин, по оцени Суда, надлежни орган Градске управе поступио је арбитрерно, јер је без уставног и законског овлашћења, као ненадлежни орган, самостално одлучио који ће предлог Одлуке упутити доносиоцу акта на усвајање. Овакво поступање надлежног органа Градске управе чини поступак доношења оспорене Одлуке несагласним са законом, а имајући у виду одредбу члана 195. Устава која се односи на хијерархију домаћих општих правних аката, оспорена Одлука није у сагласности ни са Уставом. Будући да оспорена Одлука представља фазу у поступку доношења Плана детаљне регулације, она истовремено чини неуставним и незаконитим План детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на Коридору аутопута Е-70 (комплекси „Добановци – север“ и „Добановци – југ“), општина Земун, Београд, који је у току поступка пред Уставним судом донела Скупштина града Београда, на седници одржаној 14. септембра 2006. године. Стога је Уставни суд утврдио да поред оспорене Одлуке о изради Плана детаљне регулације и План детаљне регулације за две бензинске станице са мотелом на Коридору аутопута Е-70 (комплекси „Добановци – север“ и „Добановци – југ“), општина Земун, Београд, није у сагласности са Уставом и законом.

По оцени Суда, наводи из одговора на иницијативу који се односе на то да иницијатор од надлежног органа Градске управе није затражио претходно мишљење на израду Програма према првобитно издатим условима за изградњу пратећих објеката на аутопуту Е-70, нису од утицаја у конкретном случају, с обзиром на то да је надлежни орган Градске управе, од предаје елабората Програма 2004. године па надаље, предузео низ радњи у поступку израде Програма, те да је тај програм разматрала и Комисија за планове. Такође, нису од утицаја ни наводи надлежног органа Градске управе о томе да од предаје документације предузећа „Бањица ЕН“, 22. децембра 2005. године, па до седнице Скупштине града Београда 26. децембра 2005. године, није било могуће припремити и доставити нацрт Одлуке о изради плана, јер доношење законите одлуке о изради плана претпоставља предлагање обе одлуке са програмима на које је Комисија за планове дала позитивно мишљење доносиоцу акта на усвајање, без обзира на то када је заказана седница Скупштине града Београда.

С обзиром на то да је Суд донео коначну одлуку, захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу оспорене Одлуке је одбацио, сагласно члану 56. став 3. Закона о Уставном суду.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредаба члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду, одлучио као у изреци.

На основу члана 168. став 3. Устава, План детаљне регулације из тачке 1. изреке престаје да важи даном објављивања ове одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број ИУ-137/2006 (,,Службени гласник РС“, број 4/09)
од 20. новембра 2008. године

У спроведеном поступку израде и доношења Просторног плана општине Темерин, Скупштина општине Темерин је поступила сагласно

уставним и законским овлашћењима у погледу врсте, поступка и начина израде Плана, па стога није било основа за покретање поступка за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке о доношењу Просторног плана наведене општине.

Уставни суд није надлежан да врши оцену уставности и законитости спровођења поступка за израду и доношење планских аката, укључујући и обављање стручне контроле плана и стављање плана на јавни увид. Такође, Уставни суд није надлежан ни да одлучује о оправданости конкретних планских решења и усклађености Просторног плана са законом, јер о тим питањима, сагласно Закону о планирању, одлучује Комисија за планове, која се именује из реда угледних стручњака из области просторног планирања и урбанизма.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Одлуке о доношењу Просторног плана општине Темерин („Службени лист општине Темерин“, број 5/08).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости Одлуке о доношењу Просторног плана општине Темерин („Службени лист општине Темерин“, број 5/08). У иницијативи се наводи да је повређен поступак доношења оспорене Одлуке, на тај начин што није испоштована законска одредба о јавном оглашавању, а поводом јавног увида у Предлог просторног плана. Иницијатор наводи да одборници нису добили Предлог одлуке о просторном плану пре његовог усвајања, те да су након изгласавања Предлога, супротно закону, усвојени амандмани ЈП Дирекције за изградњу и урбанизам.

У одговору Комисије за статутарна питања, организацију и прописе Скупштине општине Темерин образложен је и документован поступак припреме и доношења оспореног плана. Наведено је да је Скупштина општине Темерин, на седници одржаној 22. октобра 2007. године, донела оспорену Одлуку, а да је Предлог просторног плана објављен на огласној табли у холу зграде Скупштине општине, оглашен у дневном листу „Дневник“ и емитован на Радио Темерину. Комисија истиче да је свим одборницима достављен Предлог одлуке о доношењу просторног плана и у писменом и у дигиталном облику, те да је на седници Скупштине дато детаљно образложење Предлога, „уз видео презентацију од стране представника Завода за урбанизам Војводине, као обрађивача плана“. У одговору се наводи да амандмани, који су уважени након изгласавања Одлуке о просторном плану, нису уграђени у текстуални део Просторног плана, нити су достављени обрађивачу Плана ЈП Завод за урбанизам Војводине, ради разраде и уграђивања у Просторни план. Комисија је навела да је оспорена Одлука објављена у општинском службеном гласилу.

Уставом Републике Србије утврђено је: да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује организацију и коришћење простора (члан 97. тачка 12.); да Народна скупштина доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике

Србије (члан 99. став 1. тачка 7.); да општина самостално, у складу са законом, доноси урбанистички план и програм развоја општине (члан 190. став 2.).

Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06) прописано је: да је просторни план општине плански документ (члан 16. став 1. тачка 5)); да се просторни план општине доноси за подручје општине, да га доноси скупштина општине, а да се пре његовог објављивања прибавља сагласност министра надлежног за послове просторног планирања, ради утврђивања усклађености тог плана са другим планским документима, овим законом и прописима донетим на основу закона (члан 21. ст. 1, 2. и 5.); да се планским документима разрађују начела просторног уређења и утврђују циљеви просторног развоја, организација, заштита, коришћење и намена простора, као и други елементи од значаја за просторну целину за коју се ради просторни план, а да ови плански документи садрже текстуални део и графички приказ, који представља целину планских решења и раде се у аналогном и дигиталном облику (члан 22. ст. 2. и 3.).

Одредбама чл. 24. до 31. наведеног закона уређен је поступак за израду планских докумената, на тај начин што је прописано: да одлуку о изради просторног плана општине доноси орган надлежан за његово доношење, по претходно прибављеном мишљењу Комисије за планове из члана 34. овог закона, а да се ова одлука објављује у општинском службеном гласилу (члан 24. ст. 6. и 8.); да се одлука о изради планског документа припрема на основу програма за израду планског документа, који је саставни део одлуке, а да овај програм припрема надлежна општинска управа, односно предузеће из члана 27. овог закона, у сарадњи са Комисијом за планове (члан 25. ст. 1. и 5.); да планска документа, под условима прописаним овим законом, може да израђује предузеће, односно друга организација, које оснује општина за обављање те делатности, као и предузеће, односно друго правно лице које је уписано у одговарајући регистар за обављање послова просторног планирања и израде планских докумената (у даљем тексту: носилац израде плана) (члан 27. став 1.); да пре подношења предлога планског документа органу надлежном за његово доношење, плански документ подлеже стручној контроли и излаже се на јавни увид, а да контролу усклађености просторног плана општине са овим законом и планским документима када није донет регионални план, врши комисија коју образује министар надлежан за послове просторног планирања, да се о извршеној стручној контроли саставља извештај, који садржи податке о извршеној контроли, са свим примедбама и ставовима по свакој примедби, а да се овај извештај доставља носиоцу израде плана, који је дужан да у року од 30 дана од дана достављања извештаја поступи по датим примедбама (члан 29. став 1. и ст. 6. до 8.); да се излагање планског документа на јавни увид врши после извршене стручне контроле у дневном и локалном листу и траје 30 дана од дана оглашавања, о чему се стара Комисија за планове, да се о извршеном јавном увиду саставља извештај, са свим примедбама и ставовима по свакој примедби, а да је овај извештај саставни део образложења планског документа (члан 30. ст. 1. до 3.); да је саставни део просторног плана општине уговор о имплементацији (члан 31. став 1.).

Уставни суд је у спроведеном поступку увидом у достављену документацију која се односи на поступак израде оспореног Просторног плана утврдио: да је Скупштина општине Темерин, по прибављеном мишљењу Комисије за планове, на седници одржаној 1. фебруара 2005. године, донела Одлуку о изради Просторног плана општине Темерин и објавила је у „Службеном листу општине Темерин“, број 1/05; да је саставни део ове одлуке Програм за израду Просторног плана општине Темерин, чија израда је претходила наведеној Одлуци; да је овом одлуком одређено ЈП Завод за урбанизам Војводине из Новог Сада, као носилац израде плана; да је након извршене стручне контроле, односно мишљења Одељења за привреду, пољопривреду и заштиту

животне средине општинске управе општине Темерин, Одлуком о измени и допуни Одлуке о изради Просторног плана општине Темерин („Службени лист општине Темерин“, број 10/05) утврђено да се истовремено приступа и изради Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину за Просторни план општине Темерин; да је Комисија за планове општине Темерин разматрала Нацрт плана на седници од 4. јуна 2007. године, и након достављања Извештаја о извршеној стручној контроли Просторног плана општине Темерин од 6. августа 2007. године од стране надлежне Комисије Министарства за инфраструктуру, Закључком од 19. септембра 2007. године дала позитивно мишљење на Предлог Просторног плана и исти упутила на јавни увид у трајању од 30 дана; да је јавни увид оглашен у дневном листу „Дневник“ 19. септембра 2007. године, на огласној табли у холу Скупштине општине Темерин од 20. септембра 2007. године до 19. октобра 2007. године и у програму Радио Темерина у периоду од 20. септембра 2007. године до 19. октобра 2007. године; да је Комисија за планове, након примедби доспелих у току јавног увида, сачинила Извештај о спроведеном јавном увиду и стручној расправи и упутила га на усвајање надлежном органу; да је оспорену Одлуку о доношењу Просторног плана општине Темерин, уз прибављено мишљење Комисије за планове, донела Скупштина општине Темерин 22. октобра 2007. године; да је саставни део Плана и имплементација Просторног плана, односно предлог Уговора о имплементацији; да је на седници Скупштине општине Темерин одржаној 22. октобра 2007. године, након усвајања Просторног плана општине Темерин, усвојена примедба ЈП Дирекција за изградњу и урбанизам општине Темерин, а која гласи: „омогућује се спровођење Плана у зонама могуће изградње радних комплекса на основу директног издавања акта о урбанистичким условима на основу Просторног плана“; да ова примедба (амандман) није достављена носиоцу израде Плана, јер је изгласана након усвајања оспорене Одлуке, нити је уграђена у текстуални део ове одлуке; да је 31. октобра 2007. године извршен ванредни инспекцијски надзор поступка доношења Одлуке о просторном плану општине Темерин, сачињен је записник и констатоване су примедбе; да је општина Темерин отклонила недостатке утврђене током ванредног инспекцијског надзора; да је након прибављања сагласности министра за инфраструктуру оспорена Одлука објављена у „Службеном листу општине Темерин“, број 5/2008.

Код овако спроведеног поступка израде и доношења Просторног плана општине Темерин, Уставни суд је оценио да је Скупштина општине поступила сагласно уставним и законским овлашћењима у погледу врсте, поступка и начина израде Плана. Указујемо да је Уставни суд надлежан да врши оцену уставности и законитости поступка за израду и доношење планских аката, чији је саставни део и обављање стручне контроле плана и стављање плана на јавни увид. Провера оправданости конкретних планских решења и усклађености Просторног плана са законом, поверена је, према члану 34. Закона о планирању и изградњи, Комисији за планове која се именује из реда угледних стручњака из области просторног планирања и урбанизма.

Из наведених разлога, Уставни суд је утврдио да нема основа за покретање поступка за оцену уставности и законитости по поднетој иницијативи и да иницијативу, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), не треба прихватити.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, решено је као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-113/2007
од 4. децембра 2008. године

Уставни суд је утврдио да је Скупштина општине Ћићевац доношењем оспореног Плана и његових измена и допуна, поступила сагласно уставним и законским овлашћењима, како у погледу врсте и садржаја плана, тако и у погледу поступка припреме за израду и за доношење Плана, па је стога оценио да иницијатива за оцену његове уставности и законитости није основана и да је не треба прихватити.

Уставни суд није надлежан да оцењује међусобну сагласност плана детаљне регулације и просторног плана, а ни остали наводи иницијатора нису од утицаја на другачије одлучивање у овом уставном спору, сагласно Уставом утврђеним надлежностима овог суда.

С обзиром на то да је Суд донео коначну одлуку, захтев за обуставу извршења аката или радњи предузетих на основу оспореног Плана је одбацио.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за оцену уставности и законитости Плана детаљне регулације туристичко-рекреативног комплекса мотела „Рубин 1“ на аутопуту Е-75, деоница Београд–Ниш („Службени лист општине Ћићевац“ број 5/05) и Плана о изменама и допунама Плана детаљне регулације туристичко-рекреативног комплекса мотела „Рубин 1“ на аутопуту Е-75, деоница Београд–Ниш („Службени лист општине Ћићевац“, број 2/06).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу Плана из тачке 1.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Плана детаљне регулације наведеног у тачки 1. изреке. У иницијативи се наводи: да овај план није у сагласности са Просторним планом подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деонице Београд–Ниш као планом вишег реда, што га чини несагласним и са чланом 39. Закона о планирању и изградњи којим је прописано да се план детаљне регулације израђује у складу са просторним планом подручја посебне намене; да иницијатор на локацији „Појате 1“ поседује бензинску станицу од 1960. године, те да изградњом још једне бензинске станице на истој локацији постоји тенденција гашења постојеће бензинске станице; да је План детаљне регулације усвојен иако од иницијатора као носиоца права коришћења земљишта на предметној локацији није затражена сагласност; да оспорени План није у сагласности са одредбама чл. 194. и 195. Устава Републике Србије које се односе на хијерархију општих правних аката, односно према којима подзаконски акти морају бити у складу са законом. Затражено је да Суд донесе привремену меру обуставе извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу оспореног Плана.

У одговору доносиоца акта образложен је и документован поступак припреме и доношења оспореног Плана са становишта одговарајућих одредаба Закона о планирању и изградњи које се односе на поступак доношења Плана, с тим што је истакнуто да је оспорени План израђен у складу са Просторним планом подручја

инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд–Ниш („Службени гласник РС“, број 69/03). Наиме, наводи се да су просторним Планом у поглављу IV – Положај инфраструктурних система у коридору, тачком 1.2.2. прописани пратећи садржаји за кориснике пута, између којих је под тачком 2) планирана самостална обострано смакнута бензинска станица „Појате 2“, у саставу планираног туристичко-рекреативног комплекса мотела „Рубин 2“ (десно, око км 755+000) и постојећа „Појате 1“ у саставу (реконструисаног) туристичко-рекреативног комплекса мотела „Рубин 1“ (лево км 753+200).

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је одредбом члана 97. тачка 12. Устава прописано да Република уређује и обезбеђује, поред осталог, организацију и коришћење простора, а ставом 2. члана 190. Устава прописано је овлашћење општине да самостално у складу са законом доноси, између осталог, и урбанистички план.

Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06) прописане су врсте урбанистичких планова (члан 35.) и њихова садржина, при чему је садржина плана детаљне регулације одређена одредбом члана 39. став 3. Закона. Одредбама ст. 4. и 5. истог члана Закона прописано је да план детаљне регулације може да се донесе и за изградњу објеката из члана 89. став 4. Закона, те да се план из става 3. овог члана израђује у складу са просторним планом посебне намене. Поступак за израду урбанистичког плана уређен је одредбама чл. 45. до 51. Закона, а стручна контрола провере оправданости планских решења и провере усклађености урбанистичког плана са законом и другим прописима донетим на основу закона и јавни увид у садржај урбанистичког плана уређени су одредбама чл. 52. и 53. Закона. Одредбом члана 54. став 1. Закона прописано је да урбанистички план доноси скупштина општине односно града, односно града Београда, уз прибављено мишљење Комисије, а одредбом члана 89. став 4. тачка 13) – да Министарство издаје одобрење за изградњу магистралних и регионалних путева, путних објеката и саобраћајних прикључака на магистралне или регионалне путеве.

Увидом у прибављену документацију која се односи на поступак израде и доношења плана, Суд је утврдио: да је надлежни орган управе општине Ћићевац, сагласно одредби члана 45. Закона, новембра 2004. године припремио Програм за израду оспореног Плана, на који је стручна Комисија дала позитивно мишљење и да је Скупштина општине Ћићевац, сагласно члану 46. Закона, донела Одлуку о изради оспореног Плана која је објављена у „Службеном листу општине Ћићевац“, број 14/2004; да су за потребе израде оспореног Плана прибављени услови Републичке дирекције за путеве (акт број. 344-05-704/04 од 1. септембра 2004. године); да је стручна Комисија разматрала нацрт Плана на седници од 31. децембра 2004. године и исти упутила на јавни увид; да је јавни увид оглашен у листу „Победа“ 21. јануара 2005. године и да је примедбу у току јавног увида писмено приложио НИС „Југопетрол“ (акт од 11. фебруара 2005. године); да је стручна Комисија на седници од 17. маја 2005. године дала позитивно мишљење на План и предложила га Скупштини на усвајање; да је Скупштина општине Ћићевац на седници одржаној 14. јуна 2005. године, на основу члана 54. Закона о планирању и изградњи, донела оспорени План; да је, по захтеву инвеститора за издавање извода из Плана за изградњу саобраћајног прикључка, Министарство за капиталне инвестиције констатовало недостатке у оспореном Плану који се односе на стационаже утврђене у условима Републичке дирекције за путеве и на замену „х“ и „у“ координата код аналитичко-геодетских тачака. На основу уочених недостатака који су се односили на садржај Плана, односно његов спроведбени део, извршене су измене и допуне Плана, тако што је стручна Комисија на седницама од 25. новембра и 2. децембра 2005. године разматрала, а Скупштина општине Ћићевац

донела Програм и Одлуку о изради измена и допуна оспореног Плана („Службени лист општине Ћићевац“, број 13/05). Нацрт измена и допуна Плана разматран је на седници стручне Комисије од 29. децембра 2005. године и упућен је на јавни увид који је трајао до 14. јануара 2006. године. Јавни увид објављен је у листу „Победа“ од 30. децембра 2005. године, а стручна Комисија је на седници од 16. јануара 2006. године дала позитивно мишљење на измене и допуне оспореног Плана и упутила га Скупштини на усвајање. Скупштина општине Ћићевац је, на седници одржаној 21. фебруара 2006. године, донела оспорени План о изменама и допунама Плана детаљне регулације туристичко-рекреативног комплекса мотела „Рубин 1“ на аутопуту Е-75 деоница Београд–Ниш („Службени лист општине Ћићевац“, број 2/06).

Код овако спроведеног поступка израде и доношења оспореног Плана и његових измена и допуна, Уставни суд је оценио да је Скупштина општине Ћићевац поступила сагласно уставним и законским овлашћењима, како у погледу врсте и садржаја плана, тако и у погледу поступка припреме за израду и за доношење Плана, па стога није прихватио иницијативу за оцену његове уставности и законитости. У односу на наводе из иницијативе, Суд је оценио да је овлашћење општине за доношење ове врсте урбанистичког плана садржано у одредбама члана 39. Закона о планирању и изградњи, а да исти члан у одредби става 4. садржи обавезу израде плана у складу са просторним планом посебне намене. У вези са тим, Уставни суд није надлежан да оцењује међусобну сагласност плана детаљне регулације и просторног плана, а наводи иницијатора који се односе на тенденцију гашења постојеће бензинске станице „Појате 1“ нису од утицаја на доношење другачије одлуке Суда, из разлога што је постојећа бензинска станица „Појате 1“, изменама и допунама Плана детаљне регулације, задржана као стечена обавеза. Уставни суд је, такође, оценио да доносилац плана нема обавезу да тражи сагласност корисника земљишта у поступку израде и доношења урбанистичких планова.

С обзиром на то да је Суд донео коначну одлуку, захтев за обуставу извршења аката или радњи предузетих на основу оспореног Плана је одбацио, сагласно члану 56. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Сходно изложеном, Суд је, на основу члана 46. тач. 3) и 5) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IV-112/2007
од 16. октобра 2008. године

Оспорене одредбе Одлуке донете су у границама овлашћења општине утврђеним важећим Уставом Републике Србије од 2006. године и Законом о планирању о изградњи за прописивање накнаде за коришћење грађевинског земљишта, односно за прописивање ближих критеријума, мерила, висине, начина и рокова плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта у државној својини.

С обзиром на то да је Суд донео коначну одлуку о неприхватању иницијативе, захтев за обуставу извршења појединачног акта донетог у примени Одлуке је одбацио, у смислу члана 56. став 3. Закона о Уставном суду.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредаба члана 1, члана 2. алинеја 2. и члана 3. Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта („Службени лист општине Смедерево“, број 12/05), коју је донела Скупштина општине Смедерево.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења решења Дирекције за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште Смедерево, број 140/08 од 14. априла 2008. године.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредаба члана 1, члана 2. алинеја 2. и члана 3. Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта („Службени лист општине Смедерево“, број 12/05), коју је донела Скупштина општине Смедерево 11. октобра 2005. године. Иницијатор сматра да је оспореним одредбама Одлуке, противно одредбама члана 77. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 47/03), коришћење земљишта које подлеже плаћању накнаде проширено и на коришћење земљишта које није у државној својини. С тим у вези иницијатор је предложио да Уставни суд, до окончања поступка обустави извршење решења Дирекције за изградњу, урбанизам и грађевинско земљиште Смедерево, бр. 140/08 од 14. априла 2008. године. Такође је предложио да, у случају утврђивања незаконитости оспорених одредаба Одлуке, Суд одреди да се отклоне последице које су настале наплатом накнаде за 2006. и 2007. годину.

У одговору Скупштине општине Смедерево се истиче да су оспорене одредбе Одлуке сагласне са одредбама Закона о планирању и изградњи које утврђују овлашћење општине да прописује накнаду за коришћење грађевинског земљишта, те да не постоји прекорачење овлашћења ни у погледу одређивања земљишта које подлеже плаћању накнаде, јер члан 78. Закона непосредно одређује да се, под прописаним условима, накнада плаћа и за коришћење земљишта које није у државној својини.

У спроведеном поступку утврђено је да се оспореном одредбом члана 1. Одлуке прописују обвезници, критеријуми, мерила, висина, начин и рок плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта на подручју градског насеља Смедерево. Одредбом члана 2. алинеја 2. Одлуке прописано је да се за коришћење осталог грађевинског земљишта које није у државној својини накнада плаћа, ако је то земљиште средствима општине, односно другим средствима у државној својини опремљено основним објектима комуналне инфраструктуре (електрична мрежа, водовод, приступни пут и слично), а одредбом члана 3. Одлуке прописано је да се грађевинским земљиштем у смислу ове одлуке сматра јавно и остало грађевинско земљиште на којем су изграђени објекти и земљиште које служи редовној употреби тих објеката, као и земљиште које је, у складу са законом, одговарајућим планом предвиђено за изградњу и редовно коришћење објекта на подручју градског насеља Смедерево.

Оцењујући законитост оспорених одредаба Одлуке сагласно захтеву из иницијативе, Суд је утврдио да Устав Републике Србије одредбом члана 190. став 1. тачка 2. утврђује овлашћење општине да, у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење грађевинског земљишта, а да Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) прописује овлашћење општине да, преко својих органа, у

складу са Уставом и законом, утврђује начин и мерила за одређивање висине локалних такси и накнада.

Накнада за коришћење грађевинског земљишта уређена је Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06), тако што су чланом 77. Закона утврђени обвезници накнаде за коришћење изграђеног и неизграђеног јавног грађевинског земљишта и осталог грађевинског земљишта у државној својини (ст. 1. до 3.), прописани критеријуми и мерила за утврђивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта (став 4.), дато овлашћење општини, односно граду, односно граду Београду да прописује ближе критеријуме, мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта у државној својини (став 5.) и одређен начин принудне наплате накнаде (став 6.).

У односу на остало изграђено и неизграђено грађевинско земљиште које није у државној својини, одредбом члана 78. Закона прописано је да се накнада плаћа и за коришћење тог земљишта, ако је средствима општине, односно другим средствима у државној својини опремљено основним објектима комуналне инфраструктуре (електрична мрежа, водовод, приступни пут и сл.), као и да се накнада плаћа и у случају ако се остало неизграђено земљиште не приведе намени, односно не понуди на откуп општини ради привођења намени, у року од две године од дана доношења урбанистичког плана (ст. 1. и 2.). У погледу утврђивања обавезе плаћања накнаде из ст. 1. и 2. овог члана, мерила, висине, начина и рокова плаћања, као и принудне наплате накнаде, одредбом става 3. члана 78. Закона, утврђена је сходна примена одредаба члана 77. Закона.

Полазећи од наведених одредаба Устава и Закона о планирању и изградњи, Уставни суд је утврдио да су оспорене одредбе Одлуке донете у границама овлашћења општине за прописивање накнаде за коришћење грађевинског земљишта одређених законом. Стога је Суд оценио да нема основа за покретање поступка па, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду, иницијативу није прихватио.

С обзиром на то да је Суд донео коначну одлуку, захтев за обуставу извршења појединачног акта донетог у примени Одлуке је одбацио, у смислу члана 56. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

На основу одредаба члана 46. тач. 3) и 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-112/2008
од 13. новембра 2008. године

Како је Уставом и законом општина овлашћена да уређује грађевинско земљиште и да с тим у вези општим актом утврђује критеријуме и мерила за одређивање висине накнаде за уређивање тог земљишта, при чему закон не садржи ограничења у погледу критеријума и мерила за утврђивање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта која би била обавезујућа за општину и даје основ општини да самостално одлучује о наведеним критеријумима и мерилима које ће прописати својим актом, то и прописивање могућности делимичног или потпуног ослобађања плаћања накнаде на начин утврђен чланом 4. оспорене Одлуке – за закупце неуређеног грађевинског земљишта, при чему степен уређености грађевинског земљишта представља један од

критеријума за утврђивање висине накнаде, не представља повреду закона, будући да произлази из наведеног законског овлашћења општине.

У смислу члана 167. Устава, Уставни суд није надлежан да цени примену оспорене одредбе Одлуке, ни појединачне акте који се доносе на основу односне Одлуке.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 4. Одлуке о критеријумима и мерилима за уговарање висине накнаде за уређење земљишта („Службени лист општине Алибунар“, број 13/03).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 4. Одлуке о критеријумима и мерилима за уговарање висине накнаде за уређење грађевинског земљишта („Службени лист општине Алибунар“, број 13/03). У иницијативи се наводи да је оспорена одредба, којом се прописује могућност да инвеститор делом или у потпуности буде ослобођен плаћања накнаде за уређење грађевинског земљишта, супротна Закону о планирању и изградњи и Уставу, јер се „на овај начин грађани – инвеститори стављају у различит, односно неједнак положај у погледу остваривања својих права у вези са накнадом за уређење грађевинског земљишта“.

Скупштина општине Алибунар доставила је оспорену Одлуку, без одговора на наводе из иницијативе.

Оспореном одредбом члана 4. Одлуке о критеријумима и мерилима за уговарање висине накнаде за уређење грађевинског земљишта прописано је да се плаћања накнаде за уређење грађевинског земљишта може, решењем надлежног скупштинског органа – председника општине, делом или у потпуности, ослободити инвеститор коме је дато у закуп комунално неопремљено грађевинско земљиште. Оспорена одредба Одлуке односи се на грађевинско земљиште које, према члану 67. став 1. Закона, претпоставља оно земљиште које је одговарајућим планом предвиђено за изградњу и редовно коришћење објекта, односно земљиште на коме су већ изграђени објекти у складу са планом и које служи употреби тих објеката.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је одредбом члана 21. ст. 1. до 3. Устава Републике Србије прописано да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације, те да је забрањена свака дискриминација непосредна или посредна по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета. Одредбом члана 190. Устава утврђене су надлежности општине па је, између осталог, прописано да општина преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење грађевинског земљишта и пословног простора.

Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 47/03) грађевинско земљиште је одређено као јавно грађевинско земљиште и остало

грађевинско земљиште (члан 68.), при чему се под појмом осталог грађевинског земљишта, подразумева земљиште које је изграђено или земљиште намењено за изградњу објеката и које може бити у свим облицима својине (члан 79. ст. 1. и 2.). Законом су ближе уређени појмови припремања и опремања земљишта, као и начин обезбеђивања услова за уређивање, коришћење, унапређивање и заштиту грађевинског земљишта (члан 72.). Одредбом члана 74. Закона прописано је да накнаду за уређивање грађевинског земљишта плаћа инвеститор (став 1.); да се висина накнаде утврђује уговором, који закључују општина, односно предузеће или друга организација из члана 72. став 3. овог закона и инвеститор, на основу критеријума и мерила које уређује општина (став 2.); да се уговором уређују међусобни односи у погледу уређивања грађевинског земљишта, динамика плаћања накнаде, као и обим, структура и рокови за извођење радова на уређивању земљишта (став 3.).

Сагласно наведеним уставним и законским одредбама, Уставни суд је оценио да је општина овлашћена да уређује грађевинско земљиште и да с тим у вези, општим актом утврђује критеријуме и мерила за одређивање висине накнаде за уређивање тог земљишта. Закон не садржи ограничења у погледу критеријума и мерила за утврђивање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта, која би била обавезујућа за општину, што значи да ово законско овлашћење даје основ општини да може самостално да одлучује о томе које ће критеријуме и мерила за утврђивање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта прописати својим актом. Стога, по оцени Суда, и прописивање могућности делимичног или потпуног ослобађања плаћања накнаде утврђене чланом 4. оспорене Одлуке не представља повреду закона, јер произлази из наведеног законског овлашћења општине. Како је оспореном одредбом Одлуке могућност ослобађања од наплате накнаде предвиђена само за закупце неуређеног грађевинског земљишта, то значи да је у конкретном случају, један од критеријума за утврђивање висине накнаде и степен уређености грађевинског земљишта.

Суд је такође утврдио да се могућност делимичног или потпуног ослобађања плаћања накнаде за уређење грађевинског земљишта из члана 4. Одлуке, не остварује према, како се у иницијативи наводи, нахођењу председника општине, нити према личном својству инвеститора, већ постоји за све инвеститоре који су закупци неуређеног грађевинског земљишта у државној својини, дакле земљишта на коме нису учињена стварна улагања средствима у државној својини, а како степен неуређености земљишта може бити различит, предвиђа се могућност различитог обима ослобађања од плаћања накнаде. С обзиром на наведено, Суд је оценио да нема повреде уставног принципа једнакости из члана 21. Устава, како се то у иницијативи наводи.

У смислу члана 167. Устава, Уставни суд није надлежан да цени примену оспорене одредбе Одлуке, ни појединачне акте који се доносе на основу односне Одлуке, како се у иницијативом предлаже.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IV-202/2006
од 20. новембра 2008. године

– Јавни превоз

Законом о превозу у друмском саобраћају прописани су услови у погледу моторног возила којим се може обављати ауто-такси превоз путника, па је општина одређивањем додатног услова да моторно возило није старије од осам година, како је то било одређено оспореном одредбом члана 3. став 1. тачка 11. Одлуке, прекорачила законом прописано овлашћење да уређује ближе, односно посебне услове за обављање ове делатности.

Прописивањем услова да је возило регистровано на територији општине Краљево, на начин како је то учињено оспореном одредбом члана 3. став 1. тачка 12. Одлуке, на посредан начин је прописан као додатни услов за обављање ауто-такси делатности на територији те општине – услов пребивалиште, односно седиште лица која обављају ову делатност. Према ставу Уставног суда, прописивање пребивалишта, односно седишта на територији општине, односно града, као услова за обављање ауто-такси делатности, на начин како је то било учињено оспореном одредбом члана 3. став 1. тачка 12. Одлуке, није, у време важења, било у сагласности са одредбама Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима и Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

Имајући у виду да наведене одредбе оспорене Одлуке у време важења нису биле у сагласности са законом, а да према одредби члана 119. Устава од 1990. године и одредби члана 195. Устава од 2006. године, сви општи акти морају бити у сагласности са законом, оспорена Одлука у наведеном делу, у време важења, није била у сагласности ни са Уставом.

Утврђивање услова да такси возач има одговарајућу возачку дозволу одређени број година пре подношења захтева за обављање ове делатности, да поседује потврду о обављеном лекарском прегледу која не сме бити старија од годину дана, као и да има потврду о обављеном техничком прегледу возила која не сме бити старија од шест месеци, како је то прописано осталим оспореним одредбама предметне Одлуке, у складу је са овлашћењем општине садржаним у одредбама Закона о превозу у друмском саобраћају и Закона о локалној самоуправи, према којима су општина, односно град овлашћени да преко својих органа уређују и обезбеђују посебне, односно ближе услове и организацију ауто-такси превоза као облика јавног превоза.

Уставни суд донео је

ОДЛУКУ

1. Утврђује се да одредбе члана 3. став 1. тач. 11. и 12. Одлуке о ауто-такси превозу путника („Службени лист општине Краљево“, број 8/05), у време важења нису биле у сагласности с Уставом и законом.

2. Одбија се предлог и не прихвата иницијатива за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 3. став 2. тач. 1, 2. и 3. Одлуке из тачке 1.

Образложење

Уставном суду поднет је предлог за оцену уставности и законитости одредаба члана 3. став 1. тач. 11. и 12. и став 2. тач. 1, 2. и 3. Одлуке о ауто-такси превозу путника („Службени лист општине Краљево“, број 8/05). Предлагач сматра да оспорене одредбе Одлуке којима су прописани услови за обављање делатности ауто-такси превоза, нису у сагласности са одредбом члана 57. став 1. Устава од 1990. године и одредбама члана 2. тачка 5), члана 3. став 1. и члана 7. Закона о превозу у друмском саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 46/95 и 66/01), одредбама Закона о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник СРС“, број 28/91), којима су прописани услови за оспособљавање кандидата за возаче и одредбама чл. 171. и 172. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима („Службени лист СФРЈ“, бр. 50/88, 29/90 и 11/91), којима су уређени услови за стицање права на управљање моторним возилом и извршено разврставање возача у одређене категорије. По мишљењу предлагача, општина на основу наведених уставних и законских овлашћења може својим прописом да уређује услове за организацију и начин обављања ауто-такси превоза, односно ближе услове за његово обављање, али не и да одређује, поред законом прописаних, посебне услове које предузетник и предузеће треба да испуне да би им надлежни орган општине одобрио обављање ове делатности. Уставном суду поднета је и иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке из тачке 1. изреке. Иницијатор сматра да је прописивање старости возила, као услова за обављање ауто-такси делатности, у супротности са одредбом члана 57. став 1. Устава од 1990. године и одредбама чл. 33. до 36. Закона о превозу у друмском саобраћају, јер се предузетници у једној општини доводе у неравноправан положај у односу на такси превознике друге општине.

Скупштина општине Краљево је у одговору навела да су оспорене одредбе Одлуке предложене амандманима одборника, који су прихваћени приликом њеног доношења.

У поступку пред Уставним судом утврђено је да је оспорена Одлука о ауто-такси превозу путника („Службени лист општине Краљево“, број 8/05), донета на основу члана 18. тачка 11. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), чл. 7. и 36. Закона о превозу у друмском саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 46/95 и 66/01) и члана 17. тачка 5. Статута општине Краљево („Службени лист општине Краљево“, број 13/04) и да је престала да важи 9. марта 2007. године, на основу члана 42. Одлуке о ауто-такси превозу путника („Службени лист општине Краљево“, број 2/07). Оспореним одредбама члана 3. став 1. Одлуке било је прописано: да моторно возило за обављање такси превоза, поред услова прописаних законом, мора да испуњава услов да није старије од осам година (тачка 11.) и да је регистровано на територији општине Краљево (тачка 12.). Оспореним одредбама члана 3. став 2. Одлуке било је прописано да физичко лице може обављати такси превоз, ако поред услова прописаних законом, испуњава и следеће услове: да има возачку дозволу „Б“ категорије најмање три године (тачка 1.); да има потврду о лекарском прегледу која не може бити старија од годину дана (тачка 2.); да има потврду о обављеном техничком прегледу возила која не сме бити старија од шест месеци (тачка 3.).

Уставни суд је констатовао да је Устав Републике Србије од 1990. године, у односу на који је предлогом и иницијативом тражена оцена уставности оспорене Одлуке, престао да важи ступањем на снагу Устава Републике Србије од 2006. године, односно 8. новембра 2006. године.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

Одредбом члана 18. тачка 11) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), која је наведена као правни основ за доношење оспорене Одлуке, било је прописано да је општина одговорна да, преко својих органа, у складу са Уставом и законом, уређује и обезбеђује посебне услове и организацију ауто-такси превоза путника. Овај закон престао је да важи 29. децембра 2007. године, на основу одредбе члана 99. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07). Одредбом члана 20. тачка 13) Закона о локалној самоуправи, који је на снази, прописано је да општина, преко својих органа, у складу с Уставом и законом, уређује и обезбеђује посебне услове и организацију ауто-такси превоза путника.

Законом о превозу у друмском саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 46/95, 66/01, 61/05, 91/05, 62/06), прописано је: да је „ауто-такси превоз“ ванлинијски превоз путника који се обавља путничким аутомобилом који испуњава услове прописане овим законом (члан 2. тачка 5)); да се превоз у друмском саобраћају обавља возилима која испуњавају услове утврђене прописима о безбедности саобраћаја на путевима и прописима о стандардима за поједине врсте возила и да се возила којима се обавља јавни превоз и превоз за сопствене потребе морају редовно одржавати и контролисати ради обезбеђивања њихове сталне техничке исправности и безбедног коришћења у саобраћају (члан 3. ст. 1. и 2.); да општина, односно град уређује и обезбеђује, у складу са законом, организацију и начин обављања јавног превоза путника који се обавља на територији једне општине, односно града и ауто-такси превоза (члан 7.); да се јавни превоз путника и ствари може обављати као линијски и ванлинијски и ауто-такси превоз (члан 8.); да се ауто-такси превоз путника обавља фабрички произведеним путничким аутомобилом који има највише пет седишта рачунајући и седиште возача и најмање четворо врата; да у путничком аутомобилу којим се обавља ауто-такси превоз мора бити на видном месту за корисника превоза уграђен исправан, пломбиран и баждарен таксиметар и истакнут назив ауто-такси превозника и да на крову путничког аутомобила којим се обавља ауто-такси превоз мора бити истакнут назив „Taxi“ (члан 33.); да општина, односно град може прописати ближе услове за обављање ауто-такси превоза (члан 36. став 1.).

Одредбама Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима („Службени лист СФРЈ“, бр. 50/88, 63/88, 80/89, 29/90 и 11/91, „Службени лист СРЈ“, бр. 34/92, 13/93, 24/94, 41/94, 28/96 и 3/02 и „Службени гласник РС“, број 101/05), са којима, по схватању предлагача, оспорене одредбе Одлуке о ауто-такси превозу путника нису у сагласности, прописано је да право на управљање моторним возилом може да стекне лице које је: душевно и телесно способно да управља моторним возилом, навршило 18 година, положило возачки испит за управљање моторним возилима одређене категорије и коме одлуком надлежног органа није забрањено управљање моторним возилом (члан 171. став 1.) и да се возачка дозвола издаје за управљање моторним и прикључним возилима која се разврставају у категорије А, Б, Ц, Д и Е, те да у категорију Б спадају моторна возила, осим возила категорије А, чија највећа дозвољена маса није већа од 3.500 кг и која немају више од осам седишта не рачунајући седиште возача (члан 172. ст. 1. и 3.). Наведеним Законом такође је прописано и: да возачку дозволу издаје надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини на чијем подручју лице коме се издаје дозвола има пребивалиште (члан 173. став 2.); да су кандидати за возаче моторних возила дужни да се пре почетка практичног дела обуке подвргну здравственом прегледу и да су возачи моторних возила дужни да се подвргавају и контролним здравственим прегледима (члан 184.); да моторна возила која учествују у саобраћају на

путу морају бити регистрована (члан 195. став 1.); да се могу регистровати само она моторна возила за која се на обавезном техничком прегледу утврди да су исправна; да се за регистровано возило издају саобраћајна дозвола и регистарске таблице, да се саобраћајна дозвола издаје са роком важења од једне године, те да је власник, односно ималац права располагања возилом дужан да у року од 15 дана одјави возило, ако је власник променио стално пребивалиште, односно боравиште и прописана новчана казна или казна затвора за поступање супротно наведеној одредби Закона (члан 196. ст. 1, 2, 3. и 5. и члан 226. тачка 34)); да се технички преглед моторних возила врши најмање једанпут годишње (члан 207. став 2.).

Законом о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник СРС“, бр. 58/82, 15/84, 5/85 и 21/90 и „Службени гласник РС“, бр. 28/91, 53/93, 67/93, 48/94, 25/97 и 101/05) прописано је: да редовном здравственом прегледу подлежу возачи који управљају возилом на моторни погон којима се врши јавни превоз у временским размацима који не могу бити дужи од три године (члан 121. тачка 1.); да су организације које врше јавни превоз, као и друге организације и заједнице и органи који врше превоз за сопствене потребе, одговорни да се возачи из члана 121. овог закона у прописаном року подвргавају редовним здравственим прегледима и да воде евиденције о тим прегледима (члан 122. став 1.); да регистрацију моторних возила врши орган унутрашњих послова општине на чијој је територији пребивалиште сопственика, односно носиоца права коришћења возила (члан 133.); да је сопственик, односно носилац права коришћења регистрованог возила који отуђи своје возило или промени пребивалиште, односно седиште, дужан да ту промену пријави надлежном органу за унутрашње послове у року од 30 дана (члан 142.), те прописана новчана казна за прекршај или казна затвора до 30 дана за прекршај из члана 142 (члан 183. став 1. тачка 30.); да се редовни технички прегледи возила врше једном годишње, а возила на моторни погон којима се врши јавни превоз, сваких шест месеци (члан 147. став 2.).

Из одредаба Закона о локалној самоуправи (члан 18. тачка 11)) и Закона о превозу у друмском саобраћају (чл. 7. и 36.), које су наведене као правни основ за доношење оспорене Одлуке, по схватању Уставног суда, произлази да је општина, имала овлашћење да својим актом, у складу с Уставом и законом, уреди посебне услове и организацију обављања ауто-такси превоза и да пропише ближе услове за његово обављање, али не и да одређује, поред законом прописаних услова, додатне услове које правно или физичко лице мора да испуњава да би му надлежни орган општине одобрио обављање ове делатности. Полазећи од тога да су Законом о превозу у друмском саобраћају прописани услови у погледу моторног возила којим се може обављати ауто-такси превоз путника, општина је, по оцени Суда, одређивањем додатног услова да моторно возило није старије од осам година, како је то одређено оспореном одредбом члана 3. став 1. тачка 11. Одлуке, прекорачила законом прописано овлашћење да уређује ближе, односно посебне услове за обављање ове делатности.

Имајући у виду одредбе Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима (члан 195. став 1, члан 196. ст. 1, 2, 3. и 5. и члан 226. тачка 34)) и Закона о безбедности саобраћаја на путевима (чл. 133. и 142. и члан 183. став 1. тачка 30.), према којима се регистрација моторног возила врши према пребивалишту, односно седишту власника моторног возила, те прописује обавеза власника да у одређеном року пријави промену пребивалишта, односно седишта, као и санкција уколико поступи супротно наведеној обавези, Уставни суд је оценио да је оспореном одредбом члана 3. став 1. тачка 12. Одлуке, прописивањем услова да је возило регистровано на територији општине Краљево, на посредан начин, прописан као додатни услов за обављање ауто-такси делатности на територији те општине – услов пребивалиште, односно седиште лица која обављају ову делатност. Према раније заузетом ставу Уставног суда, прописивање

пребивалишта, односно седишта на територији општине, односно града, као услова за обављање ауто-такси делатности, није било у сагласности с одредбама чл. 17, 35, 57. и 64. Устава од 1990. године, у односу на који је предлогом и иницијативом тражена оцена уставности оспорене Одлуке.

Ауто-такси превоз се према Закону о превозу у друмском саобраћају обавља фабрички произведеним аутомобилом који има највише пет седишта (члан 33.), а Законом о основама безбедности саобраћаја на путевима, као услов за управљање моторним возилом које има мање од осам седишта прописано је поседовање возачке дозволе Б категорије (члан 172.). Полазећи од тога да ауто-такси превоз представља посебан облик јавног превоза, Уставни суд је оценио да је утврђивање услова да такси возач има одговарајућу возачку дозволу одређен број година пре подношења захтева за обављање ове делатности, како је то прописано оспореном одредбом члана 3. став 2. тачка 1. Одлуке, у складу са овлашћењем општине садржаним у одредбама Закона о превозу у друмском саобраћају и Закона о локалној самоуправи, према којима су општина, односно град овлашћени да преко својих органа уређују и обезбеђују посебне, односно ближе услове и организацију ауто-такси превоза.

С обзиром на то да је одговарајућа здравствена способност законом прописана као услов за управљање моторним возилом (чл. 171. и 184. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима) и да возачи који обављају јавни превоз подлежу редовном здравственом прегледу у временским размацима који не могу бити дужи од три године (чл. 121. и 122. Закона о безбедности саобраћаја на путевима), Уставни суд је оценио да је прописивање услова оспореном одредбом члана 3. став 2. тачка 2. Одлуке – потврда о обављеном лекарском прегледу која не сме бити старија од годину дана за возаче који обављају ауто-такси превоз, као облик јавног превоза, у складу са овлашћењем општине, односно града да уређује ближе, односно посебне услове и организацију овог облика јавног превоза.

Будући да је Законом о безбедности саобраћаја на путевима прописано да се редован технички преглед возила на моторни погон којима се врши јавни превоз обавља сваких шест месеци (члан 147. став 2.), а да је ауто-такси превоз према Закону о превозу у друмском саобраћају облик јавног превоза, Уставни суд сматра да је услов прописан оспореном одредбом члана 3. став 2. тачка 3. Одлуке – поседовање потврде о обављеном техничком прегледу возила која не сме бити старија од шест месеци, у сагласности са наведеним законима.

Имајући у виду да одредбе члана 3. став 1. тач. 11. и 12. оспорене Одлуке, по оцени Суда, у време важења нису биле у сагласности са законом, а да према одредби члана 119. Устава од 1990. године и члана 195. Устава од 2006. године, сви општи акти морају бити у сагласности са законом, оспорена Одлука у наведеном делу, у време важења није била у сагласности ни са Уставом.

Уставни суд је, сагласно одредби члана 64. Закона о Уставном суду, донео одлуку као у изреци, јер је оценио да престанком важења оспорене Одлуке нису отклоњене последице неуставности и незаконитости.

Полазећи од изложеног, а на основу одредаба члана 45. тач. 1), 4) и 14) и члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Оспорена одредба члана 4. Одлуке, којом је прописано да ће делатност јавног превоза вршити превозници којима општина повери обављање те делатности, у складу је са Законом о комуналним делатностима утврђеним овлашћењем општине да за обављање комуналних делатности оснива јавно комунално предузеће или да њихово обављање повери другом предузећу или предузетнику у складу са законом и прописом скупштине општине.

Имајући у виду да је оспореним одредбама члана 7. Одлуке уређен начин регистрације и овере реда вожње и да је општина према одредбама члана 16. став 2. тачка 2) и став 9. Закона о превозу у друмском саобраћају овлашћена да својим актом уређује начин регистрације и овере реда вожње за градски и приградски превоз који се обавља на њеној територији, Уставни суд је оценио да су оспореним чланом 7. Одлуке уређени односи у оквиру Законом утврђеног овлашћења општине.

С обзиром на то да су општи услови превоза уређени Законом и да општина нема овлашћења да их уређује својим актом, а да је оспорена Одлука на тиме и одредба члана 5. ове одлуке која је уређивала ова питања несагласно с Уставом и законом престала да важи, чиме су отклоњене последице незаконитости оспореног члана 5. Одлуке, односно у току поступка је извршено усаглашавање оспореног акта са законом, то представља разлог за обуставу поступка, сагласно одредби члана 57. тачка 1) Закона о Уставном суду.

У вези са наводом предлагача да оспорена Одлука није у сагласности са законом из разлога што није уредила поједина питања поверавања обављања делатности јавног превоза, Уставни суд, на основу члана 125. раније важећег Устава и члана 167. Устава који је на снази, није надлежан да оцењује законитост норми које општи акт садржи, односно није надлежан да оцењује тзв. „правне празнине“. Такође, Уставни суд није надлежан да одлучује о питањима примене оспорене Одлуке, нити да оцењује међусобну сагласност одредаба оспореног општег акта.

Сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, Уставни суд одбацује захтев за обуставу извршења појединачног акта донетог на основу оспореног општег акта, када доноси коначну одлуку.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Одбија се предлог за утврђивање незаконитости одредаба чл. 4. и 7. Одлуке о јавном превозу у друмском саобраћају на територији општине Бачка Паланка („Службени лист општине Бачка Паланка“, бр. 4/96 и 9/04).

2. Обуставља се поступак за оцену законитости одредаба члана 5. Одлуке из тачке 1.

3. Одбацује се захтев за обуставу извршења решења број 3-03-344-16/04 од 25. октобра 2004. године.

Образложење

Уставном суду поднет је предлог за оцену законитости одредаба чл. 4, 5. и 7. Одлуке о јавном превозу у друмском саобраћају на територији општине Бачка Паланка („Службени лист општине Бачка Паланка“, број 4/96 и 9/04). Предлагач сматра да члан 4. Одлуке којим је прописано да јавни линијски превоз на територији општине врше превозници којима је Општина поверила делатност јавног превоза, није у сагласности са Законом о јавним набавкама, из разлога што том и другим одредбама Одлуке нису дефинисани услови, поступак, органи и начин доношења одлуке о поверавању делатности јавног превоза. Одредба члана 5. Одлуке којом је прописано да превозник утврђује опште услове превоза, по мишљењу предлагача, није у сагласности са одредбама члана 11. Закона о превозу у друмском саобраћају, јер опште услове превоза, према Закону, утврђује Привредна комора Србије. Члан 7. Одлуке, по мишљењу предлагача, у супротности је са чланом 4. Одлуке и чланом 11. став 1. Закона о комуналним делатностима, из разлога што не предвиђа претходно доношење одлуке Скупштине општине о поверавању обављања превоза у градском и приградском саобраћају, а време важења реда вожње одређује на рок од годину дана, уместо на пет, како је прописано наведеним Законом. Сматра и да је став 2. члана 7. који је предвиђен Одлуком о допуни Одлуке о јавном превозу у друмском саобраћају на територији општине Бачка Паланка ("Службени лист општине Бачка Паланка", број 9/04), у супротности са самим чланом 7. Одлуке, Законом о превозу у друмском саобраћају који дефинише појам линије, као и са Законом о комуналним делатностима и Законом о јавним набавкама. Ово из разлога, што се према наведеним законима, по мишљењу предлагача, у случају отварања нових линија, те усклађивања полазака са изменом радног времена корисника превоза, мора претходно изменити одлука о поверавању обављања делатности, уз примену Закона о јавним набавкама, јер се у овом случају ради о новој услузи или о пружању исте под измењеним околностима. Оспорени члан Одлуке није у сагласности ни са чланом 3. Антимонополског закона, јер не даје могућност различитим привредним субјектима да под једнаким условима остваре право на обављање делатности превоза. Такође, наводи да Одлуком није предвиђена обавеза субјекта који обавља делатност превоза да ову делатност упише у регистар трговинског суда у одређеном року, те да, супротно члану 12. став 3. Закона о комуналним делатностима, Одлуком није предвиђена могућност да се обављање ове комуналне делатности повери непосредном погодбом. Предложио је и да Суд, до доношења коначне одлуке, обустави извршење решења број 3-03-344-16/04 од 25. октобра 2004. године.

У одговору доносиоца оспорене Одлуке наводи се да су услови, поступак и друга питања у вези са поверавањем обављања делатности превоза путника уређени Одлуком о условима и начину поверавања обављања комуналних делатности („Службени лист општине Бачка Паланка“, број 3/98), која је у прилогу достављена, те да у том смислу нису основани наводи предлагача којима се законитост члана 4. Одлуке оспорава из разлога што не уређује ова питања. Указује да нису основани ни наводи предлагача да период важења реда вожње у оспореном члану 7. Одлуке треба да буде изједначен са временом поверавања послова утврђеним чланом 11. Закона о комуналним делатностима из разлога што је општина, на основу члана 16. став 9. Закона о превозу у друмском саобраћају, овлашћена да самостално уређује начин регистрације и овере реда вожње у градском и приградском саобраћају на својој територији. Полазећи од наведене одредбе Закона о превозу у друмском саобраћају и одређивање специфичних разлога за ванредно регистровање нових редова вожње у току важења регистрационог рока, по мишљењу доносиоца оспореног акта, у складу је са Законом утврђеним овлашћењем општине да уређује ова питања, а што произлази и из

мишљења Министарства за капиталне инвестиције које је доставио у прилогу. Наводи да члан 5. оспорене Одлуке којим је предвиђено да превозник утврђује опште услове превоза, а не Привредна комора, „нема правне последице“, с обзиром на то да су у „практичној употреби“ Општи услови превоза Привредне коморе Србије. На крају, истиче да нису тачни наводи у вези са уписом обављања делатности јавног превоза у регистар, будући да је обавеза уписа прописана одредбом члана 3. став 1. оспорене Одлуке.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорена Одлука о јавном превозу у друмском саобраћају на територији општине Бачка Паланка („Службени лист општине Бачка Паланка“, бр. 4/96 и 9/04) донета на основу члана 7. Закона о превозу у друмском саобраћају („Службени гласник РС“, број 46/95) и члана 28. тачка 4. Статута општине Бачка Паланка („Службени лист општине Бачка Паланка“, број 8/91), као и да је престала да важи даном ступања на снагу Одлуке о јавном превозу путника у друмском саобраћају на територији општине Бачка Паланка („Службени лист општине Бачка Паланка“, број 16/06). Оспореним одредбама Одлуке било је прописано: да јавни линијски превоз путника на територији општине Бачка Паланка врше превозници којима је Скупштина општине Бачка Паланка поверила делатност јавног превоза путника (члан 4.); да превозник утврђује опште услове превоза, као и садржину општих услова (члан 5.). Одредбама члана 7. оспорене Одлуке било је прописано: да превозник може обављати линијски превоз ако има регистрован и оверен ред вожње и доказ о исправности возила (став 1.); да превозник може од надлежног органа општинске управе у току важења реда вожње тражити његову измену и допуно, ако за то постоје разлози као што су: отварање нових линија и усклађивање полазака са изменама радног времена појединих предузећа у општини Бачка Паланка (став 2.); да ред вожње у градском и приградском саобраћају региструје и оверава надлежни општински орган са роком важења од годину дана и почетком важења од 1. јуна текуће године (став 3.); да се захтев за регистрацију и оверу реда вожње подноси до 30. априла текуће године (став 4.); да се уз захтев за регистрацију реда вожње у градском и приградском превозу подноси: извод из регистра о вршењу делатности јавног линијског превоза путника, доказ о испуњености законом утврђених услова, подаци о могућности коришћења аутобуских стајалишта за одређену врсту превоза (став 5.); да надлежни општински орган региструје и оверава ред вожње у року од 15 дана од дана достављања (став 6.).

Законом о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона окончати по одредбама овог закона (члан 112.).

Законом о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98), прописано је: да општина, у складу са тим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја (члан 2); да је превоз путника у градском саобраћају комунална делатност која подразумева обављање превоза путника на подручју града и другог насеља, као и превоз између насељених места на територији града, односно другог насеља у општини трамвајима, трелејбусима и аутобусима (чл. 4. и 5.); да за обављање комуналних делатности општина оснива јавна комунална предузећа, или њихово обављање поверава другом предузећу, односно предузетнику, у складу са законом и прописом скупштине општине (члан 8. став 1.); да се обављање комуналних делатности или појединих послова из оквира тих делатности које се сагласно Закону могу поверити предузећу или предузетнику, врши на време до пет година (члан 11. став 1.); да скупштина општине прописује услове и начин поверавања обављања комуналних делатности на основу јавног конкурса, а нарочито услове и начин спровођења јавног конкурса, питања која се обавезно регулишу уговором, општински орган који у име

општине закључује уговор, време на које се закључује уговор, услове и поступак раскида уговора пре истека времена на које је закључен и права и обавезе које из тога проистекну, те да изузетно скупштина општине може одлучити да се обављање комуналних делатности, у смислу члана 8. ст. 3. и 4. Закона, повери другом предузећу или предузетнику прикупљањем понуда или непосредном погодбом (члан 12. ст. 1. и 3.); да скупштина општине прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, односно комуналних услуга (члан 13. став 1.); да комуналну делатност могу обављати јавна и друга предузећа и предузетници ако испуњавају услове у погледу техничко-технолошке опремљености и организационе и кадровске оспособљености, а у зависности од врсте и природе комуналне делатности, односно послова, као и друге услове које утврди својим прописом скупштина општине (члан 14. став 1.).

Законом о превозу у друмском саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 46/95, 66/01, 61/05, 91/05 и 62/06) прописано је: да је „линија“ одређени превозни пут од почетне до крајње станице, односно стајалишта са једним или више полазака, односно повратака (члан 2. тачка 3.); да општина, односно град уређује и обезбеђује, у складу са законом, организацију и начин обављања јавног превоза путника који се обавља на територији једне општине, односно града и ауто-такси превоза (члан 7.); да се јавни превоз путника и ствари обавља у складу са овим законом и општим условима превоза, да опште услове превоза утврђује Привредна комора Србије, да општи услови превоза садрже нарочито заштитно време, начин и услове пријема путника у аутобус на аутобуским стајалиштима, повластице за превоз одређених путника, услове за пријем и чување пртљага и ствари који су примљени на превоз, правила коришћења возила и услове ускраћивања превоза (забрана пушења, узнемиравање путника и возача и сл.), врсте накнада и доплата за посебне услуге, могућност коришћења прелазних возних карата, начин упознавања корисника превоза с условима превоза и сл. (члан 11. ст. 1. до 3.); да превозник може отпочети и обављати линијски превоз ако има регистрован и оверен ред вожње и доказ о исправности возила, да регистрацију и оверу реда вожње за линијски превоз путника врши за градски и приградски превоз – орган општинске, односно градске управе који одреди општина, односно град и да општина, односно град уређује начин регистрације и овере реда вожње за градски и приградски превоз (члан 16. став 1, став 2. тачка 2) и став 9.).

Законом о јавним набавкама („Службени гласник РС“, бр. 39/02, 43/03, 55/04 и 101/05) уређују се услови, начин и поступак набавке добара и услуга и уступања извођења радова у случајевима када је наручилац тих набавки државни орган, организација, установа или друго правно лице одређено овим законом; одређује се начин евидентирања уговора и других података о јавним набавкама, као и начин заштите права понуђача; образује се Управа за јавне набавке, као организација надлежна за обављање стручних послова у области јавних набавки, уређују и друга питања од значаја за јавне набавке (члан 1.).

Антимонополски закон („Службени лист СРЈ“, број 29/96), на чију повреду предлагод указује, престао је да важи даном ступања на снагу Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 79/05).

Полазећи од тога да је општина, на основу члана 8. став 1. Закона о комуналним делатностима, овлашћена да за обављање комуналних делатности оснива јавно комунално предузеће или да њихово обављање повери другом предузећу или предузетнику у складу са законом и прописом скупштине општине, Уставни суд је оценио да је оспорена одредба члана 4. Одлуке, којом је прописано да ће делатност јавног превоза вршити превозници којима општина повери обављање те делатности, у складу са законом утврђеним овлашћењем општине.

Одредбама члана 11. Закона о превозу у друмском саобраћају прописано је да се превоз путника и ствари обавља у складу са тим законом и општим условима превоза које утврђује Привредна комора Србије. С обзиром на то да су општи услови превоза уређени Законом и да општина нема овлашћења да их уређује својим актом, то одредбе члана 5. Одлуке којима су ова питања била уређена, по оцени Уставног суда, у време важења, нису биле у сагласности са Законом. Уставни суд је оценио и да су престанком важења оспорене Одлуке, односно престанком важења обавезе превозника да својим актом уређују опште услове превоза, отклоњене последице неуставности и незаконитости оспореног члана 5. Одлуке, па је, сагласно одредби члана 57. тачка 1) Закона о Уставном суду, у овом делу обуставио поступак оцене законитости оспорене Одлуке.

Имајући у виду да је оспореним одредбама члана 7. Одлуке уређен начин регистрације и овере реда возње и да је општина, према одредбама члана 16. став 2. тачка 2) и став 9. Закона о превозу у друмском саобраћају, овлашћена да својим актом уређује начин регистрације и овере реда возње за градски и приградски превоз који се обавља на њеној територији, Уставни суд је оценио да су оспореним чланом 7. Одлуке уређени односи у оквиру Законом утврђеног овлашћења општине. Одређивање рока важења реда возње на годину дана, по оцени Уставног суда, није у супротности ни са одредбом члана 11. став 1. Закона о комуналним делатностима, будући да се том одредбом Закона не уређује начин оверавања реда возње, већ се одређује рок до кога општина, у оквиру Законом утврђеног рока до пет година, може да повери обављање комуналне делатности другом предузећу или предузетнику.

У вези са наводима предлагача да члан 7. Одлуке није у сагласности са законом из разлога што није уредио начин поверавања обављања делатности јавног превоза у случају измене реда возње због отварања нове линије, односно измене времена поласка, што Одлуком није предвиђена могућност поверавања обављања делатности непосредном погодбом и што није прописана обавеза превозника да изврши упис обављања делатности у регистар код надлежног органа, Уставни суд је оценио да је, на основу члана 125. раније важећег Устава Републике Србије и члана 167. Устава Републике Србије који је на снази, надлежан да оцењује законитост норми које општи акт садржи, односно да није надлежан да оцењује тзв. правне празнине. Такође, наводи предлагача да општина на основу оспорене Одлуке поверава обављање делатности јавног превоза супротно наведеним законима, по оцени Уставног суда, односе се на питање примене оспорене одлуке, о чему Уставни суд, на основу Устава, није надлежан да одлучује. Уставни суд, такође, није надлежан да оцењује ни међусобну сагласност одредаба оспореног општег акта.

Уставни суд је, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, одбацио захтев за обуставу извршења решења број 3-03-344-16/04 од 25. октобра 2004. године, јер је донео коначну одлуку.

Полазећи од изложеног, Суд је, на основу одредаба члана 45. тачка 14) и члана 46. тачка 7) Закона о Уставном суду, као и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број IV-450/2004 („Службени гласник РС“, број 12/09)
од 4. децембра 2008. године

Оспореним Правилником утврђена су општа и посебна јавна паркиралишта, одређене зоне стационарног саобраћаја, уређени услови управљања, одржавања и коришћења јавних паркиралишта и јавних

гаража, наплата паркирања, као и начин обављања послова у области паркирања, заустављања, уклањања и чувања возила на територији општине Нови Пазар, односно уређени су односи који се на основу закона уређују актом јединице локалне самоуправе, а како је оспорени Правилник донело привредно друштво које законом није овлашћено да својим актом уређује ове односе, оспорени Правилник у целини (а не само оспорене одредбе) није у сагласности са законом.

Будући да оспорени Правилник није у сагласности са законом, а да према одредби члана 195. став 1. Устава сви општи акти морају бити у сагласности са законом, Правилник у целини није у сагласности ни са Уставом.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Утврђује се да Правилник о организацији и уређењу стационарног саобраћаја на територији општине Нови Пазар („Службени лист општине Нови Пазар“ број 2/07) није у сагласности са Уставом и законом.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Правилника о организацији и уређењу стационарног саобраћаја на територији општине Нови Пазар („Службени лист општине Нови Пазар“, број 2/07). Подносилац иницијативе предлаже да Уставни суд утврди постојање несагласности одељка „V. Уклањање возила са јавних саобраћајних површина опште и посебне намене“ од члана 26. до члана 40. оспореног Правилника са одредбама члана 58. Устава и одредбама чл. 3. и 8. Закона о основама својинскоправних односа. Сматра да је давање овлашћења за уклањање и транспорт возила (члан 28.), као и прописивање могућности власника да преузме своје возило тек по уплати одговарајуће накнаде (члан 33.) у супротности са одредбама члана 58. Устава којима се јамчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона и утврђује да је одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других дажбина или казни дозвољено само у складу са законом (ст. 1. и 4.). Такође, оспорене одредбе Правилника, како наводи иницијатор, нису у сагласности ни са одредбом члана 3. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, којом је прописано да је свако дужан да се уздржава од повреде права својине другог лица и чланом 8. Закона, којим је прописано да се право својине може одузети или ограничити у складу с Уставом и законом. Дописом који је означио као допуна предлога за покретање поступка за оцену уставности и законитости, подносилац иницијативе је оспорио и уставност и законитост Одлуке о моделу решења организације, конструкције финансирања обављања делатности стационарног саобраћаја – јавних паркиралишта у Новом Пазару („Службени лист општине Нови Пазар“, број 15/06) и предложио „одређивање привремене мере од стране Уставног суда“.

У одговору на иницијативу наводи се да је Скупштина општине Нови Пазар, полазећи од одредаба члана 190. став 1. Устава, члана 7. Закона о локалној самоуправи и одредаба чл. 2, 8. и 12. Закона о комуналним делатностима, на основу претходно расписаног конкурса и прикупљених понуда, донела Одлуку о моделу

решења организације, конструкције финансирања обављања делатности стационарног саобраћаја – јавних паркиралишта у Новом Пазару; да је на основу овлашћења из члана 7. наведене Одлуке, члана 137. Закона о привредним друштвима и овлашћења утврђених уговором о оснивању, Скупштина „Паркинг сервиса Нови Пазар“ а. д. донела оспорени Правилник о организацији и уређењу стационарног саобраћаја на територији општине Нови Пазар, којим је ближе прописан начин обављања делатности која му је поверена Законом и коју је утврдио оснивачким актом. На основу члана 26. Уговора о оснивању „Паркинг сервиса Нови Пазар“ а. д., обављање делатности уклањања непрописно и неправилно паркираних возила у Новом Пазару поверено је „Паук сервису“ д. о. о. Нови Пазар. Указује да је Правилником, поред осталог, уређен начин уклањања возила које је остављено на месту на коме је паркирање и заустављање забрањено; да на основу члана 27. Правилника саобраћајна полиција, на основу члана 158. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, одлучује које је возило неправилно паркирано или заустављено, те да поступањем по налогу саобраћајне полиције „Паук сервис“ „као техничко лице“ не ограничава право својине грађана. Такође, за извршену услугу „Паук сервис“, као привредно друштво које је основано за вршење поверених услуга, има право да наплати накнаду, коју је, према члану 158. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, дужан да плати онај који је проузроковао непрописну и незакониту радњу.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 42. став 3. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), издвојио поступак за оцену уставности и законитости Одлуке о моделу решења организације, конструкције финансирања обављања делатности стационарног саобраћаја – јавних паркиралишта у Новом Пазару и формирао предмет ГУо-212/2008.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорени Правилник о организацији и уређењу стационарног саобраћаја на територији општине Нови Пазар („Службени лист општине Нови Пазар“, број 2/07) донела Скупштина „Паркинг сервиса Нови Пазар“ а. д., на седници од 29. јануара 2007. године. Правилник је донет на основу Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, број 125/04), Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС“, бр. 25/2000 и 25/02), Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98), Одлуке Скупштине општине Нови Пазар бр. 400-320/06 од 5. јула 2006. године (чл. 6. и 7.), Одлуке Скупштине Мајере бр. 01-06 од 23. јула 2006. године и Уговора о оснивању „Паркинг сервиса Нови Пазар“ а. д. Нови Пазар. Правилником су утврђене зоне стационарног саобраћаја, услови управљања, одржавања и коришћења јавних паркиралишта, јавних гаража (аутопаркова), наплате паркирања, као и начин обављања послова у области паркирања, заустављања, уклањања и чувања возила на територији Новог Пазара (члан 1.). Оспореним одредбама Правилника прописано је: да по стицању услова за уклањање возила саобраћајна полиција издаје писмени налог ПСНП АД или од њега овлашћеном субјекту да предузме радње на уклањању и транспорту возила до места где ће бити организовано његово чување до тренутка предаје власнику, кориснику или носиоцу права располагања (члан 28.) и да власник, корисник или носилац права располагања возила може своје возило преузети тек по уплати одговарајуће накнаде на име трошкова спровођења поменутих радњи од стране овлашћених службених лица субјекта који управља јавним паркиралиштима (члан 33. став 1.).

Уставом Републике Србије утврђено је: да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује систем локалне самоуправе; правни положај привредних субјеката; систем обављања појединих привредних и других делатности (члан 97. тач.

3. и 6.); да општина, преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (члан 190. став 1. тачка 1.).

Законом о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98) прописано је да општина, град, односно град Београд, у складу са тим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја (члан 2.); одређене су комуналне делатности у смислу тог закона и дато овлашћење скупштини општине да као комуналне одреди и друге делатности од локалног интереса, те да пропише услове и начин њиховог обављања (члан 4.); утврђено је да за обављање комуналних делатности општина оснива јавна комунална предузећа или њихово обављање поверава другом предузећу, односно предузетнику, у складу са законом и прописом скупштине општине (члан 8. став 1.); да скупштина општине прописује услове и начин поверавања обављања комуналних делатности на основу јавног конкурса, а нарочито услове и начин спровођења јавног конкурса, питања која се обавезно регулишу уговором, општински орган који у име општине закључује уговор, време на које се закључује уговор, услове и поступак раскида уговора пре истека времена на које је закључен и права и обавезе које из тога проистекну; да се тим прописом одређује и начин контроле у обављању комуналних делатности, односно пружању комуналних услуга поверених другим предузећима и предузетницима и одређује орган општине који ће се старати о обезбеђивању уговором преузетих обавеза; да изузетно скупштина општине може одлучити да се обављање комуналних делатности у смислу члана 8. ст. 3. и 4. овог закона повери другом предузећу или предузетнику прикупљањем понуда или непосредном погодбом и да је у том случају скупштина општине дужна да обезбеди преглед и стручну оцену поднетих понуда од стране специјализоване организације, у зависности од врсте делатности (члан 12.); да скупштина општине прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, односно комуналних услуга, а нарочито права и обавезе јавног комуналног или другог предузећа, односно предузетника који обављају комуналну делатност и корисника комуналних производа и услуга, начин наплате цене за комуналне производе, односно за коришћење комуналних услуга, као и права корисника у случају неиспоруке или некавалитетне испоруке комуналног производа и невршења, односно некавалитетног вршења комуналне услуге (члан 13. став 1. тач. 3) и 4)); да јавно предузеће, односно друго предузеће или предузетник уз сагласност општине или органа који одреди скупштина општине одлучује о цени комуналних услуга које плаћају непосредни корисници (члан 23.); одређени су елементи за образовање цена комуналних услуга (члан 24.).

Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је да општина, преко својих органа, у складу с Уставом и законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање (члан 20. тачка 5)). Исто овлашћење општине било је прописано и чланом 18. тачка 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), који је био на снази у време доношења оспореног Правилника.

Одлуком о комуналним делатностима („Службени лист општине Нови Пазар“, број 16/06) прописано је да се као комунална делатност од општег интереса за општину Нови Пазар одређује и уређење и одржавање јавних гаража и јавних простора за паркирање (члан 2. тачка 12.). Том одлуком уређени су и услови и начин поверавања обављања комуналних делатности на територији општине Нови Пазар.

Из наведених одредаба Закона о локалној самоуправи и Закона о комуналним делатностима, по оцени Суда, произлази да се услови и начин

организовања послова у вршењу комуналних делатности и услови за коришћење комуналних услуга, права и обавезе јавног предузећа, односно привредног друштва или предузетника коме је поверено обављање комуналне делатности и корисника комуналних услуга и начин наплате цене за коришћење комуналне услуге уређују актом јединице локалне самоуправе. У смислу одредаба члана 23. Закона о комуналним делатностима, јавно предузеће, односно привредно друштво или предузетник коме је поверено обављање комуналне делатности, овлашћено је само да одреди цене комуналне услуге, уз сагласност надлежног органа јединице локалне самоуправе. Полазећи од тога да су оспореним Правилником утврђена општа и посебна јавна паркиралишта, одређене зоне стационарног саобраћаја, уређени услови управљања, одржавања и коришћења јавних паркиралишта и јавних гаража, наплата паркирања, као и начин обављања послова у области паркирања, заустављања, уклањања и чувања возила на територији општине Нови Пазар, Уставни суд је оценио да су оспореним актом уређени односи који се на основу закона уређују актом јединице локалне самоуправе. Како је оспорени Правилник донео привредно друштво које према наведеним законима није овлашћено да својим актом уређује ове односе, оспорени Правилник, по оцени Суда, у целини, а не само оспорене одредбе, није у сагласности са законом.

Полазећи од тога да оспорени Правилник није у сагласности са законом, а да према одредби члана 195. став 1. Устава Републике Србије сви општи акти морају бити у сагласности са законом, Правилник у целини, по оцени Суда, није у сагласности ни са Уставом.

Имајући у виду да је у току поступка оцене уставности и законитости оспореног Правилника правно стање потпуно утврђено, да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање и да Уставни суд има већ заузет став о правним питањима која се покрећу у овом предмету, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио без доношења решења о покретању поступка.

Полазећи од изложеног и одредаба члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду, Уставни суд је донео одлуку као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, Правилник из изреке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IУо-74/2008 од 18. децембра 2008. године (,Службени гласник РС“, број 12/09)

С обзиром на то да је закон на основу кога је донета оспорена Одлука престао да важи, а да се Одлука и даље примењује, Суд је оценом законитости њених оспорених одредаба у односу на важећи Закон о јавним путевима утврдио да исте нису несагласне са тим законом. Наиме, Скупштина општине Чачак је оспореном Одлуком, сагласно одредбама Закона о јавним путевима, уредила ширину заштитног појаса поред општинских и некатегорисаних путева у коме се не могу подизати ограде, дрвеће и засади, нити остављати грађевински и други материјал који не служи одржавању општинских и некатегорисаних путева и уредила начин отклањања последица незаконитих радњи којима се поступа супротно наведеној забрани и новчане казне, не прелазећи висину износа новчане

казне прописане одредбама Закона о прекршајима и Закона о јавним путевима при утврђивању минималног и максималног износа новчане казне за прекршај физичког лица, при чему оспорене одредбе нису несагласне ни са Законом о основама својинскоправних односа према коме се право својине може ограничити у складу са законом.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба члана 10. став 2, члана 19. и члана 33. став 3. Одлуке о путевима („Службени лист општине Чачак“, бр. 2/96, 5/03 и 11/04).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба члана 10. став 2, члана 19. и члана 33. став 3. Одлуке о путевима („Службени лист општине Чачак“, бр. 2/96, 5/03 и 11/04). У иницијативи се наводи да се оспореним одредбама Одлуке ограничава право својине на непокретностима, што је, према мишљењу иницијатора, противно Закону о путевима и Закону о својинскоправним односима.

У одговору секретара Скупштине општине Чачак се наводи да је оспорена Одлука више пута мењана, да је још увек на снази, да су оспорене одредбе члана 10. став 2. и члана 19. у складу са одредбама члана 32. Закона о путевима и одредбама чл. 31. и 36. Закона о јавним путевима („Службени гласник РС“, број 101/05), а да су казнене одредбе садржане у члану 33. оспорене Одлуке прописане у складу са одредбама Закона о прекршајима и казним одредбама садржаним у Закону о путевима.

Уставни суд је утврдио да је Одлуку о путевима („Службени лист општине Чачак“, бр. 2/96, 5/03 и 11/04) донела Скупштина општине Чачак, с позивом на одредбе члана 4. став 2. и члана 5. ст. 1. и 4. Закона о путевима („Службени гласник РС“, број 46/91), члана 16. став 2. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима („Службени лист СФРЈ“, број 50/88) и члана 31. Статута општине Чачак („Службени лист општине Чачак“, бр. 6/91, 1/93, 6/93 и 6/94). Овом одлуком уређују се одржавање, заштита, развој и управљање некатегорисаним путевима, утврђују локални путеви, утврђује начин поверавања на редовно одржавање и заштиту локалних и некатегорисаних путева и улица у насељима које не чине делове магистралних и регионалних путева и одређују правци магистралних и регионалних путева кроз Чачак (члан 1).

Одредбом члана 10. став 1. Одлуке прописано је да се ограде, дрвеће и други засади поред локалних и некатегорисаних путева могу подизати само тако да омогућавају прегледност пута, не угрожавају безбедност саобраћаја и да не доводе до оштећења пута, а оспореном одредбом става 2. овог члана прописано је да ширина заштитног појаса у коме не могу да се подижу ограде, дрвеће и други засади износи 3 метра, рачунајући од спољне ивице земљишног путног појаса. Оспореним одредбама члана 19. Одлуке прописано је: да се грађевински и други материјал који не служи одржавању локалних и некатегорисаних путева не може остављати на путу или поред пута на растојању мањем од три метра, рачунајући од спољне ивице земљишног путног

појаса (став 1.); да је лице које наноси смеће или други материјал на локални и некатегорисани пут дужно, без одлагања, да га очисти, односно уклони на начин на који не омета саобраћај, односно не угрожава безбедност саобраћаја и не наноси штету путу и путним објектима (став 2.); да ако лице које наноси смеће или други материјал на локални и некатегорисани пут не поступи по одредби ст. 1. и 2. овог члана, инспектор за путеве и превоз у друмском саобраћају овлашћен је и дужан да донесе решење којим ће наредити њихово уклањање (став 3.); да ако лице које наноси смеће или други материјал на локални и некатегорисани пут не поступи по одредби ст. 1. до 3. овог члана, локални и некатегорисани пут ће о његовом трошку очистити предузеће коме је поверено одржавање путева (став 4.). Оспореном одредбом члана 33. став 3. Одлуке прописана је новчана казна у износу од 5.000 до 25.000 динара за прекршај грађанина, ако не поступи или поступи супротно чл. 9. до 14. и чл. 16. до 20. ове одлуке.

Одредбама члана 190. Устава Републике Србије, поред осталог, утврђено је: да се општина, преко својих органа, у складу са законом, стара о изградњи, реконструкцији, одржавању и коришћењу локалних путева и улица и других јавних објеката од општинског значаја (став 1. тачка 3.); да општина, у складу са законом, прописује прекршаје за повреде општинских прописа (став 5.).

Одредбом члана 4. став 2. Закона о путевима („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 52/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 42/98), која је била правни основ за доношење оспорене Одлуке, било је прописано да обављање послова одржавања, заштите, коришћења, развоја и управљања локалним и некатегорисаним путевима као и улицама у насељу обезбеђује општина, односно град. Овај закон је у целини престао да важи 1. јануара 2006. године, сагласно одредби члана 100. Закона о јавним путевима („Службени гласник РС“, бр. 101/05 и 123/07).

Законом о јавним путевима уређује се правни положај јавних путева, услови и начин управљања, заштите и одржавања јавних путева, извори и начин финансирања јавних путева, посебни услови за изградњу и реконструкцију јавних путева и инспекцијски надзор (члан 1). Наведеним Законом прописано је и следеће: да је „заштитни појас“ површина уз ивицу земљишног појаса, на спољну страну, чија је ширина одређена овим законом и служи за заштиту јавног пута и саобраћаја на њему (члан 2. тачка 38.); да је заштитни појас са сваке стране општинског пута ширине 5 метара (члан 29. став 1. тачка 4)); да се ограде, дрвеће и засади поред јавних путева подижу тако да не ометају прегледност јавног пута и не угрожавају безбедност саобраћаја (члан 31.); да је забрањено остављање грађевинског и другог материјала поред јавног пута, ако се тиме умањује прегледност на јавном путу (члан 36.); да надзор над спровођењем овог закона, подзаконских аката донетих на основу овог закона и закона и других прописа којима се уређује изградња и реконструкција, као и безбедност саобраћаја на државним путевима, врши Министарство, а инспекцијски надзор врши Министарство преко републичког инспектора за државне путеве (у даљем тексту: инспектор) (члан 86.); да је у вршењу инспекцијског надзора инспектор овлашћен да нареди рушење или уклањање ограда, дрвећа, засада, грађевинског и другог материјала и натписа подигнутих, остављених или постављених супротно одредбама овог закона (члан 89. тачка 5.); да ће се новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара или казном затвора до 30 дана казнити за прекршај физичко лице ако подиже ограде, дрвеће и засаде поред јавних путева супротно члану 31. овог закона (члан 99. тачка 6.), односно оставља грађевински и други материјал поред јавног пута, тако да тиме умањује прегледност на јавном путу (тачка 9.); да се прописи донети на основу Закона о путевима („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 52/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 42/98) примењују до доношења прописа на основу овог закона (члан 102.).

Законом о основама својинскоправних односа („Службени гласник СФРЈ“, бр. 6/80 и 36/90, „Службени лист СРЈ“, број 29/96 и „Службени гласник РС“, број 115/05) регулисано је право својине физичких и правних лица на покретним и непокретним стварима (члан 1.). Право својине се може одузети или ограничити у складу са Уставом и законом (члан 8. Закона).

Одредбом члана 4. Закона о прекршајима („Службени гласник РС“, број 101/05) уређено је: да се прекршаји могу прописивати законом или уредбом, односно одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града и скупштине града Београда (став 1.); да органи овлашћени за доношење прописа о прекршајима могу прописивати само казне и заштитне мере предвиђене овим законом и у границама које одређује овај закон (став 2.); да органи овлашћени за доношење прописа из става 1. овог члана могу прописивати прекршајне казне и заштитне мере само за повреде прописа које они доносе у оквиру своје надлежности утврђене Уставом и законом, под условима одређеним овим законом. Одредбом члана 35. наведеног Закона прописано је да се законом или уредбом новчана казна може прописати у распону од 500,00 до 50.000,00 динара за физичко лице или одговорно лице (став 1. тачка 1.), а одлукама скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града или скупштине града Београда, могу се прописати новчане казне до половине износа прописаног у ставу 1. овог члана (став 2.).

Полазећи од наведених одредаба Устава и закона, Суд је утврдио да је Скупштина општине у извршавању послова заштите локалних и некатегорисаних путева донела оспорену Одлуку у складу са овлашћењима утврђеним Законом о путевима. С обзиром на то да је наведени закон престао да важи, а да се оспорена Одлука и даље примењује, Суд је оценом законитости оспорених одредаба члана 10. став 2. и члана 19. у односу на важећи Закон о јавним путевима, утврдио да ове одредбе нису несагласне са тим законом. Наиме, Скупштина општине је оспореном Одлуком, сагласно одредбама Закона о јавним путевима, уредила ширину заштитног појаса поред општинских и некатегорисаних путева у коме се не могу подизати ограде, дрвеће и засади, нити остављати грађевински и други материјал који не служи одржавању општинских и некатегорисаних путева и уредила начин отклањања последица предузетих незаконитих радњи којима се поступа супротно наведеној забрани. Како се према Закону о основама својинскоправних односа право својине може ограничити у складу са законом, то оспорене одредбе члана 10. став 2. и члана 19. нису несагласне ни са овим законом.

У односу на захтев за оцену законитости одредбе члана 33. став 3. Одлуке, Уставни суд је оценио да је Скупштина општине, сагласно свом уставном и законском овлашћењу, не прелазећи висину износа новчане казне прописане одредбом члана 35. став 2. Закона о прекршајима, утврдила минималан и максималан износ новчане казне за прекршај физичког лица који представљају половину износа новчане казне прописане одредбама члана 99. тач. 6) и 9) Закона о јавним путевима.

Имајући у виду наведено, Уставни суд је нашао да нема основа за покретање поступка, па је, на основу одредбе члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио да иницијативу не прихвати.

Полазећи од изнетог и члана 46. став 1. тачка 5) Закона о Уставном суду, решено је као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-31/2007 од 9. октобра 2008. године

– Комуналне и сродне делатности

Сагласно Уставом и законом утврђеној надлежности јединице локалне самоуправе да уређује област која се односи на комунални ред и јавне површине и законом прописаним овлашћењима општинског комуналног инспектора у поступку вршења инспекцијског надзора, скупштина општине има овлашћење је да својим прописом уреди да је инспекцијска служба општине овлашћена да нареди уклањање ствари и других предмета са јавних површина када су они ту остављени противно прописима општине. Међутим, како је наведеним одредбама Закона о комуналним делатностима изричито прописано да је такве мере у вршењу инспекцијског надзора овлашћен да предузима општински комунални инспектор, Скупштина општине Неготин није могла одредити да је за предузимање ове мере овлашћен грађевински инспектор, због чега је оспорена одредба члана 20. став 1. оспорене Одлуке, у делу који гласи: „грађевински“ несагласна с Уставом и законом. Како одредба члана 18. оспорене Одлуке такође уређује овлашћења грађевинског инспектора у поступку принудног уклањања мањих монтажних објеката, а Уставни суд, сагласно члану 54. став 1. Закона о Уставном суду, није ограничен захтевом иницијатора, то је Суд утврдио да и одредба члана 18. Одлуке, у делу који гласи: „грађевински“, такође није у складу са Уставом и законом.

Имајући у виду да из уставних и законских одредаба произлази да су постављање мањих монтажних објеката на јавним површинама и уређивање комуналних делатности послови из надлежности јединице локалне самоуправе, и да је у оквиру овлашћења скупштине општине, као органа јединице локалне самоуправе, да својим општим актом уређује услове и начин постављања мањих монтажних објеката на јавним површинама и право скупштине општине да одреди да се ради постављања таквих објеката донесе план којим ће се одредити локације за њихово постављање и програм за уређење локација за њихово постављање, као и да уреди поступак доношења таквог плана и програма и орган овлашћен за њихово доношење, Скупштина општине Неготин није прекорачила своја уставна и законска овлашћења када је оспореном одредбом члана 6. став 2. Одлуке прописала да председник општине, као извршни орган јединице локалне самоуправе, доноси План за одређивање локација за постављање мањих монтажних објеката и Програм за уређење тих локација, те није било основа за прихватање иницијативе у овом делу.

Уставни суд, сагласно члану 167. Устава, није надлежан да оцењује начин примене општинских аката, нити да одлучује о законитости управних донетих на основу оспорене Одлуке.

Захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње која је предузета на основу оспорених одредаба Одлуке, Уставни суд је одбацио, јер је донета коначна одлука.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредбе члана 18. и члана 20. став 1. Одлуке о постављању мањих монтажних објеката на јавним површинама на територији општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, бр. 4/06 и 19/06), у делу који гласи: „грађевински“, нису у сагласности са Уставом и законом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 6. став 2. Одлуке из тачке 1.

3. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу одредаба Одлуке из тач. 1. и 2.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке из тачке 1. изреке. У иницијативи се наводи да су одредбе чл. 6. и 20. Одлуке супротне одредбама Закона о планирању и изградњи. Према наводима иницијатора, одредбом члана 20. Одлуке дају се грађевинском инспектору широка овлашћења да уклања мање монтажне објекте. Поред тога, иницијатори оспоравају и начин примене одредаба оспорене Одлуке, као и законитост појединачних решења грађевинског инспектора, донетих на основу Одлуке. Иницијатори захтевају и доношење привремене мере којом ће се забранити уклањање киоска, наводећи да би незаконитим уклањањем киоска претрпели штетне последице.

На основу садржине навода из иницијативе и увидом у текст оспорене Одлуке, утврђено је да се иницијативом захтева: оцена уставности и законитости одредбе члана 6. став 2. Одлуке, јер преостале одредбе члана 6. нису наведене у иницијативи, нити су наведени разлози њиховог оспоравања; оцена уставности и законитости одредбе члана 20. став 1. Одлуке, пошто се оспорава овлашћење грађевинског инспектора да нареди уклањање мањих монтажних објеката; и да се захтева обустава извршења појединачног акта или радње која је предузета на основу оспорених одредаба Одлуке.

Скупштина општине Неготин у одговору наводи да је оспорена одредба члана 6. Одлуке у складу са законом и да је Скупштина општине овлашћена да прописује ко ће вршити инспекцијски надзор, на начин како је то одређено оспореном одредбом члана 20. Одлуке.

У поступку пред Уставним судом утврђено је:

Скупштина општине Неготин, с позивом на члан 98. Закона о планирању и изградњи и члан 18. Статута општине Неготин, донела је Одлуку о постављању мањих монтажних објеката на јавним површинама на територији општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, број 4/06). Одлука је измењена и допуњена доношењем Одлуке о изменама и допунама Одлуке о постављању мањих монтажних објеката на јавним површинама на територији општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, број 19/06), којом нису измењене оспорене одредбе Одлуке.

Оспореном одредбом члана 6. став 2. Одлуке прописано је да План о одређивању локација и Програм за уређење локација за постављање мањих монтажних објеката на јавним површинама на територији општине Неготин, доноси председник општине Неготин. Одредбом члана 18. прописано је, поред осталог, да ће грађевински инспектор спровести поступак принудног уклањања мањег монтажног објекта. Оспореном одредбом члана 20. став 1. Одлуке прописано је да је у вршењу инспекцијског надзора, на основу законских овлашћења, грађевински инспектор дужан

да нареди уклањање мањих монтажних објеката који су постављени противно одредбама ове одлуке и Плану за одређивање локације.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

Оспорена Одлука донета је у време важења Устава Републике Србије од 1990. године. Међутим, полазећи од тога да је оспорена Одлука и даље на снази, Уставни суд је оцену њене уставности и законитости, сагласно одредби члана 167. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије од 2006. године, вршио у односу на важећи Устав и законе.

Уставом је утврђено да општина, преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности и стара се о изградњи, реконструкцији, одржавању и коришћењу локалних путева и улица и других јавних објеката од општинског значаја (члан 190. став 1. тач. 1. и 3.).

Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је: да се локална самоуправа остварује у општини, граду и граду Београду (члан 3. став 1.); да у вршењу своје надлежности, јединица локалне самоуправе доноси прописе самостално, у складу са својим правима и дужностима утврђеним Уставом, законом и другим прописом и статутом (члан 5. став 1.); да општина преко својих органа, у складу са Уставом и законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (између осталог и уређивање, одржавање и коришћење пијаца, паркова, зелених, рекреационих и других јавних површина и др.), као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање (члан 20. тачка 5)); да општина образује инспекцијске службе и врши инспекцијски надзор над извршавањем прописа и других општих аката из надлежности општине (члан 20. тачка 36)); да председник општине, поред осталог, доноси појединачне акте за које је овлашћен законом, статутом или одлуком општине и врши и друге послове утврђене статутом и другим актима општине (члан 44. тач. 5) и 6)).

Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06) прописано је: да постављање мањих монтажних објеката на јавним површинама (киосци, летње баште, покретне тезге и сл.) обезбеђује и уређује општина, односно град, односно град Београд (члан 98. став 1.); да се за израду техничке документације за постављање објеката из става 1. овог члана не примењују услови из овог закона (члан 98. став 2.); да надзор над извршавањем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона, врши министарство надлежно за послове урбанизма и грађевинарства (члан 137. став 1.); да се општини, односно граду, односно граду Београду поверава вршење инспекцијског надзора над изградњом објеката за које издају одобрења за изградњу на основу овог закона (члан 137. став 4.).

Законом о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98) прописано је: да општина, град, односно град Београд, у складу са овим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја (члан 2.); да су комуналне делатности делатности од општег интереса (члан 3.); да су комуналне делатности, у смислу овог закона, делатности производње и испоруке комуналних производа и пружање комуналних услуга, које су незаменљив услов живота и рада грађана и других субјеката на одређеном подручју, и то, поред осталог, одржавање улица, путева и других јавних површина у градовима и другим насељима и јавна расвета (члан 4. став 1. тачка 7)); да послове инспекцијског надзора над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона и над обављањем комуналних делатности, врши општински комунални инспектор (члан 25. став 2.); да је у вршењу инспекцијског надзора комунални инспектор овлашћен да,

поред осталог, нареди уклањање ствари и других предмета са јавних површина, ако су они ту остављени противно прописима општине (члан 25. став 4. тачка 4)).

Полазећи од Уставом и законом утврђене надлежности јединице локалне самоуправе да уређује област која се односи на комунални ред и јавне површине и законом прописаних овлашћења општинског комуналног инспектора у поступку вршења инспекцијског надзора, Уставни суд је оценио да је скупштина општине овлашћена да својим прописом уреди да је инспекцијска служба општине овлашћена да нареди уклањање ствари и других предмета са јавних површина када су они ту остављени противно прописима општине. Међутим, како је наведеним одредбама Закона о комуналним делатностима изричито прописано да је такве мере у вршењу инспекцијског надзора овлашћен да предузима општински комунални инспектор, Скупштина општине Неготин није могла одредити да је за предузимање ове мере овлашћен грађевински инспектор. Имајући то у виду, као и да је Уставом утврђено да општина, преко својих органа, у складу са законом, обавља послове из своје надлежности, Суд је утврдио да оспорена одредба члана 20. став 1. Одлуке, у делу који гласи: „грађевински“, није у складу са Уставом и законом. С обзиром на то да одредба члана 18. оспорене Одлуке такође уређује овлашћења грађевинског инспектора у поступку принудног уклањања мањих монтажних објеката, а да Уставни суд, сагласно члану 54. став 1. Закона о Уставном суду, није ограничен захтевом иницијатора, Суд је утврдио да и одредба члана 18. Одлуке, у делу који гласи: „грађевински“, није у складу са Уставом и законом.

Наводи иницијатора о несагласности оспорених одредаба Одлуке са Законом о планирању и изградњи, нису од утицаја на одлучивање у овом уставном спору, јер се одредбама тог закона не уређују питања вршења надзора у области која се односи на комунални ред и јавне површине, која је предмет уређивања оспореног акта.

Из наведених уставних и законских одредаба, по оцени Уставног суда, произлази да су постављање мањих монтажних објеката на јавним површинама и уређивање комуналних делатности послови из надлежности јединице локалне самоуправе, из чега следи овлашћење скупштине општине, као органа јединице локалне самоуправе, да својим општим актом уређује услове и начин постављања мањих монтажних објеката на јавним површинама. У оквиру тог овлашћења садржано је и право скупштине општине да одреди да се ради постављања таквих објеката, донесе план којим ће се одредити локације за њихово постављање и програм за уређење локација за њихово постављање, као и да одреди поступак доношења таквог плана и програма и орган овлашћен за њихово доношење. Имајући то у виду, Уставни суд је оценио да Скупштина општине Неготин није прекорачила своја уставна и законска овлашћења када је оспореном одредбом члана 6. став 2. Одлуке прописала да председник општине, као извршни орган јединице локалне самоуправе, доноси План за одређивање локација за постављање мањих монтажних објеката и Програм за уређење тих локација. Стога је Уставни суд одлучио да не прихвати иницијативу у овом делу.

У погледу навода иницијатора којима се оспорава начин примене одредаба оспорене Одлуке и законитост појединачних решења донетих на основу Одлуке, Уставни суд је констатовао да, сагласно члану 167. Устава, није надлежан да оцењује начин примене општих аката, нити да одлучује о законитости управних аката.

Будући да је у току поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Уставни суд је одлучио без доношења решења о покретању поступка, у смислу члана 53. став 2. Закона о Уставном суду.

Захтев иницијатора за обуставу извршења појединачног акта, односно радње која је предузета на основу оспорених одредаба Одлуке, Уставни суд је одбацио,

сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, јер је донета коначна одлука.

Полазећи од изнетог, а на основу одредаба члана 45. тач. 1) и 4) и члана 46. тач. 3) и 5) Закона о Уставном суду и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, одредбе члана 18. и члана 20. став 1. Одлуке у делу који гласи: „грађевински“, наведене у тачки 1. изреке, престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IV-267/2006 (,Службени гласник РС“, број 17/09)
од 18. децембра 2008. године

Уставно и законско овлашћење општине да на својој територији уреди одређена питања од значаја за задовољавање потреба грађана у области занатства, туризма и угоститељства, па и питање подручја на својој територији на којима се могу, односно не могу обављати одређене пословне делатности, не обухвата и могућност прописивања као у члану 2. оспорене Одлуке Скупштине општине Зајечар, да у сваком конкретном случају општински архитекта и стручна комисија одређују локације на којима се неће моћи обављати тачно одређене делатности, јер се тиме одлучивање о питањима територијалног ограничења обављања одређених делатности преноси на одређена лица, која о наведеним питањима одлучују од случаја до случаја, без претходно утврђених критеријума, чиме се стављају у различит правни положај привредни субјекти који обављају те делатности и нарушава уставни принцип о једнаком правном положају свих привредних субјеката који припадају одређеној врсти делатности из члана 84. став 1. Устава.

Како су остале одредбе оспорене Одлуке садржински и логички повезане са оспореним чланом 2. Одлуке, јер се односе на извршење те одредбе, а Уставни суд, сагласно члану 54. став 1. Закона о Уставном суду, није ограничен захтевом иницијативе, то је утврђено да оспорена Одлука у целини није у сагласности са Уставом и законом.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлука о одређивању места на којима се не могу обављати одређене делатности („Службени лист општине Зајечар“, број 5/05) није у сагласности са Уставом и законом.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба чл. 2, 4, 5. и 6. Одлуке о одређивању места на

којима се не могу обављати одређене делатности („Службени лист општине Зајечар“, број 5/05). У иницијативи се наводи да је одредбом оспореног члана 2. Одлуке прописано да ће у улицама које окружују школе, општински архитекта и комисија коју одреди председник општине, у сваком конкретном случају, одредити локације на којима се неће моћи обављати угоститељска делатност и трговина на мало алкохолним пићима, чиме се, по мишљењу иницијатора, ствара неравноправност у погледу општих услова за рад. Даље се наводи да се Одлуком не одређују унапред познати услови и критеријуми, већ се то препушта комисији која на истом подручју неком може дозволити обављање наведених делатности, а неком не, што је, по налажењу иницијатора, у супротности с Уставом Републике Србије. Иницијативом се оспоравају и одредбе чл. 5. и 6. Одлуке којима су прописане новчане казне за учињени прекршај, што је, по мишљењу иницијатора, у супротности са Законом о прекршајима.

У одговору Скупштине општине Зајечар се наводи да је Одлука донета с позивом на одредбе члана 18. тачка 21) Закона о локалној самоуправи и члана 21. Статута општине Зајечар. Образлажући разлоге за доношење предметне одлуке, доносилац акта истиче да је доношењу Одлуке претходила седница Савета за безбедност на којој је расправљано о безбедности деце у школи и око ње и предложено да се као мера забрани точење и продаја алкохолних пића у непосредној близини школа. У одговору се наводи да се Одлуком не ствара неравноправност у погледу општих услова за рад, нити се предузетници који се баве овом делатношћу стављају у зависан положај, већ је сврха и разлог доношења овакве одлуке била заштита деце.

У поступку пред Уставним судом утврђено је да је Одлуку о одређивању места на којима се не могу обављати одређене делатности, с позивом на одредбе члана 18. тачка 21) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) и члана 21. Статута општине Зајечар („Службени лист општине Зајечар“, број 14/02), донела Скупштина општине Зајечар и да је Одлука објављена у „Службеном листу општине Зајечар“, број 5/05. Оспореном одредбом члана 2. Одлуке прописано је да ће у улицама које окружују основне и средње школе, општински архитекта и стручна комисија коју именује председник општине, у сваком конкретном случају, одредити локације где неће моћи да се обављају следеће делатности: угоститељска, осим делатности млечних ресторана и кафе-посластичарница које не служе пића која садрже алкохол и не врше продају дувана; трговина на мало алкохолним пићима (укључујући и пиво) и дуваном.

Увидом у предметну Одлуку констатовано је да су преосталих седам чланова Одлуке непосредно повезани са чланом 2. Одлуке, јер се односе на спровођење члана 2. Одлуке и прописане прекршаје за непоступање сагласно одредби члана 2. Одлуке.

Иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке поднета је Уставном суду у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи 8. новембра 2006. године, даном проглашења Устава Републике Србије од 2006. године. Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), на основу кога је донета оспорена Одлука, који је био на снази у време подношења иницијативе и у односу на који је тражена оцена законитости, престао је да важи 29. децембра 2007. године, даном ступања на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07). Полазећи од наведеног, Уставни суд је уставност и законитост материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно члану 167. став 1. тачка 4. Устава, оценио у односу на Устав и Закон који је на снази.

Уставом Републике Србије од 2006. године утврђено је: да је предузетништво слободно и да се предузетништво може ограничити законом, ради заштите здравља људи, животне средине и природних богатстава и ради безбедности

Републике Србије (члан 83.); да сви имају једнак правни положај на тржишту и да су забрањени акти којима се, супротно закону, ограничава слободна конкуренција, стварањем или злоупотребом монополског или доминантног положаја (члан 84. ст. 1. и 2.); да је општина надлежна да се, преко својих органа, у складу са законом, стара о развоју и унапређењу туризма, занатства, угоститељства и трговине (члан 190. став 1. тачка 5)); да је правни поредак Републике Србије јединствен, да је Устав највиши правни акт Републике Србије и да сви закони и други општи акти донети у Републици Србији морају бити сагласни са Уставом (члан 194. ст. 1. до 3.); да статuti, одлуке и сви други општи акти аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са законом (члан 195. став 2.).

Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) у члану 20. тачка 24) прописује да се општина, преко својих органа, у складу с Уставом и законом, стара о развоју и унапређењу угоститељства, занатства и трговине, одређује радно време, места на којима се могу обављати одређене делатности и друге услове за њихов рад.

Сагласно одредби члана 190. став 1. тачка 5. Устава и одредби члана 20. тачка 24) Закона о локалној самоуправи, Уставни суд је утврдио да је општина овлашћена да на својој територији уреди одређена питања од значаја за задовољавање потреба грађана у области занатства, туризма и угоститељства. Тиме је општини дато овлашћење да уреди и питање подручја на својој територији на којима се могу, односно не могу обављати одређене пословне делатности.

Међутим, Уставни суд је оценио да је Скупштина општина Зајечар, прописујући оспореним чланом 2. предметне Одлуке да ће у сваком конкретном случају општински архитекта и стручна комисија одређивати локације на којима се неће моћи обављати тачно одређене делатности, ставила у различит и неједнак правни положај привредне субјекте који обављају те делатности. Ово из разлога што је Скупштина општине Зајечар решавање овог питања пренела на одређена лица која, без претходно утврђених критеријума, од случаја до случаја, утврђују таква места.

По оцени Суда, Скупштина општине Зајечар питање територијалног ограничења обављања одређених делатности није уредила на начин који би обезбедио једнак правни положај за све привредне субјекте који припадају одређеној врсти делатности. Зато је Уставни суд утврдио да је оспорена одредба члана 2. Одлуке у супротности са одредбом члана 84. став 1. Устава. Преостале одредбе оспорене Одлуке су садржински и логички повезане, јер се односе искључиво на извршење члана 2. Одлуке. Из тог разлога је Уставни суд, сагласно члану 54. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), утврдио да оспорена одлука у целини није у сагласности са Уставом и законом.

Имајући у виду да је току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање о уставности и законитости оспорене Одлуке, Уставни суд је, сагласно члану 53. став 2. Закона о Уставном суду, одлучио без доношења решења о покретању поступка.

Полазећи од изнетог, а на основу одредаба члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду, Суд је одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, Одлука наведена у изреци престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IY- (,Службени гласник РС“, број 114/08)
376/2005 од 30. октобра 2008. године

Полазећи од одредаба закона којима је општина овлашћена да уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, да обезбеђује материјалне, техничке и друге услове за изградњу, одржавање и функционисање комуналних објеката, техничко и технолошко јединство система и опште услове за трајно и континуирано обављање комуналних делатности, као и да прописује права и обавезе даваоца и корисника услуге снабдевања топлотном енергијом, општина је, одређујући оспореним одредбама члана 34. ст. 1. и 2. Одлуке услове под којима се може отказати коришћење услуге грејања, уредила односе даваоца и корисника услуга у оквиру законом утврђеног овлашћења.

Утврђивање обавезе корисника да плаћа 30% цене грејања за просторије у којима „не функционише грејање“, како је то прописано оспореном одредбом члана 34. став 3. Одлуке, није несагласно са законом, имајући у виду законом прописане обавезе даваоца услуге и елементе за образовање цена комуналних услуга, као и законом утврђена овлашћења јединице локалне самоуправе да својим актом уређује права и обавезе даваоца и корисника ове комуналне услуге. Уставни суд није надлежан да цени оправданост и целисходност оспореног решења, односно да ли прописани проценат предвиђен оспореном одредбом одражава реалну вредност трошкова топлотне енергије која се и поред обустављања, због техничко-технолошког јединства система, кориснику пружа у одређеном обиму.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 34. Одлуке о грејању („Службени лист општине Чачак“, бр. 4/02, 11/04 и 4/07).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности члана 34. Одлуке о грејању – пречишћен текст („Службени лист општине Чачак“, број 4/02). Подносилац иницијативе сматра да се оспореним одредбама Одлуке Јавно предузеће, као произвођач и испоручилац топлотне енергије, и корисници топлотне енергије доводе у неједнак положај на тржишту, те да из наведених разлога оспорени члан Одлуке није у сагласности са одредбама члана 84. Устава. Навео је и примере, односно ситуације из којих се, по његовом мишљењу, може закључити да оспорени члан 34. Одлуке у примени доводи у неједнак положај кориснике услуге грејања.

Скупштина града Чачка се није изјашњавала о разлозима оспоравања члана 34. Одлуке, већ је само доставила текст оспорене Одлуке, као и Одлуке о изменама Одлуке о грејању („Службени лист општине Чачак“, број 11/04) и Одлуке о изменама и допунама Одлуке о грејању („Службени лист општине Чачак“, број 4/07), које су донете на основу члана 13. став 1. Закона о комуналним делатностима.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Одлука о грејању („Службени лист општине Чачак“, број 4/02) на снази и да каснијим изменама и допунама нису мењане одредбе оспореног члана 34. Одлуке. Одредбама члана 34. Одлуке прописано је: да корисник топлотне енергије може отказати преузимање топлотне енергије захтевом у писменој форми и да се отказ може поднети само на крају грејне сезоне, и то најкасније 30 дана од дана завршетка грејне сезоне (став 1.); да је отказивање коришћења топлотне енергије могуће само за делове зграда који представљају техничку целину (једна подстаница или индивидуална котларница (став 2.); да у случају да у појединим просторијама корисника услуга не функционише грејање, корисник услуге грејања плаћа 30% од укупног задужења за ту просторију (став 3.). Другим одредбама Одлуке уређене су обавезе даваоца услуге, односно начин испоруке топлотне енергије, као и права корисника у случају неодговарајућег пружања те услуге (чл. 24. до 33.).

Одредбама Устава утврђено је: да сви имају једнак положај на тржишту и да су забрањени акти којима се, супротно закону, ограничава слободна конкуренција, стварањем или злоупотребом монополског или доминантног положаја (члан 84. ст. 1. и 2.); да општина, преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (члан 190. став 1. тачка 1.).

Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је да општина, преко својих органа, у складу с Уставом и законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (производња и снабдевање паром и топлим водом), као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање (члан 20. тачка 5)).

Законом о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98) прописано је: да општина, у складу са овим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности, као и да су комуналне делатности, делатности од општег интереса (чл. 2. и 3.); да је производња и снабдевање паром и топлим водом, незаменљив услов живота и рада грађана и других субјеката на одређеном подручју, као и шта се сматра комуналном делатношћу – производња и снабдевање паром и топлим водом (члан 4. став 1. тачка 3) и члан 5. тачка 3)); да су обавезе општине да у циљу организованог и трајног обављања и развоја комуналних делатности обезбеђује материјалне, техничке и друге услове за изградњу, одржавање и функционисање комуналних објеката, техничко и технолошко јединство система и опште услове за трајно и континуирано обављање комуналних делатности (члан 6.); да за обављање комуналних делатности општина оснива јавна комунална предузећа, или њихово обављање поверава другом предузећу, односно предузетнику у складу са законом и прописом скупштине општине (члан 8. став 1.); да општина прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, односно комуналних услуга, поред осталог, и начин обезбеђења континуитета у вршењу комуналних делатности, права и обавезе јавног комуналног предузећа и корисника комуналних производа и услуга, као и начин наплате цене за коришћење комуналних услуга, односно производа (члан 13.); да јавно предузеће организује свој рад и пословање на начин којим се обезбеђује стална функционална способност комуналних објеката, одржавањем грађевинских и других објеката, постројења и опреме који служе за обављање комуналних делатности (члан 14. тачка 7)); да се средства за обављање и развој комуналних делатности обезбеђују и из прихода од продаје комуналних производа, односно услуга (члан 22. став 1.). Чланом 24. Закона прописано је да елементе за образовање цена комуналних услуга чине: врста, обим и квалитет комуналних услуга који се утврђује стандардима и нормативима које пропише општина; вредност средстава ангажованих у пружању услуга; обим и квалитет

уложеног рада у обављању комуналних услуга; висина материјалних трошкова у обављању комуналних услуга, као и други елементи у зависности од услова на тржишту и специфичности појединих комуналних услуга.

Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/04) прописано је да надлежни орган јединице локалне самоуправе, града, односно Града Београда својим прописом утврђује услове и начин обезбеђивања континуитета у снабдевању топлотном енергијом купаца на свом подручју, права и обавезе произвођача и дистрибутера топлотне енергије, права и обавезе купаца топлотне енергије, одређује орган који доноси тарифне системе, издаје лиценце и који даје сагласност на цене топлотне енергије и прописује друге услове којима се обезбеђује редовно и сигурно снабдевање купаца топлотном енергијом, у складу са законом (члан 145. став 1.).

Полазећи од наведених одредаба закона, којима је општина овлашћена да уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, да обезбеђује материјалне, техничке и друге услове за изградњу, одржавање и функционисање комуналних објеката, техничко и технолошко јединство система и опште услове за трајно и континуирано обављање комуналних делатности, као и да прописује права и обавезе даваоца и корисника услуге снабдевања топлотном енергијом, општина је одређујући оспореним одредбама члана 34. ст. 1. и 2. Одлуке услове под којима се може отказати коришћење услуге грејања, по оцени Суда, уредила односе даваоца и корисника услуга у оквиру законом утврђеног овлашћења. С обзиром на то да су права корисника у случају пружања неодговарајуће услуге грејања уређена одредбама члана 31. Одлуке, те да су одредбама члана 34. ст. 1. и 2. уређени услови отказа уговора о пружању услуге грејања, оспореном одредбом члана 34. став 3. Одлуке, по оцени Суда, прописана је обавеза плаћања накнаде грејања за просторије у којима због отказа уговора „не функционише грејање“, а које се из разлога што не представљају „техничку целину“ не могу у потпуности искључити из система грејања. Утврђивање обавезе корисника да плаћа 30% цене грејања за просторије у којима „не функционише грејање“, како је то прописано оспореном одредбом члана 34. став 3. Одлуке, по оцени Суда, није несагласно са законом, имајући у виду законом прописане обавезе даваоца услуге и елементе за образовање цена комуналних услуга, према којима се кроз цену услуге обезбеђује и одржавање вредности средстава ангажованих у њеном пружању. Будући да давалац услуге због техничких својстава система испоруке топлотне енергије није у могућности да у потпуности обустави услугу грејања у просторијама које се не могу искључити из система заједничког грејања, да и даље користи своја средства за одржавање система за грејање и тих просторија, да просторије које се греју преко заједнички уграђених инсталација и након отказивања уговора о њиховом грејању и даље примају одређену количину топлотне енергије, утврђивање одговарајуће обавезе власнику или кориснику тог простора на начин одређен оспореном одредбом члана 34. став 3. Одлуке, по оцени Суда, није несагласно са законом утврђеним овлашћењем јединице локалне самоуправе да својим актом уређује права и обавезе даваоца и корисника ове комуналне услуге. При томе Суд, на основу члана 167. Устава, није надлежан да цени оправданост и целисходност оспореног решења, односно да ли прописани проценат предвиђен оспореном одредбом одражава реалну вредност трошкова топлотне енергије која се и поред обустављања, због техничко-технолошког јединства система, кориснику пружа у одређеном обиму.

По оцени Уставног суда, нису основани ни наводи подносиоца иницијативе да оспорени члан Одлуке није у сагласности са одредбама члана 84. Устава. Ово из разлога што је општина, на основу наведених закона, овлашћена да уређује права и обавезе даваоца и корисника услуга, односно да уређује облигационе односе у пружању ове комуналне услуге. У том смислу, акт општине којим се, на

основу овлашћења утврђеног законом, уређују ова питања, по оцени Суда, има значење прописа који обавезује уговорне стране, сагласно одредби члана 27. став 2. Закона о облигационим односима.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да нема основа за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 34. Одлуке о грејању, те да иницијативу, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), не треба прихватити.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, Суд је донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУл-14/2008 од 18. децембра 2008. године

Скупштина општине Краљево је, у складу са својим законским овлашћењем које је засновано на Уставу – да уређује и обезбеђује услове обављања комуналне делатности производње и снабдевања паром и топлом водом и њен развој, уредила и питање утврђивања цене прикључка објекта на примарну мрежу топловода, на начин како је то прописано одредбом члана 1. алинеја 4. Одлуке у деловима који се оспоравају.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 1. алинеја 4. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о снабдевању топлотном енергијом („Службени лист општине Краљево“, број 24/03), у деловима који гласе „цену прикључка из става три“ и „овог члана утврђује Управни одбор Јавног предузећа 'Топлана' уз сагласност оснивача“.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 1. алинеја 4. Одлуке наведене у изреци, у деловима који гласе „цену прикључка из става три“ и „овог члана утврђује Управни одбор Јавног предузећа 'Топлана' уз сагласност оснивача“. У иницијативи се наводи да оспорена одредба није у складу са Уставом и законом, јер се њоме уводи обавеза плаћања „доприноса за финансирање материјалне основе предузећа, за финансирање изградње мреже топловода чија се изградња може финансирати само из извора утврђених Законом о комуналним делатностима“. Скупштина општине, према мишљењу иницијатора, није законом овлашћена за увођење таквог доприноса. Иницијатор наводи да је такав допринос био уведен и раније донетим одлукама о снабдевању топлотном енергијом, а о чијој оцени уставности и законитости је одлучивао Уставни суд, који је својим одлукама бр. IУ 176/91 од 10. септембра 1992. године и IУ 80/93 од 3. фебруара 1994. године утврдио да увођење таквог доприноса није у складу са Уставом и законом.

Општинска управа – општине Краљево у одговору наводи да је Скупштина општине Краљево, сагласно својим законским овлашћењима, донела оспорену Одлуку.

У поступку пред Уставним судом утврђено је:

Привремени орган општине Краљево, с позивом на чл. 13, 15. и 22. Закона о комуналним делатностима, чл. 3. и 6. Одлуке о распуштању Скупштине општине Краљево и образовању привременог органа општине Краљево и чл. 2. и 19. Пословника о раду Привременог органа, донео је Одлуку о изменама и допунама Одлуке о снабдевању топлотном енергијом („Службени лист општине Краљево“, број 24/03).

Оспореном Одлуком допуњена је Одлука о снабдевању топлотном енергијом („Службени лист општине Краљево“, бр. 13/90, 2/92, 1/93, 7/93, 14/93, 14/97, 22/98 и 15/99). Одредбом члана 1. оспорене Одлуке прописано је да се у члану 14. Одлуке о снабдевању топлотном енергијом додају четири нова става, која су садржана у четири алинеје наведеног члана 1. Одлуке.

Одредбом члана 1. алинеја 1. Одлуке прописано је да уколико изграђена примарна мрежа топловода својим капацитетом омогућава прикључење, одобриће се према техничким условима прикључење објекта на постојећу примарну мрежу. На основу оспорене Одлуке о изменама и допунама, ова одредба постала је одредба члана 14. став 3. Одлуке о снабдевању топлотном енергијом.

Оспореном одредбом члана 1. алинеја 4. Одлуке прописано је да цену прикључка из става 3. и висину средстава из става четири овог члана утврђује Управни одбор Јавног предузећа „Топлана“ уз сагласност оснивача.

Према члану 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поступци пред Уставним судом започети пре ступања на снагу овог закона, окончаће се по одредбама овог закона.

Устав Републике Србије од 1990. године, који је важио у време подношења предметне иницијативе, престао је да важи 8. новембра 2006. године ступањем на снагу новог Устава Републике Србије, тако да се оцена уставности оспорене одлуке може вршити у односу на одредбе важећег Устава. Такође, оцена законитости оспореног општег акта, сагласно одредбама члана 167. Устава, може се вршити само у односу на важеће законе.

Уставом је утврђено да општина, преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (члан 190. став 1. тачка 1.).

Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је да општина преко својих органа, у складу са Уставом и законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (између осталог и производња и снабдевање паром и топлотом водом), као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање (члан 20. тачка 5)).

Законом о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98) прописано је: да општина, град, односно град Београд, у складу са овим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја (члан 2); да су комуналне делатности, делатности од општег интереса (члан 3); да су комуналне делатности, у смислу овог закона, делатности производње и испоруке комуналних производа и пружање комуналних услуга, које су незаменљив услов живота и рада грађана и других субјеката на одређеном подручју, и то, поред осталог, производња и снабдевање паром и топлотом водом (члан 4. став 1. тачка 3)); да је производња и снабдевање паром и топлотом водом производња, сакупљање и испорука топле воде и паре из даљинског централизованог извора или појединачних извора за грејање стамбених зграда и станова, као и пословних просторија, топловодном мрежом од подстаница потрошача, односно мерног инструмента, обухватајући и подстаницу, односно мерни инструмент (члан 5. тачка 3));

да, поред осталог, и делатност производње и снабдевање паром и топлим водом обављају јавна комунална предузећа (члан 8. став 2.); да скупштина општине прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, односно комуналних услуга, а нарочито: техничко, санитарно-хигијенске и здравствене и друге посебне услове за обављање делатности којима се обезбеђује одређени обим, врста и квалитет услуга, ако њихов квалитет није прописан, начин обезбеђивања континуитета у вршењу комуналних делатности, права и обавезе јавног комуналног или другог предузећа, односно предузетника, који обављају комуналну делатност и корисника комуналних производа и услуга и др. (члан 13. став 1. тач. 1) до 3)); да се средства за обављање и развој комуналних делатности обезбеђују из прихода од продаје комуналних производа, односно услуга, дела накнада за уређивање и коришћење грађевинског земљишта, самодоприноса, као и других извора, у складу са законом (члан 22. став 1.); да јавно комунално предузеће одлучује, уз сагласност скупштине општине, односно органа који скупштина одреди о цени комуналних производа и комуналних услуга коју плаћају непосредни корисници (испорука воде и топлотне енергије и др.) (члан 23. став 1.).

Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/04) прописано је да надлежни орган јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда својим прописом утврђује услове и начин обезбеђивања континуитета у снабдевању топлотном енергијом купаца на свом подручју, права и обавезе произвођача и дистрибутера топлотне енергије, права и обавезе купаца топлотне енергије, одређује орган који доноси тарифне системе, издаје лиценце и који даје сагласност на цене топлотне енергије и прописује друге услове којима се обезбеђује редовно и сигурно снабдевање купаца топлотном енергијом, у складу са законом (члан 145. став 1.).

Полазећи од наведених уставних и законских одредаба, Уставни суд је оценио да је Скупштина општине Краљево, у складу са својим овлашћењем да уређује и обезбеђује услове обављања комуналне делатности производње и снабдевања паром и топлим водом и њен развој, уредила и питање утврђивања цене прикључка објекта на примарну мрежу топловода, на начин како је то прописано одредбом члана 1. алинеја 4. Одлуке, у деловима који се оспоравају.

Разлози оспоравања које иницијатор наводи, према оцени Уставног суда, нису основани, јер се оспореном одредбом Одлуке не уређује питање увођења посебних накнада, доприноса за финансирање изградње мреже топловода, нити за финансирање материјалне основе јавног предузећа, већ се утврђују трошкови, тј. цена прикључка објекта на топловодну мрежу. Позивање иницијатора на наведене одлуке Уставног суда такође је без основа, јер су предмет оцене Суда у тим предметима биле одредбе којима је била утврђена обавеза инвеститора да за прикључење објекта на систем даљинског грејања плаћа накнаду за топлотни извор и разводну топлотну мрежу, односно утврђена обавеза инвеститора да удружују средства са јавним комуналним предузећем, на име проширења капацитета тог предузећа.

Из наведених разлога, Уставни суд је оценио да наведена одредба Одлуке, у деловима који се оспоравају, није у супротности са Уставом и законом, те сагласно члану 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), није прихватио поднету иницијативу.

На основу изнетог и одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-191/2005 од 11. децембра 2008. године

Скупштина општине била је законом овлашћена да својим прописом утврди техничке услове за коришћење канализационе мреже, као и права и обавезе јавног предузећа у пружању услуга пречишћавања и одвођења атмосферских и отпадних вода, са једне стране, те корисника ове комуналне услуге да одржавају кућну канализацију, са друге стране, на начин прописан одредбом оспореног члана 34. став 1. Одлуке, према којој се под јавном канализацијом подразумева улична мрежа канализације са канализационим прикључком од главног колектора до прве ревизионе шахте.

С обзиром на то да је подносилац иницијативе одустао од иницијативе за оцену уставности оспорене Одлуке, Уставни суд је закључио да се поступак у том делу оконча, јер није нашао основа да сам настави поступак у истом делу, сагласно одредби члана 68. став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08).

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 34. став 1. Одлуке о комуналним делатностима ("Службени лист општина", бр. 14/98, 3/99, 9/01, 18/01, 5/02, 12/03 и 4/05), коју је донела Скупштина општине Књажевац.

2. Окончава се поступак за оцену уставности одредбе члана 34. став 1. Одлуке из тачке 1.

Образложење

Уставном суду је 27. јула 2006. године поднета иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 34. став 1. Одлуке о комуналним делатностима („Службени лист општина“, бр. 14/98, 3/99, 9/01, 18/01, 5/02, 12/03 и 4/05), коју је донела Скупштина општине Књажевац. Подносилац иницијативе наводи да је оспорена одредба Одлуке несагласна са одредбом члана 5. став 1. тачка 2. Закона о комуналним делатностима. Дописом од 30. септембра 2008. године обавестио је Уставни суд да „повлачи“ иницијативу за оцену уставности оспорене одредбе Одлуке. Иницијатор сматра да јавна предузећа морају бити одговорна за одржавање целокупне канализационе мреже, а не само за део исте, „до прве ревизионе шахте“, како је оспореном одредбом наведене Одлуке прописано. Такође наводи да се обратио Уставном суду, јер од оцене законитости оспорене Одлуке зависи исход спора који је покренуо код Општинског суда у Књажевцу, ради накнаде штете коју је претрпео због пада у шахт.

У одговору доносиоца оспорене Одлуке наводи се, поред осталог, да је Скупштина општине Књажевац, оспорену Одлуку донела у складу са овлашћењима из Закона о комуналним делатностима да уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја, те је прописала услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и у склопу тога, чланом 34. оспорене Одлуке, утврдила који се објекти сматрају јавном канализацијом, односно кућном канализацијом. Такође се наводи да се спорни шахт налази на тротоару испред стамбене зграде, да припада стамбеној згради (која нема свој дворишни простор) и да су сами станари – корисници

надлежни за одржавање овог шахта, јер је у питању четврти ревизиони шахт од главног колектора, који се не сматра јавном канализацијом у смислу наведене Одлуке.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорена Одлука о комуналним делатностима донета с позивом на одредбе чл. 2. и 23. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98). Оспореном одредбом члана 34. став 1. Одлуке прописано је да се под јавном канализацијом подразумева целокупна улична мрежа канализације, канализациони прикључци (од главног колектора до прве ревизионе шахте), објекти за прихватање и одвођење вода до постројења за њихово пречишћавање, објекти постројења за пречишћење и опрема у њима, као и канал – цевовод за одвођење пречишћених вода. Одредбом става 2. овог члана Одлуке прописано је да се под кућном канализацијом подразумевају хоризонтални и вертикални водови у објекту, дворишту и кругу до прве ревизионе шахте. Одредбама члана 38. ст. 1. и 2. Одлуке прописано је да се кућна канализација спаја са јавном канализацијом преко канализационог прикључка и да је канализациони прикључак цевни спој од главног колектора јавне канализације до прве ревизорне шахте.

Законом о комуналним делатностима прописано је да: општина, град, односно град Београд, у складу са овим законом уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја (члан 2.); комуналне делатности обухватају пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода, сакупљање и уклањање отпадних, атмосферских и површинских вода са јавних површина канализацијом, одводним каналима, дренажом или на други начин, њихово пречишћавање и испуштање из мреже, одржавање канализационе мреже, канала, сливника и других објеката за уклањање вода, чишћење септичких јама, као и сакупљање искоришћених вода од прикључка потрошача на уличну мрежу и одвођење канализационом мрежом, пречишћавање и испуштање из мреже (члан 5. став 1. тачка 2)); да скупштина општине прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услова за коришћење комуналних производа и услуга, а нарочито техничко, санитарно-хигијенске и здравствене и друге посебне услове за обављање делатности којима се обезбеђују одређени обим, време и квалитет услуга, права и обавезе јавног комуналног или другог предузећа, односно предузетника, који обављају комуналну делатност и корисника комуналних производа и услуга (члан 13. став 1. тач. 1) и 3)).

Из наведених одредаба Закона произлази да је скупштина општине била овлашћена да својим прописом утврди техничке услове за коришћење канализационе мреже, као и права и обавезе јавног предузећа у пружању услуга пречишћавања и одвођења атмосферских и отпадних вода, са једне стране, те корисника ове комуналне услуге да одржавају кућну канализацију, са друге стране. С обзиром на то да канализациони прикључак представља цевни спој кућне канализације са уличном канализацијом од прве ревизионе шахте до главног колектора јавне канализације, а да према одредби члана 5. став 1. тачка 2) Закона, комунална делатност пречишћавања и одвођења атмосферских и отпадних вода, поред осталог, обухвата и сакупљање искоришћених вода од прикључка потрошача на уличну мрежу и одвођење канализационом мрежом, Уставни суд је оценио да оспорена одредба члана 34. став 1. Одлуке, према којој се под јавном канализацијом подразумева улична мрежа канализације са канализационим прикључком од главног колектора до прве ревизионе шахте, није несагласна са законом. Стога је Суд утврдио да нема основа за прихватање поднете иницијативе за оцену законитости оспорене Одлуке, сагласно члану 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

С обзиром на то да је подносилац иницијативе одустао од иницијативе за оцену уставности оспорене Одлуке, Уставни суд је закључио да се поступак у том делу оконча, јер није нашао основа да сам настави поступак у истом делу, сагласно одредби

члана 68. став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08).

На основу изложеног и члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, као и одредаба члана 82. тачка 8. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-204/2006 од 16. октобра 2008. године

Општина Бајина Башта је, по оцени Уставног суда, била законом овлашћена да оспореном одредбом Одлуке о општем уређењу, чистоћи и комуналној хигијени на територији општине Бајина Башта, приређивање музичких програма или ангажовање музике уживо у угоститељским објектима услови предузимањем одређених мера и обавеза, а у циљу заштите од буке, односно заштите животне средине на својој територији. Условљавајући приређивање музичких програма и ангажовање музике уживо обавезом мерења и подешавања нивоа буке и уграђивања електронских лимитатора звука на музичке уређаје, општина није ограничила обављање делатности у угоститељским објектима, већ је вршила своју надлежност у области заштите животне средине, у складу са законом, не ограничавајући при томе обављање угоститељске делатности.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретања поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 5. став 4. Одлуке о општем уређењу, чистоћи и комуналној хигијени на територији општине Бајина Башта („Службени лист општине Бајина Башта“, бр. 3/02, 5/02, 4/03 и 5/06).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредбе члана 5. став 4. Одлуке о општем уређењу, чистоћи и комуналној хигијени на територији општине Бајина Башта („Службени лист општине Бајина Башта“, бр. 3/02, 5/02, 4/03 и 45/06). У иницијативи се наводи да је оспореном одредбом, супротно члану 72. Закона о заштити животне средине, општина Бајина Башта прописала обавезу за угоститељске објекте који приређују музичке програме и ангажују музику уживо, да претходно морају извршити мерење и подешавање нивоа буке и уградити електронске лимитаторе звука на музичке уређаје.

Образлажући разлоге за доношење оспорене одредбе, Скупштина општине Бајина Башта у свом одговору истиче да је оспорена одредба донета на иницијативу и константне захтеве грађана, сагласно одредби члана 18. тачка 21) тада важећег Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), којим је јединица локалне самоуправе била овлашћена да се стара о развоју и унапређењу угоститељства, занатства и трговине, уређује радно време, места на којима

се могу обављати одређене делатности и друге услове за њихов рад. У одговору се наводи да унапређење угоститељства не подразумева само подстицај отварања што већег броја угоститељских објеката на подручју општине, већ и стварање и обезбеђивање услова да се ова делатност обавља на начин којим се не угрожавају слободе и права других грађана у ужој и широј околини тих објеката. Нарочито се истиче да општина није користила „своје право“ из члана 18. тачка 21) Закона о локалној самоуправи да на местима на којима подносиоци иницијативе имају своје угоститељске објекте забрани обављање угоститељске делатности уз ангажовање „живе“ музике, јер се руководила обостраним интересима власника угоститељских објеката и грађана из њихове околине. Даље се наводи да оспорена одредба не уводи никакав претходни услов, односно обавезу за приређиваче музичког програма „живо“, већ је то неопходна мера којом се у случају „живих“ музичких програма контролише дозвољени ниво буке.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Одлука о општем уређењу, чистоћи и комуналној хигијени на територији општине Бајина Башта („Службени лист општине Бајина Башта“, број 3/02) донета с позивом на одредбе члана 18. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), члана 2. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98), Закона о прекршајима („Службени гласник РС“, број 44/89), Закона о изменама Закона о прекршајима („Службени гласник РС“, број 44/98) и члана 25. Статута општине Бајина Башта („Службени лист општине Бајина Башта“, број 1/2000), и да је Одлука више пута мењана, последњи пут Одлуком о изменама и допунама Одлуке о општем уређењу, чистоћи и комуналној хигијени на територији општине Бајина Башта („Службени лист општине Бајина Башта“, број 5/06), која је донета с позивом на одредбе члана 18. став 1. тач. 4. и 21. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), члана 2. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98), чл. 30. и 35. Закона о прекршајима („Службени гласник РС“, број 101/05) и члана 28. Статута општине Бајина Башта („Службени лист општине Бајина Башта“, број 3/02).

Чланом 1. наведене Одлуке о изменама и допунама Одлуке мења се члан 5. Одлуке тако што се после става 3. додају нови ст. 4. и 5, након чега оспорена одредба члана 5. став 4. Одлуке која је на снази гласи: „Угоститељски објекти могу приређивати музичке програме и ангажовати музику живо, под условом да су извршили мерење и подешавање нивоа буке и уградили електронске лимитаторе звука на музичке уређаје.“

Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) је прописано: да се општина, преко својих органа, у складу с Уставом и законом, стара о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине (члан 20. тачка 11)); да се општина, преко својих органа, у складу с Уставом и законом стара о развоју и унапређењу угоститељства, занатства и трговине, одређује радно време, места на којима се могу обављати одређене делатности и друге услове за њихов рад (члан 20. тачка 24)); да општина статутом и другим општим актом уређује начин, услове и облике вршења права и дужности из своје надлежности (члан 19.).

Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04) прописано је: да активност која утиче на животну средину јесте сваки захват (стални или привремени) којим се мењају и/или могу променити стања и услови у животној средини, а односи се, поред осталог и на буку и вибрације (члан 3. тачка 9));

да се одрживо управљање природним вредностима и заштита животне средине уређују овим законом, посебним законима и другим прописима којима се уређује заштита од буке и вибрација (члан 10. тачка 8)); да корисник извора буке може стављати у промет и употребљавати изворе буке по прописаним условима уз примену прописаних мера заштите којима се смањују емисије буке, односно употреба постројења, уређаја, машина, транспортних средстава и апарата који проузрокују буку (члан 31. став 1.); да се у Републици утврђују стандарди квалитета животне средине и стандарди емисије, односно граничне вредности емисије и емисије загађујућих материја и енергије у ваздух, воду и земљиште, укључујући и емисију из мобилних извора загађивања, да се јединствени нормативи утврђују ради контроле, између осталог, и нивоа буке и да граничне вредности емисија загађујућих материја на месту испуштања у животну средину и нивое емисије загађујућих материја у животnoj средини утврђује Влада (члан 39.). Одредбом члана 68. став 1. Закона прописано је да аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе доносе програме заштите животне средине на својој територији, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са Национални програмом и програмима из чл. 65. и 66. овог закона и својим интересима и специфичностима, а чланом 72. Закона прописане су одредбе о мониторингу, и то да је правно и физичко лице које је власник, односно корисник постројења које представља извор емисије и загађивања животне средине дужно да, у складу са законом, преко надлежног органа, организације или овлашћене организације, поред осталог, обавља мониторинг емисије (тачка 1)) и прати и друге утицаје своје активности на стање животне средине. Прелазним и завршним одредбама члана 129. тачка 2) Закона прописано је да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 66/91, 83/92, 53/92, 67/93, 48/94 и 53/95), осим одредаба којима се уређује заштита ваздуха, заштита природних добара и заштита од буке.

Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 66/91, 83/92, 53/92, 67/93, 48/94 и 53/95), чије су одредбе о заштити од буке, сагласно члану 129. тачка 2) важећег Закон о заштити животне средине и даље на снази, прописано је: да општина, односно град, предузима мере за заштиту од буке и у том циљу одређује зоне насеља, зоне одмора и рекреације и обезбеђује систематско мерење буке (члан 62. став 1.); да се извори буке могу стављати у промет ако имају исправу са подацима о нивоу буке при прописаним условима коришћења и одржавања (члан 63. став 1.); да се извори буке морају употребљавати и одржавати тако да бука не прелази дозвољени ниво у средини у којој човек борави (члан 63. став 3.). Одредбама члана 64. Закона прописано је да мерење буке могу да врше стручне организације које имају одговарајући стручни кадар и опрему за мерење буке (став 1.); да министар, поред осталог, прописује дозвољени ниво буке у средини у којој човек борави, методологију мерења буке, ближе услове које морају да испуњавају стручне организације и одређује стручне организације које испуњавају услове за мерење буке (став 2.); да ће се прописом из става 2. овог члана ниво буке одредити према зонама заштите од буке (став 3.).

Министар заштите животне средине је, с позивом на одредбе члана 64. став 2. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 66/91, 83/92, 53/92, 67/93, 48/94 и 53/95), 10. јула 1992. године донео Правилник о дозвољеном нивоу буке у животnoj средини („Службени гласник РС“, број 54/92). Одредбом члана 2. тачка 3. Правилника прописан је највиши дозвољени ниво буке у насељеним местима према зонама насеља (изван зграде), изражен пондерисаним нивоом у дБ, утврђених у табели стандарда ЈУС у Ј6.205.

Уставни суд је оценио да је на основу одредбе члана 20. тачка 24) Закона о локалној самоуправи, општина овлашћена да се, у складу с Уставом и законом, стара о развоју и унапређењу угоститељства, првенствено одређујући радно време и места на којима се може обављати ова делатност, али и прописујући друге услове за рад угоститељских објеката. Сагласно одредбама члана 20. тачка 11) Закона о локалној самоуправи и члана 68. став 1. Закона о заштити животне средине из 2004. године, општина је овлашћена да се стара и о заштити животне средине на својој територији, водећи посебно рачуна о својим интересима и специфичностима. Такође, одредбом члана 62. став 1. Закона о заштити животне средине из 1991. године, чије су одредбе о заштити од буке и даље на снази, дато је овлашћење општини да предузима мере за заштиту од буке и у том циљу одређује зоне насеља, зоне одмора и рекреације и обезбеђује систематско мерење буке. Истим законом је одређено да се извори буке морају употребљавати и одржавати тако да бука не прелази дозвољени ниво у средини у којој човек борави (члан 63. став 3.), а Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини је у члану 2. прописан највиши дозвољени ниво буке, поред осталог, и у насељеним местима.

На основу изложеног, Уставни суд је утврдио да је општина Бајина Башта била овлашћена да оспореном одредбом члана 5. став 4. Одлуке о општем уређењу, чистоћи и комуналној хигијени на територији општине Бајина Башта, приређивање музичких програма или ангажовање музике уживо у угоститељским објектима, услови предузимањем одређених мера и обавеза, а у циљу заштите од буке, односно заштите животне средине на својој територији. Суд је оценио да условљавајући приређивање музичких програма и ангажовање музике уживо обавезом мерења и подешавања нивоа буке и уграђивања електронских лимитатора звука на музичке уређаје, општина није ограничила обављање делатности у угоститељским објектима. Прописивањем обавезне примене мера заштите од буке у општем интересу, општина је вршила своју надлежност у области заштите животне средине, у складу са законом, не ограничавајући при томе обављање угоститељске делатности, будући да приређивање музичких програма или ангажовање музике уживо у угоститељским објектима не представљају основ угоститељске делатности. Уставни суд је стога нашао да нема основа за покретање поступка поводом иницијативе, па иницијативу није прихватио, у складу са одредбом члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Сагласно изложеном, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-213/2006 од 18. децембра 2008. године

Уставни суд је утврдио да је Скупштина општине Панчево, у складу са уставним и законским својим овлашћењем да уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, а у оквиру тога и да утврђује у којим случајевима и под којим условима се може ускратити испорука комуналних услуга, предвидела обавезу корисника коме је привремено ускраћено пружање комуналне услуге грејања да плаћа накнаду у одређеном процентуалном износу од цене ове услуге, на начин како је то уређено одредбом члана 11-б. Одлуке. Питање висине те накнаде, односно адекватности прописаног износа реалној вредности трошкова топлотне

енергије која се због специфичности и техничко-технолошког јединства система грејања кориснику и поред привременог ускраћивања и даље пружа у одређеном обиму, питање је целисходности таквог решења, о чему Уставни суд није надлежан да одлучује.

У погледу друге иницијативе, Уставни суд је утврдио да је она поднета по истеку Уставом утврђеног рока у коме се може оцењивати сагласност закона и других општих аката са Уставом и општих аката са законом по престанку њиховог важења, па је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, ову иницијативу одбацио.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 11-б. Одлуке о условима и начину производње и испоруке топлоте и топле воде („Службени лист општине Панчево, Ковин и Опово“, бр. 16/91, 9/92, 14/92, 1/93, 7/93, 9/93, 17/93, 20/93 и „Службени лист општине Панчево“, бр. 1/94, 4/94, 8/94, 1/95, 10/97, 10/98, 7/99, 4/02, 9/04, 24/05 и 3/06).

2. Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 28. Одлуке о условима и начину производње и испоруке топлоте и топле воде („Службени лист општине Панчево, Ковин и Опово“, бр. 16/91, 9/92 и 14/92).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредбе члана 11-б. Одлуке наведене у тачки 1. изреке којом је прописана обавеза плаћања услуге грејања и након искључења грејања, као и иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 28. Одлуке наведене у тачки 2. изреке.

У првој иницијативи, подносиатељка иницијативе наводи да се због немогућности плаћања услуге грејања обраћала јавном комуналном предузећу ради искључења из система грејања, а да су је они обавестили да према оспореној Одлуци дистрибутер не може да обустави топлоту и топлу воду на захтев корисника. Затим, наводи да је због неплаћања рачуна за грејање њен стан искључен из система грејања, а да је и након искључења грејања јавно комунално предузеће наставило да јој доставља рачуне за грејање у износу од 50% од стварне цене. Подносиатељка иницијативе сматра да је одредба оспорене Одлуке, којом је прописана обавеза плаћања услуге и након искључења грејања, незаконита.

У другој иницијативи, која је поднета 24. маја 2007. године, наводи се да одредба члана 28. Одлуке, којом је прописано да дистрибутер не може обуставити испоруку топлоте и топле воде на захтев корисника, није у складу са чланом 90. Устава и са чланом 133. став 1. Закона о облигационим односима. Иницијатор сматра да су на тај начин потрошачи доведени у неравноправан и зависан положај у односу на дистрибутера, јер се уговор о испоруци топлоте и грејања може раскинути искључиво на захтев дистрибутера, а не и на захтев потрошача. Иницијатор захтева и обуставу извршења појединачних аката и радњи које су предузете на основу оспорене одлуке.

У одговору Скупштине општине Панчево наводи се да је одредбом члана 28. Одлуке прописано да дистрибутер може обуставити испоруку топлоте и топле воде

на захтев корисника пословног простора, а да је Одлуком о изменама и допунама Одлуке о условима и начину производње и испоруке топлоте и топле воде снабдевању топлотном енергијом („Службени лист општине Панчево“, број 24/05) прописано да се може обуставити испорука топлоте и топле воде и на захтев корисника стамбеног простора у колективним и индивидуалним стамбеним објектима.

У поступку пред Уставним судом утврђено је:

Скупштина општине Панчево, с позивом на члан 31. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник СР Србије“, број 44/89) и одговарајуће одредбе Статута општине Панчево и Пословника Скупштине општине Панчево, донела је Одлуку о условима и начину производње и испоруке топлоте и топле воде („Службени лист општине Панчево, Ковин и Опово“, број 16/91). Одредбом члана 28. Одлуке било је прописано да дистрибутер не може обуставити испоруку топлоте и топле воде на захтев корисника, осим у случајевима и на начин који је предвиђен у члану 9. ове одлуке.

Оспорена Одлука је више пута мењана и допуњавана одлукама о њеним изменама и допунама и одлукама о изменама износа новчаних казни, које су објављене у „Службеном листу општине Панчево, Ковин и Опово“, бр. 16/91, 9/92, 14/92, 1/93, 7/93, 9/93, 17/93 и 20/93 и „Службеном листу општине Панчево“, бр. 1/94, 4/94, 8/94, 1/95, 10/97, 10/98, 7/99, 4/02, 9/04, 24/05 и 3/06.

Одлуком о изменама и допунама Одлуке о условима и начину производње и испоруке топлоте и топле воде („Службени лист општине Панчево, Ковин и Опово“, број 1/93) измењен је, поред осталог, и члан 28. Одлуке, тако да став 1. овог члана гласи: „Корисник може поднети захтев Дистрибутеру за искључење из система за снабдевање топлом водом, односно за искључење појединих или свих грејних тела у стамбеним или пословним просторијама из система даљинског грејања.“

Одлуком о изменама и допунама Одлуке о условима и начину производње и испоруке топлоте и топле воде („Службени лист општине Панчево“, број 8/94), поред осталог, додат је и члан 11-б, који гласи: „Када нема грејања услед квара на постројењима, односно кад је дуже од 3 дана прекинута или обустављена испорука топлоте из било којих разлога, накнада за комуналну услугу се умањује за 50% за дане када није било грејања. У наведеним случајевима Дистрибутер поступа сходно одредби члана 11-а, с тим да када цео објекат нема грејање не саставља појединачне записнике него само један записник за цео објекат који потписује председник Скупштине зграде, односно друго овлашћено лице.“

Одлуком о изменама и допунама Одлуке о условима и начину производње и испоруке топлоте и топле воде („Службени лист општине Панчево“, број 5/97) измењен је, поред осталог, и члан 28. тако да први став овог члана гласи: „На захтев корисника пословног простора, Дистрибутер може обуставити испоруку топлоте и топле воде.“

Према члану 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поступци пред Уставним судом започети пре ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама овог закона.

Устав Републике Србије од 1990. године, који је важио у време подношења иницијатива, престао је да важи 8. новембра 2006. године ступањем на снагу новог Устава Републике Србије, тако да је оцена уставности оспорене Одлуке вршена у односу на одредбе важећег Устава. Такође, оцена законитости оспореног општег акта, сагласно одредбама члана 167. Устава, вршена је у односу на важеће законе.

Уставом је утврђено да општина, преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (члан 190. став 1. тачка 1.).

Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је да општина преко својих органа, у складу са Уставом и законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (између осталог и производњу и снабдевање паром и топлом водом), као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање (члан 20. тачка 5)).

Законом о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98) прописано је: да општина, град, односно град Београд, у складу са овим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја (члан 2.); да су комуналне делатности, делатности од општег интереса (члан 3.); да су комуналне делатности, у смислу овог закона, делатности производње и испоруке комуналних производа и пружање комуналних услуга, које су незаменљив услов живота и рада грађана и других субјеката на одређеном подручју, и то, поред осталог, производња и снабдевање паром и топлом водом (члан 4. став 1. тачка 3)); да је производња и снабдевање паром и топлом водом производња, сакупљање и испорука топле воде и паре из даљинског централизованог извора или појединачних извора за грејање стамбених зграда и станова, као и пословних просторија, топловодном мрежом од подстаница потрошача, односно мерног инструмента, обухватајући и подстаницу, односно мерни инструмент (члан 5. тачка 3)); да општина обезбеђује организовано и трајно обављање и развој комуналних делатности, а нарочито материјалне, техничке и друге услове за изградњу, одржавање и функционисање комуналних објеката за обезбеђивање техничког и технолошког јединства система и опште услове за трајно и континуирано обављање комуналних делатности (члан 6. став 1. тач. 1) и 2); да, поред осталог, и делатност производње и снабдевање паром и топлом водом обављају јавна комунална предузећа (члан 8. став 2.); да скупштина општине прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, односно комуналних услуга, а нарочито техничко, санитарно-хигијенске и здравствене и друге посебне услове за обављање делатности којима се обезбеђује одређени обим, врста и квалитет услуга, ако њихов квалитет није прописан, начин обезбеђивања континуитета у вршењу комуналних делатности, права и обавезе јавног комуналног или другог предузећа, односно предузетника, који обављају комуналну делатност и корисника комуналних производа и услуга и др. (члан 13. став 1. тач. 1) до 3)); да испорука комуналног производа, односно пружање комуналне услуге, не може да се ускрати кориснику, осим у случајевима и под условима утврђеним овим законом (члан 15. став 1.); да се испорука комуналног производа, односно пружање комуналне услуге може ускратити привремено кориснику, ако комунални производ, односно услугу користи ненаменски, преко дозвољеног обима или другог прописаног услова или самовласно без одобрења надлежног органа, односно организације, ако не плаћа комуналну услугу у прописаним роковима и ако преузимање комуналног производа, односно услуга врши преко објеката, уређаја и инсталација које не испуњавају услове у погледу техничке исправности, санитарне заштите, заштите животне средине и друге прописане услове (члан 15. став 2.); да скупштина општине ближе утврђује у којим случајевима из става 2. овог члана и под којим условима се може ускратити испорука комуналног производа, односно комуналних услуга физичким или правним лицима (члан 15. став 4.).

Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/04) прописано је да надлежни орган јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда својим прописом утврђује услове и начин обезбеђивања континуитета у

снабдевању топлотном енергијом купаца на свом подручју, права и обавезе произвођача и дистрибутера топлотне енергије, права и обавезе купаца топлотне енергије, одређује орган који доноси тарифне системе, издаје лиценце и који даје сагласност на цене топлотне енергије и прописује друге услове којима се обезбеђује редовно и сигурно снабдевање купаца топлотном енергијом, у складу са законом (члан 145. став 1.).

На основу садржине навода прве иницијативе и увидом у текст оспорене Одлуке утврђено је да се овом иницијативом захтева оцена законитости одредбе члана 11-б. Одлуке, јер се оспорава обавеза плаћања накнаде за услугу грејања у случају обуставе пружања такве услуге.

Полазећи од наведених уставних и законских одредаба, Уставни суд је утврдио да је Скупштина општине Панчево, у складу са својим овлашћењем да уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, а у оквиру тога и да утврђује у којим случајевима и под којим условима се може ускратити испорука комуналних услуга, предвидела обавезу корисника коме је привремено ускраћено пружање комуналне услуге грејања да плаћа накнаду у одређеном процентуалном износу од цене ове услуге, на начин како је то уређено одредбом члана 11-б. Одлуке. Питање одређивања висине те накнаде и да ли је она прописана у износу који одражава реалну вредност трошкова топлотне енергије, која се због специфичности и техничко-технолошког јединства система грејања кориснику и поред привременог ускраћивања и даље пружа у одређеном обиму, према оцени Суда, питање је целисходности таквог решења, а о томе Уставни суд, сагласно члану 167. Устава, није надлежан да одлучује. Имајући у виду наведено, Уставни суд није нашао основ за покретање поступка за оцену законитости оспорене одредбе Одлуке, те је, сагласно члану 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио да не прихвати ову иницијативу.

У погледу друге иницијативе, полазећи од навода садржаних у њој и увидом у текст оспорене Одлуке, Уставни суд је утврдио да се овом иницијативом оспорава уставност и законитост одредбе члана 28. Одлуке о условима и начину производње и испоруке топлоте и топле воде („Службени лист општине Панчево, Ковин и Опово“, бр. 16/91, 9/92 и 14/92), којом је прописано да дистрибутер не може обуставити испоруку топлоте и топле воде на захтев корисника и да је та одредба престала да важи ступањем на снагу Одлуке о изменама и допунама Одлуке о условима и начину производње и испоруке топлоте и топле воде („Службени лист општине Панчево, Ковин и Опово“, број 1/93).

Одредбом члана 168. став 5. Устава утврђено је да Уставни суд може оценити сагласност закона и других општих аката са Уставом, општих аката са законом и по престанку њиховог важења, ако је поступак оцене уставности покренут најкасније у року од шест месеци од престанка њиховог важења. Будући да је наведена иницијатива поднета Уставном суду 24. маја 2007. године, а да је оспорена одредба члана 28. Одлуке престала да важи 1993. године, Уставни суд је утврдио да је иницијатива поднета по истеку Уставом утврђеног рока и да у конкретном случају не постоје процесне претпоставке за успостављање надлежности Уставног суда. Стога је Уставни суд, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, одбацио ову иницијативу.

С обзиром на то да је Уставни суд одбацио иницијативу за оцену уставности и законитости одредбе члана 28. Одлуке, захтев за обуставу извршења оспорене одредбе Одлуке је беспредметан.

Сагласно изнетом, а на основу одредаба члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, као и члана 82. став 1. тачка 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-365/2005 од 25. децембра 2008. године

– Пословни простор

Оспорена одредба Правилника није у сагласности са законом јер доносилац Правилника није имао законско овлашћење да предвиди случајеве у којима се пословни простор даје у закуп непосредном погодбом, без спроведеног поступка јавног надметања или на основу прикупљених понуда. Такође, оспорена одредба Правилника није у сагласности ни са Уставом јер, према одредби члана 195. став 2. Устава, сви општи правни акти ниже правне снаге од закона, па и општи акти јединица локалне самоуправе, морају бити сагласни са законом.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Утврђује се да одредба члана 14. став 1. Правилника о давању у закуп пословног простора на коме је носилац права коришћења град Београд („Службени лист града Београда“, бр. 5/05 и 28/05) није у сагласности са Уставом и законом.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредбе члана 14. став 1. Правилника наведеног у изреци. Иницијатор сматра да доносилац оспореног Правилника није могао да предвиди давање у закуп пословног простора непосредном погодбом и да оспорена одредба Правилника није у сагласности са одредбама члана 6. Закона о средствима у својини Републике Србије.

У одговору доносиоца оспореног акта истиче се да одредбама Закона о средствима у својини Републике Србије није изричито забрањено да се давање у закуп пословног простора може вршити без спроведеног поступка јавног надметања и прикупљања писмених понуда, те да је оспорена одредба Правилника у сагласности са наведеним законом.

У спроведеном поступку утврђено је да је градоначелник града Београда, на основу члана 8. став 3. Закона о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 3/96, 54/94 и 32/97) и члана 48. Статута града Београда

(„Службени лист града Београда“, бр. 14/04 и 30/04), донео Правилник о давању у закуп пословног простора на коме је носилац права коришћења град Београд („Службени лист града Београда“, бр. 5/05 и 28/05). Оспореном одредбом члана 14. став 1. Правилника предвиђено је да се непосредном погодбом пословни простор даје у закуп: хуманитарним организацијама; организацијама и удружењима грађана у области културе, просвете, социјалне и деље заштите, под условом да тај простор не користе за остваривање прихода; када закупац престане да обавља своју делатност услед болести, одласка у пензију или смрти, а доделу у закуп тражи брачни друг, дете или родитељ закупца (чланови породичног домаћинства); када давање у закуп тражи физичко или правно лице, односно њихови наследници којима је тај пословни простор одузет национализацијом; када закупац тражи замену права закупа већег пословног простора за мањи пословни простор, у истој или нижој зони; када закупац – физичко лице затражи пренос права закупа на привредно друштво чији је оснивач, или када оснивач привредног друштва, због брисања истог из регистра надлежног органа, затражи пренос права закупа са привредног друштва на оснивача, као физичко лице; када се на расписани оглас о јавном надметању није пријавио ниједан понуђач, и у случајевима када комисија процени да град Београд има за то интерес.

Одредбом члана 1. став 1. тачка 2) подтачка (2) Закона о средствима у својини Републике Србије прописано је да су средства у својини Републике Србије (средства у државној својини), поред осталог, средства која су, у складу са законом стечена, односно која стекну органи и организације јединица територијалне аутономије и локалне самоуправе. Одредбом члана 5. Закона прописано је да о располагању непокретностима у државној својини одлучују надлежни органи, с тим што се под располагањем непокретностима у државној својини сматра и њихово давање на коришћење, односно у закуп, а одредбом члана 6. став 1. овог закона утврђено је да се непокретности у државној својини прибављају и отуђују јавним надметањем или на основу прикупљених понуда, ако законом није друкчије одређено. Одредбом члана 8. став 3. Закона прописано је да о давању на коришћење, односно у закуп непокретности које користе органи територијалних јединица, одлучује орган утврђен законом, односно статутом територијалне јединице, уз сагласност Републичке дирекције за имовину Републике Србије.

Полазећи од одредаба Закона о средствима у својини Републике Србије по којима се непокретности у државној својини прибављају и отуђују јавним надметањем или на основу прикупљених понуда, као и да давање на коришћење, односно у закуп представља један од начина располагања непокретностима у државној својини, Уставни суд је утврдио да оспорена одредба Правилника није у сагласности са законом, јер доносилац Правилника није имао законско овлашћење да предвиди случајеве у којима се пословни простор даје у закуп непосредном погодбом, без спроведеног поступка јавног надметања или на основу прикупљених понуда.

Полазећи од одредбе члана 195. став 2. Устава по коме статути, одлуке и сви други општи акти аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са законом, Уставни суд је утврдио да оспорена одредба Правилника није у сагласности ни са Уставом.

С обзиром на то да се поднетом иницијативом оспорава одредба општег акта која регулише питање о коме Уставни суд већ има заузет став и да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Уставни суд је, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио без доношења решења о покретању поступка.

Уставни суд је, на основу одредаба члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду, одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број IУ-15/2007 од 18. децембра 2008. године (,Службени гласник РС“, број 12/09)

Како давање на коришћење непокретности представља облик располагања непокретностима, а према Закону о средствима у својини Републике Србије непокретности у државној својини прибављају се и отуђују јавним надметањем или на основу прикупљених понуда, Уставни суд је оценио да је Скупштина града Ниша прекорачила своја уставна и законска овлашћења када је прописала могућност давања у закуп пословног простора којим располаже град Ниш непосредном погодбом, будући да непосредна погодба није предвиђена као један од начина располагања непокретностима у државној својини управо да би, поштовањем уставног принципа једнакости, кроз слободну конкуренцију, био омогућен како једнак правни положај субјеката на тржишту, тако и оптимални финансијски ефекти од издавања у закуп пословног простора који представља изворни приход јединица локалне самоуправе.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Утврђује се да одредбе члана 17. тачка 1. и члана 20. Одлуке о пословном простору града Ниша („Службени лист града Ниша“, бр. 32/06 и 49/06) нису у сагласности са Уставом и законом.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 20. став 2. алинеја 4. Одлуке о пословном простору града Ниша („Службени лист града Ниша“, бр. 22/06 и 49/06). У иницијативи се наводи да су прописивањем непосредне погодбе као додатног начина давања у закуп пословног простора, постојећи закупци доведени у неравноправан и неједнак положај, из разлога што ће закупнина бити мања закупцима којима је пословни простор додељен непосредном погодбом уз обавезу запошљавања радника или измирења дуговања за закупнину претходног закупа пословног простора. Такође се наводи да једнакост грађана и једнакост услова привређивања не би била повређена да је издавање у закуп пословног простора којим располаже град Ниш било спроведено јавним надметањем или прикупљањем писаних понуда, уз услове запошљавања радника или измирења дугова за закупнину. Истиче се да су Одлуком прописани бројни инструменти и средства која се могу користити ради наплате закупнине, па није било потребе за увођење института непосредне погодбе приликом давања у закуп пословног простора, јер на тај начин купац који није плаћао закупнину бива привилегован, с обзиром на то да не мора платити дуг приликом иселења.

У одговору, који је за доносиоца акта припремила Управа за имовину града Ниша, наводи се да оспорени члан Одлуке омогућава да Град од закупца наплати своја потраживања и омогући запошљавање радника који су били у радном односу код претходног закупца, који, и поред покренутих судских поступака и испражњења пословног простора, дужи период не испуњава уговорне обавезе (плаћање закупнине и комуналних трошкова). Стога сматрају да је иницијатива неоснована.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорена Одлука о пословном простору града Ниша (пречишћен текст), објављена у „Службеном листу града Ниша“, број 32/06 и садржи Одлуку о пословном простору града Ниша („Службени лист града Ниша“, број 23/04), са изменама и допунама објављеним у „Службеном листу града Ниша“, бр. 104/04 и 22/06. Одлука у пречишћеном тексту претрпела је једну измену и допуну објављену у „Службеном листу града Ниша“, број 49/06, којом је став 1. члана 20. Одлуке допуњен новом алинејом.

Одредбом члана 17. Одлуке утврђено је да се пословни простор којим град располаже може дати у закуп: 1. непосредном погодбом, 2. прикупљањем писаних понуда и 3. јавним надметањем. Одредбе члана 20. Одлуке се односе на давање у закуп пословног простора непосредном погодбом субјектима који су наведени у ставу 1. и под условима који су утврђени ставом 2, поред осталог, и закупцу који предузме обавезу запошљавања радника или измирења дуговања за закупнину претходног закупца пословног простора (оспорена алинеја 4.).

Уставом Републике Србије утврђено је: да сви имају једнак правни положај на тржишту и да су забрањени акти којима се, супротно закону, ограничава слободна конкуренција, стварањем или злоупотребом монополског или доминантног положаја (члан 84.); да се имовина аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе и начин њеног коришћења и располагања уређује законом (члан 87. став 4.); да општина преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење грађевинског земљишта и пословног простора, те да општина самостално управља општинском имовином у складу са законом (члан 190. став 1. тачка 2. и став 4.).

Одредбом члана 20. тачка 10) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је да општина, преко својих органа, у складу са Уставом и законом, уређује и обезбеђује коришћење пословног простора којим управља, утврђује висину накнаде за коришћење пословног простора и врши надзор над коришћењем пословног простора, а одредбом члана 6. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) прописано је да приходи од давања у закуп, односно на коришћење непокретности у државној својини, које користи јединица локалне самоуправе и индиректни корисници њеног буџета, представљају изворни приход који припада јединици локалне самоуправе.

Законом о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97, 44/99 и 101/05) прописано је: да су средства у својини Републике Србије и средства која су, у складу са законом, стечена, односно која стекну органи и организације територијалне аутономије и локалне самоуправе (члан 1. став 2. тачка (2)); да се располагањем непокретности у државној својини, у смислу овог закона, сматра и њихово отуђење из државне својине, прибављање у државну својину и давање на коришћење, односно у закуп, као и стављање хипотеке на непокретности у државној својини (члан 5. став 2.); да се непокретности у државној својини прибављају и отуђују јавним надметањем или на основу прикупљених понуда, ако законом није друкчије одређено, те да је уговор закључен супротно одредби става 1. овог члана ништав (члан 6.); да о давању на коришћење, односно у закуп, као и о отказу уговора о давању на коришћење, односно у закуп и стављању хипотеке на непокретности које

користе органи територијалних јединица и друге организације из члана 1. тачка 2) овог закона, одлучује орган утврђен законом, односно статутом територијалне јединице и друге организације, уз сагласност Републичке дирекције за имовину Републике Србије (члан 8. став 3.).

Имајући у виду да је располагање непокретностима и њихово давање на коришћење, односно у закуп, те да се, према одредби члана 6. Закона о средствима у својини Републике Србије, непокретности у државној својини прибављају и отуђују јавним надметањем или на основу прикупљених понуда, Уставни суд је оценио да је Скупштина града Ниша прекорачила своја уставна и законска овлашћења када је прописала могућност давања у закуп пословног простора непосредном погодбом. Наиме, по схватању Суда, непосредна погодба није предвиђена као један од начина располагања непокретностима у државној својини управо да би, поштовањем уставног принципа једнакости, кроз слободну конкуренцију, био омогућен како једнак правни положај субјеката на тржишту, тако и оптимални услови и финансијски ефекти од издавања у закуп пословног простора који представља изворни приход јединица локалне самоуправе.

С обзиром на то да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, као и да у току поступка оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора, Суд је, сагласно одредбама члана 53. став 2. и члана 54. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), утврдио да одредба члана 20. Одлуке у целини није у сагласности са Уставом и законом, а с тим у вези и одредба члана 17. тачка 1. оспорене Одлуке.

Сагласно изложеном, Уставни суд је, на основу одредаба члана 45. тач. 1) и 3) Закона о Уставном суду, одлучио као у изреци.

На основу члана 168. став 3. Устава, одредбе оспорене Одлуке наведене у изреци престају да важе даном објављивања ове одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IУ-205/2006 од 4. децембра 2008. године (,Службени гласник РС“, број 4/09)

– Локалне таксе

Скупштина општине Владичин Хан је прекорачила законска овлашћења када је одлуком о увођењу локалне комуналне таксе одредила висину таксе у зависности од тога да ли је таксени обвезник јавно предузеће, дакле, да ли послује средствима у државној својини или не, јер Закон о финансирању локалне самоуправе, који таксативно прописује критеријуме за одређивање различите висине свих локалних комуналних такса, па и таксе за истицање фирме на пословном простору, не даје овлашћење јединици локалне самоуправе да прописује друге критеријуме мимо законских, при чему облик организовања, односно облик својине таксног обвезника не предвиђа као критеријум.

Како у поступку оцењивања уставности и законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора и може донети одлуку без доношења решења о покретању поступка када је у току поступка правно стање у потпуности утврђено и одредбе оспореног акта регулишу питања о којима већ има заузет став, то је Суд утврдио да и друге одредбе Таксене тарифе оспорене Одлуке наведене у изреци нису сагласне са законом, јер је Скупштина општине Владичин Хан тим одредбама одредила висину локалне комуналне таксе противно законом прописаним критеријумима и одредила да се такса за истицање фирме плаћа и када фирма није истакнута, чиме је прекорачила границе свог законског овлашћења.

С обзиром на то да према одредбама члана 194. став 3. и члана 195. став 2. Устава сви општи акти јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са Уставом и законом, то све наведене одредбе Таксене тарифе оспорене Одлуке нису у сагласности ни са Уставом.

Захтев за обуставу извршења појединачног акта донетог на основу оспореног општег акта одбачен је, јер је донета коначна одлука у овом уставном спору.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредбе таксеног броја 1. редни број 1. алинеја 1, редни број 2. група 0301, редни број 4, редни број 5. ал. 1. и 3, редни број 8. алинеја 8, редни број 9. алинеја 1, редни број 11. грана 641 ал. 1. до 4. и грана 642. алинеја 1, редни број 12. алинеја 2, као и Напомена уз таксени број 1. прва реченица Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, број 4/08), коју је донела Скупштина општине Владичин Хан, нису сагласне са Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката донетих на основу одредаба Таксене тарифе Одлуке из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости таксеног броја 1. редни број 2. грана 030 група 0301 Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, број 4/08), коју је донела Скупштина општине Владичин Хан. Подносилац иницијативе захтевао је и обуставу извршења појединачног акта донетог на основу оспорене Одлуке, и то решења број 434-1/1271 од 4. септембра 2008. године, којим је подносиоцу утврђена обавеза плаћања локалне комуналне таксе за истицање фирме на пословном простору у Владичином Хану за период од 1. јануара до 31. децембра 2008. године, у износу од 6.000.000,00 динара. Иницијатор сматра да је Скупштина општине Владичин Хан, као доносилац оспореног акта, поступила супротно одредбама члана 17. Закона о финансирању локалне самоуправе када је оспореном одредбом Таксене тарифе организационом делу Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе“ одредила висину таксе за истицање фирме на пословном простору, полазећи од тога да је таксени обвезник јавно предузеће, што не спада у Законом прописане критеријуме за одређиване висине локалних комуналних такса.

Одговор од доносиоца оспореног акта није тражен пошто је Скупштина општине Владичин Хан 22. фебруара 2008. године доставила на захтев Уставног суда у предмету број IУ-29/2007 детаљан одговор поводом иницијативе истог подносиоца, којом су биле оспорене одредбе исте садржине Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама која је важила до дана ступања на снагу оспорене Одлуке.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је Скупштина општине Владичин Хан, на седници одржаној 5. фебруара 2008. године, донела Одлуку о локалним комуналним таксама, чији је саставни део Таксена тарифа, а која је објављена у „Службеном гласнику Пчињског округа“, број 4/08. Као правни основ за доношење Одлуке наведене су одредбе члана 6. тачка 3) и члана 11. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и одговарајуће одредбе Статута општине и Пословника о раду Скупштине општине.

Таксеним бројем 1. Таксене тарифе наведене Одлуке прописан је годишњи износ локалне комуналне таксе за истицање фирме на пословним просторијама, тако што су сви таксени обвезници разврстани према редним бројевима, гранама и групама, при чему су ознаке „грана“ и „група“ преузете из јединствене номенклатуре делатности.

Оспореном одредбом таксеног броја 1. редни број 2. грана 030 група 0301 Таксене тарифе прописан је годишњи износ таксе за јавна водоводна предузећа, у висини од 6.000.000,00 динара.

Уставни суд је утврдио да су за оцену уставности оспореног општег акта од значаја одредбе Устава Републике Србије којима је утврђено: да сви облици својине имају једнаку правну заштиту (члан 86. став 1.); да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединица локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединицама локалне самоуправе обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. став 4.); да сви закони и други општи акти донети у Републици Србији морају бити сагласни са Уставом (члан 194. став 3.); статути, одлуке и сви други општи акти аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са законом (члан 195. став 2.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) којима се уређује обезбеђивање средстава јединицама локалне самоуправе за обављање изворних и поверених послова. Наведеним законом прописано је: да су локалне комуналне таксе један од изворних прихода локалне самоуправе (члан 6. тачка 3.); да скупштина јединице локалне самоуправе може уводити локалне комуналне таксе за коришћење права, предмета и услуга (члан 11. став 1.); да се локалне комуналне таксе могу уводити и за истицање фирме на пословном простору (члан 15. став 1. тачка 1)); да се фирмом, у смислу овог закона, сматра сваки истакнути назив или име које упућују на то да правно или физичко лице обавља одређену делатност (члан 16. став 1); да јединица локалне самоуправе може утврдити локалне комуналне таксе у различитој висини у зависности од врсте делатности, површине и техничко-употребних карактеристика објеката и по деловима територије, односно у зонама у којима се налазе објекти, предмети или врше услуге за које се плаћају таксе (члан 17.); да се актом скупштине јединице локалне самоуправе којом се уводи локална комунална такса утврђују обвезници, висина, олакшице, рокови и начин плаћања комуналне таксе (члан 18.).

Из наведених одредаба Закона произлази да је такса за истицање фирме на пословном простору једна врста локалне комуналне таксе и да представља изворни приход јединице локалне самоуправе, који скупштина јединице локалне самоуправе

уређује својим актом, у складу са законом. Одредбом члана 17. Закона таксативно су одређени критеријуми за одређивање различите висине свих локалних комуналних такса, па и таксе за истицање фирме на пословном простору. Закон не садржи овлашћење јединице локалне самоуправе да за било коју врсту локалне комуналне таксе може прописивати друге критеријуме, мимо оних утврђених Законом. Облик организовања, односно облик својине таксног обвезника није Законом прописан критеријум за одређивање висине локалне комуналне таксе.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да је Скупштина општине Владичин Хан прекорачила законска овлашћења када је одлуком о увођењу локалне комуналне таксе одредила висину таксе у зависности од тога да ли је таксени обвезник јавно предузеће, дакле, да ли послује средствима у државној својини или не. Такође, оспорена одредба таксног броја 1. редни број 2. група 0301 Таксене тарифе предметне Одлуке није сагласна ни са Уставом утврђеним начелом равноправности свих облика својине, јер су износи прописане таксе за јавна предузећа у тој одредби неколико десетина пута виши од просечних износа таксе за истицање фирме на пословном простору који су одређени овом одлуком.

Како у поступку оцењивања уставности и законитости, сагласно одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора, а увидом у оспорену Одлуку уочено је да таксени број 1. Таксене тарифе, поред оспореног, садржи и друга одступања од Законом прописаних критеријума за одређивање висине локалне комуналне таксе, Суд је извршио оцену уставности и законитости таксног броја 1. Таксене тарифе предметне Одлуке у целини.

На основу извршене анализе, са становишта наведених одредаба Устава и Закона о финансирању локалне самоуправе, Уставни суд је утврдио да Законом прописани критеријуми нису примењени ни приликом одређивања висине таксе за истицање фирме у следећим одредбама таксног броја 1. Таксене тарифе:

– редни број 1. алинеја 1, којом је одређена такса за јавна предузећа за узгој и експлоатацију шума, у износу од 6.000.000,00 динара (за разлику од алинеје 2. исте одредбе којом је за остале таксене обвезнике који се баве истом делатношћу прописана такса у износу од 8.600,00 динара);

– редни број 4, којим је различита висина таксе одређена у зависности од тога да ли таксени обвезник има до 50 или преко 50 запослених;

– редни број 5. ал. 1. и 3, којима је износ таксе одређен „деловима јавног предузећа за производњу електричне енергије“, односно „погону предузећа за дистрибуцију електричне енергије“, при чему је и у овим случајевима деловима јавног предузећа такса одређена у износу од 1.500.000,00 динара, а осталим таксеним обвезницима који се баве производњом електричне енергије у износу 200.000,00 динара;

– редни број 8. алинеја 8, којом је такса у износу од 20.000,00 динара одређена за представништва као облике организовања таксног обвезника, а не према делатности коју таксени обвезник обавља;

– редни број 9. алинеја 1, којом је као критеријум за одређивање таксе такође одређен облик организовања обвезника, а не објекат у којем се обавља делатност, те је такса одређена за „пословне јединице“ робне куће;

– редни број 11. грана 641 ал. 1. до 4, којима су у области поштанске делатности одређене различите висине таксе у зависности од облика организовања субјекта који обавља поштанску делатност, односно организационих облика ПТТ предузећа;

– редни број 11. грана 642. алинеја 1, којом је такса за истицање фирме у износу 1.000.000,00 динара прописана за „организационе делове јавног предузећа“ у фиксној телефонији;

– редни број 12. алинеја 2, којом је прописана посебна такса за „банкарске организације – шалтер“, иако је алинејом 1. већ одређена такса за банкарске организације;

– напомена уз тарифни број 1. у делу којим је предвиђено да се као истицање фирме подразумева свако обављање делатности на подручју општине без обзира на то да ли је фирма фактички истакнута, што је супротно одредби члана 16. став 1. Закона, којим се изричито предвиђа да се фирмом сматра само истакнути назив или име које упућује на то да правно или физичко лице обавља одређену делатност.

Имајући у виду наведене разлоге, Уставни суд је утврдио да су одредбе таксеног броја 1. редни број 1. алинеја 1, редни број 2. група 0301, редни број 4, редни број 5. ал. 1. и 3, редни број 8. алинеја 8, редни број 9. алинеја 1, редни број 11. грана 641 ал. 1. до 4. и грана 642. алинеја 1, редни број 12. алинеја 2, као и Напомена уз тарифни број 1. прва реченица, која гласи: „За истицање фирме подразумева се свако обављање делатности на подручју општине без обзира да ли је фирма фактички истакнута“ Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник РС“, број 4/08) несагласне са законом, јер је Скупштина општине Владичин Хан наведеним одредбама одредила висину локалне комуналне таксе противно Законом о финансирању локалне самоуправе прописаним критеријумима и одредила да се такса за истицање фирме плаћа и када фирма није истакнута. Тиме је доносилац акта прекорачио границе свог законског овлашћења, што овај општи акт чини несагласним са законом.

С обзиром на то да, према одредбама члана 194. став 3. и члана 195. став 2. Устава, сви општи акти јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са Уставом и законом, то, по оцени Суда, наведене одредбе Таксене тарифе оспорене Одлуке нису у сагласности ни са Уставом.

Суд је оценио да захтев подносиоца иницијативе за обуставу извршења појединачног акта који је донет на основу оспореног општег акта треба одбацити, у складу са одредбом члана 56. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), јер је донео коначну одлуку у овој уставноправној ствари.

Како је у току поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, као и да одредбе оспореног акта регулишу питања о којима Уставни суд већ има заузет став, Суд је, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду, одлучио без доношења решења о покретању поступка.

На основу изложеног и одредаба члана 45. тач. 1) и 4) и члана 46. тачка 3) Закона о Уставном суду и одредбе члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Суд је одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава Републике Србије, одредбе Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама наведене у тачки 1. изреке престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IУл- (,Службени гласник РС“, број 17/09)
173/2008 од 25. децембра 2008. године

Оспореним одредбама две Одлуке о локалним комуналним таксама које прописују висину локалне комуналне таксе у зависности од броја запослених код таксеног обвезника и у зависности од тога да ли је таксени обвезник јавно предузеће, дакле да ли послује средствима у државној својини или не, Скупштина општине Владичин Хан је прекорачила законска овлашћења јер је тим актима о увођењу локалне комуналне таксе одредила висину таксе у зависности од критеријума који нису предвиђени Законом о финансирању локалне самоуправе, због чега је Суд утврдио да оспорене одредбе таксених тарифа обе наведене одлуке, у време важења, нису биле у сагласности са законом.

Како је у конкретном случају подносилац иницијативе захтевао и обуставу извршења појединачних аката донетих на основу оспореног општег акта који је престао да важи, Суд је овај захтев, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, одбацио јер је донео одлуку о главној ствари.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредбе тарифног броја 4. став 2. тач. 1. и 396. Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, бр. 6/05, 13/05 и 6/06) и тарифног броја 1. став 2. тач. 1. и 45. Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, број 27/06), које је донела Скупштина општине Владичин Хан, у време важења, нису биле у сагласности са законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката донетих на основу одлука из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредаба тарифног броја 4. став 2. тач. 1. и 396. Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, бр. 6/05, 13/05 и 6/06), као и одредаба тарифног броја 1. став 2. тач. 1. и 45. Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, број 27/06), које је донела Скупштина општине Владичин Хан. Иницијатор је поднео и захтев за обуставу извршења појединачних аката донетих на основу оспорених Таксених тарифа, и то решења којима му је утврђена обавеза плаћања локалне комуналне таксе за истицање фирме на пословном простору у Владичином Хану. Подносилац сматра да је наведеним одредбама Скупштина општине Владичин Хан, као доносилац оспорених општих аката, прекорачила своја законска овлашћења тиме што је висину локалне комуналне таксе за истицање фирме прописала мимо критеријума предвиђених чланом 87. Закона о локалној самоуправи, па је тако висина ове таксе прописана на основу броја запослених код таксеног обвезника, као и утврђивањем висине таксе поименично за одређено предузеће, у конкретном случају за организациони део Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе“ Београд, који има пословне просторије на подручју општине Владичин Хан.

У одговору Скупштине општине Владичин Хан образлаже се да је прописивање висине локалне комуналне таксе за истицање фирме на начин како је то предвиђено у оспореним актима учињено стога што подносилац иницијативе газдује свим водотоцима на подручју општине Владичин Хан, издаје водoprивредне услове и даје водoprивредне сагласности за вађење песка, камена и другог материјала из корита водотока, а „последњих година је уочена неконтролисана експлоатација песка и шљунка из корита реке Јужне Мораве... чиме је причињена велика штета у виду трајног одношења обрадивог земљишта, ...а такође је причињена штета мостовима које је саградила Општина“, при чему се иницијатор „уопште не обазире на та оштећења... и не предузима никакве мере на њиховој санкцији“.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Скупштина општине Владичин Хан, на седници одржаној 10. марта 2005. године, донела Одлуку о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, број 6/05), чији је саставни део Таксена тарифа чије се одредбе иницијативом оспоравају. Као правни основ за доношење ове одлуке наведене су одредбе чл. 79. до 86. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02) и одговарајуће одредбе Статута Општине. Одлука је објављена у „Службеном гласнику Пчињског округа“, број 6/05.

Оспореном одредбом тарифног броја 4. став 2. тачка 1. Таксене тарифе наведене Одлуке прописана је различита висина годишњег износа таксе за истицање фирме на пословним просторијама у зависности од броја радника које предузеће запошљава, а оспореном одредбом тачке 39б. истог тарифног броја прописана је висина годишњег износа таксе за „ЈВП Србијаводе – Београд, Водoprивредни центар Морава – Ниш, Одељење Владичин Хан“, и то 8.000.000,00 динара.

Одлукама о изменама и допунама Одлуке о локалном комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, бр. 13/05 и 6/06), које је Скупштина општине Владичин Хан донела 10. октобра 2005. и 26. априла 2006. године, смањени су поједини износи таксе за истицање фирме, при чему нису измењени критеријуми за утврђивање њене висине.

Оспорена Одлука из 2005. године је у целини престала да важи 6. јануара 2007. године ступањем на снагу нове Одлуке о локалним комуналним таксама, која је донета 22. децембра 2006. године и објављена у „Службеном гласнику Пчињског округа“, број 27/06.

Нова Одлука о локалним комуналним таксама, чији је саставни део Таксена тарифа, донета је с позивом на одредбе члана 6. став 1. тачка 3. и члана 11. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), као и на одговарајуће одредбе Статута општине и Пословника о раду Скупштине општине.

Оспореном одредбом тарифног броја 1. став 2. тачка 1. Таксене тарифе нове Одлуке прописан је годишњи износ таксе за истицање фирме на пословним просторијама, тако што је висина овог износа утврђена у зависности од тога да ли таксени обвезник – предузеће има до 50 или преко 50 запослених радника, а оспореном одредбом тачке 45. овог тарифног броја, као и у претходној Одлуци, изричито је утврђен износ таксе за „ЈВП Србијаводе, Одељење у Владичином Хану“, у висини од 800.000 динара.

Наведена Одлука престала је да важи 19. марта 2008. године, на основу одредбе члана 9. Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, број 4/08).

Одредбом члана 168. став 5. Устава Републике Србије утврђено је да Уставни суд може оценити сагласност општих аката са законом и по престанку њиховог важења, ако је поступак за оцену покренут најкасније у року од 6 месеци од

престанка њиховог важења. Како је иницијатива поднета 6. фебруара 2007. године, а оспорена Одлука о локалним комуналним таксама из 2005. године престала да важи 6. јануара 2007. године, испуњени су Уставом утврђени услови за поступање Суда у овој уставноправној ствари, односно за оцену одредаба оба оспорена акта.

Поднетом иницијативом тражена је оцена законитости оспорених одредаба наведених општинских аката у односу на одредбе чл. 85. до 87. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04). Уставни суд је утврдио да је Одлука из 2007. године престала да важи у току поступка пред Уставним судом и да је Одељак V. ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ овог закона, у коме су садржане одредбе чл. 77. до 104, престао да важи 1. јануара 2007. године, даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06). Из тих разлога, а полазећи од надлежности Уставног суда утврђене у члану 167. Устава, оцена оспорених одредаба одлука вршена је у односу на важећи закон.

Законом о финансирању локалне самоуправе, између осталог, прописано је: да јединице локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији и то, поред осталог, локалне комуналне таксе (члан 6. тачка 3.); да се локалне комуналне таксе могу уводити и за истицање фирме на пословном простору (члан 15. став 1. тачка 1)); да се фирмом, у смислу тог закона, сматра сваки истакнути назив или име које упућује на то да правно или физичко лице обавља одређену делатност (члан 16. став 1.); да јединица локалне самоуправе може утврдити локалне комуналне таксе у различитој висини зависно од врсте делатности, површине и техничко-употребних карактеристика објеката и по деловима територије, односно у зонама у којима се налазе објекти, предмети или врше услуге за које се плаћају таксе (члан 17.); да се актом скупштине јединице локалне самоуправе којим се уводи локална комунална такса утврђују обвезници, висина, олакшице, рокови и начин плаћања комуналне таксе (члан 18.).

Из наведених законских одредаба произлази да су чланом 17. Закона о финансирању локалне самоуправе утврђени критеријуми за одређивање различите висине свих локалних комуналних такси, па и таксе за истицање фирме на пословном простору. Закон не садржи овлашћење јединице локалне самоуправе да за било коју врсту локалне комуналне таксе може прописивати друге критеријуме мимо оних утврђених Законом. Број запослених лица код таксног обвезника, као ни облик својине и облик организовања таксног обвезника нису Законом прописани критеријуми за одређивање висине локалне комуналне таксе.

Полазећи од изнетог, а имајући у виду да су оспорене одредбе обе Одлуке о локалним комуналним таксама суштински идентичне, јер се разликују само у погледу висине прописане таксе, Уставни суд је оценио да је Скупштина општине Владичин Хан у оба случаја прекорачила законска овлашћења када је оспореним актима о увођењу локалне комуналне таксе одредила висину таксе у зависности од критеријума који нису предвиђени Законом о финансирању локалне самоуправе – у зависности од броја запослених код таксног обвезника и у зависности од тога да ли је таксени обвезник јавно предузеће, дакле послује ли средствима у државној својини или не. Такође, Уставни суд је оценио да је образложење доносиоца оспорених општинских аката да је висина таксе овом таксном обвезнику одређена из разлога што је, по мишљењу доносиоца, његово понашање имало за последицу настанак штете за општину, неприхватљиво и супротно Законом прописаној природи локалне комуналне таксе за истицање фирме.

Из наведених разлога Суд је утврдио да оспорене одредбе тарифног броја 4. став 2. тач. 1. и 39б. Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, бр. 6/05, 13/05 и 6/06) и тарифног броја 1. став

2. тач. 1. и 45. Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, број 27/06), у време важења нису биле у сагласности са законом.

Суд је имао у виду да је у току поступка престала да важи и Одлука о локалним комуналним таксама („Службени гласник Пчињског округа“, број 27/06). Међутим, одредбом члана 64. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да кад је у току поступка општи акт престао да важи, али нису отклоњене штетне последице неуставности или незаконитости, Уставни суд може одлуком утврдити да општи акт није био у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом. Како у конкретном случају подносилац иницијативе захтева и обуставу извршења појединачних аката донетих на основу оспореног општег акта који је престао да важи, што указује да нису отклоњене штетне последице незаконитости, то је оцењено да су испуњене законске претпоставке за одлучивање Суда.

Како је у току поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени су подаци који пружају поуздан основ за одлучивање, а оспореним одредбама регулишу се питања о којима Уставни суд већ има заузет став, Суд је, у смислу одредбе члана 53. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио о законитости оспорених одредаба Одлука без доношења решења о покретању поступка.

Будући да је у овој уставносудској ствари донета коначна одлука, Суд је оценио да захтев подносиоца за обуставу извршења појединачних аката који су донети на основу општих аката чија је законитост оцењивана, треба одбацити, у складу са одредбом члана 56. став 3. Закона о Уставном суду

На основу изложеног и одредаба члана 45. тачка 4) и члана 46. тачка 3) Закона о Уставном суду и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број IУ- (,Службени гласник РС“, број 16/09)
29/2007 од 25. децембра 2008. године

Уставни суд је оценио да је Скупштина општине Смедеревска Паланка поступила у складу са својим законским овлашћењима, када је одредбом члана 6. Тарифни број 8. тачка 9. Одлуке утврдила локалну комуналну таксу за истицање фирме у различитој висини у зависности од врсте делатности и по деловима територије, односно по зонама, па иницијативу у односу на ову одредбу Одлуке није прихватио.

У погледу дела иницијативе којом је тражена оцена законитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачке 2. Напомена Одлуке, у делу који гласи: „јавних комуналних предузећа“, Уставни суд је оценио да се основано може поставити питање сагласности с Уставом, као и са законом дела ове одредбе којим су јавна комунална предузећа ослобођена од плаћања таксе за истицање фирми, те да има основа да Суд, сагласно одредби члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, покрене поступак за оцену уставности и законитости оспорене одредбе Одлуке.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачка 9. Одлуке о локалним комуналним таксама, Скупштине општине Смедеревска Паланка („Међуопштински службени лист“, бр. 24/04, 17/05, 2/06 и 20/06).

2. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачка 2. Напомене Одлуке из тачке 1, у делу који гласи: „јавних комуналних предузећа“.

3. Ово решење доставити Скупштини општине Смедеревска Паланка на одговор.

4. Рок за давање одговора из тачке 3. овог решења је 15 дана од дана пријема решења.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачка 9. и одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачка 2. Напомене, у делу који гласи: „јавних комуналних предузећа“ Одлуке из тачке 1. изреке. У иницијативи се наводи да одредба члана 6. Тарифни број 8. тачка 9. Одлуке није у складу са одредбом члана 85. Закона о локалној самоуправи, јер општина не може да издвоји само површину као један од критеријума за одређивање висине комуналне таксе, а да не узме у обзир и критеријум техничко-употребне карактеристике објеката. Према мишљењу иницијатора, обвезници који због веће површине и техничке опремљености својих објеката остварују већи приход треба да буду обавезани и на плаћање вишег износа таксе за истицање фирми. У погледу одредбе тачке 2. Напомене уз Тарифни број 8. Одлуке, у делу који се оспорава, иницијатор наводи да она није у складу са одредбом члана 82. Закона о локалној самоуправи, јер општина није била овлашћена да јавна комунална предузећа ослободи од обавеза плаћања таксе за истицање фирми.

У одговору Скупштине општине наводи се да је одредба члана 6. Тарифни број 8. Одлуке, којом су утврђени критеријуми за одређивање висине локалне комуналне таксе, у складу са одредбом члана 85. Закона о локалној самоуправи, истичући да законом прописани критеријуми нису кумулативно одређени. У односу на оспорену одредбу тачке 2. Напомене уз Тарифни број 8. Одлуке, у делу који се оспорава, доносилац акта наводи да је та одредба у складу са законом и да су јавна комунална предузећа ослобођена од плаћања такси за истицање фирме, јер су они буџетски корисници и финансирају се из буџета, а да таксе представљају приход буџета.

У поступку пред Уставним судом утврђено је:

Скупштина општине Смедеревска Паланка, с позивом на чл. 18. и 83. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02 и 33/04) и члана 20. Статута Скупштине општине Смедеревска Паланка, донела је Одлуку о локалним комуналним таксама („Међуопштински службени лист“, број 24/04).

Одредбом члана 6. Одлуке прописана је таксена тарифа локалних комуналних такси. Тарифним бројем 8. тачка 9. прописано је да се за истицање фирме на пословном простору утврђује такса у годишњем износу, према табеларном приказу садржаном у овом члану, и то према врсти делатности обвезника означеној као „остали“ (хотели, мотели, ресторани, барови, трговине, комисиони, кафане, гостионице, бифеи, произвођачи напитака, пржионице кафе, киосци, адвокати, агенције, забавни салони,

кладонице, апотеке, лекарске ординације, мењачнице, занатске радње, таксисти, аутопревозници) и по зонама, а у одређеним износима. Одредбом тачке 2. Напомене уз Тарифни број 8. прописано је да се такса по овом тарифном броју не плаћа за истицање фирми државних органа, органа локалне самоуправе и јавних комуналних предузећа.

Оспорена Одлука је више пута мењана и допуњавана одлукама о изменама и допунама, које су објављене у „Међуопштинском службеном листу“ бр. 17/05, 2/06 и 20/06. Наведеним одлукама нису измењене оспорене одредбе Одлуке у деловима у којима се оспоравају. Одлуком о изменама и допунама Одлуке о локалним комуналним таксама („Међуопштински службени лист“, број 20/06) измењен је Тарифни број 8. тачка 9, али само у погледу висине износа локалне комуналне таксе за истицање фирме, а не и у односу на утврђене критеријуме према којима се одређује висина таксе.

Према члану 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поступци пред Уставним судом започети пре ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама овог закона.

Устав Републике Србије од 1990. године, који је важио у време подношења предметне иницијативе, престао је да важи 8. новембра 2006. године ступањем на снагу новог Устава Републике Србије, тако да се оцена уставности може вршити у односу на одредбе важећег Устава. Такође, оцена законитости оспореног општег акта, сагласно одредбама члана 167. Устава, може се вршити само у односу на важеће законе.

Уставом је утврђено: да сви имају једнак положај на тржишту (члан 84. став 1.); да се средства из којих се финансирају надлежности Републике Србије, аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе обезбеђују из пореза и других прихода утврђених законом, као и да је обавеза плаћања пореза и других дажбина општа и заснива се на економској моћи обвезника (члан 91.); да Република Србија уређује и обезбеђује систем локалне самоуправе (члан 97. тачка 3.); да се, поред осталог, послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе и буџета Републике Србије, у складу са законом (члан 188. став 4.).

Законом о јавним приходима и јавним расходима („Службени гласник РС“, бр. 76/91, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 42/98, 54/99, 22/01, 33/04 и 135/04), који уређује систем јавних прихода и расхода, прописано је: да се висина јавних прихода утврђује законом, односно актом надлежног органа у складу са законом (члан 8.); да је локални јавни приход врста јавних прихода (члан 9. тачка 3.); да су локалне комуналне таксе локални јавни приход у смислу овог закона (члан 16. тачка 2.).

Законом о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) прописано је: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији и то, поред осталог, локалне комуналне таксе (члан 6. тачка 3)); да скупштина јединице локалне самоуправе може увести локалне комуналне таксе за коришћење права, предмета и услуга (члан 11.); да се локалне комуналне таксе не плаћају за коришћење права, предмета и услуга од стране државних органа и организација, органа и организација територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе (члан 14); да се локалне комуналне таксе могу увести за истицање фирме на пословном простору (члан 15. став 1. тачка 1)); да је фирма, у смислу овог закона, сваки истакнути назив или име које упућује на то да правно или физичко лице обавља одређену делатност (члан 16. став 1.); да јединица локалне самоуправе може утврдити локалне комуналне таксе у различитој висини у зависности од врсте делатности, површине и техничко-употребних карактеристика објеката, по деловима територије, односно у зонама у којима се налазе објекти, предмети или врше услуге за које се плаћају таксе (члан 17.); да се актом скупштине јединице локалне самоуправе којим се уводи

локална комунална такса утврђују обвезници, висина, олакшице, рокови и начин плаћања локалне комуналне таксе (члан 18.).

Из наведених одредаба Закона произлази да су законом одређене границе овлашћења скупштине општине при увођењу и утврђивању локалне комуналне таксе, а у оквиру тога прописани су и критеријуми на основу којих скупштина општине може утврђивати висину локалне комуналне таксе. Како је одредбом члана 17. Закона о финансирању локалне самоуправе прописано да јединица локалне самоуправе може утврдити локалне комуналне таксе у различитој висини зависно од врсте делатности, површине и техничко-употребних карактеристика објеката, по деловима територије, односно у зонама у којима се налазе објекти, предмети или врше услуге за које се плаћају таксе, Уставни суд је оценио да је Скупштина општине Смедеревска Паланка поступила у складу са својим законским овлашћењима када је одредбом члана 6. Тарифни број 8. тачка 9. Одлуке утврдила локалну комуналну таксу за истицање фирме у различитој висини зависно од врсте делатности и по деловима територија, односно по зонама. Према оцени Уставног суда, законом одређени основи за утврђивање различитих износа локалне комуналне таксе прописани су као алтернативни, а не као кумулативни критеријуми. Имајући у виду наведено, Уставни суд није нашао основ за покретање поступка за оцену законитости оспорене одредбе Одлуке, те је, сагласно члану 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио да не прихвати иницијативу у овом делу.

У погледу дела иницијативе којом се захтева оцена законитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачке 2. Напомене Одлуке, у делу који гласи: „јавних комуналних предузећа“, Уставни суд је констатовао да су за питање овлашћења општине да одреди круг лица која могу бити ослобођена од плаћања локалне комуналне таксе, на начин како је то прописано оспореном одредбом Одлуке, релевантне и наведене одредбе Устава. Будући да Уставни суд, сагласно одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, није ограничен захтевом иницијатора, Суд је утврдио да оспорену одредбу Одлуке треба ценити и у односу на Устав и у односу на закон.

Наиме, Уставом је утврђено да сви имају једнак правни положај на тржишту и да је обавеза плаћања пореза и других дажбина, а у које спадају и локалне комуналне таксе, као средства из којих се финансирају надлежности јединице локалне самоуправе, општа и да се заснива не економској моћи, а Законом о финансирању локалне самоуправе прописано је да су ослобођени од обавезе плаћања локалне комуналне таксе државни органи и организације, органи и организације територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе. Полазећи од наведеног, као и чињенице да је јавно комунално предузеће привредни субјект као и друга предузећа и предузетници, који су оспореном одлуком одређени као таксени обвезници, Уставни суд је оценио да се основано може поставити питање сагласности с Уставом и законом одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачке 2. Напомене Одлуке, у делу којим су јавна комунална предузећа ослобођена од плаћања таксе за истицање фирми, те да има основа да Суд, сагласно одредби члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, покрене поступак за оцену уставности и законитости оспорене одредбе Одлуке.

Сагласно изнетом, а на основу одредаба члана члана 46. тач. 1) и 5) Закона о Уставном суду, као и одредаба члана 82. став 1. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-36/2005 од 25. децембра 2008. године

Полазећи од тога да је оспорена Одлука престала да важи, да је престао да важи Устав од 1990. године у односу на који је покренут поступак оцене уставности, да је престао да важи Закон о локалној самоуправи на основу кога је оспорена Одлука донета а да одредбе Закона о привредним друштвима у односу на који је предлогом покренут поступак за оцену законитости нису од значаја за оцену оспорене Одлуке, Суд је поступак обуставио.

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Обуставља се поступак за оцену уставности и законитости одредаба чл. 12. и 13. и става 2. Напомене Тарифног броја 3. Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник општине Ваљево“, бр. 3/03 и 1/04).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднет је предлог за оцену уставности и законитости одредаба чл. 12. и 13. и става 2. Напомене Тарифног броја 3. Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник општине Ваљево“, бр. 3/03 – пречишћен текст и 1/04). Предлагач сматра да се оспореним одредбама Одлуке којима се утврђује обавеза организатору приређивања музичког програма да до 5. у месецу поднесе пријаву приређивања програма, те прописује санкција за поступање супротно наведеној обавези, ограничава слободно и под једнаким условима обављање привредне делатности зајемчено одредбама члана 57. став 1. и члана 64. став 3. Устава од 1990. године. Предлагач, не наводећи разлоге, сматра да оспорене одредбе Одлуке нису биле у сагласности ни са одредбама чл. 16, 17. и 18. раније важећег Закона о предузећима, као и да су супротне одредбама чл. 5. и 6. Закона о привредним друштвима.

У одговору Скупштине општине Ваљево наводи се да су оспореним одредбама Одлуке о локалним комуналним таксама уређени односи у оквиру Законом о локалној самоуправи прописаног овлашћења општине да утврђује локалну комуналну таксу за приређивање музичког програма у угоститељским објектима и да одређује висину, олакшице и начин плаћања таксе, као и овлашћења општине утврђеног Законом о прекршајима, према коме општина прописује казнене одредбе за повреду прописа из своје надлежности.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Скупштина општине Ваљево утврдила пречишћен текст Одлуке о локалним комуналним таксама који је објављен у „Службеном гласнику општине Ваљево“, број 3/03 и да је на основу чл. 30. и 79. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02) донела Одлуку о изменама и допунама Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник општине Ваљево“, број 1/04). Оспореним одредбама чл. 12. и 13. Одлуке биле су прописане новчане казне за прекршај физичком лицу, предузетнику, правном лицу и одговорном лицу у правном лицу ако у прописаном року не поднесе пријаву о настанку обавезе која подлеже такси. Оспореним ставом 2. Напомене уз Тарифни број 3. било је прописано да је обвезник дужан да поднесе пријаву да организује приређивање музичког програма до 5. у месецу за текући месец. Оспорена Одлука престала је да

важи даном ступања на снагу Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник општине Ваљево“, број 11/07).

Уставни суд је констатовао да је Устав Републике Србије од 1990. године, у односу на који је тражена оцена уставности оспорених одредаба Одлуке о локалним комуналним таксама, престао да важи ступањем на снагу Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Одредбе чл. 77. до 104. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) којима су биле уређене локалне комуналне таксе као изворни приход јединице локалне самоуправе, које су важиле у време подношења предлога, престале су да важе 1. јануара 2007. године, даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06). Наведени Закон о локалној самоуправи престао је да важи у целини даном ступања на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07).

Одредбама Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, број 125/04), у односу на које је предлогом тражена оцена законитости оспорених одредаба Одлуке о локалним комуналним таксама, прописано је: да привредно друштво може обављати све законом дозвољене делатности; да се делатности за које је законом прописано да се могу обављати само на основу сагласности, дозволе или другог акта државног органа могу обављати по добијању те дозволе, сагласности или другог акта надлежног органа; да се делатности за које је посебним законом прописано да се обављају у одређеној правној форми привредног друштва не могу обављати у другој правној форми друштва (члан 5.); да привредно друштво може да обавља делатност у простору који испуњава услове у погледу техничке опремљености, заштите на раду и заштите и унапређења животне средине, као и друге прописане услове; да испуњеност тих услова проверава надлежни орган у поступку редовног инспекцијског надзора и да привредно друштво може да отпочне обављање делатности која обухвата производњу, промет, дистрибуцију, прераду и ускладиштење материја опасних и штетних по здравље људи и животну средину, ако надлежни орган решењем утврди испуњеност прописаних услова (члан 6.).

Из наведеног произлази да је у току поступка оцене уставности и законитости престала да важи Одлука о локалним комуналним таксама чије су одредбе предлогом оспорене, да је престао да важи Устав од 1990. године у односу на који је покренут поступак оцене уставности, као и да је престао да важи Закон о локалној самоуправи, на основу кога је оспорена Одлука донета. Одредбе Закона о привредним друштвима у односу на које је предлогом покренут поступак за оцену законитости, по оцени Суда, нису од значаја за оцену законитости оспорене Одлуке, јер се тим одредбама не уређују односи који су у вези са оспореним одредбама Одлуке о локалним комуналним таксама. Полазећи од тога да је оспорена Одлука престала да важи, да је престао да важи Устав од 1990. године, да је престао да важи Закон о локалној самоуправи на основу кога је оспорена Одлука донета и да у односу на Закон о привредним друштвима Суд не налази да су у конкретном случају могле настати последиче незаконитости које треба отклонити одлуком, Суд је, на основу одредбе члана 57. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), обуставио поступак.

Следствено изложеном, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 7) Закона о Уставном суду, донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-206/2006 од 25. децембра 2008. године

– Месне заједнице

Оспореном одредбом Скупштина општине Мајданпек је прописала начин избора чланова Савета месне заједнице, поступак предлагања кандидата за чланове Савета месне заједнице и расписивање избора за чланове Савета месне заједнице од стране председника Скупштине општине и председнику дала могућност да у случају када сви или већина чланова Савета поднесу оставке предложи Скупштини општине да се у појединим или свим месним заједницама одрже превремени избори за чланове Савета месне заједнице. Како ова питања Скупштина општине законом није овлашћена да уређује својом одлуком, већ се та питања, у складу са одговарајућим одредбама статута општине, аутономно уређују актима месне заједнице, то представља разлог несагласности оспорене одредбе са законом.

Оспорене одлуке о расписивању и одлагању избора за чланове Савета Градске месне заједнице немају карактер општег правног акта за чију оцену законитости је надлежан Уставни суд, у смислу члана 167. Устава.

Захтев за доношење привремене мере обуставе извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу оспорене одредбе Одлуке, до доношења коначне одлуке Суда, Уставни суд је одбацио, сагласно члану 56. став 3. Закона о Уставном суду, с обзиром на то да је донео коначну одлуку.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 1. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о месним заједницама, број 06-8/2 од 15. марта 2006. године, коју је донела Скупштина општине Мајданпек, није у сагласности са законом.

2. Одбацује се предлог за оцену законитости Одлуке о расписивању избора за члана Савета Градске месне заједнице Мајданпек, број 013-7 од 14. новембра 2005. године и Одлуке о одлагању избора за чланове Савета Градске месне заједнице Мајданпек, број 013-7 од 28. новембра 2005. године.

3. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу Одлуке из тачке 1. изреке.

О б р а з л о ж е њ е

Пред Уставним судом покренут је поступак за оцену законитости одлука наведених у изреци. У предлогу се наводи да су Одлука о расписивању и Одлука о одлагању избора за члана, односно чланове Савета Градске месне заједнице Мајданпек у супротности са Законом о локалној самоуправи, Статутом општине Мајданпек и чланом 16. Одлуке о месним заједницама, из разлога што их је донео ненадлежан орган. Одредба члана 1. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о месним заједницама, по

мишљењу предлагача, у супротности је са Законом о локалној самоуправи, јер се питања начина и поступка избора као и престанак мандата чланова Савета месне заједнице, сагласно члану 72. Закона, уређују статутом месне заједнице а не одлуком скупштине општине. Предлаже се да Уставни суд до доношења коначне одлуке донесе привремену меру којом ће ставити ван снаге оспорену одредбу члана 1. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о месним заједницама.

У одговорима доносиоца оспорених аката наводи се да је Одлука о изменама и допунама Одлуке о месним заједницама и даље на снази у тексту у коме је пред Уставним судом оспорена и да је у међувремену Скупштина општине Мајданпек на Статут Градске месне заједнице Мајданпек дала сагласност, након чега су 19. новембра 2006. године одржани нови избори за чланове Савета Градске месне заједнице Мајданпек.

Предлагач је поднеском од 4. децембра 2008. године обавестио Уставни суд да у потпуности повлачи поднети предлог из разлога што су сва спорна питања са Скупштином општине решена.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио:

Одлуку о изменама и допунама Одлуке о месним заједницама, број 06-8/2 од 15. марта 2006. године, донела је Скупштина општине Мајданпек, на основу члана 69. Статута општине Мајданпек („Службени лист општина“ бр. 13/02, 9/03 и 6/05), а у вези са чл. 71. и 72. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02 и 33/04).

Оспореном одредбом члана 1. Одлуке прописано је: да се у Одлуци о месним заједницама („Службени. лист општина“, бр. 12/2000 и 13/02) у члану 4. после става 2. додаје нови став 3, који гласи: „Статут месне заједнице ступа на снагу осмог дана од дана објављивања Решења о давању сагласности на Статут од стране Скупштине општине Мајданпек у Службеном листу“; да се члан 7. мења и гласи: „Предлог за образовање нове месне заједнице могу поднети: – више од 50% бирача са подручја за које се предлаже образовање месне заједнице; – председник Општине и најмање 16 одборника Скупштине општине. Кад предлог подноси председник Општине или одборници, обавезно је прибавити мишљење грађана“; да се у члану 15. став 2. мења и гласи: „Статутом месне заједнице може се утврдити да месна заједница, поред Савета, може имати и Извршни одбор, као извршни орган у месној заједници“; да се после члана 15. додају – члан 15а, који гласи: „Чланове Савета месне заједнице бирају пунолетни грађани који имају бирачко право на подручју месне заједнице непосредно тајним гласањем или јавним гласањем на збору бирача са најмање присутним 10% од укупно уписаног броја бирача“ и члан 15б, који гласи: „Кандидате за чланове Савета месне заједнице могу предлагати грађани, као и групе грађана који имају пребивалиште на територији месне заједнице. Сваки кандидат или група грађана, чија је кандидатура потврђена, имају право да одреде члана бирачког одбора у проширеном саставу за свако бирачко место. За члана Савета месне заједнице изабран је кандидат који је добио највећи број гласова“; да се бришу чланови 1. и 2. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о месним заједницама; да се члан 16. мења и гласи: „Изборе за чланове Савета месне заједнице расписује председник Скупштине општине у складу са овом одлуком и Статутом месне заједнице. На предлог председника Општине, Скупштина општине може одлучити да се у појединим или свим месним заједницама одрже превремени избори за чланове Савета месне заједнице у случају кад сви или већина чланова Савета поднесу оставке. Одлуком о расписивању избора одређују се дан, место и време одржавања избора за чланове Савета месне заједнице, као и дан од када почињу тећи рокови за вршење изборних радњи. Одлука о расписивању избора објављује се на огласним местима у месној заједници и преко средстава јавног информисања. Од дана

расписивања избора до дана одржавања избора не може протећи мање од 15 нити више од 30 дана.“

У време подношења предлога Уставном суду на снази је био Закон о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник РС“, бр. 32/91, 67/93 и 101/05), који је у одредби члана 11. став 1. тачка 1) прописивао да су учесници у поступку пред Уставним судом државни органи, као и други органи и организације кад оцене да су им права и интереси непосредно повређени актом чија се уставност и законитост оспорава, а одредбом члана 22. став 1. истог члана било је прописано да се поступак сматра покренутим даном подношења предлога Уставном суду, односно даном доношења решења о покретању поступка. Закон о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), чијим је ступањем на снагу престао да важи Закон о поступку пред Уставним судом и правним дејством његових одлука, прописује да ће се поступци пред Уставним судом започети пре ступања на снагу овог закона окончати по одредбама овог закона (члан 112).

Предлагач је у току поступка пред Уставним судом повукао предлог којим је тражио оцену законитости одредбе члана 1. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о месним заједницама у односу на Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04).

Уставни суд је, имајући у виду одредбу члана 68. став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) према којој ако се подносилац изјасни да предлог повлачи, односно да одустаје од иницијативе или се не изјасни у одређеном року, Уставни суд ће окончати поступак, уколико није нашао основа да сам настави поступак, оценио да настави поступак.

Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) који је био на снази у време подношења предлога и који је био основ за доношење оспорене Одлуке престао је да важи 29. децембра 2007. године на основу члана 99. новог Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07).

Важећи Закон о локалној самоуправи у односу на који је вршена оцена законитости оспорене одредбе члана 1. Одлуке прописује: да се ради задовољавања општих заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју јединице локалне самоуправе могу образовати месне заједнице или други облици месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да је највиши правни акт јединице локалне самоуправе статут којим се нарочито, поред осталог, уређује оснивање и рад месне заједнице и других облика месне самоуправе (члан 11.); да скупштина општине, односно скупштина града одлучује, уз претходно прибављено мишљење грађана, о образовању, подручју за које се образује и укидању месних заједница и других облика месне самоуправе (члан 73. став 1.); да се актима месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, у складу са статутом општине, односно града и актом о оснивању, утврђују послови које врше органи и поступак избора, организација и рад органа, начин одлучивања и друга питања од значаја за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе (члан 74.); да месна заједница, односно други облик месне самоуправе има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених статутом и одлуком о оснивању (члан 76.).

Из наведених законских одредаба произлази да се одлуком скупштине општине само образују или укидају месне заједнице и други облици месне самоуправе и утврђује подручје за које се образују. Статутом општине, као актом више правне снаге, уређују се оснивање и рад месних заједница. Послови које врши месна заједница, њени органи и поступак њиховог избора, организација и рад органа, начин одлучивања и друга питања од значаја за рад месне заједнице уређују се актима месне заједнице у складу са статутом општине.

Полазећи од наведених одредаба закона, Уставни суд је, имајући у виду да се оспореном одредбом члана 1. Одлуке прописује начин избора чланова Савета месне заједнице, поступак предлагања кандидата за чланове Савета месне заједнице и расписивање избора за чланове Савета месне заједнице од стране председника Скупштине општине и председнику даје могућност да у случају када сви или већина чланова Савета поднесу оставке предложи Скупштини општине да се у појединим или свим месним заједницама одрже превремени избори за чланове Савета месне заједнице, оценио да Скупштина општине Мајданпек није законом овлашћена да својом одлуком уређује наведена питања, јер се та питања, у складу са одговарајућим одредбама статута општине, аутономно уређују актима месне заједнице.

Сагласно наведеном, Уставни суд је утврдио да оспорена одредба члана 1. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о месним заједницама није у сагласности са Законом о локалној самоуправи.

Захтев за доношење привремене мере обуставе извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу оспорене одредбе Одлуке, до доношења коначне одлуке Суда, Уставни суд је одбацио, сагласно члану 56. став 3. Закона о Уставном суду, с обзиром на то да је донео коначну одлуку.

Одлуку о расписивању избора за члана Савета Градске месне заједнице Мајданпек донео је председник Скупштине општине Мајданпек, 14. новембра 2005. године, на основу члана 72. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) и члана 19. Статута градске месне заједнице Мајданпек број 14-4 од 29. марта 2001. године. Одлуком се: расписују избори за члана Савета градске месне заједнице Мајданпек, за 11. децембар 2005. године (одељак I); одређују рокови за вршење изборних радњи који почињу да теку од 15. новембра 2005. године (одељак II); утврђује време спровођења гласања – тајно гласање – у времену од 7,00 до 20,00 часова у складу са Статутом Градске месне заједнице Мајданпек, број 14-4 од 29. марта 2001. године (одељак III); одређује ступање на снагу Одлуке даном доношења (одељак IV); утврђује обавеза објављивања Одлуке (одељак V Одлуке).

Одлуку о одлагању избора за чланове Савета градске месне заједнице Мајданпек, број 013-7 од 28. новембра 2005. године, донео је председник Скупштине општине Мајданпек, на основу члана 72. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) и члана 19. Статута Градске месне заједнице Мајданпек, број 14-4 од 29. марта 2001. године. Одлуком се: одлажу избори за чланове Савета Градске месне заједнице Мајданпек заказани Одлуком председника Скупштине општине Мајданпек број 013-7 од 14. новембра 2005. године за 11. децембар 2005. године (одељак I); одређује ступање на снагу Одлуке даном доношења (одељак II); утврђује обавеза објављивања ове одлуке (одељак III).

По оцени Уставног суда, оспорене одлуке о расписивању и одлагању избора за чланове Савета Градске месне заједнице од 14. и 28. новембра 2005. године, немају карактер општег правног акта за чију оцену законитости је надлежан Уставни суд, у смислу члана 167. Устава. Такође, оспорене одлуке имале су темпорални карактер, јер се њихово правно дејство исцрпило конкретним регулисањем правне ситуације – расписивањем избора и њиховим одлагањем. Стога је Уставни суд, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, у том делу поднети предлог одбацио.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредаба члана 45. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1) и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучио као у изреци.

Сагласно одредби члана 168. став 3. Устава, одредба Одлуке наведена у тачки 1. изреке престаје да важи даном објављивања ове одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број
IУ-92/2006 од 25. децембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 23/09)

Полазећи од тога да одредба члана 5. оспорене Одлуке о изменама и допунама Одлуке ступање на снагу те одлуке одређује у односу на дан доношења, а не у односу на дан објављивања, како је то прописано чланом 196. став 4. Устава, Уставни суд је утврдио да одредба члана 5. оспорене Одлуке у делу који предвиђа такво ступање на снагу оспореног акта није сагласна са Уставом.

С обзиром на то да су току поступка пред Уставним судом престали да важе Устав који је важио у време доношења оспорене Одлуке и одредбе Закона о локалној самоуправи које су биле правни основ за доношење другооспорене Одлуке, Уставни суд је одбацио анонимну иницијативу, због престанка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 5. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о поступку и начину изјашњавања грађана месних заједница општине Шид о увођењу самодоприноса („Службени лист општина Срема“, број 11/05) у делу који гласи: „ступа на снагу даном доношења, а...“ није сагласна са Уставом.

2. Одбацује се анонимна иницијатива за оцену уставности и законитости поступка доношења Одлуке о увођењу самодоприноса на подручју месне заједнице Шид за период 1. јануара 2004. године до 31. децембра 2009. године („Службени лист општина Срема“, број 24/03).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности одредбе члана 5. Одлуке наведене у тачки 1. изреке, као и анонимна иницијатива за оцену уставности и законитости поступка доношења Одлуке наведене у тачки 2. изреке. У анонимној иницијативи се наводи да је поступак доношења оспорене Одлуке спроведен супротно Уставу Републике Србије и одредбама чл. 87. и 90. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), јер се за увођење спорног самодоприноса грађани месне заједнице Шид нису изјашњавали тајним гласањем, већ лично уз потпис. У другој иницијативи се тврди да је одредба члана 5. Одлуке из тачке 1. изреке, којом је предвиђено да Одлука ступа на снагу даном доношења, несагласна одредби члана 120. Устава Републике Србије, према којој општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања.

У одговору на анонимну иницијативу се истиче да је оспорена Одлука донета тајним гласањем на референдуму у складу са Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), који је важио у време доношења Одлуке, а да је техничком грешком у тексту Одлуке, који је достављен за објављивање, прописано да је оспорена Одлука донета писменим изјашњавањем грађана месне заједнице Шид.

У одговору на другу иницијативу се указује да је ступање на снагу ове одлуке даном доношења било условљено потребом да се нов начин изјашњавања грађана о увођењу самодоприноса, прописан Законом о изменама и допунама Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 135/04), одмах примени у пракси. Наиме, ступањем на снагу Закона о изменама и допунама Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 135/04) допуњен је дотадашњи начин изјашњавања грађана о увођењу самодоприноса, тако што су се грађани о увођењу самодоприноса могли изјашњавати и лично уз потпис. У том смислу је и Одлука о поступку и начину изјашњавања грађана месних заједница општине Шид о увођењу самодоприноса допуњена одредбом о лично изјашњавању грађана уз потпис. Како је одредбом члана 120. Устава било утврђено да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења, то давалац одговора сматра да је оспорена одредба члана 5. Одлуке сагласна са Уставом.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспореном одредбом члана 5. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о поступку и начину изјашњавања грађана месних заједница општине Шид о увођењу самодоприноса („Службени лист општина Срема“, број 11/05) прописано да ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу општина Срема“.

Уставни суд оцену уставности материјалноправних одредаба општинских аката, сагласно члану 167. став 1. тачка 1. Устава Републике Србије, врши у односу на важећи Устав.

Одредбом члана 120. Устава Републике Србије од 1990. године било је утврђено да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу.

Уставом од 2006. године је утврђено да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, као и да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења (члан 196. ст. 1. и 4.).

Полазећи од тога да одредба члана 5. оспорене Одлуке о изменама и допунама Одлуке ступање на снагу те одлуке одређује у односу на дан доношења, а не у односу на дан објављивања, како је то прописано чланом 196. став 4. Устава, Уставни суд је утврдио да одредба члана 5. оспорене Одлуке у делу који гласи: „ступа на снагу даном доношења, а...“ није сагласна са Уставом.

Пошто се иницијативом оспорава уставност одредбе општег акта којом се уређује питање о коме Уставни суд већ има заузет став, Уставни суд је, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду, донео одлуку као у тачки 1. изреке, без доношења решења о покретању поступка.

Уставни суд је у овом поступку утврдио да су оспорену Одлуку о увођењу самодоприноса на подручју месне заједнице Шид за период 1. јануара 2004.

године до 31. децембра 2009. године („Службени лист општина Срема“, број 24/03) донели грађани месне заједнице Шид, на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године. Такође, у току поступка пред Уставним судом, проглашењем Устава Републике Србије 8. новембра 2006. године, престао је да важи Устав од 1990. године у време чијег важења је поднета иницијатива.

Како из навода поднете анонимне иницијативе произлази да се њоме оспорава уставност и законитост поступка доношења оспорене Одлуке, то се у уставносудском поступку оцена уставности и законитости поступка доношења општег акта врши у односу на Устав који је био на снази у време доношења оспореног акта и у односу на закон који је био на снази у време доношења оспореног акта и који је представљао правни основ за његово доношење.

С обзиром на то да је у току поступка пред Уставним судом престао да важи Устав који је важио у време доношења оспорене Одлуке, као и да су престале да важе одредбе чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи које су биле правни основ за доношење ове одлуке, Уставни суд је, на основу члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, одбацио анонимну иницијативу, због престанка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 45. тачка 1) Закона о Уставном суду и члана 82. став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучио као у изреци.

На основу члана 168. став 3. Устава, одредба члана 5. Одлуке из тачке 1. изреке у делу који гласи: „ступа на снагу даном доношења, а...“, престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IV-260/2005 („Службени гласник РС“, број 23/09)
од 25. децембра 2008. године

Оспорене одредбе чл. 22, 23, 26, 27, 29, 30. и 36. Одлуке, којима су прописани органи месних управа, као и поступак избора, организације и рада тих органа на територији општине Шид, нису у сагласности са законом, из разлога што се, према закону, ова питања уређују актима месне управе, а како у поступку оцењивања уставности и законитости Уставни суд није ограничен захтевом овлашћеног предлагача, то је оценио да нису сагласне са законом ни одредбе чл. 24. и 25, као и чл. 31. до 34. оспорене Одлуке, јер такође уређују питања рада, организације, овлашћења и разрешења органа месне управе. Наведене одредбе оспорене Одлуке нису у сагласности ни са Уставом, будући да је чланом 195. став 2. Устава утврђено да статuti, одлуке и сви други општи акти аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са законом.

У односу на одредбу члана 50. Одлуке, у делу којим је прописано да оспорена Одлука ступа на снагу даном доношења, Уставни суд је утврдио да није била у сагласности ни са Уставом Републике Србије од 1990. године, нити је у сагласности са важећим Уставом Републике Србије од 2006. године, јер (је) према Уставу, закон и други општи акт под

одређеним условима, може (могао је) ступити на снагу и пре осмог дана од дана његовог објављивања, али не може (није могао) да ступи на снагу пре него што је објављен.

У односу на остале оспорене одредбе Одлуке, Суд је оценио да је Скупштина општине Шид, у складу са законом, могла да, ради пружања стручне помоћи локалном становништву на територији месне управе и остваривања права грађана, уреди начин обављања ових послова, као и да одреди следбенике коришћења средстава укинутих месних заједница, па и средстава од самодоприноса, будући да приходи од самодоприноса припадају општини, која из тих, као и других извора прихода обезбеђује средства за рад месне самоуправе, тако да средства самодоприноса не представљају приход месне заједнице, нити могу представљати њену имовину, а општина је законом овлашћена да образује месне заједнице.

Уставни суд није надлежан да цени међусобну сагласност општих аката истог доносиоца, па је предлог за оцену сагласности оспорене Одлуке са Статутом општине Шид одбацио.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредбе чл. 22. до 34, члана 36. и члана 50. у делу који гласи: „ступа на снагу даном доношења“ Одлуке о образовању месних управа („Службени лист општина Срема“, бр. 4/05 и 10/05), коју је донела Скупштина општине Шид, нису у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 41. и 48. Одлуке из тачке 1. изреке.

3. Одбацује се предлог за оцену сагласности Одлуке из тачке 1. изреке са Статутом општине Шид („Службени лист општина Срема“, бр. 12/02, 1/05, 11/05, 16/05 и 21/05).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднет је предлог за оцену уставности и законитости одредаба чл. 22, 23, 26, 27, 29, 30, 36, 41, 48. и 50. Одлуке о образовању месних управа („Службени лист општина Срема“, бр. 4/05 и 10/05), коју је донела Скупштина општине Шид. Уставном суду достављена је и иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости наведене Одлуке. По мишљењу предлагача, оспореном Одлуком уведен је нови облик „месне самоуправе“, што је несагласно са Статутом општине Шид који, између осталог, регулише основна питања о месним заједницама. Предлагач сматра да се спореним одредбама Одлуке, супротно Уставу и Закону о локалној самоуправи, уређују органи месне управе и начин избора тих органа. По мишљењу предлагача, такви органи које бира Општинско веће не могу одлучивати о средствима месне управе, јер су то средства прикупљена од стране грађана и о њима могу одлучивати само њихови представници. Предлагач наводи и да средства самодоприноса не могу бити приход месне управе, јер се ова средства, сагласно Закону о локалној самоуправи, уплаћују на рачун месне заједнице која је увела одређени самодопринос, а тих субјеката више нема на основу Одлуке о укидању месних

заједница од 25. јануара 2005. године. Такође, послови стручне помоћи локалном становништву које, према оспореној одредби члана 41. Одлуке, врши лице запослено у општинској управи, не могу се поверавати месној управи као „самосталном“ правном лицу. Предлагач сматра и да председник месне управе и његов заменик не могу бити у радном односу у општини.

Предлагач и иницијатор сматрају да је оспореном одредбом члана 50. Одлуке повређен и члан 120. Устава Републике Србије од 1990. године, јер је прописано да оспорена Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу општина Срема“.

У одговору доносиоца акта се наводи да је Скупштина општине, у оквиру законског овлашћења, донела оспорену Одлуку којом је извршено нормативно уређење месне самоуправе на територији општине Шид.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је Одлуку о образовању месних управа („Службени лист општина Срема“, бр. 4/05 и 10/05) донела Скупштина општине Шид, са позивом на одредбе члана 30. став 1. тачка 5), члана 70. ст. 1. и 2, члана 71. став 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), члана 42. став 1. Статута општине Шид („Службени лист општина Срема“, број 12/02) и члана 98. став 1. тачка 5. Пословника о раду Скупштине општине Шид од 18. новембра 2004. године. Оспореном Одлуком образују се месне управе, ради задовољавања потреба и интереса локалног становништва у насељеним местима на територији општине Шид и ради равномерног развоја сваког дела територије исте јединице локалне самоуправе.

Одредбом члана 6. Одлуке прописано је да месне управе имају своје статуте, које доноси веће месне управе, уз сагласност Скупштине општине Шид и који утврђују, поред осталог, поступак избора, организацију и рад својих органа и начин одлучивања.

Оспореним одредбама Одлуке прописано је: да су органи месне управе председник, веће и други органи утврђени статутом месне управе (члан 22.); да председника месне управе (у даљем тексту: председник) бира Општинско веће на предлог председника Општине од становника насеља за које је образована месна управа, на временски период од четири године, већином гласова од укупног броја чланова Општинског већа (члан 23.); да председник, на основу акта Општинског већа о избору, заснива радни однос у Општини Шид, и за свој рад одговара председнику Општине и Општинском већу, а да за обављање поверених послова из надлежности Општине од стране месне управе председник одговара и Скупштини општине (члан 26.); да се у случају потребе у већим месним управама може изабрати и заменик председника који се бира, разрешава и има радноправни статус као и председник, док му се статутом месне управе одређују овлашћења и одговорности, а да о платама, накнадама и осталим примањима председника и заменика председника одлучује Општинско веће (члан 27.); да чланове већа бира Општинско веће од становника насеља за чије подручје је образована месна управа на исти начин као и председника и то на временски период од четири године (члан 29.); да члан већа може бити разрешен са функције и пре истека времена на које је изабран, на исти начин на који је и биран (члан 30.); да о располагању средствима месне управе одлучује веће месне управе у складу са програмом и планом исте (члан 36.); да ће се ради лакшег задовољавања потреба и интереса локалног становништва у насељеним местима на подручју месне управе обезбедити пријем странака и пружање стручне и правне помоћи у циљу остваривања појединих Законом предвиђених права појединаца, више лица или права свих становника на подручју за које је образована месна управа (члан 40.); да ће послове пружања стручне и правне помоћи из претходног члана ове одлуке вршити

лице запослено у општинској управи (члан 41.); да су месне управе правни следбеници коришћења све имовине у својини Републике Србије, на територији за коју су образоване, а коју су користиле месне заједнице истог подручја до доношења одлуке о њиховом укидању, уколико ту имовину Република Србија не да другом на коришћење (члан 48.); да ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу општина Срема“ (члан 50.).

Према члану 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама овог закона.

Устав Републике Србије од 1990. године, који је био на снази у време доношења оспорене Одлуке и у односу на који је тражена оцена уставности, престао је да важи проглашењем новог Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године, тако да се оцена уставности оспорене Одлуке може вршити у односу на одредбе важећег Устава. Такође, оцена законитости оспореног општег акта, сагласно члану 167. Устава, може се вршити само у односу на важеће законе.

Уставом од 2006. године утврђено је: да грађани имају право на покрајинску аутономију и локалну самоуправу, које остварују непосредно или преко својих слободно изабраних представника (члан 176. став 1.); да су јединице локалне самоуправе општина, градови и град Београд (члан 188. став 1.); да општина, преко својих органа, у складу са законом, обавља и друге послове одређене законом и управља општинском имовином, у складу са законом (члан 190. став 1. тачка 8. и став 4.).

Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), који је био основ за доношење оспорене Одлуке, престао је да важи 29. децембра 2007. године, сагласно одредби члана 99. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07). Важећим Законом о локалној самоуправи прописано је: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се ради задовољавања потреба и интереса локалног становништва у селима оснивају месне заједнице и други облици месне самоуправе, да се месне заједнице и други облици месне самоуправе могу образовати и у градским насељима (кварт, четврт, рејон и сл.), као и да се месна заједница може оснивати и за два или више села (члан 72.); да скупштина општине, односно скупштина града одлучује, уз претходно прибављено мишљење грађана, о образовању, подручју за које се образује и укидању месних заједница и других облика месне самоуправе и да се ова одлука доноси већином гласова од укупног броја одборника (члан 73.); да се актима месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, у складу са статутом општине, односно града и актом о оснивању, утврђују послови које врши, органи и поступак избора, организација и рад органа, начин одлучивања и друга питања од значаја за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе (члан 74.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1.); да се за обављање одређених послова из надлежности општинске управе, односно градских управа, посебно и у вези са остваривањем права грађана, може организовати рад општинске управе у месним заједницама (члан 77. став 2.).

Одредбом члана 6. тачка 15) Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији, поред осталог и приходи од самодоприноса.

Полазећи од наведених одредаба Устава и закона, Уставни суд је оценио да оспорене одредбе чл. 22, 23, 26, 27, 29, 30. и 36. Одлуке, којима су прописани органи месних управа, као и поступак избора, организације и рада тих органа на територији општине Шид, нису у сагласности са законом, из разлога што се ова питања, према члану 74. Закона о локалној самоуправи, уређују актима месне управе. Како у поступку оцењивања уставности и законитости Уставни суд, сагласно члану 54. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), није ограничен захтевом овлашћеног предлагача, Суд је оценио да нису сагласне са законом ни одредбе чл. 24. и 25, као и чл. 31. до 34. оспорене Одлуке, јер такође уређују питања рада, организације, овлашћења и разрешења органа месне управе (председника и већа).

С обзиром на то да је одредбом члана 195. став 2. Устава утврђено да статuti, одлуке и сви други општи акти аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са законом, то наведене одредбе чл. 22. до 34. и члана 36. оспорене Одлуке нису у сагласности ни са Уставом.

Поводом дела предлога којим се оспорава одредба члана 50. Одлуке, а којом је прописано да оспорена Одлука ступа на снагу даном доношења, Уставни суд је утврдио да је одредбом члана 120. Устава Републике Србије од 1990. године, који је био на снази у време доношења оспорене Одлуке, било је предвиђено да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступи на снагу. Одредбама члана 196. ст. 1. и 4. важећег Устава утврђено је да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, као и да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу ступити на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења. Из наведених уставних одредаба произлази да закон и други општи акт, под одређеним условима, може ступити на снагу и пре осмог дана од дана његовог објављивања, али ни у ком случају не може да ступи на снагу пре него што је објављен, те прописивање у члану 50. оспорене Одлуке да ова одлука „ступа на снагу даном доношења“, није у сагласности са Уставом.

У погледу навода предлагача да општина Шид није имала законско овлашћење да образује месне управе, Суд је оценио да је, сагласно одредби члана 72. Закона о локалној самоуправи, општина имала ово овлашћење, односно да је оспореном Одлуком могла да образује месне управе, као други облик месне самоуправе.

У вези са захтевом предлагача за оцену уставности и законитости одредбе члана 41. Одлуке, Суд је оценио да је Скупштина општине Шид, сагласно одредби члана 77. став 2. Закона, могла да, ради пружања стручне помоћи локалном становништву на територији месне управе и остваривања права грађана, уреди начин обављања ових послова.

Уставни суд сматра да су разлози због којих предлагач оспорава члан 48. Одлуке неосновани, јер у складу са одредбама члана 6. тачка 15) Закона о финансирању локалне самоуправе и члана 75. став 1. тачка 1) Закона о локалној самоуправи, приходи од самодоприноса припадају општини, која из тих, као и других извора прихода обезбеђује средства за рад месне самоуправе, тако да средства самодоприноса не представљају приход месне заједнице, без обзира на то што се уплаћују на њен рачун, нити могу представљати њену имовину.

Уставни суд је одбацио предлог за оцену сагласности оспорене Одлуке са Статутом општине Шид, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, јер није надлежан да цени међусобну сагласност општих аката истог доносиоца.

Како је у току поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, у смислу одредбе члана 53. став 2. Закона о Уставном суду, одлучио без доношења решења о покретању поступка.

На основу изложеног и одредаба члана 45. тач. 1), 4) и 14) и члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, као и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучено је као у изреци.

На основу одредаба члана 168. став 3. Устава, одредбе Одлуке наведене у тачки 1. изреке престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IV-159/2005 (,Службени гласник РС“, број 9/09)
од 25. децембра 2008. године

– Самодопринос

Прописивањем висине самодоприноса у фиксном износу – динарској противвредности одређеног износа утврђеног у иностраној валути – еврима по хектару пољопривредног земљишта на годишњем нивоу, иако се вредност пољопривредног земљишта не може објективно изразити само на основу његове површине изражене у хектарима, не обезбеђује се сразмера у плаћању обавезе самодоприноса у зависности од материјалних могућности грађана, те је Уставни суд утврдио да оспорена одредба Одлуке није сагласна закону. Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), то наведена одредба Одлуке која није сагласна закону, није сагласна ни Уставу.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 4. став 1. Одлуке о увођењу самодоприноса на територији месне заједнице Бусур („Општински службени гласник“, број 12/05) није у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбацује се иницијатива за оцену законитости поступка доношења Одлуке из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости Одлуке наведене у изреци. Иницијатори сматрају да је поступак доношења оспорене Одлуке спроведен супротно одредбама чл. 87. и 90. Закона о локалној самоуправи, јер се за

увођење самодоприноса није изјаснила потребна већина грађана који су имали право да се изјашњавају. Наиме, у иницијативи се тврди да је било неправилности у току писменог изјашњавања грађана о самодоприну, у том смислу што су поједини потписи фалсификовани и што се један члан домаћинства изјашњавао о самодоприну и за остале чланове домаћинства који се налазе на привременом раду у иностранству, а све у циљу да би се прикупио довољан број потписа неопходних за увођење самодоприноса на територији месне заједнице Бусур. Надаље се оспорава законитост одредбе члана 4. Одлуке, имајући у виду да предвиђа да обвезници самодоприноса плаћају самодопринос у једнаком износу независно од класе пољопривредног земљишта које поседују, односно катастарског прихода од тог земљишта, као и из разлога што се на основу наведене одредбе самодопринос наплаћује у иностранској валути – еврима.

У одговору на иницијативу се наводи да се за увођење самодоприноса изјаснила већина грађана месне заједнице Бусур, да није било пропуста приликом изјашњавања грађана, те да је оспорена Одлука донета у складу Законом, Статутом и одлукама Скупштине општине Петровац.

Одредбом члана 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су оспорену Одлуку, којом се самодопринос уводи за период од 13. августа 2005. године до 12. августа 2010. године, донели грађани месне заједнице Бусур, на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе почетком примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године. Такође, у току поступка пред Уставним судом, проглашењем Устава Републике Србије 8. новембра 2006. године, престао је да важи Устав Републике Србије од 1990. године, у време чијег важења је поднета иницијатива.

Оспореном одредбом члана 4. став 1. Одлуке прописано је да се самодопринос плаћа у висини од 1.20 евра у динарској противвредности по хектару на годишњем нивоу.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 12. августа 2010. године, Уставни суд је оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, вршио у односу на важећи Устав и законе.

Уставом је утврђено: да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. став 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и Закона о утврђивању катастарског прихода („Службени гласник РС“, број 49/92).

Закон о локалној самоуправи прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се средства за рад месне

заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Одредбама Закона о финансирању локалне самоуправе прописано је: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да се самодопринос може изразити у новцу, роби, раду, превозничким и другим услугама, у зависности од потреба и могућности грађана (члан 25. став 1.); да се основица самодоприноса уређује одлуком, а ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, пензије остварене у земљи и иностранству, односно вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину (члан 26.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58.).

Чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) било је прописано да се основица самодоприноса уређује одлуком, с тим да ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, као и вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину, као и да се самодопринос не може увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања.

Полазећи од одредаба члана 58. Закона о финансирању локалне самоуправе и члана 93. Закона о локалној самоуправи од 2002. године, Уставни суд је утврдио да оцену законитости одредаба оспорене Одлуке којима су прописане основице самодоприноса треба вршити, поред осталог, и у односу на одредбе Закона о порезу на имовину („Службени гласник РС“, бр. 26/01, 45/02, 80/02 и 135/04), који је важио у време доношења наведене Одлуке.

Чланом 7. Закона о порезу на имовину прописано је да је основица пореза на имовину код пољопривредног и шумског земљишта, у смислу овог закона, петоструки износ годишњег катастарског прихода од тог земљишта, према последњем податку организације надлежне за послове катастра на дан 31. децембра године која претходи години за коју се утврђује и плаћа порез на имовину, односно основица пореза на имовину код пољопривредног и шумског земљишта и других непокретности утврђена у његовим пословним књигама, у складу са прописима, са стањем на дан 31. децембра године која претходи години за коју се утврђује и плаћа порез на имовину.

У вези са наводима иницијатора и разлозима за оспоравање одредбе члана 4. став 1. Одлуке, пред Уставним судом се поставило питање да ли је оспорена одредба Одлуке, којом је предвиђено да се самодопринос плаћа у висини од 1.20 евра у динарској противвредности по хектару на годишњем нивоу, сагласна члану 25. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, имајући у виду да је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена материјалним могућностима сваког грађанина појединачно. Материјалне могућности грађана зависе, између осталог, од вредности непокретности коју поседује обвезник самодоприноса, у конкретном случају од вредности пољопривредног земљишта. Сагласно члану 26. Закона о финансирању локалне самоуправе, основицу самодоприноса може чинити вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у

складу са законом који уређује порез на имовину. Према одредбама члана 7. Закона о порезу на имовину, основица пореза на имовину код пољопривредног и шумског земљишта је пегоструки износ катастарског прихода од тог земљишта, односно уколико порески обвезник води пословне књиге, основица пореза на имовину је вредност непокретности утврђена у његовим пословним књигама. Стога на вредност пољопривредног земљишта утиче катастарски приход од тог земљишта који се, у смислу чл. 3. до 8. Закона о утврђивању катастарског прихода, утврђује у зависности од величине земљишта, катастарске културе, катастарске класе и катастарског среза земљишта. Такође и стварни приход опредељује вредност пољопривредног земљишта, који је, према мишљењу Суда, условљен наведеним параметрима који утичу на вредност катастарског прихода. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да се вредност пољопривредног земљишта не може објективно изразити само на основу његове површине изражене у хектарима. Наиме, пољопривредно земљиште које је мање површине може имати већу вредност од пољопривредног земљишта веће површине, у зависности од катастарске културе, катастарске класе и катастарског среза земљишта. С обзиром на наведено, оцењено је да се прописивањем висине самодоприноса на начин како је то учињено оспореном одредбом члана 4. став 1. Одлуке, не обезбеђује сразмера у плаћању обавезе самодоприноса у зависности од материјалних могућности грађана, те је Уставни суд утврдио да оспорена одредба Одлуке није сагласна закону.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), то наведена одредба Одлуке која није сагласна закону, није сагласна ни Уставу.

Уставни суд је оценио да нису тачни наводи иницијатора да је обавеза плаћања самодоприноса прописана у страниј валути – еврима, јер се самодопринос плаћа у динарској противвредности одређеног износа утврђеног у страниј валути – еврима.

Из навода поднете иницијативе произлази да иницијатори оспоравају и законитост поступка доношења оспорене Одлуке. У уставносудском поступку се оцена законитости поступка доношења општег акта врши у односу на закон који је представљао правни основ за доношење тог акта. С обзиром на то да су престале да важе одредбе Закона о локалној самоуправи, које су биле правни основ за доношење оспорене Одлуке, Уставни суд је оценио да не постоје процесне претпоставке за оцену законитости поступка доношења оспорене Одлуке, па је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, решио као у тачки 2. изреке.

У погледу навода иницијатора да су постојале неправилности које се односе на спровођење поступка изјашњавања грађана о увођењу самодоприноса у смислу евентуалног фалсификовања потписа приликом спровођења изјашњавања грађана о увођењу спорног самодоприноса, односно тврдњи да се један члан домаћинства изјашњавао о самодоприносу и за остале чланове домаћинства који се налазе на привременом раду у иностранству, оцењено је да утврђивање тих чињеница, према члану 167. Устава, није у надлежности Уставног суда.

Пошто се иницијативом оспорава законитост одредбе општег акта којом се уређује питање о коме Уставни суд већ има заузет став, Суд је, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду, донео одлуку као у тачки 1. изреке без доношења решења о покретању поступка.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 4) и члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду и члана 82. став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, одредба члана 4. став 1. Одлуке наведене у изреци, престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IУ- (Службени гласник РС“, број 17/09)
124/2006 од 25. децембра 2008. године

Одредбе члана 7. оспорене Одлуке, којима се прописује да самодопринос, који плаћају земљорадници и други радни људи и грађани који самостално обављају делатност личним радом у својини грађана и личним радом у виду професионалне делатности, утврђује и наплаћује Општинска управа Ириг, нису сагласне Уставу и закону, јер, на основу одредаба члана 179. Устава и члана 56. тачка 6) Закона о локалној самоуправи, општине, као јединице локалне самоуправе, саме прописују уређење и надлежност својих органа у складу са Уставом и законом, тако да грађани не могу одлуком о самодоприносу утврђивати надлежност органа јединица локалне самоуправе.

Будући да се у уставносудском поступку оцена законитости поступка доношења оспореног општег акта, која је иницијативом тражена, врши у односу на закон који је представљао правни основ за његово доношење, а да су одредбе Закона о локалној самоуправи из 2002. године, које су биле правни основ за доношење оспорене Одлуке престале да важе, Суд је одбацио иницијативу у овом делу, због непостојања процесних претпоставки за тражено одлучивање.

Уставни суд, према члану 167. Устава, није надлежан да одлучује о конкретним радњама и поступцима у поступку изјашњавања грађана Месне заједнице о оспореној Одлуци о увођењу самодоприноса, нити да контролише спровођење тог општег акта.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 7. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Врдник („Службени лист општина Срема“, број 24/06) није у сагласности са Уставом и законом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 4. Одлуке из тачке 1.

3. Одбацује се иницијатива за оцену законитости поступка доношења Одлуке из тачке 1.

4. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу Одлуке из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости Одлуке наведене у изреци. Иницијатори истичу да је поступак доношења оспорене Одлуке спроведен супротно Уставу Републике Србије, Закону о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), Закону о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и Закону о референдуму и народној иницијативи, јер се за увођење спорног самодоприноса грађани месне заједнице Врдник нису изјашњавали тајним гласањем, већ лично уз потпис. Према наводима иницијатора, за доношење оспорене Одлуке није се изјаснила већина грађана наведене месне заједнице који су имали право да се изјашњавају, будући да није омогућено гласање и грађанима који немају изборно право и пребивалиште на подручју Месне заједнице, а на том подручју имају непокретну имовину и средствима самодоприноса се побољшавају услови коришћења те имовине. Иницијатори сматрају да се Одлука није могла донети у складу са Статутом месне заједнице Врдник из разлога што наведеним Статутом није регулисан поступак и начин доношења одлуке о увођењу самодоприноса, иако се Статутом морало регулисати то питање. Такође, сматрају да је Комисија за спровођење изјашњавања грађана, током доношења оспорене Одлуке, на недозвољен начин утицала на грађане да се изјасне за увођење спорног самодоприноса. Указују и на одређене пропусте у погледу радњи које су претходиле поступку изјашњавања грађана Месне заједнице (грађани приликом изјашњавања о увођењу спорног самодоприноса нису били упознати са тим ко је покренуо иницијативу за увођење самодоприноса нити са Предлогом оспорене Одлуке у целини, као ни са тим ко је утврдио тај Предлог и по ком поступку), као и радњи након спроведеног изјашњавања (непостојање потврде од стране надлежног органа да је изгласана одлука о увођењу спорног самодоприноса). По мишљењу иницијатора, оспорена Одлука је несагласна члану 88. Закона о локалној самоуправи, јер не садржи податке који се односе на начин и рокове извршавања самодоприноса, као и лица која се ослобађају те обавезе, затим на начин вођења евиденције о средствима, односно на начин остваривања надзора грађана у наменском коришћењу средстава, те начин враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен. Иницијатори истичу да су потребе, односно намене за које се средства прикупљају чланом 4. оспорене Одлуке утврђене уопштено и произвољно, па предлажу да Суд утврди колико се средстава од самодоприноса троши на потребе чланова Савета Месне заједнице. Поред тога, иницијатори захтевају да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу оспорене Одлуке.

Скупштина општине Ириг је, уз допис који не садржи одговор на наводе из иницијативе, доставила тражену документацију од значаја за одлучивање у овој правној ствари.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорена Одлука, којом се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2007. године до 31. децембра 2011. године, донета на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године. Грађани месне заједнице Врдник су се

о увођењу самодоприноса изјашњавали лично уз потпис, у периоду од 25. децембра до 3. новембра 2006. године.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 31. децембра 2011. године, Уставни суд је оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, вршио у односу на важећи Устав и законе.

Устав утврђује: да аутономне покрајине, у складу са Уставом и статутом аутономне покрајине, а јединице локалне самоуправе, у складу са Уставом и законом, саме прописују уређење и надлежност својих органа и јавних служби (члан 179.); да су јединице локалне самоуправе општине, градови и град Београд, као и да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. ст. 1. и 4.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) и Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06).

Закон о локалној самоуправи прописује: да се овим законом уређују јединице локалне самоуправе, критеријуми за њихово оснивање, надлежности, органи, надзор над њиховим актима и радом, заштита локалне самоуправе и друга питања од значаја за остваривање права и дужности јединица локалне самоуправа (члан 1.); да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да је највиши правни акт јединице локалне самоуправе статут којим се, између осталог, уређују нарочито права и дужности јединице локалне самоуправе, као и организација и рад органа и служби (члан 11.); да су органи општине: скупштина општине, председник општине, општинско веће, општинска управа (члан 27.); да општинска управа, поред надлежности утврђене овим законом, обавља и стручне и друге послове које утврди скупштина општине, председник општине и општинско веће (члан 52. тачка 6)); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1.).

Законом о финансирању локалне самоуправе је прописано: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, поред осталог, садржи податке: о потребама, односно наменама за које се средства прикупљају, који се односе на обвезнике, начин и рокове извршавања самодоприноса, као и лица која се ослобађају те обавезе, као и о начину вођења евиденције о средствима и начину остваривања надзора грађана у наменском коришћењу средстава те начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тач. 1), 5), 7), 9) и 10)).

На основу одредаба члана 179. Устава и члана 56. тачка 6) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), општине, као јединице локалне самоуправе, саме прописују уређење и надлежност својих органа у складу са Уставом и законом. Дакле, не могу грађани одлуком о самодоприносу утврђивати надлежност органа јединица локалне самоуправе. Зато је Уставни суд утврдио да одредбе члана 7. оспорене Одлуке, којима се прописује да самодопринос, који плаћају земљорадници и други радни људи и грађани који самостално обављају делатност

личним радом у својини грађана и личним радом у виду професионалне делатности, утврђује и наплаћује Општинска управа Ириг, нису сагласне Уставу и закону.

Такође, Уставни суд је утврдио да су неосновани наводи из иницијативе да Одлука не садржи одредбе којима се уређује начин вођења евиденције о средствима и начин враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен.

Закон о финансирању локалне самоуправе не садржи одредбе које би утврђивале намене, односно потребе за које се самодопринос уводи, из чега произлази да је утврђивање намене, односно потребе за које се самодопринос уводи у домену аутономне регулативе предлагача одлуке о самодоприносу, односно доносиоца наведене одлуке. Међутим, приликом увођења самодоприноса треба водити рачуна да самодопринос буде у служби стварног задовољавања заједничких потреба грађана одређеног подручја. У том смислу степен одређености намене, односно потребе за коју се средства од самодоприноса прикупљају, према мишљењу Суда, требало би да буде такав да обвезник самодоприноса, а и остали грађани који имају право изјашњавања о увођењу самодоприноса, могу приликом изјашњавања о предлогу одлуке уочити корист од реализације самодоприноса.

С обзиром на наведено, оцењено је да не стоје наводи иницијатора да су чланом 4. оспорене Одлуке потребе, односно намене за које се средства од спорног самодоприноса прикупљају утврђене уопштено и произвољно. Наиме, оспореним чланом Одлуке је прописано да ће се средства самодоприноса усмерити за следеће намене: 1. израда пројектне документације; 2. асфалтирање улица; 3. изградња канализације; 4. изградња тротоара; 5. реконструкција мреже јавне расвете; 6. завршетак радова на изградњи капеле на сеоском гробљу; 7. одржавање постојеће инфраструктуре; 8. развој спорта и културе и 9. финансирање материјалних и других потреба редовне делатности Месне заједнице. Уставни суд је оценио да су цитираним одредбама у довољној мери конкретизоване наведене намене, односно потребе. То указује да су грађани месне заједнице Врдник, приликом изјашњавања о увођењу самодоприноса, могли уочити корист од реализације оспорене Одлуке. Стога Уставни суд није прихватио иницијативу за утврђивање незаконитости члана 4. оспорене Одлуке.

Према оцени Суда, нетачни су и наводи иницијатора да оспореном Одлуком није уређено питање начина остваривања надзора грађана у наменском коришћењу средстава. Одредбом члана 6. оспорене Одлуке је прописано да је Савет месне заједнице Врдник обавезан да најмање једном годишње упознаје радне људе и грађане месне заједнице Врдник са приливом и утрошком средстава самодоприноса. Тиме је грађанима наведене месне заједнице омогућен надзор у наменском коришћењу средстава.

Цењена је и тврдња да Одлука не садржи одредбе којима би се одредила лица која се ослобађају обавезе плаћања самодоприноса. С тим у вези је утврђено да Закон о финансирању локалне самоуправе прописује да одлука о самодоприносу садржи податке о наведеним лицима, при том не одређујући која су то лица. Из овога произлази да је учесницима увођења самодоприноса остављено да оцене да ли на подручју за које се уводи самодопринос има лица која треба ослободити обавезе плаћања самодоприноса. Зависно од те оцене, одлука о самодоприносу ће садржати одредбу о ослобађању појединих грађана од плаћања наведене обавезе, или, уколико таквих лица нема, таква одредба се, по логици ствари, изоставља.

Наводима иницијативе се, између осталог, оспорава и законитост поступка доношења оспорене Одлуке. У уставносудском поступку оцена законитости поступка доношења општег акта се врши у односу на закон који је представљао правни основ за његово доношење.

У спроведеном поступку је утврђено да су престале да важе одредбе чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), које су биле правни основ за доношење оспорене Одлуке. Зато је Уставни суд, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, одбацио иницијативу у делу којим се тражи оцена законитости поступка доношења оспорене Одлуке, јер не постоје процесне претпоставке за такво одлучивање.

У погледу навода из иницијативе да је Комисија за спровођење изјашњавања грађана, током доношења оспорене Одлуке на недозвољен начин утицала на грађане да се изјасне за увођење спорног самодоприноса, као и да су постојали одређени пропусти у предузимању радњи које су претходиле поступку изјашњавања грађана Месне заједнице, односно радњи након спроведеног изјашњавања, утврђивање тих околности, према члану 167. Устава, није у надлежности Уставног суда.

Такође, Устави суд није надлежан да контролише спровођење општинских аката. Стога је беспредметан и захтев иницијатора да Уставни суд утврђује колико се средстава од самодоприноса троши на потребе чланова Савета Месне заједнице.

Пошто се иницијативом оспорава законитост одредаба општег акта којима се регулишу питања о којима Уставни суд већ има заузет став, Уставни суд је, на основу члана 53. став 2. Закона о Уставном суду, донео одлуку као у тачки 1. изреке без доношења решења о покретању поступка.

Захтев иницијатора да се до доношења коначне одлуке одреди мера обуставе извршења појединачних аката и радњи донетих на основу оспорене Одлуке, Уставни суд је одбацио, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, јер је о поднетој иницијативи коначно одлучено.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 4), члана 45. тач. 1) и 4) и члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду и одредаба члана 82. став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава одредба члана 7. оспорене Одлуке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IУ- („Службени гласник РС“, број 9/09)
14/2007 од 11. децембра 2008. године

Уставни суд је утврдио да нису у сагласности с Уставом и законом одредбе оспорене Одлуке које прописују: да ће Савет Месне заједнице утврдити самодопринос у раду и превозничким услугама; да ће се средства остварена изнад планираног износа самодоприноса утврђеног по овој одлуци утрошити у складу са одлуком коју ће накнадно донети радни људи и грађани на збору грађана; да се Одлука примењује ретроактивно, пре него што је ступила на снагу; да су обвезници самодоприноса грађани и радници на привременом раду у иностранству који имају пребивалиште на подручју месне заједнице Радин До, без навођења да на подручју те месне заједнице имају и изборно право, као и грађани чији се чланови породице налазе на подручју наведене месне заједнице; да основицу самодоприноса у новцу чине све нето зараде, катастарски приход од пољопривреде и шумарства, као и пензије остварене у земљи и иностранству, без прописивања да се то не односи на зараде и приходе који су Законом о

порезу на доходак грађана изузети од опорезивања; да основица самодоприноса за запослене у иностранству износи 10% просечне зараде у општини Пирот у текућој години; да лица која немају пребивалиште на подручју месне заједнице Радин До, али на том подручју имају непокретну имовину плаћају самодопринос на основу процењене вредности објекта за период од 5 година; да обавезе самодоприноса извршавају и лица која нису обвезници самодоприноса у новцу, и то у раду по један радни дан годишње по сваком запосленом обвезнику од 18 до 60 година старости (мушкарци) и од 18 до 55 година старости (жене), односно у превозничким услугама по три радна дана превоза материјала трактором и камионом; да се самодопринос уплаћује на рачун који се води код Службе за платни промет и финансијски надзор у Пироту; да ће принудну наплату неизвршеног самодоприноса у новцу, раду и превозничким услугама извршити Републичка управа јавних прихода – Одељење за утврђивање и наплату јавних прихода Пирот. Поред тога, утврђено је и да Одлука не садржи одредбу о начину вођења евиденције о средствима, а која, према закону, представља обавезан елемент одлуке о увођењу самодоприноса.

Имајући у виду да без одредби оспорене Одлуке за које је утврђено да нису у сагласности са Уставом и законом и без одредбе коју оспорени акт не садржи, а која сагласно Закону о финансирању локалне самоуправе представља обавезан елемент одлуке о увођењу самодоприноса, оспорена Одлука не може опстати у правном поретку, Уставни суд је оценио да је наведена Одлука у целини несагласна Уставу и закону.

Предлог да се до доношења коначне одлуке обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу оспорене Одлуке Уставни суд је одбацио, јер је о поднетом захтеву из иницијативе одлучио.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да Одлука о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице Радин До („Општински службени гласник“, број 5/95) није у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу Одлуке из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке наведене у изреци. Иницијатори истичу да је поступак доношења оспорене Одлуке спроведен супротно Закону о самодоприносу („Службени гласник РС“, бр. 29/93 и 48/94) и одредби члана 4. Закона о референдуму и народној иницијативи, јер приликом изјашњавања грађана Месне заједнице о увођењу спорног самодоприноса није омогућено гласање и грађанима који немају изборно право и пребивалиште на подручју Месне заједнице, а на том подручју имају непокретну имовину или користе материјална добра у наведеној месној заједници. Такође наводе

да није омогућено изјашњавање о самодоприносу ни приватним предузетницима који имају објекте на подручју Месне заједнице, нити власницима предузећа чија се седишта налазе на том подручју, као ни грађанима који се налазе на привременом раду у иностранству. Имајући у виду да укупан број наведених грађана који имају пребивалиште на подручју других месних заједница није утврђиван, то се, према мишљењу иницијатора, не може ни утврдити да ли је Одлука донета изјашњавањем већине грађана у смислу члана 5. став 3. Закону о самодоприносу. Иницијатори тврде да оспорена Одлука није донета личним изјашњавањем грађана на референдуму, већ је Одлуку на седници донео Савет Месне заједнице на основу претходног изјашњавања грађана о иницијативи за увођење самодоприноса. Према томе, како се наводи у иницијативи, грађани Месне заједнице се нису изјашњавали о предлогу оспорене Одлуке, коју је утврдио Савет Месне заједнице. Иницијатори сматрају да је оспорена Одлука ретроактивна, јер се почела примењивати пре њеног ступања на снагу, чиме је несагласна Уставу Републике Србије којим је утврђена забрана ретроактивне примене општих аката. Према наводима иницијатора, одредбом члана 8. став 2. оспорене Одлуке предвиђено је да Савет Месне заједнице утврђује самодопринос у раду и превозничким услугама, иако није овлашћен да утврђује висину самодоприноса, која мора бити утврђена одлуком којом се уводи самодопринос и о којој се изјашњавају непосредно грађани. У иницијативи се износи и да је члан 13. оспорене Одлуке, којим је предвиђено да ће се средства остварена изнад планираног износа самодоприноса утврђеног оспореном Одлуком утрошити сагласно одлукама које ће донети радни људи и грађани на зборовима грађана, несагласан одредби члана 3. Закона којим је прописано да ће се средства остварена изнад износа предвиђеног одлуком о самодоприносу вратити обвезницима самодоприноса. Одредбама члана 9. оспорене Одлуке, које прописују да се самодопринос у раду и превозничким услугама може извршити и у новцу, и то плаћањем фиксног износа утврђене вредности наведених услуга, према мишљењу иницијатора, повређује се уставни принцип једнакости грађана. Иницијативом се оспорава и спровођење оспорене Одлуке у погледу ненаменског трошења средстава самодоприноса која се и даље прикупљају, иако је планирани укупни износ средстава од самодоприноса предвиђен чланом 6. оспорене Одлуке у износу од 4.500.000 динара прикупљен. Стога сматрају да Савет Месне заједнице нема овлашћење да и даље прикупља наведена средства. Поред тога, иницијатори захтевају да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу оспорене Одлуке.

У одговору на иницијативу се наводе подаци које оспорена Одлука садржи, а који се, између осталог, односе на намене за које се средства од оспореног самодоприноса прикупљају, на обвезнике самодоприноса, на укупан износ средстава која се прикупљају, на висину самодоприноса (основица и пропорционална стопа), као и на начин (у новцу, раду и превозничким услугама) извршавања самодоприноса. Затим се указује на чињеницу да је након десет година спровођења оспорене Одлуке смањен број лица која плаћају самодопринос на око 600 грађана, с обзиром на то да Фонд за пензијско и инвалидско осигурање више не обрачунава и не наплаћује оспорени самодопринос на пензије, нити служба јавних прихода наплаћује самодопринос на приходе предузетника. Такође се истиче да се наведени самодопринос не наплаћује грађанима који поседују имовину на територији Месне заједнице, као ни грађанима који се налазе на привременом раду у иностранству. Стога су средином 2005. године органи ове месне заједнице тражили укидање спорног самодоприноса. Међутим, грађани Месне заједнице су непосредним изјашњавањем на референдуму већином гласова одлучили да се самодопринос и даље наплаћује, односно да се оспорена Одлука и даље спроводи. У том смислу, у одговору се истиче да није правично да се

самодопринос наплаћује само на зараде радника који раде у појединим јавним предузећима и јавним службама, односно на зараде радника који раде у одређеним привредним друштвима, те се предлаже да Уставни суд обустави даљу примену оспорене Одлуке.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку је утврђено да је оспорена Одлука, којом се самодопринос уводи за период од 1. јуна 1995. године до 31. маја 2010. године, донета у време важења Закона о самодоприносу („Службени гласник РС“, број 29/93), те да је наведени Закон престао да важи ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 49/99), 19. новембра 1999. године.

У току поступка пред Уставним судом, проглашењем Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године престао је да важи Устав Републике Србије од 1990. године, у време чијега важења је поднета иницијатива и у односу на који је тражена оцена уставности оспорене Одлуке.

Оспореним одредбама Одлуке предвиђено је: да се самодопринос уводи за период од 15 година, и то од 1. јуна 1995. године до 31. маја 2010. године (члан 4.); да самодопринос у раду и превозничким услугама утврђује Савет Месне заједнице (члан 8. став 2.); да се самодопринос у раду и превозничким услугама може извршити и у новцу, и то за сваки неодражени радни дан плаћањем прописаног новчаног износа у 1995. години, а у наредним годинама зависно од раста инфлације, односно за сваки неодражени дан превозења материјала трактором или камионом – плаћањем прописаног новчаног износа у 1995. години, а у наредним годинама зависно од раста инфлације (члан 9.); да ће се средства остварена изнад планираног износа самодоприноса утврђеног по овој одлуци утрошити у складу са одлуком коју ће накнадно донети радни људи и грађани на збору грађана (члан 13.); да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Општинском службеном гласнику“, а примењиваће се од 1. јуна 1995. године (члан 14.).

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 31. маја 2010. године, Уставни суд оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, врши у односу на важећи Устав и законе.

Уставом је утврђено је: да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације, те да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (члан 21.); да послове државне управе обављају министарства и други органи државне управе одређени законом, као и да се послови државне управе и број министарстава одређују законом (члан 136. ст. 2. и 3.); да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. став 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.); да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02, 135/04, 62/06, 65/06, 10/07 и 7/08) и Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06 и 61/07).

Закон о локалној самоуправи прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Закон о финансирању локалне самоуправе прописује: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, поред осталог, садржи податке који се односе на обвезнике, начин и рокове извршавања самодоприноса, затим на начин вођења евиденције о средствима, као и на износ и јединицу мере прерачунавања када се самодопринос изражава у раду, превозничким и другим услугама (члан 21. тачка 5), 7) и 8)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, односно да одлуку доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине, те да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из ст. 1. и 2. овог члана (члан 23.); да се самодопринос може изразити у новцу, роби, раду, превозничким и другим услугама, зависно од потреба и могућности грађана (члан 25. став 1.); да се основица самодоприноса уређује одлуком, а ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, пензије остварене у земљи и иностранству, односно вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину (члан 26.); да се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, те да пензионери могу добровољно уплаћивати самодопринос по основу пензија остварених у земљи и иностранству на основу писане изјаве (члан 27.); да су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера (члан 31.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58.).

Чланом 9. тачка 17. Закона о порезу на доходак грађана прописано је да се не може наплаћивати порез на доходак на примања остварена по основу пензија и инвалиднина које се остварују по основу права из пензијског и инвалидског осигурања, односно војног осигурања. Одредбама чл. 18. до 21а и члана 29. Закона утврђују се зараде и приходи од пољопривреде и шумарства на које се не плаћа порез на доходак грађана, а одредбама чл. 21б и 21д и члана 30. Закона прописују се пореске олакшице у погледу појединих зарада и прихода.

Закон о пореском поступку и пореској администрацији прописује: да се овим законом уређују поступак утврђивања, наплате и контроле јавних прихода на које

се овај закон примењује, права и обавезе пореских обвезника, регистрација пореских обвезника и пореска кривична дела и прекршаји, те да се овим законом образује Пореска управа, као орган управе у саставу Министарства финансија и уређује њена надлежност и организација (члан 1.); да се овај закон примењује на све јавне приходе које наплаћује Пореска управа, ако другим пореским законом није друкчије уређено (члан 2. став 1.); да се за обављање послова из надлежности Пореске управе образују организационе јединице (члан 168. став 1.); да ће даном почетка примене овог закона Министарство финансија и економије преузети запослене и постављена лица Републичке управе јавних прихода, као и предмете, архиву, опрему и средства за рад (члан 191.).

Одлучујући о уставности и законитости оспорене Одлуке са становишта навода и разлога изнетих у иницијативи, Уставни суд је оценио да оспорена одредба члана 8. став 2. Одлуке, која прописује да ће Савет Месне заједнице утврдити самодопринос у раду и превозничким услугама, није сагласна са чланом 21. тачка 5) Закона о финансирању локалне самоуправе. Ово стога што је наведеном законском одредбом предвиђено да одлука о увођењу самодоприноса, као један од обавезних елемената треба да садржи и начин и рокове извршавања самодоприноса, те није било законског основа да се у односу на одређене категорије обвезника начин извршавања самодоприноса не уреди одлуком о његовом увођењу, већ да се уређивање тог питања препушта накнадно Савету Месне заједнице.

Уставни суд је утврдио и да оспорена одредба члана 13. Одлуке, која предвиђа да ће се средства остварена изнад планираног износа самодоприноса утврђеног по овој одлуци утрошити у складу са одлуком коју ће накнадно донети радни људи и грађани на збору грађана, није сагласна члану 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе, с обзиром на то да средства самодоприноса остварена преко њиховог укупног износа одређеног одлуком морају бити враћена обвезницима самодоприноса.

Такође, одредба члана 14. оспорене Одлуке у делу који гласи: „а примењиваће се од 1. јуна 1995. године“, није сагласна члану 197. став 1. Устава у коме је утврђена забрана ретроактивне примене општих аката, имајући у виду да је оспорена Одлука објављена 29. маја 1995. године, да је ступила на снагу 6. јуна, а да се примењује од 1. јуна 1995. године. У том смислу, ни одредба члана 4. Одлуке у делу који гласи: „од 1. јуна 1995. године“, није сагласна наведеној одредби Устава.

Имајући у виду да је одредбом члана 21. тачка 8) Закона о финансирању локалне самоуправе прописано да одлука којом се уводи самодопринос мора садржати износ и јединицу мере прерачунавања када се самодопринос изражава у раду, превозничким и другим услугама, то произлази да одлука о самодоприносу мора садржати одредбу о јединици мере прерачунавања тих обавеза и величини прерачунатих обавеза, која ће бити примењена на оне обвезнике самодоприноса који нису извршили обавезе у њиховом првобитном, непрерачунатом облику. По логици ствари, прерачунавање обавезе која је изражена у раду, превозничким и другим услугама може се вршити у новцу. Пошто је оспореном одредбом члана 9. Одлуке извршено прерачунавање обавезе, која се састоји у раду и превозничким услугама, у новцу и с обзиром на то да се оспорена одредба једнако односи на све обвезнике самодоприноса који се налазе у истој правној ситуацији, Суд је оценио да наведеном одредбом није повређен уставни принцип једнакости грађана утврђен чланом 21. Устава.

Такође, Уставни суд, полазећи од своје надлежности утврђене чланом 167. Устава, није надлежан да оцењује примену општих аката, у конкретном случају да контролише да ли се средстава од самодоприноса наменски троше.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

У поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини Уставни суд је утврдио:

Одредбе члана 5. Одлуке, које одређују да су обвезници самодоприноса грађани и радници на привременом раду у иностранству који имају пребивалиште на подручју месне заједнице Радин До, а без навођења да на подручју те месне заједнице имају и изборно право, као и грађани чији се чланови породице налазе на подручју наведене месне заједнице, нису сагласне закону. Наиме, самодопринос представља личну обавезу која не може зависити од пребивалишта породице обвезника самодоприноса, већ од пребивалишта и изборног права обвезника самодоприноса, односно од поседовања непокретне имовине на подручју за које се прикупља самодопринос. Зато само лица која, у смислу члана 23. ст. 1. и 2. Закона о финансирању локалне самоуправе, имају право да учествују у доношењу одлуке о увођењу самодоприноса, могу бити његови обвезници. У том смислу и одредбе члана 6. став 1. алинеја 7. Одлуке којима је предвиђено да су обвезници самодоприноса и лица која немају пребивалиште на подручју месне заједнице Радин До, али користе материјална добра на том подручју, нису сагласне наведеним одредбама Закона.

Одредбе члана 6. тачка 1. ал. 1. до 3. Одлуке, које предвиђају да основицу самодоприноса у новцу чине све нето зараде, катастарски приход од пољопривреде и шумарства, као и пензије остварене у земљи и иностранству, дакле без прописивања да се то не односи на зараде и приходе који су Законом о порезу на доходак грађана изузети од опорезивања, нису сагласне члану 27. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања. У вези са тим, а полазећи од одредбе члана 27. став 2. наведеног Закона, према којој пензионери могу само добровољно уплаћивати самодопринос по основу пензија, на основу своје писане изјаве, Суд је оценио да је одредба члана 6. тачка 1. алинеја 3. Одлуке и из ових разлога несагласна закону.

Одредба члана 6. тачка 1. алинеја 5. Одлуке, која прописује да основица самодоприноса за запослене у иностранству износи 10% просечне зараде у општини Пирот у текућој години, није сагласна члану 25. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, имајући у виду да је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена материјалним могућностима сваког грађанина појединачно. Наиме, висина самодоприноса мора бити сразмерна висини одређених прихода обвезника самодоприноса, па се у том смислу, по оцени Суда, прописивањем основице самодоприноса на начин како је учињено одредбом члана 6. тачка 1. алинеја 5. Одлуке не обезбеђује наведена сразмера, јер економске могућности грађана, у конкретној ситуацији зараде сваког грађанина појединачно, по правилу нису исте.

Одредба члана 6. тачка 1. алинеја 6. Одлуке која предвиђа да лица која немају пребивалиште на подручју месне заједнице Радин До, али на том подручју имају непокретну имовину плаћају самодопринос на основу процењене вредности објекта за период од 5 година, није сагласна члану 21. став 3. Устава, имајући у виду да принцип једнакости грађана налаже да дужина трајања самодоприноса мора бити иста за све обвезнике самодоприноса.

Одредбе члана 6. тач. 2. и 3. Одлуке, које прописују да обавезе самодоприноса извршавају и лица која нису обвезници самодоприноса у новцу, и то у раду по један радни дан годишње по сваком запосленом обвезнику од 18 до 60 година старости (мушкарци) и од 18 до 55 година старости (жене), односно у превозничким

услугама по три радна дана превоза материјала трактором и камионом, нису сагласне члану 25. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе. Ово стога што, по оцени Суда, извршавање самодоприноса у раду зависи пре свега од могућности грађана да обављају радове, тј. година њихове старости, физичких способности и других околности од значаја за постојање и степен радних способности, док извршавање самодоприноса у вршењу превозничких услуга зависи од поседовања трактора, камиона, теретних приколица и од чињенице да употреба превозних средстава којима се врше услуге претпоставља постојање и одређених материјалних могућности власника тих средстава.

Одредба члана 7. Одлуке, која прописује да се самодопринос уплаћује на рачун који се води код Службе за платни промет и финансијски надзор у Пироту, није сагласна члану 31. Закона о финансирању локалне самоуправе, с обзиром на то да су средства од самодоприноса приход буџета јединице локалне самоуправе.

Одредба члана 10. Одлуке, која прописује да ће принудну наплату неизвршеног самодоприноса у новцу, раду и превозничким услугама извршити Републичка управа јавних прихода – Одељење за утврђивање и наплату јавних прихода Пирот, није сагласна одредбама члана 136. ст. 2. и 3. Устава и Закона о пореском поступку и пореској администрацији, имајући у виду да се надлежност Пореске управе једино може утврдити законом. Наиме, сагласно Закону о пореском поступку и пореској администрацији, Пореска управа која има статус органа управе у саставу Министарства финансија, правни је следбеник Републичке управе јавних прихода, која је престала да постоји даном почетка примене Закона о пореском поступку и пореској администрацији, 1. јануара 2002. године.

Поред изнетог, Одлука не садржи одредбу о начину вођења евиденције о средствима, а која представља обавезан елемент одлуке о увођењу самодоприноса, сагласно члану 21. тачка 7) Закона о финансирању локалне самоуправе.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), то наведене одредбе оспорене Одлуке које су несагласне закону, нису сагласне ни Уставу.

Имајући у виду да без одредби оспорене Одлуке за које је утврђено да нису у сагласности са Уставом и законом и без одредбе коју оспорени акт не садржи, а која сагласно Закону о финансирању локалне самоуправе представља обавезан елемент одлуке о увођењу самодоприноса, оспорена Одлука не може опстати у правном поретку, Уставни суд је оценио да је наведена Одлука у целини несагласна Уставу и закону.

С обзиром на то да је Уставни суд утврдио да материјално-правне одредбе оспорене Одлуке у целини нису сагласне са Уставом и законом, Суд није оцењивао законитост поступка доношења Одлуке.

Пошто се иницијативом оспорава уставност и законитост одредаба општег акта којима се уређују питања о којима Уставни суд већ има заузет став, Уставни суд је, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду, донео одлуку као у тачки 1. изреке, без доношења решења о покретању поступка.

Предлог да се до доношења коначне одлуке обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу оспорене Одлуке Уставни суд је, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, одбацио јер је о поднетом захтеву из иницијативе коначно одлучено.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је на основу одредаба члана 45. тач. 1) и 4) и члана 46. тачка 3) Закона о Уставном суду, као и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, Одлука наведена у изреци престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IY-406/2005 („Службени гласник РС“, број 17/09)
од 18. децембра 2008. године

Одредба члана 3. алинеја 1. оспорене Одлуке из 2005. године у делу који гласи: „а ако радници у иностранству до краја фебруара текуће године не пријаве и докажу висину своје плате (зараде), као основица за обрачун узеће се две просечне бруто плате на територији општине Свилајнац“, није сагласна одредби члана 25. став 1. Закона о локалној самоуправи, будући да је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена материјалним могућностима сваког грађанина појединачно. Такође, нису у сагласности са законом ни одредбе члана 14. Одлуке којима је прописано да уколико се оствари вишак средстава у односу на предвиђена средства, иста ће се сразмерно распоредити за намене утврђене чланом 5. ове одлуке, о чему одлучује Савет Месне заједнице, с обзиром на то да, према члану 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе, средства самодоприноса остварена преко њиховог укупног износа одређеног одлуком морају бити враћена обвезницима самодоприноса, нити одредба члана 8. став 2. Одлуке којом се предвиђа да за одређене категорије обвезника утврђивање и наплату врши општински орган управе општине Свилајнац, будући да општине, као јединице локалне самоуправе, саме прописују уређење и надлежност својих органа у складу са Уставом и законом. Несагласност наведених одредаба Одлуке са законом повлачи и њихову несагласност са Уставом, односно уставним принципом о обавезној сагласности свих општих аката у Републици Србији са законом.

У односу на остале оспорене одредбе Одлуке, Суд је утврдио да су чланом 5. прописане потребе и намене за које се средства прикупљају и за шта ће бити утрошена. чиме су у довољној мери конкретизоване намене, односно потребе за које се средства самодоприноса прикупљају, а да је чланом 10. Одлуке предвиђено да се о евиденцији прикупљених средстава стара Савет Месне заједнице и да не стоје наводи из иницијативе да Одлука не садржи одредбе којима се уређује начин вођења евиденције о средствима самодоприноса. те стога није прихватио иницијативу за утврђивање незаконитости одредаба чл. 5. и 14. оспорене Одлуке.

Предлог за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу ове одлуке Уставни суд је одбацио јер је о поднетом захтеву из иницијативе коначно одлучио.

Суд је одбацио иницијативе у деловима којима је тражена оцена уставности и законитости оспорене Одлуке о увођењу самодоприноса из 2001. године, јер је ова одлука престала да важи 31. децембра 2005. године, а након тога престали су да важе Закон о локалној самоуправи, који је представљао правни основ за доношење Одлуке и Устав који је био на

снази у време подношења иницијатива, чиме су престале процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање, а због чега је захтев за доношење привремене у односу на ову одлуку био беспредметан.

У односу на оспорену Одлуку о измени Одлуке о увођењу месног самодоприноса из 2003. године, Уставни суд је утврдио да та одлука није објављена у смислу одредаба члана 120. Устава од 1990. године у време чијег важења је била донета и члана 196. важећег Устава, и да стога није ступила на снагу у складу са Уставом и да не производи правно дејство, па је одбацио иницијативу у делу којим се тражи оцена уставности и законитости наведене Одлуке, због непостојања процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 3. алинеја 1. у делу који гласи: „а ако радници у иностранству до краја фебруара текуће године не пријаве и докажу висину своје плате (зараве), као основица за обрачун узеће се две просечне бруто плате на територији општине Свилајнац“, и одредбе члана 8. став 2. и члана 14. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Свилајнац („Општински службени гласник“, број 12/05), нису сагласне са Уставом и законом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 5. и 10. Одлуке из тачке 1.

3. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу Одлуке из тачке 1.

4. Одбацују се иницијативе за оцену уставности и законитости Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице града Свилајнца за период од 1. јануара 2001. године до 31. децембра 2005. године („Општински службени гласник“, број 4/01).

5. Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке о измени Одлуке о увођењу месног самодоприноса за подручје МЗ Свилајнац за период 2001–2005. г., број 194/2003 од 31. јула 2003. године, јер Одлука није објављена, није ступила на снагу у складу са Уставом и није производила правно дејство.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднете су иницијативе за оцену уставности и законитости одлука наведених у изреци. У иницијативи која је поднета Уставном суду 7. новембра 2005. године се истиче да су одредбе члана 2. тачка 2. Одлуке из тачке 4. изреке и Одлука из тачке 5. изреке, које прописују да основицу самодоприноса чине зараве запослених лица која се налазе на привременом раду у иностранству, несагласне са Уставом и законом. Такође се захтева да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу наведених одлука. Другом иницијативом, која је поднета 2. фебруара 2006. године, оспоравају се наведена Одлука из тачке 4. изреке и Одлука из тачке 1. изреке, из разлога што је било неправилности у току писменог изјашњавања грађана о увођењу наведених самодоприноса у том смислу што се један члан домаћинства изјашњавао о

самодоприносу и за остале чланове домаћинства, односно јер уз иницијативу за доношење наведених одлука нису поднети и програми којима се утврђују извори, намена и начин обезбеђивања укупних финансијских средстава за реализацију пројекта који је предмет одлуке. Према наводима из друге иницијативе, наведене одлуке су несасгласне члану 88. Закона о локалној самоуправи, јер не садрже податке који се односе на начин и рокове извршавања самодоприноса, затим на начин вођења евиденције о средствима, односно на начин остваривања надзора грађана у наменском коришћењу средстава, нити на начин враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен. Такође се истиче да, супротно члану 93. Закона о локалној самоуправи, наведеним одлукама нису на изричит начин одређене основице за обрачун и наплату самодоприноса. Даље се тврди да су потребе, односно намене за које се средства прикупљају на основу оспорених одлука, утврђене уопштено, при чему су дата неограничена овлашћења саветима месних заједница у погледу трошења средстава самодоприноса. Указује се и да је Одлука из тачке 4. изреке ретроактивна. Поред тога, другом иницијативом се захтева да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу Одлуке из тачке 4. изреке и Одлуке из тачке 1. изреке.

У одговору на прву иницијативу се наводи да обвезници самодоприноса могу бити радници на привременом раду у иностранству, иако су примили страно држављанство, будући да је Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 49/99), који је важио у време доношења Одлуке о увођењу самодоприноса од 2001. године, као и Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), било предвиђено да одлуку о самодоприносу доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се прикупљају средства, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине.

У току поступка пред Уставним судом, проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године, престао је да важи Устав Републике Србије од 1990. године у време чијег важења су поднете иницијативе.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Свилајнац („Општински службени гласник“, број 12/05), којом се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2006. године до 31. децембра 2010. године, донета за време важења Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе почетком примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године.

Полазећи од тога да је наведена Одлука на снази и да се примењује до 31. децембра 2010. године, Уставни суд је оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба ове одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, извршио у односу на важећи Устав и законе.

Устав утврђује: да аутономне покрајине, у складу са Уставом и статутом аутономне покрајине, а јединице локалне самоуправе, у складу са Уставом и законом, самостално прописују уређење и надлежност својих органа и јавних служби (члан 179.); да су јединице локалне самоуправе општине, градови и град Београд, као и да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине

(члан 188. ст. 1. и 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) и Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06).

Закон о локалној самоуправи прописује: да се овим законом уређују јединице локалне самоуправе, критеријуми за њихово оснивање, надлежности, органи, надзор над њиховим актима и радом, заштита локалне самоуправе и друга питања од значаја за остваривање права и дужности јединица локалне самоуправа (члан 1.); да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да је највиши правни акт јединице локалне самоуправе статут којим се, поред осталог, уређују права и дужности јединице локалне самоуправе, као и организација и рад органа и служби (члан 11.); да су органи општине скупштина општине, председник општине, општинско веће и општинска управа (члан 27.); да општинска управа, поред надлежности утврђене овим законом, обавља и стручне и друге послове које утврди скупштина општине, председник општине и општинско веће (члан 52. тачка 6)); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Закон о финансирању локалне самоуправе прописује: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, поред осталог, садржи податке о потребама, односно наменама за које се средства прикупљају, затим податке који се односе на обвезнике, начин и рокове извршавања самодоприноса, као и лица која се ослобађају те обавезе, као и о начину вођења евиденције о средствима и начину остваривања надзора грађана у наменском коришћењу средстава те начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тач. 1), 5), 7), 9) и 10)); да се самодопринос може изразити у новцу, роби, раду, превозничким и другим услугама, зависно од потреба и могућности грађана (члан 25. став 1.).

У погледу навода иницијатора да оспореном Одлуком нису на изричит начин одређене основице за обрачун и наплату самодоприноса, утврђено је да су одредбама чл. 3. и 4. Одлуке утврђене основице за обрачун и наплату самодоприноса. Међутим, разматрајући наведене одредбе, Уставни суд је утврдио да одредба члана 3. алинеја 1. Одлуке у делу који гласи: „а ако радници у иностранству до краја фебруара текуће године не пријаве и докажу висину своје плате (зараде), као основица за обрачун узеће се две просечне бруто плате на територији општине Свилајнац“, није сагласна одредби члана 25. став 1. Закона о локалној самоуправи, будући да је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена материјалним могућностима сваког грађанина појединачно. Наиме, висина самодоприноса мора бити сразмерна висини одређених прихода обвезника самодоприноса, па се у том смислу прописивањем основице самодоприноса на начин како је учињено оспореном одредбом Одлуке не обезбеђује наведена сразмера, јер зараде сваког грађанина појединачно, по правилу нису исте.

У вези са тврдњом да оспорена Одлука не садржи податке о начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен, утврђено је да је

чланом 14. Одлуке прописано да уколико се оствари вишак средстава у односу на предвиђена средства, иста ће се сразмерно распоредити за намене утврђене чланом 5. ове одлуке, као и да се наведена средства могу распоредити само за поједине намене из члана 5. ове одлуке, уколико се то покаже целиходније, о чему одлучује Савет Месне заједнице. Међутим, анализом наведене одредбе члана 14. Одлуке, Уставни суд је оценио да она није сагласна са одредбом члана 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе, с обзиром на то да средстава самодоприноса остварена преко њиховог укупног износа одређеног одлуком, морају бити враћена обвезницима самодоприноса.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), то наведене одредбе Одлуке које нису сагласне закону, нису сагласне ни Уставу.

Што се тиче навода да Одлука не садржи одредбе којима би се уредили начин и рокови извршавања самодоприноса, утврђено је да су одредбама члана 8. Одлуке уређена питања начина и рокова извршавања самодоприноса. Међутим, Уставни суд је мишљења да одредба члана 8. став 2. Одлуке, којом се предвиђа да за друге категорије обвезника утврђивање и наплату врши општински орган управе општине Свилајнац, није сагласна одредби члана 179. Устава и Закону о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), будући да општине, као јединице локалне самоуправе, саме прописују уређење и надлежност својих органа у складу са Уставом и законом.

Закон о финансирању локалне самоуправе не садржи одредбе које би утврђивале намене, односно потребе за које се самодопринос уводи, из чега произлази да је утврђивање намене, односно потребе за које се самодопринос уводи у домену аутономне регулативе предлагача одлуке о самодоприносу, односно доносиоца наведене одлуке. Међутим, приликом увођења самодоприноса треба водити рачуна да самодопринос буде у служби стварног задовољавања заједничких потреба грађана одређеног подручја. У том смислу степен одређености намене, односно потребе за коју се средства од самодоприноса прикупљају, према мишљењу Суда, требало би да буде такав да обвезник самодоприноса, а и остали грађани који имају право изјашњавања о увођењу самодоприноса, приликом изјашњавања о предлогу одлуке неспорно могу знати за које намене и потребе средства самодоприноса се имају користити.

С обзиром на наведено, Суд је оценио да не стоје наводи иницијатора да су оспореном Одлуком потребе, односно намене за које се средства од спорног самодоприноса прикупљају утврђене уопштено. Наиме, одредбом члана 5. Одлуке прописане су потребе и намене за које се средства прикупљају и за шта ће бити утрошена, и то: 1. за увођење гасификације за грађане на подручју града Свилајнца; 2. за увођење водоводне и канализационе мреже у граду у складу са детаљним урбанистичким планом града Свилајнца и уређење корита реке Ресаве; 3. за асфалтирање, доградњу и адаптацију улица у граду у складу са детаљним урбанистичким планом града Свилајнца; 4. за реконструкцију и поправку пољских путева и неасфалтираних улица на подручју месне заједнице града Свилајнца; 5. за финансирање изградње електроенергетских објеката и одржавање постојеће мреже градске расвете на подручју месне заједнице града Свилајнца; 6. за финансирање изградње градске депоније, уређење гробља, одржавање зеленила и градске чистоће; 7. за финансирање унапређења сточарства и превентивне здравствене заштите домаћих животиња на подручју месне заједнице града Свилајнца; 8. за финансирање дечје и социјалне заштите и образовања; 9. за културу и развој физичке културе на подручју месне заједнице града Свилајнца и 10. за рад органа управљања при месној заједници града Свилајнца и остале потребе. Наведеним одредбама Одлуке су, по оцени Суда, у

довољној мери конкретизоване намене, односно потребе, за које се средства самодоприноса прикупљају, те стога Суд није прихватио иницијативу за утврђивање незаконитости члана 5. оспорене Одлуке.

Полазећи од тога да је одредбама члана 10. Одлуке предвиђено да се о евиденцији прикупљених средстава стара Савет Месне заједнице, Суд налази да не стоје наводи из иницијативе да Одлука не садржи одредбе којима би се уредио начин вођења евиденције о средствима самодоприноса. Такође, по оцени Суда, не стоје ни наводи из иницијативе да оспореном Одлуком није уређено питање начина остваривања надзора грађана у наменском коришћењу средстава, јер је одредбама члана 11. став 1. оспорене Одлуке прописано да о наменском трошењу средстава самодоприноса Савет Месне заједнице расправља на седницама и приликом усвајања финансијских планова Месне заједнице, а најмање на шест месеци подноси извештај збору грађана.

Када су у питању наводи иницијатора да се један члан домаћинства изјашњавао о самодоприносима и за остале чланове домаћинства, те да уз иницијативу за доношење оспорене Одлуке није поднет и програм којим се утврђују извори, намена и начин обезбеђивања укупних финансијских средстава за реализацију пројекта који је предмет Одлуке, оцењено је да, сагласно члану 167. Устава, утврђивање тих околности не спада у надлежност Суда.

Пошто се иницијативом оспорава уставност и законитост одредаба општег акта којима се регулишу питања о којима Уставни суд већ има заузет став, Суд је, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду, донео одлуку као у тачки 1. изреке, без доношења решења о покретању поступка.

Предлог да се до доношења коначне одлуке обустави извршење појединачног акта, односно радње предузете на основу Одлуке из тачке 1. изреке, Уставни суд је, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду одбацио, јер је о поднетом захтеву из иницијативе коначно одлучено.

Такође, Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице града Свилајнца за период од 1. јануара 2001. године до 31. децембра 2005. године („Општински службени гласник“, број 4/01) била донета за време важења Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 49/99), те да је овај закон престао да важи ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), 6. марта 2002. године. Чланом 1. оспорене Одлуке било је утврђено да ради задовољавања заједничких интереса и потреба, радни људи и грађани месне заједнице града Свилајнца удружују средства завођењем самодоприноса у новцу за период од 1. јануара 2001. године до 31. децембра 2005. године. Имајући у виду наведени члан 1. Одлуке, утврђено је да је оспорена Одлука престала да важи 31. децембра 2005. године.

С обзиром на то да је престао да важи Устав од 1990. године, да је престао да важи Закон о локалној самоуправи, који је представљао правни основ за доношење оспорене Одлуке од 2001. године, као и да је престала да важи наведена Одлука, Уставни суд је, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, одбацио иницијативе у деловима којима се тражи оцена уставности и законитости те одлуке, због непостојања процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање Суда.

Суд је утврдио да је захтев иницијатора да Суд донесе привремену меру којом ће обуставити извршење појединачних аката и радњи донетих, односно предузетих на основу оспорене Одлуке из тачке 4. изреке беспредметан, имајући у виду да нема процесних услова за оцену уставности и законитости те одлуке.

Надаље је Уставни суд утврдио да је Одлуку о измени Одлуке о увођењу месног самодоприноса за подручје МЗ Свилајнац за период 2001–2005. г., број 194/2003 од 31. јула 2003. године донео Савет месне заједнице. Одлуком је било предвиђено да се мања Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице града Свилајнца за период од 1. јануара 2001. године до 31. децембра 2005. године („Општински службени гласник“, број 4/01), и то члан 2. став 1. тачка 3, тако што уместо: „10%“ треба да стоји: „2%“, односно члан 5. став 1. алинеја 2, који се брише и додаје се нови који гласи: „ – за раднике на привременом раду у иностранству пријављена зарада за претходну годину која не може да буде мања од основице из 2001. године увећана за трошкове живота из претходне године у односу на годину за коју се уплаћује самодопринос.“

Оспорена Одлука од 2003. године донета је у време важења Устава од 1990. године, који је одредбом члана 120. утврђивао да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу.

Правни основ за доношење Одлуке је био Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), који је прописивао да се одлуке о увођењу самодоприноса објављују на начин на који се објављују акти општина (члан 91. став 1.).

Чланом 196. Устава од 2006. године утврђено је: да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу (став 1.); да се статuti и општи акти јединица локалне самоуправе објављују у локалним службеним гласилима (став 3.); да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, односно да ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења (став 4.).

Чланом 24. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе прописано је да се одлуке о увођењу самодоприноса објављују на начин на који се објављују акти јединица локалне самоуправе;

Полазећи од чињенице да је оспорена Одлука из тачке 5. изреке по својој природи општи акт, јер је саставни део Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице града Свилајнца за период од 1. јануара 2001. године до 31. децембра 2005. године и да није објављена у смислу одредаба члана 120. Устава од 1990. године и члана 91. став 1. Закона о локалној самоуправи у време чијег важења је била донета, односно у смислу одредаба члана 196. важећег Устава и члана 24. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, то произлази да није испуњен основни услов који сваком општем акту обезбеђује егзистирање и дејство у правном поретку, те је утврђено да оспорена Одлука није ступила на снагу и да не производи правно дејство.

Имајући у виду наведено и да је Уставни суд према важећем Уставу надлежан да оцењује уставност и законитост општинских аката који су ступили на снагу и који важе у моменту покретања поступка њихове уставности и законитости (члан 167. став 1. тач. 1. до 5.), односно општинских аката који су престали да важе ако је поступак за оцену њихове уставности и законитости покренут најкасније у року од шест месеци од престанка њиховог важења (члан 168. став 5.), Уставни суд је, у смислу члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, одбацио иницијативу у делу којим се тражи оцена уставности и законитости наведене Одлуке, јер не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање Суда.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 4), члана 45. тач. 1) и 4) и члана 46. тач 3) и 5) Закона о Уставном суду и одредаба

члана 82. став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, одредбе члана 3. алинеја 1. у делу који гласи: „а ако радници у иностранству до краја фебруара текуће године не пријаве и докажу висину своје плате (зараде), као основица за обрачун узеће се две просечне бруто плате на територији општине Свилајнац“, члана 8. став 2. и члана 14. Одлуке из тачке 1. изреке, престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IУ-396/2005 (,Службени гласник РС“, број 17/09)
од 25. децембра 2008. године

5. ОСТАЛИ ОПШТИ АКТИ

– Радни односи

Имајући у виду да оспорени акт није објављен пре ступања на снагу, како је то утврђено одредбом члана 196. Устава, те да је Устав непосредно утврдио принцип забране повратног дејства општег акта, осим ако су у питању поједине одредбе закона – уз услов да то налаже општи интерес утврђен при доношењу закона, а да је оспореном одредбом утврђен почетак примене Правилника пре датума доношења оспореног акта, то одредба члана 38. Правилника, по оцени Уставног суда, није у сагласности са Уставом.

С обзиром на то да учесници колективног уговора, односно послодавац и репрезентативни синдикат нису постигли сагласност за закључење колективног уговора у року од 60 дана од дана започињања преговора, то су били испуњени законом прописани услови да се права, обавезе и одговорности из радног односа уреде оспореним Правилником о раду. Имајући у виду да послодавац правни следбеник (по основу уговора о продаји друштвеног капитала предузећа правног претходника) није дужан да примењује Појединачни колективни уговор у чијем је закључењу учествовао послодавац претходник након истека годину дана од дана промене послодавца, те да је оспорени Правилник донео орган овлашћен законом и након истека законом прописаног рока важења Појединачног колективног уговора, то поступак доношења оспореног Правилника није несагласан са законом.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 38. Правилника о раду Хипол а. д. – Оџаци од 21. јануара 2008. године, није у сагласности са Уставом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости поступка доношења Правилника о раду Хипол а. д. – Оџаци од 21. јануара 2008. године.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 38. Правилника о раду Хипол а. д. – Оџаци од 21. јануара 2008. године и оцену законитости поступка доношења оспореног Правилника. У иницијативи се наводи да је одредба члана 38. Правилника у супротности са одредбама чл. 196. и 197. Устава, јер је примена оспореног Правилника почела ретроактивно, односно пре његовог објављивања. Иницијатор сматра да је оспорени Правилник несагласан и са одредбама чл. 3. и 150. Закона о раду, из разлога што претходно послодавац није закључио Колективни уговор са репрезентативним синдикатом, нити је отказао Појединачни колективни уговор у Предузећу од 8. марта 2004. године, закључен на неодређено време, „на начин предвиђен самим Колективним уговором“.

У одговору доносиоца акта наводи се да, сагласно одредби члана 150. Закона о раду, послодавац следбеник има обавезу поштовања општих аката послодавца претходника годину дана од дана промене послодавца, односно у конкретном случају до 6. децембра 2007. године. Истиче се да су преговори за закључење новог Појединачног колективног уговора започети 18. јануара 2007. године, а како није дошло до сагласности, донет је оспорени Правилник да не би наступила правна празнина, с обзиром на то да је ранији Појединачни колективни уговор престао да обавезује послодавца. У одговору се истиче и да је оспорени Правилник донет 21. јануара 2008. године, али да се примењује од 1. јануара 2008. године из „нарочито оправданих разлога“.

Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио да је Правилник о раду Хипол а. д. – Оџаци донео Управни одбор на седници од 21. јануара 2008. године, с позивом на одредбе члана 3. став 2. тачка 3) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05) и члана 20. оснивачког акта Хипол а. д. – Оџаци. Оспореном одредбом члана 38. утврђено је да „овај Правилник ступа на снагу 01.01.2008. године“. Оспореним Правилником уређују се права, обавезе и одговорности из радног односа запослених код послодавца (члан 1. став 1.).

Уставом Републике Србије утврђено је: да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, као и да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења (члан 196. ст. 1. и 4.); да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство, а да изузетно, само поједине одредбе закона могу имати повратно дејство, ако то налаже општи интерес утврђен при доношењу закона (члан 197. ст. 1. и 2.).

Имајући у виду да оспорени акт није објављен пре ступања на снагу, како је то утврђено одредбом члана 196. Устава, те да је Устав непосредно утврдио принцип забране повратног дејства општег акта, осим ако су у питању поједине одредбе закона уз услов да то налаже општи интерес утврђен при доношењу закона, а да је оспореном одредбом утврђен почетак примене Правилника пре датума доношења оспореног акта, то одредба члана 38. Правилника, по оцени Уставног суда, није у сагласности са Уставом.

У погледу навода подносиоца да је оспорени Правилник незаконит у формалноправном смислу, у спроведеном поступку и увидом у достављену документацију која се односи на поступак доношења оспореног Правилника утврђено је: да је Уговор о продаји друштвеног капитала Предузећа АД Хемијска индустрија „ХИПОЛ“ – Оџаци, у реструктуирању, закључен између Агенције за приватизацију Републике Србије и друштва „Орка“ д. о. о., Љубљана 31. августа 2006. године; да је послодавац упутио иницијативу за почетак преговора за закључење колективног уговора репрезентативним синдикатима 18. јануара 2007. године; да је 13. фебруара 2007. године одржан састанак, на коме је договорен наставак преговора; да су последњи преговори одржани 10. и 11. марта 2008. године и да до момента достављања одговора на иницијативу преговори око закључења колективног уговора код послодавца нису завршени.

Одредбом члана 3. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05) прописано је: да се колективним уговором код послодавца, у складу са законом, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа и међусобни односи учесника колективног уговора (став 1.); да се правилником о раду, односно уговором о раду, у складу са законом, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа ако учесници колективног уговора не постигну сагласност за закључивање колективног уговора у року од 60 дана од дана започињања преговора (став 2. тачка 3)). Одредбом

члана 150. Закона прописано је да правилник о раду доноси управни одбор, а код послодавца код кога није образован управни одбор – директор, односно лице које води послове у правном лицу у складу са законом (став 1.); да је послодавац следбеник дужан да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промене послодавца, осим ако пре истека тог рока истекне време на које је закључен колективни уговор код послодавца претходника, односно код послодавца следбеника буде закључен нови колективни уговор (став 2.).

Полазећи од наведених одредаба Закона, Уставни суд је оценио да су, у конкретном случају, били испуњени законом прописани услови да се права, обавезе и одговорности из радног односа уреде оспореним Правилником о раду, с обзиром на то да учесници колективног уговора, односно послодавац и репрезентативни синдикат нису постигли сагласност за закључење колективног уговора у року од 60 дана од дана започињања преговора. На основу одредаба члана 150. Закона, послодавац следбеник је био дужан да примењује Појединачни колективни уговор закључен 8. марта 2004. године најмање годину дана од дана закључења Уговора о продаји друштвеног капитала Предузећа АД Хемијска индустрија „ХИПОЛ“ – Опази, у реструктурирању. Имајући у виду да послодавац следбеник није дужан да примењује колективни уговор у чијем је закључењу учествовао послодавац претходник након истека годину дана од дана промене послодавца, те да је оспорени Правилник донео орган овлашћен законом и након истека законом прописаног рока важења Појединачног колективног уговора, то поступак доношења оспореног Правилника није несагласан са законом.

С обзиром на то да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање о уставности и законитости оспореног Правилника, Уставни суд је, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио без доношења решења о покретању поступка.

На основу изложеног и одредаба члана 45. тачка 1), члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 168. став 3. Устава Републике Србије, оспорена одредба члана 38. Правилника наведеног у изреци престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IУо- (,,Службени гласник РС“, број 9/09)
44/2008 од 18. децембра 2008. године

Одлучујући о уставности оспорене одредбе члана 3. Правилника, којом је предвиђено да Правилник ступа на снагу одмах по објављивању, Уставни суд је оценио да ова одредба није сагласна уставном принципу из члана 196. став 4. Устава, јер доносилац акта није доставио доказе о томе да су у поступку доношења Правилника цењени нарочито оправдани разлози за ступање на снагу Правилника одмах по објављивању, па је о уставности оспорене одредбе Правилника одлучио без доношења решења о покретању поступка, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду, пошто већ има заузет став о овом правном питању.

Уставни суд је одбацио иницијативу за оцену међусобне сагласности оспореног акта са одредбама других општих правних аката истог

привредног друштва, јер таква оцена није у надлежности Уставног суда утврђеној одредбама члана 167. Устава.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 3. Правилника о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места Индустије грађевинског материјала „Опека“ а. д. Смедеревска Паланка број 16 од 21. јула 2003. године, није у сагласности са Уставом.

2. Одбацује се иницијатива за оцену сагласности Правилника из тачке 1. са Статутом Акционарског друштва од 7. марта 2000. године, 23. новембра 2001. и 9. јула 2003. године и Правилником о систематизацији радних места истог Акционарског друштва, од 3. децембра 2002. године.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Правилника о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места Индустије грађевинског материјала „Опека“ а. д. Смедеревска Паланка број 16 од 21. јула 2003. године.

Подносилац иницијативе наводи да су оспорене измене Правилника о систематизацији радних места у несагласности са одредбама члана 196. Устава Републике Србије, којима је утврђено да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења. Подносилац иницијативе, такође, наводи да су оспорене измене Правилника несагласне и са одредбама Статута и основног текста оспореног Правилника из разлога што Статут и Правилник садрже одредбу према којој наведени акти ступају на снагу осмог дана од дана објављивања. Ступање на снагу оспореног акта противно одредбама члана 196. Устава имало је за последицу да је цео поступак проглашења подносилаца иницијативе технолошким вишком незаконит, тако да су подносиоци иницијативе покренули поступак пред Општинским судом у Смедеревској Паланци, ради поништаја решења о отказу уговора о раду.

У одговору доносиоца акта наводи се, поред осталог, да је директор предузећа, на основу Програма економско-организационих промена ради унапређења економије пословања, од 18. јула 2003. године, донео оспорени Правилник, којим је нормативно операционализовао програм у погледу структуре и броја запослених. Правилник о систематизацији радних места ступио је на снагу одмах по објављивању из разлога што, по мишљењу доносиоца акта, општи акти могу да ступе на снагу тренутком доношења, односно објављивања. Битно је, како се истиче у одговору, да је општи акт објављен да би могао да се примени, што је и нормирано у члану 3. оспореног акта. Осим тога, хитност спровођења процедуре за утврђивање и решавање вишка запослених налагала је потребу ступања на снагу акта одмах по објављивању.

Уставни суд је утврдио да је Правилник о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места донео директор Индустије грађевинског материјала „Опека“ а. д. Смедеревска Паланка 21. јула 2003. године, на основу одредаба

члана 13. ст. 1. и 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 70/01) и члана 74. Статута предузећа.

Оспореним чланом 3. предвиђено је да Правилник ступа на снагу одмах по објављивању.

Одредбом члана 120. Устава Републике Србије од 1990. године, који је био на снази у време доношења оспореног Правилника, било је утврђено да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочитих оправданих разлога није предвиђено да раније ступи на снагу. Према одредби члана 196. став 4. Устава Републике Србије од 2006. године, закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења.

Одлучујући о уставности оспорене одредбе члана 3. Правилника, којом је предвиђено да Правилник ступа на снагу одмах по објављивању, Уставни суд је оценио да ова одредба није сагласна уставном принципу из члана 196. став 4. Устава, из разлога што је доносилац акта у одговору Суду навео да су у поступку доношења Правилника цењени нарочито оправдани разлози за његово ступање на снагу одмах по објављивању, али о томе нису достављени докази. Суд је одлучивао о уставности оспорене одредбе Правилника без доношења решења о покретању поступка, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), јер већ има заузет став о овом правном питању.

Уставни суд је одбацио иницијативу за оцену међусобне сагласности оспореног акта са одредбама Статута Акционарског друштва и основног текста оспореног Правилника из разлога што наведена оцена није у надлежности Уставног суда одређеној одредбама члана 167. Устава.

На основу изложеног, одредаба члана 45. тачка 1) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 1. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, одредба члана 3. Правилника из тачке 1. изреке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број IУ-77/2008 („Службени гласник РС“, број 123/08)
од 27. новембра 2008. године

Пошто из одредаба Закона о штрајку произлази да запослени у делатности коју обавља послодавац у области саобраћаја могу да остваре право на штрајк само ако се испуне и посебни услови утврђени законом – ако се обезбеди минимум процеса рада који својим актом утврђује оснивач, када је у питању јавна служба и јавно предузеће, односно директор – када је у питању други послодавац, као и да је при утврђивању минимума процеса рада оснивач, односно директор обавезан да узме у обзир мишљење, примедбе и предлоге синдиката, а да доносилац оспорене Одлуке није пре њеног доношења, односно при утврђивању минимума процеса рада, затражио мишљење, примедбе и предлоге синдиката, па их стога није ни могао узети у обзир, то је Уставни суд оценио да је оспорена Одлука донета на начин и по поступку који није у сагласности с одредбом члана 10. став 3. Закона о штрајку. Како формална законитост општег акта представља

предуслов његове законитости и у материјалном смислу, то ова одлука у целини није сагласна са законом. С обзиром на то да оспорена Одлука није у сагласности са законом, то иста, према одредби члана 195. став 1. Устава, није у сагласности ни са Уставом.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Утврђује се да Одлука о минимуму процеса рада за време штрајка, број 1629 од 7. марта 2008. године, коју је донео директор предузећа АТП „Војводина“ а. д. из Новог Сада, није у сагласности са Уставом и законом.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке о минимуму процеса рада за време штрајка, број 1629 од 7. марта 2008. године, коју је донео директор предузећа АТП „Војводина“ а. д. из Новог Сада. У иницијативи се наводи да је оспорена Одлука донета од стране послодавца једнострано, одређивањем процента обавезности рада са циљем да највећем броју запослених онемогући право на штрајк, као и да је донета супротно одредби члана 10. став 3. Закона о штрајку, јер послодавац није узео у обзир предлоге и мишљења синдиката.

У одговору доносиоца оспорене Одлуке, поред осталог, наводи се: да је, након најаве обуставе рада од стране Самосталног синдиката код послодавца и одговарајуће преписке између директора послодавца и синдиката, Штрајкачки одбор директору доставио 6. марта 2008. године Одлуку о најави штрајка запослених за 17. март 2008. године; да је директор у допису, који је 12. марта 2008. године примило лице које се представља као председник Самосталног синдиката и председник Штрајкачког одбора, поновио примедбе на одлуку о штрајку, те у прилогу дописа доставио оспорену Одлуку; да је Извршни одбор Самосталног синдиката Предузећа доставио директору 13. марта 2008. године мишљења и сугестије на оспорену Одлуку, али да допис није био потписан, нити оверен печатом синдиката; да је оспорена Одлука објављена 7. марта 2008. године на четири видна места у кругу пословног простора, о чему постоји и службена белешка на оригиналном примерку оспорене Одлуке; да је тачком VIII оспорене Одлуке утврђено да Одлука ступа на снагу даном доношења, јер је директор послодавца, приликом доношења Одлуке, утврдио да штрајк запослених, пре свих возача и кондуктера, може привредном друштву, чија је основна делатност превоз путника, да нанесе ненадокнадиву штету. Полазећи од наведеног, доносилац оспорене Одлуке предлаже да Уставни суд не прихвати иницијативу.

Уставни суд је, у спроведеном поступку, утврдио да је оспорену Одлуку о минимуму процеса рада за време штрајка, број 1629 од 7. марта 2008. године, донео директор предузећа АТП „Војводина“ а. д. из Новог Сада, на основу члана 10. став 2. Закона о штрајку („Службени лист СРЈ“, број 29/96 и „Службени гласник РС“, број 101/05). Оспореном Одлуком, поред осталог, утврђено је да се минимум процеса рада за време штрајка одређује по секторима и службама; утврђен је обим послова који се морају извршавати, називи радних места и број извршилаца који морају обављати своје послове у пуном или смањеном обиму, радно време; предвиђено је да ова одлука ступа на снагу даном доношења. Оспорена Одлука објављена је 7. марта 2008. године на више места у службеним просторијама послодавца.

Одредбом члана 195. став 1. Устава Републике Србије утврђено је да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону.

Законом о штрајку („Службени лист СРЈ“, број 29/96 и „Службени гласник РС“, број 101/05) прописано је: да у делатностима од јавног интереса или у делатности чији би прекид рада због природе посла могао да угрози живот и здравље људи или да нанесе штету великих размера, право на штрајк запослени може да оствари ако се испуне и посебни услови утврђени овим законом, као и да је делатност од јавног интереса, у смислу овог закона, делатност коју обавља послодавац, поред осталог, у области саобраћаја (члан 9. ст. 1. и 2.); да запослени који обављају делатности из члана 9. овог закона могу почети штрајк ако се обезбеди минимум процеса рада који обезбеђује сигурност људи и имовине или је незаменљив услов живота и рада грађана или рада другог предузећа, односно правног или физичког лица које обавља привредну делатност или услугу; да минимум процеса рада, у смислу става 1. овог члана, за јавне службе и јавна предузећа утврђује оснивач, а за другог послодавца – директор, при чему се полази од природе делатности, степена угрожености живота и здравља људи и других околности значајних за остваривање потреба грађана, предузећа и других субјеката (годишња доба, туристичка сезона, школска година и др.); да је при утврђивању минимума процеса рада у смислу става 2. овог члана, оснивач односно директор обавезан да узме у обзир мишљење, примедбе и предлоге синдиката (члан 10. ст. 1, 2. и 3.).

Из наведених одредаба Закона о штрајку произлази да запослени у делатности коју обавља послодавац у области саобраћаја може да оствари право на штрајк само ако се испуне и посебни услови утврђени законом, конкретно ако се обезбеди минимум процеса рада који својим актом утврђује оснивач, када је у питању јавна служба и јавно предузеће, односно директор, када је у питању други послодавац, као и да је при утврђивању минимума процеса рада оснивач, односно директор обавезан да узме у обзир мишљење, примедбе и предлоге синдиката. У конкретном случају неспорно је да доносилац оспорене Одлуке улази у ред послодавца који обављају делатност од јавног интереса, у смислу одредбе члана 9. ст. 1. и 2. Закона о штрајку, као и да је имао право и обавезу да утврди минимум процеса рада, сагласно одредби члана 10. став 2. тог закона. Из одговора доносиоца оспореног акта на наводе иницијатора, као и докумената приложених уз одговор, Уставни суд је утврдио да доносилац оспорене Одлуке није пре њеног доношења, односно при утврђивању минимума процеса рада, затражио мишљење, примедбе и предлоге синдиката, па их тако није ни могао узети у обзир. С обзиром на наведено, Уставни суд је оценио да је оспорена Одлука донета на начин и по поступку који није у сагласности с одредбом члана 10. став 3. Закона о штрајку. Како је формална законитост општег акта предуслов његове законитости и у материјалном смислу, то је оспорена Одлука, по оцени Уставног суда, у целини несагласна са законом. Из тог разлога није вршена оцена уставности и законитости појединих одредаба оспорене Одлуке.

С обзиром на то да оспорена Одлука није у сагласности са законом, а да према одредби члана 195. став 1. Устава сви општи акти морају бити у сагласности са законом, Уставни суд је оценио да оспорена Одлука није у сагласности ни са Уставом.

Имајући у виду да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Уставни суд је, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио без доношења решења о покретању поступка.

Полазећи од изложеног и члана члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 168. став 3. Устава, Одлука наведена у изреци престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда IУ-38/2008
од 25. септембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 104/08)

Како оспореном одредбом Појединачног колективног уговора није утврђено право на зараду већ право запослених – учесника у штрајку на накнаду зараде, Суд је оценио да оспорена одредба није несагласна закону јер Закон о раду прописује могућност да се општим актом и уговором о раду, дакле и колективним уговором, утврђују и други случајеви (осим оних већ прописаних овим законом) у којима запослени има право на накнаду зараде, као и могућност да се појединачним колективним уговором, односно колективним уговором код послодавца предвиде већа права и повољнији услови рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није другачије одређено, а Закон о штрајку ту могућност не искључује, односно не одређује другачије.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 218. Појединачног колективног уговора Друштвеног предузећа „Машинотекс“ Лесковац број 134 од 9. марта 2003. године.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредбе члана 218. Појединачног колективног уговора Друштвеног предузећа „Машинотекс“ Лесковац број 134 од 9. марта 2003. године.

У иницијативи се наводи да је члан 218. оспореног Колективног уговора, којим је предвиђена обавеза послодавца да учесницима у штрајку исплати материјалну накнаду у висини од 80% основне зараде по групама послова утврђеним овим колективним уговором, супротан одредби члана 14. став 2. Закона о штрајку („Службени лист СРЈ“, број 29/96), из разлога што је овим законом изричито прописано да учесници у штрајку не остварују право на зараду, а тиме ни право на материјалну накнаду.

Према обавештењу директора Акционарског друштва „Машинотекс“ Лесковац, који је и подносилац иницијативе, а које је Суду достављено 7. октобра 2008. године, Појединачни колективни уговор који је оспорен иницијативом и даље је на снази, с тим да од дана његовог доношења до сада нису вршене измене и допуне.

Уставни суд је утврдио да је оспорени Појединачни колективни уговор закључен 9. марта 2003. године између генералног директора, као овлашћеног представника предузећа, и овлашћеног представника репрезентативног синдиката, а на основу члана 10. став 1, чл. 131, 132, 135. и члана 145. ст. 1. и 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 70/01). Оспореном одредбом члана 218. Колективног уговора предвиђена је обавеза за послодавца да учесницима у штрајку исплати материјалну накнаду у висини од 80% основне зараде по групама послова утврђеним посебним колективним уговором, ако је штрајк организован у складу са законом и овим колективним уговором.

Законом о штрајку („Службени лист СРЈ“, број 26/96 и „Службени гласник РС“, број 101/05) у члану 14. прописано је: да организовање штрајка односно учешће у штрајку под условима утврђеним овим законом не представља повреду радне обавезе, не може бити основ за покретање поступка за утврђивање дисциплинске и материјалне одговорности запосленог (став 1.); да запослени који учествује у штрајку остварује основна права из радног односа, осим права на зараду, а права из социјалног осигурања у складу са прописима о социјалном осигурању (став 2.); да организатори штрајка, односно учесници у штрајку који није организован у складу са овим законом неће уживати заштиту утврђену у ст. 1. и 2. овог Закона (став 3.).

Како је оспорени Појединачни колективни уговор донет у време важења и на основу Закона о раду од 2001. године, који је престао да важи ступањем на снагу новог Закона о раду од 2005. године, Уставни суд је законитост оспорене одредбе ценио у односу на важећи закон, сагласно одредбама члана 167. Устава Републике Србије.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05) у члану 8. прописано је: да колективни уговор и правилник о раду (у даљем тексту: општи акт) и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом (став 1.); да општим актом и уговором о раду могу да се утврде већа права и повољнији услови рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није другачије одређено (став 2.). Одредбама члана 114. став 1. и члана 117. став 1. Закона утврђени су случајеви у којима запослени има право на накнаду зараде, при чему је одредбом члана 117. став 2. прописано да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на накнаду зараде.

Полазећи од изложених одредаба закона, Уставни суд је утврдио да запослени за време штрајка не остварују право на зараду и да Законом о штрајку није предвиђена могућност да се колективним уговором, као општим актом, ово питање уреди на другачији начин. Међутим, како оспореном одредбом Појединачног колективног уговора није утврђено право на зараду, већ право запослених – учесника у штрајку на накнаду зараде, Суд је оценио да оспорена одредба није несагласна закону, јер Закон о раду у одредби члана 117. став 2. изричито прописује могућност да се општим актом и уговором о раду, дакле и колективним уговором, утврђују и други случајеви (осим оних већ прописаних Законом) у којима запослени има право на накнаду зараде, а Закон о штрајку ту могућност не искључује. Поред тога, у складу са чланом 8. Закона о раду, појединачним колективним уговором, односно колективним уговором код послодавца је могуће предвидети већа права и повољније услове рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није другачије одређено.

Из наведених разлога Уставни суд је утврдио да нема основа за покретање поступка за оцену законитости оспореног Појединачног колективног

уговора и да иницијативу, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), не треба прихватити.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда ГУ-99/2007

од 20. новембра 2008. године

Деловање запосленог у својству представника запослених не може се, према закону, сматрати оправданим разлогом за отказ уговора о раду запосленом од стране послодавца. Међутим, синдикална активност на прикупљању потписа за петиције не може се, по оцени Суда, спроводити на радном месту и у радно време, осим ако се таква делатност обавља уз сагласност послодавца, када се може обављати и у радно време, а свако друго понашање запосленог које није у функцији обављања синдикалних активности у складу са законом, односно које је предузето у радно време и без сагласности послодавца, представља непоштовање радне дисциплине и може бити оправдан разлог за отказ уговора о раду. Стога је оспорена одредба Колективног уговора којом је предвиђено да се као тежа повреда радне дисциплине и основ за изрицање мере отказа уговора о раду од стране послодавца сматра организовано прикупљање потписа за петиција и сличне активности, ван овлашћења послодавца, донета у границама законских овлашћења учесника у закључивању колективног уговора и сагласна је уставном принципу обавезне сагласности колективног уговора са законом из члана 195. став 1. Устава.

Уставни суд је оценио да је оспорена одредба члана 172. Појединачног колективног уговора којом је предвиђена одређена заштита права из радног односа синдикалних представника запослених код послодавца, за време обављања и три године по престанку обављања тих функција, донета у границама уставних и законских овлашћења потписника оспореног колективног уговора, јер одредба члана 188. став 1. Закона о раду, којом је уређена радноправна заштита синдикалних представника за време обављања и годину дана по престанку функције, има значење одређивања минимума радноправне заштите, тако да се општим актом, односно колективним уговором она не може умањивати, али се може предвидети у већем обиму од оног који је предвиђен законом, сагласно принципу утврђеном чланом 8. став 2. Закона о раду. Овом одредбом Колективног уговора не повређује се ни уставни принцип забране дискриминације из члана 21. став 3. Устава, из разлога што се исти односи на одређена лична својства запослених, док се у конкретној уставноправној ствари ради о посебној радноправној заштити запослених, као изабраних представника репрезентативних синдиката, а не о довођењу наведених лица у повољнији положај у односу на остале запослене.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 138. алинеја 13. и члана 172. Појединачног колективног уговора Фабрике железничких возила „Желвоз“ д. о. о. Смедерево, од 14. маја 2004. године.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба члана 138. алинеја 13. и члана 172. Појединачног колективног уговора Фабрике железничких возила „Желвоз“ д. о. о. Смедерево, од 14. маја 2004. године. Подносилац представке сматра оспорену одредбу члана 138. алинеја 13. Колективног уговора, којом се као тежа повреда радне дисциплине сматра организовано прикупљање потписа за петиције и сличне активности ван овлашћења послодавца, несагласном са Уставом и законом „јер оспорава основна грађанска права и слободе и право запослених да путем петиција покрену иницијативе и траже заштиту својих основних права“. Члан 172. Колективног уговора, којим је предвиђено да синдикални представници не могу бити распоређени на послове на којима ће имати мање зараде од оних које су имали за време обављања функције у оквиру својих квалификација и то за време обављања и три године по престанку функције, по мишљењу подносиоца представке, представља својеврсну дискриминацију запослених, с обзиром на то да синдикална припадност не може бити основ за стицање привилегија.

У одговору директора Фабрике железничких возила „Желвоз“ д. о. о. Смедерево на наводе из иницијативе истакнуто је, поред осталог, да одредба члана 138. алинеја 13. Колективног уговора није неуставна и незаконита, због тога што је чланом 101. став 1. тач. 3. и 4. Закона о раду остављена могућност послодавцу да конкретизује, односно таксативно наброји које повреде радних обавеза представљају основ за отказ уговора о раду. Образлажући уставност и законитост члана 172. Колективног уговора, давалац одговора је навео да је основ за овакво решење у општем акту садржан у Општем колективном уговору, који предвиђа одређени вид заштите представника синдиката.

Уставни суд је утврдио да је Појединачни колективни уговор закључен 14. маја 2004. године, између генералног директора Фабрике и овлашћених представника репрезентативних синдиката, а на основу члана 10. став 1, чл. 131, 132. и 135, члана 145. ст. 1. и 2. и члана 176. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 70/01 и 73/01). Овим колективним уговором, у складу са законом и другим прописима, Општим и посебним колективним уговором, уређују се права, обавезе и одговорности послодавца и запослених који произлазе из радног односа у оквиру поступка закључивања и измена и допуна овог појединачног колективног уговора и других питања од значаја за запослене и послодавце (члан 1.).

Оспореном одредбом члана 138. алинеја 13. Колективног уговора је предвиђено да се као тежа повреда радне дисциплине, која представља основ за отказ уговора о раду од стране послодавца, сматра организовано прикупљање потписа за петиције и сличне активности ван овлашћења послодавца.

Имајући у виду да је иницијатива поднета у време важења Устава Републике Србије од 1990. године и Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 70/01 и 73/01), оцену уставности и законитости оспорених одредаба Колективног уговора

Уставни суд је вршио у односу на важећи Устав од 2006. године и важећи Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05).

Уставом Републике Србије утврђено је: да се Уставом јемче и као таква непосредно се примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима. Законом се може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено или ако је то неопходно за остваривање појединог права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на садржину зајемченог права (члан 18. став 2.); да се јемчи слобода политичког, синдикалног и сваког другог удруживања и право да се остане изван сваког удружења (члан 55. став 1.); да се јемчи право на рад у складу са законом, да свако има право на слободан избор рада и да су свима, под једнаким условима, доступна сва радна места (члан 60. ст. 1. до 3.); да свако има право на поштовање достојанства своје личности на раду, безбедне и здраве услове рада, потребну заштиту на раду, ограничено радно време, дневни и недељни одмор, плаћени годишњи одмор, правичну накнаду за рад и на правну заштиту за случај престанка радног односа, као и да се нико не може одрећи тих права (члан 60. став 4.); да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, систем у области радних односа (члан 97. тачка 8.); да сви закони и други општи акти донети у Републици Србији морају бити сагласни са Уставом (члан 194. став 3.), као и да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05) прописано је: да општим актом и уговором о раду могу да се утврде већа права и повољнији услови рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није другачије одређено (члан 8. став 2.); да се отказ уговора о раду запосленом од стране послодавца може дати ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то: 1) ако је утврђено да запослени не остварује резултате рада, односно нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради; 2) ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду; 3) ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца; 4) ако запослени учини кривично дело на раду или у вези са радом; 5) ако се запослени не врати на рад код послодавца у року од 15 дана од дана истека рока за неплаћено одсуство или мировање радног односа у смислу овог закона; 6) ако запослени злоупотреби право на одсуство због привремене спречености за рад; 7) ако запослени одбије закључење анекса уговора о раду у смислу члана 171. став 1. тач. 1) – 4) овог закона; 8) ако запослени одбије закључење анекса уговора о раду у вези са чланом 33. став 1. тачка 10. овог закона; 9) ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла (члан 179.); да се оправданим разлогом за отказ уговора о раду, не сматра: 1) привремена спреченост за рад услед болести, несреће на раду или професионалног обољења; 2) коришћење породилског, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета; 3) одслужење или дослужење војног рока; 4) чланство у политичкој организацији, синдикату, пол, језик, национална припадност, социјално порекло, вероисповест, политичко или друго уверење или неко друго лично својство запосленог; 5) деловање у својству представника запослених, у складу са овим законом; 6) обраћање запосленог синдикату или органима надлежним за заштиту права из радног односа у складу са законом, општим актом и уговором о раду

(члан 183.); да послодавац не може да откаже уговор о раду, нити на други начин стави у неповољан положај представника запослених за време обављања функције и годину дана по престанку функције, ако представник запослених поступа у складу са законом, општим актом и уговором о раду, и то: 1) члану савета запослених и представнику запослених у управном и надзорном одбору послодавца, 2) председнику синдиката послодавца, 3) именованом или изабраном синдикалном представнику (члан 188. став 1.), а ако представник запослених из става 1. овог члана не поступа у складу са законом, општим актом и уговором о раду послодавац може да му откаже уговор о раду (члан 188. став 2.).

Општи колективни уговор („Службени гласник РС“, број 50/08) предвиђа: да послодавац не може да откаже уговор о раду нити на други начин да стави у неповољан положај представника запослених (распоређивање на друге, мање плаћене послове, распоређивање у другу организациону целину, упућивање на рад у друго место рада, упућивање на рад код другог послодавца, проглашавање технолошким вишком) за време обављања функције и две године по престанку функције, ако поступа у складу са законом, колективним уговором и уговором о раду (члан 59. став 1.); да је послодавац обавезан да функционере репрезентативних синдиката, по истеку функције врати на послове које су обављали пре избора, односно на послове на којима неће имати мању зараду од зараде коју су имали пре избора на професионалну функцију (члан 59. став 2).

Полазећи од изложеног, Уставни суд је оценио да се деловање запосленог у својству представника запослених не може сматрати оправданим разлогом за отказ уговора о раду запосленом од стране послодавца. Међутим, синдикална активност на прикупљању потписа за петиције не може се, по оцени Уставног суда, спроводити на радном месту и у радно време, осим ако се таква делатност обавља уз сагласност послодавца, па у том случају може да се обавља и у радно време. То, другим речима, значи да свако друго понашање запосленог које није у функцији обављања синдикалних активности у складу са законом, односно које је предузето у радно време а без сагласности послодавца представља непоштовање радне дисциплине и може бити оправдан разлог за отказ уговора о раду. Стога је, по оцени Суда, оспорена одредба Колективног уговора донета у границама законских овлашћења учесника у закључивању колективног уговора и сагласна је уставном принципу обавезне сагласности колективног уговора са законом из члана 195. став 1. Устава.

Наводи подносиоца иницијативе да су оспореном одредбом Колективног уговора повређена Уставом зајемчена права грађанина да сам или заједно са другим упућује петиције и друге предлоге државним органима, организацијама којима су поверена јавна овлашћења, органима аутономне покрајине и органима јединице локалне самоуправе и да од њих добије одговор када га тражи, по оцени Уставног суда, нису од утицаја на другачију оцену уставности оспорене одредбе Колективног уговора. Наиме, овом одредбом се не дира у уставно право запосленог као грађанина да предузима активности из члана 56. Устава, већ се санкционише понашање запосленог изван овлашћења из члана 188. Закона о раду којим се директно ремети радна дисциплина и несметано одвијање процеса рада код послодавца. Стога нема основа за закључак да одредба члана 138. алинеја 13. Колективног уговора није сагласна са Уставом.

Оспореном одредбом члана 172. Колективног уговора предвиђено је да изабране председнике у репрезентативним синдикатима, председнике подружница и поверенике репрезентативног синдиката за време обављања и три године по престанку функције послодавац не може да распореди на послове на којима ће имати мање зараде од оних које су имали за време обављања функције, у оквиру својих квалификација, ако

поступају у складу са законом и појединачним колективним уговором, те да је послодавац обавезан да функционере репрезентативног синдиката по истеку функције врати на послове које су обављали пре избора, односно на послове на којима неће имати мање зараде од оних које су имали пре избора на професионалну функцију у оквиру својих квалификација.

Уставни суд је оценио да је оспорена одредба члана 172. Појединачног колективног уговора донета у границама уставних и законских овлашћења потписника оспореног колективног уговора, јер одредба члана 188. став 1. Закона о раду, којом је уређена радноправна заштита синдикалних представника за време обављања и годину дана по престанку функције, има значење одређивања минимума радноправне заштите, тако да се општим актом, односно колективним уговором она не може умањивати, али се може предвидети у већем обиму од оног који је предвиђен законом, сагласно принципу утврђеном одредбом члана 8. став 2. Закона о раду.

Оспореном одредбом члана 172. Колективног уговора се, такође, по оцени Уставног суда, не повређује уставни принцип забране дискриминације из члана 21. став 3. Устава, из разлога што се принцип забране дискриминације односи на одређена лична својства запослених, док се у конкретној уставноправној ствари ради о посебној радноправној заштити запослених, као изабраних представника репрезентативних синдиката, а не о покушају послодаваца да наведена лица доведе у повољнији радноправни положај у односу на остале запослене.

Полазећи од свега наведеног, Уставни суд, сагласно одредбама члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), није прихватио иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 138. алинеја 13. и члана 172. оспореног Појединачног колективног уговора.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, Уставни суд је донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда У-313/2004
од 4. децембра 2008. године

Полазећи од тога да је оспорени акт престао да важи, као и да је престао да важи Устав Републике Србије од 1990. године, који је био на снази у време покретања поступка и у односу на који је предлогом тражена оцена уставности оспореног акта, Уставни суд је утврдио да су у току поступка престале процесне претпоставке за даље вођење поступка за оцену уставности, па је поступак обуставио.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Обуставља се поступак за оцену уставности Појединачног колективног уговора предузећа „Шид-транс“ а. д. Шид, број 21/2004 од 26. јануара 2004. године.

Образложење

Пред Уставним судом предлогом овлашћеног предлагача покренут је поступак за оцену уставности одредбе члана 149. став 4. Појединачног колективног уговора предузећа „Шид-транс“ а. д. Шид, број 21/2004 од 26. јануара 2004. године. Предлагач истиче да је наведена одредба, којом је прописано да Колективни уговор ступа на снагу даном потписивања од стране овлашћених представника синдиката и послодавца, несагласна са одредбом члана 120. Устава Републике Србије.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио: да је оспорени Појединачни колективни уговор престао да важи 12. јануара 2006. године; да је поступак пред Уставним судом започет у време важења Устава Републике Србије од 1990. године; да је Устав од 1990. године престао да важи проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона окончати по одредбама овог закона.

Полазећи од тога да је оспорени акт престао да важи, као и да је престао да важи Устав Републике Србије од 1990. године, који је био на снази у време покретања поступка и у односу на који је предлогом тражена оцена уставности оспореног акта, Уставни суд је утврдио да су у току поступка престале процесне претпоставке за даље вођење поступка за оцену уставности. Стога је Суд, сагласно одредби члана 57. тачка 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поступак обуставио.

На основу изложеног и одредбе члана 46. тачка 7) Закона о Уставном суду, Уставни суд је одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда IY-219/2006
од 25. децембра 2008. године

– Стамбени односи

Одредбама Правилника уређује се решавање стамбених потреба запослених на један од законом предвиђених начина, и то средствима предузећа, па је, у смислу одредаба Закона о становању, уређивање начина решавања ових права запослених ствар стамбене политике и финансијских могућности доносиоца акта, те нема основа за оспоравање наведеног општег акта у целини.

Вреднујући „значај радног места“ као један од критеријума за утврђивање реда првенства у зависности од степена стручне спреме и по основу руковођења, доносилац Правилника је, по оцени Уставног суда, поступио сагласно својим законским овлашћењима садржаним у одредбама члана 27. став 3. и члана 47. став 2. Закона о становању и у складу са својом стамбеном политиком, јер законом нису уређени начин, услови и поступак за доделу станова у закуп и давање стамбених зајмова који би ограничавали доносиоца акта у погледу избора и вредновања критеријума и мерила за

одређивање реда првенства. Оспореном одредбом Правилника не повређује се принцип забране дискриминације из члана 21. Устава, јер критеријум „значај радног места“ представља само један од основа за утврђивање реда првенства и односи се подједнако на све запослене који решавају своју стамбену потребу у предузећу, а Уставни суд није надлежан да одлучује о питањима целисходности одређених нормативних решења у општем акту.

Оспореном одредбом члана 15. Правилника вреднован критеријум „стамбена угроженост“, на начин да су различито вредновани различити случајеви стамбене угрожености, при чему су као стамбено најугроженија вреднована лица у статусу подстанара, прописан је у складу са законским овлашћењем доносиоца акта да аутономно уреди наведени критеријум за утврђивање реда првенства према условима становања и да утврди садржину овог критеријума, одређујући да се радницима без стана сматрају не само они у подстанарском статусу већ и запослени који немају адекватно решену стамбену потребу у смислу одредаба Правилника, те вреднујући различитим бројем бодова степен стамбене угрожености и уређујући начин признавања одређених стамбених услова. Овом одредбом се, такође, по оцени Суда, не повређује уставни принцип забране дискриминације.

Одлучујући о законитости оспорених одредаба чл. 26. и 28. Правилника, којима је уређено право на подношење приговора стамбеној комисији на предлог листе првенства, поступак правне заштите против коначне листе реда првенства и право приговора против одлуке стамбене комисије, Уставни суд је оценио да је носилац права располагања био законом овлашћен да својим општим актом самостално одреди начин утврђивања реда првенства, органе и поступак одлучивања, као и рокове у којима су ти органи дужни да доносе одлуке за које су општим актом овлашћени, а у случају вишестепеног поступка одлучивања, предвиди који је акт одлучивања коначан. Ове одредбе оспореног акта нису неслагасне са уставном одредбом којом је зајемчено право на правно средство из члана 36. став 2. Устава, јер се уставна гаранција права на подношење правног средства односи на одлуку којом се одлучује о неком праву, обавези или на закону заснованом интересу грађана, а коначна листа реда првенства, против које се према оспореној одредби члана 26. став 4. Правилника не може остваривати правна заштита, по својој природи не представља одлуку којом се одлучује о правима запослених већ је само коначан резултат спроведеног поступка утврђивања реда првенства приликом решавања стамбених потреба запослених и основ је за доношење одлуке о додели стана којом се одлучује о нечијем праву.

Уставни суд, такође, није прихватио иницијативу за оцену уставности одредбе члана 28. став 2. Правилника, будући да се одлуком стамбене комисије по приговору на одлуку о додели стана не исцрпљује могућност правне заштите запосленог већ, у складу са одредбама Устава и закона, запослени у конкретном случају имају могућност да након одлуке

стамбене комисије по приговору на одлуку о додели стана заштиту права реализују у редовном судском поступку.

У погледу захтева да Уставни суд оцени уставност и законитост непримењивања или погрешне примене оспорених одредаба Правилника, Суд је утврдио да, према одредбама члана 167. Устава, није надлежан да одлучује о питањима примене прописа, па је иницијативу у том делу одбацио.

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 14. и 15, члана 26. ст. 2. и 4. и члана 28. став 2. Правилника о решавању стамбених потреба запослених у друштвеном предузећу „Косовопроект – Геотехника“ из Београда, број 143 од 15. априла 2004. године.

2. Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба члана 3. став 2, члана 10. став 1. и члана 24. став 4. Правилника из тачке 1. изреке.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости Правилника о решавању стамбених потреба запослених у Друштвеном предузећу „Косовопроект – Геотехника“ из Београда, број 143 од 15. априла 2004. године. По мишљењу подносиоца иницијативе, оспорени Правилник у целини није у складу са Уставном и законом, „јер се приликом израде наведеног Правилника није уопште водило рачуна о стварним, реалним потребама запослених радника“. Оспоравајући поједине одредбе Правилника иницијатор сматра да је одредбом члана 14. којом је вреднован „значај радног места“ као један од основа за утврђивање реда првенства у решавању стамбених потреба запослених, повређено уставно начело једнакости грађана из разлога што су запослени са високом стручном спремом доведени у повољнији положај у односу на запослене са средњом стручном спремом, јер им је признат нереално висок број бодова. Налази да је „Уставом гарантовано право на једнакост“ повређено и одредбом члана 15. Правилника, и то тако што су запослени доведени у неравноправан положај тиме што је стамбена угроженост запосленог који је подстанар од једне до пет година бодована са 100 бодова, а запосленог који станује код родитеља – са 60 бодова. По мишљењу иницијатора „право на једнакост“ повређено је и непримењивањем, односно погрешном применом одредаба члана 3. став 2, члана 10. став 1, члана 15. и члана 21. став 4. Правилника од стране Стамбене комисије у поступку утврђивања ранг-листе, као и њеним поступањем противно налогу директора и Управног одбора и понашањем према странкама у поступку. Такође наводи да се одредбама члана 26. ст. 2. и 4. и члана 28. став 2. Правилника ускраћује „Уставом гарантовано право грађана на двостепеност у поступку“ из разлога што је предвиђено право приговора на предлог листе реда првенства, о коме одлучује Стамбена комисија, која је одлучивала и у првом степену и из разлога што се против коначне листе реда првенства не може остваривати правна заштита, као и из разлога што о приговору на одлуку о додели стана одлучује Стамбена комисија која је одлуку донела.

Уставни суд је утврдио да је Правилник о решавању стамбених потреба запослених донео Управни одбор Друштвеног предузећа „Косовопроект – Геотехника“

из Београда, под бројем 143, и да је исти објављен 15. априла 2004. године. Правилником се уређују услови и начин решавања стамбених потреба запослених лица, основи и мерила за утврђивање реда првенства, утврђивање реда првенства, поступак и органи одлучивања и друга питања од значаја за решавање стамбених потреба наведених лица (члан 1.).

Оспореном одредбом члана 14. Правилника значај радног места, као један од основа за утврђивање реда првенства, вреднује се до 130 бодова, тако што се значај радног места утврђује према степену стручне спреме послова на које је запослени распоређен и по основу руковођења, и то: запосленим лицима у предузећу распоређеним на пословима за чије обављање је предвиђена висока стручна спрема припада 130 бодова, виша стручна спрема – 100 бодова, средња стручна спрема – 80 бодова, а осталим запосленим лицима – 60 бодова; по основу руковођења запосленим лицима припада додатни број бодова – за високу стручну спрему 20 бодова, за вишу стручну спрему 10 бодова и за средњу стручну спрему 5 бодова.

Оспореном одредбом члана 15. Правилника стамбена угроженост вреднује се до 200 бодова, и то тако што у оспореном делу одредба гласи: „1. за лице без стана у статусу: подстанара са 30 и више година – 200 бодова; подстанара са 25 – 30 година – 190 бодова; подстанара са 20-25 година – 180 бодова; подстанара са 15-20 година – 170 бодова; подстанара са 10-15 година – 160 бодова; подстанара са 5-10 година – 150 бодова; подстанара од 1-5 година – 100 бодова; корисника просторија за привремени смештај које се не сматра станом – 90 бодова; корисника стана за службене потребе – 80 бодова; корисника собе или лежаја у самачком хотелу – 70 бодова; становање код својих родитеља или родитеља брачног друга, деде, бабе – 60 бодова; корисника бесправно изграђеног објекта за чије је рушење донето правоснажно решење и рушење започето – 60 бодова; носиоца станарског права, односно закупца на неодређено време стана у својини грађана или сустанара – 50 бодова. До једне године подстанар се бодује у претходном стамбеном статусу. Запослено лице које бесправно станује у туђем стану или заједничкој просторији стамбене зграде бодује се у стамбеном статусу у коме је било до бесправног уселења“.

Одредбама оспореног члана 26. Правилника утврђено је: да стамбена комисија објављује предлог листе реда првенства на начин доступан свим заинтересованим запосленим лицима (на огласној табли и сл.) (став 1.); да на овај предлог подносилац захтева може уложити приговор стамбеној комисији, у року од 15 дана од дана објављивања предлога листе реда првенства, а стамбена комисија након провере навода у приговору и утврђеног чињеничног стања доноси коначну листу реда првенства (оспорени став 2.); да се листа објављује на начин из става 1. овог члана (став 3.); да се против коначне листе реда првенства не може се остваривати правна заштита (оспорени став 4.).

Одредбама члана 28. Правилника прописано је: да се одлука о решавању стамбене потребе објављује и доставља запосленом лицу на које се односи у року од 15 дана од дана њеног доношења (став 1.); да се против одлуке стамбене комисије може поднети приговор стамбеној комисији у року од 15 дана од дана објављивања одлуке (оспорени став 2.); да након разматрања и провере навода у приговору, стамбена комисија може потврдити или изменити своју одлуку (став 3.); да је одлука донета по приговору коначна и објављује се на начин из става 1. овог члана, а примерак се доставља лицу на које се односи (став 4.).

Како је иницијатива поднета пре ступања на снагу Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Суд је поступак у овој уставноправној ствари спровео у складу са одредбама овог закона као важећег, сагласно одредби члана 112. истог Закона.

Такође, будући да је иницијатива поднета у време важења Устава Републике Србије од 1990. године и да се њоме тражи оцена уставности оспореног општег акта у односу на тај устав, а који је престао да важи ступањем на снагу новог Устава Републике Србије од 2006. године, Суд је, сагласно својој надлежности утврђеној чланом 167. Устава, оцену уставности и законитости оспореног акта извршио у односу на важећи Устав и законе.

Уставом је утврђено: да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације, да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког и другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког и физичког инвалидитета (члан 21. ст. 1. до 3.); да свако има право на жалбу и друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на законом заснованом интересу (члан 36. став 2.).

Законом о становању („Службени гласник РС“, бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98, 26/01 и 101/05) прописано је: да носилац права располагања својим актом ближе прописује начин евидентирања и одлучивања о коришћењу средстава од станова продатих путем откупа, као и услове, начин и поступак давања зајмова из ових средстава (члан 27. став 3.); да предузећа и установе могу у складу са својим општим актом, односно прописом о решавању стамбених потреба да дају станове у закуп на неодређено време запосленим лицима (члан 47. став 2.).

Из наведених одредаба Закона о становању произлази да законом нису уређени начин, услови и поступак за доделу станова у закуп и давање стамбених зајмова који би ограничавали доносиоца акта у погледу избора и вредновања критеријума и мерила за одређивање реда првенства. При томе је доносилац акта дужан да објективизира критеријуме и мерила ради обезбеђивања једнакости у њиховој примени.

Како се одредбама Правилника уређује решавање стамбених потреба запослених на један од законом предвиђених начина, и то средствима предузећа, то је, у смислу одредаба Закона о становању, уређивање начина решавања ових права запослених, по оцени Уставног суда, ствар стамбене политике и финансијских могућности доносиоца акта, те се не могу прихватити наводи подносилаца иницијативе којима се наведени општи акт оспорава у целини.

Вреднујући „значај радног места“ као један од критеријума за утврђивање реда првенства у зависности од степена стручне спреме и по основу руковођења, како је то предвиђено чланом 14. Правилника, доносилац акта је, по оцени Уставног суда, поступио сагласно својим законским овлашћењима садржаним у одредбама члана 27. став 3. и члана 47. став 2. Закона о становању и у складу са својом стамбеном политиком.

Наводи подносиоца иницијативе да је запосленима са високом стручном спремом признат нереално висок број бодова у односу на број бодова запослених са средњом стручном спремом свде се на питање целисходности одређених нормативних решења у општем акту, чија оцена није у надлежности Уставног суда утврђеној одредбама члана 167. Устава.

Оспореном одредбом члана 14. Правилника се, по оцени Уставног суда, не повређује уставни принцип забране дискриминације из члана 21. Устава Републике Србије, јер критеријум „значај радног места“ представља само један од основа за утврђивање реда првенства и односи се подједнако на све запослене који решавају своју стамбену потребу у предузећу.

Оспореном одредбом члана 15. Правилника вреднован је критеријум „стамбена угроженост“, и то тако што су различито вредновани различити случајеви

стамбене угрожености, при чему су као стамбено најугроженија вреднована лица у статусу подстанара. Полазећи од наведених одредаба чл. 27. и 47. Закона о становању, доносилац акта је, вреднујући критеријум „стамбена угроженост“, поступио у складу са својим законским овлашћењима да аутономно уреди наведени критеријум за утврђивање реда првенства према условима становања и да утврди садржину овог критеријума, прописујући да се радницима без стана сматрају не само они који су у подстанарском статусу, већ и запослени који немају адекватно решену стамбену потребу у смислу одредаба Правилника, вреднујући различитим бројем бодова степен стамбене угрожености и уређујући начин признавања одређених стамбених услова. Оспореном одредбом се, такође, по оцени Суда, не повређује уставни принцип забране дискриминације из члана 21. Устава.

Одлучујући о законитости оспорених одредаба чл. 26. и 28. Правилника, којима је уређено право на подношење приговора стамбеној комисији на предлог листе првенства, поступак правне заштите против коначне листе реда првенства, као и право приговора против одлуке стамбене комисије, Уставни суд је, полазећи од одредаба члана 27. став 3. и члана 47. став 2. Закона о становању, оценио да је носилац права располагања био законом овлашћен да својим општим актом самостално одреди начин утврђивања реда првенства, органе и поступак одлучивања, као и рокове у којима су ти органи дужни да доносе одлуке за које су општим актом овлашћени, а у случају установљавања вишестепеног поступка одлучивања, предвиди који је акт одлучивања коначан.

Што се тиче оцене уставности наведених одредаба, Уставни суд је оценио да оспорене одредбе члана 26. ст. 2. и 4. и члана 28. став 2. Правилника нису несагласне са уставном одредбом којом је зајемчено право на правно средство из члана 36. став 2. Устава. Наиме, одредба члана 26. став 2. Правилника управо уређује да се у току поступка утврђивања реда првенства приговор може поднети и на предлог листе, чиме је право на подношење правног средства обезбеђено и пре одлучивања о правима запослених. Са друге стране, коначна листа реда првенства против које се, према оспореној одредби члана 26. став 4. Правилника, не може остваривати правна заштита, по својој природи не представља одлуку којом се одлучује о правима запослених, већ је само коначан резултат спроведеног поступка утврђивања реда првенства приликом решавања стамбених потреба запослених и основ је за доношење одлуке о додели стана, а која представља појединачни акт којим се одлучује о нечијем праву. Из тих разлога, Уставни суд је оценио да оспорена одредба није несагласна одредби члана 36. став 2. Устава, имајући у виду да се уставна гаранција права на подношење правног средства односи на одлуку којом се одлучује о неком праву, обавези или на закону заснованом интересу грађана.

Уставни суд, такође, није прихватио иницијативу за оцену уставности одредбе члана 28. став 2. Правилника, будући да се одлуком стамбене комисије по приговору на сопствену одлуку о додели стана не исцрпљује могућност правне заштите запосленог. У складу са одредбама закона, као и у складу са Уставом зајемченим правима на судску заштиту, односно једнаку заштиту права пред судовима из члана 22. став 1. и члана 36. Устава, запослени у конкретном случају имају могућност да након одлуке стамбене комисије по приговору на одлуку о додели стана заштиту права реализују у редовном судском поступку, те је стога Суд оценио да нису основани наводи о неуставности оспорене одредбе.

У погледу захтева да Уставни суд оцени повреду „права на једнакост“ због непримењивања, односно погрешне примене одредаба члана 3. став 2, члана 10. став 1. и члана 21. став 4. оспореног Правилника, Суд је утврдио да према одредбама члана 167. Устава није надлежан да одлучује о уставности и законитости примене

прописа, па је, сагласно члану 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), иницијативу одбацио у том делу, као у тачки 2. изреке.

Уставни суд такође није надлежан да одлучује о томе да ли је стамбена комисија била дужна да застане са бодовањем док се не реше приспеле примедбе на оспорени Правилник, као и да ли је фактичким радњама стамбене комисије онемогућено пуномоћнику подносиоца иницијативе да изврши увид у документацију других запослених који су конкурисали за доделу стана, те да присуствује састанку стамбене комисије на коме је одлучивано о приспелим примедбама.

На основу изложеног и одредаба члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, члана 82. став 1. тачка 1. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда IУ-141/2007
од 18. децембра 2008. године

Када је у питању вредновање критеријума „значај радног места“, доносилац оспореног акта је као корисник државних средстава био овлашћен да својом одлуком утврди радна места, која се према значају могу уподобити категоријама запослених у смислу одредаба члана 14. став 2. тач. 1) до 6) Уредбе о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини, донете на основу овлашћења Владе из Закона о средствима у својини Републике Србије да прописује начин и критеријуме за давање стамбених зграда и станова у државној својини у закуп, као и да утврди одговарајући број бодова, с тим да укупан број бодова по наведеном основу не може прећи износ од 250 бодова, како је то предвиђено одредбом члана 14. став 1. Уредбе. Утврђујући и вреднујући значај радног места на начин предвиђен у тачки 1.А оспорене Одлуке, школа – доносилац оспореног акта поступила је у складу са својим овлашћењима из Закона о средствима у својини Републике Србије и наведене Уредбе Владе, утолико пре што је однос броја бодова између директора и осталих категорија запослених у школи сразмеран броју бодова по категоријама изабраних, постављених и запослених лица који је утврђен у члану 14. ст. 1. и 2. Уредбе, чиме је поштована сходна примена Уредбе у односу на сва запослена лица у школи, према значају њиховог радног места.

Полазећи од уставног принципа хијерархије општих правних аката из члана 194. став 3. и члана 195. став 1. Устава, оспорене одредбе ал. 1, 2, 3. и 4. тачке 1.А Одлуке сагласне су и са Уставом.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба тачке 1.А ал. 1, 2, 3. и 4. Одлуке Школског одбора ОШ „Ратко Митровић“ Чачак, број 197 од 14. августа 2003. године.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба тачке 1.А ал. 1, 2, 3. и 4. Одлуке Школског одбора ОШ „Ратко Митровић“ Чачак, број 197 од 14. августа 2003. године. Иницијатор сматра да су оспорене одредбе Одлуке Школског одбора, које се односе на критеријум „значај радног места“ за утврђивање реда првенства у решавању стамбених потреба запослених и његово вредновање, у супротности са чланом 14. Уредбе о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини, из разлога што је директору школе признато 250 бодова, на који начин је изједначен са највишим функционерима у држави, иако директор школе не спада у изабрана нити постављена лица, већ има третман запосленог лица као руководиоца, те из тог разлога може добити само број бодова утврђен чланом 14. став 2. тачке б) наведене Уредбе.

Доносилац оспореног акта је у свом одговору оспорио наводе из иницијативе и истакао да је оспорена Одлука донета на састанку Школског одбора ОШ „Ратко Митровић“ Чачак, једногласно од стране свих чланова Школског одбора, након спроведене дискусије и усаглашавања са Уредбом о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини, као и да су пре доношења оспорене Одлуке извршене консултације са другим школама и јавним предузећима. Доносилац оспореног акта је даље навео да би и са бодовањем које је предложио иницијатор, рангирана лица била на истим местима при расподели станова као и на листи по којој се и врши додела станова.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Одлуку број 197 од 14. августа 2003. године донео Школски одбор ОШ „Ратко Митровић“ Чачак, на седници одржаној 14. августа 2003. године, на основу чл. 14. и 17. Уредбе о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини („Службени гласник РС“, број 41/02) и члана 27. Статута Школе.

Оспореним одредбама тачке 1.А Одлуке утврђено је да се значај радног места с обзиром на сложеност послова и задатака, услове рада и стручну спрему вреднује на следећи начин: директору школе припада 250 бодова (алинеја 1), помоћнику директора 220 бодова (алинеја 2), секретару школе 200 бодова (алинеја 3) и шефу рачуноводства 180 бодова (алинеја 4). Одредбама ал. 5, 6, 7. и 8. тачке 1.А Одлуке утврђено је да, по напред наведеном критеријуму, запосленом који је распоређен на послове за чије је обављање предвиђена висока стручна спрема припада 130 бодова, запосленом који је распоређен на послове за чије је обављање предвиђена виша стручна спрема припада 100 бодова, запосленом који је распоређен на послове за чије је обављање предвиђена средња стручна спрема припада 80 бодова и да осталим запосленим лицима припада 60 бодова.

Законом о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97 и 101/05) прописано је да су средства у својини Републике Србије, између осталог и средства која су, у складу са законом стечена, односно која стекну јавне службе (јавна предузећа и установе) и друге организације чији је оснивач Република, односно територијална јединица (члан 1. тачка 2) подтачка (3)); да се стамбене зграде и станови у државној својини дају на коришћење запосленим, изабраним и постављеним лицима у органима, јавним службама и организацијама из члана 1. тачка 2) овог закона, као и да Влада прописује начин и критеријуме давања стамбених зграда и станова у закуп (члан 9. ст. 1. и 2.).

Одредбом члана 3. став 1. Закона о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 79/94 и 79/05) прописано је да се установе оснивају ради обезбеђивања

остваривања права утврђених законом и остваривања другог законом утврђеног интереса у области: образовања, науке, културе, физичке културе, ученичког и студентског стандарда, здравствене заштите, социјалне заштите, друштвене бриге о деци, социјалног осигурања и здравствене заштите животиња, из чега произлази да школа има статус установе.

Уредбом о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини („Службени гласник РС“, бр. 41/02, 76/02, 125/03, 88/04, 10/07 и 107/07) уређују се услови и начин решавања стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника државних средстава, где спадају и јавна предузећа и установе (члан 1.). Према члану 13. Уредбе, за утврђивање реда првенства одређују се следећи основи: значај радног места с обзиром на сложеност послова и задатака, услове рада и стручну спрему, стамбена угроженост, радни стаж, резултат рада и квалитет обављеног посла, здравствено стање, инвалидност, телесно оштећење и број чланова породичног домаћинства, а конкретизација ових основа, односно одређивање степена њиховог утицаја на редослед у решавању стамбених потреба врши се утврђивањем броја бодова по сваком од тих основа. Чланом 14. Уредбе утврђено је: да се значај радног места вреднује до 250 бодова (став 1.); да према значају радног места, који се утврђује на основу акта о избору, постављењу и распоређивању, запосленом лицу у државном органу и организацији припада одређени број бодова, и то: 1) председнику Републике, председнику Народне скупштине, председнику Владе, потпредседнику Народне скупштине, потпредседнику Владе, председнику Уставног суда, председнику Врховног суда, министру, Републичком јавном тужиоцу и судији Уставног суда – 250 бодова; 2) председнику Вишег трговинског суда, председнику сталног радног тела Народне скупштине, председнику посланичке групе, судији Врховног суда, заменику Републичког јавног тужиоца, судији Вишег трговинског суда, Републичком јавном правобраниоцу, функционеру који руководи посебном организацијом, Генералном секретару председника Републике, секретару Народне скупштине, Генералном секретару Владе и заменику министра – 200 бодова; 3) заменику председника сталног радног тела Народне скупштине, заменику председника посланичке групе, народном посланику на сталном раду у Народној скупштини, председнику окружног суда и окружном јавном тужиоцу, заменику републичког јавног правобраниоца, заменику секретара Народне скупштине, заменику генералног секретара Владе, заменику функционера који руководи посебном организацијом, функционеру који руководи органом управе у саставу министарства – 180 бодова; 4) председнику трговинског суда, судији окружног суда, заменику окружног јавног тужиоца, судији трговинског суда, судији општинског суда и заменику општинског јавног тужиоца, секретару министарства, помоћнику министра, директору Управе за заједничке послове републичких органа – 160 бодова; 5) свим осталим постављеним лицима – 140 бодова; 6) осталим запосленим лицима у државним органима и организацијама распоређеним на пословима за чије обављање је предвиђена: висока стручна спрема – 130 бодова, виша стручна спрема – 100 бодова, средња стручна спрема – 80 бодова и осталим запосленим лицима – 60 бодова (став 2.); запосленим лицима из става 2. тачка б), по основу руковођења припада додатни број бодова: за високу стручну спрему – 20 бодова, за вишу стручну спрему – 10 бодова и за средњу стручну спрему – 5 бодова (став 3.); да се на запослена лица код других корисника државних средстава, зависно од значаја радног места који се утврђује на основу акта о избору, постављењу и распоређивању, сходно примењује број бодова за запослена лица наведена у ст. 1. и 2. истог члана Уредбе, што се ближе одређује актом извршног, односно управног органа корисника државних средстава (став 4.).

Из изложеног произлази да је одредбом члана 9. став 2. Закона о средствима у својини Републике Србије, Влада овлашћена да прописује начин и критеријуме за давање стамбених зграда и станова у државној својини у закуп, што је Влада и учинила доношењем наведене Уредбе, те да прописивање и вредновање основа за утврђивање реда првенства при решавању стамбених потреба представља критеријуме за давање стамбених зграда и станова у закуп. Када је у питању вредновање критеријума „значај радног места“, према одредби члана 14. став 3. наведене Уредбе, доносилац оспореног акта је као корисник државних средстава био овлашћен да својом одлуком утврди радна места, која се према значају могу уподобити категоријама запослених у смислу одредаба члана 14. став 2. тач. 1) до 6) Уредбе и да утврди одговарајући број бодова, с тим да укупан број бодова по наведеном основу не може прећи износ од 250 бодова, како је то предвиђено одредбом члана 14. став 1. Уредбе. Утврђујући и вреднујући значај радног места на начин на који је то предвиђено у тачки 1.А оспорене Одлуке, Школа је поступила у складу са својим овлашћењима из Закона о средствима у својини Републике Србије, као и у складу са овлашћењима из Уредбе Владе, утолико пре што је однос броја бодова између директора и осталих категорија запослених у школи сразмеран броју бодова по категоријама изабраних, постављених и запослених лица који је утврђен у члану 14. ст. 1. и 2. Уредбе, чиме је испоштована сходна примена Уредбе у односу на сва запослена лица у школи, према значају њиховог радног места. Полазећи од уставног принципа хијерархије општинских правних аката из члана 194. став 3. и члана 195. став 1. Устава Републике Србије, оспорене одредбе ал. 1, 2, 3. и 4. тачке 1.А Одлуке сагласне су и са Уставом.

Из наведених разлога, Уставни суд је утврдио да нема основа за покретање поступка по поднетој иницијативи и да иницијативу, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), не треба прихватити.

Сагласно изложеном, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда IУ-254/2005
од 18. децембра 2008. године

– Јавне службе, образовање

Одлучујући о уставности одредбе члана 40. Пословника, којом је прописано да Пословник ступа на снагу првог дана од дана објављивања, Уставни суд је утврдио да доносилац акта није пружио доказе да су у поступку доношења тог акта утврђени оправдани разлози за његово раније ступање на снагу и да стога нису испуњене Уставом утврђене претпоставке за ступање на снагу општег акта у року краћем од осам дана, а што представља разлог несагласности оспорене одредбе Пословника са Уставом.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Утврђује се да одредба члана 40. Пословника Савета Правног факултета Универзитета у Београду 01 број 581/1 од 26. марта 2005. године, није у сагласности са Уставом.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Пословника наведеног у изреци. У иницијативи се наводи да одредба члана 40. Пословника, којом је прописано да овај пословник ступа на снагу првог дана од дана објављивања на огласној табли Факултета, није у складу са одредбом члана 120. Устава, јер нису утврђени нарочито оправдани разлози за раније ступање на снагу Пословника.

У одговору Правног факултета Универзитета у Београду наводи се да тиме што је Пословник ступио на снагу првог дана од дана објављивања на огласној табли Факултета, нису повређени интереси студената, већ, напротив, да је тиме обезбеђен континуитет у извођењу наставе и раду Факултета, а што се може сматрати испуњењем постављеног услова из члана 120. Устава.

У поступку пред Уставним судом утврђено је:

Савет Правног факултета Универзитета у Београду, с позивом на члан 191. Статута Правног факултета Универзитета у Београду, донео је 26. марта 2003. године Пословник Савета Правног факултета Универзитета у Београду, који је заведен под бројем 01 број 581/1 од 28. марта 2003. године.

Оспореном одредбом члана 40. Пословника прописано је да овај пословник ступа на снагу првог дана од дана објављивања на огласној табли Факултета.

Према члану 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поступци пред Уставним судом започети пре ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама овог закона.

Устав Републике Србије од 1990. године, који је важио у време подношења предметне иницијативе, престао је да важи 8. новембра 2006. године ступањем на снагу новог Устава Републике Србије, тако да је оцена уставности оспореног акта вршена у односу на одредбе важећег Устава.

Одредбом члана 120. раније важећег Устава било је утврђено да закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу.

Одредбом члана 196. став 4. важећег Устава утврђено је да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења.

Одлучујући о уставности одредбе члана 40. Пословника, којом је прописано да Пословник ступа на снагу првог дана од дана објављивања, Уставни суд је утврдио да је доносилац акта у одговору истакао да ступањем на снагу Пословника у року краћем од осам дана нису повређени интереси студената и да је тиме обезбеђен континуитет у извођењу наставе и раду Факултета, али да доносилац акта није пружио доказе да су у поступку доношења акта утврђени оправдани разлози за његово раније ступање на снагу. Из наведених разлога, Уставни суд је оценио да нису испуњене Уставом утврђене претпоставке за ступање на снагу акта у року краћем од осам дана, те је утврдио да оспорена одредба Пословника није у сагласности са Уставом.

С обзиром на то да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Уставни суд је одлучио без доношења решења о покретању поступка, у смислу члана 53. став 2. Закона о Уставном суду.

Сагласно изнетом, на основу одредбе члана 45. тачка 1) Закона о Уставном суду, Уставни суд је донео одлуку као у изреци.

На основу одредаба члана 168. став 3. Устава, одредба члана 40. Пословника наведеног у изреци престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда ГУ-34/2005
од 25. децембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 17/09)

Према налажењу Уставног суда, Влада је, сагласно одредби члана 9. став 2. Закона о средствима у својини Републике Србије, прописала начин и критеријуме за давање стамбених зграда и станова у закуп доношењем Уредбе о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини, којом је, поред осталог, предвиђено да се резултат рада и квалитет обављеног посла, као један од основа за утврђивање реда првенства при решавању стамбених потреба запослених, вреднује на основу два прописана параметра. С обзиром на то да Закон о средствима у својини Републике Србије не даје овлашћење кориснику државних средстава да самостално уређује својим актом питања начина и критеријума за давање стамбених зграда и станова у закуп, нити да то чини на начин другачији од оног који је прописан Уредбом Владе донетом на основу наведеног Закона, како је то предвиђено оспореном одредбом члана 14. Правилника, Уставни суд је оценио да ова одредба Правилника није сагласна са законом, те да тиме што није сагласна са законом није сагласна ни са Уставом, у смислу члана 195. став 1. Устава.

У односу на одредбу члана 31. Правилника, којом је предвиђено да овај правилник доноси Школски одбор и да ступа на снагу даном објављивања на огласној табли школе, утврђена је несагласност са одредбом члана 196. став 4. Устава према којој закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења, јер доносилац акта није доставио доказе о постојању нарочито оправданих разлога утврђених приликом доношења Правилника, а давањем накнадног образложења о тим разлозима, без документовања да су они утврђени при доношењу општег акта, нису испуњене Уставом утврђене претпоставке за ступање оспореног Правилника на снагу у року крајем од осам дана од објављивања.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Утврђује се да одредбе чл. 14. и 31. Правилника о решавању стамбених потреба радника запослених у Економској школи „Ваљево“ (са изменама, допунама и пречишћен текст), од 7. септембра 2007. године, нису у сагласности са Уставом и законом.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба чл. 14. и 31. Правилника наведеног у изреци ове одлуке. У иницијативи се наводи да је члан 31. Правилника, којим је предвиђено да Правилник доноси Школски одбор и да ступа на снагу даном објављивања на огласној табли Школе, несагласан са одредбом члана 196. став 4. Устава Републике Србије, с обзиром на то да је Уставом прописано да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења. Истовремено, иницијатор оспорава законитост одредбе члана 14. Правилника којом је предвиђен начин вредновања критеријума „резултат рада и квалитет обављеног посла“, јер сматра да је супротна члану 17. Уредбе о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини, из разлога што је Уредбом прописано да ће се овај критеријум вредновати на основу два мерила: првог, „јасно мерљиви резултати рада“, који може да износи до 70 бодова и другог, „оцена успешности и квалитета рада коју даје руководилац“ до 30 бодова, што оспорена одредба Правилника не садржи.

У одговору доносиоца акта наводи се, поред осталог, да су ради усклађивања са Уредбом о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини, вршене измене и допуне Правилника о решавању стамбених потреба радника Школе, које су уграђене у текст који је предмет оспоравања пред Судом, међутим, да се на начин како је то предвиђено чланом 17. Уредбе „није могао оцењивати посао свих запослених, јер је посао професора и рад који они обављају сасвим другачији и неупоредив са...“ (у одговору се наводе конкретни примери), те је „било закључено да је напред наведени критеријум оцењивања резултата рада и квалитета обављеног посла практично непримењив“. Стога је Школски одбор одлучио да се резултат рада и квалитет обављеног посла „оцењују применом исте методе односно кроз коефицијент зараде запосленог и коефицијент зараде директора школе као највећег коефицијента“. Као разлог за ступање на снагу Правилника даном објављивања наводи се потреба што хитнијег решавања стамбених потреба запослених, међу којима су били и они који су дужи временски период живели као подстанари, уз посебно истицање потребе да се што пре отпочне са спровођењем поступка за доделу стана поводом кога је претходно вођен спор.

Уставни суд је утврдио да је оспореним чланом 14. Правилника предвиђено да се резултат рада и квалитет обављеног посла вреднује до 100 бодова и то: „Запосленом у школи, по основу резултата рада и квалитета обављеног посла припада одговарајући број бодова који се добија применом следеће формуле: резултат рада и квалитет обављеног посла једнако коефицијент запосленог пута сто подељено са коефицијентом директора“.

Законом о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97 и 101/05) прописано је: да су средства у својини Републике Србије, поред осталог, средства која су у складу са законом, стечена,

односно која стекну јавне службе (јавна предузећа, установе) и друге организације чији је оснивач Република, односно територијалне јединице (члан 1. тачка 2) подтачка 3)); да се стамбене зграде и станови у државној својини дају на коришћење запосленим, изабраним и постављеним лицима и постављеним лицима у организацијама, јавним службама и другим организацијама из члана 1. тачка 2) овог закона, као и да Влада прописује начин и критеријуме давања стамбених зграда и станова у закуп (члан 9. ст. 1. и 2.).

Уредбом о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини („Службени гласник РС“, бр. 41/02, 76/02, 125/03, 88/04, 10/07 и 107/07) прописано је: да су основи за утврђивање реда првенства: значај радног места с обзиром на сложеност послова и задатака, услове рада и стручну спрему; стамбена угроженост; радни стаж; резултат рада и квалитет обављеног посла; здравствено стање; инвалидност; телесно оштећење и број чланова породичног домаћинства (члан 13. став 1.); да се конкретизација основа из претходног става, односно одређивање степена њиховог утицаја на редослед у решавању стамбених потреба врши утврђивањем броја бодова по сваком од тих основа (члан 13. став 2.); да се резултат рада и квалитет обављеног посла вреднује до 100 бодова, при чему корисник државних средстава својим актом ближе одређује мерила по овом основу у оквиру параметара: јасно мерљиви резултати рада до 70 бодова и оцена успешности и квалитета рада коју даје руководилац до 30 бодова (члан 17.).

Из наведених одредаба Закона и Уредбе, према налажењу Уставног суда, произлази да је Влада, сагласно одредби члана 9. став 2. Закона о средствима у својини Републике Србије, прописала начин и критеријуме за давање стамбених зграда и станова у закуп доношењем наведене Уредбе, којом је, поред осталог, предвиђено да се резултат рада и квалитет обављеног посла, као један од основа за утврђивање реда првенства при решавању стамбених потреба запослених, вреднује на основу два прописана параметра. С обзиром на то да Закон не даје овлашћење кориснику државних средстава да ова питања самостално уређује својим актом, нити да то чини на начин другачији од оног који је прописан Уредбом Владе, како је то предвиђено оспореном одредбом члана 14. Правилника, Уставни суд је оценио да ова одредба Правилника није сагласна са законом.

Полазећи од тога да оспорена одредба члана 14. Правилника није у сагласности са законом, а да према одредби члана 195. став 1. Устава сви општи акти морају бити сагласни закону, Уставни суд је оценио да оспорена одредба Правилника није у сагласности ни са Уставом.

Одлучујући о уставности одредбе члана 31. Правилника, којом је предвиђено да овај правилник доноси Школски одбор и да ступа на снагу даном објављивања на огласној табли школе, Уставни суд је оценио да је оспорена одредба несагласна са одредбом члана 196. став 4. Устава, којом је прописано да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења. Ово из разлога што је доносилац оспореног акта у одговору Суду накнадно образлагао разлоге за раније ступање на снагу овог акта, при чему нису достављени докази о томе да је постојање нарочито оправданих разлога утврђено приликом доношења Правилника. С обзиром на наведено, Уставни суд је нашао да се не може сматрати да су давањем накнадног образложења у погледу нарочито оправданих разлога, без документовања да су ови разлози утврђени приликом доношења општег акта, испуњене Уставом утврђене претпоставке за ступање оспореног Правилника на снагу у року крајем од осам дана.

На основу изложеног и одредаба члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава Републике Србије, одредбе чл. 14. и 31. Правилника из изреке ове одлуке, престају да важе даном објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда IУ-94/2008
од 25. септембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 104/08)

Из одредбе члана 16а Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса произлази да директор обавља најодговорније и најсложеније послове у јавном предузећу (организује и руководи процесом рада, води пословање предузећа, одговара за законитост рада предузећа и др.), на прописивање оспореном одредбом Статута да послове из делокруга органа пословођења може обављати лице које има било који степен стручне спреме од високе до средње, није сагласно закону, посебно с обзиром на чињеницу да се ради о предузећу које обавља делатност од општег интереса за грађане. Како Устав у члану 195. утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом, то су наведене одредбе оспореног Статута које су несагласне са законом, несагласне и са Уставом.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Утврђује се да одредбе члана 33. тачка 9) и члана 37. Статута Јавног предузећа за комуналне услуге „Комуналац“ Кањижа од 8. јуна 1998. године, нису у сагласности са Уставом и законом.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредбе члана 33. тачка 9), као и за оцену уставности одредбе члана 37. Статута наведеног у изреци. Иницијатор сматра да је одредба члана 33. тачка 9) оспореног Статута, којом је предвиђено да Управни одбор Јавног предузећа поставља и разрешава директора предузећа, несагласан одредби члана 14. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС“, бр. 25/2000, 25/02 и 107/05), према којој директора јавног предузећа именује и разрешава оснивач, а то је у конкретном случају Скупштина општине Кањижа. Такође, оспорава одредбу члана 37. Статута, којом се алтернативно прописују различити степени школске спреме као један од услова за избор директора Јавног предузећа, и то у односу на одредбу члана 60. став 3. Устава Републике Србије, којом се утврђује да су свима под једнаким условима доступна сва радна места.

Јавно комунално предузеће „Комуналац“ Кањижа је доставило допис који не садржи одговор на наводе из иницијативе, већ констатацију да су неосновани наводи иницијатора, као и обавештење да је оспорени Статут још на снази.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорени Статут донео Управни одбор Јавног комуналног предузећа „Комуналац“ р. о. Кањижа, с позивом на одредбе члана 401. Закона о предузећима („Службени лист СРЈ“, бр. 29/96, 33/96 и 29/979), члана 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“, број 6/90) и Одлуке о условима пословања и рада јавних предузећа и начину остваривања посебног друштвеног интереса у њиховом раду на територији општине Кањижа („Службени лист општине Кањижа“, број 3/92). Оспореним Статутом је, поред осталог, прописано: да је оснивач Јавног предузећа за комуналне услуге „Комуналац“ Кањижа, Скупштина општине Кањижа (члан 2.); да Управни одбор поставља и разрешава директора, уз сагласност оснивача и уговара његову зараду (члан 33. тачка 9)); да за директора Предузећа може бити изабрано лице које поред пословне, радне и здравствене способности испуњава, између осталог, и услов да има високу, вишу или средњу школску спрему, правног, економског или општег смера (члан 37.).

Устав Републике Србије утврђује: да се јемчи право на рад, у складу са законом, да свако има право на слободан избор рада, као и да су свима, под једнаким условима, доступна сва радна места (члан 60. ст. 1. до 3.); да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности, као систем у области радних односа, заштите на раду, запошљавања, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности и друге економске и социјалне односе од општег интереса (члан 97. тач. 6. и 8.); да општина, преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (члан 190. тачка 1.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.).

Одредбама члана 32. тач. 8. и 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је да скупштина општине оснива службе, јавна предузећа, установе и организације утврђене статутом општине и врши надзор над њиховим радом, као и да именује и разрешава управни и надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте, у складу са законом.

Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС“, бр. 25/2000, 25/02, 107/05, 108/05 и 123/07) је утврђено: да је јавно предузеће – предузеће које обавља делатност од општег интереса, а које оснива држава, односно јединица локалне самоуправе или аутономна покрајина, да се јавно предузеће оснива и послује у складу са овим законом и законом којим се уређују услови и начин обављања делатности од општег интереса, као и да се на пословно име, седиште, заступање и статусне промене јавног предузећа, као и на друга питања која нису посебно уређена овим законом, односно законом којим се уређују услови и начин обављања делатности од општег интереса, сходно примењују одредбе закона којим се уређује правни положај привредних друштава које се односе на друштво са ограниченом одговорношћу и акционарско друштво (члан 1. ст. 1. до 3.); да су делатности од општег интереса, у смислу овог закона, поред осталог и комуналне делатности (члан 2. став 1.); да јавно предузеће за обављање комуналне делатности или делатности од значаја за рад органа јединице локалне самоуправе може да оснује јединица локалне самоуправе, актом који доноси скупштина јединице локалне самоуправе (члан 4. став 3.); да су органи јавног предузећа управни одбор, као орган

управљања, затим директор, као орган пословођења и надзорни одбор, као орган надзора (члан 11. став 1.); да директора јавног предузећа именује и разрешава оснивач (члан 14. став 1.); да управни одбор: утврђује пословну политику, доноси дугорочни и средњорочни план рада и развоја и годишњи програм пословања; доноси статут, одлучује о смањењу и повећању основног капитала, одлучује о оснивању зависног друштва, усваја извештаје о пословању предузећа и годишњи обрачун, одлучује о расподели добити, доноси инвестиционе програме и програме и критеријуме за инвестициона улагања, одлучује о издавању, продаји и куповини акција, као и продаји удела у јавном предузећу или куповини удела у другом предузећу, односно привредном друштву, а врши и друге послове утврђене оснивачким актом и статутом (члан 16.); да директор јавног предузећа представља и заступа предузеће, организује и руководи процесом рада и води пословање предузећа, одговара за законитост рада предузећа, предлаже програм рада и план развоја и предузима мере за њихово спровођење, подноси финансијске извештаје, извештаје о пословању и годишњи обрачун, извршава одлуке управног одбора, и врши друге послове одређене законом, оснивачким актом и статутом (члан 16а); да су општи акти јавног предузећа статут и други општи акти утврђени законом (члан 17. став 1.).

Одредбама Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, број 125/04) прописано је: да се овим законом уређује оснивање привредних друштава и предузетника, управљање друштвима, права и обавезе оснивача, ортака, члана и акционара, повезивање и реорганизација (статусне промене и промене правне форме привредних друштава, реорганизација), престанак предузетника и ликвидација привредних друштава (члан 1.); да даном ступања на снагу овог закона, постојећа јавна предузећа настављају са радом у складу са прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона и оснивачким актом, те да ће се усклађивање организације јавних предузећа са одредбама овог закона извршити у роковима одређеним прописима из става 1. овог члана (члан 453.).

Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05) прописује: да се права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада, уређују овим законом и посебним законом, у складу са ратификованим међународним конвенцијама (члан 1. став 1.); да се радни однос може засновати са лицем које има најмање 15 година живота и испуњава друге услове за рад на одређеним пословима, утврђене законом, односно правилником о организацији и систематизацији, да се правилником утврђују организациони делови код послодавца, врста послова, врста и степен стручне спреме и други посебни услови за рад на тим пословима, те да правилник доноси директор, односно предузетник (члан 24. ст. 1. до 3.); да директор може да заснује радни однос на одређено или неодређено време, да се међусобна права, обавезе и одговорности директора који није засновао радни однос и послодавца уређује уговором, као и да уговор у наведеним случајевима са директором закључује у име послодавца управни одбор (члан 48. ст. 1, 4. и 6.).

Из одредаба члана 4. став 3. и члана 14. став 1. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса произлази да је скупштина јединице локалне самоуправе, која је својим актом основала јавно предузеће, надлежна да именује и разрешава директора тог предузећа.

Имајући у виду наведене одредбе Устава и закона, као и чињеницу да је Скупштина општине Кањижа оснивач Јавног предузећа за комуналне услуге „Комуналац“, Суд је оценио да је искључиво Скупштина општине овлашћена да именује и разрешава директора наведеног Предузећа. Стога је Уставни суд утврдио да одредба члана 33. тачка 9) Статута, којом је прописано да Управни одбор Предузећа

поставља и разрешава директора Предузећа, уз сагласност Оснивача и уговара његову зараду, није сагласна закону.

Одлучујући о оспореној одредби члана 37. Статута са становишта навода и разлога изнетих у иницијативи, Уставни суд је пошао од садржине Уставом зајемченог права на рад у односу на које иницијатор оспорава наведену одредбу. Одредбом члана 60. став 3. Устава је прокламовано да су свима, под једнаким условима, доступна сва радна места, а како се према одредби става 1. истог члана право на рад јемчи у складу са законом, то из наведених одредаба Устава произлази да материју радних односа Устав није непосредно регулисао, већ су његовим одредбама утврђени уставноправни основи за разраду и нормативно уобличавање наведених питања путем закона.

Закон о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, којим се уређују оснивање и пословање јавног предузећа, као и услови и начин обављања делатности од општег интереса, не садржи одредбе којима се прописује обавезна садржина статута јавног предузећа, услови које треба да испуњава лице које се именује за директора, нити одредбе о општем акту којим се ово питање уређује и овлашћења за његово уређивање. Наведена питања не регулише ни Закон о привредним друштвима, који прописује да ће се са одредбама овог закона извршити усклађивање организације постојећих јавних предузећа као специфичног затеченог организационог облика у коме се обављају одређене делатности, у посебне форме привредних друштава (члан 453.). Одредбом члана 24. Закона о раду дато је овлашћење директору да доноси правилник о организацији и систематизацији којим се утврђују организациони делови код послодавца, врста послова, врста и степен стручне спреме и други посебни услови за рад на тим пословима. Међутим, како је директор јавног предузећа орган пословођења чији је делокруг послова утврђен Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, а не радно место чији се опис послова и услови за обављање послова уређују правилником о организацији и систематизацији, Уставни суд је мишљења да у конкретном случају нема основа ни за примену ове законске одредбе.

Имајући у виду наведено, Уставни суд је оценио да је за оцену уставности оспорене одредбе од значаја одредба члана 16а Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, којом је утврђен делокруг послова директора. Како из наведене законске одредбе произлази да директор обавља најодговорније и најсложеније послове у јавном предузећу (организује и руководи процесом рада, води пословање предузећа, одговара за законитост рада предузећа и др.), Суд је утврдио да прописивање да послове из делокруга органа пословођења може обављати лице које има било који степен стручне спреме – од високе до средње, није сагласно закону, посебно с обзиром на чињеницу да се ради о предузећу које обавља делатност од општег интереса за грађане.

Како Устав у члану 195. утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом, то су наведене одредбе оспореног Статута које су несагласне са законом, несагласне и са Уставом.

Пошто је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Уставни суд је, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду, донео одлуку као у изреци, без доношења решења о покретању поступка.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је на основу одредаба члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду, одлучио као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, одредбе члана 33. тачка 9) и члана 37. оспореног Статута престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда IУ-44/2007
од 25. децембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 17/09)

По оцени Уставног суда, оспореним чланом 1. Правилника не уређују се питања која су предмет одредаба Конвенције о синдикалним слободама и заштити синдикалних права („Службени лист ФНРЈ – Међународни уговори“, година 1958.), на коју се позива у иницијативи, па је Суд утврдио да нема основа за прихватање иницијативе у овом делу.

Оспореним одредбама чл. 2. и 6. Правилника, којима је предвиђено да се на остваривање основних права, обавеза и одговорности запослених по основу рада непосредно примењују одредбе закона и општих аката, уколико овим правилником за поједина права и обавезе није другачије утврђено, и да се на права и обавезе која нису утврђена уговором о раду примењују одговарајуће одредбе закона, општих аката и овог правилника, по оцени Суда, не нарушава се међусобни однос закона и правилника о раду, те стога нису основани наводи о несагласности оспорене одредбе са законом.

Оспореним чланом 3. Правилника утврђена је обавеза запосленог да савесно и одговорно извршава послове и у свему поступа у складу са законом, одлукама и другим актима послодавца, што није несагласно са законом, посебно ако се има у виду одредба члана 17. Закона о раду, којом је утврђена обавеза послодавца и запосленог да се придржавају права и обавеза утврђених законом, општим актом и уговором о раду.

Имајући у виду да иницијатива у делу којим се оспорава законитост одредбе члана 24. Правилника представља предлог за измену оспореног општег ата, Уставни суд није надлежан да о томе одлучује, сагласно одредбама члана 167. Устава.

Оспорене одредбе члана 65. Правилника којима је предвиђено да послодавац утврђује право на отпремнину у висини одговарајућег износа нето зараде запосленог, коју би запослени остварио у складу са законом и уговором о раду за месец који претходи месецу у коме му престаје радни однос, у складу су са законским овлашћењима послодавца да општим актом или уговором о раду утврди висину износа отпремнине.

С обзиром на то да је умањење зараде и то до 20%, а најдуже до три месеца, као санкција за непоштовање прописане радне дисциплине, по својој природи и последицама блажа и за запосленог повољнија мера од отказа уговора о раду, Уставни суд је оценио да је прописивањем осталих оспорених одредаба доносилац Правилника својим општим актом поступио сагласно одредби члана 8. став 2. Закона о раду, којом је предвиђено да се општим актом и уговором о раду могу утврдити већа права и повољнији услови рада од оних утврђених законом, осим ако законом није другачије одређено.

Захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузети на основу оспореног Правилника одбачен је, јер је донета коначна одлука.

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости Правилника о раду Јавног предузећа „Завод за изградњу града“ у Новом Саду, од 28. децембра 2007. године.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу Правилника из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Правилника наведеног у изреци. У иницијативи се наводи да је оспорени Правилник донет противно одредбама Закона о раду, Закона о мирном решавању спорова и Посебног колективног уговора за јавна предузећа и јавна комунална предузећа у Новом Саду, као и противно одредбама Конвенције број 87 Међународне организације рада о слободама и заштити синдикалних права. У иницијативи се посебно истиче да су одредбе чл. 1, 2, 3, 6. и 65. Правилника у супротности са одредбама чл. 8, 9, 10, 11, 17. и 158. Закона о раду, да су одредбе чл. 68. и 69. у супротности са Уставом, а одредбе чл. 24, 28, 29, 31, 33, 43, 62, 63, 66. и чл. 73. до 76. у супротности са одредбама Посебног колективног уговора. Иницијатор је предложио да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, обустави извршење појединачних аката или радњи које су предузете на основу оспореног Правилника.

Из навода и разлога изнетих у поднетој иницијативи Уставни суд је утврдио да се њоме оспорава само законитост означених одредби Правилника.

У одговору директора Јавног предузећа наводи се да су оспореним Правилником уређени радноправни односи запослених, јер поднета иницијатива за започињање преговора за закључење колективног уговора није прихваћена, нити су започели преговори за закључење колективног уговора у Јавном предузећу. У вези са наводима иницијатора о незаконитости појединих одредаба Правилника, односно њиховој несагласности са Посебним колективним уговором, у одговору се истиче да су оспорене одредбе Правилника у сагласности са одговарајућим одредбама Закона о раду и одредбама Посебног колективног уговора за јавна комунална и друга јавна предузећа града Новог Сада („Службени лист града Новог Сада“, број 14/03). Уз одговор на наводе из иницијативе, поред оспореног Правилника, достављена је и документација која је од значаја за започињање преговора и за закључење колективног уговора код послодавца.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Управни одбор Јавног предузећа донео оспорени Правилник на основу члана 1. став 2, члана 3. став 2. тачка 3) и став 4. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05). Оспореним Правилником уређена су права, обавезе и одговорности запослених из радног односа, заснивање радног односа, радно време, одмори и одсуства, цена рада, зараде, накнада зарада и друга примања, накнада штете, престанак радног односа, вишак запослених, безбедност и здравље на раду и услови за рад репрезентативног синдиката.

Одредбом члана 3. став 2. Закона о раду прописано је да се правилником о раду, односно уговором о раду, у складу са законом, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа: ако учесници колективног уговора не постигну сагласност за закључивање колективног уговора у року од 60 дана од дана започињања преговора (тачка 3)) или ако синдикат, у року од 15 дана од дана достављања позива за почетак преговора за закључивање колективног уговора, не прихвати иницијативу послодавца (тачка 4)).

Из приложене документације утврђено је да је директор Јавног предузећа, као послодавац, образовао тим за преговоре за закључивање колективног уговора и иницијативу за закључење колективног уговора код послодавца, дописом број: 06-3590/1 од 9. маја 2007. године, упутио градоначелнику Новог Сада, као оснивачу, и Организацији синдиката у Јавном предузећу. Градоначелник Новог Сада донео је закључак 14. маја 2007. године којим је овластио представнике оснивача да учествују у преговорима за израду предлога текста колективног уговора Јавног предузећа, а Одбор Синдикалне организације Јавног предузећа, на седници од 2. јула 2007. године, донео је Одлуку да не прихвата Радну верзију предлога колективног уговора код послодавца.

Полазећи од чињенице да иницијатива послодавца за закључивање колективног уговора у Јавном предузећу није прихваћена, нити су започети преговори учесника колективног уговора у Законом предвиђеном року, Уставни суд је утврдио да су се стекли услови да послодавац правилником о раду, односно уговором о раду, у складу са чланом 3. став 2. тач. 3) и 4) Закона о раду, уреди права, обавезе и одговорности из радног односа.

Оспореном одредбом члана 1. Правилника утврђено је која питања из области радних односа су предмет уређивања оспореног Правилника. Одредбом члана 3. тачка 1. Конвенције о синдикалним слободама и заштити синдикалних права („Службени лист ФНРЈ – Међународни уговори“, година 1958.), утврђена су права радничке и послодавачке организације на доношење сопствених статута и административних правила, слободних избора својих представника, организовање свога управљања и делатности и формулисање свога акционог програма, а у тачки 2. истог члана утврђено је да се јавне власти морају уздржавати сваке интервенције такве природе која би имала за циљ ограничење овог права или ометање законског извршења. Одредбом члана 4. ове конвенције утврђено је да се радничке и послодавачке организације не могу распуштати или њихове делатности обустављати административним путем. По оцени Уставног суда, оспореним чланом 1. Правилника не уређују се питања која су предмет наведених одредаба Конвенције бр. 87, па је Суд утврдио да нема основа за прихватање иницијативе у овом делу.

Оспореним чланом 2. Правилника предвиђено да се на остваривање основних права, обавеза и одговорности запослених по основу рада, непосредно примењују одредбе закона и општих аката, уколико овим правилником за поједина права и обавезе није другачије утврђено, а оспореним чланом 6. предвиђено је да се на права и обавезе која нису утврђена уговором о раду, примењују одговарајуће одредбе закона, општих аката и овог правилника. Одредбом члана 9. став 1. Закона о раду прописано је да ако се општим актом и појединим његовим одредбама утврђују неповољнији услови рада од услова утврђених законом, примењују се одредбе закона. По оцени Уставног суда, оспореним одредбама чл. 2. и 6. Правилника не нарушава се међусобни однос закона и правилника о раду, те стога нису основани наводи о несагласности оспорене одредбе са законом.

Оспореним чланом 3. Правилника утврђена је обавеза запосленог да савесно и одговорно извршава послове и у свему поступа у складу са законом, одлукама и другим актима послодавца. Чланом 17. Закона о раду утврђена је обавеза

послодавца и запосленог да се придржавају права и обавеза утврђених законом, општим актом и уговором о раду. По оцени Уставног суда, оспорена одредба Правилника у сагласности је са законом.

Оспоравајући законитост одредбе члана 24. Правилника, иницијатор није означио одредбе закона у односу на које предлаже оцену законитости оспорених одредаба Правилника, већ је предложио нове формулације ових одредаба. Имајући у виду наведено, Уставни суд је оценио да у овом делу поднета иницијатива представља предлог за измену оспореног општег ата, о чему Суд није надлежан да одлучује, сагласно одредбама члана 167. Устава.

Оспореним одредбама члана 65. Правилника предвиђено је да послодавац утврђује право на отпремнину у висини одговарајућег износа нето зараде запосленог, коју би запослени остварио у складу са законом и уговором о раду за месец који претходи месецу у коме му престаје радни однос. Одредбом члана 158. став 1. Закона о раду предвиђена је обавеза послодавца да пре отказа уговора о раду, у смислу члана 179. тачка 9) овог закона, запосленом исплати отпремнину у висини утврђеној општим актом или уговором о раду. По оцени Уставног суда, одредбе оспореног члана 65. Правилника у складу су са законским овлашћењима послодавца да општим актом или уговором о раду утврди висину износа отпремнине.

Оспореном одредбом члана 68. тачка 4) Правилника предвиђено је умањење зараде, као једна од дисциплинских мера која се запосленом може изрећи због повреде радне дисциплине. Одредбама члана 179. Закона о раду предвиђени су случајеви у којима послодавац може да откаже запосленом уговор о раду, међу којима је и непоштовање радне дисциплине прописане актом послодавца (тачка 3)). С обзиром на то да је умањење зараде и то до 20%, а најдуже до три месеца, као санкција за непоштовање прописане радне дисциплине, по својој природи и последицама блажа и за запосленог повољнија мера од отказа уговора о раду, Уставни суд је оценио да је прописивањем оспорених одредаба доносилац Правилника својим општим актом поступио сагласно одредби члана 8. став 2. Закона о раду, којом је предвиђено да се општим актом и уговором о раду могу утврдити већа права и повољнији услови рада од оних утврђених законом, осим ако законом није другачије одређено.

Имајући у виду наведено, Уставни суд је утврдио да нема основа за покретање поступка за оцену законитости оспорених одредаба Правилника, те је сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) решио као у тачки 1. изреке.

Захтев иницијатора да Уставни суд оцени сагласност одредаба оспореног Правилника са одредбама Посебног колективног уговора за јавна комунална и друга јавна предузећа града Новог Сада („Службени лист града Новог Сада“, број 14/03), не спада у надлежност Уставног суда утврђену одредбама члана 167. Устава.

Захтев иницијатора за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузети на основу оспореног Правилника, Уставни суд је, на основу одредбе члана 56. став 3. Закона о Уставном суду одбацио, јер је донео коначну одлуку.

Уставни суд је на основу одредаба члана 46. тач. 3) и 5) Закона о Уставном суду донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда IУо-25/2008
од 18. децембра 2008. године

Полазећи од одредаба Устава и важећег Закона о раду и Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана, Уставни суд је

оценио да је **Организација синдиката Јавног комуналног предузећа „Водовод и канализација“ Нови Сад** била законом овлашћена да самостално уреди начин организовања и деловања синдиката запослених, као и да је у границама уставних и законских овлашћења доносиоца акта да пропише услове за пријем запослених у чланство синдиката, начин утврђивања листе кандидата по изборним јединицама, могућност да председник синдиката из претходног мандата буде члан Одбора синдиката, именовање секретара и благајника одбора из редова чланова синдиката, овлашћења одбора синдиката за доношење одлуке о изборима, именовање изборне комисије и утврђивање листе кандидата, како је то предвиђено оспореним одредбама Правила.

Неосновано се у иницијативи наводи да се оспореним одредбама **Правила** крше уставна права чланова синдикалне организације да под једнаким условима буду бирани у органе синдиката, с обзиром на то да Устав у члану 55. гарантује само слободу синдикалног удруживања и деловања, док је питање избора у органе синдикалне организације у домену самосталног одлучивања синдикалне организације.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 10. став 5, члана 26. ст. 4, 7, 8, 10, 11. и 16. и члана 38. став 2. Правила о начину организовања и деловања Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Јавног комуналног предузећа „Водовод и канализација“ Нови Сад, од 5. децембра 2005. године.

2. Одбацује се иницијатива за оцену сагласности Правила из тачке 1. са Статутом Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Србије, од 11. фебруара 2002. године.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба члана 10. став 5, члана 26. ст. 4, 7, 8, 10, 11. и 16. и члана 38. став 2. Правила наведених у тачки 1. изреке. У иницијативи се наводи да је одредба члана 10. став 5. Правила, којом је овлашћен Одбор синдиката да својом одлуком оспори пријем у чланство запосленом уколико својим деловањем и радом у Предузећу нарушава углед радника, супротна одредби члана 8. ст. 1. и 2. Статута Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Србије, према којој се чланом синдиката постаје учлањењем у синдикат запослених на основу слободно изражене воље и прихватања програма и Статута, као и без обзира на националну, политичку, верску и другу припадност. Одредба члана 26. став 8. Правила, према којој је председник Синдиката из претходног мандата члан Одбора синдиката, уколико није опозван или поднео оставку, по мишљењу подносиоца иницијативе, противуставна је, јер се њоме крше права осталих чланова синдиката да под истим условима буду бирани у органе синдиката. Иницијатор сматра да су одредбе члана 26. ст. 4, 7, 10, 11. и 16. Правила, које уређују питања начина утврђивања листе кандидата, избор чланова Одбора синдиката, избор

секретара и благајника из редова чланова синдикалне организације, овлашћење одбора синдикалне организације да може донети одлуку о изборима у случају неодржавања кандидационе конференције и одредба члана 38. став 2, која предвиђа да предизборна конференција може вршити свођење броја кандидата на изборним листама изборних јединица где је предложено више кандидата од броја који се бира, супротне одредбама члана 20. и члана 48. став 1. Статута синдиката.

Уставни суд је утврдио да је Правила о начину организовања и деловања синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Јавног комуналног предузећа „Водовод и канализација“ Нови Сад донела организација Синдиката Јавног комуналног предузећа 5. децембра 2005. године, на основу чл. 12, 16. и 20. Статута Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Србије и чл. 6. и 215. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05).

Оспореним одредбама Правила предвиђено је: да Одбор синдиката може својом Одлуком да оспори пријем у чланство запосленом уколико је члан политичке или било које друге организације која делује против интереса синдиката (члан 10. став 5.); да се листе кандидата утврђују на састанцима изборних јединица јавно или путем изјашњавања чланова синдиката (члан 26. став 4.); да је председник Актива жена по функцији члан Одбора Синдиката (члан 26. став 7.); да је председник Синдиката из претходног мандата члан одбора Синдиката, уколико није опозван или поднео оставку (члан 26. став 8.); да Одбор може именовати секретара и благајника из редова чланова синдиката, уколико оцени да у свом саставу нема одговарајућих лица, у ком случају они постају чланови Одбора (члан 26. ст. 10. и 11.); да у случају неодржавања кандидационе конференције, Одбор синдиката може донети одлуку о изборима, именовати изборну комисију и утврдити изборне листе кандидата (члан 26. став 16.); да предизборна конференција може одлучити јавним гласањем да врши свођење броја кандидата на изборним местима где је предложено више кандидата од броја који се бира (члан 38. став 2.).

Према одредби члана 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончаће се по одредбама овог закона.

Имајући у виду да је иницијатива за оцену уставности поднета у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, сагласно члану 167. важећег Устава Републике Србије од 2006. године, Уставни суд је оцену уставности оспорених Правила вршио у односу на важећи Устав.

Уставом је утврђено: да се јемчи слобода политичког, синдикалног и сваког другог удруживања и право да се остане изван сваког другог удружења (члан 55. став 1.), као и да се удружења оснивају без претходног одобрења, уз упис у регистар који води државни орган у складу са законом (члан 55. став 2.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05) прописано је: да се синдикатом, у смислу овог закона, сматра самостална, демократска и независна организација запослених у коју се они добровољно удружују ради заступања, представљања, унапређења и заштите својих професионалних, радних, економских, социјалних, културних и других појединачних и колективних интереса (члан 6.); да се запосленима јамчи слобода синдикалног организовања и деловања без одобрења, уз упис у регистар (члан 206.); да запослени приступа синдикату потписивањем приступнице (члан 207. став 1.), а послодавац је дужан да запосленом који је члан синдиката на име синдикалне чланарине одбије износ од зараде на основу његове писмене изјаве и да тај износ уплати на одговарајући рачун синдиката (члан 207. став 2.); да синдикат, у смислу члана 6. овог закона, може да се оснује у складу са општим актом синдиката (члан 215.).

Одредбом члана 21. став 1. Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/82, 17/84, 50/84, 45/85, 12/89, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05) прописано је да друштвене организације и удружења грађана имају статуте, а могу имати и друге опште акте којима се уређују питања унутрашње организације, рад и међусобни односи чланова организације, односно удружења.

Полазећи од наведених одредаба Устава и закона, Уставни суд је оценио да је Организација синдиката Јавног комуналног предузећа „Водовод и канализација“ Нови Сад била законом овлашћена да самостално уреди начин организовања и деловања синдиката запослених. Такође, Суд сматра да је у границама уставних и законских овлашћења доносиоца акта да пропише услове за пријем запослених у чланство синдиката, начин утврђивања листе кандидата по изборним јединицама, могућност да председник синдиката из претходног мандата буде члан Одбора синдиката, именовање секретара и благајника одбора из редова чланова синдиката, овлашћења одбора синдиката за доношење одлуке о изборима, именовању изборне комисије и утврђивању листе кандидата, како је то предвиђено оспореним одредбама Правила.

Неосновани су наводи подносиоца иницијативе да се оспореним одредбама Правила крше уставна права чланова синдикалне организације да под једнаким условима буду бирани у органе синдиката, с обзиром на то да Устав у члану 55. гарантује само слободу синдикалног удруживања и деловања, док је питање избора у органе синдикалне организације у домену самосталног одлучивања синдикалне организације.

С обзиром на наведено, Уставни суд је нашао да нема основа за покретање поступка поводом иницијативе за оцену уставности и законитости оспорених Правила, па иницијативу није прихватио, сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду.

Уставни суд је одбацио иницијативу у делу у коме је тражена оцена сагласности оспорених Правила са Статутом синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Србије јер, према члану 167. Устава, није надлежан да оцењује међусобну сагласност општих аката истог доносиоца.

На основу изложеног и одредаба члана 46. тачка 5) Закона о Уставном суду, члана 82. став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда IY-271/2006
од 25. децембра 2008. године

– Адвокатске коморе

Оспореним одредбама члана 79. ст. 3. и 4. Статута Адвокатске коморе Крагујевца утврђена је обавеза плаћања додатног новчаног износа приликом уписа у именик адвоката који се при тој комори води, која није прописана одредбама Закона о адвокатури које се односе на трошкове подношења захтева за упис у именик адвоката, чиме се врши измена,

односно проширивање законом прописаног услова који се односи на трошкове уписа у именик адвоката. Стога оспорене одредбе Статута нису у сагласности са законом, а нису у сагласности ни са Уставом, односно са уставним принципом обавезне сагласности свих републичких закона и других општих правних аката са Уставом (члан 194. став 3.), као и свих општих аката организација којима су поверена јавна овлашћења са законом (члан 195. став 1. Устава).

Суд није прихватио иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости оспорене одредбе члана 3. Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката, Именик адвокатских приправника и пресељења седишта адвокатске канцеларије, од 31. марта 2000. године, јер је доносилац Одлуке – Управни одбор Адвокатске коморе Крагујевца, као надлежан орган, био овлашћен да одређује трошкове уписа пресељења адвокатске канцеларије са територије друге адвокатске коморе на територију Адвокатске коморе Крагујевца.

Уставни суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, није надлежан да одлучује о захтеву иницијатора за повраћај неосновано наплаћеног новца за упис промене седишта адвокатске канцеларије од стране Адвокатске коморе Крагујевца.

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредбе члана 79. ст. 3. и 4. Статута Адвокатске коморе Крагујевца од 11. марта 2000. и 28. маја 2005. године, нису у сагласности са Уставом и законом.

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 3. Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката, Именик адвокатских приправника и пресељења седишта адвокатске канцеларије, коју је 31. марта 2000. године донео Управни одбор Адвокатске коморе Крагујевца.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба аката наведених у изреци. По мишљењу иницијатора, оспореним одредбама члана 79. ст. 3. и 4. Статута Адвокатске коморе Крагујевца, упис у именик адвоката се, противно Закону о адвокатури, условљава плаћањем новчаног износа од 100.000 динара, на име „накнаде за коришћење стечених добара Адвокатске коморе“. Наводећи да је одредбом члана 6. Закона о адвокатури прописано да се приликом уписа у именик адвоката, на име трошкова уписа, плаћа износ од највише три просечне нето месечне зараде у Републици остварене у месецу који претходи подношењу захтева за упис, иницијатор закључује да су оспорене одредбе Статута, којима је утврђена обавеза плаћања додатног новчаног износа, несагласне Закону. Одредбом члана 3. оспорене Одлуке, Комора је одредила износ на име трошкова пресељења седишта адвокатске канцеларије, на шта, по мишљењу иницијатора, није овлашћена, с обзиром на то да је реч о трошковима који нису Законом предвиђени. Иницијатор од Уставног суда захтева да

одреди да јој Адвокатска комора Крагујевца врати износ новца који јој је незаконито одузела по основу уписа промене седишта адвокатске канцеларије.

У одговору Адвокатске коморе Крагујевца се наводи да је Законом о адвокатури прописано да се у именик адвоката уписује, без испитивања услова за упис, адвокат који премешта седиште своје адвокатске канцеларије с подручја једне на подручје друге коморе на територији Републике (члан 13.), као и да је Статутом Адвокатске коморе Србије прописано да адвокатске коморе у њеном саставу својим статутима и општим актима уређују унутрашњу организацију и рад, у складу са законом и овим статутом (члан 11. став 4.). Статутом Адвокатске коморе Крагујевца прописано је да Скупштина коморе доноси одлуке, препоруке и закључке (члан 18.), а Управни одбор, између осталог, одлучује о критеријумима за утврђивање трошкова уписа у именик адвоката и пресељења адвокатске канцеларије (члан 24. тачка 5.). Из наведеног, по мишљењу доносиоца оспорених аката, следи да је Управни одбор Коморе овлашћен да одређује трошкове пресељења седишта адвокатске канцеларије са територије друге адвокатске коморе на територију Адвокатске коморе Крагујевца.

Оспореним одредбама члана 79. Статута Адвокатске коморе Крагујевца од 11. марта 2000. и 28. маја 2005. године, прописано је: да накнада за коришћење стечених добара Адвокатске коморе, коју плаћају подносиоци захтева за упис у Именик адвоката, приликом уписа у Именик адвоката, у једнократном новчаном износу, представља накнаду за коришћење пословног простора, библиотеке, веб-сајта, регистра прописа и судске праксе, бесплатних публикација које издаје АК Србије, стручне часописе и друге облике својине и права која су својим радом, чланарином и самодоприносом стекли чланови АК Крагујевца у претходном периоду (став 3.); да висину накнаде за коришћење стечених добара Адвокатске коморе, утврђује Управни одбор Адвокатске коморе Крагујевца својом одлуком, да ова накнада не представља трошкове уписа у именик адвоката и да њена укупна висина не може прећи износ од 100.000,00 динара (став 4.).

Оспореном одредбом члана 3. Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката, Именик адвокатских приправника и пресељења седишта адвокатске канцеларије, коју је 31. марта 2000. године донео Управни одбор Адвокатске коморе Крагујевца, било је предвиђено да се висина трошкова уписа пресељења седишта адвокатске канцеларије са подручја друге адвокатске коморе у Именик адвоката Адвокатске коморе Крагујевца утврђује на нивоу који износи 68,80% од износа утврђеног у члану 1. ове одлуке.

Уставом Републике Србије утврђено је да се свакоме, под условима одређеним законом, јемчи право на правну помоћ и да правну помоћ пружају адвокатура, као самостална и независна служба, и службе правне помоћи које се оснивају у јединицама локалне самоуправе, у складу са законом (члан 67. ст. 1. и 2.).

Законом о адвокатури („Службени лист СРЈ“, бр. 24/98, 26/98, 69/2000, 11/02 и 72/02) прописано је: да подносилац захтева за упис у именик адвоката сноси трошкове уписа чију висину утврђује адвокатска комора републике, и то највише до износа три просечне нето месечне зараде у републици остварене у месецу који претходи подношењу захтева за упис, према званичним подацима републичког органа надлежног за послове статистике (члан 6.); да се у именик адвоката уписује, без испитивања услова за упис, адвокат који премешта седиште своје адвокатске канцеларије с подручја једне на подручје друге коморе на територији републике (члан 13.); да адвокатске коморе република своју унутрашњу организацију и рад уређују статутом и другим општим актима. Статутом се, поред осталог, уређује, начин вршења јавних овлашћења и унутрашња организација и рад коморе и њених органа (члан 57. став 1.).

Статутом Адвокатске коморе Србије („Службени гласник РС“, бр. 43/99, 65/01 и 41/02) одређено је да адвокатске коморе у саставу Адвокатске коморе Србије својим статутима и општим актима уређују сопствену унутрашњу организацију и рад, у складу са законом и овим статутом (члан 11. став 4.) и да ће се упис у именик адвоката при промени седишта адвокатске канцеларије извршити без провере услова за упис (члан 93.).

Статутом Адвокатске коморе Крагујевца од 11. марта 2000. године, са изменама и допунама од 28. маја 2005. године, одређено је да Управни одбор одлучује о критеријумима за утврђивање трошкова уписа у Именик адвоката и пресељења адвокатске канцеларије и утврђује висину трошкова уписа у Именик адвоката, чланарине и других доприноса Коморе (члан 24. тач. 5. и 6.).

Имајући у виду да је Законом о адвокатури опредељен износ трошкова који се плаћа приликом подношења захтева за упис у именик адвоката (члан 6.), а да је одредбама члана 79. ст. 3. и 4. Статута Адвокатске коморе Крагујевца утврђена обавеза плаћања додатног новчаног износа приликом уписа у именик адвоката који се при тој комори води, Уставни суд је оценио да се оспореним одредбама Статута врши измена, односно проширивање законом прописаног услова који се односи на трошкове уписа у именик адвоката. Стога оспорене одредбе Статута нису у сагласности са законом. Како је Уставом утврђено да сви закони и други општи акти донети у Републици Србији морају бити сагласни са Уставом (члан 194. став 3.) и да сви општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.), то оспорене одредбе Статута нису у сагласности ни са Уставом. То су разлози због којих је Уставни суд донео Одлуку као у тачки 1. изреке.

Оцењујући законитост оспорене одредбе члана 3. Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката, Именик адвокатских приправника и пресељења седишта адвокатске канцеларије, Уставни суд је имао у виду да је, сагласно одредбама Закона о адвокатури и Статута адвокатске коморе Србије, Адвокатска комора Крагујевца овлашћена да уређује своју унутрашњу организацију и рад. Стога је Управни одбор те коморе, као надлежан орган, по оцени Суда, овлашћен да одређује трошкове уписа пресељења адвокатске канцеларије са територије друге адвокатске коморе на територију Адвокатске коморе Крагујевца. С обзиром на изнето, а сагласно одредби члана 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Суд није прихватио иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости оспорене одредбе Одлуке наведене у тачки 2. изреке.

У вези са захтевом иницијатора да Уставни суд одреди да јој Адвокатска комора Крагујевца врати износ новца који јој је незаконито наплатила по основу уписа промене седишта адвокатске канцеларије, Уставни суд је оценио да одлучивање о том питању не спада у надлежност Уставног суда утврђену одредбама члана 167. Устава.

Имајући у виду изнето, Уставни суд је, на основу одредаба члана 45. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду, одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда ГУ-106/2007 („Службени гласник РС“, број 12/09)
од 25. децембра 2008. године

6. ПРИВРЕМЕНЕ МЕРЕ

**– Одбијање захтева за обуставу извршења појединачних аката,
односно радњи предузетих на основу оспореног акта**

**Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Чуруг
(„Службени лист општине Жабал“, број 2/06)**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 5. и члана 8. став 2. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Чуруг („Службени лист општине Жабал“, број 2/06).

2. Одбија се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу одредаба члана 5. став 1. тач. 1. и 4. Одлуке из тачке 1.

3. Ово решење доставити Скупштини општине Жабал, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

4. Рок за давање одговора из тачке 3. је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 8. став 2. Одлуке наведене у изреци. Иницијатори истичу да оспорена одредба Одлуке није у сагласности с одредбама члана 88. тачка 5) и члана 94. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/01, 33/04 и 135/04), јер Савет месне заједнице није надлежан да својим актима уређује питања која су морала бити уређена одлуком којом је уведен самодопринос на подручју месне заједнице Чуруг. Полазећи од тога да је оспорена Одлука незаконита, према мишљењу иницијатора, она је несагласна и са Уставом Републике Србије. Подносиоци иницијативе сматрају да се неуставном и незаконитом оспореном одредбом Одлуке повређује уставно начело о равноправности грађана, будући да се прописивањем различитог начина извршавања (обрачун и наплата) самодоприноса за запослена лица и лица која се баве самосталном делатношћу они стављају у нераванправан положај у зависности од личног својства грађана. Надаље, иницијатори захтевају да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, на основу члана 42. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу члана 5. став 1. тач. 1. и 4. оспорене Одлуке.

У одговору на иницијативу се наводи да се из садржине члана 88. тачка 5) Закона о локалној самоуправи може закључити да Закон не инсистира на томе да начин и рокови извршавања самодоприноса буду децидно утврђени, него је довољно да они буду одредиви, што је оспореном одредбом Одлуке и постигнуто. Такође се тврди да се оспореном одредбом Одлуке обвезници самодоприноса не стављају у нераванправан положај, јер висина самодоприноса за сваког обвезника зависи од параметара утврђених чланом 6. оспорене Одлуке (основице и пропорционалне стопе) који су непроменљиви, тако да је у том смислу неважно ко утврђује конкретан износ обавезе. Имајући у виду да иницијатори нису навели разлоге на основу којих се може закључити

да би даљим извршавањем оспорене Одлуке могле наступити неотклоњиве штетне последице, то се у одговору предлаже да Суд не прихвати захтев иницијатора да се обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу члана 5. став 1. тач. 1. и 4. оспорене Одлуке.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су оспорену Одлуку, којом се самодопринос уводи за период од 1. марта 2006. године до 28. фебруара 2011. године, донели грађани месне заједнице Чуруг, на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године. Такође је утврђено да је иницијатива за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке била поднета Уставном суду у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Оспореном одредбом Одлуке предвиђено је да ће Савет месне заједнице Чуруг уредити својом одлуком начин и рокове наплате самодоприноса за обвезнике из члана 5. тач. 2, 3. и 5. ове одлуке.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 28. фебруара 2011. године, Уставни суд оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, врши у односу важећи Устав и законе.

Устав Републике Србије од 2006. године утврђује: да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. став 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.), те да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (члан 21. став 3.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) и Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06).

Закон о локалној самоуправи прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1.).

Законом о финансирању локалне самоуправе прописано је: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15.); да одлука о увођењу самодоприноса, између осталог, садржи податке који се односе на обвезнике, начин и рокове извршавања самодоприноса, као и лица која се ослобађају те обавезе (члан 21.

тачка 5)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају (члан 23. став 1.).

Анализом оспорене Одлуке са становишта навода и разлога изнетих у иницијативи оцењено је да се може поставити питање сагласности оспорене одредбе члана 8. став 2. Одлуке са чланом 21. тачка 5) Закона о финансирању локалне самоуправе. Ово стога што је наведеном законском одредбом предвиђено да одлука о увођењу самодоприноса, као један од обавезних елемената треба да садржи и начин и рокове наплате самодоприноса. Како начин извршавања самодоприноса неспорно обухвата и начин и рокове наплате самодоприноса, као основано се поставља питање да ли је било законског основа да се у односу на одређене категорије обеззника начин и рокови наплате самодоприноса не уреде одлуком о његовом увођењу, већ да се уређивање тог питања препушта накнадној одлуци савета месне заједнице.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности оспорене одредбе Одлуке.

У погледу навода да се прописивањем различитог начина извршавања самодоприноса за запослена лица и лица која обављају самосталну делатност, повређује принцип забране дискриминације грађана из члана 21. Устава, Уставни суд је оценио да се оспореном одредбом Одлуке не ствара неједнакост грађана с обзиром на њихова лична својства, јер се једнако односи на све грађане који се налазе у истој правној ситуацији.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

У поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини у односу на наведене одредбе Устава и закона може се поставити питање: да ли је одредба члана 5. оспорене Одлуке, која одређује обеззнике самодоприноса, сагласна закону, будући да наведеном одредбом није предвиђено да су обеззници самодоприноса физичка лица која имају изборно право и пребивалиште на подручју месне заједнице Чуруг, а која остварују зараду, односно приходе по наведеним основама, односно лица која немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине. Ово стога што само лица која, у смислу члана 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, имају право да учествују у доношењу одлуке о увођењу самодоприноса, могу бити његови обеззници.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба оспорене Одлуке.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 5. и члана 8. став 2. оспорене Одлуке.

Одредбом члана 56. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да Уставни суд може у току поступка, да доношења коначне одлуке, обуставити извршење појединачног акта или радње која је предузета на основу општег акта чија се уставност или законитост оцењује, ако би њиховим извршавањем могле наступити неотклоњиве штетне последице.

Полазећи од тога да примена одредаба члана 5. став 1. тач. 1. и 4. оспорене Одлуке може произвести последице које по својој природи нису неотклоњиве, јер се ради о последицама реститутивне природе, Уставни суд је одбио захтев иницијатора да се обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу

члана 5. став 1. тач. 1. и 4. оспорене Одлуке. Наиме, у случају наплате самодоприноса од обвезника из члана 5. став 1. тач. 1. и 4. оспорене Одлуке, уколико би Суд утврдио да су наведене одредбе несагласне са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, грађани који сматрају да су им повређена права коначним или правоснажним појединачним актом, донетим на основу наведених одредаба оспорене Одлуке, у смислу члана 61. став 1. Закона о Уставном суду, могу тражити од надлежног органа измену тог појединачног акта. Ако се утврди да се изменом појединачног акта не могу отклонити последице настале услед примене наведених одредаба оспорене Одлуке, за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, Уставни суд, сагласно члану 62. наведеног Закона, може одредити да се ове последице отклоне повраћајем у пређашње стање, накнадом штете или на други начин. Како се спорни самодопринос прикупља у новцу, то би грађани који сматрају да су им повређена права коначним или правоснажним појединачним актом, донетим на основу наведених одредаба оспорене Одлуке, могли тражити накнаду штете код надлежног органа општине, односно пред судом надлежним за одлучивање у споровима о накнади штете.

На основу изнетог и одредаба члана 46. тач. 1) и 3) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-140/2006
од 22. октобра 2008. године

Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Деспотовац („Општински службени гласник“, број 6/01)

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1. став 2, члана 2. алинеја 16, члана 3. став 2. алинеја 5, члана 4, члана 5. ал. 2. и 3. и чл. 6. и 8. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Деспотовац („Општински службени гласник“, број 6/01).

2. Одбија се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу Одлуке из тачке 1.

3. Ово решење доставити Скупштини општине Деспотовац, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

4. Рок за давање одговора из тачке 3. је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредбе члана 3. став 2. алинеја 5. Одлуке наведене у изреци. Иницијатори сматрају да је оспорена одредба Одлуке несагласна члану 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), којим је било прописано да се самодопринос не

може увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, будући да су чланом 9. став 1. Закона о порезу на доходак грађана пензије изузете од плаћања пореза на доходак грађана. Како оспорена Одлука, сагласно члану 129. наведеног Закона, који је предвиђао да ће општине и градови ускладити своје опште акте са овим законом у року од три месеца од ступања на снагу овог закона, и по протеклу наведеног рока није усклађена у погледу плаћања самодоприноса на пензије са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), то иницијатори истичу да је она незаконита. Надаље, иницијатори захтевају да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, на основу члана 42. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу одредбе члана 3. став 2. алинеја 5. оспорене Одлуке.

У одговору на иницијативу се наводи да је оспорена Одлука донета у складу са прописима који су важили у време њеног доношења и на основу којих се могао увести самодопринос на пензије.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку је утврђено да је оспорена Одлука, којом се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2001. године до 31. децембра 2010. године, донета у време важења Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 49/99), те да је овај закон престао да важи ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), 6. марта 2002. године. Такође, почетком примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године, престале су да важе одредбе чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), у односу на које је иницирана оцена њене законитости. Проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године, престао је да важи Устав Републике Србије од 1990. године у време чијег важења је донета оспорена Одлука.

Оспореном одредбом члана 3. став 2. алинеја 5. Одлуке прописано је да се обавеза самодоприноса уводи у новцу и то 1,5% на износ пензија остварених у земљи и иностранству.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 31. децембра 2010. године, Уставни суд оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, врши у односу на важећи Устав и законе.

Уставом је утврђено: да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. став 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.); да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, као и да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења (члан 196. ст. 1. и 4.), те да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), Закона о финансирању

локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02, 135/04, 62/06, 65/06, 10/07 и 7/08).

Закон о локалној самоуправи прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Закон о финансирању локалне самоуправе прописује: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15.); да одлука о увођењу самодоприноса, између осталог, садржи податке о начину вођења евиденције о средствима, као и о начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тач. 7) и 10)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, односно да одлуку доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине, те да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из ст. 1. и 2. овог члана (члан 23.); да се основица самодоприноса уређује одлуком, а ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, пензије остварене у земљи и иностранству, односно вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину (члан 26.); да се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, као и да пензионери могу добровољно уплаћивати самодопринос по основу пензија остварених у земљи и иностранству на основу писане изјаве (члан 27.); да су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу, приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера (члан 31.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58.).

Анализирајући оспорену Одлуку са становишта навода и разлога изнетих у иницијативи, пред Уставни суд се поставило питање законитости одредаба одлука о самодоприносу, донетих пре ступања на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), којима су утврђене основице самодоприноса у складу са тада важећим законом, а на које се према Закону о финансирању локалне самоуправе не може наплаћивати самодопринос. Ово стога што се члан 58. Закона о финансирању локалне самоуправе, којим је прописано да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама, према мишљењу Суда, односи искључиво на одлуке о самодоприносу које су донете за време важења Закона о локалној самоуправи донетог 2002. године, а не и на одлуке које су донете на основу ранијих закона који су уређивали институт самодоприноса. Ово стога што се прелазним решењем које прописује Закон о финансирању локалне самоуправе, уређују правни односи настали у време важења закона чије одредбе престају да важе, дакле Закона о локалној самоуправи донетог

2002. године (са каснијим изменама и допунама). Са друге стране, Закон о финансирању локалне самоуправе ниједном својом одредбом није предвидео решења којима би се одредила правна судбина аката о увођењу самодоприноса чији је правни основ за доношење представљао Закон о локалној самоуправи из 1999. године или неки други закон који је раније престао да важи. С обзиром на наведено, као и то да се у смислу члану 167. став 1. тачка 3. Устава, оцена законитости општинских аката врши у односу важеће законе, Уставни суд је утврдио да оспорену Одлуку треба оцењивати у односу на одредбе Закона о финансирању локалне самоуправе.

Имајући у виду наведено, као и да је Закон о финансирању локалне самоуправе предвидео другачије решење у погледу утврђивања основнице самодоприноса, јер се сагласно члану 27. став 1. наведеног Закона, самодопринос не може увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, а како се на пензије не плаћа порез на доходак грађана у смислу члана 9. Закона о порезу на доходак грађана, то се, према оцени Суда, може поставити питање сагласности оспорене одредбе члана 3. став 2. алинеја 5. Одлуке са чланом 27. став 1. Закона.

У том смислу се може поставити и питање законитости одредаба члана 5. ал. 2. и 3. и члана 6. ст. 1. и 3. оспорене Одлуке, које су логички и садржински повезане са чланом 3. став 2. алинеја 5. Одлуке и утврђују да се самодопринос уводи на пензије, односно које прописују начин обрачуна и наплате самодоприноса на пензије.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

По мишљењу Уставног суда, у поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини могу се поставити следећа уставноправна питања:

– да ли је одредба члана 1. став 2. оспорене Одлуке, која утврђује да се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2001. године до 31. децембра 2010. године, сагласна члану 197. став 1. Устава у коме је утврђена забрана ретроактивне примене општинских аката, имајући у виду да је оспорена Одлука објављена 31. марта 2001. године, а да се примењује од 1. јануара 2001. године;

– да ли је одредба члана 2. алинеја 16. оспорене Одлуке, која прописује да ће се средства самодоприноса употребити за остале потребе Месне заједнице, због начелног значаја, сагласна члану 21. тачка 1) Закона о финансирању локалне самоуправе, будући да намена, односно потреба за коју се уводи самодопринос мора бити одређена и дозвољена;

– да ли је одредба члана 4. оспорене Одлуке, према којој су обвезници самодоприноса пунолетни грађани који имају пребивалиште на територији месне заједнице Деспотовац, независно од тога да ли имају и изборно право, сагласна закону, будући да наведеном одредбом нису у потпуности прописани услови, у смислу члана 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници самодоприноса; у том смислу се поставља и питање законитости одредбе наведеног члана која прописује да су обвезници самодоприноса сви пунолетни грађани чија ужа породица има пребивалиште на подручју месне заједнице Деспотовац, јер самодопринос представља личну обавезу која не може зависити од пребивалишта породице обвезника самодоприноса, већ од пребивалишта и изборног права обвезника самодоприноса;

– да ли је одредба члана 5. алинеја 3. оспорене Одлуке, која прописује да основу самодоприноса чини износ пријављене зараде остварене у иностранству, која не може бити мања од троструке просечне зараде у привреди општине Деспотовац у последња три месеца претходне године за текућу годину, сагласна члану 25. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, имајући у виду да је обавеза

самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена, пре свега, материјалним могућностима сваког грађанина појединачно; наиме, висина самодоприноса мора бити сразмерна висини одређених прихода обвезника самодоприноса, па се у том смислу прописивањем основице самодоприноса у фиксном износу не обезбеђује наведена сразмера, јер, у конкретном случају, зараде грађана, па самим тим и њихове материјалне могућности, по правилу, нису исте;

– да ли су одредбе чл. 6. и 8. оспорене Одлуке, које предвиђају да ће се средства остварена од оспореног самодоприноса уплаћивати на рачун месне заједнице Деспотовац, сагласне члану 31. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба Одлуке.

Одлука не садржи одредбе о начину вођења евиденције о средствима самодоприноса и начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је оспореном Одлуком одређен, а који представљају обавезне елементе одлуке о увођењу самодоприноса, сагласно члану 21. тач. 7) и 10) Закона о финансирању локалне самоуправе.

Одредбом члана 56. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да Уставни суд може у току поступка, до доношења коначне одлуке, обуставити извршење појединачног акта или радње која је предузета на основу општег акта чија се уставност или законитост оцењује, ако би њиховим извршавањем могле наступити неотклоњиве штетне последице.

Полазећи од тога да примена одредаба оспорене Одлуке може произвести последице које по својој природи нису неотклоњиве, јер се ради о последицама реститутивне природе, Уставни суд је одбио захтев иницијатора да се обустави извршење појединачних аката или радњи предузетих на основу оспорене Одлуке. Наиме, у случају наплате самодоприноса од обвезника из члана 3. оспорене Одлуке, уколико би Суд утврдио да су наведене одредбе несагласне са Уставом или законом, грађани који сматрају да су им повређена права коначним или правоснажним појединачним актом, донетим на основу наведених одредаба оспорене Одлуке, у смислу члана 61. став 1. Закона о Уставном суду, могу тражити од надлежног органа измену тог појединачног акта. Ако се утврди да се изменом појединачног акта не могу отклонити последице настале услед примене наведених одредаба оспорене Одлуке, за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности са Уставом или законом, Уставни суд, сагласно члану 62. наведеног Закона, може одредити да се ове последице отклоне повраћајем у пређашње стање, накнадом штете или на други начин. Како се спорни самодопринос прикупља у новцу, то би грађани који сматрају да су им повређена права коначним или правоснажним појединачним актом, донетим на основу наведених одредаба оспорене Одлуке, могли тражити накнаду штете код надлежног органа општине, односно пред судом надлежним за одлучивање у споровима о накнади штете.

Поред тога, оцењено је да оспорена Одлука своје увођење у правни поредак не везује на Уставом прописан начин ступања на снагу као основни предуслов који сваком општем правном акту обезбеђује егзистирање и дејство у правном поретку, с обзиром на то да не садржи одредбу о њеном ступању на снагу.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за

оцену уставности и законитости одредаба члана 1. став 2, члана 2. алинеја 16, члана 3. став 2. алинеја 5, члана 4, члана 5. ал. 2. и 3. и чл. 6. и 8. оспорене Одлуке.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је на основу одредаба члана 46. тач. 1) и 3) Закона о Уставном суду, као и одредаба члана 82. став 1. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-57/2008
од 18. децембра 2008. године

7. ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА

**Одлука о локалним комуналним таксама
(„Службени гласник општине Лапово“, број 7/08)
– члан 14.**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности одредбе члана 14. Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник општине Лапово“, број 7/08).

2. Одбацује се иницијатива за оцену законитости Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник општине Лапово“, бр. 8/05 и 7/06).

3. Ово решење доставити Скупштини општине Лапово, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

4. Пок за давање одговора из тачке 3. овог решења је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости Одлуке наведене у тачки 2. изреке. Подносилац иницијативе наводи да је оспореном Одлуком увећана комунална такса за истицање фирме 425% у односу на 2005. годину, што је по његовом мишљењу незаконито и нецелисходно. Иницијативом се тражи да се Скупштина општине Лапово обавезе да незаконито наплаћену таксу, са затезном каматом, врати на жиро-рачун иницијатора.

У одговору Скупштине општине Лапово наводи се да је оспорена Одлука донета на основу одредаба чл. 77. до 86. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), којима је утврђено право јединица локалне самоуправе да, у оквиру изворних јавних прихода, у које улазе и локалне комуналне таксе, уводе и утврде наведене таксе. Даље се наводи да је оспорена Одлука престала да важи, јер је Скупштина општине Лапово 21. децембра 2007. године донела нову Одлуку о локалним комуналним таксама. У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорена Одлука о локалним комуналним таксама („Службени гласник општине Лапово“, бр. 8/05 и 7/06) престала да важи 3. јуна 2008. године, даном ступања на снагу Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник општине Лапово“, број 7/08). Одредбе чл. 77. до 104. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), у време чијег важења је донета оспорена Одлука и које су биле на снази у време подношења иницијативе, престале су да важе 1. јануара 2007. године, даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06).

Имајући у виду да је у току поступка пред Уставним судом оспорена Одлука престала да важи, као и да је престао да важи Закон у односу на који је тражена оцена законитости оспорене Одлуке, Уставни суд је оценио да су престале процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање Уставног суда, па је иницијативу одбацио сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). У вези са захтевом из иницијативе да Уставни суд оцени целисходност оспорене Одлуке, Суд је оценио да ово питање не спада у надлежност Уставног суда утврђену чланом 167. Устава Републике Србије.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

У току поступка пред Уставним судом, увидом у важећу Одлуку о локалним комуналним таксама, утврђено је да је ову одлуку донела Скупштина општине Лапово, на седници од 21. децембра 2007. године, с позивом на одредбе члана 6. став 1. тачка 3. и чл. 11. до 18. Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и члана 28. Статута општине Лапово („Службени гласник општине Лапово“, бр. 4/02, 5/03 и 1/06), и да је Одлука објављена 26. маја 2008. године у „Службеном гласнику општине Лапово“, број 7/08. Одредбом члана 14. Одлуке прописано је да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику општине Лапово“, а да се примењује од 1. јануара 2008. године.

Уставом Републике Србије утврђена је забрана повратног дејства закона и других општих аката, односно утврђено је да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство, а да изузетно, само поједине одредбе закона могу имати повратно дејство, ако то налаже општи интерес утврђен при доношењу закона (члан 197. ст. 1. и 2.)

Како је увидом у важећу Одлуку о локалним комуналним таксама констатовано да је Одлука објављена 26. маја 2008. године ступила на снагу 3. јуна 2008. године, а да је чланом 14. Одлуке прописано да ће се примењивати од 1. јануара 2008. године, Уставни суд је оценио да се основано може поставити питање уставности члана 14. важеће Одлуке о локалним комуналним таксама.

С обзиром на изложено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, покренуо поступак за оцену уставности одредбе члана 14. Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник општине Лапово“, број 7/08) и одлучио да се решење о покретању поступка достави Скупштини општине Лапово, ради давања одговора, у року од 15 дана.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 4) и члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 10. и став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-139/2006 од 27. новембра 2008. године

**Одлука о моделу решења организације, конструкције финансирања обављања делатности стационарног саобраћаја – јавних паркиралишта у Новом Пазару („Службени лист општине Нови Пазар“, број 15/06)
– чл. 2. до 5, члан 6. ст. 2. до 4, члан 7, члан 8. став 3. и члан 9.**

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену сагласности с Уставом и законом одредаба чл. 2. до 5, члана 6. ст. 2. до 4, члана 7, члана 8. став 3. и члана 9. Одлуке о моделу решења организације, конструкције финансирања обављања делатности стационарног саобраћаја – јавних паркиралишта у Новом Пазару („Службени лист општине Нови Пазар“, број 15/06).

2. Решење доставити Скупштини града Новог Пазара, ради давања одговора.
3. Рок за давање одговора је 45 дана од дана пријема овог решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Правилника о организацији и уређењу стационарног саобраћаја на територији општине Нови Пазар („Службени лист општине Нови Пазар“, број 2/07), која је формирана као предмет ИУо-74/2008. Накнадним поднеском који је означио као „допуна предлога за покретање поступка за оцену уставности и законитости“, подносилац иницијативе је оспорио и уставност и законитост Одлуке о моделу решења организације, конструкције финансирања обављања делатности стационарног саобраћаја – јавних паркиралишта у Новом Пазару („Службени лист општине Нови Пазар“, број 15/06) и предложио „одређивање привремене мере од стране Уставног суда“. Иницијатор наводи да Скупштина општине Нови Пазар није, сагласно одредбама члана 190. став 1. Устава, те одредбама Закона о комуналним делатностима (члан 2, члан 4. став 2, члан 8. став 1 и члан 12.), донела пропис којим би уредила услове и начин поверавања комуналних делатности на основу кога би извршила поверавање послова организације и уређења стационарног саобраћаја на територији општине Нови Пазар. Стога је поверавање ових послова оспореном Одлуком, које је извршено само на основу јавног конкурса који је расписао председник општине, по мишљењу подносиоца иницијативе, супротно члану 12. Закона о комуналним делатностима.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 42. став 3. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), поступак за оцену уставности и законитости Одлуке о моделу решења организације, конструкције финансирања обављања делатности стационарног саобраћаја-јавних паркиралишта у Новом Пазару, издвојио из предмета ИУо-74/2008 и наставио да води у новоформираном предмету, под бројем ИУо-212/2008.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Одлуку о моделу решења организације, конструкције финансирања и обављања делатности стационарног саобраћаја – јавних паркиралишта у Новом Пазару („Службени лист општине Нови Пазар“, број 15/06) донео Привремени орган општине Нови Пазар, на основу члана 30. став 1. тачка 5. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) и члана 28. став 1. тачка 5. Статута општине Нови Пазар („Општински службени гласник“, број 7/02). Оспореном Одлуком се усваја Предлог решења стационарног саобраћаја у Новом Пазару (члан 1.); одређује предузеће „Мајера“ као партнер у реализацији усвојеног модела решења стационарног саобраћаја (члан 2.); оснива предузеће за обављање делатности стационарног саобраћаја /Јавних паркиралишта/ „Паркинг сервис Нови Пазар“ АД Нови Пазар, са учешћем у оснивачком капиталу од 30% општина Нови Пазар и 70% предузеће „Мајера“, и уређују међусобна права и обавезе оснивача (чл. 3. до 5.); усваја предложени тарифни систем са методологијом одређивања цена паркирања по зонама стационарног саобраћаја; овлашћује Скупштина „Паркинг сервиса Нови Пазар“ АД Нови Пазар да усвојени тарифни систем са ценама, зонама и специфичностима регулације стационарног саобраћаја ближе уређује актима Друштва и својим одлукама, а који ће бити саставни део ове одлуке, те овлашћује Скупштина „Паркинг сервиса Нови Пазар“ АД Нови Пазар да доноси и све друге одлуке о бесплатним, повлашћеним и посебним ценама које се тичу права инвалида, службених возила (члан 6.); овлашћује Скупштина „Паркинг сервиса Нови Пазар“ АД Нови Пазар, да у складу са законом донесе Правилник којим

ће ближе регулисати организацију и функционисање стационарног саобраћаја, начин наплате, примену мера за уклањање, одношење непрописно паркираних возила и сл., који ће бити објављен у „Службеном гласнику општине Нови Пазар“ и постати саставни део ове одлуке (члан 7.); усваја режим саобраћаја према усвојеној Студији решења стационарног саобраћаја и обавезује „Паркинг сервис“ да предлаже измене и допуне општинских аката којима се регулише стационарни саобраћај (члан 8.); одређује да је статус и положај „Паркинг сервиса Нови Пазар“ АД сходно закону исти као и других јавних предузећа за обављање комуналне делатности (члан 9.).

Уставом Републике Србије утврђено је: да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује систем локалне самоуправе, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности (члан 97. тач. 3. и 6.); да општина, преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (члан 190. став 1. тачка 1.).

Законом о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 16/97 и 42/98) прописано је да општина, град, односно град Београд, у складу са тим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њиховог развоја (члан 2.), одређене су комуналне делатности у смислу тог закона и дато овлашћење скупштини општине да као комуналне одреди и друге делатности од локалног интереса, те да пропише услове и начин њиховог обављања (члан 4.). Законом је, такође, утврђено: да за обављање комуналних делатности општина оснива јавна комунална предузећа или њихово обављање поверава другом предузећу, односно предузетнику, у складу са законом и прописом скупштине општине (члан 8. став 1.); да скупштина општине прописује услове и начин поверавања обављања комуналних делатности на основу јавног конкурса, а нарочито: услове и начин спровођења јавног конкурса, питања која се обавезно регулишу уговором, општински орган који у име општине закључује уговор, време на које се закључује уговор, услове и поступак раскида уговора пре истека времена на које је закључен и права и обавезе које из тога проистекну, те да се тим прописом одређује и начин контроле у обављању комуналних делатности, односно пружању комуналних услуга поверених другим предузећима и предузетницима и одређује орган општине који ће се старати о обезбеђивању уговором преузетих обавеза, као и да изузетно скупштина општине може одлучити да се обављање комуналних делатности у смислу члана 8. ст. 3. и 4. овог закона повери другом предузећу или предузетнику прикупљањем понуда или непосредном погодбом и да је у том случају скупштина општине дужна да обезбеди преглед и стручну оцену поднетих понуда од стране специјализоване организације, у зависности од врсте делатности (члан 12. ст. 1. до 3.); да скупштина општине прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, односно комуналних услуга, а нарочито: права и обавезе јавног комуналног или другог предузећа, односно предузетника, који обављају комуналну делатност и корисника комуналних производа и услуга, начин наплате цене за комуналне производе, односно за коришћење комуналних услуга, као и права корисника у случају неиспоруке или некавалитетне испоруке комуналног производа и невршења, односно некавалитетног вршења комуналне услуге (члан 13. став 1. тач. 3) и 4)); да се промена власништва државног капитала у јавним комуналним предузећима може вршити највише до 49/% од укупне вредности државног капитала, у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних предузећа и прописима о условима, начину и поступку промене власништва државног капитала (члан 21. став 2.); да јавно предузеће, односно друго предузеће или предузетник уз сагласност општине или органа који одреди скупштина општине одлучује о цени комуналних услуга које плаћају непосредни корисници (члан 23.).

Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је: да јединица локалне самоуправе за остваривање својих права и дужности и за задовољавање потреба локалног становништва може основати предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу, у складу са законом и статутом и да јединица локалне самоуправе може уговором, на начелима конкуренције и јавности, поверити правном или физичком лицу обављање тих послова (члан 7.); да општина, преко својих органа, у складу с Уставом и законом уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање (члан 20. тачка 5)); да скупштина општине, у складу са законом, оснива службе, јавна предузећа, установе и организације, утврђене статутом и врши надзор над њиховим радом и да именује и разрешава управни и надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте у складу са законом (члан 32. тач. 8) и 9)). Иста овлашћења општине била су садржана и у одредбама члана 6. члана 18. тачка 4. и члана 30. тач. 7. и 8. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), који је био на снази у време доношења оспорене Одлуке.

Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС“, бр. 25/2000, 25/02, 107/05, 108/05 и 123/07) прописано је да је јавно предузеће предузеће које обавља делатност од општег интереса, а које оснива држава, односно јединица локалне самоуправе или аутономна покрајина (члан 1. став 1.); да су комуналне делатности делатности од општег интереса које су као такве одређене законом (члан 2. став 1.); да делатност од општег интереса може да обавља и привредно друштво, односно други облик предузећа, део предузећа и предузетник у складу са законом којим се уређује њихов правни положај, када им надлежни орган повери обављање те делатности и да други облици предузећа, део предузећа и предузетник у обављању делатности од општег интереса имају исти положај као и јавно предузеће, уколико одредбама овог закона није друкчије прописано (члан 3. ст. 2. и 3.).

Законом о привредним друштвима („Службени гласник РС“, број 125/04) уређено је оснивање привредних друштава и предузетника, управљање друштвима, права и обавезе оснивача, ортака, чланова и акционара, повезивање и реорганизација, престанак предузетника и ликвидација привредних друштава (члан 1.).

Одлуком о комуналним делатностима („Службени лист општине Нови Пазар“, број 16/06) прописано је да се као комунална делатност од општег интереса за општину Нови Пазар одређује и уређење и одржавање јавних гаража и јавних простора за паркирање (члан 2. тачка 12.). Том одлуком уређени су и услови и начин поверавања обављања комуналних делатности на територији општине Нови Пазар.

Полазећи од разлога оспоравања уставности и законитости Одлуке о моделу решења организације, конструкције финансирања обављања делатности стационарног саобраћаја – јавних паркиралишта у Новом Пазару, наведених одредаба Устава и закона, основано се, по оцени Уставног суда, постављају следећа уставноправна питања:

– да ли је у сагласности са законом да општина повери обављање комуналне делатности привредном друштву, а да претходно није донела акт којим је уредила услове и начин поверавања обављања комуналне делатности;

– да ли је у сагласности са Уставом и законом утврђеним положајем јединице локалне самоуправе да општина оснива привредно друштво за обављање комуналне делатности са мањинским учешћем општине у укупном капиталу друштва;

– да ли је у сагласности са Уставом и законом утврђеним положајем привредног друштва да јединица локалне самоуправе у привредном друштву које је основано са мањинским учешћем капитала општине, својим актом одређује које органе

друштва бира општина, а које већински оснивач, да одређује садржину уговора о оснивању, статус и положај тог друштва;

– да ли је у сагласности са Уставом и законом да општина преноси на привредно друштво овлашћење за уређивање односа за чије је уређивање законом одређена надлежност јединице локалне самоуправе.

Имајући у виду наведено, Уставни суд је, на основу одредаба члана 46. тачка 1) и члана 53. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда број IУо-212/2008 од 18. децембра 2008. године

**Одлука о локалним комуналним таксама Скупштине општине
Смедеревска Паланка
(„Међуопштински службени лист“, бр. 24/04, 17/05, 2/06 и 20/06)
– члан 6. Тарифни број 8. тачка 2. Напомене**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачка 9. Одлуке о локалним комуналним таксама, Скупштине општине Смедеревска Паланка („Међуопштински службени лист“, бр. 24/04, 17/05, 2/06 и 20/06).

2. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачка 2. Напомене Одлуке из тачке 1, у делу који гласи: „јавних комуналних предузећа“.

3. Ово решење доставити Скупштини општине Смедеревска Паланка на одговор.

4. Рок за давање одговора из тачке 3. овог решења је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачка 9. и одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачка 2. Напомене, у делу који гласи: „јавних комуналних предузећа“ Одлуке из тачке 1. изреке. У иницијативи се наводи да одредба члана 6. Тарифни број 8. тачка 9. Одлуке није у складу са одредбом члана 85. Закона о локалној самоуправи, јер општина не може да издвоји само површину као један од критеријума за одређивање висине комуналне таксе, а да не узме у обзир и критеријум техничко-употребне карактеристике објеката. Према мишљењу иницијатора, обвезници који због веће површине и техничке опремљености својих објеката остварују већи приход треба да буду обавезани и на плаћање вишег износа таксе за истицање фирми. У погледу одредбе тачке 2. Напомене уз Тарифни број 8. Одлуке, у делу који се оспорава, иницијатор наводи да она није у складу са одредбом члана 82. Закона о локалној самоуправи, јер општина није била

овлашћена да јавна комунална предузећа ослободи од обавеза плаћања таксе за истицање фирми.

У одговору Скупштине општине наводи се да је одредба члана 6. Тарифни број 8. Одлуке, којом су утврђени критеријуми за одређивање висине локалне комуналне таксе, у складу са одредбом члана 85. Закона о локалној самоуправи, истичући да законом прописани критеријуми нису кумулативно одређени. У односу на оспорену одредбу тачке 2. Напомене уз Тарифни број 8. Одлуке, у делу који се оспорава, доносилац акта наводи да је та одредба у складу са законом и да су јавна комунална предузећа ослобођена од плаћања такси за истицање фирме, јер су они буџетски корисници и финансирају се из буџета, а да таксе представљају приход буџета.

У поступку пред Уставним судом утврђено је:

Скупштина општине Смедеревска Паланка, с позивом на чл. 18. и 83. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02 и 33/04) и члан 20. Статута Скупштине општине Смедеревска Паланка, донела је Одлуку о локалним комуналним таксама („Међуопштински службени лист“, број 24/04).

Одредбом члана 6. Одлуке прописана је таксена тарифа локалних комуналних такси. Тарифним бројем 8. тачка 9. прописано је да се за истицање фирме на пословном простору утврђује такса у годишњем износу, према табеларном приказу садржаном у овом члану, и то према врсти делатности обвезника означеној као „остали“ (хотели, мотели, ресторани, барови, трговине, комисиони, кафане, гостионице, бифеи, произвођачи напитака, пржионице кафе, киосци, адвокати, агенције, забавни салони, кладионице, апотеке, лекарске ординације, мењачнице, занатске радње, таксисти, аутопревозници) и по зонама, а у одређеним износима. Одредбом тачке 2. Напомене уз Тарифни број 8. прописано је да се такса по овом тарифном броју не плаћа за истицање фирми државних органа, органа локалне самоуправе и јавних комуналних предузећа.

Оспорена Одлука је више пута мењана и допуњавана одлукама о изменама и допунама, које су објављене у „Међуопштинском службеном листу“, бр. 17/05, 2/06 и 20/06. Наведеним одлукама нису измењене оспорене одредбе Одлуке у деловима у којима се оспоравају. Одлуком о изменама и допунама Одлуке о локалним комуналним таксама („Међуопштински службени лист“, број 20/06) измењен је Тарифни број 8. тачка 9, али само у погледу висине износа локалне комуналне таксе за истицање фирме, а не и у односу на утврђене критеријуме према којима се одређује висина таксе.

Према члану 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поступци пред Уставним судом започети пре ступања на снагу овог закона, окончаће се по одредбама овог закона.

Устав Републике Србије од 1990. године, који је важио у време подношења предметне иницијативе, престао је да важи 8. новембра 2006. године ступањем на снагу новог Устава Републике Србије, тако да се оцена уставности може вршити у односу на одредбе важећег Устава. Такође, оцена законитости оспореног општег акта, сагласно одредбама члана 167. Устава, може се вршити само у односу на важеће законе.

Уставом је утврђено: да сви имају једнак положај на тржишту (члан 84. став 1.); да се средства из којих се финансирају надлежности Републике Србије, аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе обезбеђују из пореза и других прихода утврђених законом, као и да је обавеза плаћања пореза и других дажбина општа и заснива се на економској моћи обвезника (члан 91.); да Република Србија уређује и обезбеђује систем локалне самоуправе (члан 97. тачка 3.); да се, поред осталог, послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе и буџета Републике Србије, у складу са законом (188. став 4.).

Законом о јавним приходима и јавним расходима („Службени гласник РС“, бр. 76/91, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 42/98, 54/99, 22/01, 33/04 и 135/04), који уређује систем јавних прихода и расхода, прописано је: да се висина јавних прихода утврђује законом, односно актом надлежног органа у складу са законом (члан 8.); да је локални јавни приход врста јавних прихода (члан 9. тачка 3.); да су локалне комуналне таксе локални јавни приход у смислу овог закона (члан 16. тачка 2.).

Законом о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) прописано је: да јединице локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији и то, поред осталог, локалне комуналне таксе (члан 6. тачка 3)); да скупштина јединице локалне самоуправе може увести локалне комуналне таксе за коришћење права, предмета и услуга (члан 11.); да се локалне комуналне таксе не плаћају за коришћење права, предмета и услуга од стране државних органа и организација, органа и организација територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе (члан 14); да се локалне комуналне таксе могу увести за истицање фирме на пословном простору (члан 15. став 1. тачка 1)); да је фирма, у смислу овог закона, сваки истакнути назив или име које упућује на то да правно или физичко лице обавља одређену делатност (члан 16. став 1.); да јединица локалне самоуправе може утврдити локалне комуналне таксе у различитој висини зависно од врсте делатности, површине и техничко-употребних карактеристика објеката, по деловима територије, односно у зонама у којима се налазе објекти, предмети или врше услуге за које се плаћају таксе (члан 17.); да се актом скупштине јединице локалне самоуправе, којим се уводи локална комунална такса, утврђују обвезници, висина, олакшице, рокови и начин плаћања локалне комуналне таксе (члан 18.).

Из наведених одредаба закона произлази да су законом одређене границе овлашћења скупштине општине при увођењу и утврђивању локалне комуналне таксе, а у оквиру тога прописани су и критеријуми на основу којих скупштина општине може утврђивати висину локалне комуналне таксе. Како је одредбом члана 17. Закона о финансирању локалне самоуправе прописано да јединица локалне самоуправе може утврдити локалне комуналне таксе у различитој висини зависно од врсте делатности, површине и техничко-употребних карактеристика објеката, по деловима територије, односно у зонама у којима се налазе објекти, предмети или врше услуге за које се плаћају таксе, Уставни суд је оценио да је Скупштина општине Смедеревска Паланка поступила у складу са својим законским овлашћењима, када је одредбом члана 6. Тарифни број 8. тачка 9. Одлуке утврдила локалну комуналну таксу за истицање фирме у различитој висини зависно од врсте делатности и по деловима територија, односно по зонама. Према оцени Уставног суда, законом одређени основи за утврђивање различитих износа локалне комуналне таксе прописани су као алтернативни, а не као кумулативни критеријуми. Имајући у виду наведено, Уставни суд није нашао основ за покретање поступка за оцену законитости оспорене одредбе Одлуке, те је сагласно члану 53. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучио да не прихвати иницијативу у овом делу.

У погледу дела иницијативе којом се захтева оцена законитости одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачке 2. Напомене Одлуке, у делу који гласи: „јавних комуналних предузећа“, Уставни суд је констатовао да су за питање овлашћења општине да одреди круг лица која могу бити ослобођена од плаћања локалне комуналне таксе, на начин како је то прописано оспореном одредбом Одлуке, релевантне и наведене одредбе Устава. Будући да Уставни суд, сагласно одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, није ограничен захтевом иницијатора, Суд је утврдио да оспорену одредбу Одлуке треба ценити и у односу на Устав и у односу на закон.

Наиме, Уставом је утврђено да сви имају једнак правни положај на тржишту и да је обавеза плаћања пореза и других дажбина, а у које спадају и локалне комуналне таксе, као средства из којих се финансирају надлежности јединице локалне самоуправе, општа и да се заснива не економској моћи, а Законом о финансирању локалне самоуправе прописано је да су ослобођени од обавезе плаћања локалне комуналне таксе државни органи и организације, органи и организације територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе. Полазећи од наведеног, као и чињенице да је јавно комунално предузеће привредни субјект као и друга предузећа и предузетници, који су оспореном одлуком одређени као таксени обвезници, Уставни суд је оценио да се основано може поставити питање сагласности с Уставом и законом одредбе члана 6. Тарифни број 8. тачке 2. Напомене Одлуке, у делу којим су јавна комунална предузећа ослобођена од плаћања таксе за истицање фирми, те да има основа да Суд, сагласно одредби члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, покрене поступак за оцену уставности и законитости оспорене одредбе Одлуке.

Сагласно изнетом, а на основу одредаба члана 46. тач. 1) и 5) Закона о Уставном суду, као и одредаба члана 82. став 1. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-36/2005 од 25. децембра 2008. године

**Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Бресје
(„Службени гласник РС“, број 2/05)
– члан 1, члан 2. ал. 2, 4. и 5, члан 6. став 1,
члан 7. ст. 2. до 4. и чл. 13. и 14.**

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 2. ал. 2, 4. и 5, члана 6. став 1, члана 7. ст. 2. до 4. и чл. 13. и 14. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Бресје („Службени гласник РС“, број 2/05).

2. Ово решење доставити Скупштини општине Свилајнац, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

3. Рок за давање одговора из тачке 2. је 15 дана од дана пријема решења.

Образложење

Уставном суду је поднета иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 2. алинеја 4. Одлуке наведене у изреци. Иницијатор сматра да је оспорена одредба Одлуке несагласна Уставу Републике Србије и Закону о локалној самоуправи, имајући у виду да је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена материјалним могућностима сваког грађанина појединачно, те се прописивањем висине

самодоприноса у фиксном износу (у еврима – динарској противвредности) не обезбеђује наведена сразмера, јер економске могућности грађана, у конкретној ситуацији, зараде радника у иностранству, по правилу нису исте.

У одговору на иницијативу истиче се да је оспорена Одлука донета у складу са одредбама чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), које су представљале правни основ за њено доношење. Имајући у виду да је наведеним Законом прописано да одлуку о самодоприносу доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште, односно непокретну имовину на подручју на коме се средства прикупљају, то следи, како се тврди у одговору, да су ти грађани и обвезници самодоприноса. С обзиром на то да су радници који се налазе на привременом раду у иностранству и даље грађани месне заједнице Бресје и користе добра у тој месној заједници, логично је да учествују у реализацији потреба, односно намена за које се средства од самодоприноса прикупљају. Полазећи од наведеног и чињенице да Закон не предвиђа ослобађање од плаћања самодоприноса за лица која раде у иностранству и остварују зараду, произлази да наведена лица могу бити обвезници самодоприноса, а како је немогуће утврдити висину прихода радника који се налазе у иностранству на привременом раду, јер они нису вољни да их прикажу, то је обавеза плаћања самодоприноса утврђена у фиксном износу.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорена Одлука, којом се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2005. године до 31. децембра 2009. године, донета на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године. Такође је утврђено да је иницијатива за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке била поднета Уставном суду у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Оспореном одредбом члана 2. алинеја 4. Одлуке прописано је да се самодопринос уводи на износ од 25 евра у динарској противвредности по средњем курсу на дан доношења решења о задужењу, за раднике запослене у иностранству, на годишњем нивоу.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 31. децембра 2009. године, Уставни суд оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно члану 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, врши у односу на важећи Устав и законе.

Устав Републике Србије утврђује: да послове државне управе обављају министарства и други органи државне управе одређени законом, као и да се послови државне управе и број министарстава одређују законом (члан 136. ст. 2. и 3.); да аутономне покрајине, у складу са Уставом и статутом аутономне покрајине, а јединице локалне самоуправе у складу са Уставом и законом, самостално прописују уређење и надлежност својих органа и јавних служби (члан 179.); да су јединице локалне самоуправе општине, градови и град Београд, као и да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. ст. 1. и 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су

поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.); да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, као и да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења (члан 196. ст. 1. и 4.), те да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06 и 61/07).

Закон о локалној самоуправи прописује: да се овим законом уређују јединице локалне самоуправе, критеријуми за њихово оснивање, надлежности, органи, надзор над њиховим актима и радом, заштита локалне самоуправе и друга питања од значаја за остваривање права и дужности јединица локалне самоуправе (члан 1.); да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да је највиши правни акт јединице локалне самоуправе статут којим се, поред осталог, уређују права и дужности јединице локалне самоуправе, као и организација и рад органа и служби (члан 11.); да су органи општине: скупштина општине, председник општине, општинско веће и општинска управа (члан 27.); да општинска управа, поред надлежности утврђене овим законом, обавља и стручне и друге послове које утврди скупштина општине, председник општине и општинско веће (члан 52. тачка 6)); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1.).

Законом о финансирању локалне самоуправе прописано је: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији, и то приходи од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, поред осталог, садржи податке који се односе на начин вођења евиденције о средствима и начин враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тач. 7) и 10)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају (члан 23. став 1.); да се самодопринос може изразити у новцу, роби и раду, превозничким и другим услугама, зависно од потреба и могућности грађана (члан 25. став 1.); да се основица самодоприноса уређује одлуком, с тим да ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, пензије остварене у земљи и иностранству, односно вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину (члан 26.); да се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, као и да пензионери могу добровољно уплаћивати самодопринос по основу пензија остварених у земљи и иностранству на основу писане изјаве (члан 27.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58.).

Закон о пореском поступку и пореској администрацији прописује: да се овим законом образује Пореска управа, као орган управе у саставу Министарства финансија и уређује њена надлежност и организација (члан 1. став 2.); да се овај закон примењује на све јавне приходе које наплаћује Пореска управа, ако другим пореским законом није друкчије уређено (члан 2. став 1.); да се за обављање послова из надлежности Пореске управе образују организационе јединице (члан 168. став 1.).

Чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) било је прописано да се основица самодоприноса уређује одлуком, с тим да ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, као и вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину, и да се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања.

Полазећи од члана 58. Закона о финансирању локалне самоуправе и члана 93. Закона о локалној самоуправи од 2002. године, утврђено је да се оцена законитости одредаба оспорене Одлуке, којима су прописане основице самодоприноса врши, између осталог, и у односу на одредбе Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02 и 135/04), које су важиле у време доношења наведене Одлуке.

Анализом оспорене Одлуке са становишта навода и разлога изнетих у иницијативи оцењено је да се може поставити питање сагласности оспорене одредбе члана 2. алинеја 4. Одлуке, којом је обавеза плаћања самодоприноса утврђена у фиксном износу, са чланом 25. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, имајући у виду да је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена материјалним могућностима сваког грађанина појединачно, те се прописивањем висине самодоприноса у фиксном износу не обезбеђује наведена сразмера, јер зараде радника који се налазе на привременом раду у иностранству, по правилу, нису исте.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

У поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини у односу на наведене одредбе Устава и закона могу се поставити следећа уставноправна питања:

– да ли су одредбе члана 1. оспорене Одлуке, које утврђују да се самодопринос уводи за период од пет година почев од 1. јануара 2005. године закључно са 31. децембром 2009. године, сагласне члану 197. став 1. Устава, имајући у виду да је оспорена Одлука објављена 1. марта 2005. године, а да се примењује од 1. јануара 2005. године;

– да ли су одредбе члана 2. алинеја 2. и члана 7. став 2. оспорене Одлуке, којима се прописује да основицу за обрачун и наплату самодоприноса у новцу чине пензије остварене у земљи, на које се, у време доношења Одлуке, према члану 9. став 1. тачка 17) Закона о порезу на доходак грађана није могао наплаћивати порез на доходак грађана, сагласне члану 58. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што се на основу члана 93. Закона о локалној самоуправи, самодопринос није могао уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања;

– да ли су одредбе члана 2. алинеја 5. и дела члана 7. став 4. оспорене Одлуке, којима се предвиђа да су обвезници самодоприноса пензионери који су пензију остварили у иностранству на које се, у време доношења Одлуке, према члана 9. став 1.

тачка 17) Закона о порезу на доходак грађана није могао наплаћивати порез на доходак грађана, сагласне члану 58. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што се на основу члана 93. Закона о локалној самоуправи, самодопринос није могао увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања;

– да ли су одредбе члана 6. став 1. оспорене Одлуке, које одређују да су обвезници самодоприноса лица са пребивалиштем на територији месне заједнице Бресје, независно од тога да ли имају изборно право на територији наведене месне заједнице, сагласне закону, јер наведеним одредбама нису у потпуности прописани услови, у смислу члана 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници самодоприноса;

– да ли су одредбе члана 7. став 3. оспорене Одлуке, којима је предвиђено да обављање одређених послова у вези са самодоприносом може вршити и подручна јединица Републичке управе јавних прихода, сагласне члану 136. ст. 2. и 3. Устава и Закону о пореском поступку и пореској администрацији, имајући у виду да се надлежност Пореске управе, која има статус органа управе у саставу Министарства финансија, једино може утврдити законом;

– да ли је одредба члана 7. став 4. оспорене Одлуке, која прописује да одређене послове у вези са самодоприносом врши надлежно одељење Општинске управе општине Свилајнац, сагласна одредби члана 179. Устава и Закону о локалној самоуправи, будући да је општинска управа орган општине која сама прописује уређење и надлежност својих органа у складу са Уставом и законом;

– да ли су одредбе члана 13. оспорене Одлуке, којима је прописано да уколико се оствари вишак у односу на предвиђена средства, она ће се сразмерно распоредити за намене утврђене чланом 4. ове одлуке, односно да на предлог збора грађана Савет месне заједнице наведена средства може распоредити само за поједине намене из члана 4. ове одлуке, уколико се то покаже оправданијим, сагласне члану 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе, с обзиром на то да средства самодоприноса остварена преко њиховог укупног износа одређеног одлуком, морају бити враћена обвезницима самодоприноса;

– да ли су одредбе члана 14. оспорене Одлуке, којима је прописано да ова одлука ступа на снагу даном доношења, сагласне члану 196. став 4. Устава, имајући у виду да Одлука своје ступање на снагу одређује у односу на дан доношења, а не у односу на дан објављивања.

Такође је утврђено да одлука не садржи одредбу о начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је оспореном Одлуком одређен, а који представља обавезан елемент одлуке о увођењу самодоприноса, сагласно члану 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба оспорене Одлуке.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 2. ал. 2, 4. и 5, члана 6. став 1, члана 7. ст. 2. до 4. и чл. 13. и 14. оспорене Одлуке.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 46. тачка 1) Закона о Уставном и члана 82. став 1. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

**Одлука о увођењу самодоприноса у новцу на подручју општине Горњи Милановац („Службени лист општине Горњи Милановац“, број 3/05)
– члан 1, члан 2. став 2, чл. 3. и 6, члан 8. став 1. и чл. 12. и 13.**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 2. став 2, чл. 3. и 6, члана 8. став 1. и чл. 12. и 13. Одлуке о увођењу самодоприноса у новцу на подручју општине Горњи Милановац („Службени лист општине Горњи Милановац“, број 3/05).

2. Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за утврђивање незаконитости одредбе члана 9. Одлуке из тачке 1.

3. Одбацује се иницијатива за оцену законитости поступка доношења Одлуке из тачке 1.

4. Ово решење доставити Скупштини града Горњег Милановца, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

5. Рок за давање одговора из тачке 4. је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости Одлуке наведене у изреци. Иницијатори сматрају да оспорена Одлука није донета у складу са одредбом члана 90. став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), јер није омогућено да се о увођењу спорног самодоприноса изјашњавају грађани који немају пребивалиште на подручју општине Горњи Милановац, а власници су пољопривредног или шумског земљишта на том подручју. Такође, наводе да оспореном Одлуком није одређена пропорционална стопа по којој би се обрачунавала висина самодоприноса за наведене грађане. Затим тврде да је оспорена Одлука неприменљива, будући да се не може утврдити на који закон се односи одредба члана 9. оспорене Одлуке, којом је прописано да се у погледу начина утврђивања самодоприноса, обрачунавања, застарелости, наплате, рокова за плаћање и обрачуна камате, примењују одредбе закона којим се утврђује порески поступак – администрације. Надаље се иницијативом указује да оспорена Одлука не садржи број, нити датум њеног доношења.

У одговору на иницијативу се истиче да је оспорена Одлука донета у складу са одредбама чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), јер се за увођење спорног самодоприноса изјаснила већина грађана који су се у тренутку изјашњавања о увођењу самодоприноса налазили на бирачким списковима општине Горњи Милановац, као и грађана који нису имали пребивалиште на територији Општине, али су на тој територији поседовали непокретност (пољопривредно или шумско земљиште). Даље се тврди да се самодопринос, између осталог, плаћа и на катастарски приход од пољопривреде, по стопи утврђеној чланом 2. став 1. тачка 3. оспорене Одлуке, као и да је чланом 94. Закона о локалној самоуправи предвиђено да се обрачун и наплата самодоприноса врши на начин и у роковима одређеним одлуком о самодоприносу, осим у случају када се обрачун врши системом пореза по одбитку, када је обавеза исплатиоца да приликом сваке исплате одговарајућег прихода, обрачуна и наплати самодопринос на тај приход,

чиме је, према наводима из одговора, законом прописан начин обрачунавања и наплате самодоприноса на приходе у случају када се обрачун врши системом пореза по одбитку.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су оспорену Одлуку, којом се самодопринос уводи за период од 1. маја 2005. године до 30. априла 2010. године, донели грађани општине Горњи Милановац, на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године.

Такође је утврђено да је, у току поступка пред Уставним судом, проглашењем Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године, престао да важи Устав Републике Србије од 1990. године, у време чијег важења је поднета иницијатива.

Оспореним одредбама Одлуке прописано је: да самодопринос на катастарски приход плаћају и грађани са пребивалиштем ван територије општине Горњи Милановац, уколико на територији општине Горњи Милановац имају пољопривредно или шумско земљиште (члан 2. став 2.); да се у погледу начина утврђивања самодоприноса, обрачунавања застарелости, наплате обрачуна камате, примењују одредбе закона којим се утврђује порески поступак – администрације (члана 9.).

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 30. априла 2010. године, Уставни суд је оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, вршио у односу на важећи Устав и законе.

Устав утврђује: да аутономне покрајине, у складу са Уставом и статутом аутономне покрајине, а јединице локалне самоуправе у складу са Уставом и законом саме прописују уређење и надлежност својих органа и јавних служби (члан 179.); да су јединице локалне самоуправе општине, градови и град Београд, као и да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. ст. 1. и 4.); да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06 и 61/07).

Закон о локалној самоуправи прописује: да се овим законом уређују јединице локалне самоуправе, критеријуми за њихово оснивање, надлежности, органи, надзор над њиховим актима и радом, заштита локалне самоуправе и друга питања од значаја за остваривање права и дужности јединица локалне самоуправа (члан 1.); да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да је највиши правни акт јединице локалне самоуправе статут којим се, између осталог, уређују нарочито права и дужности јединице локалне самоуправе, као и организација и

рад органа и служби (члан 11.); да су органи општине: скупштина општине, председник општине, општинско веће, општинска управа (члан 27.); да је скупштина општине највиши орган општине који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и статутом (члан 28. став 1.); да општинска управа, поред надлежности утврђене овим законом, обавља и стручне и друге послове које утврди скупштина општине, председник општине и општинско веће (члан 52. тачка 6)); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Законом о финансирању локалне самоуправе је прописано: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, између осталог, садржи потребе, односно намене за које се средства прикупљају, податке који се односе на обвезнике, начин и рокове извршавања самодоприноса, као и лица која се ослобађају те обавезе, као и висину самодоприноса (основица, пропорционална стопа и др.) (члан 21. тач. 1), 5) и 6)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају (став 1.), односно да одлуку доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине (став 2.), као и да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из ст. 1. и 2. овог члана (члан 23.); да се основица самодоприноса уређује одлуком, а ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, пензије остварене у земљи и иностранству, односно вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину (члан 26.); да се у погледу начина утврђивања самодоприноса, обрачунавања, застарелости, наплате, рокова за плаћање, обрачуна камате и осталог што није посебно прописано овим законом, сходно примењују одредбе закона којим се уређује порески поступак и пореска администрација (члан 30.); да су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера (члан 31.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58.).

Закон о пореском поступку и пореској администрацији прописује: да се овим законом уређује поступак утврђивања, наплате и контроле јавних прихода на које се овај закон примењује, права и обавезе пореских обвезника, регистрација пореских обвезника и пореска кривична дела и прекршаји (члан 1.); да се овим законом образује Пореска управа, као орган управе у саставу Министарства финансија и уређује њена надлежност и организација (члан 1. став 2.); да се овај закон примењује на све јавне приходе које наплаћује Пореска управа, ако другим пореским законом није друкчије уређено (члан 2. став 1.); да се за обављање послова из надлежности Пореске управе образују организационе јединице (члан 168. став 1.).

Чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) било је прописано да се основица самодоприноса уређује одлуком, с тим да ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује

порез на доходак грађана, као и вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину као и да се самодопринос не може увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања.

Уставни суд је, имајући у виду садржину одредаба члана 58. Закона о финансирању локалне самоуправе и члана 93. Закона о локалној самоуправи од 2002. године, оцену законитости одредаба оспорене Одлуке којима су прописане основице самодоприноса вршио, поред осталог, и у односу на одредбе Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02 и 135/04), који је важио у време доношења наведене Одлуке.

Полазећи од навода иницијатора и разлога оспоравања Одлуке, Уставни суд је мишљења да стоје наводи из иницијативе да за обвезнике самодоприноса који немају пребивалиште на територији општине Горњи Милановац, а на тој територији имају пољопривредно или шумско земљиште, није утврђена пропорционална стопа на основу које би се утврдила висина обавезе самодоприноса који би они уплаћивали. Ово стога што одредбом члана 2. став 2. Одлуке није утврђена пропорционална стопа за наведене обвезнике самодоприноса, као и из разлога што се одредба члана 2. став 1. тачка 3. оспорене Одлуке, којом је утврђено да се самодопринос уводи у новцу по стопи од 4% на катастарски приход од пољопривредне делатности не односи на та лица, већ на грађане са пребивалиштем на територији општине Горњи Милановац који остварују приход од пољопривредне делатности. Будући да, сагласно одредби члана 21. тачка б) Закона о финансирању локалне самоуправе, одлука о увођењу самодоприноса, као један од обавезних елемената треба да садржи висину самодоприноса (основица, пропорционална стопа и др.) и да се висина самодоприноса неспорно обрачунава на основу основице самодоприноса и пропорционалне стопе, у поступку оцене уставности и законитости одредаба члана 2. Одлуке, као основано се поставља питање обавезности да се у односу на обвезнике самодоприноса одлуком о увођењу самодоприноса утврде и пропорционалне стопе.

Уставни суд сматра да се, такође, поставља питање законитости одредбе оспореног члана 2. став 2. Одлуке, која прописује да самодопринос плаћају и грађани са пребивалиштем ван територије општине Горњи Милановац, уколико на територији општине Горњи Милановац имају пољопривредно или шумско земљиште, независно од тога да ли се средствима од самодоприноса побољшавају услови коришћења те имовине, јер наведеном одредбом нису у потпуности прописани услови, у смислу члана 23. став 2. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници самодоприноса.

Одредбом члана 30. Закона о финансирању локалне самоуправе је прописано да се у погледу начина утврђивања самодоприноса, обрачунавања, застарелости, наплате, рокова за плаћање, обрачуна камате и осталог што није посебно прописано овим законом, примењују одредбе закона којим се уређује порески поступак и пореска администрација. Дакле, наведени Закон упућује на сходну примену Закона о пореском поступку и пореској администрацији, будући да је тим законом, поред осталог, уређен поступак утврђивања, наплате и контроле јавних прихода на које се овај закон примењује. Имајући у виду наведено, Суд је оценио да нису основани наводи из иницијативе да питања начина утврђивања самодоприноса, обрачунавања, застарелости, наплате, рокова за плаћање и обрачуна камате нису уређена оспореном Одлуком, јер се управо оспореном одредбом члана 9. Одлуке упућује на сходну примену закона којим се уређује порески поступак и администрација, чиме су на посредан начин уређена наведена питања у вези са извршавањем самодоприноса.

Тakoђе, у вези са наводима иницијатора да оспорена Одлука не садржи број и датум њеног доношења, утврђено је да број и датум доношења одлуке о

самодоприносу, у смислу Закона о финансирању локалне самоуправе, не представљају обавезан елемент одлуке којом се уводи самодопринос.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности и законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

Уставни суд сматра да се у поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини могу поставити следећа уставноправна питања:

– да ли је одредба члана 1. оспорене Одлуке, која прописује да су обвезници самодоприноса грађани који имају пребивалиште, независно од тога да ли имају и изборно право на територији општине Горњи Милановац, као и грађани који на том подручју немају пребивалиште под условима прописаним овом одлуком, а имајући у виду логичку и садржинску повезаност са одредбом члана 2. став 2. Одлуке, сагласна закону, будући да наведеном одредбом нису у потпуности прописани услови, у смислу члана 23. ст. 1. и 2. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници самодоприноса;

– да ли су одредбе члана 3. став 1. тач. 1. и 2. оспорене Одлуке, које утврђују да основицу за обрачун и наплату самодоприноса у новцу чине нето зараде и накнаде за време боловања – нето износ, односно катастарски приход од пољопривредне делатности, без изузимања оних зарада и прихода од пољопривреде на које се не плаћа порез на доходак грађана у смислу одредаба чл. 18. и 29. Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02 и 135/04), сагласне члану 58. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што се на основу члана 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), самодопринос није могао уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања;

– да ли је одредба члана 3. став 2. оспорене Одлуке, којом је прописано да ће се, уколико се уведе плаћање пореза у годишњем паушалном износу, основица самодоприноса утврдити на основу годишњег паушалног износа пореза и најповољније стопе по којој се плаћа порез према оствареном приходу, сагласна члану 26. Закона о финансирању локалне самоуправе, јер се самодопринос утврђује према вредности прихода, а не према износу пореза на тај приход;

– да ли су одредбе члана 6. и члана 8. став 1. оспорене Одлуке, које прописују да у случају заједничког интереса месне заједнице могу удружити средства самодоприноса, о чему закључују писмени уговор, те да уколико се у оквиру једне месне заједнице води више рачуна средстава самодоприноса могу позајмљивати за намене које се финансирају преко других рачуна уз обавезу враћања најдаље до краја текуће године, односно да се новчана средства остварена на подручју месне заједнице воде на рачуну месне заједнице, сагласне члану 31. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што се новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу који се уводи за територију општине уплаћују у буџет општине и строго су наменског карактера;

– да ли су одредбе члана 12. и члана 13. став 1. оспорене Одлуке, које прописују да одређене послове у вези са самодоприносом врше Скупштина општине и Општинска управа општине Горњи Милановац, сагласне одредбама члана 179. Устава и Закону о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), будући да општина, као јединица локалне самоуправе, сама прописује уређење и надлежност својих органа у складу са Уставом и законом;

– да ли је одредба члана 13. став 2. оспорене Одлуке у складу са законом, а имајући у виду њену логичку и садржинску повезаност са одредбом члана 13. став 1. оспорене Одлуке.

Будући да Устав у члану 195. став 1. утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом, истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба оспорене Одлуке.

Како из навода поднете иницијативе произлази да се њоме, између осталог, оспорава законитост поступка доношења оспорене Одлуке, то се у уставносудском поступку оцена законитости поступка доношења општег акта врши у односу на закон који је представљао правни основ за доношење тог акта.

С обзиром на то да су престале да важе одредбе чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), које су биле правни основ за доношење оспорене Одлуке, Уставни суд је, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, одбацио иницијативу у делу којим се тражи оцена законитости поступка доношења оспорене Одлуке, због непостојања процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 2. став 2, чл. 3. и 6, члана 8. став 1. и чл. 12. и 13. оспорене Одлуке.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 4) и члана 46. тач. 1) и 5) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 10, члана 82. став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број IУ-276/2005 од
11. децембра 2008. године

**Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице
Деспотовац („Општински службени гласник“, број 6/01)
– члан 1. став 2, члан 2. алинеја 16, члан 3. став 2. алинеја 5, члан 4,
члан 5. ал. 2. и 3. и чл. 6. и 8.**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1. став 2, члана 2. алинеја 16, члана 3. став 2. алинеја 5, члана 4, члана 5. ал. 2. и 3. и чл. 6. и 8. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Деспотовац („Општински службени гласник“, број 6/01).

2. Одбија се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу Одлуке из тачке 1.

3. Ово решење доставити Скупштини општине Деспотовац, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

4. Рок за давање одговора из тачке 3. је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредбе члана 3. став 2. алинеја 5. Одлуке наведене у изреци. Иницијатори сматрају да је

оспорена одредба Одлуке несагласна члану 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), којим је било прописано да се самодопринос не може увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, будући да су чланом 9. став 1. Закона о порезу на доходак грађана пензије изузете од плаћања пореза на доходак грађана. Како оспорена Одлука, сагласно члану 129. наведеног Закона, који је предвиђао да ће општине и градови ускладити своје опште акте са овим законом у року од три месеца од ступања на снагу овог закона, и по протеклу наведеног рока није усклађена у погледу плаћања самодоприноса на пензије са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), то иницијатори истичу да је она незаконита. Надаље, иницијатори захтевају да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, на основу члана 42. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу одредбе члана 3. став 2. алинеја 5. оспорене Одлуке.

У одговору на иницијативу се наводи да је оспорена Одлука донета у складу са прописима који су важили у време њеног доношења и на основу којих се могао увести самодопринос на пензије.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку је утврђено да је оспорена Одлука, којом се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2001. године до 31. децембра 2010. године, донета у време важења Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 49/99), те да је овај закон престао да важи ступањем на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), 6. марта 2002. године. Такође, почетком примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године, престале су да важе одредбе чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), у односу на које је иницијална оцена њене законитости. Проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године, престао је да важи Устав Републике Србије од 1990. године у време чијег важења је донета оспорена Одлука.

Оспореном одредбом члана 3. став 2. алинеја 5. Одлуке прописано је да се обавеза самодоприноса уводи у новцу, и то 1,5% на износ пензија остварених у земљи и иностранству.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 31. децембра 2010. године, Уставни суд оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, врши у односу на важећи Устав и законе.

Уставом је утврђено: да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. став 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.); да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, као и да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења (члан 196. ст. 1. и 4.), те да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02, 135/04, 62/06, 65/06, 10/07 и 7/08).

Закон о локалној самоуправи прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Закон о финансирању локалне самоуправе прописује: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15.); да одлука о увођењу самодоприноса, између осталог, садржи податке о начину вођења евиденције о средствима, као и о начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тач. 7) и 10)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, односно да одлуку доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине, те да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из ст. 1. и 2. овог члана (члан 23.); да се основица самодоприноса уређује одлуком, а ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, пензије остварене у земљи и иностранству, односно вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину (члан 26.); да се самодопринос не може увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, као и да пензионери могу добровољно уплаћивати самодопринос по основу пензија остварених у земљи и иностранству на основу писане изјаве (члан 27.); да су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу, приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера (члан 31.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58.).

Анализирајући оспорену Одлуку са становишта навода и разлога изнетих у иницијативи, пред Уставни суд се поставило питање законитости одредаба одлука о самодоприносу донетих пре ступања на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), којима су утврђене основице самодоприноса у складу са тада важећим законом, а на које се према Закону о финансирању локалне самоуправе не може наплаћивати самодопринос. Ово стога што се члан 58. Закона о финансирању локалне самоуправе, којим је прописано да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама, према мишљењу Суда, односи искључиво на одлуке о самодоприносу које су донете за време важења Закона о локалној самоуправи донетог 2002. године, а не и на одлуке које су донете на основу ранијих закона који су уређивали институт самодоприноса. Ово стога што се прелазним решењем које прописује Закон о

финансирању локалне самоуправе, уређују правни односи настали у време важења закона чије одредбе престају да важе, дакле Закона о локалној самоуправи донетог 2002. године (са каснијим изменама и допунама). Са друге стране, Закон о финансирању локалне самоуправе ниједном својом одредбом није предвидео решења којима би се одредила правна судбина аката о увођењу самодоприноса чији је правни основ за доношење представљао Закон о локалној самоуправи из 1999. године или неки други закон који је раније престао да важи. С обзиром на наведено, као и то да се у смислу члану 167. став 1. тачка 3. Устава, оцена законитости општих аката врши у односу на важеће законе, Уставни суд је утврдио да оспорену Одлуку треба оцењивати у односу на одредбе Закона о финансирању локалне самоуправе.

Имајући у виду наведено, као и да је Закон о финансирању локалне самоуправе предвидео другачије решење у погледу утврђивања основице самодоприноса, јер се сагласно члану 27. став 1. наведеног Закона, самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, а како се на пензије не плаћа порез на доходак грађана у смислу члана 9. Закона о порезу на доходак грађана, то се, према оцени Суда, може поставити питање сагласности оспорене одредбе члана 3. став 2. алинеја 5. Одлуке са чланом 27. став 1. Закона.

У том смислу се може поставити и питање законитости одредаба члана 5. ал. 2. и 3. и члана 6. ст. 1. и 3. оспорене Одлуке, које су логички и садржински повезане са чланом 3. став 2. алинеја 5. Одлуке и утврђују да се самодопринос уводи на пензије, односно које прописују начин обрачуна и наплате самодоприноса на пензије.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

По мишљењу Уставног суда у поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини могу се поставити следећа уставноправна питања:

– да ли је одредба члана 1. став 2. оспорене Одлуке, која утврђује да се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2001. године до 31. децембра 2010. године, сагласна члану 197. став 1. Устава у коме је утврђена забрана ретроактивне примене општих аката, имајући у виду да је оспорена Одлука објављена 31. марта 2001. године, а да се примењује од 1. јануара 2001. године;

– да ли је одредба члана 2. алинеја 16. оспорене Одлуке, која прописује да ће се средства самодоприноса употребити за остале потребе Месне заједнице, због начелног значаја, сагласна члану 21. тачка 1) Закона о финансирању локалне самоуправе, будући да намена, односно потреба за коју се уводи самодопринос мора бити одређена и дозвољена;

– да ли је одредба члана 4. оспорене Одлуке, према којој су обвезници самодоприноса пунолетни грађани који имају пребивалиште на територији месне заједнице Деспотовац, независно од тога да ли имају и изборно право, сагласна закону, будући да наведеном одредбом нису у потпуности прописани услови, у смислу члана 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници самодоприноса; у том смислу се поставља и питање законитости одредбе наведеног члана која прописује да су обвезници самодоприноса сви пунолетни грађани чија ужа породица има пребивалиште на подручју месне заједнице Деспотовац, јер самодопринос представља личну обавезу која не може зависити од пребивалишта породице обвезника самодоприноса, већ од пребивалишта и изборног права обвезника самодоприноса;

– да ли је одредба члана 5. алинеја 3. оспорене Одлуке, која прописује да основицу самодоприноса чини износ пријављене зараде остварене у иностранству, која не може бити мања од троструке просечне зараде у привреди општине Деспотовац у

последња три месеца претходне године за текућу годину, сагласна члану 25. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, имајући у виду да је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена, пре свега, материјалним могућностима сваког грађанина појединачно; наиме, висина самодоприноса мора бити сразмерна висини одређених прихода обвезника самодоприноса, па се у том смислу прописивањем основице самодоприноса у фиксном износу не обезбеђује наведена сразмера, јер, у конкретном случају, зараде грађана, па самим тим и њихове материјалне могућности, по правилу, нису исте;

– да ли су одредбе чл. 6. и 8. оспорене Одлуке, које предвиђају да ће се средства остварена од оспореног самодоприноса уплаћивати на рачун месне заједнице Деспотовац, сагласне члану 31. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба Одлуке.

Одлука не садржи одредбе о начину вођења евиденције о средствима самодоприноса и начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је оспореном Одлуком одређен, а који представљају обавезне елементе одлуке о увођењу самодоприноса, сагласно члану 21. тач. 7) и 10) Закона о финансирању локалне самоуправе.

Одредбом члана 56. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да Уставни суд може у току поступка, до доношења коначне одлуке, обуставити извршење појединачног акта или радње која је предузета на основу општег акта чија се уставност или законитост оцењује, ако би њиховим извршавањем могле наступити неотклоњиве штетне последице.

Полазећи од тога да примена одредаба оспорене Одлуке може произвести последице које по својој природи нису неотклоњиве, јер се ради о последицама реститутивне природе, Уставни суд је одбио захтев иницијатора да се обустави извршење појединачних аката или радњи предузетих на основу оспорене Одлуке. Наиме, у случају наплате самодоприноса од обвезника из члана 3. оспорене Одлуке, уколико би Суд утврдио да су наведене одредбе несагласне са Уставом или законом, грађани који сматрају да су им повређена права коначним или правоснажним појединачним актом, донетим на основу наведених одредаба оспорене Одлуке, у смислу члана 61. став 1. Закона о Уставном суду могу тражити од надлежног органа измену тог појединачног акта. Ако се утврди да се изменом појединачног акта не могу отклонити последице настале услед примене наведених одредаба оспорене Одлуке, за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности са Уставом или законом, Уставни суд, сагласно члану 62. наведеног Закона, може одредити да се ове последице отклоне повраћајем у пређашње стање, накнадом штете или на други начин. Како се спорни самодопринос прикупља у новцу, то би грађани који сматрају да су им повређена права коначним или правоснажним појединачним актом, донетим на основу наведених одредаба оспорене Одлуке, могли тражити накнаду штете код надлежног органа општине, односно пред судом надлежним за одлучивање у споровима о накнади штете.

Поред тога, оцењено је да оспорена Одлука своје увођење у правни поредак не везује на Уставом прописан начин ступања на снагу као основни предуслов који сваком општем правном акту обезбеђује егзистирање и дејство у правном поретку, с обзиром на то да не садржи одредбу о њеном ступању на снагу.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1. став 2, члана 2. алинеја 16, члана 3. став 2. алинеја 5, члана 4, члана 5. ал. 2. и 3. и чл. 6. и 8. оспорене Одлуке.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је на основу одредаба члана 46. тач. 1) и 3) Закона о Уставном суду, као и одредаба члана 82. став 1. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-57/2007 од 18. децембра 2008. године

**Одлука о увођењу самодоприноса на подручју Друге месне заједнице
Ада („Службени лист општине Ада“, број 19/06)
– члан 5, члан 7. став 2, члан 11. став 2. и члан 14.**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 5, члана 7. став 2, члана 11. став 2. и члана 14. Одлуке о увођењу самодоприноса на подручју Друге месне заједнице Ада („Службени лист општине Ада“, број 19/06).

2. Одбацује се иницијатива за оцену законитости поступка доношења Одлуке из тачке 1.

3. Одбацује се иницијатива за оцену законитости Предлога Одлуке о увођењу самодоприноса на подручју Друге месне заједнице Ада („Службени лист општине Ада“, број 14/06).

4. Ово решење доставити Скупштини општине Ада, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

5. Рок за давање одговора из тачке 4. је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости Одлуке и Предлога Одлуке наведених у изреци. Иницијатори оспоравају законитост наведених аката „у целини“, при чему посебно сматрају да оспорени акти нису донети у складу са одредбама члана 90. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), јер у поступку доношења оспорене Одлуке није било омогућено изјашњавање свим лицима која на то имају законско право. Наиме, како тврде иницијатори, грађанима који немају изборно право и пребивалиште на подручју Друге месне заједнице Ада, а власници су пољопривредног земљишта на територији те месне заједнице, није омогућено да се изјашњавају о увођењу спорног самодоприноса. Такође наводе да одредба члана 8. став 2. оспорене Одлуке, која прописује да се на приходе од пољопривреде и шумарства самодопринос плаћа у висини важеће откупне цене 20 килограма пшенице прве класе по хектару – годишње, није сагласна члану 93. став 3. Закона о локалној самоуправи, јер се самодопринос не може уводити на приходе који су изузети од опорезивања. Као разлоге незаконитости наведене одредбе оспорене

Одлуке истичу и да Пореска управа – Филијала Ада не може да утврђује цену пшенице пре него што Влада одреди откупну цену пшенице, као и из разлога што оспореном одредбом није предвиђено ослобађање од плаћања самодоприноса на приходе од пољопривреде за лица која су претрпела штету од елементарних непогода, односно за старије особе, које не остварују друге приходе, осим прихода од пољопривреде, а који су им довољни само за преживљавање.

У одговору на иницијативу наводи се да је оспорена Одлука донета у складу са Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04). Чињеница да у њеном доношењу нису учествовали грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју Друге месне заједнице Ада, а на том подручју имају непокретну имовину (пољопривредно земљиште), према наводима у одговору, није била од утицаја на законитост доношења оспорене Одлуке, јер се средствима самодоприноса не побољшавају услови коришћења тог пољопривредног земљишта, чиме није испуњен неопходан законски услов да би наведена лица учествовала у изјашњавању о увођењу спорног самодоприноса. Такође се тврди да самодопринос није уведен на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, као и да су неосновани наводи да није могуће утврдити износ обавезе који обвезник самодоприноса треба да плаћа, јер Влада не утврђује откупну цену пшенице, већ у конкретном случају то чини Прехрамбена индустрија „Млинпродукт“ а. д. Ада, на основу чега Савет МЗ доноси одлуку која је основ за надлежну организациону јединицу пореске управе за утврђивање годишње пореске обавезе.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су оспорену Одлуку, којом се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2007. године до 31. децембра 2012. године, донели грађани Друге месне заједнице Ада, на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године.

Оспорена одлука садржи одредбе којима се уређују следећа питања: програми за чију реализацију су намењена средства самодоприноса (члан 1.); период у коме ће се средства прикупљати – од 1. јануара 2007. године до 31. децембра 2012. године (члан 2.); укупан износ средстава (члан 3.); прописивање да се самодопринос прикупља у новцу (члан 4.); обвезници самодоприноса (члан 5.); основица самодоприноса (члан 6.); ослобађање од обавезе плаћања самодоприноса (члан 7.); висина обавезе за поједине категорије обвезника (члан 8.); начин обрачуна и наплате самодоприноса (члан 9.); начин расподеле прикупљених средстава (члан 10.); прописивање да се средства воде на посебном рачуну и да ће се неутрошена средства претходног самодоприноса користити за основне намене самодоприноса утврђене овом одлуком (члан 11.); овлашћење за одлучивање о утрошку средстава (члан 12.); послови Савета МЗ у вези са самодоприносом (члан 13.); евиденција о средствима (члан 14.); реализација програма пре истека рока за који је самодопринос расписан (члан 15.); овлашћење за доношење одлуке о ревалоризацији укупног износа средстава (члан 16.) и ступање на снагу Одлуке (члан 17.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02, 135/04, 62/06, 65/06, 10/07 и 7/08).

Закон о локалној самоуправи прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1.).

Законом о финансирању локалне самоуправе прописано је: да одлука о увођењу самодоприноса, између осталог, садржи податке који се односе на начин вођења евиденције о средствима и начин враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тач. 7) и 10)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају (члан 23. став 1.); да се самодопринос може изразити у новцу, роби и раду, превозничким и другим услугама, зависно од потреба и могућности грађана (члан 25. став 1.); да се основица самодоприноса уређује одлуком, с тим да ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, пензије остварене у земљи и иностранству, односно вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину (члан 26.); да се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, као и да пензионери могу добровољно уплаћивати самодопринос по основу пензија остварених у земљи и иностранству на основу писане изјаве (члан 27.).

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 31. јануара 2012. године, Уставни суд оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, врши у односу на важећи Устав и законе.

У поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини могу се поставити следећа уставноправна питања:

– да ли су одредбе члана 5. оспорене Одлуке, које одређују да су обвезници самодоприноса физичка лица са пребивалиштем на подручју Друге месне заједнице Ада, а која остварују зараде и приходе (од: капитала, уговора о делу, самосталне делатности, пољопривреде и шумарства), без навођења да та лица имају и изборно право на територији наведене месне заједнице, сагласне закону, будући да само лица која имају право да учествују у доношењу Одлуке о увођењу самодоприноса, могу бити његови обвезници, у смислу члана 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе;

– да ли су одредбе члана 7. став 2. оспорене Одлуке, којима је прописано да се одредбе закона којим је уређен порез на доходак грађана, у погледу пореских ослобађања и олакшица неће примењивати на приходе од пољопривреде и шумарства, сагласне чл. 29. и 30. Закона о порезу на доходак грађана, имајући у виду да се одлуком о самодоприносу не могу дерогирати одредбе закона;

– да ли су одредбе члана 11. став 2. оспорене Одлуке, којом је предвиђено да ће се неутрошена средства из претходног самодоприноса пренети и користити за основне намене самодоприноса утврђене овом одлуком, сагласне члану 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе, с обзиром на то да средстава самодоприноса остварена преко укупног износа одређеног одлуком, морају бити враћена обвезницима самодоприноса, те дакле не постоји могућност да грађани који одлучују о увођењу самодоприноса одлуком предвиде да ће се са вишком прикупљених средстава поступити на било који други начин, што важи како за самодопринос који се

уводи, тако и за онај који је окончан и чији евентуални вишак прикупљених средстава је морао бити враћен грађанима;

– да ли су одредбе члана 14. оспорене Одлуке, које прописују да ће се евиденција о средствима самодоприноса водити у складу са законом, сагласне члану 21. тачка 7) Закона о финансирању локалне самоуправе, имајући у виду да вођење евиденције о средствима самодоприноса није уређено тим, нити било којим другим законом, већ представља обавезан елемент одлуке о самодоприносу, јер је израз права обвезника самодоприноса да имају увид у прикупљање и трошење тих средстава и стога прецизно мора бити уређен самом одлуком.

Такође је утврђено да Одлука не садржи одредбу о начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је оспореном Одлуком одређен, а који представља обавезан елемент одлуке о увођењу самодоприноса, сагласно члану 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба оспорене Одлуке.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 5, члана 7. став 2, члана 11. став 2. и члана 14. оспорене Одлуке.

У погледу оспоравања одредбе члана 8. став 2. Одлуке, којом је прописано да се „на приходе од пољопривреде и шумарства самодопринос плаћа у висини важеће откупне цене 20 кг пшенице прве класе по хектару – годишње“ оцењено је да наводи иницијативе да је ова одредба супротна закону зато што се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, не стоје.

Наиме, ову одредбу треба посматрати у контексту осталих одредаба Одлуке, а одредбом члана 7. став 1. изричито је прописано да се у погледу ослобађања од обавезе плаћања самодоприноса примењују одредбе закона којим се уређује порез на доходак грађана, на шта се с правом указује и у договору Месне заједнице. Генерално, приходи од пољопривреде и шумарства нису изузети од обавезе плаћања пореза на доходак грађана, а прописивање да се на ослобађање обавезе плаћања самодоприноса примењују одредбе релевантног пореског закона обезбеђује да се самодопринос не плаћа на приходе и имовину који су изузети од опорезивања, чиме ће од обавезе плаћања самодоприноса бити изузети сви грађани који су из различитих законом прописаних разлога ослобођени плаћања пореза на доходак.

Како из навода поднете иницијативе произлази да се њоме, између осталог, оспорава законитост поступка доношења оспорене Одлуке, то се у уставносудском поступку оцена законитости поступка доношења општег акта врши у односу на закон који је представљао правни основ за доношење тог акта.

С обзиром на то да су престале да важе одредбе чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), које су биле правни основ за доношење оспорене Одлуке, Уставни суд је, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, одбацио иницијативу у делу којим се тражи оцена законитости поступка доношења оспорене Одлуке, због непостојања процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

У вези са захтевом иницијатора да Суд изврши оцену законитости поступка доношења Предлога Одлуке о увођењу самодоприноса на подручју Друге месне заједнице Ада („Службени лист општине Ада“, број 14/06), као претходно поставља се питање правне природе предлога одлука о самодоприносу, тј. да ли су наведени акти – општи правни акти који подлежу оцени уставности и законитости? Уставни суд је

мишљења да је предлог одлуке о самодоприносу технички акт, чији поступак утврђивања представља једну фазу у поступку доношења одлуке о самодоприносу. С обзиром на то да предлог одлуке о самодоприносу представља само акт којим се уобличава одлука о самодоприносу као општи акт, Уставни суд није надлежан да, на основу одредаба члана 167. Устава, оцењује законитост оспореног Предлога, па је, сагласно члану 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, решио као у тачки 3. изреке.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тач. 1) и 4) и члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду, као и одредаба члана 82. став 1. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-94/2007 од 22. октобра 2008. године

**Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Златова
(„Службени гласник РС“, број 4/06)
– члан 1. став 2, члан 3. ал. 1. и 2, члан 4,
члан 5. ал. 1. и 2. и чл. 6. и 7.**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1. став 2, члана 3. ал. 1. и 2, члана 4, члана 5. ал. 1. и 2. и чл. 6. и 7. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Златова („Службени гласник РС“, број 4/06).

2. Ово решење доставити Скупштини општине Деспотовац, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

3. Рок за давање одговора из тачке 2. је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке наведене у изреци. Иницијатор истиче да је оспорена Одлука неуставна и незаконита, јер зараде запослених лица не могу представљати основицу самодоприноса. У иницијативи се тврди да је било неправилности у току писменог изјашњавања грађана о самодоприносу у том смислу што се један члан домаћинства изјашњавао о самодоприносу и за остале чланове домаћинства који се налазе на привременом раду у иностранству, а све у циљу да би се прикупио довољан број потписа неопходних за увођење самодоприноса на територији месне заједнице Златово. Поред тога, иницијатор оспорава и спровођење наплате самодоприноса, имајући у виду да су се у јануару 2007. године уручивала појединачна решења на основу којих су обвезници самодоприноса били у обавези да плаћају самодопринос за 2006. годину.

У одговору на иницијативу се наводи да је поступак доношења оспорене Одлуке спроведен у складу са прописима који су важили у време њеног доношења, као и да спорни самодопринос није уведен за грађане који немају изборно право и

пребивалиште на подручју месне заједнице Златово, а на том подручју имају непокретну имовину.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорена Одлука, којом се самодопринос уводи за период од 1. јуна 2006. године до 31. децембра 2011. године, донета на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе почетком примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године. Оспореним одредбама члана 3. ал. 1. и 2. Одлуке прописано је да се самодопринос уводи у новцу, и то 2% на зараде радника из радног односа, односно 1% на зараде радника на привременом раду у иностранству.

Полазећи од тога да је наведена Одлука на снази и да се примењује до 31. децембра 2011. године, Уставни суд оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба ове одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава Републике Србије, врши у односу на важећи Устав и законе.

Уставом је утврђено: да су пред уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације, те да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (члан 21.); да су јединице локалне самоуправе општине, градови и град Београд, као и да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. ст. 1. и 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.); да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, као и да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења (члан 196. ст. 1. и 4.); да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) и Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06).

Закон о локалној самоуправи прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Закон о финансирању локалне самоуправе прописује: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, између осталог, садржи податке о укупном износу средстава која се прикупљају, о начину вођења евиденције о средствима, као и о начину враћања

средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тач. 4), 7) и 10)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, односно да одлуку доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине, те да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из ст. 1. и 2. овог члана (члан 23.); да се самодопринос може изразити у новцу, роби, раду, превозничким и другим услугама, зависно од потреба и могућности грађана (члан 25. став 1.); да су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера (члан 31.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58.).

Чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) било је прописано да се основица самодоприноса уређује одлуком, с тим да ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, као и вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину, као и да се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања.

На основу одредаба члана 58. Закона о финансирању локалне самоуправе и члана 93. Закона о локалној самоуправи из 2002. године, Уставни суд је утврдио да оцену законитости одредаба оспорене Одлуке којима су прописане основице самодоприноса треба вршити, поред осталог, и у односу на одредбе Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02 и 135/04), који је важио у време доношења наведене Одлуке.

Полазећи од навода и разлога наведених у иницијативи, пред Уставним судом се поставило питање да ли су одредбе члана 3. ал. 1. и 2. оспорене Одлуке, које прописују да се самодопринос уводи у новцу, и то 2% на зараде радника из радног односа, односно 1% на зараде радника на привременом раду у иностранству, дакле без прописивања да се то не односи на зараде на које се не плаћа порез на доходак грађана, у смислу одредаба члана 18. Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02 и 135/04), сагласане члану 58. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што се, на основу члана 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), самодопринос није могао уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања. Такође се поставило и питање уставности наведених одредаба Одлуке, имајући у виду да је њима предвиђена различита пропорционална стопа на зараде у зависности од тога да ли је зарада остварена у земљи или иностранству. Ово стога што се прописивањем различите пропорционалне стопе на зараде, дакле на исту основицу самодоприноса, у зависности од тога да ли је зарада остварена у земљи или иностранству, повређује принцип забране дискриминације грађана из члана 21. Устава, јер се не односи једнако на све на грађане који се налазе у истој правној ситуацији.

У погледу навода из иницијативе да су постојале неправилности које се односе на спровођење поступка изјашњавања грађана о увођењу самодоприноса у смислу да се један члан домаћинства изјашњавао о самодоприносу и за остале чланове

домаћинства који се налазе на привременом раду у иностранству, оцењено је да утврђивање тих чињеница, према члану 167. Устава, није у надлежности Уставног суда.

Такође, у вези са тврдњом иницијатора да су се у јануару 2007. године уручивала појединачна решења на основу којих су обвезници самодоприноса били у обавези да плаћају самодопринос за 2006. годину, Суд указује да оцена спровођења општих аката, у конкретном случају Одлука о самодоприносу, сагласно наведеном члану 167. Устава, није у надлежности Уставног суда.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

По мишљењу Уставног суда, у поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини могу се поставити следећа уставноправна питања:

– да ли је одредба члана 1. став 2. оспорене Одлуке, која утврђује да се самодопринос уводи за период од 1. јуна 2006. године, сагласна члану 197. став 1. Устава, у коме је утврђена забрана ретроактивне примене општих аката, имајући у виду да је оспорена Одлука објављена 19. јуна 2006. године, а да се примењује од 1. јуна 2006. године;

– да ли је одредба члана 4. оспорене Одлуке, која прописује да су обвезници самодоприноса грађани који имају пребивалиште, независно од тога да ли имају и изборно право, на подручју месне заједнице Златово, сагласна закону, будући да наведеном одредбом нису у потпуности прописани услови, у смислу члана 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници;

– да ли је одредба члана 5. алинеја 1. Одлуке, којом је прописано да основицу самодоприноса чини нето исплаћена зарада радника у радном односу, сагласна закону, а из истих разлога због којих се поставља питање законитости наведене одредбе члана 3. алинеја 1. Одлуке;

– да ли је одредба члана 5. алинеја 2. Одлуке, којом је утврђено да износ пријављене зараде остварене у иностранству не може бити мањи од троструке просечне зараде у привреди Републике у последња три месеца претходне године за текућу годину, сагласна са одредбом члана 25. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, имајући у виду да је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена материјалним могућностима сваког грађанина појединачно; наиме, висина самодоприноса мора бити сразмерна висини одређених прихода обвезника самодоприноса, па се у том смислу прописивањем основице самодоприноса на начин како је учињено одредбом члана 5. алинеја 2. Одлуке не обезбеђује наведена сразмера, јер зараде грађана који се налазе на привременом раду у иностранству по правилу нису исте;

– да ли су одредбе чл. 6. и 7. оспорене Одлуке, које предвиђају да ће се средства остварена од оспореног самодоприноса уплаћивати на рачун месне заједнице Златово, сагласне одредби члана 31. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба оспорене Одлуке.

Одлука не садржи податке о укупном износу средстава која се прикупљају, затим ни о начину вођења евиденције о средствима, нити о начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је оспореном Одлуком одређен, а који представљају

обавезне елементе одлуке о увођењу самодоприноса, сагласно члану 21. тач. 4), 7) и 10) Закона о финансирању локалне самоуправе.

Поред тога утврђено је да оспорена Одлука своје увођење у правни поредак не везује на Уставом прописан начин ступања на снагу као основни предуслов који сваком општем правном акту обезбеђује егзистирање и дејство у правном поретку, с обзиром на то да не садржи одредбу о њеном ступању на снагу.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1. став 2, члана 3. ал. 1. и 2, члана 4, члана 5. ал. 1. и 2. и чл. 6. и 7. оспорене Одлуке.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 10. и члана 82. став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-67/2007 од 25. децембра 2008. године

**Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице
Кушиљево, општина Свилајнац
(„Општински службени гласник“, број 1/06)
– члан 1, члан 3. алинеја 1, члан 7. став 1,
члан 8. став 2. и чл. 13, 14. и 16.**

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 3. алинеја 1, члана 7. став 1, члана 8. став 2. и чл. 13, 14. и 16. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Кушиљево, општина Свилајнац („Општински службени гласник“, број 1/06).

2. Ово решење доставити Скупштини општине Свилајнац, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

3. Рок за давање одговора из тачке 2. је 15 дана од дана пријема решења.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 3. алинеја 1. Одлуке наведене у изреци. Иницијатор истиче да је оспорена Одлука несагласна одредби члана 13. Устава Републике Србије, јер се односи искључиво на грађане месне заједнице Кушиљево који се налазе на привременом раду у иностранству, чиме су они доведени у неравноправан положај у односу на остале грађане наведене месне заједнице који остварују одређене приходе, а не плаћају спорни самодопринос.

У одговору на иницијативу се истиче да је оспорена Одлука донета у складу са Законом о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), којим је било прописано да одлуку о самодоприносу доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште, односно непокретну имовину на подручју на коме се средства од самодоприноса прикупљају, па самим тим наведени грађани могу бити и обезвненици

самодоприноса. С обзиром на то да су радници који се налазе на привременом раду у иностранству и даље грађани месне заједнице Кушиљево и користе добра у тој месној заједници, те да Закон не предвиђа ослобађање од плаћања самодоприноса за наведена лица произлази, како се тврди у одговору, да та лица могу бити обвезници самодоприноса. Како се оспорена Одлука не односи само на лица која раде и иностранству и остварују зараду, већ се односи на све грађане који имају пребивалиште на подручју месне заједнице Кушиљево и остварују приходе одређене оспореним актом, као и на грађане који немају пребивалиште на том подручју, али имају непокретну имовину, то следи да се оспореном одредбом Одлуке не повређује начело правне једнакости грађана из члана 13. Устава.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су оспорену Одлуку, којом се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2006. године до 31. децембра 2010. године, донели су грађани месне заједнице Кушиљево, на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године.

Такође је утврђено да је, у току поступка пред Уставним судом, проглашењем Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године, престао да важи Устав Републике Србије од 1990. године, у време чијег важења је поднета иницијатива и у односу на који је тражена оцена уставности оспорене Одлуке.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 31. децембра 2010. године, Уставни суд је оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, вршио у односу на важећи Устав и законе.

Устав утврђује: да аутономне покрајине, у складу са Уставом и статутом аутономне покрајине, а јединице локалне самоуправе у складу са Уставом и законом саме прописују уређење и надлежност својих органа и јавних служби (члан 179.); да су јединице локалне самоуправе општине, градови и град Београд, као и да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. ст. 1. и 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.); да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) и Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06).

Закон о локалној самоуправи прописује: да се овим законом уређују јединице локалне самоуправе, критеријуми за њихово оснивање, надлежности, органи, надзор над њиховим актима и радом, заштита локалне самоуправе и друга питања од значаја за остваривање права и дужности јединица локалне самоуправе (члан 1.); да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалних самоуправа могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да је највиши правни акт јединице локалне самоуправе статут којим се, између осталог,

уређују нарочито права и дужности јединице локалне самоуправе, као и организација и рад органа и служби (члан 11.); да су органи општине, скупштина општине, председник општине, општинско веће и општинска управа (члан 27.); да општинска управа, поред надлежности утврђене овим законом, обавља и стручне и друге послове које утврди скупштина општине, председник општине и општинско веће (члан 52. тачка 6)); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Законом о финансирању локалне самоуправе је прописано: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији, укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, поред осталог, садржи податке који се односе на начин враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тачка 10)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају (став 1.), односно да одлуку доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине (став 2.), као и да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из ст. 1. и 2. овог члана (члан 23.); да се самодопринос може изразити у новцу, роби и раду, превозничким и другим услугама, у зависности од потреба и могућности грађана (члан 25. став 1.); да су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу, приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера (члан 31.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58.).

Анализирајући оспорену одредбу Одлуке са становишта навода и разлога изнетих у иницијативи, Уставни суд је оценио да нису тачни наводи иницијатора да се оспорена Одлука односи искључиво на грађане месне заједнице Кушиљево који привремено раде у иностранству, те да су они на тај начин доведени у неравноправан положај у односу на остале грађане наведене месне заједнице који остварују одређене приходе. Ово стога што се оспорена Одлука односи и на грађане који имају пребивалиште на подручју наведене месне заједнице и остварују плате у земљи, односно приходе од самосталне делатности и пољопривреде и шумарства, као и на грађане који немају пребивалиште на подручју Месне заједнице, али имају непокретност чија се вредност увећава употребом средстава самодоприноса, и на основу које остварују приходе од пољопривреде и шумарства.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

Уставни суд сматра да се у поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини могу поставити следећа уставноправна питања:

– да ли су одредбе члана 1. оспорене Одлуке, које утврђују да се самодопринос уводи у новцу за период од пет година и то почев од 1. јануара 2006. године до 31. децембра 2010. године и члана 16. наведене Одлуке, које прописују да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Општинском службеном гласнику“, а примењиваће се од 1. јануара 2006. године, сагласне члану 197. став 1. Устава у коме је утврђена забрана ретроактивне примене општих аката, имајући у виду да је оспорена Одлука објављена 31. јануара 2006. године и ступила на снагу 8. фебруара 2006. године, а да се примењује од 1. јануара 2006. године;

– да ли је одредба члана 3. алинеја 1. Одлуке, којом је предвиђено да ће се, ако радници у иностранству до краја фебруара текуће године не пријаве и докажу висину своје плате (зараде), као основица за обрачун узети две просечне бруто плате на територији општине Свилајнац, сагласна члану 25. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, имајући у виду да је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена, пре свега, материјалним могућностима сваког грађанина појединачно; дакле, висина самодоприноса мора бити сразмерна висини одређених прихода и величини вредности одређене имовине обвезника самодоприноса, па се у том смислу прописивањем висине самодоприноса у једнаком износу без обзира на висину прихода које поједино лице остварује не обезбеђује наведена сразмера, јер приходи грађана по правилу нису исти;

– да ли је одредба члана 7. став 1. оспорене Одлуке, која одређује да су обвезници самодоприноса грађани који имају пребивалиште на подручју месне заједнице Кушиљево, независно од тога да ли имају и изборно право, сагласна закону, будући да наведеном одредбом нису у потпуности прописани услови предвиђени чланом 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници;

– да ли је одредба члана 8. став 2. оспорене Одлуке, која прописује да одређене послове у вези самодоприноса врши општински орган управе општине Свилајнац или други орган у складу са законом, сагласна одредбама члана 179. Устава и Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), будући да општине, као јединице локалне самоуправе, саме прописују уређење и надлежност својих органа у складу са Уставом и законом;

– да ли је одредба члан 13. оспорене Одлуке, која прописује да се новчана средства остварена од самодоприноса воде на посебном рачуну, сагласна члану 31. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера;

– да ли је одредба члана 14. оспорене Одлуке, којом је предвиђено да ће се, уколико се оствари вишак у односу на предвиђена средства, она сразмерно распоредити за намене утврђене чланом 5. ове одлуке, односно да се вишак средстава може распоредити за поједине намене из члана 5. ове одлуке, сагласна члану 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе, с обзиром на то да средства самодоприноса остварена преко њиховог укупног износа одређеног одлуком, морају бити враћена обвезницима самодоприноса.

Како Устав у члану 195. став 1. утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом, истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба оспорене Одлуке.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 3. алинеја 1, члана 7. став 1, члана 8. став 2. и чл. 13, 14. и 16. оспорене Одлуке.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 49. став 2. Закона о Уставном суду, одлучио да се ово решење објави у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

**Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице
Кушиљево („Општински службени гласник“, број 1/06)
– члан 1, члан 3. алинеја 1, члан 7. став 1,
члан 8. став 2, чл. 14. и 16.**

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 3. алинеја 1, члана 7. став 1, члана 8. став 2, чл. 14. и 16. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Кушиљево („Општински службени гласник“, број 1/06).

2. Одбацује се иницијатива за оцену законитости поступка доношења Одлуке из тачке 1.

3. Ово решење доставити Скупштини општине Свилајнац, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

4. Рок за давање одговора из тачке 3. овог решења је 15 дана од дана пријема решења.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Кушиљево („Општински службени гласник“, број 1/06). У иницијативи се наводи да оспорена Одлука није донета на основу гласања законом прописане већине грађана, односно да је писмено изјашњавање грађана организовано без изјашњавања грађана који живе и раде у иностранству, а којима је наметнута обавеза плаћања самодоприноса. Даље се наводи да је одредбом члана 3. Одлуке повређен уставни принцип равноправности, јер је одређена јединствена новчана обавеза у паушалном износу у оквиру исте категорије грађана, независно од висине њихових појединачних прихода. Иницијатор сматра и да су одредбе чл. 1. и 16. оспорене Одлуке неуставне, јер Одлуци дају повратно дејство.

У одговору Скупштине општине Свилајнац се наводи да не постоје процесне претпоставке за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке, јер је престао да важи Устав Републике Србије од 1990. године у односу на који је тражена оцена уставности, као и да су ступањем на снагу Закона о финансирању локалне самоуправе престале да важе одредбе чл. 87. до 97. Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) на основу којих је и донета оспорена Одлука. Даље се наводи да је Одлука донета путем личног изјашњавања уз потпис гласача и да је за увођење самодоприноса гласало 53% од укупно уписаних грађана са правом гласа. Посебно се истиче да оспореном одредбом члана 3. Одлуке није повређен уставни принцип равноправности, јер ће се тек у случају да радници који раде у иностранству, а који до краја фебруара текуће године не пријаве висину своје зараде у иностранству, као основица за обрачун самодоприноса узети две просечене бруто плате на територији општине Свилајнац.

Одредбом члана 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су Одлуку о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Кушиљево („Општински службени гласник“, број 1/06), којом се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2006. године

до 31. децембра 2010. године, донели грађани месне заједнице Кушиљево, на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) и да су ове одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године. Такође је утврђено да је иницијатива за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке поднета Суду у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Оспореном одредбом члана 1. Одлуке прописано је да се уводи самодопринос у новцу за подручје месне заједнице Кушиљево за период од пет година, и то почев од 1. јануара 2006. године до 31. децембра 2010. године, а оспореном одредбом члана 16. прописано је да Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Општинском службеном гласнику“, а да ће се примењивати од 1. јануара 2006. године.

Оспореном одредбом члана 3. алинеја 1. Одлуке прописано је да ће се средства самодоприноса обезбеђивати, поред осталог, од нето плата (зарада) радника у радном односу у земљи и иностранству, а ако радници у иностранству до краја фебруара текуће године не пријаве и докажу висину своје плате (зараде), као основица за обрачун узеће се две просечне бруто плате на територији општине Свилајнац.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 31. децембра 2010. године, Уставни суд је оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава Републике Србије од 2006. године, вршио у односу важећи Устав и законе.

Устав утврђује: да послове државне управе обављају министарства и други органи државне управе одређени законом, као и да се послови државне управе и број министарстава одређују законом (члан 136. ст. 2. и 3.); да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. став 4.); да статuti и сви други општи акти аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са законом (члан 195. став 2.), да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу (члан 196. став 1.) и да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) и Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06).

Закон о локалној самоуправи од 2007. године прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се актима месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, у складу са статутом општине, односно града и актом о оснивању, утврђују послови које врше органи и поступак избора, организација и рад органа, начин одлучивања и друга питања од значаја за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе (члан 74.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1).

Закон о финансирању локалне самоуправе прописује: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији

укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, поред осталог, садржи податке који се односе на потребе, односно намене за које се средства прикупљају и начин враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тач. 1) и 10)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају (члан 23. став 1.); да су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера (члан 31.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58).

Разматрајући захтев из иницијативе да Уставни суд оцени уставност и законитост оспорених одредаба чл. 1. и 16. Одлуке, Суд је оценио да почетак времена за које се средства од самодоприноса прикупљају и датум почетка примене одлуке о увођењу самодоприноса не смеју бити у супротности са одредбом члана 197. став 1. Устава којом је утврђена забрана повратног дејства општег акта. То значи да датум од кога почиње да тече време за које се средства од самодоприноса прикупљају не може да претходи времену ступања на снагу одлуке о самодоприносу, као ни да одлука не може да има повратно дејство. Имајући у виду да је чланом 1. оспорене Одлуке предвиђено да се самодопринос уводи за период почев од 1. јануара 2006. године, као и да је оспореном одредбом члана 16. Одлуке прописано да се Одлука примењује од 1. јануара 2006. године, а да је оспорена Одлука објављена 31. јануара 2006. године и ступила на снагу 8. фебруара 2006. године, то се основано поставља питање сагласности одредаба чл. 1. и 16. оспорене Одлуке са Уставом.

Полазећи од навода иницијатора и разлога оспоравања одредбе члана 3. алинеја 1. Одлуке, Уставни суд је оценио да се основано поставља питање да ли је оспорена одредба у делу у коме је предвиђено да ће се као основица за обрачун самодоприноса за раднике у иностранству који до краја фебруара текуће године не пријаве и докажу висину своје плате (зараде), узети две просечне бруто плате на територији општине Свилајнац, сагласна члану 25. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе. Ово из разлога што је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена материјалним могућностима сваког грађанина појединачно. Наиме, висина самодоприноса мора бити сразмерна висини одређених прихода и величини вредности одређене имовине обвезника самодоприноса, па се у том смислу прописивањем висине самодоприноса у фиксном износу од две просечне бруто плате на територији општине Свилајнац не обезбеђује наведена сразмера, јер економске могућности грађана, у конкретној ситуацији радника у иностранству, по правилу нису исте.

Одредбом члана 54. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да у поступку оцењивања уставности и законитости Уставни суд није ограничен захтевом овлашћеног предлагача, односно иницијатора.

У поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини у односу на наведене одредбе Устава и закона, могу се поставити следећа уставноправна питања:

– да ли је одредба члана 7. став 1. оспорене Одлуке којом је прописано да су обвезници плаћања самодоприноса по овој одлуци лица са пребивалиштем на територији месне заједнице Кушиљево (независно од тога да ли имају и изборно право), сагласна са законом, будући да наведеном одредбом нису у потпуности прописани услови, у смислу члана 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници самодоприноса;

– да ли је одредба члана 8. став 2. оспорене Одлуке којом је прописано да за друге категорије обвезника, утврђивање и наплату самодоприноса врши општински орган управе општине Свилајнац, у складу са законом, сагласна одредбама члана 179. Устава и важећег Закона о локалној самоуправи, будући да општине, као јединице локалне самоуправе, саме прописују уређење и надлежност својих органа у складу са Уставом и законом;

– да ли је одредба члана 14. оспорене Одлуке којом је предвиђено да уколико се оствари вишак средстава у односу на предвиђена средства, тај вишак ће се сразмерно распоредити на намене утврђене чланом 5. Одлуке, а може се распоредити само на поједине намене из члана 5. Одлуке, уколико се то покаже целисходније, о чему одлучује Савет месне заједнице, сагласна са чланом 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе, с обзиром на то да средства самодоприноса остварена преко њиховог укупног износа одређеног одлуком, морају бити враћена обвезницима самодоприноса.

Како Устав утврђује принцип да општи акти јединица локалне самоуправе морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 2.), истовремено се поставља и питање сагласности оспорених одредаба Одлуке са Уставом.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, покренуо поступак за оцену уставности и законитости члана 1, члана 3. алинеја 1, члана 7. став 1, члана 8. став 2, чл. 14. и 16. оспорене Одлуке.

Поднетом иницијативом се оспорава и законитост поступка доношења оспорене Одлуке. У уставносудском поступку оцена законитости поступка доношења општег акта врши се у односу на Устав и закон који су били на снази у време доношења оспореног акта.

С обзиром на то да су престале да важе одредбе Закона о локалној самоуправи од 2002. године, које су биле правни основ за доношење оспорене Одлуке и у односу на које је тражена оцена законитости, Уставни суд је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, одбацио иницијативу у делу којим се тражи оцена законитости поступка доношења оспорене Одлуке, због непостојања процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 4) и члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду, као и одредаба члана 82. став 1. тачка 10. и став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-290/2006 од 18. децембра 2008. године

**Одлука о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице
Нова Пазова за период 1. јула 2005. године до 30. јуна 2010. године
(„Службени гласник РС“, број 68/05)**

**– члан 1, члан 2. став 1. тачка II. подтачка 7),
члан 3, члан 9. и члан 11. став 2.**

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 2. став 1. тачка II. подтачка 7), члана 3, члана 9. и члана 11. став 2. Одлуке о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице Нова Пазова за период 1. јула 2005. године до 30. јуна 2010. године („Службени гласник РС“, број 68/05).

2. Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости поступка доношења Одлуке из тачке 1.

3. Ово решење доставити Скупштини општине Стара Пазова, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

4. Рок за давање одговора из тачке 3. је 15 дана од дана пријема решења.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке наведене у изреци. Иницијатори истичу да оспорена Одлука не садржи све намене за које се средства од самодоприноса прикупљају предвиђене текстом Плана развоја месне заједнице Нова Пазова за период 1. јула 2005. године до 30. јуна 2010. године, који је непосредно пре изјашњавања о увођењу спорног самодоприноса представљен грађанима наведене месне заједнице. Такође наводе да оспорена Одлука, супротно члану 88. тачка 10) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), не садржи одредбу о начину враћања средстава од самодоприноса која се остваре изнад износа који је оспореном Одлуком одређен. Иницијативом се указује да грађанима месне заједнице није омогућен надзор у наменском коришћењу средстава од самодоприноса у смислу одредбе члана 8. оспорене Одлуке, чиме је повређен члан 88. тачка 9) Закона о локалној самоуправи. Полазећи од тога да је оспореном Одлуком прописано да се самодопринос уводи за период од 1. јула 2005. године до 30. јуна 2010. године, а да је Одлука донета после 1. јула 2005. године, то је, према мишљењу иницијатора, Одлука несагласна Уставу којим је утврђена забрана ретроактивне примене општих аката. Надаље се тврди и да поступак доношења оспорене Одлуке није био у складу са Уставом и Законом о локалној самоуправи.

У одговору на иницијативу се наводи да је Скупштина општине Стара Пазова утврдила Предлог оспорене Одлуке, који садржи све елементе које свака одлука о самодоприносу мора да садржи, сагласно члану 88. Закона о локалној самоуправи. У том смислу нарочито се истиче да је одредбама чл. 8. и 15. наведеног Предлога прописан начин надзора грађана у наменском коришћењу средстава од самодоприноса, односно начин враћања средстава од самодоприноса која се остваре изнад износа који је Предлогом одређен. Такође се наводи да су оспорену Одлуку донели грађани месне заједнице Нова Пазова, личним изјашњавањем уз потпис у поступку који су спровели органи предвиђени Статутом месне заједнице Нова Пазова, у складу са чланом 72. Закона о локалној самоуправи.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су оспорену Одлуку, којом се самодопринос уводи за период од 1. јула 2005. године до 30. јуна 2010. године, донели грађани месне заједнице Нова Пазова, на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове

одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године. Такође је утврђено да је иницијатива за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке била поднета Уставном суду у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Оспореним одредбама Одлуке прописано је: да се ради обезбеђења средстава у циљу задовољавања заједничких потреба и интереса грађана месне заједнице Нова Пазова, уводи самодопринос на подручју месне заједнице Нова Пазова, за период од 1. јула 2005. године до 30. јуна 2010. године (члан 1.); да је Савет месне заједнице Нова Пазова дужан да најмање два пута годишње информише грађане о остварењу и утрошку средстава самодоприноса (члан 8.).

Како из навода поднете иницијативе произлази да се њоме, између осталог, оспорава уставност и законитост поступка доношења оспорене Одлуке, то се у уставносудском поступку оцена уставности и законитости поступка доношења општег акта врши у односу на Устав који је био на снази у време доношења оспореног акта и у односу на закон који је представљао правни основ за доношење тог акта.

С обзиром на то да је у току поступка пред Уставним судом престао да важи Устав који је важио у време доношења оспорене Одлуке, као и да су престале да важе одредбе чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), које су биле правни основ за доношење оспорене Одлуке, Уставни суд је, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, одбацио иницијативу у делу којим се тражи оцена уставности и законитости поступка доношења оспорене Одлуке, због престанка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 30. јуна 2010. године, Уставни суд оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, врши у односу важећи Устав и законе.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

Устав Републике Србије од 2006. године утврђује: да послове државне управе обављају министарства и други органи државне управе одређени законом, као и да се послови државне управе и број министарстава одређују законом (члан 136. ст. 2. и 3.); да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединицима локалне самоуправе обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. став 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.); да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06 и 61/07).

Закон о локалној самоуправи прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице

локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Законом о финансирању локалне самоуправе прописано је: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији, укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, поред осталог, садржи податке који се односе на потребе, односно намене за које се средства прикупљају, начин надзора грађана у наменском коришћењу средстава од самодоприноса и начин враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тач. 1), 9), и 10)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају (став 1.), односно да одлуку доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине (став 2.), те да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из ст. 1. и 2. овог члана (члан 23.); да се самодопринос може изразити у новцу, роби и раду, превозничким и другим услугама, зависно од потреба и могућности грађана, као и да се за грађане из члана 23. став 2. овог закона самодопринос утврђује према вредности имовине, односно прихода од те имовине (члан 25.); да су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера (члан 31.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58.).

Закон о пореском поступку и пореској администрацији прописује: да се овим законом образује Пореска управа, као орган управе у саставу Министарства финансија и уређује њена надлежност и организација (члан 1. став 2.); да се овај закон примењује на све јавне приходе које наплаћује Пореска управа, ако другим пореским законом није друкчије уређено (члан 2. став 1.); да се за обављање послова из надлежности Пореске управе образују организационе јединице (члан 168. став 1.).

У поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини у односу на наведене одредбе Устава и закона, могу се поставити следећа уставноправна питања:

– да ли је одредба члана 1. оспорене Одлуке којом је предвиђено да се самодопринос на подручју месне заједнице Нова Пазова уводи за период од 1. јула 2005. године до 30. јуна 2010. године, сагласна одредби члана 197. став 1. Устава, с обзиром на то да је оспорена Одлука објављена 4. августа 2005. године, а ступила на снагу 12. августа 2005. године;

– да ли је одредба члана 2. став 1. тачка II. подтачка 7) оспорене Одлуке, која прописује да ће се средства самодоприноса употребити за остале активности које по Закону о локалној самоуправи финансира Општина, због свог начелног карактера, сагласна одредби члана 21. тачка 1) Закона о финансирању локалне самоуправе, будући да намене, односно потребе за које се уводи самодопринос морају бити одређене и дозвољене;

– да ли су одредбе члана 3. оспорене Одлуке, које одређују да су обвезници самодоприноса пунолетни грађани који имају пребивалиште на подручју Месне заједнице Нова Пазова, независно од тога да ли имају и изборно право, сагласане закону, јер наведеним одредбама нису у потпуности прописани услови у смислу члана

23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници самодоприноса;

– да ли је одредба члана 9. оспорене Одлуке, која прописује да је основица за обрачун и наплату месног самодоприноса утврђена законом којим се уређује порез на доходак и порез на имовину, сагласна члану 26. Закона о финансирању локалне самоуправе, којим је предвиђено да се основица самодоприноса уређује одлуком, с тим да ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, пензије остварене у земљи и иностранству, односно вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину;

– да ли су одредбе члана 11. став 2. оспорене Одлуке, којима је предвиђено да обављање одређених послова у вези са самодоприносом врши Пореска управа – Филијала Стара Пазова, сагласне члану 136. ст. 2. и 3. Устава и Закону о пореском поступку и пореској администрацији, имајући у виду да се надлежност Пореске управе, која има статус органа управе у саставу Министарства финансија, једино може утврдити законом.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба оспорене Одлуке.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 2. став 1. тачка II. подтачка 7), члана 3, члана 9. и члана 11. став 2. оспорене Одлуке.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 4) и члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду и одредаба члана 82. став 1. тачка 10, члана 82. став 2. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-414/2005 од 9. октобра 2008. године

Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Седларе („Општински службени гласник“, број 3/05)

**– члан 1, члан 2. ал. 2, 5. и 6, члан 6. став 1,
члан 7. ст. 2. до 4. и чл. 13. и 14.**

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 2. ал. 2, 5. и 6, члана 6. став 1, члана 7. ст. 2. до 4. и чл. 13. и 14. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Седларе („Општински службени гласник“, број 3/05).

2. Ово решење доставити Скупштини општине Свилајнац, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

3. Рок за давање одговора из тачке 2. је 15 дана од дана пријема решења.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке наведене у изреци. Иницијатори сматрају да је оспорена Одлука ретроактивна, јер се почела примењивати пре њеног ступања на снагу, па је несагласна Уставу Републике Србије којим је утврђена забрана ретроактивне примене општинских аката. Према наводима иницијатора, одредба члана 2. алинеја 2. оспорене Одлуке, којом је предвиђено да се самодопринос плаћа на пензије, несагласна је члану 93. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02), имајући у виду да се према члану 9. став 1. тачка 17. Закона о порезу на доходак грађана није могао плаћати порез на пензије. Такође, одредбе члана 2. ал. 5. и 6. оспорене Одлуке у делу којим је прописано да грађани који се налазе на привременом раду у иностранству и пензионери који су остварили пензије у иностранству извршавају самодопринос плаћањем одређеног фиксног износа, према мишљењу иницијатора, нису сагласне Уставу, нити одредбама Закона о локалној самоуправи, будући да висина самодоприноса мора бити сразмерна висини одређених прихода и величини вредности одређене имовине обвезника самодоприноса, па се у том смислу прописивањем висине самодоприноса у фиксном износу не обезбеђује наведена сразмера, јер економске могућности грађана, у конкретnoj ситуацији зараде и пензије остварене у иностранству, по правилу нису исте. Одредбе оспорене Одлуке којима се предвиђа да поједине послове у вези са извршавањем спорног самодоприноса обављају Републичка управа јавних прихода, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање и органи Општине, према наводима иницијатора, нису сагласне Уставу и закону, јер се наведеним организацијама и органима Општине не може утврђивати надлежност одлукама о увођењу самодоприноса. У иницијативи се тврди и да је члан 13. оспорене Одлуке, којим је предвиђено да ће се средства остварена изнад планираног износа самодоприноса утврђеног оспореном Одлуком, сразмерно расподелити за намене предвиђене чланом 4. Одлуке, несагласан Закону о локалној самоуправи, зато што се средства остварена изнад износа предвиђеног одлуком о самодоприносу морају вратити обвезницима самодоприноса. Иницијатори указују да се о увођењу самодоприноса нису изјашњавали грађани који се налазе на привременом раду у иностранству, нити поједини пензионери, те да се један члан домаћинства изјашњавао о самодоприносу и за остале чланове домаћинства. Такође тврде да су одредбе чл. 2. и 3. Одлуке међусобно противречне.

У одговору на иницијативу се истиче да је оспорена Одлука донета сагласно одредбама чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 9/02). Наводи се да су грађани текстом Предлога оспорене Одлуке били упознати да ће се оспорена Одлука ретроактивно примењивати, као и да ће се средства остварена изнад планираног износа самодоприноса утврђеног оспореном Одлуком сразмерно расподелити за намене предвиђене чланом 4. Одлуке, из чега произлази да наведене одредбе Одлуке нису у супротности са Уставом и Законом. Указује се на то да Републичка управа јавних прихода више не убира локалне приходе, па је надлежно одељење Општинске управе општине Свилајнац преузело обавезу утврђивања самодоприноса на приходе од пољопривреде и самосталних делатности. Такође, у одговору се тврди и да су радници који се налазе на привременом раду у иностранству и даље грађани месне заједнице Седлара и користе добра у тој месној заједници, па је логично да учествују у реализацији потреба, односно намена за које се средства од самодоприноса прикупљају. Полазећи од наведеног и чињенице да је немогуће утврдити висину прихода радника који се налазе на привременом раду у иностранству,

јер они нису вољни да их прикажу, то је обавеза плаћања самодоприноса утврђена у фиксном износу.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку утврђено је да је оспорена Одлука, којом се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2005. године до 31. децембра 2009. године, донета на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године.

У току поступка пред Уставним судом, проглашењем Устава Републике Србије 8. новембра 2006. године, престао је да важи Устав Републике Србије од 1990. године у време чијег важења је поднета иницијатива и у односу на који је тражена оцена уставности оспорене Одлуке.

Оспореним одредбама Одлуке прописано је: да се самодопринос уводи у новцу за подручје месне заједнице Седларе за период од пет година, и то почев од 1. јануара 2005. године до 31. децембра 2009. године (члан 1.); да се самодопринос уводи на пензије остварене у земљи по стопи од 1%, као и да радници запослени у иностранству плаћају самодопринос у вредности од 50 евра у динарској противвредности по средњем курсу на дан доношења решења о задужењу, односно да пензионери који су пензију остварили у иностранству плаћају самодопринос у вредности од 30 евра у динарској противвредности по средњем курсу на дан доношења решења о задужењу (члан 2. ал. 2, 5. и 6.); да утврђивање и наплату самодоприноса на пензије остварене у земљи врши исплатилац пензија, да утврђивање и наплату самодоприноса на катастарски приход од пољопривреде и приходе од самосталних делатности врши Републичка управа јавних прихода – Одељење у Свилајнцу у складу са важећим прописима, односно да утврђивање и наплату самодоприноса за раднике на привременом раду у иностранству и за пензионере који су пензије остварили у иностранству врши надлежно одељење Општинске управе општине Свилајнац (члан 7. ст. 2. до 4.); да уколико се оствари вишак средстава у односу на предвиђена средства, иста ће се сразмерно расподелити за намене предвиђене чланом 4. Одлуке, те да на предлог збора грађана Савет месне заједнице средства из овог члана може распоредити само за поједине намене из члана 4. ове одлуке, уколико се то покаже оправданијим (члан 13.).

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 31. децембра 2009. године, Уставни суд оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, врши у односу на важећи Устав и законе.

Уставом је утврђено: да послове државне управе обављају министарства и други органи државне управе одређени законом, као и да се послови државне управе и број министарстава одређују законом (члан 136. ст. 2. и 3.); да аутономне покрајине, у складу са Уставом и статутом аутономне покрајине, а јединице локалне самоуправе, у складу са Уставом и законом, саме прописују уређење и надлежност својих органа и јавних служби (члан 179.); да су јединице локалне самоуправе општине, градови и град Београд, као и да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. ст. 1. и 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти

организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.); да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, као и да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења (члан 196. ст. 1. и 4.); да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) и Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06 и 61/07).

Закон о локалној самоуправи прописује: да се овим законом уређују јединице локалне самоуправе, критеријуми за њихово оснивање, надлежности, органи, надзор над њиховим актима и радом, заштита локалне самоуправе и друга питања од значаја за остваривање права и дужности јединица локалне самоуправа (члан 1.); да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да је највиши правни акт јединице локалне самоуправе статут којим се, поред осталог, уређују нарочито права и дужности јединице локалне самоуправе, као и организација и рад органа и служби (члан 11.); да су органи општине: скупштина општине, председник општине, општинско веће, општинска управа (члан 27.); да општинска управа, поред надлежности утврђене овим законом, обавља и стручне и друге послове које утврди скупштина општине, председник општине и општинско веће (члан 52. тачка 6)); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Одредбама Закона о финансирању локалне самоуправе прописано је: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, између осталог, садржи податке о начину враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тачка 10)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, односно да одлуку доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине, те да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из ст. 1. и 2. овог члана (члан 23.); да се самодопринос може изразити у новцу, роби, раду, превозничким и другим услугама, зависно од потреба и могућности грађана (члан 25. став 2.); да се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања (члан 27. став 1.); да су новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу, приход буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера (члан 31.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58.).

Закон о пореском поступку и пореској администрацији прописује: да се овим законом уређује поступак утврђивања, наплате и контроле јавних прихода на које се овај закон примењује, права и обавезе пореских обвезника, регистрација пореских

обвезника и пореска кривична дела и прекршаји, те да се овим законом образује Пореска управа, као орган управе у саставу Министарства финансија и уређује њена надлежност и организација (члан 1.); да се овај закон примењује на све јавне приходе које наплаћује Пореска управа, ако другим пореским законом није друкчије уређено (члан 2. став 1.); да се за обављање послова из надлежности Пореске управе образују организационе јединице (члан 168. став 1.); да ће даном почетка примене овог закона Министарство финансија и економије преузети запослене и постављена лица Републичке управе јавних прихода, као и предмете, архиву, опрему и средства за рад (члан 191.).

Чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) било је прописано да се основица самодоприноса уређује одлуком, с тим да ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, као и вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину, као и да се самодопринос не може увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања.

Полазећи од члана 58. Закона о финансирању локалне самоуправе и члана 93. Закона о локалној самоуправи из 2002. године, оцена законитости одредаба оспорене Одлуке, којима су прописане основице самодоприноса врши се, између осталог, и у односу на одредбе Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02 и 135/04), који је важио у време доношења наведене Одлуке.

У вези са тврдњом иницијатора да је оспорена Одлука ретроактивна, по оцени Уставног суда, основано се поставља питање сагласности одредбе члана 1. оспорене Одлуке, која утврђује да се самодопринос уводи за период од пет година, и то почев од 1. јануара 2005. године до 31. децембра 2009. године, са одредбом члана 197. став 1. Устава у коме је утврђена забрана повратног дејства општих аката, имајући у виду да је оспорена Одлука објављена 30. марта 2005. године, а да се примењује од 1. јануара 2005. године.

Суд сматра да се након анализе одредаба члана 2. ал. 2. и 6. Одлуке, којима је предвиђено да основице самодоприноса чине пензије остварене у земљи и иностранству, а на које се у време увођења спорног самодоприноса, према члану 9. став 1. тачка 17. Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02 и 135/04), није могао плаћати порез на доходак, поставља питање њихове сагласности са одредбама члана 58. Закона о финансирању локалне самоуправе, јер се на основу члана 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) самодопринос није могао увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања. У том смислу се поставља и питање законитости одредаба члана 7. ст. 2. и 4. оспорене Одлуке, које прописују да утврђивање и наплату самодоприноса на пензије остварене у земљи врши исплатилац пензија, односно да утврђивање и наплату самодоприноса за пензионере који су пензије остварили у иностранству врши надлежно одељење Општинске управе општине Свилајнац.

Такође се поставља и питање сагласности одредбе члана 2. алинеја 5. Одлуке, којом је утврђена обавеза плаћања самодоприноса у фиксном износу за раднике који се налазе на привременом раду у иностранству, са одредбама члана 25. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, имајући у виду да је обавеза самодоприноса лична обавеза сваког грађанина на кога се самодопринос односи и као таква она мора бити примерена материјалним могућностима сваког грађанина појединачно. Наиме, висина самодоприноса мора бити сразмерна висини одређених

прихода обвезника самодоприноса, па се у том смислу прописивањем висине самодоприноса на начин како је учињено наведеном одредбом Одлуке не обезбеђује наведена сразмера, јер економске могућности грађана, у конкретној ситуацији зараде грађана који се налазе на привременом раду у иностранству, по правилу нису исте.

Разматрајући одредбу члана 7. став 4. оспорене Одлуке, којом је предвиђено да утврђивање и наплату самодоприноса за раднике на привременом раду у иностранству врши надлежно одељење Општинске управе општине Свилајнац, поставља се питање њене сагласности са одредбама члана 179. Устава и важећег Закона о локалној самоуправи из 1997. године, јер општине, као јединице локалне самоуправе, саме прописују уређење и надлежност својих органа, у складу са Уставом и законом.

У погледу оспоравања одредбе члана 7. став 3. Одлуке, која прописује да ће утврђивање и наплату самодоприноса на катастарски приход од пољопривреде и приходе од самосталних делатности извршити Републичка управа јавних прихода – Одељење у Свилајнцу, поставља се питање њене сагласности са одредбама члана 136. ст. 2. и 3. Устава и Закона о пореском поступку и пореској администрацији, имајући у виду да се надлежност Пореске управе једино може утврдити законом. Наиме, сагласно Закону о пореском поступку и пореској администрацији, Пореска управа која има статус органа управе у саставу Министарства финансија, правни је следбеник Републичке управе јавних прихода, која је престала да постоји даном почетка примене Закона о пореском поступку и пореској администрацији, 1. јануара 2002. године.

Како је одредбом члана 13. Одлуке предвиђено да ће се средства остварена изнад планираног износа самодоприноса утврђеног овом одлуком сразмерно расподелити за намене предвиђене чланом 4. Одлуке, то се може поставити и питање њихове сагласности са чланом 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе, с обзиром на то да средства самодоприноса остварена преко њиховог укупног износа одређеног одлуком морају бити враћена обвезницима самодоприноса.

Када су у питању наводи иницијатора да се о увођењу спорног самодоприноса нису изјашњавали грађани који се налазе на привременом раду у иностранству, нити поједини пензионери, те да се један члан домаћинства изјашњавао о самодоприну и за остале чланове домаћинства, оцењено је да, сагласно члану 167. Устава, утврђивање тих околности не спада у надлежност Суда.

Уставни суд, такође, сагласно одредбама члана 167. Устава, није надлежан да оцењује међусобну сагласност одредаба истог акта.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

У поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини могу се поставити следећа уставноправна питања:

– да ли је одредба члана 6. став 1. оспорене Одлуке, према којој су обвезници самодоприноса грађани који имају пребивалиште на територији месне заједнице Седларе, независно од тога да ли имају и изборно право, сагласна закону, будући да наведеном одредбом нису у потпуности прописани услови, утврђени чланом 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници самодоприноса;

– да ли је одредба члана 14. оспорене Одлуке, којом је прописано да ова одлука ступа на снагу даном доношења, сагласна члану 196. став 4. Устава, имајући у виду да Одлука своје ступање на снагу одређује у односу на дан доношења, а не у односу на дан објављивања.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба оспорене Одлуке.

Имајући у виду садржину отворених уставноправних питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 1, члана 2. ал. 2, 5. и 6, члана 6. став 1, члана 7. ст. 2. до 4. и чл. 13. и 14. оспорене Одлуке.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 10. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IY-12/2006 од 18. децембра 2008. године

**Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Чуруг
(„Службени лист општине Жабал“, број 2/06)
– члан 5. и члан 8. став 2.**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 5. и члана 8. став 2. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Чуруг („Службени лист општине Жабал“, број 2/06).

2. Одбија се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу одредаба члана 5. став 1. тач. 1. и 4. Одлуке из тачке 1.

3. Ово решење доставити Скупштини општине Жабал, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

4. Рок за давање одговора из тачке 3. је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 8. став 2. Одлуке наведене у изреци. Иницијатори истичу да оспорена одредба Одлуке није у сагласности с одредбама члана 88. тачка 5) и члана 94. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/01, 33/04 и 135/04), јер Савет месне заједнице није надлежан да својим актима уређује питања која су морала бити уређена одлуком којом је уведен самодопринос на подручју месне заједнице Чуруг. Полазећи од тога да је оспорена Одлука незаконита, према мишљењу иницијатора, она је несагласна и са Уставом Републике Србије. Подносиоци иницијативе сматрају да се неуставном и незаконитом оспореном одредбом Одлуке повређује уставно начело о равноправности грађана, будући да се прописивањем различитог начина извршавања (обрачун и наплата) самодоприноса за запослена лица и лица која се баве самосталном делатношћу они стављају у неравноправан положај у зависности од личног својства грађана. Надаље, иницијатори захтевају да Уставни суд, до доношења коначне одлуке, на основу члана 42. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу члана 5. став 1. тач. 1. и 4. оспорене Одлуке.

У одговору на иницијативу се наводи да се из садржине члана 88. тачка 5) Закона о локалној самоуправи може закључити да Закон не инсистира на томе да начин и рокови извршавања самодоприноса буду децидно утврђени, него је довољно да они буду одредиви, што је оспореном одредбом Одлуке и постигнуто. Такође се тврди да се оспореном одредбом Одлуке обвезници самодоприноса не стављају у неравноправан положај, јер висина самодоприноса за сваког обвезника зависи од параметара утврђених чланом 6. оспорене Одлуке (основице и пропорционалне стопе) који су непроменљиви, тако да је у том смислу неважно ко утврђује конкретан износ обавезе. Имајући у виду да иницијатори нису навели разлоге на основу којих се може закључити да би даљим извршавањем оспорене Одлуке могле наступити неотклоњиве штетне последице, то се у одговору предлаже да Суд не прихвати захтев иницијатора да се обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу члана 5. став 1. тач. 1. и 4. оспорене Одлуке.

Чланом 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да су оспорену Одлуку, којом се самодопринос уводи за период од 1. марта 2006. године до 28. фебруара 2011. године, донели грађани месне заједнице Чуруг, на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), те да су ове одредбе Закона престале да важе даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), 1. јануара 2007. године. Такође је утврђено да је иницијатива за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке била поднета Уставном суду у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Оспореном одредбом Одлуке предвиђено је да ће Савет месне заједнице Чуруг уредити својом одлуком начин и рокове наплате самодоприноса за обвезнике из члана 5. тач. 2, 3. и 5. ове одлуке.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 28. фебруара 2011. године, Уставни суд оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, врши у односу важећи Устав и законе.

Устав Републике Србије од 2006. године утврђује: да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. став 4.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.), те да је забрањена свака дискриминација, посредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (члан 21. став 3.)

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) и Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06).

Закон о локалној самоуправи прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице

локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1.).

Законом о финансирању локалне самоуправе прописано је: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15.); да одлука о увођењу самодоприноса, између осталог, садржи податке који се односе на обвезнике, начин и рокове извршавања самодоприноса, као и лица која се ослобађају те обавезе (члан 21. тачка 5)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају (члан 23. став 1.).

Анализом оспорене Одлуке са становишта навода и разлога изнетих у иницијативи оцењено је да се може поставити питање сагласности оспорене одредбе члана 8. став 2. Одлуке са чланом 21. тачка 5) Закона о финансирању локалне самоуправе. Ово стога што је наведеном законском одредбом предвиђено да одлука о увођењу самодоприноса, као један од обавезних елемената треба да садржи и начин и рокове наплате самодоприноса. Како начин извршавања самодоприноса неспорно обухвата и начин и рокове наплате самодоприноса, као основано се поставља питање да ли је било законског основа да се у односу на одређене категорије обвезника начин и рокови наплате самодоприноса не уреде одлуком о његовом увођењу, већ да се уређивање тог питања препушта накнадној одлуци савета месне заједнице.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности оспорене одредбе Одлуке.

У погледу навода да се прописивањем различитог начина извршавања самодоприноса за запослена лица и лица која обављају самосталну делатност, повређује принцип забране дискриминације грађана из члана 21. Устава, Уставни суд је оценио да се оспореном одредбом Одлуке не ствара неједнакост грађана с обзиром на њихова лична својства, јер се једнако односи на све грађане који се налазе у истој правној ситуацији.

Према одредби члана 54. став 1. Закона о Уставном суду, у поступку оцењивања уставности или законитости Уставни суд није ограничен захтевом иницијатора.

У поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини у односу на наведене одредбе Устава и закона може се поставити питање: да ли је одредба члана 5. оспорене Одлуке, која одређује обвезнике самодоприноса, сагласна закону, будући да наведеном одредбом није предвиђено да су обвезници самодоприноса физичка лица која имају изборно право и пребивалиште на подручју месне заједнице Чуруг, а која остварују зараду, односно приходе по наведеним основама, односно лица која немају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима се побољшавају услови коришћења те имовине. Ово стога што само лица која, у смислу члана 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, имају право да учествују у доношењу одлуке о увођењу самодоприноса, могу бити његови обвезници.

Како Устав утврђује принцип да сви општи акти у Републици Србији морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 1.), истовремено се поставља и питање уставности наведених одредаба оспорене Одлуке.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, решењем покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 5. и члана 8. став 2. оспорене Одлуке.

Одредбом члана 56. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да Уставни суд може у току поступка, до доношења коначне одлуке, обуставити извршење појединачног акта или радње која је предузета на основу општег акта чија се уставност или законитост оцењује, ако би њиховим извршавањем могле наступити неотклоњиве штетне последице.

Полазећи од тога да примена одредаба члана 5. став 1. тач. 1. и 4. оспорене Одлуке може произвести последице које по својој природи нису неотклоњиве, јер се ради о последицама реститутивне природе, Уставни суд је одбио захтев иницијатора да се обустави извршење појединачних аката и радњи донетих на основу члана 5. став 1. тач. 1. и 4. оспорене Одлуке. Наиме, у случају наплате самодоприноса од обвезника из члана 5. став 1. тач. 1. и 4. оспорене Одлуке, уколико би Суд утврдио да су наведене одредбе несагласне са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, грађани, који сматрају да су им повређена права коначним или правоснажним појединачним актом, донетим на основу наведених одредаба оспорене Одлуке, у смислу члана 61. став 1. Закона о Уставном суду могу тражити од надлежног органа измену тог појединачног акта. Ако се утврди да се изменом појединачног акта не могу отклонити последице настале услед примене наведених одредаба оспорене Одлуке, за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, Уставни суд, сагласно члану 62. наведеног Закона, може одредити да се ове последице отклоне повраћајем у пређашње стање, накнадом штете или на други начин. Како се спорни самодопринос прикупља у новцу, то би грађани који сматрају да су им повређена права коначним или правоснажним појединачним актом, донетим на основу наведених одредаба оспорене Одлуке, могли тражити накнаду штете код надлежног органа општине, односно пред судом надлежним за одлучивање у споровима о накнади штете.

На основу изнетог и одредаба члана 46. тач. 1) и 3) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-140/2006 од 22. октобра 2008. године

**Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител
(„Службени лист општине Тител“, број 1/06)
– чл. 1. и 6, члан 7. тач. 1, 2. и 5, чл. 12. и 16.**

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба чл. 1. и 6, члана 7. тач. 1, 2. и 5, чл. 12. и 16. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител („Службени лист општине Тител“, број 1/06).

2. Одбацује се иницијатива за оцену законитости поступка доношења Одлуке из тачке 1.

3. Одбацује се иницијатива за оцену законитости Одлуке о месним заједницама („Службени лист општине Тител“, бр. 15/2000, 1/01, 8/01, 12/01, 7/03 и 4/04).

4. Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости Предлога Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител, који је утврдила Скупштина општине Тител на седници одржаној 13. децембра 2005. године.

5. Ово решење доставити Скупштини општине Тител, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

6. Рок за давање одговора из тачке 5. овог решења је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену законитости Одлуке о месним заједницама („Службени лист општине Тител“, бр. 15/2000, 1/01, 8/01, 12/01, 7/03 и 4/04) и иницијативе за покретање поступка за оцену уставности и законитости Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител („Службени лист општине Тител“, број 1/06). У иницијативи којом се оспорава законитост Одлуке о месним заједницама се наводи да је Одлука донега пре ступања на снагу Закона о локалној самоуправи из 2002. године и Статута општине Тител, да није усаглашена са Законом и Статутом, као и да се на њих не позива.

Уставни суд је, с позивом на одредбе члана 21. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник РС“, бр. 32/91, 67/93 и 101/05), који је био на снази у време подношења иницијативе, позвао иницијатора да захтев прецизира и употпуни, тако што ће навести тачан назив акта који оспорава, назив и број службеног гласила у којем је оспорени акт објављен, разлоге оспоравања на којима заснива захтев, као и друге податке од значаја за одлучивање Уставног суда. Иницијатор је истовремено упозорен да ће, сагласно одредби члана 19. став 1. тачка 3) наведеног Закона, иницијатива бити одбачена уколико у остављеном року не поступи по допису Уставног суда.

Иницијатор је поднеском допунио иницијативу и навео да је Одлука о месним заједницама несагласна са чланом 129. Закона о локалној самоуправи којим је прописана обавеза усклађивања општих аката са овим законом, што по мишљењу иницијатора, у конкретном случају, није урађено. Такође, наводи да оспорена Одлука није усаглашена са Статутом општине Тител и понавља наводе из прве иницијативе да се оспорена Одлука у преамбули не позива на Закон о локалној самоуправи и Статут општине Тител из 2002. године. Предлаже да Уставни суд, по доношењу одлуке о несагласности Одлуке о месним заједницама са Законом о локалној самоуправи, утврди да су и остали општи правни акти који су донети на основу Одлуке о месним заједницама, несагласни са Законом о локалној самоуправи.

У иницијативама којима се оспорава уставност и законитост Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител наводи се да је Одлуку о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител донео Савет Месне заједнице, а не Скупштина општине Тител, што је, по мишљењу иницијатора, супротно одредбама члана 20. став 2, члана 29. став 1. тачка 9) и члана 30. став 2. тачка 4) Статута општине Тител („Службени лист општине Тител“, бр. 3/02 и 1/05). Иницијатор, такође, оспорава уставност и законитост поступка утврђивања Предлога одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител, наводећи да се не може поуздано утврдити да су се о Предлогу одлуке, сагласно закону и Статуту, изјашњавали одборници Скупштине општине Тител, а да у сваком случају Предлог одлуке није објављен, што је, по схватању иницијатора, супротно одредби члана 82. Статута која уређује питање објављивања општих аката. Иницијатор сматра да је члан 6. оспорене Одлуке којим је утврђено да су обвезници самодоприноса сви грађани, несагласан са

чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), који изузима примања ослобођена од пореза, односно који изузима категорију пензионера као обвезнике месног самодоприноса. Тиме, по мишљењу иницијатора, оспореном Одлуком месни самодопринос није утврђен за пензионере, земљораднике и занатлије, односно само је категорија радника – запослених обавезна да преко својих личних примања издваја овај приход, чиме је у односу на ову категорију становника месне заједнице Тител повређено уставно начело равноправности из члана 13. Устава Републике Србије.

У одговору Скупштине општине Тител се наводи да је поступак за увођење самодоприноса за подручје месне заједнице Тител спроведен у складу са одредбама Закона о локалној самоуправи и Статута општине Тител. Истиче се да је Скупштина општине утврдила Предлог одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител који није објављен у службеном гласилу, јер Законом није ни прописана обавеза објављивања Предлога одлуке. У одговору Месне заједнице Тител детаљно је описан поступак изјашњавања грађана месне заједнице о Одлуци о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител и достављена тражена документација од значаја за одлучивање у овој правој ствари, али није дат одговор на наводе из иницијатива.

Одредбом члана 112. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да ће се поступци пред Уставним судом започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончати по одредбама овог закона.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Одлука о месним заједницама („Службени лист општине Тител“, бр. 15/2000, 1/01, 8/01, 12/01, 7/03 и 4/04) донета с позивом на одредбе члана 197. став 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 49/99) и чл. 12. и 72. Статута општине Тител („Службени лист општине Тител“, бр. 11/99 и 7/2000), на седници Скупштине општине Тител од 5. децембра 2000. године. Одлука је објављена у „Службеном листу општине Тител“, број 15/2000. Одлуком су уређени образовање, подручје, организација, начин финансирања, начин обављања послова у месним заједницама и друга питања од значаја за рад месних заједница. У време важења Закона о локалној самоуправи из 1999. године Одлука је три пута мењана, а по ступању на снагу Закона о локалној самоуправи од 2002. године, Одлука је мењана још два пута.

Имајући у виду да подносилац иницијативе за оцену законитости Одлуке о месним заједницама није поступио по налогу Суда и навео разлоге оспоравања на којима заснива иницијативу, Уставни суд је, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, одбацио ову иницијативу као непотпуну. Такође, Суд је оценио да, сагласно члану 167. Устава Републике Србије, није надлежан за оцену међусобне сагласности оспорене Одлуке о меснима заједницама и Статута општине Тител.

У вези са иницијативом за оцену уставности и законитости Одлуке о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице Тител („Службени лист општине Тител“, број 1/06), Уставни суд је утврдио да су Одлуку о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител, којом се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2006. године до 31. децембра 2010. године, донели грађани месне заједнице Тител, на основу одредаба чл. 87. до 97. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04) и да су ове одредбе Закона престале да важе 1. јануара 2007. године, даном почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06). Такође је утврђено да су иницијативе за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке поднете у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Оспореном одредбом члана 6. Одлуке прописано је да су обвезници самодоприноса сви грађани чије је пребивалиште на подручју места Тител, као и сва лица која немају пребивалиште, а власници су непокретне имовине на подручју месне заједнице, а овим самодоприносом се остварују услови за боље коришћење имовине.

Полазећи од тога да је оспорена Одлука на снази и да се примењује до 31. децембра 2010. године, Уставни суд је оцену уставности и законитости материјалноправних одредаба Одлуке, сагласно одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава, вршио у односу важећи Устав и законе.

Устав од 2006. године утврђује: да послове државне управе обављају министарства и други органи државне управе одређени законом, као и да се послови државне управе и број министарстава одређују законом (члан 136. ст. 2. и 3.); да се послови јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе, буџета Републике Србије, у складу са законом, и буџета аутономне покрајине, када је аутономна покрајина поверила јединици обављање послова из своје надлежности, у складу са одлуком скупштине аутономне покрајине (члан 188. став 4.); да статuti и сви други општи акти аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са законом (члан 195. став 2.); да се закони и сви други општи објављују пре ступања на снагу (члан 196. став 1.) и да закони и сви други општи акти не могу имати повратно дејство (члан 197. став 1.).

За оцену законитости оспорене Одлуке од значаја су одредбе Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) и Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06).

Закон о локалној самоуправи из 2007. године прописује: да ради задовољавања општих, заједничких и свакодневних потреба становништва на одређеном подручју, јединице локалне самоуправе могу да образују месне заједнице или друге облике месне самоуправе, у складу са законом и статутом (члан 8); да се актима месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, у складу са статутом општине, односно града и актом о оснивању, утврђују послови које врше органи и поступак избора, организација и рад органа, начин одлучивања и друга питања од значаја за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе (члан 74.); да се средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују из средстава утврђених одлуком о буџету општине, односно града, укључујући и самодопринос (члан 75. став 1. тачка 1)).

Закон о финансирању локалне самоуправе прописује: да јединици локалне самоуправе припадају изворни приходи остварени на њеној територији укључујући и приход од самодоприноса (члан 6. тачка 15)); да одлука о увођењу самодоприноса, између осталог, садржи податке који се односе на: потребе, односно намене за које се средства прикупљају и начин враћања средстава која се остваре изнад износа који је одлуком одређен (члан 21. тач. 1) и 10)); да одлуку доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на коме се средства прикупљају (члан 23. став 1.); да новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход су буџета јединице локалне самоуправе и строго су наменског карактера (члан 31.); да ће се права и обавезе грађана које су, до дана примене овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 93. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), извршавати у складу са тим одлукама (члан 58).

Чланом 93. Закона о локалној самоуправи из 2002. године било је прописано да се основица самодоприноса уређује одлуком, с тим да ако одлуком није друкчије одређено, основицу самодоприноса чине зараде (плате) запослених, приходи од пољопривреде и шумарства и приходи од самосталне делатности, на које се плаћа

порез на доходак грађана у складу са законом који уређује порез на доходак грађана, као и вредност имовине на коју се плаћа порез на имовину, у складу са законом који уређује порез на имовину, као и да се самодопринос не може увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања.

Полазећи од члана 58. Закона о финансирању локалне самоуправе и члана 93. Закона о локалној самоуправи из 2002. године, оцена законитости одредаба оспорене Одлуке, којима су прописане основице самодоприноса врши се, поред осталог, и у односу на одредбе Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02 и 135/04), који је важио у време доношења оспорене Одлуке.

Законом о порезу на доходак грађана из 2001. године прописана су пореска ослобађања и олакшице и таксативно набројани катастарски приходи од пољопривреде и шумарства на које се не плаћа порез (члан 29.), као и пореско ослобођење за капиталне добитке (члан 79.)

Уставни суд сматра да се у односу на оспорену одредбу члана 6. Одлуке, која одређује да су обвезници самодоприноса сви грађани чије је пребивалиште на подручју месне заједнице Тител, независно од тога да ли имају и изборно право, може поставити питање њене сагласности са законом, будући да наведеном одредбом нису у потпуности прописани услови, у смислу члана 23. став 1. Закона о финансирању локалне самоуправе, који су неопходни да би ова лица могла бити обвезници самодоприноса. У вези са наводом да оспорени члан 6. Одлуке не садржи одредбу којом би се утврдила лица која се ослобађају обавеза плаћања самодоприноса, Уставни суд је утврдио да је Законом о финансирању локалне самоуправе прописано да одлука о самодоприносу садржи податке о наведеним лицима, при том не одређујући која су то лица, па је, по оцени Суда, учесницима увођења самодоприноса остављено да процене да ли на подручју за које се уводи самодопринос има лица која треба ослободити обавезе плаћања самодоприноса и зависно од тога одлука о самодоприносу ће садржати одредбу о ослобађању појединих грађана од плаћања наведене обавезе или уколико таквих лица нема, таква одредба се, по логици ствари, изоставља, тј. не представља обавезан елемент одлуке о самодоприносу.

Одредбом члана 54. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да у поступку оцењивања уставности и законитости, Уставни суд није ограничен захтевом овлашћеног предлагача, односно иницијатора.

У поступку оцене уставности и законитости оспорене Одлуке у целини у односу на наведене одредбе Устава и закона, могу се поставити следећа уставноправна питања:

– да ли су одредба члана 1. оспорене Одлуке којом је прописано да се самодопринос уводи за период од 1. јануара 2006. године до 31. децембра 2010. године и одредба члана 16. оспорене Одлуке којом је прописано да одлука ступа на снагу даном доношења, а да ће се примењивати од 1. јануара 2006. године и да ће се објавити у „Службеном листу општине Тител“, у сагласности са одредбама члана 196. став 1. и члана 197. став 1. Устава којима је утврђена обавеза објављивања општег акта пре ступања на снагу и утврђена забрана повратног дејства општег акта, имајући у виду да је Одлука донета 30. децембра 2005. године, објављена 23. јануара 2006. године, а примењује се од 1. јануара 2006. године;

– да ли је одредба члана 7. тачка 1. оспорене Одлуке којом је прописано да се самодопринос уводи на плате радника и друга примања која имају карактер личних примања, а на које се не плаћа порез у сагласности са чланом 58. Закона о финансирању локалне самоуправе, из разлога што се на основу члана 93. Закона о локалној самоуправи из 2002. године, самодопринос није могао увести на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања; у том смислу се поставља и питање

законитости одредбе члана 7. тачка 2. оспорене Одлуке којом је прописано да се самодопринос уводи на приходе од пољопривреде и шумарства (катастарски приход), без изузимања оних прихода на које се, у смислу члана 29. Закона о порезу на доходак грађана, не плаћа порез на катастарски приход од пољопривреде и шумарства, као и одредбе члана 7. тачка 5. оспорене Одлуке којом је прописано да се самодопринос уводи на капиталне добитке, без изузимања оних прихода на које се, у смислу члана 79. Закона о порезу на доходак грађана, не плаћа порез на капиталне добитке;

– да ли је одредба члана 12. оспорене Одлуке којом је прописано да уколико се у време важења оспорене одлуке прикупе већи износи средстава, иста ће се трошити сразмерно наменама утврђеним чланом 5. Одлуке, сагласна члану 21. тачка 10) Закона о финансирању локалне самоуправе, с обзиром на то да средства самодоприноса остварена преко њиховог укупног износа одређеног одлуком, морају бити враћена обвезницима самодоприноса.

Како Устав утврђује принцип да општи акти јединица локалне самоуправе морају бити у сагласности са законом (члан 195. став 2.), истовремено се поставља и питање сагласности оспорених одредаба Одлуке са Уставом.

Имајући у виду садржину отворених питања, Уставни суд је, на основу одредбе члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, покренуо поступак за оцену уставности и законитости одредаба чл. 1. и 6, члана 7. тач. 1, 2. и 5, чл. 12. и 16. Одлуке.

Из навода једне од иницијатива произлази да се њоме, између осталог, оспорава законитост поступка доношења оспорене Одлуке о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице Тител. У уставносудском поступку оцена законитости поступка доношења општег акта врши се у односу на закон који је представљао правни основ за доношење тог акта.

С обзиром на то да су престале да важе одредбе Закона о локалној самоуправи из 2002. године, које су биле правни основ за доношење оспорене Одлуке и у односу на који је тражена оцена законитости, Уставни суд је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, одбацио иницијативу у делу којим се тражи оцена законитости поступка доношења оспорене Одлуке, због непостојања процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

У вези са захтевом да Уставни суд оцени уставност и законитост Предлога Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител, у смислу обавезе објављивања у службеном гласилу, у поступку се као претходно поставило питање правне природе Предлога одлуке о самодоприносу, тј. да ли је наведени акт, општи правни акт који, у смислу члана 167. Устава, подлеже оцени уставности и законитости. Суд је оценио да предлог одлуке о самодоприносу представља технички акт, чији поступак утврђивања представља једну фазу у поступку доношења одлуке о самодоприносу. С обзиром на то да предлог одлуке о самодоприносу представља акт којим се уобличава одлука о самодоприносу као општи акт, Уставни суд није надлежан да, на основу одредаба члана 167. Устава, оцењује уставност и законитост оспореног Предлога, па је сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, решио као у тачки 4. изреке.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тач. 1), 3) и 4) и члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду, као и одредаба члана 82. став 1. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-66/2006 од 18. децембра 2008. године

**Правилник о мерилима за утврђивање цене услуга у основној школи
(„Службени гласник РС“, број 42/93)
– члан 11. став 1.**

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену законитости одредбе члана 11. став 1. Правилника о мерилима за утврђивање цене услуга у основној школи („Службени гласник РС“, број 42/93).

2. Ово решење доставити Министарству просвете, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

3. Рок за давање одговора из тачке 2. овог решења је 30 дана од дана пријема овог решења.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости одредбе члана 11. став 1. Правилника наведеног у изреци. У иницијативи се истиче да се оспореним Правилником регулишу мерила за утврђивање цене услуга зависно од броја одељења у школи. Наводи се да је оспореном одредбом члана 11. став 1. Правилника прописано да школа са 24, односно 32 одељења има секретара школе, те се износи мишљење да је наведена одредба у супротности са Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05), којим је уређен положај секретара школе – установе на тај начин да секретара мора имати свака школа – установа, без обзира на број одељења. Иницијатор указује на то да је одредбом члана 153. Закона о основама система образовања и васпитања прописано да се подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона примењују само ако нису у супротности са овим законом, до доношења прописа на основу овог закона. Поред овога, иницијатор наводи да је Министарство просвете и спорта дало Мишљење (објављено у „Просветном прегледу“, број 2322 од 30. новембра 2006. године) „да свака школа треба да има секретара са пуним радним временом (без обзира на број одељења), као и када је у питању директор школе“.

На основу одредаба чл. 33. и 34. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), Суд је дописом од 20. новембра 2008. године доставио иницијативу Министарству просвете, ради давања одговора на иницијативу. У остављеном року Министарство је Уставном суду доставило текст оспореног Правилника, уз обавештење да је Правилник и даље на снази и да су у току његове измене „у оквиру којих је предложена и измена одредбе члана 11. Правилника“.

У поступку пред Уставним судом утврђено је следеће:

Правилник о мерилима за утврђивање цене услуга у основној школи („Службени гласник РС“, број 42/93) донео је министар просвете, на основу одредбе члана 139. став 1. Закона о основној школи („Службени гласник РС“, број 50/92). Оспорени општи акт је на снази.

Одредбом члана 11. став 1. Правилника прописано је да школа са 24, односно 32 одељења има секретара школе.

Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05) уређују се, поред осталог,

оснивање, организација, финансирање и надзор над радом установа образовања и васпитања (члан 1.), при чему се под појмом установа подразумевају и основне и средње школе. У делу који се односи на органе и организацију установе, Закон одредбама члана 67. уређује правни положај секретара установе тако што: предвиђа да управне, нормативно-правне и друге правне послове у установи обавља секретар (став 1.); прописује услове за обављање послова секретара (став 2.); прописује положен стручни испит за секретара као посебан услов за обављање ових послова (став 3.) и уређује друга питања везана за овај посебан услов (ст. 4. до 7.). Одредбом члана 153. Закона, којом се уређује прелазни режим након ступања на снагу овог закона, прописано је да се подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона, примењују ако нису у супротности са овим законом, до доношења прописа на основу овог закона.

Одредбама члана 67, као ни другим одредбама Закона о основама система образовања и васпитања нису прописани било какви критеријуми (број одељења или др.) у зависности од којих школа има или нема секретара, нити је Законом дато овлашћење за њихово прописивање подзаконским актом. Како у свакој школи и другој васпитно-образовној установи постоје управни, нормативно-правни и други правни послови, према оцени Суда, из наведених законских одредаба произлази да за сваку установу треба обезбедити да ову врсту послова обавља секретар који је лице које испуњава прописане услове. С обзиром на то да је обим наведених послова објективно условљен величином установе, Суд је оценио да би предмет уређивања подзаконског прописа могао бити само начин на који се организује њихово обављање.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да се основано може поставити питање сагласности одредбе члана 11. став 1. Правилника о мерилима за утврђивање цене услуга у основној школи са одредбом члана 67. Закона о основама система образовања и васпитања, те да има основа да се, сагласно одредби члана 53. став 1. Закона о Уставном суду, покрене поступак за оцену законитости наведене одредбе Правилника.

С обзиром на наведено, Уставни суд је, на основу одредаба члана 33. став 1, члана 34. став 1. и члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-8/2007 од 18. децембра 2008. године

**Одлука о изменама и допунама Одлуке о ближим критеријумима,
мерилима, висини, начину и роковима плаћања накнаде за
коришћење грађевинског земљишта на подручју општине Мајданпек
(„Службени гласник општина“, број 12/07)**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости Одлуке о изменама и допунама Одлуке о ближим критеријумима, мерилима, висини, начину и роковима плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта на

подручју општине Мајданпек („Службени гласник општина“, број 12/07), коју је донела Скупштина општине Мајданпек.

2. Ово решење доставити Скупштини општине Мајданпек, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

3. Рок за давање одговора из тачке 2. овог решења је 15 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке о изменама и допунама Одлуке о ближим критеријумима, мерилима, висини, начину и роковима плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта на подручју општине Мајданпек („Службени гласник општина“, број 12/07), коју је донела Скупштина општине Мајданпек, у делу који се односи на висину накнаде која се плаћа за објекте у области адвокатуре. У иницијативи се наводи да је одредбом члана 1. Одлуке измењен и допуњен члан 5. Одлуке, тако што је у табели под редним бројем 12. прописана вишеструко увећана накнада у односу на накнаду прописану одредбама раније важеће Одлуке. Оваквим прописивањем је, по мишљењу иницијатора, повређен члан 21. став 1. Устава Републике Србије, јер су адвокати у овој општини стављени у неједнак и дискриминисан положај у односу на адвокате у другим општинама, а прописано повећање износа накнаде је несагласно и са одредбом члана 77. став 4. Закона о планирању и изградњи, која висину накнаде везује за ниво уређености грађевинског земљишта, што у овом случају није поштовано.

У одговору доносиоца акта истиче се да је оспорена Одлука донета у складу са надлежностима општине утврђеним одредбама члана 190. Устава, а на основу овлашћења из члана 7. Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06), члана 30. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 9/07, 33/04 и 135/04) и члана 77. став 5. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06). Указује се да је у дужем периоду висина накнаде одржавана на ниском нивоу, што је резултирало пропадањем објеката комуналне инфраструктуре, те да је прописивањем висине накнаде као изворног прихода општине, поштована и одредба члана 91. став 2. Устава којом је прописано да је обавеза плаћања накнаде општа и да се заснива на економској моћи обвезника. У вези са динамиком доношења општинских прописа којима се мења висина накнаде, општина наводи да пре доношења основног текста Одлуке у марту 2005. године, висина накнаде није била усклађивана са растом цена на мало, па је после доношења Одлуке спроведена кампања за ангажовање свих потенцијалних извора средстава за унапређење објеката комуналне инфраструктуре.

У спроведеном поступку утврђено је да је Одлука о ближим критеријумима, мерилима, висини, начину и роковима плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта на подручју општине Мајданпек („Службени лист општина“, број 3/05) донета 2005. године, да су њоме прописани критеријуми за утврђивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта (члан 2.), те да је одредбом члана 5. Одлуке прописана висина накнаде изражена у бодовима према мерилима која се односе на зону у којој се објекти налазе и намену коришћења објеката, а што је исказано у табеларном прегледу. Ова одлука претрпела је измене и допуне објављене у „Службеном листу општина“, бр. 7/05, 4/06, 3/07 и 12/07, при чему су одредбе Одлуке којима се утврђује висина накнаде (члан 50. Одлуке) у току 2007. године мењане два пута, а предмет овог поступка су последње измене и допуне у којима се, чланом 1. мења члан 5. основног текста Одлуке, тако што се прописује да се мерила за

вредновање критеријума из члана 2. ове одлуке, као и релативни односи, по зонама и намени коришћења, изражавају у бодовима по једном м², у месечном износу, и следи табела којом су приказани износи накнаде за различите врсте обвезника (према делатности, површини, односно намени објекта) и зависно од зоне (I–V). У оквиру редног броја 12, алинеја 1. прописана је и накнада и за „објекте у области адвокатуре“.

Устав Републике Србије утврђује: да се средства из којих се финансирају надлежности Републике Србије, аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, обезбеђују из пореза и других прихода утврђених законом, а да је обавеза плаћања пореза и других дажбина општа и да се заснива на економској моћи обвезника (члан 91.); да Република Србија уређује и обезбеђује систем локалне самоуправе (члан 97. став 3.); да се послови општине као јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединице локалне самоуправе у складу са законом (члан 188. ст. 1. и 4.); да општина преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење грађевинског земљишта (члан 190. став 1. тачка 2.) и да скупштина општине доноси опште акте из своје надлежности (члан 191. став 2.).

Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06), уређујући накнаду за коришћење грађевинског земљишта, одредбама члана 77. прописује, поред осталог, да се висина накнаде за коришћење грађевинског земљишта утврђује у зависности од обима и степена уређености земљишта, његовог положаја у насељу, опремљености земљишта објектима друштвеног стандарда, саобраћајне повезаности са локалним односно градским центром, радним зонама и другим садржајима у насељу, односно погодностима које земљиште има за кориснике (став 4.) и утврђује да ближе критеријуме, мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде прописује општина односно град, односно град Београд (став 5.).

Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07) утврђује: да се финансирање локалне самоуправе уређује законом (члан 15. став 1.); да општина преко својих органа, у складу са Уставом и законом, утврђује начин и мерила за одређивање висине локалних такси и накнада, уређује и обезбеђује вршење послова уређења и коришћења грађевинског земљишта и утврђује висину накнаде за уређивање и коришћење грађевинског земљишта (члан 20. тач. 4) и 8)); да скупштина општине, у складу са законом, утврђује начин и мерила за одређивање висине локалних такси и накнада, уређује коришћење грађевинског земљишта, утврђује накнаду за уређивање и коришћење грађевинског земљишта (члан 32. тач. 3), 5) и 14)).

Закон о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) одређује да су изворни приходи они приходи чију стопу, односно начин и мерила за утврђивање висине износа утврђује јединица локалне самоуправе, при чему се законом може ограничити висина пореске стопе, односно утврдити највиши и најнижи износ накнаде, односно таксе (члан 2. тачка 1)). Накнаду за коришћење грађевинског земљишта Закон утврђује као изворни приход јединице локалне самоуправе (члан 6. тачка 5)). Одредбама члана 7. Закон прописује да стопе изворних прихода, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такси и накнада утврђује скупштина јединице локалне самоуправе својом одлуком, у складу са законом, да се та одлука доноси након одржавања јавне расправе, да се може мењати највише једанпут годишње, и то у поступку утврђивања буџета за наредну годину, односно, изузетно и у случају доношења, односно измене закона или другог прописа којим се уређују изворни приходи.

Из изложене садржине одредаба Устава и закона, Уставни суд је оценио да оспорена одредба Одлуке у материјалноправном погледу уређује питања из надлежности општине која се односе на утврђивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта. Отуда разлог истакнут у иницијативи, да превисока накнада

ствара неравноправан и дискриминисан положај за носиоце адвокатске делатности у односу на исту категорију обвезника накнаде у другим општинама и да повећање накнаде није у сразмери са фактичким стањем уређености грађевинског земљишта, није од значаја за утврђивање неуставности и незаконитости, јер, по оцени Суда, Устав не предвиђа тај критеријум за утврђивање висине накнаде, а Уставни суд не одлучује о фактичком односу који чини домен примене прописа.

Имајући у виду да се наведене одредбе Закона о финансирању локалне самоуправе, који је ступио на снагу 27. јула 2006. године, примењују од 1. јануара 2007. године, основано се поставља питање сагласности оспорене Одлуке са одредбама закона које условљавају доношење одлуке обавезним одржавањем претходне јавне расправе, дозвољавају само једну промену одлуке у току године, и то у поступку утврђивања буџета јединице локалне самоуправе за наредну годину, те изузетно од правила једнократне измене, дозвољавају додатну измену у случају доношења или измене закона или другог прописа којим се уређују изворни приходи јединице локалне самоуправе.

Будући да је Скупштина општине Мајданпек извршила измене и допуне Одлуке у марту и јулу 2007. године, не изјашњавајући се у одговору на иницијативу о битној чињеници да ли су за доношење оспорене Одлуке били испуњени и услови из члана 7. Закона о финансирању локалне самоуправе, Уставни суд је, у смислу члана 53. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), донео решење о покретању поступка за оцену уставности и законитости оспорене Одлуке.

На основу одредбе члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду и одредаба члана 82. тачка 10) и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-104/2008 од 13. новембра 2008. године

**Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта
(„Службени лист општина“, број 7/06)
– члан 7. став 3, члан 19, члан 21. став 2. и члан 22.**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 7. став 3, члана 19, члана 21. став 2. и члана 22. Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта („Службени лист општина“, број 7/06), коју је донела Скупштина општине Зајечар.

2. Решење из тачке 1. доставити Скупштини општине Зајечар, ради давања одговора.

3. Рок за давање одговора је 30 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта („Службени лист општина“,

број 7/06), коју је донела Скупштина општине Зајечар. У иницијативи се наводи да Одлука није у складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о локалној самоуправи у делу који се односи на овлашћење савета месне заједнице да утврђује износ накнаде за коришћење грађевинског земљишта (члан 7.), односно да даје предлог за одређивање вредности бода (члан 22.). Такође се наводи да је пољопривредно добро „Салаш“ у прошлости финансирао изградњу објеката комуналне инфраструктуре за своје потребе и потребе Месне заједнице Салаш па, по мишљењу иницијатора, нема правног основа за наплату накнаде по слободној процени која није у сразмери са висином уложених средстава, при чему се објекти подносиоца иницијативе воде као индустријски, иако се предузеће „Салаш“ ДОО не бави индустријском производњом.

У одговору доносиоца акта наводи се да је оспорена Одлука донета на основу члана 77. став 5. Закона о планирању и изградњи којим је дато овлашћење општини да прописује ближе критеријуме, мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта, те да је донета у сагласности са чланом 78. став 1. тачка 4. тада важећег Закона о локалној самоуправи. Доносилац акта није доставио Суду оспорену Одлуку са припадајућим табелама, као саставним делом Одлуке.

Уставом Републике Србије утврђено је: да се средства из којих се финансирају надлежности Републике Србије, аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, обезбеђују из пореза и других прихода утврђених законом и да је обавеза плаћања пореза и других дажбина општа и заснива се на економској моћи обвезника (члан 91.); да се послови општине као јединице локалне самоуправе финансирају из изворних прихода јединица локалне самоуправе, у складу са законом (члан 188. ст. 1. и 4.); да општина преко својих органа, у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење грађевинског земљишта (члан 190. став 1. тачка 2.) и да скупштина општине доноси опште акте из своје надлежности (члан 191. став 2.).

Накнада за коришћење грађевинског земљишта уређена је Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06), тако што су чланом 77. Закона утврђени обвезници накнаде за коришћење изграђеног и неизграђеног јавног грађевинског земљишта и осталог грађевинског земљишта у државној својини (ст. 1. до 3.), прописани су критеријуми и мерила за утврђивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта (став 4.), дато је овлашћење општини, односно граду, односно граду Београду да прописује ближе критеријуме, мерила, висину, начин и рокове плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта у државној својини (став 5.) и одређен је начин принудне наплате накнаде (став 6.). У односу на остало изграђено и неизграђено грађевинско земљиште које није у државној својини, одредбом члана 78. Закона прописано је да се накнада плаћа и за коришћење тог земљишта, ако је средствима општине, односно другим средствима у државној својини опремљено основним објектима комуналне инфраструктуре (електрична мрежа, водовод, приступни пут и сл.), као и то да се накнада плаћа и у случају ако се остало неизграђено земљиште не приведе намени, односно не понуди на откуп општини ради привођења намени, у року од две године од дана доношења урбанистичког плана (ст. 1. и 2.). У погледу утврђивања обавезе плаћања накнаде из ст. 1. и 2. овог члана Закона, мерила, висине, начина и рокова плаћања, као и принудне наплате накнаде, одредбом става 3. члана 78. Закона утврђена је сходна примена одредаба члана 77. Закона.

Законом о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 62/06) утврђено је да су изворни приходи они приходи чију стопу, односно начин и мерила за утврђивање висине износа утврђује јединица локалне самоуправе, при чему се законом може ограничити висина пореске стопе, односно утврдити највиши и

најнижи износ накнаде, односно таксе (члан 2. тачка 1)). Накнаду за коришћење грађевинског земљишта Закон утврђује као изворни приход (члан 6. тачка 5)). Одредбама члана 7. Закона прописано је да стопе изворних прихода, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такси и накнада утврђује скупштина јединице локалне самоуправе својом одлуком, у складу са законом, да се та одлука доноси након одржавања јавне расправе, да се може мењати највише једанпут годишње, и то у поступку утврђивања буџета за наредну годину, односно изузетно и у случају доношења, односно измене закона или другог прописа којим се уређују изворни приходи.

Будући да из изложених одредаба Устава и закона произлази овлашћење и надлежност општине за утврђивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта која представља њен изворни приход, Уставни суд је оценио да се основано може поставити питање уставности и законитости Одлуке у делу који се односи на преношење овог овлашћења у надлежност савета месних заједница.

Имајући у виду да се, по оцени Суда, основано може поставити и питање уставности и законитости одредбе члана 19. Одлуке којом је предвиђено ослобађање од плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта, јер таква могућност није прописана законом, Суд је, у смислу члана 53. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), донео решење о покретању поступка за оцену уставности и законитости одредаба оспорене Одлуке наведених у тачки 1. изреке.

На основу одредаба члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду и члана 82. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-92/2008 од 11. децембра 2008. године

**Правилник о начину обрачуна и исплате зарада запослених у
стоматолошкој здравственој заштити Дома здравља Лесковац,
број 1897 од 30. новембра 2007. године**

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Покреће се поступак за оцену законитости Правилника о начину обрачуна и исплате зарада запослених у стоматолошкој здравственој заштити Дома здравља Лесковац, број 1897 од 30. новембра 2007. године.

2. Ово решење доставити Дому здравља Лесковац, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

3. Рок за давање одговора из тачке 2. овог решења је 30 дана од дана пријема решења.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Правилника наведеног у изреци. У иницијативи се истиче да је оспорени Правилник у супротности са одредбама чл. 3, 8, 9, 10. и 107. Закона о раду („Службени гласник РС“,

бр. 24/05 и 61/05), као и одредбама члана 172. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС“, број 107/05). Међутим, како се не наводе одредбе Устава Републике Србије за које се сматра да су повређене оспореним Правилником, ова иницијатива се искључиво односи на оцену законитости оспореног акта. Поред овога, у иницијативи се истиче да је доношење Правилника само за један део организационе целине Дома здравља Лесковац у супротности са одредбама чл. 3, 8, 9. и 10. Закона о раду којим је одређен међусобни однос закона, колективних уговора, правилника о раду и уговора о раду. Наиме, истиче се да је Управни одбор Дома здравља Лесковац, мимо наведених законских прописа, регулисао питање обрачуна исплате зарада само за део Дома здравља Лесковац (стоматолошку службу), иако у оквиру своје организационе целине има више организационих делова на које се Правилник не односи. У иницијативи се посебно наглашава да су зараде запослених у здравственим установама регулисане Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, број 34/01), односно одговарајућом уредбом Владе, те да износи зарада предвиђени овим прописима представљају минимум зараде која се мора исплатити у здравственим установама, а да се већи износи зарада и начин вредновања радног учинка, као елемента за одређивање зарада, морају претходно уредити колективним уговором у здравственој установи. Иницијатор, такође, сматра да се одредбама чл. 10. и 11. Правилника не уређују критеријуми и елементи на основу којих се укупан износ средстава од пружених услуга у току једног месеца умањује, нити критеријуми и мерила за деобу зарада на основу радног учинка.

На захтев Уставног суда, доносилац оспореног акта је доставио одговор у коме је истакао да је доношењем Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, број 107/05), почев од 2006. године, дошло до промене у финансирању стоматолошке здравствене заштите, јер је смањен велики број здравствених услуга у стоматолошкој заштити које падају на терет Републичког завода за здравствено осигурање, односно да је уведен велики број услуга које се финансирају на терет пацијената. Указује се на то да је до априла 2007. године исплата свим радницима стоматологије вршена у складу са Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, а да се после доношења Закона о здравственом осигурању на општу стоматологију не примењује наведена уредба, јер се највећи број услуга које она пружа не финансира из доприноса за обавезно здравствено осигурање. Даље се наводи да су стоматолошке услуге које се финансирају из доприноса за обавезно здравствено осигурање обухваћене чланом 41. Закона о здравственом осигурању и чланом 12. Правилника о садржају и обиму права на здравствену заштиту, а то су услуге које врше дечија и превентивна стоматологија, при чему су радници из овог дела стоматолошке службе изузети из Правилника и плату примају на основу Уредбе.

У спроведеном поступку пред Уставним судом утврђено је следеће:

Оспорени Правилник о начину обрачуна и исплате зарада у стоматолошкој здравственој заштити донео је Управни одбор Дома здравља Лесковац, с позивом на одредбе члана 107. став 3. Закона о раду, члана 61. Закона о здравственом осигурању и члана 26. Статута Дома здравља Лесковац. Чланом 107. Закона о раду прописано је: да се основна зарада одређује на основу услова утврђених правилником, потребних за рад на пословима за које је запослени закључио уговор о раду и временаведеног на раду (став 1.); да се радни учинак одређује на основу квалитета и обима обављеног посла, као и односа запосленог према радним обавезама (став 2.); да се општим актом утврђују елементи за обрачун и исплату основне зараде и зараде по основу радног учинка из ст. 1. и 2. овог члана (став 3.). Одредбом члана 61. став 1. тачка 11. Закона о здравственом осигурању прописано је да се осигураним лицима у

оквиру обавезног здравственог осигурања не обезбеђује здравствена заштита која обухвата стоматолошке услуге које нису утврђене као право из обавезног здравственог осигурања у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Оспореним одредбама Правилника прописано је: да се овим правилником уређује начин стицања средстава за рад стоматолошке службе Дома здравља Лесковац (члан 1.); да се стоматолошка служба финансира средствима наплаћеним од РЗЗО – Филијала Лесковац на основу пружених стоматолошких услуга које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања и средствима оствареним пружањем осталих стоматолошких услуга по ценовнику (члан 2.); да се средства финансирања могу остваривати и на други начин, у складу са законом (члан 3.); да се средства уплаћују на посебан рачун Дома здравља Лесковац, која су намењена за рад стоматолошке службе и у друге сврхе се не могу користити (члан 4.); да се зарада запослених у стоматолошкој делатности састоји од основне зараде, дела зараде за рад на учинак и увећане зараде (члан 5.); да се износ основне зараде запосленог утврђује као минимална зарада и да запослени имају право на основну зараду у висини минималне зараде за стандардни учинак и пуно радно време (члан 6.); да је запослени остварио стандардни учинак уколико је пружањем стоматолошких услуга остварио средства у висини своје бруто минималне зараде и бруто минималне зараде за тим са којим ради (члан 7.); да ће се запосленом који не оствари стандардни учинак износ основне зараде одредити сразмерно оствареном учинку, а ако не остварује стандардни учинак у периоду дужем од 6 месеци, установа му може отказати уговор о раду (чл. 8. и 9.).

Осталим одредбама Правилника, поред осталог, утврђено је: да се део зараде за рад на учинак добија тако што се укупан износ средстава остварених пружањем стоматолошких услуга у току једног месеца умањује за износе основних зарада, накнада за годишњи одмор, боловање, путне трошкове, зараде шалтерских радника, 1/2 зараде главне сестре, трошкове материјала и техничког одржавања опреме, с тим да се овако добијени износ распоређује запосленима на име зарада по основу радног учинка, сразмерно њиховом процентуалном учешћу у укупно оствареним средствима (члан 10. ст. 1. и 2.); да се средства деле тако да код зубно-протетских услуга доктору специјалисти припада 48,30%, зубном техничару 26,8% и стоматолошкој сестри 24,89% остварених средстава, да код орално-хируршких услуга доктору специјалисти припада 66%, а стоматолошкој сестри 34% остварених средстава, да код осталих стоматолошких услуга доктору специјалисти припада 66%, а стоматолошкој сестри 34%, односно доктору стоматологије 62,62%, а стоматолошкој сестри 37,38% остварених средстава (члан 11.); да зарада коју запослени оствари на основу основне зараде, зараде за радни учинак и увећане зараде не може прећи износ зараде коју би запослени остварио применом Уредбе о коефицијентима (члан 12.); да ради обављања организационих и послова руковођења Дом здравља Лесковац обезбеђује 1/2 средстава за зараду начелника и главне сестре стоматолошке службе, а преостали износ средстава за исплату зараде начелник службе остварује својим радом пружањем стоматолошких услуга, док ће се главној сестри друга половина зараде исплатити у висини просечне зараде осталих стоматолошких сестара.

Законом о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 71/94 и 79/05) прописано је да се ради обезбеђивања остваривања права утврђених законом и остваривања другог законом утврђеног интереса у области здравствене заштите оснивају установе, с тим што се делатности, односно послови којима се не обезбеђује остваривање законом утврђених права и остваривање другог законом утврђеног интереса не обављају као јавне службе у смислу овог закона (члан 3. ст. 1. и 2.). Одредбом члана 21. Закона Управни одбор установе је овлашћен да: 1) доноси статут

установе; 2) одлучује о пословању установе; 3) усваја извештај о пословању и годишњи обрачун; 4) доноси програм рада установе; 5) одлучује о коришћењу средстава, у складу са законом и 6) врши и друге послове утврђене актом о оснивању и статуту.

Законом о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 107/05 и 109/05) уређена су права из обавезног здравственог осигурања запослених и других грађана обухваћених обавезним здравственим осигурањем и финансирање обавезног здравственог осигурања, добровољно здравствено осигурање и друга питања од значаја за систем здравственог осигурања. Одредбом члана 47. став 1. овог закона дато је овлашћење Републичком заводу за здравствено осигурање да за сваку календарску годину доноси општи акт којим уређује садржај, обим и стандард права на здравствену заштиту из обавезног осигурања из члана 45. овог закона за поједине врсте здравствених услуга и поједине врсте болести, проценат плаћања из средстава обавезног здравственог осигурања до пуног износа цене здравствене услуге, као и проценат плаћања осигураног лица, а у смислу одредбе става 6. овог члана, Влада даје сагласност на поменути акт. Према ставу 2. истог члана Закона, општи акт мора бити усклађен са планом здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања и годишњим финансијским планом Републичког завода. На основу овог законског овлашћења, Управни одбор Републичког завода је донео Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2007. годину („Службени гласник РС“, број 1/07).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05) прописано је да се права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада уређују законом (овим и посебним законом), у складу са ратификованим међународним конвенцијама, као и колективним уговором и уговором о раду, а правилником о раду, односно уговором о раду само када је то законом одређено (члан 1.). Колективни уговор настаје као резултат преговарања између послодавца и синдиката и њиме се, у складу са законом, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа и међусобни однос учесника колективног уговора (члан 2. став 1. Закона). Правилник о раду је општи акт послодавца којим се, у складу са законом, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, с тим што је послодавац овлашћен да правилником о раду, односно уговором о раду уређује односе из области радних односа само у следећим случајевима: 1) ако код послодавца није основан синдикат или ниједан синдикат не испуњава услове репрезентативности или није закључен споразум о удруживању у складу са овим законом; 2) ако ниједан учесник колективног уговора не покрене иницијативу за почетак преговора ради закључивања колективног уговора; 3) ако учесници колективног уговора не постигну сагласност за закључивање колективног уговора у року од 60 дана од дана закључења преговора; 4) ако синдикат у року од 15 дана од дана достављања позива за почетак преговора за закључивање колективног уговора не прихвати иницијативу послодавца (члан 2. став 2. Закона). Правилник о раду мора бити у сагласности са законом и не може да садржи одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом, односно могу да се утврде већа права и повољнији услови рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није другачије уређено (члан 8. Закона). Сагласно одредбама чл. 3. и 4. Закона о раду, правилник престаје да важи даном ступања на снагу колективног уговора код послодавца. Одредбама чл. 9. и 11. истог закона прописано је да ако општи акт и поједине његове одредбе утврђују неповољније услове рада од услова утврђених законом примењују се одредбе закона, а да су поједине одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених законом и општим актом, односно које се заснивају на нетачном обавештењу од стране послодавца о појединим

правима, обавезама и одговорностима запосленог ништаве, с тим што се ништавост одредаба уговора о раду утврђује пред надлежним судом, а право да се захтева утврђивање ништавости не застарева.

Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, број 107/05), као посебан закон којим се уређују систем здравствене заштите, организација здравствене службе, права и обавезе пацијената, као и друга питања од значаја за организацију и спровођење здравствене заштите, прописао је да здравствена установа (што значи и дом здравља), односно приватна пракса може стицати средства за рад од: 1) организација здравственог осигурања; 2) буџета; 3) продаје услуга и производа који су у непосредној вези са здравственом делатношћу здравствене установе; 4) обављања научноистраживачке и образовне делатности; 5) издавања у закуп слободних капацитета; 6) легата; 7) поклона; 8) завештања (члан 159.). Према члану 160. овог закона, здравствена установа, односно приватна пракса стиче средства за рад од организација здравственог осигурања закључивањем уговора о пружању здравствене заштите, у складу са законом којим се уређује здравствено осигурање. Одредбом члана 172. Закона прописано је да се права, дужности и одговорности запослених у здравственој установи, односно приватној пракси остварују у складу са прописима о раду, ако овим законом није другачије одређено.

Са друге стране, Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01 и 62/05) уређен је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање (члан 1. тачка 4)), а плате се одређују множењем основице са коефицијентом, са могућношћу додатка на плату. Према члану 3. Закона, основицу за обрачун плата утврђује Влада, а сагласно члану 4. Закона коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему. Одредбом члана 8. став 1. овог закона Влада је овлашћена да својим актом утврђује коефицијенте за обрачун и исплату плата, па је, у реализацији овог законског овлашћења, Влада донела Уредбу о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01, 15/02, 30/02, 32/02, 69/02, 78/02, 61/03, 121/03, 130/03, 67/04, 120/04, 5/05, 26/05, 81/05, 105/05, 109/05, 27/06, 32/06, 58/06, 82/06, 106/06, 10/07, 40/07, 60/07, 91/07, 106/07, 7/08, 9/08, 24/08, 26/08, 31/08, 44/08 и 54/08). У тачки 13. ове уредбе утврђени су коефицијенти и за запослене у здравственим установама међу којима су и супспецијалистички послови и специјалистички послови у домовима здравља, послови здравствених радника стоматологије, специјализовани послови у зубној техници, као и други послови у стоматолошкој заштити.

Имајући у виду решења садржана у наведеним законима, постављају се као спорна следећа правна питања:

1) да ли се одредбе Закона о раду о правима, дужностима и одговорностима запослених, у смислу упућујуће одредбе из члана 172. Закона о здравственој заштити, односе и на питања зарада запослених у здравственим установама, те да ли се у том смислу зараде запослених одређују сагласно одредбама Закона о раду – закључивањем колективних уговора (појединачних, посебних и гранских), као и закључивањем уговора о раду, односно сагласно одредбама правилника о раду, или се одредбе Закона о раду односе на сва права (од заснивања до престанка радног односа) осим права на зараду, јер је питање зарада запослених у здравственим установама уређено посебним законом и прописима донетим за основу закона (Законом о платама у државним органима и јавним службама и Уредбом донетом на основу тог закона);

2) да ли се на зараде запослених у здравственој заштити примењују одредбе Закона о раду и одредбе Закона о платама у државним органима и јавним службама (укључујући и Уредбу) у зависности од тога из којих извора се обезбеђују финансијска средства (да ли из доприноса за обавезно здравствено осигурање, односно буџета или пружањем здравствених услуга на тржишту).

Како питање зараде запослених у здравственим установама није уређено на целовит и консеквентан начин (донет је Закон о здравственој заштити као специјалан и каснији закон у односу на Закон о платама у државним органима и јавним службама и одговарајућу Уредбу, а који упућује одредбом члана 172. на примену Закона о раду), а да Законом и другим прописима није уређен никакав прелазни режим, нити су извршене промене у Закону о платама у државним органима и јавним службама, то има за последицу различито тумачење наведених законских и других прописа у овој области и негативно се одражава на остваривање права на правичну накнаду за рад одређених категорија запослених у здравственој заштити, као једно од најважнијих Уставом зајемчених права (члан 60. став 4. Устава). У прилог томе говоре и бројне иницијативе упућене овом суду у којима се указује на проблеме зарада запослених у стоматолошкој заштити, а нарочито наглашава да након доношења Закона о здравственом осигурању и Закона о здравственој заштити, релевантни прописи у области зарада запослених у здравственој заштити који обављају јавну службу (Закон о платама и Уредба о коефицијентима) нису претрпели никакве измене, што значи да су и даље на снази и да их треба примењивати. Такође, Закон о здравственој заштити није ближе уредио, нити утврдио овлашћење Влади, односно другом државном органу или организацији која врши јавна овлашћења за доношење подзаконског акта, ради извршавања одредбе члана 172. овог закона.

Оцена законитости оспореног Правилника, по оцени Уставног суда, захтева одговор на изложена правна питања, будући да од тога зависи и примена одредаба наведених закона на одређене категорије запослених у здравственој, односно стоматолошкој заштити.

У односу на оспорени Правилник отварају се следећа правна питања:

1) да ли је оспорени Правилник донет од стране надлежног органа, по поступку и на начин предвиђен Законом о јавним службама, односно Законом о раду и Законом о платама у државним органима и јавним службама;

2) да ли су се стекли законом прописани услови за доношење Правилника којим се уређује начин стицања и расподеле зарада у стоматолошкој служби Дома здравља Лесковац;

3) да ли је стицање средстава за рад стоматолошке службе и питање обрачуна и исплате зарада запослених у Дому здравља Лесковац уређено у складу са законом;

4) да ли се зараде појединих категорија запослених у стоматолошкој заштити у једном правном лицу – Дому здравља, као јавној служби, могу утврђивати на различите начине, у зависности од тога да ли се средства за зараде обезбеђују из доприноса за обавезно здравствено осигурање или по основу пружања стоматолошких услуга;

5) који је законски, односно други правни основ за утврђивање минималне зараде и пуне зараде запослених у јавним службама с обзиром на решења из Закона о раду, а посебно у односу на одредбе овог закона којима је уређено питање зараде за обављени рад и време проведено на раду, минималну зараду и др. (чл. 104. до 123.), као и одредбе Закона о платама и Уредбе.

На основу изнетог, Уставни суд је оценио да се основано може поставити питање сагласности оспореног Правилника како са Законом о раду, тако и са

позитивноправним прописима којима су системски уређена питања зарада запослених у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање (са Законом о платама у државним органима и јавним службама и одговарајућом Уредбом), те да има основа да Суд, сагласно одредби члана 53. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), покрене поступак за оцену законитости оспореног Правилника.

С обзиром на наведено, Уставни суд је, на основу одредаба члана 33. став 1, члана 34. став 1. и члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду, као и члана 82. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
IУ-16/2008 од 25. децембра 2008. године

**Правилник о начину обрачуна и исплате зарада запослених у
стоматолошкој здравственој заштити Дома здравља Ниш,
број 44-07 од 23. априла 2007. године**

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Покреће се поступак за оцену уставности и законитости Правилника о начину обрачуна и исплате зарада запослених у стоматолошкој здравственој заштити Дома здравља Ниш, број 44-07 од 23. априла 2007. године.

2. Ово решење доставити Дому здравља Ниш, ради давања одговора поводом покренутог поступка из тачке 1.

3. Рок за давање одговора из тачке 2. овог решења је 30 дана од дана пријема решења.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Правилника наведеног у изреци. У иницијативи се истиче да је оспорени Правилник у супротности са одредбама чл. 3, 8, 9, 10. и 107. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05), као и члана 172. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС“, број 107/05). Међутим, како се не наводе одредбе Устава Републике Србије за које се сматра да су повређене оспореним Правилником, ова иницијатива се искључиво односи на оцену законитости оспореног акта. Поред овога, у иницијативи се истиче да је доношење Правилника само за један део организационе целине Дома здравља Ниш у супротности са одредбама чл. 3, 8, 9. и 10. Закона о раду којим је одређен међусобан однос закона, колективних уговора, правилника о раду и уговора о раду. Наиме, истиче се да је Управни одбор Дома здравља Ниш, мимо наведених законских прописа, регулисао питање обрачуна исплате зарада само за део Дома здравља Ниш (стоматолошку службу), иако у оквиру своје организационе целине има више организационих делова на које се Правилник не односи. У иницијативи се посебно наглашава да су зараде запослених у здравственим установама регулисане Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, број

34/01), односно одговарајућом уредбом Владе, те да износи зарада предвиђени овим прописима представљају минимум зараде која се мора исплатити у здравственим установама, а да се већи износи зарада и начин вредновања радног учинка, као елемента за одређивање зарада, морају претходно уредити колективним уговором у здравственој установи. Иницијатор, такође, сматра да се одредбама чл. 9. до 14. Правилника не уређују критеријуми и елементи на основу радног учинка, у смислу одредбе члана 107. став 3. Закона о раду.

Донсилац оспореног акта је доставио одговор у коме је истакао да је доношењем Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, број 107/05) почев од 2006. године дошло до промене у финансирању стоматолошке здравствене заштите, јер је смањен велики број здравствених услуга у стоматолошкој заштити које падају на терет Републичког завода за здравствено осигурање, односно уведен је велики број услуга које се финансирају на терет пацијената. Указује се на то да средствима која је обезбедио Републички завод за здравствено осигурање, на основу Уговора о пружању и финансирању здравствене заштите у 2007. години, Дом здравља Ниш није био у могућности да финансира зараде стоматолошке службе, тако да се од априла 2007. године прешло на „систем награђивања према раду и залагању“, у складу са оспореним Правилником. Наиме, како овај систем награђивања „није регулисан колективним уговором, нити другим прописом“, Управни одбор Дома здравља Ниш је донео оспорени Правилник на основу кога се врши награђивање према раду.

У спроведеном поступку пред Уставним судом утврђено је следеће:

Оспорени Правилник донео је Управни одбор Дома здравља Ниш, с позивом на одредбе члана 61. став 1. тачка 11. Закона о здравственом осигурању, члана 136. став 1. тачка 2. Закона о здравственој заштити и члана 16. став 1. тачка 1. и члана 107. Закона о раду и члана 25. Статута Дома здравља Ниш. Одредбом члана 61. став 1. тачка 11. Закона о здравственом осигурању прописано је да се осигураним лицима у оквиру обавезног здравственог осигурања не обезбеђује здравствена заштита која обухвата стоматолошке услуге које нису утврђене као право из обавезног здравственог осигурања, у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона. Одредбом члана 136. став 1. тачка 2. Закона о здравственој заштити утврђено је овлашћење Управног одбора здравствене установе да доноси опште акте установе у складу са законом, а одредбом члана 16. став 1. тачка 1. Закона о раду прописано да је послодавац дужан да запосленом за обављени рад исплати зараду, у складу са законом, општим актом и уговором о раду. Чланом 107. Закона о раду прописано је: да се основна зарада одређује на основу услова утврђених правилником, потребних за рад на пословима за које је запослени закључио уговор о раду и временаведеног на раду (став 1.); да се радни учинак одређује на основу квалитета и обима обављеног посла, као и односа запосленог према радним обавезама (став 2.); да се општим актом утврђују елементи за обрачун и исплату основне зараде и зараде по основу радног учинка из ст. 1. и 2. овог члана.

Оспореним одредбама Правилника прописано је: да се овим правилником уређује начин стицања и расподела зарада у стоматолошкој служби Дома здравља Ниш, сходно Закону о здравственом осигурању и Уговору о пружању и финансирању здравствене заштите закљученом између Дома здравља Ниш и Републичког завода за здравствено осигурање Београд, од 13. фебруара 2007. године (члан 1.); да се стоматолошка служба финансира средствима наплаћеним од РЗЗО – Филијала Ниш и средствима за пружене стоматолошке услуге по ценовнику који је донео Управни одбор Дома здравља Ниш (члан 2); да средства финансирања могу бити и од поклона, легата, завештања и осталих прихода у складу са законом, али да се не могу употребити за зараде и накнаде зарада (члан 3.); да се наведена средства редовно уплаћују на рачун

Дома здравља Ниш, а намењена су за рад стоматолошке службе (члан 4.); да је зарада здравствених радника доктора стоматологије, стоматолошких сестара и зубних техничара пропорционална оствареним резултатима рада и регулисана је Законом о раду, Анексом Уговора о раду који је закључен између радника и послодавца и овим правилником (члан 5.); да здравствени радници стоматолошке службе имају право на износ минималне зараде за стандардни учинак и пуно радно време, а да се висина зараде за радни учинак (пуна зарада) одређује на основу квалитета и обима обављеног посла (чл. 6. и 7.).

Осталим одредбама Правилника, поред осталог, утврђено је: да право на исплату пуне зараде здравствени радници из стоматолошке службе стичу по остварењу средстава за зараду при вршењу стоматолошких услуга; да 40% од укупне зараде остварене протетским радовима се додељује зубним техничарима, а 60% је намењено стоматолошкој ординацији за зараде и материјалне трошкове ординације; да од остварене цене по важећем ценовнику за орално-хируршку услугу у хируршкој сали доктору стоматологије припада 30%; да ће здравствени радници уколико не остваре средства за пуну зараду пропорционално примити умањену зараду до износа основне минималне зараде, односно да уколико остваре учинак од 100% или преко 100% примиће пуну зараду; да ради обављања организационих и послова руковођења Дом здравља Ниш обезбеђује до 50% средстава за зараду начелника и главне сестре стоматолошке службе, а до 25% шефу дечје и превентивне стоматологије и шефу зубне технике, да за изузетне резултате у раду директор Дома здравља Ниш може посебно наградити екипу или појединца увећањем зараде до 30%, односно умањити износ зараде до 30% запосленом који не извршава своје обавезе.

Законом о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 71/94 и 79/05) прописано је да се ради обезбеђивања остваривања права утврђених законом и остваривања другог законом утврђеног интереса у области здравствене заштите оснивају установе, с тим што се делатности, односно послови којима се не обезбеђује остваривање законом утврђених права и остваривање другог законом утврђеног интереса не обављају као јавне службе у смислу овог закона (члан 3. ст. 1. и 2). Одредбом члана 21. Закона Управни одбор установе је овлашћен да: 1) доноси статут установе; 2) одлучује о пословању установе; 3) усваја извештај о пословању и годишњи обрачун; 4) доноси програм рада установе; 5) одлучује о коришћењу средстава, у складу са законом и 6) врши и друге послове утврђене актом о оснивању и статутом.

Законом о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 107/05 и 109/05) уређена су права из обавезног здравственог осигурања запослених и других грађана обухваћених обавезним здравственим осигурањем и финансирање обавезног здравственог осигурања, добровољно здравствено осигурање и друга питања од значаја за систем здравственог осигурања. Одредбом члана 47. став 1. овог закона дато је овлашћење Републичком заводу за здравствено осигурање да за сваку календарску годину доноси општи акт којим уређује садржај, обим и стандард права на здравствену заштиту из обавезног осигурања из члана 45. овог закона за поједине врсте здравствених услуга и поједине врсте болести, проценат плаћања из средстава обавезног здравственог осигурања до пуног износа цене здравствене услуге, као и проценат плаћања осигураног лица, а у смислу одредбе става 6. овог члана, Влада даје сагласност на поменути акт. Према ставу 2. истог члана Закона, општи акт мора бити усклађен са планом здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања и годишњим финансијским планом Републичког завода. На основу овог законског овлашћења, Управни одбор Републичког завода је донео Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2007. годину („Службени гласник РС“, број 1/07).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05) прописано је да се права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада уређују законом (овим и посебним законом), у складу са ратификованим међународним конвенцијама, као и колективним уговором и уговором о раду, а правилником о раду, односно уговором о раду само када је то законом одређено (члан 1. Закона). Колективни уговор настаје као резултат преговарања између послодавца и синдиката и њиме се, у складу са законом, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа и међусобни однос учесника колективног уговора (члан 2. став 1. Закона). Правилник о раду је општи акт послодавца којим се, у складу са законом, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, с тим што је послодавац овлашћен да правилником о раду, односно уговором о раду уређује односе из области радних односа само у следећим случајевима: 1) ако код послодавца није основан синдикат или ниједан синдикат не испуњава услове репрезентативности или није закључен споразум о удруживању у складу са овим законом; 2) ако ниједан учесник колективног уговора не покрене иницијативу за почетак преговора ради закључивања колективног уговора; 3) ако учесници колективног уговора не постигну сагласност за закључивање колективног уговора у року од 60 дана од дана закључења преговора; 4) ако синдикат у року од 15 дана од дана достављања позива за почетак преговора за закључивање колективног уговора не прихвати иницијативу послодавца (члан 2. став 2. Закона). Правилник о раду мора бити у сагласности са законом и не може да садржи одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом, односно могу да се утврде већа права и повољнији услови рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није другачије уређено (члан 8. Закона). Сагласно одредбама чл. 3. и 4. Закона о раду, правилник престаје да важи даном ступања на снагу колективног уговора код послодавца. Одредбама чл. 9. и 11. истог закона прописано је да ако општи акт и поједине његове одредбе утврђују неповољније услове рада од услова утврђених законом, примењују се одредбе закона, а да су поједине одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених законом и општим актом, односно које се заснивају на нетачном обавештењу од стране послодавца о појединим правима, обавезама и одговорностима запосленог ништаве, с тим што се ништавост одредаба уговора о раду утврђује пред надлежним судом, а право да се захтева утврђивање ништавости не застарева.

Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, број 107/05), као посебан закон којим се уређује систем здравствене заштите, организација здравствене службе, права и обавезе пацијената, као и друга питања од значаја за организацију и спровођење здравствене заштите, прописао је да здравствена установа (што значи и дом здравља), односно приватна пракса може стицати средства за рад од: 1) организација здравственог осигурања; 2) буџета; 3) продаје услуга и производа који су у непосредној вези са здравственом делатношћу здравствене установе; 4) обављања научноистраживачке и образовне делатности; 5) издавања у закуп слободних капацитета; 6) легата; 7) поклона; 8) завештања (члан 159.). Према члану 160. овог закона, здравствена установа, односно приватна пракса стиче средства за рад од организација здравственог осигурања закључивањем уговора о пружању здравствене заштите, у складу са законом којим се уређује здравствено осигурање. Одредбом члана 172. Закона прописано је да се права, дужности и одговорности запослених у здравственој установи, односно приватној пракси остварују у складу са прописима о раду, ако овим законом није другачије одређено.

Са друге стране, Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01 и 62/06) уређен је начин утврђивања

плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање (члан 1. тачка 4)), а плате се одређују множењем основице са коефицијентом, са могућношћу додатка на плату. Према члану 3. Закона, основицу за обрачун плата утврђује Влада, а сагласно члану 4. Закона коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему. Одредбом члана 8. став 1. овог закона Влада је овлашћена да својим актом утврђује коефицијенте за обрачун и исплату плата, па је, у реализацији овог законског овлашћења, Влада донела Уредбу о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01, 15/02, 30/02, 32/02, 69/02, 78/02, 61/03, 121/03, 130/03, 67/04, 120/04, 5/05, 26/05, 81/05, 105/05, 109/05, 27/06, 32/06, 58/06, 82/06, 106/06, 10/07, 40/07, 60/07, 91/07, 106/07, 7/08, 9/08, 24/08, 26/08, 31/08, 44/08 и 54/08). У тачки 13. ове уредбе утврђени су коефицијенти и за запослене у здравственим установама међу којима су и субспецијалистички послови и специјалистички послови у домовима здравља, послови здравствених радника стоматологије, специјализовани послови у зубној техници, као и други послови у стоматолошкој заштити.

Имајући у виду решења садржана у наведеним законима, постављају се као спорна следећа правна питања:

1) да ли се одредбе Закона о раду о правима, дужностима и одговорностима запослених, у смислу упућујуће одредбе из члана 172. Закона о здравственој заштити, односе и на питања зарада запослених у здравственим установама, те да ли се у том смислу зараде запослених одређују сагласно одредбама Закона о раду – закључивањем колективних уговора (појединачних, посебних и гранских), као и закључивањем уговора о раду, односно сагласно одредбама правилника о раду, или се одредбе Закона о раду односе на сва права (од заснивања до престанка радног односа) осим права на зараду, јер је питање зарада запослених у здравственим установама уређено посебним законом и прописима донетим за основу закона (Законом о платама у државним органима и јавним службама и Уредбом о коефицијентима на основу тог закона);

2) да ли се одредбе Закона о раду и одредбе Закона о платама у државним органима и јавним службама (укључујући и Уредбу) паралелно, тј. истовремено примењују на зараде запослених у здравственој заштити, у зависности од тога из којих извора се обезбеђују финансијска средства (да ли из доприноса за обавезно здравствено осигурање, односно буџета или пружањем здравствених услуга на тржишту).

Како питање зараде запослених у здравственим установама није уређено на целовит и консеквентан начин (донет је Закон о здравственој заштити као специјалан и каснији закон у односу на Закон о платама у државним органима и јавним службама и одговарајућу Уредбу, а који упућује одредбом члана 172. на примену Закона о раду), а да Законом и другим прописима није уређен никакав прелазни режим, нити су извршене промене у Закону о платама у државним органима и јавним службама, то има за последицу различито тумачење наведених законских и других прописа у овој области и негативно се одражава на остваривање права на правичну накнаду за рад одређених категорија запослених у здравственој заштити, као једно од најважнијих Уставом зајемчених права (члан 60. став 4. Устава). У прилог томе говоре и бројне иницијативе упућене овом суду у којима се указује на проблеме зарада запослених у стоматолошкој заштити, а нарочито наглашава да након доношења Закона о здравственом осигурању и Закона о здравственој заштити, релевантни прописи у области зарада запослених у здравственој заштити који обављају јавну службу (Закон о платама и Уредба о коефицијентима) нису претрпели никакве измене, што значи да су и даље на снази и да их треба примењивати. Такође, Закон о

здравственој заштити није ближе уредио, нити утврдио овлашћење Владе, односно другог државног органа или организације која врши јавна овлашћења за доношење подзаконског акта, ради извршавања одредбе члана 172. овог закона.

Оцена законитости оспореног Правилника, по оцени Уставног суда, захтева одговор на изложена правна питања, будући да од тога зависи и примена одредаба наведених закона на одређене категорије запослених у здравственој, односно стоматолошкој заштити.

У односу на оспорени Правилник отварају се следећа правна питања:

1) да ли је оспорени Правилник донет од стране надлежног органа, по поступку и на начин предвиђен Законом о јавним службама, односно Законом о раду и Законом о платама у државним органима и јавним службама;

2) да ли су се стекли законом прописани услови за доношење Правилника којим се уређује начин стицања и расподеле зарада у стоматолошкој служби Дома здравља Ниш;

3) да ли је стицање средстава за рад стоматолошке службе и питање обрачуна и исплате зарада запослених у Дому здравља Ниш уређено у складу са законом;

4) да ли се зараде појединих категорија запослених у стоматолошкој заштити у једном правном лицу – Дому здравља, као јавној служби, могу утврђивати на различите начине у зависности од тога да ли се средства за зараде обезбеђују из доприноса за обавезно здравствено осигурање или по основу пружања стоматолошких услуга;

5) који је законски, односно други правни основ за утврђивање минималне зараде и пуне зараде запослених у јавним службама с обзиром на решења из Закона о раду, а посебно у односу на одредбе овог закона којима је уређено питање зараде за обављени рад и време проведено на раду, минималну зараду и др. (чл. 104. до 123.), као и одредбе Закона о платама и Уредбе.

На основу изнетог, Уставни суд је оценио да се основано може поставити питање сагласности оспореног Правилника како са Законом о раду, тако и са позитивноправним прописима којима су системски уређена питања зарада запослених у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање (са Законом о платама у државним органима и јавним службама и одговарајућом Уредбом), те да има основа да Суд, сагласно одредби члана 53. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), покрене поступак за оцену законитости оспореног Правилника.

С обзиром на наведено, Уставни суд је, на основу одредаба члана 33. став 1, члана 34. став 1. и члана 46. тачка 1) Закона о Уставном суду, као и члана 82. тачка 10. и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Решење Уставног суда број

IУ-62/2008 од 25. децембра 2008. године

8. ПИСМА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Уставни суд је, на седници одржаној 25. септембра 2008. године, у поступку оцене уставности одредаба члана 40. ст. 1. до 3. и члана 60. став 5. Закона о порезу на додату вредност („Службени гласник РС“, бр. 84/04, 86/04, 61/05 и 61/07) уочио да могу настати одређени проблеми у примени наведених одредаба Закона.

Наиме, одредбама члана 40. ст. 1. до 3. Закона о порезу на додату вредност прописано је: да је обвезник који престане са обављањем делатности дужан да поднесе надлежном пореском органу захтев за брисање из евиденције обвезника за ПДВ најкасније у року од 15 дана пре брисања из регистра код органа надлежног за вођење регистра (став 1.); да надлежни порески орган спроводи поступак и издаје потврду о брисању из евиденције за ПДВ (став 2.); да орган надлежан за вођење регистра не може извршити брисање обвезника из регистра без потврде из става 2. овог члана (став 3.). Одредбом члана 60. став 5. Закона прописано је да ће се новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казнити за прекршај одговорно лице у суду, органу јединице локалне самоуправе, адвокатској комори, професионалном удружењу, као и другом органу или организацији надлежној за упис у регистар, ако без потврде из члана 40. став 3. овог закона изврши брисање обвезника из регистра.

Уставни суд је оценио да се основаним поставља питање, да ли су оспореним законским решењима обухваћени и случајеви брисања из одговарајућег регистра пореских обвезника који престану са обављањем делатности независно од своје воље. Својство пореског обвезника стиче се уписом у одговарајућу евиденцију код пореског органа, а престаје брисањем из те евиденције. Стога је Суд оценио да могу настати проблеми у ситуацији када је основ престанка обављања делатности неки принудни акт, као што је изречена дисциплинска мера забране обављања делатности и брисање из регистра, односно именика које воде струковна, односно професионална удружења (нпр: адвокатске или лекарске коморе), одлука о забрани вршења делатности или одлука Уставног суда о забрани рада удружења грађана и др. Овакви принудни акти производе правно дејство даном достављања одговарајућег акта органу надлежном за вођење регистра, односно у роковима утврђеним законом, због чега се поставља питање да ли је у оваквим специфичним случајевима престанка обављања делатности које има за последицу и брисање из одговарајућег регистра неопходно да обвезник сам захтева и прибављање одговарајуће потврде о брисању из евиденције обвезника ПДВ-а и да ли је то уопште могуће учинити у законом прописаном року, а посебно како би била извршена одлука надлежног органа, ако лице на које се одлука односи не достави прописану потврду. У вези с тим је и питање да ли би се у таквим ситуацијама могла применити санкција у односу на одговорно лице које изврши брисање обвезника из регистра без потврде из става 2. члана 40. Закона о порезу на додату вредност.

По оцени Суда, оспорене одредбе Закона о порезу на додату вредност се не могу односити на ове случајеве престанка обављања делатности, јер би се у супротном довело у питање вршење јавних овлашћења, односно остваривање надлежности органа утврђених другим законима, укључујући и Закон о адвокатури („Службени лист СРЈ“, бр. 24/98, 26/98, 69/2000 11/02 и 72/02). Уз то, у оваквим случајевима се не може говорити о прекршајној одговорности одговорног лица које на основу коначног, правоснажног и извршног акта изврши брисање адвоката из

одговарајућег регистра, односно примени санкције на одговорно лице које изврши брисање обвезника из регистра, без достављене потврде Пореске управе о брисању дотадашњег пореског обвезника из регистра, како је то прописано одредбом члана 60. став 5. Закона, јер би такво значење ове одредбе имало за последицу кршење не само одредаба Закона о адвокатури и других закона, већ и самог Устава.

Имајући у виду изнето, Уставни суд је, сагласно одредби члана 105. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), закључио да обавести Народну скупштину о проблемима који могу настати у примени оспорених одредаба Закона о порезу на додату вредност, ради предузимања одговарајућих мера у циљу отклањања уочених проблема.

Закључак Уставног суда донет у предмету
IУ-240/2005, на седници од 25. септембра 2008. године

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

У поступку оцене уставности и законитости Уредбе о престанку важења одређених уредби у области борачко-инвалидске заштите („Службени гласник РС“, број 35/06), Уставни суд је, на седници одржаној 27. новембра 2008. године, уочио да постоје проблеми у вези са остваривањем права бораца, ратних војних инвалида и цивилних инвалида рата.

Наиме, Уставни суд је констатовао да важећим законом нису уређена питања у вези са остваривањем права на допунску личну и породичну инвалиднину и права на новчана примања одређене категорије лица – корисника борачко-инвалидске заштите, те су ови видови додатне заштите остваривани на основу уредби, које је Влада донела на основу Закона о Влади. Полазећи од тога да су уредбе Владе у области борачко-инвалидске заштите престале да важе, престала је и допунска заштита наведених лица.

Имајући у виду одредбу члана 69. став 4. Устава Републике Србије, којом је утврђено да се инвалидима, ратним ветеранима и жртвама рата пружа посебна заштита, у складу са законом, Уставни суд је, на основу члана 105. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), закључио да обавести Народну скупштину о проблемима који могу настати у вези са остваривањем уставности и законитости у области борачко-инвалидске заштите, као и на потребу што хитнијег доношења целовитог закона којим би се уредили услови остваривања права на посебну заштиту инвалида, ратних ветерана и жртва рата, сагласно одредбама Устава Републике Србије.

Закључак Уставног суда донет у предмету
IУ-121/2006, на седници од 27. новембра 2008. године

9. НЕДОСТАТАК ПРОЦЕСНИХ ПРЕТПОСТАВКИ

- **Оцена у односу на Устав и законе који су престали да важе (престанак важења оспореног акта /оспорених одредаба/ и уставних аката и закона у односу на које је тражена оцена уставности и законитости)**

У току поступка пред Уставним судом оспорена одредба Закона је престала да важи, као и Устав у односу на који је тражена оцена њене уставности, а не постоје процесне претпоставке за оцену уставности оспорене одредбе са Уставом Републике Србије од 2006. године, те су се стекли услови за одбацавање иницијативе.

Ненадлежност Уставног суда за оцену међусобне сагласности закона.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

1. Одбацује се иницијатива за оцену уставности одредбе члана 33. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о средњој школи („Службени гласник РС“, број 23/02).

2. Одбацује се захтев за оцену сагласности Закона из тачке 1. са Законом о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91 и 71/94), Законом о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 20/92, 6/93, 48/93 и 49/99), Законом о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01) и Законом о средњој школи („Службени гласник РС“, бр. 50/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 24/96).

Образложење

Суд Србије и Црне Горе је, с позивом на одредбе члана 12. став 2. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора („Службени лист СЦГ“, број 1/03) и члана 129. Закона о Суду Србије и Црне Горе („Службени лист СЦГ“, број 26/03), уступио Уставном суду иницијативу за оцену уставности и законитости одредбе члана 33. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о средњој школи.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да се оспорена одредба члана 33. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о средњој школи непосредно односила на члан 92а основног Закона о средњој школи који је престао да важи 25. маја 2003. године, даном ступања на снагу Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05), који је одредбом члана 67. уредио питање положаја секретара установа, па тиме и положаја секретара средњих школа. Како је оспорена одредба престала да важи 2003. године, у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, Суд је оценио да су престале да постоје процесне претпоставке за оцену уставности оспорене одредбе са Уставом Републике Србије од 1990. године, као и да не постоје процесне претпоставке за оцену уставности оспорене одредбе са Уставом Републике Србије од 2006. године.

Суд је одбацио захтев за оцену сагласности одредбе члана 33. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о средњој школи са законима из тачке 2.

Закључка, јер према члану 167. Устава, није надлежан за оцену међусобне сагласности закона.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 42. став 3. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео Закључак да се из предмета ГУ-116/2005 раздвоји поступак за оцену уставности одредбе члана 67. став 5. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05) и формира нови предмет.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је на основу члана 36. став 1. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. и став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одбацио иницијативу.

Закључак Уставног суда број
ГУ-116/2005 од 11. децембра 2008. године

С обзиром на то да је у току поступка Закон о савезним судским таксама престао да важи, а такође су престали да важе Устав Савезне Републике Југославије од 1992. године и Устав Републике Србије од 1990. године, стекли су се услови за одбацивање дела иницијативе услед недостатка процесних претпоставки за вођење поступка.

У односу на део иницијативе који се односи на оцену уставности Закона о судским таксама, није било процесних претпоставки за вођење поступка услед непрецизности, односно неуредности иницијативе, коју подносилац у остављеном року, на захтев Уставног суда, није уредио.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за оцену уставности:

1. одредаба Тарифног броја 9. Закона о савезним судским таксама („Службени лист СРЈ“, бр. 32/94, 28/96, 63/96, 12/98 и 31/01) и
2. Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/01, 9/02, 29/04 и 61/05).

Образложење

Суд Србије и Црне Горе, на основу члана 12. став 2. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора („Службени лист СЦГ“, број 1/03), уступио је Уставном суду Републике Србије иницијативу за оцену уставности одредаба Тарифног броја 9. Закона о савезним судским таксама („Службени лист СЦГ“, бр. 32/94, 28/96, 63/96, 12/98 и 31/01) и Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/01, 9/02, 29/04 и 61/05).

Будући да је у поступку пред Уставним судом утврђено да је Закон о савезним судским таксама престао да важи, као и да су престали да важе Устав Савезне Републике Југославије од 1992. године, у односу на који се тражи оцена уставности, и Устав Републике Србије од 1990. године, који је важио у време подношења предметне иницијативе, Уставни суд је утврдио да не постоје процесне претпоставке за вођење

поступка и одлучивање о уставности оспорених одредаба Закона о савезним судским таксама.

У погледу дела иницијативе који се односи на оцену уставности Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/01 и 9/02), Уставни суд је утврдио да иста не садржи све податке прописане чланом 51. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) неопходне за вођење поступка, те је дописом Суда од иницијатора затражено да, у року од 15 дана, допуни иницијативу, а такође је и обавештен да ће иницијатива бити одбачена уколико у остављеном року не поступи по наведеном допису. Како иницијатор није у остављеном року, нити по његовом истеку, уредио иницијативу којом оспорава уставност Закона о судским таксама Републике Србије, тј. отклонио недостатке који онемогућавају поступање Уставног суда по истој, стекли су се услови да Суд и у овом делу одбаци иницијативу.

На основу изложеног, члана 36. став 1. тач. 3) и 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 4) и став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 24/08), Уставни суд је донео закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-124/2005 од 20. новембра 2008. године

Оспорени акти престали су да важе престанком рада Владе Савезне Републике Југославије која их је донела, чиме су се стекли услови за одбацивање иницијативе због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка, а самим тим беспредметна је и предложена привремена мера.

Уставни суд је донео

З А К Л Ј У Ч А К

1. Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости следећих аката Савезне владе, и то:

„Уредбе о начину, критеријумима и мерилима за давање станова у закуп и додељивање стамбених зајмова за решавање стамбених питања запослених у савезним органима („Службени лист СРЈ“, бр. 63/98, 2/99, 75/99, 12/01 и 14/01 и „Службени лист СЦГ“, бр. 45/05 и 47/05);

– Пословника о раду Савезне владе („Службени лист СРЈ“, бр. 41/01 и 43/01).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу Уредбе из тачке 1. изреке.

О б р а з л о ж е њ е

Суд Србије и Црне Горе је на основу члана 12. став 2. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора („Службени лист СЦГ“, број 1/03), уступио Уставном суду две иницијативе за оцену уставности и законитости Уредбе о начину, критеријумима и мерилима за давање станова у закуп и додељивање стамбених зајмова за решавање стамбених питања запослених у савезним органима и Пословника о раду Савезне владе.

У поступку пред Уставним судом утврђено је да су оспорена Уредба и Пословник донети од стране Владе Савезне Републике Југославије, која је престала са радом избором институција државне заједнице Србија и Црна Гора, као и да је престанком државне заједнице Србија и Црна Гора престала могућност примене њених аката, а тиме и оспорених општих аката.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 56. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одбацио захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу оспорене уредбе, јер је донео Закључак о одбацивању иницијативе.

На основу изложеног, члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је донео закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-145/2007 од 25. децембра 2008. године

Нема процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање пред Уставним судом у ситуацији када су престале да важе оспорене одредбе Правилника, Закона о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова и Устава у односу на које је тражена оцена, па ни за одлучивање о захтеву за обуставу извршења појединачних аката или радњи донетих на основу оспорених одредаба Правилника.

Уставни суд донео је

З А К Љ У Ч А К

1. Одбацују се иницијативе за оцену уставности и законитости одредаба члана 4. ст. 2. и 3., чл. 6. и 7. и члана 13. ст. 1. и 2. Правилника о оцењивању рада и стицању и губитку чина припадника Министарства унутрашњих послова („Службени гласник РС“, број 15/96).

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи донетих на основу одредаба Правилника из тачке 1.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднете су иницијативе за оцену уставности одредаба чланова 4. 6. 7. и 13. Правилника о оцењивању рада и стицању и губитку чина припадника Министарства унутрашњих послова („Службени гласник РС“, број 15/96).

Уставни суд у спроведеном поступку утврдио је да је оспорени Правилник донет у време важења Устава Републике Србије од 1990. године који је престао да важи ступањем на снагу Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06). Оспорени Правилник донео је министар унутрашњих послова на основу овлашћења из члана 18. Закона о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова („Службени гласник РС“, бр. 53/95 и 66/03) који је престао да важи ступањем на снагу Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 101/05), а даном ступања на снагу Уредбе о начелима за унутрашње уређење Министарства унутрашњих послова („Службени гласник РС“, број 8/06) престао је да важи и оспорени Правилник.

С обзиром на то да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе оспорени Правилник, Устав Републике Србије у односу на чије одредбе је тражена оцена уставности, као и Закон о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова, у односу на чије је одредбе тражена оцена законитости, стекли су се услови за одбацивање поднетих иницијатива, јер су престале да постоје Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и одлучивање Суда.

Захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи донетих на основу оспорених одредаба Правилника Суд је одбацио на основу члана 56. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), јер је донео коначну одлуку.

На основу изложеног и члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је донео закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-388/2003 од 22. октобра 2008. године

Уставни суд је у сличним процесним ситуацијама донео истоветне закључке бр. IУ-378/2005, IУ-292/2006, IУ-44/2006, IУ-298/2004 и IУ-93/2006 од 11. децембра 2008. године, IУл-31/2008 од 22. октобра 2008. године, IУ-474/2004, IУ-378/2005, IУ-6/2005 и IУ-152/2005 од 27. новембра 2008. године и IУ-203/2006 од 22. октобра 2008. године

С обзиром на то да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе оспорени акти, као и уставни акти и закон у односу на које је тражена оцена уставности и законитости оспорених аката, престале су процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање у овој уставноправној ствари.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се иницијатива за оцену уставности одредбе члана 120. Статута Филозофског факултета Универзитета у Београду од 8. јула 2002. године и одредбе члана 118. Статута Правног факултета Универзитета у Београду од 4. јула 2002. године.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је 31. октобра 2005. године иницијатива за оцену уставности одредбе члана 120. Статута Филозофског факултета Универзитета у Београду од 8. јула 2002. године и одредбе члана 118. Статута Правног факултета Универзитета у Београду од 4. јула 2002. године. Као разлоге оспоравања подносилац наводи да наведене одредбе Статута „условљавају право грађанину Србије да брани докторску дисертацију на дотичним факултетима образовањем односно личним својством, па због те чињенице су у сукобу са чланом 13. Устава Републике Србије од 28. IX 1990, односно чланом 3. став 3. Повеље о људским и мањинским правима и грађанским слободама државне заједнице СЦГ од 28. II 2003“.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио: да је оспорени Статут Филозофског факултета Универзитета у Београду донео Савет Филозофског факултета на седници одржаној 8. јула 2002. године под 05/4 бр. 989 на основу члана 112. став 1. тачка 1. Закона о Универзитету („Службени гласник РС“, број 21/02), те да је овај акт престао да важи ступањем на снагу Статута Филозофског факултета Универзитета у Београду 05/2-2 бр. 1099/1-3 од 29. септембра 2006. године, на основу одредбе члана 254. новог Статута; да је оспорени Статут Правног факултета Универзитета у Београду донео Савет Правног факултета на седници одржаној 4. јула 2002. године на основу члана 112. став 1. тачка 1. Закона о Универзитету („Службени гласник РС“, број 21/02), те да је и овај акт престао да важи ступањем на снагу Статута Правног факултета Универзитета у Београду од 5. октобра 2006. године, на основу одредбе члана 137. став 2. новог Статута; да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе Устав Републике Србије од 1990. године и Повеља о људским и мањинским правима и грађанским слободама, у односу на које је тражена оцена уставности оспорених одредби Статута, проглашењем Устава Републике Србије од 2006. године, а да је престао да важи и Закон о Универзитету на основу кога су донети оспорени статуди.

Полазећи од наведеног Уставни суд је на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) одлучио да поднету иницијативу одбаци јер не постоје претпоставке за вођење поступка и одлучивања Суда у овој правној ствари.

Закључак Уставног суда број
IУ-386/2005 од 16. октобра 2008. године

Оспорени Статут престао је да важи, као и Устав Републике Србије од 1990. године и Повеља о људским и мањинским правима и грађанским слободама у односу на које је тражена оцена уставности тог Статута, због чега је, услед престанка процесних претпоставки за вођење поступка, Уставни суд одбацио предметну иницијативу.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за оцену уставности одредбе члана 60. Статута Факултета политичких наука Универзитета у Београду бр. 12-323/1 од 1. марта 2005. године.

Образложење

Уставном суду поднета је 31. октобра 2005. године иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 60. Статута Факултета политичких наука Универзитета у Београду од 1. марта 2005. године. Подносилац сматра да оспорена одредба Статута према којој право да брани докторску дисертацију има лице које је стекло академски назив магистра наука и лице које је завршило докторске студије за које је Факултет матичан, је у „сукобу са чланом 13. Устава Републике Србије од 28.

IX 1990, односно чланом 3. став 3. Повеље о људским и мањинским правима и грађанским слободама државне заједнице СЦГ од 28-П -2003.“

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорени Статут Факултета политичких наука Универзитета у Београду, бр. 12-323/1 од 1. марта 2005. године, престао да важи ступањем на снагу Статута Универзитета у Београду – Факултета политичких наука бр. 12-2027/1 од 27. септембра 2006. године, на основу члана 158. новог Статута и да су у току поступка пред Уставним судом престали да важе Устав Републике Србије од 1990. године и Повеља о људским и мањинским правима и грађанским слободама, у односу на које је тражена оцена уставности оспорених одредби Статута, проглашењем Устава Републике Србије од 2006. године, као и Закон о Универзитету на основу кога је донет оспорени Статут.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) одлучио да поднету иницијативу одбаци јер не постоје претпоставке за вођење поступка и одлучивање Суда у овој правној ствари.

Закључак Уставног суда број
IУ-387/2005 од 30. октобра 2008. године

С обзиром на то да је оспорена одредба Анекса Појединачног колективног уговора престала да важи и да су престали да важе Устав Републике Србије од 1990. године и Закон о раду који је представљао правни основ за доношење оспореног Анекса, престале су процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање Уставног суда, а што је разлог за одбацавање поднете иницијативе.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 39.б. став 2. Анекса Појединачног колективног уговора Друштвеног предузећа „Индустрије стакла Панчево“ из Панчева од 30. септембра 2004. године.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 39.б. став 2. Анекса Појединачног колективног уговора Друштвеног предузећа „Индустрије стакла Панчево“ из Панчева од 30. септембра 2004. године.

У спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио да је оспорена одредба Анекса Појединачног колективног уговора престала да важи ступањем на снагу Колективног уговора код послодавца Друштвеног предузећа „Индустрија стакла Панчево у реструктурирању“ број 329 од 2. децембра 2005. године. Такође је утврђено да је престао да важи Устав Републике Србије из 1990. године у односу на који је тражена оцена уставности оспорене одредбе Анекса, као и да је Закон о раду („Службени гласник РС“, број 70/01), који је представљао правни основ за доношење оспореног Анекса, престао је да важи ступањем на снагу Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05), 23. марта 2005. године.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да су престале процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање Суда, те је, на основу члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одбацио иницијативу.

Закључак Уставног суда број
IУ-29/2005 од 25. септембра 2008. године

– Ненадлежност Уставног суда

Према одредбама важећег Устава Републике Србије од 2006. године, Уставни суд није надлежан за измену одредаба закона, нити да „прослеђује и предочава амандмане (Народној) Скупштини“.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за оцену уставности члана 179. ст. 1, 2, 6, 8, 9. и члана 313. став 1. Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05 и 49/07).

Образложење

Уставном суду поднета је представка насловљена као „тужба против Скупштине Републике Србије због усвајања и примене неуставних одредби Законика о кривичном поступку повредом члана 36. и члана 22. Устава Републике Србије“. Подносилац сматра да су оспорене одредбе Законика, којима је између осталог регулисано аудио и визуелно снимање појединих доказних радњи (члан 179.) и потписивање записника на главном претресу (члан 313.) неуставне и да се не могу примењивати. Предлаже брисање става 9. члана 179., а измене ст. 1, 2, 6. и 8. истог члана 179., те измену става 1. члана 313. Законика и даје предлог интегралног текста тих одредби. Од Уставног суда се такође тражи да „прогласи неуставним правним актом сваки записник о истражним радњама и сваки записник о главном претресу чија свака страна није потписана од странака а нарочито од извршиоца – оптуженог“; да се „прогласи неуставном радњом свака забрана тонског и оптичког снимања странака и учесника у поступку, па се записник којим је странкама и учесницима у поступку забрањено снимање тока истражних радњи или тока главног претреса сматра непостојећим“, те да се Скупштини „предоче амандмани ради усвајања“.

У спроведеном поступку Уставни суд је, из чињенице да се Законик о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 46/06 и 49/07) не примењује и да се одредбе члана 179. тог законика односе на обавештавање о лишењу слободe, а одредбе члана 313. на саслушање сведока ван главног претреса, утврдио да су иницијативом

оспорене одредбе Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05 и 49/07).

Такође, Уставни суд је утврдио да из целине законских одредби произлази да озваничење процесних радњи може бити, не само писмено, кроз записник, већ и кроз аудио и визуелно снимање, те да се опште одредбе о записнику не могу посматрати независно од записника на главном претресу, на шта изричито упућује одредба члана 180. Законика, као што се ни одредбе о записнику са главног претреса не могу посматрати независно од општих одредби законика које уређују вођење записника, па и одредбе члана 177. став 2. Законика према којима записник потписује саслушано лице, а ако се записник састоји од више листова, саслушано лице потписује сваки лист, у случају да саслушано лице одбије да потпише записник или да стави отисак прста, забележиће се то у записнику и навешће се разлог одбијања.

Полазећи од тога да се иницијативом тражи оцена уставности примене појединих одредби чл. 179. и 313. Законика о кривичном поступку без конкретних правних аргумената и уопштеним разлозима, те се предлаже конкретна измена „оспорених“ одредби ст. 1, 2, 6, 8. и 9. члана 179. и става 1. члана 313. Законика, Уставни суд је, с обзиром на такву садржину иницијативе и разлоге „оспоровања“, оценио да се иницијативом у суштини не предлаже покретање поступка за оцену уставности оспорених одредби чл. 179. и 313. Законика, већ се покреће питање измене тих одредби законика, за шта Уставни суд сагласно члану 167. Устава није надлежан. Такође Уставни суд није надлежан да „прослеђује нити предочава амандмане Скупштини“ како се то између осталог тражи иницијативом, нити да проглашава „неуставним поједине процесне радње и акта у току кривичног поступка“.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је на основу члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) одлучио да поднету иницијативу одбаци због ненадлежности.

Закључак Уставног суда број
IУз-113/2008 од 16. октобра 2008. године

Оцена оправданости и целисходности законских одредаба, као и њихова измена, није у надлежности Уставног суда утврђеној одредбама чл. 167. и 170. Устава.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацују се иницијативе за оцену уставности одредбе члана 282. став 1, члана 286. став 2. и члана 294. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива насловљена као „тужба“ против Републике Србије којом се предлаже измена члана 282. став 1, члана 286. став 2. и члана 294. став 2. Закона о парничном поступку. Подносилац сматра да „коришћењем неуставних одредби или њихових делова из ЗПП, сви судови у Србији врше повреду

права човека предвиђену чл. 36. и чл. 22. Устава РС и кршење људских права предвиђених Европском конвенцијом за људска права“. За одредбу члана 282. став 1. Закона, иницијатор наводи да се том одредбом уводи „рекет туженом“, јер је по тој одредби тужени дужан да у року од 30 дана од пријема тужбе поднесе суду одговор на тужбу, а на „обавезни одговор на тужбу туженик плаћа таксу Републици Србији“. Подносилац наводи и друге последице до којих по његовом мишљењу долази због примене оспорене одредбе. Иницијатор предлаже конкретну измену одредбе члана 282. став 1. Закона, тако што би се реч „мора“, заменила речју „може“, након чега предлаже измену члана 286. став 2. Закона, у тексту који наводи. За члан 294. став 2. Закона, иницијатор сматра да је „неразумљив и контрадикторан“, па предлаже да се прогласи неуставним и измени у тексту који даје.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да иницијатива „тужба“ не садржи стварни разлог за оцену уставности, већ се њом предлажу измене одредби члана 282. став 1, члана 286. став 2. и члана 294. став 2. Закона о парничном поступку и даје конкретан нови текст тих одредби како би оне, по мишљењу иницијатора, требало да гласе. Стога по оцени Суда формално истицање захтева за оцену уставности не може имати значење иницијативе за покретање поступка, већ представља иницијативу за оцену оправданости разлога и целисходност законских решења, за шта, сагласно члану 167. Устава, Уставни суд није надлежан да одлучује, као што ни Уставни суд није надлежан да врши измену законских одредби.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је на основу члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) одлучио да поднегу иницијативу одбаци због ненадлежности.

Закључак Уставног суда број
IУз-64/2008 од 13. новембра 2008. године

Према одредбама важећег Устава, Уставни суд одлучује о сагласности потврђених међународних уговора са Уставом, а не о уставности њихове примене.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за оцену уставности Закона о потврђивању Споразума између Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске о социјалном осигурању („Службени лист СРЈ – Међународни уговори“, број 1/01).

Образложење

Уставном суду је поднета иницијатива „за оцену“ Закона о потврђивању Споразума између Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске о социјалном осигурању („Службени лист СРЈ – Међународни уговори“, број 1/01).

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да садржина поднете иницијативе није захтев за оцену уставности оспореног акта, већ његове примене у односу на појединачна акта Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Министарства спољних послова и Врховног суда Србије. Такође, подносилац није

поступио по налогу Уставног суда да поднету иницијативу уреди на начин који ће омогућити поступање Суда.

Полазећи од наведеног, Суд је утврдио да иницијативу треба одбацити јер не постоје претпоставке за вођење поступка и одлучивање у овом предмету.

Сагласно изнетом, Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео Закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
ГУМ-95/2008 од 18. децембра 2008. године

Уставни суд није надлежан да оцењује уставност и законитост примене закона и других општих правних аката, нити да даје тумачење ради примене њихових одредаба, па такав захтев одбацује.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости примене одредаба Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 29/85 и 57/89 и „Службени лист СРЈ“, број 31/93) и одредаба „нормативних аката 'Енергетика' д. о. о. из Крагујевца на основу којих се врши обрачун новчаних обавеза потрошачима топлотне енергије“.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду је поднета иницијатива за оцену уставности и законитости примене одредаба Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 29/85 и 57/89 и „Службени лист СРЈ“, број 31/93) и одредаба „нормативних аката 'Енергетика' д. о. о. из Крагујевца на основу којих се врши обрачун новчаних обавеза потрошачима топлотне енергије“.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да ни „Енергетика“ д. о. о. из Крагујевца (као испоручилац топлотне енергије) ни органи јединице локалне самоуправе нису донели ниједан „нормативни акт“ којим би на посебан начин био уређен обрачун камате на неизмирене обавезе потрошача, већ се у општем акту надлежног органа града упућује на примену општих прописа те се иницијатива заправо у целини односи на оспоравање примене Закона о облигационим односима и Одлуке о снабдевању града топлотном енергијом („Службени лист града Крагујевца“, бр. 8/01, 9/01, 7/02 и 3/03), коју је донела Скупштина града Крагујевца.

Према члану 167. Устава Републике Србије, Уставни суд није надлежан да оцењује уставност и законитост примене закона и других општих аката, нити да даје тумачења у погледу примене појединих нормативних решења из ових аката.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео Закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-233/2006 од 11. септембра 2008. године

Уставни суд је о истим питањима донео истоветне закључке, и то:
бр. IУ-83/2007 од 11. септембра 2008, IУл-61/2008 од 18. септембра 2008,
IУ-109/2008 и IУз-107/2008 од 16. октобра 2008. године

**Уставни суд није надлежан да оцењује уставност и законитост
усклађивања пензија корисника војних пензија.**

Уставни суд донео је

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости усклађивања
пензија корисника војних пензија у Војсци Србије и Црне Горе.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива у којој се тражи предузимање мера
за изједначавање пензија војних пензионера који су отишли у пензију пре и после 2004.
године и усклађивање елемената пензија са важећом уредбом.

Уставни суд је утврдио да, сагласно одредби члана 167. Устава Републике
Србије, није надлежан да оцењује уставност и законитост усклађивања пензија
корисника војних пензија у Војсци Србије и Црне Горе.

На основу изложеног и члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду
(„Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду
Уставног суда („Службени гласник РС“, број 24/08), Уставни суд је донео закључак као
у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-25/2007 од 16. октобра 2008. године

**Оспорене одлуке о усклађивању и исплати војних пензија нису
општи правни акти за чију је уставносудску контролу, у смислу одредаба
члана 167. Устава, надлежан Уставни суд.**

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости тачке 4.
Одлуке о усклађивању војних пензија по основу промењеног пензијског основа за
одређивање војне пензије почев од 01. 08. 2004. године, инт. бр. 762-2 од 21. октобра
2004. године, коју је донео министар одбране државне заједнице Србија и Црна Гора и
Одлуке о динамици исплате војних пензија по основу промењеног пензијског основа за

одређивање војне пензије од 01. 08. 2004. године, број 1169-1 од 13. маја 2005. године, коју је донео министар одбране државне заједнице Србија и Црна Гора.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости аката наведених у изреци. У иницијативи се, поред осталог, наводи да оспорена одредба тачке 4. Одлуке о усклађивању војних пензија по основу промењеног пензијског основа за одређивање војне пензије почев од 01. 08. 2004. године, није у сагласности с одредбама члана 261. ст. 1. и 4. Закона о Војсци Југославије од 1994. године. У погледу оспорене Одлуке о динамици исплате војних пензија по основу промењеног пензијског основа за одређивање војне пензије од 01. 08. 2004. године, наводи се да иста није сагласна с одредбама члана 261. ст. 1. и 4. Закона о Војсци Југославије, јер одређује: да се фиксни део војног додатка усклађује и исплаћује затеченим корисницима војних пензија на дан 31. 07. 2004. године тек од 01. 04. 2005. године, а за период од 01. 08. 2004. до 31. 03. 2005. године исплата се одлаже до обезбеђења „додатних средстава у буџету“; да се усклађивање пензија за затечене пензионере на дан 31. 07. 2004. године одлаже на неодређено време; да се, у суштини, забрањује доношење решења о усклађивању пензија, односно њихово формално усклађивање са одредбом члана 261. Закона о Војсци Југославије. Иницијатор сматра да су оспорене одлуке у супротности и са одредбом члана 12. Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника („Службени лист СРЈ“, број 36/94), као и са одредбом члана 21. став 1. Устава Републике Србије, јер се нарушава једнакост грађана пред законом.

У одговору доносиоца оспорених аката наводи се, поред осталог, да је министар одбране, у спровођењу Уредбе о изменама и допунама Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“, број 35/04), донео оспорену Одлуку о усклађивању војних пензија по основу промењеног пензијског основа за одређивање војне пензије почев од 01. 08. 2004. године, као и да је, након дописа Министарства финансија Републике Србије којим се обавештава Министарство одбране да се у току 2005. године не може вршити предложени ребаланс буџета за 2005. годину за допунска средства за пензије, министар одбране донео оспорену Одлуку о динамици исплате војних пензија по основу промењеног пензијског основа за одређивање војне пензије од 01. 08. 2004. године, ради давања налога (упутстава) Фонду за СОВО о начину поступања у складу са ситуацијом насталом после наведеног дописа Министарства финансија.

Уставни суд је, у спроведеном поступку, утврдио да се Одлуком о усклађивању војних пензија по основу промењеног пензијског основа за одређивање војне пензије почев од 01. 08. 2004. године, инт. бр. 762-2 од 21. октобра 2004. године, чија је тачка 4. оспорена, одређује: да се војне пензије одређене закључно са 31. 07. 2004. године, усклађују са промењеним пензијским основом за одређивање војних пензија по основу нових елемената војног додатка прописаних Уредбом о изменама и допунама Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица на служби у Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“, број 19/04 – у даљем тексту: Уредба) даном ступања на снагу Уредбе – 01. 08. 2004. године (тачка 1.); да ће се усклађивање пензија из тачке 1. ове одлуке извршити сагласно члану 261. ст. 1. и 3. Закона о Војсци Југославије на начин да: а) Фонд за социјално осигурање војних осигураника (у даљем тексту: Фонд) за све кориснике војних пензија доставити Персоналној управи Сектора за људске ресурсе Министарства одбране одговарајући образац – допуна обрасца ППС – 3 (дат у прилогу ове одлуке као њен саставни део)

утврђен у складу са Уредбом о изменама и допунама Уредбе о матичној евиденцији војних осигураника и корисника права из пензијског и инвалидског осигурања („Службени лист СЦГ“, број 47/04), најкасније у року од 30 дана од дана ступања на снагу наведене Уредбе, б) Персонална управа доставља сукцесивно Фонду попуњене поједине образце са подацима о новим елементима војног додатка, а најкасније до 28. 02. 2005. године за све кориснике војне пензије (тачка 2.); да ће у спровођењу ове одлуке Фонд за социјално осигурање војних осигураника, по спроведеном поступку из тач. 1. и 2. ове одлуке, доставити корисницима војне пензије појединачно обавештење о усклађеној пензији по основу промењеног пензијског основа (тачка 3.); да пензије усклађене по овој одлуци припадају од 01. 08. 2004. године, а исплату извршити у складу са динамиком обезбеђења потребних новчаних средстава у 2005. години (тачка 4.); и да ова одлука ступа на снагу даном доношења (тачка 5.).

Оспореном Одлуком о динамици исплате војних пензија по основу промењеног пензијског основа за одређивање војне пензије од 01. 08. 2004. године, број 1169-1 од 13. маја 2005. године, одређује се: да ће Фонд за социјално осигурање војних осигураника (у даљем тексту: Фонд) за затечене кориснике војних пензија на дан 31. 07. 2004. године, изузетно од тачке 4. Одлуке о усклађивању војних пензија по основу промењеног пензијског основа за одређивање војне пензије почев од 1. 8. 2004. године, усклађени део војног додатка из члана 2. став 2. Уредбе о изменама и допунама Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица на служби у Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“, број 19/04 – у даљем тексту: Уредба) од 340 бодова, почети обрачунавати од 1. 4. 2005. године и исплату истог вршити са редовном исплатом пензија за текући месец, као разлику по посебном списку (тачка 1.); да ће се обрачунати део војног додатка од 340 бодова за лица из тачке 1. ове одлуке од 1. 8. 2004. године до 31. 3. 2005. године исплаћивати у складу са обезбеђењем додатних средстава у буџету (тачка 2.); да ће се почетак обрачуна преосталог дела војног додатка за затечене кориснике војних пензија на дан 31. 7. 2004. године из члана 2. став 1. Уредбе, као и његова исплата, накнадно уредити сходно могућностима обезбеђења потребних средстава у буџету (тачка 3.); да ће достављање обавештења, односно решења о усклађивању војних пензија затеченим корисницима, Стручна служба Фонда извршити након реализације тачке 3. ове одлуке (тачка 4.); да ова одлука ступа на снагу даном доношења (тачка 5.).

Уставни суд је, полазећи од форме и садржине оспорених одлука, оценио да оспорени акти немају карактер општих правних аката из члана 167. став 1. тачка 1. Устава Републике Србије. Оспорени акти по својој форми нису општи правни акти, јер због природе оспорених аката није, како је то за опште правне акте неопходно, прописан било какав поступак за њихово доношење, затим, акти нису материјализовани у форми општег правног акта нити су објављени. Такође, примена оспорених аката не везује се за моменат објављивања већ за моменат доношења, а акти, из тог разлога, нису ни објављени. Оспорени акти ни по својој садржини нису општи правни акти, јер се њима не стварају опште правне норме нити се материјализује одговарајућа воља његовог доносиоца са циљем стварања нормативне основе за промене у правном поретку. По својој природи оспорени акти су акти техничко-спроведбеног карактера донети у поступку извршавања прописима утврђених овлашћења доносиоца оспорених аката, као и реализације права осигураника. Њима се не уређују права и обавезе осигураника већ се орган (Фонд) надлежан за обрачун (усклађивање) пензија упућује на начин поступања приликом законом утврђене обавезе периодичног усклађивања пензија.

С обзиром на то да оспорени акти по својој природи не представљају опште правне акте у смислу одредбе члана 167. став 1. тачка 1. Устава Републике Србије, то Уставни суд није надлежан да оцењује њихову сагласност с Уставом и законом.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/08) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), иницијативу одбацио.

Закључак Уставног суда број
IУ-7/2007 од 25. децембра 2008. године

Оспорена Одлука о расписивању републичког референдума ради потврђивања новог Устава Републике Србије не представља општи правни акт из члана 167. Устава за чију је оцену уставности и законитости Уставни суд надлежан.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацују се предлог и иницијативе за оцену законитости Одлуке о расписивању републичког референдума ради потврђивања новог Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 83/06).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднети су 5. и 6. октобра 2006. године предлог и иницијативе за оцену уставности и законитости Одлуке Народне скупштине Републике Србије о расписивању републичког референдума ради потврђивања новог Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 83/06). У предлогу се наводи да је оспорена Одлука у супротности са чланом 13. Устава Републике Србије од 1990. године, јер се референдум расписује и за територију Косова и Метохије, а грађани албанске националности који живе на тој територији немају право гласа нити су укључени у бирачки списак. Такође, референдумска кампања која се водила приликом усвајања Устава у Народној скупштини супротна је „духу“ Закона о референдуму и народној иницијативи и то чл. 6. и 12. Закона. У поднетим иницијативама се наводи да оспорену Одлуку треба поништити јер није спроведена јавна и стручна расправа о тексту новог Устава, што је „супротно постојећем Уставу“.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да се предлогом и иницијативама оспорава Одлука о расписивању републичког референдума ради потврђивања новог Устава Републике Србије, коју је донела Народна скупштина Републике Србије, на Првој посебној седници у 2006. години и која по својој правној природи не представља општи правни акт из члана 167. Устава за чију оцену уставности и законитости је надлежан Уставни суд.

Полазећи од наведеног Уставни суд је на основу члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одлучио да поднети предлог и иницијативе одбаци због ненадлежности.

Закључак Уставног суда број
IУ-251/2006 од 4. децембра 2008. године

Оспорени обрасци Агенције за привредне регистре, који нису део одређеног прописа, немају карактер општих правних аката за чију је оцену надлежан Уставни суд.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за оцену законитости образаца Агенције за привредне регистре „Захтев за регистрацију оснивања привредног субјекта“ и „Захтев за регистрацију промене података“.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену законитости образаца регистрационе пријаве Агенције за привредне регистре – „Захтев за регистрацију оснивања привредног субјекта“ у делу где је одређено да се подаци о капиталу уносе изражени у еврима и „Захтев за регистрацију промене података“, такође у делу у коме се подаци у вези са променом капитала уносе изражени у еврима.

У одговору Агенције за привредне регистре на наводе из иницијативе се указује, поред осталог, „да формулар регистрационе пријаве није прописан већ понуђен образац тако да не постоји обавеза подношења захтева на истом, односно не постоји сметња да захтев буде формулисан у слободној форми“.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да оспорени обрасци Агенције за привредне регистре не представљају опште правне акте и нису саставни део неког општег акта, односно не садрже норме које на општи начин уређују одређене односе, већ представљају формуларе Агенције за привредне регистре у које се уносе подаци везани за регистрацију оснивања и промене података привредног субјекта. Наиме, оспорени обрасци нису донети на начин предвиђен чланом 16. Закона о регистрацији привредних субјеката према коме се регистрациона пријава подноси на прописаном образцу, а ако образац није прописан, регистрациона пријава се подноси као поднесак у коме се наводе подаци који се региструју. Из наведене одредбе Закона произлази да не постоји законска обавеза подношења захтева за регистрацију оснивања и промене података привредног субјекта на оспореним обрасцима Агенције, већ се регистрациона пријава може подносити као поднесак у коме се наводе подаци који се региструју.

На основу наведеног, по оцени Суда, оспорени обрасци регистрационе пријаве Агенције за привредне регистре представљају формуларе који немају карактер, а тиме ни снагу општих правних аката, за чију оцену уставности и законитости је, на основу члана 167. Устава Републике Србије, надлежан Уставни суд.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је на основу одредби члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео Закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-256/2006 од 25. септембра 2008. године

Решење о давању сагласности на ценовник комуналних услуга није општи правни акт и Уставни суд одбацује иницијативу за оцену уставности и законитости таквог акта.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости Решења о давању сагласности на Одлуку о нивоу цена погребних услуга („Службени лист града Београда“, број 6/02).

Образложење

Уставном суду је поднета иницијатива за оцену уставности и законитости Решења о давању сагласности на Одлуку о нивоу цена погребних услуга („Службени лист града Београда“, број 6/02) које је донео Извршни одбор Скупштине града Београда на седници од 8. фебруара 2002. године.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да оспорено Решење нема значење општег правног акта за чију оцену уставности и законитости је надлежан Уставни суд на основу члана 167. Устава, већ представља акт којим је Извршни одбор Скупштине града Београда, у складу са законом, дао сагласност на цене комуналних услуга, које плаћају непосредни корисници, претходно утврђене од стране Јавног комуналног предузећа „Погребне услуге“ из Београда. Такође, по оцени Суда, ценовници не представљају опште правне акте за чију оцену уставности и законитости је надлежан Уставни суд у смислу члана 167. Устава већ су у питању појединачни спроведбени акти којима се утврђује цена производа и услуга, односно акти пословања.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео Закључак као и изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-123/2008 од 13. новембра 2008. године

Акт којим се констатује престанак одборничког мандата и додељује мандат новом одборнику, по својој правној природи није општи правни акт за чију је оцену уставности и законитости надлежан Уставни суд.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за оцену уставности „одлука Општинске изборне комисије општине Кладово и Скупштине општине Кладово о замени одборника ДСС-а Бориса Србуловића“.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности „одлука Општинске изборне комисије општине Кладово и Скупштине општине Кладово о замени одборника ДСС-а Бориса Србуловића“.

У поступку пред Уставним судом утврђено је да Скупштина општине Кладово, у погледу престанка мандата одборника Бориса Србуловића и доделе мандата новом одборнику, није донела „одлуку“ у формалноправном смислу, нити је такву „одлуку“ донела Општинска изборна комисија, већ је Скупштина општине Кладово, на седници одржаној 15. јуна 2006. године, констатовала престанак мандата наведеног одборника и потврдила мандат новом одборнику. С обзиром на то да акт Скупштине општине којим је констатован престанак мандата и додељен мандат новом одборнику, по својој правној природи није општи правни акт за чију оцену уставности и законитости је, сагласно члану 167. Устава Републике Србије, надлежан Уставни суд, Суд је одбацио поднету иницијативу.

На основу изложеног, члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 24/08), Уставни суд је донео закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-238/2006 од 25. децембра 2008. године

Решење о престанку мандата одборника у скупштини општине није општи правни акт који подлеже оцени уставности и законитости од стране Уставног суда.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости Решења о престанку мандата одборника Скупштине општине Ковачица, број 06-35/05, од 17. јуна 2005. године.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Решења о престанку мандата одборника Скупштине општине Ковачица, број 06-35/05, од 17. јуна 2005. године.

У поступку пред Уставним судом утврђено је да оспорено решење, којим је утврђен престанак мандата конкретном одборнику и одређен дан престанка његовог мандата, по својој правној природи није општи правни акт за чију оцену уставности и законитости је, према члану 167. Устава Републике Србије, надлежан Уставни суд. Стога је Уставни суд одлучио да одбаци иницијативу за оцену уставности и законитости оспореног решења, због ненадлежности.

На основу изложеног, члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду

Уставног суда („Службени гласник РС“, број 24/08), Уставни суд је донео закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-283/2005 од 27. новембра 2008. године

Смернице за поступање одређеног органа, које је исти донео за потребе сопственог рада, не представљају правни основ за доношење појединачних аката и немају карактер општих правних аката, па Уставни суд није надлежан за оцену њихове уставности и законитости.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости Смерница о поступању Комисије за утврђивање испуњености услова за издавање одобрења за изградњу приликом спровођења поступка издавања одобрења за изградњу и употребну дозволу за објекте изграђене односно реконструисане без грађевинске дозволе до 13. маја 2005. године, чија бруто површина износи до 800 м², број: 351-1420/05 од 22. новембра 2005. године, које је донела означена Комисија општине Вождовац.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Смерница о поступању Комисије за утврђивање испуњености услова за издавање одобрења за изградњу приликом спровођења поступка издавања одобрења за изградњу и употребну дозволу за објекте изграђене односно реконструисане без грађевинске дозволе до 13. маја 2005. године, чија бруто површина износи до 800 м², број: 351-1420/05 од 22. новембра 2005. године, које је донела означена Комисија општине Вождовац.

У спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио да је оспорене Смернице донела Комисија за потребе сопственог рада и да овај акт не представља правни основ за доношење појединачних правних аката. Суд је оценио да по својој правној природи оспорени акт не представља општи правни акт за чију оцену уставности и законитости је Уставни суд надлежан у смислу одредаба члана 167. Устава Републике Србије.

Сходно изнетом Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) решио као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-72/2006 од 27. новембра 2008. године

Акти којима се расписују јавни огласи, конкурси, тендери, лицитације и други јавни позиви за учешће у надметању по унапред

утврђеним условима, по својој садржини не представљају опште правне акте за чију оцену је надлежан Уставни суд.

Уставни суд је донео

З А К Л Ј У Ч А К

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке о расписивању јавног огласа за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини („Службени лист општине Суботица“, број 17/08).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке о расписивању јавног огласа за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини („Службени лист општине Суботица“, број 17/08).

У претходном поступку, Уставни суд је утврдио да оспорена Одлука као и други акти којима се расписују јавни огласи, конкурси, тендери, лицитације и други јавни позиви за учешће у надметању по унапред одређеним условима, или условима утврђеним принудним прописима, по својој садржини и правној природи не представљају опште правне акте за које је, у смислу члана 167. Устава Републике Србије, обезбеђена контрола уставности и законитости у поступку пред Уставним судом, па је иницијативу одбацио због ненадлежности.

Сагласно изнетом, Уставни суд је, на основу члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-115/2008 од 27. новембра 2008. године

Акт о одређивању аутобуских стајалишта није општи правни акт из надлежности Уставног суда, већ појединачни спроведбени акт.

Уставни суд је донео

З А К Л Ј У Ч А К

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости Решења о одређивању аутобуских стајалишта у међумесном превозу путника на територији града Новог Сада („Службени лист града Новог Сада“, бр. 2/07 и 28/07).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Решења о одређивању аутобуских стајалишта у међумесном превозу путника на територији града Новог Сада („Службени лист града Новог Сада“, бр. 2/07 и 28/07).

У члану 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава Републике Србије утврђено је да Уставни суд одлучује о сагласности закона и других општих правних аката са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, као и сагласности општих аката са законом.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Градска управа за саобраћај и путеве, као доносилац оспореног Решења, донела Исправку Решења о одређивању аутобуских стајалишта у међумесном превозу путника на територији града Новог Сада („Службени лист града Новог Сада“, бр. 2/07 и 28/07), којом је извршено брисање речи „и међународном“ у целом тексту Решења. Уставни суд је оценио да наведени акт не представља општи правни акт, којим су одређена и побројана аутобуска стајалишта у међумесном превозу путника на одређеној територији.

Имајући у виду наведено, Уставни суд је оценио да не постоје процесне претпоставке за одлучивање Суда, па је, на основу члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци..

Закључак Уставног суда број
IУ-45/2007 од 16. октобра 2008. године

Одлуке о оснивању јавних предузећа (оснивачки акти) по својој форми и садржини не представљају опште правне акте, већ оснивачке акте за чију контролу уставности и законитости Уставни суд није надлежан.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се предлог за оцену уставности и законитости Одлуке о оснивању Јавног предузећа за изградњу општине Горњи Милановац („Службени гласник општине Горњи Милановац“, број 22/06).

О б р а з л о ж е њ е

Предлогом председника општине Горњи Милановац покренут је поступак за оцену уставности и законитости Одлуке о оснивању Јавног предузећа за изградњу општине Горњи Милановац („Службени гласник општине Горњи Милановац“, број 22/06).

У поступку пред Уставним судом утврђено је да оспорена одлука, којом се оснива јавно предузеће и уређују питања која се односе на фирму и седиште предузећа, заступање и представљање, делатност предузећа и томе сл., по својој форми и садржини не представља општи правни акт за чију оцену уставности и законитости је, према члану 167. Устава Републике Србије, надлежан Уставни суд. Стога је Уставни суд одлучио да одбаци предлог за оцену уставности и законитости оспорене одлуке, због ненадлежности.

На основу изложеног, члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1) Пословника о раду

Уставног суда („Службени гласник РС“, број 24/08), Уставни суд је донео закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IY-11/2007 од 20. новембра 2008. године

Уставни суд, сагласно одредбама члана 167. Устава, није надлежан да одлучује о међусобној сагласности одредаба подзаконских прописа.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се захтев за оцену сагласности одредбе члана 4. алинеја 3. у делу који гласи: „и услуге ЈКП“ Одлуке о увођењу самодоприноса на територији месне заједнице „Стајићево“ за период од 1. 4. 2005. до 1. 4. 2010. године („Службени лист општине Зрењанин“, број 7/05) с одредбом члана 33. став 2. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о заштити и одржавању јавних површина („Службени лист општине Зрењанин“, број 11/99).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднет је захтев за оцену сагласности одредбе члана 4. алинеја 3. у делу који гласи: „и услуге ЈКП“ Одлуке о увођењу самодоприноса на територији месне заједнице „Стајићево“ за период од 1. 4. 2005. до 1. 4. 2010. године („Службени лист општине Зрењанин“, број 7/05) с одредбом члана 33. став 2. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о заштити и одржавању јавних површина („Службени лист општине Зрењанин“, број 11/99).

Одредбама члана 167. став 1. тач. 1. и 3. Устава Републике Србије утврђено је да Уставни суд одлучује о сагласности закона и других општих аката са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, као и сагласности других општих аката са законом. У спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио да се поднеском захтева оцена одредбе члана 4. алинеја 3. оспорене Одлуке у односу на одредбу члана 33. став 2. наведене Одлуке о изменама и допунама Одлуке о заштити и одржавању јавних површина. Полазећи од тога да се захтева оцена оспорене Одлуке у односу на подзаконски акт, Уставни суд је оценио да сагласно члану 167. Устава није надлежан да одлучује о наведеном захтеву.

На основу изложеног, Уставни суд је на основу члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), одбацио наведени захтев.

Закључак Уставног суда број
IY-215/2006 од 4. децембра 2008. године

- Неуредан предлог, иницијатива или други захтев

Када подносилац иницијативе, односно другог захтева поднетог Уставном суду у остављеном року не поступи по захтеву Уставног суда за прецизирање, односно уређење иницијативе или другог захтева, то представља разлог за одбацивање иницијативе, односно другог захтева, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се предлог за оцену уставности члана 45. Закона и државним службеницима („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07), у делу који гласи: „држављани Србије и Црне Горе“, члана 41. Закона о судијама („Службени гласник РС“, бр. 63/01, 42/02, 60/02, 17/03, 25/03, 27/03, 29/04, 35/04, 44/04, 61/05, 101/05 и 46/06), у делу који гласи: „држављанин државне заједнице Србија и Црна Гора“, члана 10. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, бр. 35/2000, 69/02, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05 и 101/05), у делу који гласи: „југословенски држављанин“, члана 2. Закона о избору председника Републике („Службени гласник РС“, бр. 1/90, 79/92, 73/02, 72/03, 93/03 и 18/04), у делу који гласи: „југословенски држављанин“, члана 4. Закона о јавном правобранилаштву („Службени гласник РС“, број 43/91), „држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије“, члана 4. Закона о адвокатури („Службени гласник РС“, бр. 24/98, 26/98, 69/2000, 11/02 и 72/02), у делу који гласи „југословенски држављанин“ и тачке 1) Јавног конкурса за избор директора Полиције од 19. маја 2006. године.

Образложење

Уставном суду поднет је предлог за оцену уставности одредаба Закона наведених у изреци. У поступку пред Уставним судом утврђено је да је Устав од 1990. године, у односу на који је тражена оцена уставности оспорених одредаба Закона, престао да важи ступањем на снагу Устава од 8. новембра 2006. године. Дописом Уставног суда од 3. децембра 2008. године, од предлагача је затражено да, уколико захтева оцену уставности оспорених одредаба Закона у односу на Устав од 2006. године, у року од 15 дана од дана пријема дописа Суда, наведе одредбе Устава у односу на које се оцена тражи и уставноправне разлоге оспоравања. Имајући у виду да предлагач у остављеном року није поступио по налогу Суда, као и да је одредбом члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано да ће Суд одбацити предлог кад у остављеном року подносилац није отклонио недостатке који онемогућавају поступање, закључено је као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-113/2006 од 25. децембра 2008. године

Будући да поднети предлог није садржао све неопходне елементе за поступање и одлучивање Суда у конкретној правној ствари, Уставни суд је, на основу члана 51. Закона о Уставном суду, тражио од подносиоца да захтев прецизира тако да наведе одредбе Устава од 2006. године, као и одредбе закона у односу на које тражи оцену оспореног акта и разлоге на којима заснива захтев, уз упозорење на последице пропуштања поступања по налогу Суда, односно да ће предлог бити одбачен, уколико у остављеном року подносилац не отклони недостатке који онемогућавају поступање Суда. Како нису отклоњени недостаци који онемогућавају поступање Суда у конкретној правној ствари, то је Суд Закључком одбацио предлог.

Пошто је Суд одбацио поднети предлог због непостојања процесних претпоставки за одлучивање, то је и одлучивање о захтеву за обуставу извршења појединачног акта или радње на основу оспореног акта беспредметно.

Уставни суд је донео

З А К Л Ј У Ч А К

Одбацује се предлог за оцењивање уставности и законитости Уредбе о посебним условима за вршење промета робе са Аутономном покрајином Косово и Метохија („Службени гласник РС“, број 139/04).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднет је 8. фебруара 2005. године предлог за оцену уставности и законитости Уредбе о посебним условима за вршење промета робе са Аутономном покрајином Косово и Метохија. Предлагач оспорава уставност Уредбе у односу на одредбе чл. 4, 13, 52, 55, 57, 64. и 70. Устава Републике Србије од 1990. године. Поред овога, предлагач тражи од Уставног суда и оцену законитости ове уредбе у односу на Царински закон, Закон о условима за обављање промета робе, вршење услуга у промету робе и инспекцијском надзору и Закон о порезу на додату вредност, без навођења конкретних законских одредаба. Од Уставног суда, такође, тражи да донесе привремену меру којом ће обуставити од примене акте, односно радње предузете на основу Уредбе.

Будући да поднети предлог не садржи све неопходне елементе за даље поступање и мериторно одлучивање Суда у конкретној правној ствари, Уставни суд је, на основу члана 51. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), дописом од 20. новембра 2008. године тражио од подносиоца да захтев прецизира тако да наведе одредбе Устава Републике Србије од 2006. године, као и одредбе закона у односу на које тражи оцену и разлоге на којима заснива захтев. Допис је садржао и упозорење да ће, сагласно члану 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, захтев бити одбачен, уколико у остављеном року подносилац не отклони недостатке који онемогућавају поступање Суда, будући да не постоје претпоставке за вођење поступка и одлучивање Суда.

Како подносиоцу захтева није било могуће доставити овај допис на означену адресу „Удружења индустријалаца и предузетника Србије“, то значи да нису

отклоњени недостаци који онемогућавају поступање Суда у конкретној правној ствари, па је Уставни суд донео Закључак којим је одбацио предлог.

Будући да је Суд одбацио поднети предлог због непостојања процесних претпоставки, то је и одлучивање о захтеву за обуставу извршења појединачног акта или радње на основу оспореног акта беспредметно.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је на основу члана 36. став 1. тачка 3) и члана 46. тачка 3) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) одлучио да поднету иницијативу одбаци.

Закључак Уставног суда број
IУ-33/2005 од 18. децембра 2008. године

Полазећи од тога да подносилац иницијативе у остављеном року није доставио Уставном суду допуњену и уређену иницијативу за оцену уставности и законитости оспореног Статута, а чији доносилац је у току поступка пред Уставним судом и правно престао да постоји, Уставни суд је оценио да не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање у овом предмету.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба члана 9. став 1. члана 17. став 4, члана 18. став 4, члана 26. став 2, чл. 45, 46. и 48. члана 87. ст. 2. и 3, члана 89. став 2, члана 91. став 3, члана 92. ст. 2. и 3, члана 93. ст. 1. и 2, члана 96. став 2, члана 102. став 5, чл. 103. до 105, члана 107, члана 108. став 2. и члана 121. став 3. Статута Више техничке школе у Чачку, од 22. септембра 2004. године.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба Статута Више техничке школе у Чачку, од 22. септембра 2004. године.

У поступку пред Уставним судом утврђено је да је иницијатива за оцену уставности и законитости оспореног Статута поднета у време важења Устава Републике Србије од 1990. године, који је престао да важи проглашењем Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године. Уставни суд је, такође, утврдио да је Закон о вишој школи („Службени гласник РС“, бр. 50/92, 39/93, 53/93, 67/93, 48/94 и 24/96), у односу на који је тражена оцена законитости, престао да важи на основу члана 130. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 76/05, 100/07 и 97/08).

Имајући у виду наведено, као и чињеницу да је Виша техничка школа трансформисана у Високу школу техничких струковних студија, Уставни суд је од подносиоца иницијативе затражио да се, у року од 15 дана, писмено изјасни да ли остаје код иницијативе за оцену уставности и законитости оспореног Статута и исту уреди сагласно одредби члана 51. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник

РС“, број 109/07), тако што ће навести одредбе важећег Устава и закона у односу на које тражи оцену уставности и законитости оспореног Статута.

Полазећи од тога да подносилац иницијативе у остављеном року није доставио Уставном суду допуњену и уређену иницијативу за оцену уставности и законитости оспореног Статута, чији доносилац је, у току поступка пред Уставним судом, правно престао да постоји, Уставни суд је оценио да не постоје процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање у овом предмету.

На основу изложеног и одредаба члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је донео Закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-398/2004 од 25. септембра 2008. године

С обзиром на то да иницијатор у остављеном року није отклонио недостатке који онемогућавају поступање по иницијативи, Уставни суд је на основу члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 4. Пословника о раду Уставног суда иницијативу одбацио, због немогућности поступања по њој.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива „за покретање поступка ради утврђивања неуставности“ Уредбе о додели посебних признања уметницима за врхунски допринос националној култури у Републици Србији („Службени гласник РС“, број 12/08).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за „покретање поступка ради утврђивања неуставности“ Уредбе о додели посебних признања уметницима за врхунски допринос националној култури у Републици Србији („Службени гласник РС“, број 12/08). Иницијатор није навео одредбе Устава у односу на које иницира оцену уставности оспорене Уредбе већ је изнео своје мишљење и дао свој коментар на решења која се оспореном Уредбом уређују.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је дописом Уставног суда од 24. јула 2008. године, који је иницијатор примио 25. јула 2008. године, од иницијатора затражено да сагласно одредби члана 51. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и одредби члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), иницијативу прецизира тако што ће навести одредбе Уредбе чију уставност оспорава, као и одредбе Устава Републике Србије у односу на који се тражи оцена уставности оспорене Уредбе, разлоге на којима се заснива захтев за оцену уставности и захтев како да се одлучи.

С обзиром на то да иницијатор у остављеном року није отклонио недостатке који онемогућавају поступање по иницијативи, Уставни суд је на основу члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 4. Пословника о раду

Уставног суда одлучио да поднету иницијативу одбаци, због немогућности поступања по њој.

Закључак Уставног суда број
IУп-21/2008 од 9. октобра 2008. године

О истом питању Уставни суд је одлучио на исти начин у закључцима бр: IУ-70/2008 од 18. септембра 2008. године, IУ-117/2005 од 20. новембра 2008. године, IУ-61/2007 од 18. септембра 2008. године, IУ-183/2007 од 16. октобра 2008. године, IУл-37/2008 од 16. октобра 2008. године, IУ-11/2005 од 27. новембра 2008. године, IУ-136/2007 од 25. децембра 2008. године, IУ-230/2006 од 18. децембра 2008. године

– Неблаговремен предлог или иницијатива

Када Уставни суд утврди да је предлог, односно иницијатива поднета по истеку рока у коме овај суд, сагласно одредби члана 168. став 5. Устава, може ценити сагласност закона и других општих аката са Уставом и по престанку њихове важности, предлог, односно иницијативу ће одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, јер не постоје Уставом и законом утврђене претпоставке за успостављање надлежности Уставног суда.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се иницијатива за оцену уставности одредбе члана 42а Закона о изменама и допунама Закона о порезима на имовину („Службени гласник РС“, број 20/92).

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је 19. априла 2007. године иницијатива Милана Делића из Београда за оцену уставности одредбе члана 42а Закона о изменама и допунама Закона о порезима на имовину („Службени гласник РС“, број 20/92).

У спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио да је оспорена одредба члана 42а Закона о изменама и допунама Закона о порезима на имовину („Службени гласник РС“, број 20/92) престала да важи 9. јула 1994. године, даном ступања на снагу Закона о порезима на имовину („Службени гласник РС“, број 43/94), а на основу изричите одредбе члана 45. овог закона.

Имајући у виду да је оспорена одредба члана 42а наведеног закона престала да важи 9. јула 1994. године, а да је иницијатива за оцену уставности оспорене одредбе наведеног Закона поднета 19. априла 2007. године, Суд је оценио да не постоје

процесне претпоставке утврђене чланом 168. став 5. Устава за вођење поступка и одлучивање по поднетој иницијативи.

На основу одредбе члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Суд је одбацио иницијативу.

Закључак Уставног суда број
IУ-49/2007 од 16. октобра 2008. године

О истом питању Уставни суд је одлучио на исти начин
и у Закључку број IУл-129/2008 од 4. децембра 2008. године

– Остало

Оспорени акт није објављен

Када оспорени акт није објављен, Уставни суд одбацује предлог за оцењивање уставности и законитости таквог акта, јер општи правни акти који нису објављени – нису ступили на снагу у складу с Уставом и не производе правно дејство.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се предлог за оцену уставности и законитости Одлуке о утврђивању цене за коришћење воде са извора „Кубршница“, број 06-53/2004-01 од 22. 4. 2004. године и Одлуке број 06-75/2004-01 од 2. 7. 2004. године, које је донео Извршни одбор Скупштине општине Аранђеловац, јер нису ступиле на снагу у складу с Уставом и не производе правно дејство.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду Републике Србије дана 21. новембра 2005. године поднет је предлог за оцењивање уставности и законитости Одлуке о утврђивању цене за коришћење воде са извора „Кубршница“, број 06-53/2004-01 од 22. 4. 2004. године и Одлуке број 06-75/2004-01 од 2. 7. 2004. године, које је донео Извршни одбор Скупштине општине Аранђеловац.

У спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио да оспорене одлуке нису објављене у службеном гласилу на начин како се објављују општи акти органа локалне самоуправе. Наиме, одредбама члана 196. ст. 1. и 3. Устава Републике Србије прописано је да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, као и да се општи акти органа локалне самоуправе објављују у локалним службеним гласилима. Такође, чланом 196. став 4. Устава одређено је да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на

снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења.

Имајући у виду изнето, Уставни суд је, на основу одредаба члана 36. став 1. тачка 1) и члана 48. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), као и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) донео Закључак којим је поднети предлог одбацио, будући да оспорене одлуке нису објављене и нису ступиле на снагу у складу с Уставом, те не производе правно дејство.

Закључак Уставног суда број
IY-401/2005 од 18. децембра 2008. године

Анонимна иницијатива

Анонимну иницијативу, која не садржи неопходне податке за вођење поступка и одлучивање Уставног суда, Суд одбацује, због недостатка процесних претпоставки за поступање по таквој иницијативи.

Уставни суд је донео

З А К Љ У Ч А К

Одбацује се анонимна иницијатива за оцену уставности и законитости одлука Комуналног предузећа „Рашка“ из Рашке и Предузећа „Југопревоз“ из Рашке.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднета је анонимна иницијатива за оцену уставности и законитости одлука Комуналног предузећа „Рашка“ из Рашке и Предузећа „Југопревоз“ из Рашке. У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је иницијатива непотпуна, јер не садржи податке неопходне за вођење поступка и одлучивање у смислу одредбе члана 51. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). Наиме, иницијатори нису навели назив оспореног општег акта, ознаку одредбе, назив и број службеног гласила у коме је објављен, закон у односу на који се захтева оцена законитости, као и разлоге оспоравања законитости. Одредбом члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) прописано је да када су предлог, уставна жалба, захтев или други акт којим се покреће поступак пред Уставним судом, односно иницијатива, неразумљиви, непотпуни, не садрже податке неопходне за вођење поступка или имају друге недостатке који онемогућавају поступање у предмету, Суд ће од подносиоца затражити да, у року од 15 дана, отклони недостатке и упозориће га на последице пропуштања утврђене Законом.

Полазећи од тога да је иницијатива анонимна и да није могуће затражити од иницијатора да отклони недостатке који онемогућавају поступање, Уставни суд је, сагласно члану 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду и члану 82. став 1. тачка 4. Пословника о раду Уставног суда, одбацио анонимну иницијативу.

Закључак Уставног суда број
IY-106/2008 од 25. септембра 2008. године

Окончавање поступка

Када предлагачи и подносиоци иницијатива повуку предлоге, односно одустану од поднетих иницијатива, а Уставни суд не нађе основа да сам настави поступак, поступак се окончава.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Окончава се поступак за оцену уставности и законитости одредбе члана 33. став 2. Одлуке о условима и начину снабдевања топлотном енергијом („Службени лист општине Сомбор“, број 10/06).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости одредбе члана 33. став 2. Одлуке о условима и начину снабдевања топлотном енергијом („Службени лист општине Сомбор“, број 10/06).

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је иницијатор иницијативу повукао. Одредбом члана 54. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да кад овлашћени предлагач, односно иницијатор одустане од предлога, односно иницијативе, Уставни суд ће наставити поступак за оцену уставности или законитости, ако за то нађе основа. Како Суд није нашао основ за покретање поступка за оцену уставности и законитости оспорене одредбе Одлуке, то је окончао поступак по овој иницијативи.

Имајући у виду наведено, Уставни суд је на основу члана 48. Закона о Уставном суду и члана 82. став 1. тачка 8) Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), решио као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУл-9/2008 од 22. октобра 2008. године

Како је предлагач одустао од поднетог предлога, а Суд није нашао основа за наставак поступка, јер је у поступку пред Уставним судом утврђено да су оспорени Закључак Владе и закон у односу на који је тражена оцена законитости оспореног Закључка престали да важе, то је донет Закључак о окончавању поступка.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Окончава се поступак за оцену законитости Закључка Владе Републике Србије 05 број 120-202/2005-002 од 20. јануара 2005. године.

О б р а з л о ж е њ е

Уставном суду поднет је предлог за оцењивање законитости Закључка Владе Републике Србије наведеног у изреци. У предлогу се наводи да оспорени Закључак, којим је уређено питање основице за обрачун и исплату плата изабраних, постављених и запослених лица у органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, није у сагласности са одредбом члана 3. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, којим је предвиђено да Влада одређује основицу за обрачун и исплату плата, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Такође, по мишљењу предлагача, оспорени акт „противан“ је и члану 30. став 4. Закона о Влади Републике Србије („Службени гласник РС“ број 5/91), којим је прописано да се закључком утврђују ставови Владе о питањима унутрашње организације, метода рада и односа у Влади, начелни ставови и смернице за рад министарстава, а да то питање основице за обрачун плата треба уредити уредбом.

У одговору Владе Републике Србије се наводи да је оспорени Закључак Влада донела полазећи од своје надлежности утврђене у члану 90. став 1. Устава Републике Србије од 1990. године и члану 2. Закона о Влади Републике Србије, сагласно којима Влада води политику Републике Србије и извршава законе, друге прописе и опште акте у складу с Уставом. Оспорени Закључак је донет у извршавању надлежности Владе утврђене чланом 3. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, према коме Влада утврђује основицу за обрачун и исплату плата у органима, организацијама и јавним службама из члана 1. тог закона.

У поступку пред Уставним судом утврђено је да је Закључак Владе Републике Србије 05 број 120-202/2005-002 од 20. јануара 2005. године престао да важи.

Закон о Влади Републике Србије („Службени гласник РС“, број 5/91), у односу на који је тражена оцена законитости оспореног Закључка престао је да важи ступањем на снагу Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05, 71/05, 101/07 и 65/08).

Дописом од 28. октобра 2008. године, предлагач је обавестио Уставни суд да одустаје од поднетог предлога.

Имајући у виду изнето, као и одредбу члана 82. став 1. тачка 8. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), којом је предвиђено да Уставни суд закључком окончава поступак када је повучен предлог за оцењивање уставности и законитости, закључено је као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-205/2005 од 13. новембра 2008. године

У спроведеном поступку утврђено је да је иницијатор одустао од иницијативе и да нема разлога за даље вођење поступка у смислу члана 54. став 2. Закона о Уставном суду, што је представљало разлог за окончавање поступка.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Окончава се поступак за оцену уставности и законитости Уредбе о заштити Споменика природе „Стопића пећина“ („Службени гласник РС“, број 75/05).

Образложење

Уставном суду је поднета иницијатива за оцену уставности и законитости Уредбе о заштити Споменика природе „Стопића пећина“ („Службени гласник РС“, број 75/05).

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је иницијатор одустао од иницијативе и да нема разлога за даље вођење поступка у смислу члана 54. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу члана 48. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 8. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео Закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број
IУ-361/2005 од 13. новембра 2008. године

О истом питању одлучено је на исти начин и
Закључком Уставног суда број IУ-149/2007 од 20. новембра 2008. године

Застајање с поступком

С обзиром на то да је чланом 55. став 1. Закона о Уставном суду предвиђена могућност застајања са поступком на захтев доносиоца оспореног општег акта, Уставни суд је оценио да у конкретној правној ствари застане са поступком и да могућност грађанима месне заједнице Ковачица, који имају право изјашњавања о самодоприносу, да у року од 60 дана од дана пријема овог дописа оспорену Одлуку усагласе са Уставом и законом.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Застаје се са поступком за оцену уставности и законитости одредаба чл. 1. и 2, члана 3. став 1, члана 4. ал. 1, 3, 4, 5. и 6, члана 5. став 1, члана 6, члана 7. став 1, члана 8. алинеја 8. и чл. 9. до 14. Одлуке о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице Падина за период 01. 02. 2005. г. до 31. 01. 2010. г. („Службени лист општине Ковачица“, број 2/05).

Поступак ће се наставити ако, у року од 60 дана од дана пријема овог закључка, уочена неуставност и незаконитост одредаба чл. 1. и 2, члана 3. став 1, члана 4. ал. 1, 3, 4, 5. и 6, члана 5. став 1, члана 6, члана 7. став 1, члана 8. алинеја 8. и чл. 9. до 14. Одлуке из става 1. не буде отклоњена.

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за оцену уставности и законитости Одлуке о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице Падина за период 01. 02. 2005. г. до 31. 01. 2010. г. („Службени лист општине Ковачица“, број 2/05).

У току поступка пред Уставним судом, Скупштина општине Ковачица је, дописом од 23. октобра 2008. године, поднела захтев Уставном суду да застане са поступком одлучивања у предмету ГУ-38/2006, како би се спровео одговарајући поступак у циљу отклањања уочених неуставности и законитости.

С обзиром на то да је чланом 55. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) предвиђена могућност застајања са поступком на захтев доносиоца оспореног општег акта, Уставни суд је оценио да у овој правној ствари застане са поступком и да могућност грађанима месне заједнице Ковачица, који имају право изјашњавања о самодоприносу, да у року од 60 дана од дана пријема овог дописа, оспорену Одлуку усагласе са Уставом и законом.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу члана 55. став 1. Закона о Уставном суду и члана 82. став 2. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео наведени Закључак.

Закључак Уставног суда број
ГУ-38/2006 од 13. новембра 2008. године

IP предмети (ненадлежност Уставног суда)

Уставни суд, према одредбама важећег Устава Републике Србије о надлежности овог суда, није надлежан за оцену уставности и законитости појединачних правних аката, као што су: акти привредних друштава из њихове пословне политике, пресуде и други акти судова и државних органа донети у појединачним правним стварима, уговори из области имовинских односа уговорних страна, акти изборних комисија и судова донети у поступку избора и сл.

Уставни суд може одлучивати о појединачним актима, односно радњама државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења само када је поднета уставна жалба против тих аката, и то само због повреде или ускраћивања Уставом зајемчених права подносиоца, при постојању и осталих Уставом и Законом о Уставном суду утврђених услова за вођење поступка по уставној жалби.

Обавештавамо вас да је Уставни суд на седници одржаној 25. децембра 2008. године разматрао Ваш захтев за оцену уставности и законитости Одлуке Управног одбора Ловачког удружења „Дропља“ Чока, број 115, од 3. октобра 2006. године.

На основу члана 36. став 1. тачка 1) Закона о уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда

(„Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је донео закључак којим је одбацио предметни захтев.

Уставни суд је оценио да, сагласно одредби члана 167. Устава Републике Србије, није надлежан да одлучује о уставности и законитости оспорене одлуке, из разлога што наведени акт по својој правној природи није општи акт за чију оцену уставности и законитости је надлежан Уставни суд.

Закључак Уставног суда број
IP-393/2008 од 25. децембра 2008. године

Обавештавамо вас да је Уставни суд на седници одржаној 25. децембра 2008. године разматрао Ваш захтев за оцену законитости Решења Министарства одбране Србије и Црне Горе, Управе за одбрану Републике Србије, број 118-107-51/2006-05 од 16. марта 2006. године.

На основу члана 36. став 1. тачка 1) Закона о уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је донео закључак којим је одбацио предметни захтев.

Уставни суд је оценио да, сагласно одредби члана 167. Устава Републике Србије, није надлежан да одлучује о законитости оспореног решења, из разлога што наведени акт по својој правној природи није општи акт за чију оцену законитости је надлежан Уставни суд.

Закључак Уставног суда број
IP-115/2006 од 25. децембра 2008. године

Обавештавамо Вас да је Уставни суд на седници одржаној 25. децембра 2008. године разматрао захтев за оцену уставности и законитости Решења Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, број 119-01-214/02-09 од 22. фебруара 2006. године.

На основу члана 36. став 1. тачка 1) Закона о уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Уставни суд је донео закључак којим је одбацио предметни захтев.

Уставни суд је оценио да, сагласно одредби члана 167. Устава Републике Србије, није надлежан да одлучује о уставности и законитости оспореног решења, из разлога што наведени акт по својој правној природи није општи акт за чију оцену уставности и законитости је надлежан Уставни суд.

Закључак Уставног суда број
IP-98/2006 од 25. децембра 2008. године

Уставни суд је у тзв. IP предметима у периоду од септембра до децембра 2009. године донео још 30 закључака о одбацивању захтева

ПОСТУПАК РЕШАВАЊА СУКОБА НАДЛЕЖНОСТИ

Сукоб надлежности између Народне банке Србије и трговинског суда

Трговински суд у Београду је тиме што је у периоду између коначности и правоснажности решења Народне банке Србије о ликвидацији банке, својим решењима VI Л 71/05 од 7. фебруара 2005. године и VI Л 118/05 од 6. септембра 2005. „одложио спровођење извршења“ решења гувернера Народне банке Србије о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд и одредио привремену меру обезбеђења којом налаже Народној банци да одмах изврши деблокаду свих девизних и динарских рачуна наведене банке и одмах дозволи располагање свим новчаним средствима, до доношења одлуке Врховног суда Србије по тужбама те банке ради поништаја решења Народне банке Србије, у суштини одложио наступање дејства акта Народне банке Србије као услова за покретање поступка ликвидације, те без законског овлашћења извршио контролу управног акта Народне банке Србије и преузео њену надлежност за одлучивање о законитости њеног акта до судске контроле од стране Врховног суда Србије. Имајући у виду да трговински суд у поступку ликвидације не може вршити контролу управних решења Народне банке Србије о ликвидацији банке „одлагањем спровођења извршења“ тих решења, већ је, сагласно чл. 4. и 6. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, дужан да донесе решење о покретању ликвидационог поступка, као и да је давањем налога супротног управном акту о одузимању дозволе за рад, Трговински суд у Београду суспендовао акт Народне банке Србије и његове спроведене правне последице (забрана располагања имовином банке и блокада рачуна пословне банке) и о истој ствари одлучио супротно решавајућем управном акту, то је дошло до сукоба надлежности између банке и суда, из члана 167. став 2. тачка 1. Устава Републике Србије.

Овај сукоб надлежности, из поднетог захтева Народне банке Србије од 20. септембра 2005. године, Уставни суд је решио тако што је утврдио да Трговински суд у Београду није био надлежан да одлаже извршење решења гувернера Народне банке Србије од 5. септембра 2005. године о одузимању дозволе за рад Кредитно-експортној банци а. д. Београд и о ликвидацији исте банке, као ни за одређивање привремене мере обезбеђења којом се налаже Народној банци Србије да деблокира све рачуне Кредитно-експортне банке а. д. Београд и да јој одмах омогући располагања имовином и средствима на рачунима ради несметаног обављања регистровних делатности, до доношења одлуке Врховног суда Србије по тужбама за поништај наведених решења гувернера Народне банке Србије, и истовремено поништио делове решења ликвидационог већа Трговинског суда у Београду VI Л 118/05 од 6. септембра 2005. године које је остало на снази, у којима су садржане одлуке за које тај суд није био надлежан.

Поводом захтева Народне банке од 22. фебруара 2005. године за решавање сукоба надлежности, утврђено је да су се стекли услови за обуставу поступка, јер су доношењем пресуде Врховног суда Србије у управном спору против решења Народне банке поводом којих је тај захтев поднет поништена иста решења, чиме су престале процесне претпоставке за даље вођење поступка пред Уставним судом.

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Утврђује се да Трговински суд у Београду није надлежан за „одлагање спровођења извршења“ решења гувернера Народне банке Србије Г. бр. 5709 од 5. септембра 2005. године о одузимању дозволе за рад Кредитно-експортној банци а. д. Београд и решења Г. бр. 5710 од 5. септембра 2005. године о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд, до доношења одлуке Врховног суда Србије по тужбама за поништај тих решења, као ни за одређивање привремене мере обезбеђења којом се налаже Народној банци Србије да деблокира све рачуне Кредитно-експортне банке а. д. Београд код Народне банке Србије и да одмах банци омогући неограничено и несметано располагање имовином, као и свим средствима на свим рачунима и да се уздржи од сваке радње која би Кредитно-експортној банци а. д. Београд онемогућила несметано обављање регистрованих делатности, до доношења одлуке Врховног суда Србије по тужбама за поништај наведених решења гувернера Народне банке Србије.

2. Поништава се ст. II до IV изреке решења Трговинског суда у Београду VI Л 118/05 од 6. септембра 2005. године.

3. Обуставља се одлучивање о сукобу надлежности поводом захтева Народне банке Србије од 22. фебруара 2005. године.

О б р а з л о ж е њ е

Народна банка Србије поднела је Уставном суду 22. фебруара 2005. године захтев за решавање сукоба надлежности између те банке и Трговинског суда у Београду, насталог после доношења решења Трговинског суда у Београду VI Л 71/05 од 7. фебруара 2005. године, да би актом од 20. септембра 2005. године, након доношења решења Трговинског суда у Београду VI Л 118/05 од 6. септембра 2005. године, обавестила Уставни суд да је дошло до новог сукоба надлежности између истих органа.

Према наводима из захтева од 22. фебруара и накнадним допунама тог захтева, Народна банка Србије је у поступку контроле бонитета и законитости пословања Кредитно-експортне банке а. д. Београд донела решење којим је одузела дозволу за рад Кредитно-експортној банци а. д. Београд, извршила блокаду свих рачуна банке и донела коначно решење о ликвидацији банке, да би потом обавестила Трговински суд у Београду о решењу о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд, како би суд, у складу са чланом 21. Закона о санацији, стечају и ликвидацији банака донео решење о отварању поступка ликвидације. Међутим, Трговински суд у Београду није одлучио о отварању поступка ликвидације, већ је примењујући одредбе члана 16. Закона о управним споровима, а у вези са чланом 267. Закона о општем управном поступку, донео решење Г. бр. 5710 од 5. септембра 2005. године којим одлаже извршење решења о ликвидацији до окончања управних спорова пред Врховним судом Србије по тужбама Кредитно-експортне банке а. д. Београд, ради поништаја решења

Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад и решења о ликвидацији банке. Трговински суд је истим решењем одредио и привремену меру, којом је Народној банци Србије наложио да одмах деблокира све девизне и динарске рачуне Кредитно-експортне банке а. д. Београд и одмах дозволи располагање свим новчаним средствима, с тим да привремена мера траје до окончања управних спорова пред Врховним судом Србије, а приговор и жалба не одлажу њено извршење. Трговински суд у Београду је решењем од 14. фебруара 2005. године дозволио извршење свог решења VI Л 71/05 од 7. фебруара 2005. године наложивши Народној банци Србије да одмах изврши деблокаду свих девизних и динарских рачуна Кредитно-експортне банке а. д. Београд и дозволио располагање свим новчаним средствима. Закључком од 18. марта 2005. године Трговински суд је наложио Народној банци Србије да се изјасни да ли је поступила по решењу од 14. фебруара 2005. године, а потом је решењем од 31. марта 2005. године поново обавезао Народну банку Србије да деблокира све девизне и динарске рачуне Кредитно-експортне банке а. д. Београд и дозволи јој располагање свим новчаним средствима, и истим решењем Народну банку Србије казнио новчаном казном у износу од 20.000,00 динара, а гувернера, као одговорно лице, новчаном казном у износу од 5.000,00 динара, те Народну банку Србије, као дужника, обавезао да на име трошкова извршења плати износ од 1.500,00 динара. Прихватањем надлежности да одложи извршење решења Народне банке Србије, тј. да одложи спровођење поступка ликвидације над Кредитно-експортном банком а. д. Београд и одређујући привремену меру према Народној банци Србије, као дужнику, издавањем налога Народној банци Србије да одмах деблокира све динарске и девизне рачуне банке и банци дозволи располагање свим новчаним средствима, Трговински суд је, по мишљењу Народне банке Србије, изазвао сукоб надлежности.

У одговору Трговинског суда у Београду од 1. априла 2005. године се наводи: да је Трговински суд у Београду, у смислу члана 21. Закона о санацији, стечају и ликвидацији банака, надлежан да одлучује о предлогу Народне банке Србије за доношење решења о спровођењу поступка ликвидације над одређеном банком; да је суд, имајући у виду наведено, надлежан да одлучује и о предлозима да се одложи извршење решења о ликвидацији банке у смислу члана 16. Закона о управним споровима; да се одлагањем извршења управног акта не дира у законом утврђено овлашћење гувернера Народне банке Србије да донесе решење о ликвидацији одређене банке, већ се само користе законска овлашћења за одлагање извршења тог акта, уколико је ради његове контроле покренут управни спор пред Врховним судом Србије и уколико је банка ставила предлог за одлагање извршења; да би у супротном био онемогућен приступ судској власти, а трговински суд би у поступку спровођења ликвидације био подређен извршној власти, јер не би могао да цени да ли постоје услови за одлагање тог акта кад је покренут управни спор; да би се у тој ситуацији изгубио и законски разлог овлашћења да се одложи управни акт до одлуке Врховног суда Србије, па би управни спор изгубио разлог свог постојања, јер и за случај да тужилац у њему успе не би могао да отклони штетне последице настале спроведеном ликвидацијом банке.

Народна банка Србије је 20. септембра 2005. године поднела нови захтев за решавање сукоба надлежности, јер је гувернер Народне банке Србије, након што су пресудом Врховног суда Србије уважене тужбе Кредитно-експортне банке а. д. Београд и акционара исте банке и поништена решења гувернера Народне банке Србије од 4. фебруара 2005. године о одузимању дозволе за рад банци и ликвидацији банке, новим решењем поново одузео дозволу за рад Кредитно-експортној банци а. д. Београд и донео решење о ликвидацији те банке и обавестио Трговински суд у Београду о доношењу наведених решења како би суд, у складу са чланом 6. Закона о стечају и

ликвидацији банака и друштава за осигурање, донео решење којим ће покренути поступак ликвидације. Међутим, Трговински суд у Београду је решењем VI Л 118/05 од 6. септембра 2005. године усвојио предлог Кредитно-експортне банке а. д. Београд и одложио спровођење извршења наведених решења гувернера Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад и о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд до доношења одлуке Врховног суда Србије о поништају тих решења по тужби Кредитно-експортне банке а. д. Београд. С обзиром на то да је Трговински суд у Београду нашао да је надлежан за одлагање спровођења извршења решења о одузимању дозволе за рад и решења о ликвидацији Кредитно-експортне банке, које је донела и извршила Народна банка Србије, по мишљењу Народне банке Србије је „поново дошло до позитивног сукоба надлежности, јер трговински суд у поступку спровођења ликвидације није надлежан да одлучује о предлогу за одлагање извршења решења о ликвидацији банке (јер то није ни предвиђено Законом о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање), већ је искључиво надлежан за спровођење поступка ликвидације банке“.

Трговински суд у Београду је у одговору Уставном суду изнео чињенично стање о току поступка. Такође је навео да је Кредитно-експортна банка а. д. Београд 9. маја 2006. године повукла предлог за одлагање извршења решења Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад и решења о ликвидацији исте банке и доставила доказ о повлачењу својих тужби против тих решења поднетих Врховном суду Србије под бројем У.5802/05 и У.5803/05. У одговору се наводи да је Трговински суд 11. маја 2006. године укинуо своје решење VI Л-118/05 од 6. септембра 2005. године у изреци под II тачка 2. о одређивању привремене мере обезбеђења на предлог Кредитно-експортне банке а. д. Београд и да је решењем VI Л-118/05 од 11. маја 2006. покренуо поступак ликвидације Кредитно-експортне банке а. д. Београд, а за ликвидационог управника одређена је Агенција за осигурање депозита из Београда.

У спроведеном поступку по захтеву за решавање сукоба надлежности од 22. фебруара 2005. године, а на основу достављене документације, Уставни суд је утврдио:

Решењем гувернера Народне банке Србије Г. бр. 263 од 4. фебруара 2005. године одузета је дозвола за рад Кредитно-експортној банци а. д. Београд. Решење је донето на основу чл. 63. и 64. Закона о Народној банци Србије, члана 57а. Закона о банкама и другим финансијским организацијама и тачке 3. Одлуке о ближим условима и начину вршења контролне функције Народне банке Србије. Гувернер Народне банке Србије је, на основу овог коначног решења, донео решење о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд Г. бр. 264 од 4. фебруара 2005. године. Кредитно-експортна банка а. д. Београд је истог дана 4. фебруара 2005. године поднела тужбе Врховном суду Србије против ових решења под бројем У-1880/05 и У-1881/05.

Народна банка Србије је одмах доставила Трговинском суду у Београду обавештење да је донето решење Г. бр. 264 од 4. фебруара 2005. године о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд, ради доношења решења о отварању поступка ликвидације над банком, у коме је навела да је суд, према одредби члана 21. став 4. Закона о санацији, стечају и ликвидацији банака дужан да решење о отварању поступка ликвидације над банком донесе у року од три дана од пријема решења о ликвидацији.

Решењем Трговинског суда у Београду, ликвидационо веће, VI Л 71/05 од 7. фебруара 2005. године одбијен је приговор Кредитно-експортне банке а. д. Београд о апсолутној ненадлежности Трговинског суда у Београду за поступање у овој правној ствари (став I изреке); усвојен захтев Кредитно-експортне банке а. д. Београд и одложено извршење решења гувернера Народне банке Србије Г. бр. 264 од 4. фебруара 2005. године о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд, до окончања управног спора пред Врховним судом Србије по тужби Кредитно-експортне банке а. д.

Београд против Народне банке Србије ради поништаја решења предлагача Г. бр. 263 од 4. фебруара 2005. године и до окончања управног спора пред Врховним судом Србије по тужби Кредитно-експортне банке а. д. Београд ради поништаја решења предлагача Г. бр. 264 од 4. фебруара 2005. године (став II изреке); констатовано је да жалба изјављена против решења у изреци под II не одлаже извршење (став III изреке); усвојен је предлог Кредитно-експортне банке а. д. Београд и одређена привремена мера, којом је наложено Народној банци Србије да одмах изврши деблокаду свих девизних и динарских рачуна Кредитно-експортне банке а. д. Београд и одмах дозволи располагање свим новчаним средствима (став IV изреке); констатовано је да привремена мера траје све до окончања управног спора пред Врховним судом Србије по тужби Кредитно-експортне банке а. д. Београд против Народне банке Србије ради поништаја решења Г. бр. 263 и 264 од 4. фебруара 2005. године (став V изреке); констатовано је да приговор уложен против решења из става IV и V изреке не одлаже његово извршење (став VI изреке). Из образложења решења произлази да је Трговински суд поднео Народној банци Србије од 4. фебруара 2005. године третирао као предлог суду да изврши управни акт гувернера Народне банке Србије Г. број 264 од 4. фебруара 2005. године о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд, поднет у смислу члана 267. Закона о општем управном поступку. Решење се заснива на становишту да је „трговински суд орган који извршава управно решење Народне банке Србије о ликвидацији банке“ и да је у вези са тим трговински суд као орган извршења овлашћен да примени одредбу члана 16. Закона о управним споровима и одложи извршење; „да ликвидација банке може да се спроводи само на основу решења за које управни суд нађе да је на закону засновано, а што је у складу са владавином права које је основно начело Европске конвенције о људским правима из члана 6 – право на правично одлучивање“. Трговински суд је на основу одредаба чл. 254, 255. и 259. Закона о извршном поступку, „у циљу омогућавања судске контроле законитости управног акта гувернера, у смислу члана 124. и 22. Устава Републике Србије донео решење којим је одложио извршење решења о ликвидацији, а логична последица одлагања извршења решења је налог Народној банци Србије да деблокира све рачуне банке како би се спречила ликвидација пре него што се изврши судска контрола законитости управног акта“. У односу на одређену привремену меру којом је Народној банци Србије, као дужнику, наложено да одмах изврши деблокаду динарских и девизних рачуна Кредитно-експортне банке а. д. Београд, у образложењу решења је наведено да је примењен члан 16. Закона о управним споровима, јер би се „спровођењем ликвидације над банком проузроковала ненадокнадива штета за банку, њене акционаре и комитенте, затим да одлагање није противно јавном интересу, као и да би одлагањем извршења управног акта изостала било каква штета за предлагача Народну банку Србије“.

Народна банка Србије је против ст. II и III наведеног решења изјавила жалбу Вишем трговинском суду, а против ст. IV и V приговор Трговинском суду у Београду, док је Кредитно-експортна банка а. д. Београд на основу истог решења поднела Трговинском суду у Београду предлог за извршење.

Трговински суд у Београду је, по предлогу Кредитно-експортне банке а. д. Београд, решењем о извршењу Посл. бр. VIII И-561/05. од 14. фебруара 2005. године одредио извршење према противнику предлагача Народној банци Србије, на основу извршне исправе – решења истог суда VI Л 71/05 од 7. фебруара 2005. године и наложио Народној банци Србије да одмах изврши деблокаду свих девизних и динарских рачуна Кредитно-експортне банке а. д. Београд и да одмах дозволи располагање свим новчаним средствима. Народна банка Србије је изјавила приговор на то решење, који је решењем Трговинског суда у Београду Посл. бр. X-Ипв (И)-118/05 (VIII-И-561/05) од 9. марта 2005. одбијен као неоснован.

Трговински суд у Београду је у истој извршној ствари закључком VIII-И-561/05 од 18. марта 2005. године наложио дужнику Народној банци Србије да се, у року од три дана, изјасни да ли је поступила по решењу суда VIII-И-561/05 од 14. фебруара 2005. године.

Трговински суд у Београду је потом решењем VIII-И-561/05 од 31. марта 2005. године, с позивом на члан 204. Закона о извршном поступку, у ставу I изреке обавезао дужника Народну банку Србије да повериоцу Кредитно-експортној банци а. д. Београд изврши деблокаду свих девизних и динарских рачуна и дозволи располагање свим новчаним средствима, у року од три дана од дана пријема писменог отправка решења; у ставу II изреке одредио новчану казну дужнику и одговорном лицу дужника – гувернеру Народне банке Србије у износу од 20.000,00 динара и 5.000,00 динара, уколико не буде извршена обавеза из става I изреке решења; у ставу III изреке обавезао дужника да повериоцу накнади трошкове извршења у износу од 1.500,00 динара. Народна банка Србије је на то решење изјавила приговор. У достављеним списима нема доказа да ли је о приговору одлучено.

Решавајући о приговору Народне банке Србије на ст. IV и V решења Трговинског суда у Београду VI Л 71/05 од 7. фебруара 2005. године, Трговински суд у Београду је решењем Посл. бр. X-Ипв (И)-84/05 (VI Л 71/05) од 2. марта 2005. године одбио приговор као неоснован.

Решавајући о жалби Народне банке Србије на решење Трговинског суда у Београду VI Л 71/05 од 7. фебруара 2005. године, Виши трговински суд је решењем Пж. бр. 2018/05 од 16. марта 2005. године одбио жалбу и потврдио ст. I до III изреке наведеног решења Трговинског суда у Београду, с образложењем да из одредбе члана 21. став 3. Закона о санацији, стечају и ликвидацији банака произлази да се решење о ликвидацији банке доставља банци и надлежном суду ради спровођења ликвидације; да је термин „спровођење“, у конкретном случају, синоним за извршење, те да је, дакле, трговински суд који је надлежан за спровођење ликвидације надлежан и за одлагање извршења коначног управног акта предлагача, уколико су за то испуњени услови из члана 16. Закона о управним споровима.

Врховни суд Србије је пресудом У-1880/05 од 28. јула 2005. године уважио тужбе Кредитно-експортне банке а. д. Београд и акционара те банке и поништио решење гувернера Народне банке Србије у Београду Г.бр. 263 од 4. фебруара 2005. године о одузимању дозволе за рад банци и вратио предмет на поновно одлучивање.

Поводом захтева за решавање сукоба надлежности од 20. септембра 2005. године, Уставни суд је утврдио:

Решењем гувернера Народне банке Србије Г. бр. 5709 од 5. септембра 2005. године, у поновном поступку, одузета је дозвола за рад Кредитно-експортној банци а. д. Београд (став I изреке) и одређена мера забране располагања имовином истој банци, до доношења решења надлежног суда о покретању поступка ликвидације (став II изреке). Решење је донето с позивом на члан 21. став 1. Закона о Народној банци Србије, члан 57б став 1. тачка 5. и члан 57ј став 1. тачка 4. Закона о банкама и другим финансијским организацијама („Службени лист СРЈ“, бр. 32/93, 24/94, 5/95, 61/95, 28/96, 16/99, 44/99, 36/02 и 37/02 и „Службени гласник РС“, бр. 72/03 и 61/05), с образложењем да се банка руководила правним схватањем и примедбама Врховног суда Србије из пресуде У. 1880/05 од 28. јула 2005. године. Такође се наводи да је мера забране располагања имовином одређена у складу са чланом 57ј став 5. Закона о банкама и другим финансијским организацијама (који је уведен чланом 4. Закона о изменама и допунама Закона о банкама и другим финансијским организацијама који је објављен 18. јула 2005. године у „Службеном гласнику РС“, број 61/05), према коме Народна банка Србије даном доношења решења о одузимању дозволе за рад врши блокаду свих рачуна

банке, а тим решењем одређује и меру забране располагања имовином банке до доношења решења надлежног суда о покретању стечајног поступка, односно поступка ликвидације. Кредитно-експортна банка а. д. Београд је против наведеног решења поднела тужбу Врховном суду Србије под бројем У 5802/05.

Гувернер Народне банке Србије је на основу коначног решења Г. бр. 5709 од 5. септембра 2005. године о одузимању дозволе за рад банци, донео решење Г. бр. 5710 од 5. септембра 2005. године о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд. Одлука је донета на основу члана 57ј став 4. Закона о банкама и другим финансијским организацијама и члана 20. став 1. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање. Кредитно-експортна банка а. д. Београд је и против овог решења поднела тужбу Врховном суду Србије под бројем У 5803/05.

Народна банка Србије је одмах обавестила Трговински суд у Београду да је 5. септембра 2005. године донела решење Г. бр. 5709 о одузимању дозволе за рад Кредитно-експортној банци и решење Г. бр. 5710 о ликвидацији исте банке. Трговинском суду је достављена копија оба решења, а ради поступања у складу са чланом 6. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, према коме је надлежан суд дужан да, најкасније првог наредног дана од дана пријема решења, донесе решење којим ће покренути поступак ликвидације.

Решењем Трговинског суда у Београду, ликвидационог већа, VI Л 118/05 од 6. септембра 2005. године, одбијен је предлог Кредитно-експортне банке а. д. Београд да се одбаци као недопуштен предлог Народне банке Србије за покретање поступка ликвидације (став I изреке); усвојен је предлог Кредитно-експортне банке а. д. Београд и одложено одмах спровођење извршења решења гувернера Народне банке Србије Г. бр. 5709 од 5. септембра 2005. године о одузимању дозволе за рад Кредитно-експортној банци а. д. Београд и решења Г. бр. 5710 од 5. септембра 2005. године о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд, до доношења одлуке Врховног суда Србије по тужбама за поништај тих решења (став II тачка 1. изреке); одређена привремена мера обезбеђења и наложено Народној банци Србије да одмах деблокира све рачуне Кредитно-експортне банке а. д. Београд код Народне банке Србије и одмах јој омогући неограничено и несметано располагање имовином, као и свим средствима на свим рачунима, те уопште по обавезама које има централна банка Републике Србије по прописима и уговорима са Кредитно-експортном банком а. д. Београд, предузме сваку радњу коју је дужна да предузме ради омогућавања наведеној банци да обавља регистроване делатности, као и да се уздржи од сваке радње како би тој банци омогућила несметано обављање регистрованих делатности (тачка 2. става II); одређено да мера траје до доношења одлуке Врховног суда Србије по тужбама за поништај решења наведених у ставу I изреке решења (став III); констатовано да жалба против одлука из става II тач. 1. и 2. и става III не одлаже њихово извршење (став IV). У образложењу решења је наведено да је предлог предлагача за спровођење поступка ликвидације на основу решења предлагача о одузимању дозволе за рад и решења о ликвидацији банке дозвољен у смислу чл. 17. и 53. Закона о Народној банци Србије и члана 20. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, али је основан и предлог противника предлагача да се одложи спровођење извршења решења о ликвидацији противника предлагача. Према правном ставу из образложења решења, трговински суд је орган који извршава решења предлагача која се односе на стечај и ликвидацију, па по том основу има овлашћење да применом члана 16. Закона о управним споровима одлаже извршење решења предлагача. Трговински суд сматра да одредба члана 4. став 3. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, по којој је решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка извршено моментом достављања надлежном суду, не значи да је решење извршено, већ

ће се „извршење управног акта (решења о ликвидацији) завршити тек онда кад суд спроведе и заврши поступак ликвидације“. Трговински суд такође наводи: да „решење о ликвидацији које је извршено за Народну банку Србије, доставом решења надлежном суду, није извршено у смислу Закона о стечајном поступку; да на основу решења Народне банке Србије суд предузима радње у спровођењу ликвидације у циљу извршења управног акта – решења о ликвидацији; да се извршење управног акта (решење о ликвидацији) завршава тек онда када суд спроведе и заврши поступак ликвидације“; да је по извршеном увиду у списе Трговинског суда Л. 71/05, у ком је донето решење 7. фебруара 2005. године које је правоснажно и извршно, утврдио да су и даље кумулативно испуњена сва три услова за одлагање спровођења ликвидације која су руководила суд и приликом доношења решења у истом поступку. Народна банка Србије је изјавила жалбу на решење Трговинског суда у Београду.

Виши трговински суд је решењем Пж бр. 10718/05 од 2. децембра 2005. године одбио као неосновану жалбу Народне банке Србије и потврдио решење Трговинског суда у Београду VI Л број 118/05 од 6. септембра 2005. године.

Трговински суд у Београду је, на предлог Кредитно-експортне банке а. д. Београд, решењем VI Л-118/05 од 11. маја 2006. године, укинуо решење истог суда VI Л-118/05 од 6. септембра 2005. године, у изреци под II тачка 2 о одређивању привремене мере обезбеђења. Доношењем овог решења остала је на снази изрека решења VI Л 118/05 од 6. септембра 2005. године под II тачка 1 о одлагању спровођења извршења решења гувернера Народне банке Србије Г. број 5709 од 5. септембра 2005. године о одузимању дозволе за рад Кредитно-експортној банци а. д. Београд и решења Г. број 5710 од 5. септембра 2005. године о ликвидацији исте банке до доношења одлуке од стране Врховног суда Србије по тужби за поништај наведених решења, као и изрека под III о трајању привремене мере до доношења одлуке од стране Врховног суда Србије.

Трговински суд у Београду је решењем VI Л-118/05 од 11. маја 2006. године, покренуо поступак ликвидације над Кредитно-експортном банком а. д. Београд (став I), а за ликвидационог управника одређена је Агенција за осигурање депозита из Београда (став II). Према образложењу, решење је донето јер је Кредитно-експортна банка а. д. Београд повукла предлог за одлагање извршења решења Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад Г бр. 5709 од 5. септембра 2005. године и решења о ликвидацији исте банке Г бр. 5710 од 5. септембра 2005. године, па су по оцени суда испуњени услови за одлуку о покретању поступка ликвидације на предлог овлашћеног предлагача. Одлука је донета на основу члана 21, члана 22. став 2, а у вези са чл. 4. и 6. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање.

Уставом Републике Србије од 1990. године, који је важио у време доношења оспорених решења, било је утврђено: да извршна власт припада Влади, као и да судска власт припада судовима (члан 9. ст. 3. и 4.); да права и дужности Републике Србије врше Уставом одређени републички органи (члан 70. став 1.); да републички органи у оквиру Уставом утврђених права и дужности Републике Србије утврђују политику, доносе и извршавају законе, друге прописе и опште акте, врше уставно-судску и судску заштиту уставности и законитости (члан 71. став 1); да Република Србија уређује и обезбеђује финансијски систем, контролу законитости располагања средствима правних лица и организацију, надлежност и рад републичких органа (члан 72. став 1. тач. 4, 8. и 11.); да се организација, оснивање, надлежност и састав судова и поступак пред судовима уређује законом (члан 102. став 1.); да је Народна банка Србије орган Републике Србије; да се статус, организација, управљање и пословање Народном банком уређује законом (члан 107.). Члан 122. Устава утврђивао је да државни органи и организације који врше јавна овлашћења могу у појединачним стварима решавати о

правима и обавезама грађана или на основу закона примењивати мере принуде и ограничења само у законом прописаном поступку у коме је свакоме дата могућност да брани своја права и интересе и да против донесеног акта изјави жалбу, односно употреби друго законом предвиђено правно средство. Одредбом члана 124. став 3. Устава било је утврђено да о законитости коначних појединачних аката којима државни органи и организације који врше јавна овлашћења решавају о правима или обавезама одлучује суд у управном спору, ако за одређену ствар није законом предвиђена друга судска заштита.

Важећи Устав Републике Србије од 2006. године уређује наведена питања у члану 3. став 2, члану 4. ст. 2. до 4, чл. 36. и 95, члану 97. тач. 11. и 16, члану 136. став 2, члану 137. став 3. и члану 198.

Законом о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/03, 55/04 и 85/05) прописано је: да је Народна банка Србије централна банка Републике Србије која обавља функције утврђене овим и другим законима; да је Народна банка Србије самостална и независна у обављању функција утврђених овим и другим законом и да је за свој рад одговорна Народној скупштини Републике Србије; да Народна банка Србије у обављању својих функција неће примати нити тражити упутства од државних органа и других лица (члан 2.); да је основни циљ Народне банке Србије постизање и одржавање стабилности цена, да Народна банка Србије, поред основног циља, има за циљ и очување финансијске стабилности, да ће Народна банка Србије, не доводећи у питање остваривање свог основног циља, подржати спровођење економске политике Владе Републике Србије, послујући у складу с начелима тржишне привреде (члан 3.). Према члану 4. тач. 6) и 8) Закона, Народна банка Србије, поред осталих, обавља и следеће функције: издаје и одузима дозволе за рад, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и других финансијских организација и доноси прописе из те области и обавља друге послове утврђене овим и другим законом у складу с принципима пословања централних банака. Одредбама члана 21. став 1. Закона прописано је да гувернер, ради обављања послова из надлежности Народне банке Србије, доноси прописе и опште акте, као и појединачне акте ако овим законом није друкчије одређено. Према члану 63. став 1. Закона, Народна банка Србије издаје и одузима дозволе за рад, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и других финансијских организација и предузима друге мере у складу са законом којим се уређује пословање банака и других финансијских организација.

Оснивање, организација, пословање и начин управљања банкама и другим финансијским организацијама, било је, до 1. октобра 2006. године, односно до почетка примене Закона о банкама („Службени гласник РС“, број 107/05), уређено Законом о банкама и другим финансијским организацијама („Службени лист СРЈ“, бр. 32/93, 24/94, 5/95, 61/95, 28/96, 16/99, 44/99, 36/02 и 37/02 и „Службени гласник РС“, бр. 72/03 и 61/05), који је у одредбама члана 30. став 1. тачка 6) и ст. 3. и 5. (који је брисан чланом 6. Закона о изменама и допунама Закона о банкама и другим финансијским организацијама објављеном у „Службеном гласнику РС“, број 72/03), прописивао да ће Народна банка Југославије одузети дозволу за рад банци решењем гувернера Народне банке Југославије када утврди да банка није омогућила Народној банци Југославије и другом овлашћеном ревизору да изврши контролу њеног пословања, да је решење о одузимању дозволе за рад коначно, као и да даном доношења решења о одузимању дозволе за рад банци, Народна банка Југославије врши блокаду свих рачуна банке. У одредбама члана 57ј ст. 1. и 3. наведеног Закона били су таксативно прописани разлози када гувернер Народне банке Србије доноси и кад може да донесе решење о одузимању дозволе за рад банци, које је коначно. Одредбама ст. 4. и 5. истог члана Закона било је прописано да ако Народна банка Србије одузме банци дозволу за рад из разлога

утврђених у ставу 1. тач. 10) и 11) овог члана, покренуће поступак стечаја, у складу са законом којим се уређује стечај и ликвидација банака и друштава за осигурање, а ако одузме дозволу за рад из других разлога утврђених овим чланом, покренуће поступак ликвидације, у складу са законом којим се уређује стечај и ликвидација банака и друштава за осигурање, као и да ће даном доношења решења о одузимању дозволе за рад Народна банка Србије извршити блокаду свих рачуна банке, а тим ће решењем одредити и меру забране располагања имовином банке – до доношења решења надлежног суда о покретању стечајног поступка, односно поступка ликвидације.

Важећи Закон о банкама којим се уређују оснивање, пословање и организација банака, начин управљања банкама, као и контрола и престанак рада банака прописује: да Народна банка Србије, у поступку утврђеном овим законом, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и, на основу надлежности утврђених овим законом, решава о правима, обавезама и правним интересима лица, да се на тај поступак сходно примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако овим законом није друкчије уређено, да у том поступку Народна банка Србије одлучује решењем, да је то решење коначно, да се против тог решења може водити управни спор, али тужба против овог решења не може спречити ни одложити његово извршење, да у управном спору против тог решења суд не може решити управну ствар за чије је решавање овим законом утврђена надлежност Народне банке Србије (члан 9.); да Народна банка Србије врши контролу бонитета и законитости пословања банке у складу са овим законом и законом којим се уређују положај, организација, овлашћења и функције Народне банке Србије (члан 102. став 1); да одлуку о мери коју предузима према банци у чијем је пословању утврдила неправилности, Народна банка Србије доноси на основу дискреционе оцене (члан 120. став 1.); да дозвола за рад банке престаје да важи, између осталог, одузимањем дозволе за рад (члан 129. тачка 1). Према члану 130. став 3. Закона, кад Народна банка Србије одузме банци дозволу за рад одмах доноси решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка, односно решење о ликвидацији банке, у складу са законом којим се уређују стечај и ликвидација банака. Решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка над банком доноси се само када су обавезе те банке веће од њене имовине, а даном доношења решења о одузимању банци дозволе за рад, Народна банка Србије блокира све рачуне банке и тим решењем истовремено изриче меру забране располагања имовином банке до отварања поступка стечаја, односно ликвидације (члан 130. ст. 3 и 4.).

Према Закону о стечајном поступку („Службени гласник РС“, број 84/04), одредбе овог закона не примењују се на стечајни поступак банака и осигуравајућих организација, осим одредаба којима се утврђују питања која нису уређена посебним законом (члан 6. став 2.); стечајни поступак спроводи суд одређен законом којим се уређује судска надлежност (члан 7.); стечајни поступак спроводи суд на чијем подручју је седиште стечајног дужника (члан 8.).

Закон о санацији, стечају и ликвидацији банака („Службени лист СФРЈ“, бр. 84/89 и 63/90 и „Службени лист СРЈ“, бр. 37/93, 26/95, 28/96, 16/99, 44/99 и 53/01), који је престао да важи 26. јула 2005. године ступањем на снагу Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање („Службени гласник РС“, број 61/05), прописивао је у члану 1. да се тим законом уређују услови и поступак санације, стечаја и ликвидације банака. Члан 4. став 1. Закона прописивао је да се поступак ликвидације спроводи над банком чија је скупштина донела одлуку о престанку рада банке, као и над банком за коју је Народна банка донела решење о одузимању дозволе за рад у складу са савезним законом. Одредбама члана 21. Закона било је прописано: да решење о ликвидацији банке гувернер Народне банке доноси на основу одлуке о престанку рада

банке, као и на основу коначног решења гувернера Народне банке о одузимању дозволе за рад банке (став 1.); да је решење о ликвидацији банке коначно (став 2.); да се решење о ликвидацији банке доставља банци и надлежном суду ради спровођења поступка ликвидације (став 3.); да је надлежни суд дужан да у року од три дана од дана пријема решења о ликвидацији банке донесе решење о отварању поступка ликвидације над банком (став 4.); да ће даном доношења решења о ликвидацији Народна банка извршити блокаду свих рачуна банке и забранити банци располагање свим новчаним средствима (став 6.).

Важећим Законом о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање уређују се услови и поступак стечаја и ликвидације банака и друштава за осигурање, као и услови и поступак ликвидације других финансијских организација (члан 1.). Члан 3. став 2. Закона прописује да се поступак принудне ликвидације спроводи над банком и другом финансијском организацијом којој је Народна банка Србије одузела дозволу за рад, а нису испуњени услови за покретање стечајног поступка. Према члану 20. став 1. Закона, на основу решења о одузимању дозволе за рад Народна банка Србије одмах доноси решење о ликвидацији банке, односно друге финансијске организације. Према члану 21. Закона, одредбе закона којим се уређује стечај привредних друштава и одредбе овог закона којима се уређује стечај, сходно се примењују и код ликвидације, осим одредаба којима се уређује одбор поверилаца, различни повериоци, побијање правних радњи, осигурање депозита и исплатни редови. Поступак стечаја уређују одредбе чл. 4. до 19. Закона, према којима Народна банка Србије на основу решења о одузимању дозволе за рад банци одмах доноси решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка, које је коначно и извршено моментом достављања надлежном суду (члан 4. ст. 1. и 3. Закона). Народна банка Србије решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка доставља банци, агенцији за осигурање депозита основаној посебним законом, као и надлежном суду, који је дужан да најкасније првог наредног радног дана од дана пријема овог решења донесе решење о покретању стечајног поступка над банком (стечајним дужником) (члан 6. Закона).

Према члану 266. и члану 267. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01), извршење ради испуњења неновчаних обавеза извршеника спроводи се административним путем; извршење ради испуњења новчаних обавеза спроводи се судским путем; административно извршење спроводи орган који је ствар решавао у првом степену, ако посебним прописом није друкчије одређено.

Закон о извршном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) прописује у члану 1. став 1. да се овим законом уређује поступак по коме судови спроводе принудно остварење потраживања на основу извршне или веродостојне исправе и спроводе обезбеђење потраживања, ако посебним законом није другачије одређено. Према члану 30. тачка 2. Закона, извршна исправа је извршна одлука донесена у управном и прекршајном поступку и поравнање у управном поступку, ако гласе на испуњење новчане обавезе и ако посебним законом није другачије одређено.

Законом у управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96) прописано је: да тужба у управном спору, по правилу, не спречава извршење управног акта против кога је поднесена, а да ће по захтеву тужиоца, орган чији се акт извршава, односно орган надлежан за извршење, ако је у питању акт организације која није овлашћена за извршење, одложити извршење до правноснажности судске одлуке, ако би извршење нанело тужиоцу штету која би се тешко могла поправити, а одлагање није противно јавном интересу, нити би се одлагањем нанела већа ненадокнадива штета

противној странци (члан 16. ст. 1. и 2.) и да о тужбама против управних аката других органа и организација одлучује суд одређен републичким законом (члан 17. став 3.).

Према члану 15. став 2. тачка б) и в) Закона о судовима („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 60/91, 18/92 и 71/92), који се примењује у смислу члана 84. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 63/01, 42/02, 27/03, 130/03, 29/04, 101/05 и 46/06), привредни (трговински) суд спроводи поступак принудног поравнања и стечаја и поступак ликвидације и суди све спорове који су у току или настану поводом спровођења тих поступака без обзира на својство друге стране и без обзира на време покретања спора; одређује и спроводи извршење и обезбеђење на основу веродостојних исправа, одлука привредних судова и одлука мировних већа и арбитража када се оне односе на лица из става 1. тач. а), б) и в) овог члана осим на непокретностима и решава спорове настале у току и поводом извршења одлука наведених судова. Према члану 17. став 1. тачка з) Закона, Врховни суд је надлежан да одлучује о законитости коначних управних аката републичког органа, ако законом није друкчије одређено.

Из изложених законских одредаба, по оцени Уставног суда, следи: да је Народна банка Србије као централна банка Републике Србије самостална и да је, ради остваривања јавног интереса одређеног у чл. 3. и 4. Закона о Народној банци Србије, овлашћена да решава о давању и одузимању дозволе за рад банкама, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и доноси прописе из те области; да је поступак решавања о одузимању дозволе за рад банци, до 1. октобра 2006. године, уређивао Закон о банкама и другим финансијским организацијама, а након тога Закон о банкама; да је Народна банка Србије надлежна да доноси решење о одузимању дозволе за рад банци, чије се правно дејство од дана доношења огледа у блокади свих рачуна банке и забрани располагања имовином банке до доношења решења надлежног суда о покретању поступка ликвидације; да је Народна банка Србије надлежна за доношење решења о ликвидацији банке (решења о испуњености услова за покретање поступка ликвидације).

Услове и поступак стечаја и ликвидације банака уређује Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, који је као *lex specialis*, изузео ликвидацију банака из судског поступка ликвидације по општем пропису, тј. Закону о стечајном поступку („Службени гласник РС“, број 84/04) и утврђивање испуњености услова за ликвидацију банке пренео у надлежност Народне банке Србије. Према Закону о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање поступак принудне ликвидације спроводи се над банком и другом финансијском организацијом којој је Народна банка Србије одузела дозволу за рад, када нису испуњени услови за покретање стечајног поступка (члан 3. став 2.), а на основу решења о одузимању дозволе за рад Народна банка Србије одмах доноси решење о ликвидацији банке, односно друге финансијске организације (члан 20. став 1.), које је коначно и извршено моментом достављања надлежном суду (на основу члана 21. сходно члану 4. став 3.). Пријемом решења Народне банке Србије о ликвидацији банке, односно решења о испуњености услова за покретање стечајног поступка, надлежни суд је дужан да, на основу чл. 4. и 6. овог закона који се, на основу члана 21. Закона, сходно примењују и на ликвидацију, најкасније првог наредног радног дана од дана пријема тог решења донесе решење о покретању ликвидационог, односно стечајног поступка над банком.

Из наведеног следи да Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, дужност суда да донесе решење о покретању ликвидационог, односно стечајног поступка, над банком, везује за коначност, а не правоснажност решења Народне банке Србије о ликвидацији, односно решења о испуњености услова за покретање стечајног поступка, што даље значи да Закон не овлашћује трговински суд

да одлаже тај поступак до правоснажности решења Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад банци и решења о ликвидацији банке, те да се судски поступак доношења решења о покретању ликвидационог поступка и његово даље спровођење заснива на свршеном факту – постојању коначног и извршеног решења Народне банке Србије о ликвидацији банке, као услову за покретање стечајног, односно ликвидационог поступка.

Како решење о ликвидацији банке, односно решење о испуњености услова за стечај, које доноси исти орган као и решење о одузимању дозволе (за разлику од решења о покретању поступка ликвидације, односно стечаја банке, које доноси трговински суд) по својој правној природи представља законски акт – услов, који у процесном смислу, достављањем надлежном суду – представља иницијални акт за отпочињање судског поступка, то решење о ликвидацији не представља извршну исправу за чије би извршење био надлежан трговински суд, нити је то акт који је уопште подобан за извршење (ни у управном ни у судском поступку), у смислу одредаба члана 266. Закона о општем управном поступку, већ се достављањем овог решења надлежном суду окончава и заокружује управни поступак и отпочиње самостални судски поступак, у коме суд поступа на основу прописа о својој организационој надлежности и применом одредаба Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање и Закона о стечајном поступку, ради престанка банке као правног субјекта. Стога, по оцени Уставног суда, следи да се у поступку ликвидације пред трговинским судом решење о ликвидацији, односно решење о испуњености услова за стечај банке, не може одлагати с позивом на одредбе члана 16. Закона о управним споровима, јер судски поступак спровођења ликвидације, односно стечаја не представља поступак извршења управног акта.

Према Закону о управним споровима, судску контролу законитости коначних управних аката донетих у вршењу јавних овлашћења врши Врховни суд Србије у управном спору. Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање не предвиђа могућност контроле законитости од стране трговинског суда решења о одузимању дозволе за рад банци, нити других последичних аката тог решења, ни у једној фази поступка, па ни у периоду од коначности до правоснажности истих.

У конкретном случају, Трговински суд у Београду је у периоду између коначности и правоснажности решења Народне банке Србије о ликвидацији банке, својим решењем VI Л 71/05 од 7. фебруара 2005. године, а након тога решењем VI Л 118/05 од 6. септембра 2005. „одложи спровођење извршења“ решења гувернера Народне банке Србије о ликвидацији Кредитно-експортне банке а. д. Београд и одредио привремену меру обезбеђења којом налаже Народној банци Србије да одмах изврши деблокаду свих девизних и динарских рачуна Банке и одмах дозволи располагање свим новчаним средствима, до доношења одлуке Врховног суда Србије по тужбама те банке и њених акционара ради поништаја решења Народне банке Србије, с позивом на одредбе члана 16. Закона о управним споровима. По оцени Уставног суда, Трговински суд у Београду је на тај начин у суштини одложио наступање дејства акта Народне банке Србије – услова за покретање поступка ликвидације, те без овлашћења у закону извршио посредно контролу управног акта Народне банке Србије, чиме је преузео надлежност Народне банке Србије, као доносиоца управног акта, да одлучује о законитости тог акта до судске контроле законитости од стране Врховног суда Србије. Уставни суд сматра да трговински суд у поступку ликвидације не може вршити контролу управних решења Народне банке Србије о ликвидацији банке „одлагањем спровођења извршења“ тих решења, већ је суд, сагласно чл. 4. и 6. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, дужан да донесе решење о покретању ликвидационог поступка. Уставни суд је оценио да је на изнети начин, налогом који је

супротан садржају диспозитива управног аката о одузимању дозволе за рад, Трговински суд у Београду суспендовао акт Народне банке Србије и његове спроведене правне последице (забрана располагања имовином банке и блокада рачуна пословне банке), што значи да је о истом садржају – истој ствари трговински суд одлучио супротно решавајућем управном акту. Како су се Народна банка Србије и Трговински суд у Београду позитивно изјаснили о својој надлежности у погледу истог предмета одлучивања – правног дејства решења о одузимању дозволе за рад и његових правних последица, то је дошло до позитивног сукоба надлежности између банке и суда из члана 167. став 2. тачка 1. Устава, који је Уставни суд решио као у тачки 1. изреке.

Како Трговински суд у Београду није био надлежан да одлаже извршење решења гувернера Народне банке Србије Г. бр. 264 од 4. фебруара 2005. године, односно решење Г. бр. 5710 од 5. септембра 2005. године, и како је пресудом Врховног суда Србије У-1880/05 од 28. јуна 2005. године поништено решење Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад Кредитно-експортној банци а. д. Београд Г број 263 од 4. фебруара 2005. године, а пресудом У-1881/05 од 29. септембра 2005. године поништено и решење о ликвидацији исте банке Г број 264 од 4. фебруара 2005. године, Уставни суд је оценио да су се поводом захтева Народне банке Србије од 22. фебруара 2005. године за решавање сукоба надлежности, стекли услови из члана 46. тачка 7) Закона о Уставном суду, за обуставу поступка, одлучивања о сукобу надлежности, јер су у току поступка пред Уставним судом престале процесне претпоставке за вођење поступка. У погледу захтева Народне банке Србије од 20. септембра 2005. године, стекли су се услови да се, сагласно члану 74. став 2. Закона о Уставном суду, поништи ст. II и IV решења ликвидационог већа Трговинског суда у Београду VI Л 118/05 од 6. септембра 2005. године.

На основу изложеног и члана 46. тачка 2) Закона о Уставном суду, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
ПУ-53/2005 од 25. децембра 2008. године

Трговински суд у поступку ликвидације није овлашћен да врши контролу управних решења Народне банке Србије о ликвидацији банке „одлагањем извршења“ тих решења, већ је, сагласно одредбама чл. 4. и 6. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, дужан да донесе решење о покретању ликвидационог поступка по донетом акту Народне банке Србије о ликвидацији банке, као услови за покретање поступка ликвидације банке.

У конкретном случају, Трговински суд у Београду није био надлежан да одлаже извршење решења гувернера Народне банке Србије Г. бр. 9091 од 1. децембра 2005. године о ликвидацији „Астра банке“ а. д. Београд до окончања управних спорова пред Врховним судом Србије покренутих против решења Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад тој банци и о њеној ликвидацији, што је Уставни суд и утврдио својим решењем донетим у поступку решавања сукоба надлежности, сагласно члану 74. Закона о Уставном суду, уз поништај решења Трговинског суда у Београду XIII Л 122/05 од 6. децембра 2005. године.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да Трговински суд у Београду није надлежан да одлаже извршење решења гувернера Народне банке Србије Г. бр. 9091 од 1. децембра 2005. године до доношења одлуке Врховног суда Србије по тужбама „Астра банке“ а. д. Београд и њених акционара, ради поништаја решења Г. број 9068 од 1. децембра 2005. и Г. број 9091 од 1. децембра 2005. године.

2. Поништава се решење Трговинског суда у Београду XIII Л 122/05 од 6. децембра 2005. године.

Образложење

Народна банка Србије поднела је Уставном суду захтев за решавање сукоба надлежности између те банке и Трговинског суда у Београду.

У захтеву се наводи да је Народна банка Србије у поступку контроле бонитета и законитости пословања „Астра банке“ а. д. Београд донела 1. децембра 2005. године решење о одузимању дозволе за рад „Астра банци“ а. д. Београд и решење о ликвидацији исте банке, да би наредног дана, 2. децембра 2005. године, обавестила Трговински суд у Београду о тим решењима, како би суд поступио у складу са чланом 6. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, по коме је суд дужан да најкасније првог наредног дана од дана од пријема решења о ликвидацији банке донесе решење којим ће покренути поступак ликвидације. Међутим, Трговински суд у Београду је, уместо да поступи по наведеној одредби Закона, примењујући одредбе члана 16. Закона о управним споровима донео решење XIII Л 122/05 од 6. децембра 2005. године, којим усваја предлог „Астра банке“ а. д. Београд и којим одлаже извршење решења Народне банке Србије Г. Број 9091 од 1. децембра 2005. године до доношења одлуке Врховног суда Србије у управном спору по тужби „Астра банке“ а. д. Београд и њених акционара ради поништаја наведених решења Народне банке Србије. Тиме што је Трговински суд у Београду прихватио надлежност за одлагање извршења решења о ликвидацији „Астра банке“ а. д. Београд, које је донела и извршила Народна банка Србије, по мишљењу подносиоца захтева, дошло је до позитивног сукоба надлежности између Народне банке Србије и Трговинског суда у Београду. У захтеву се наводи да трговински судови нису надлежни за извршење решења о ликвидацији банке, нити имају дискреционо овлашћење да одлучују о томе да ли ће спровести поступак ликвидације или ће га одложити, односно да Трговински суд у Београду није био надлежан да одлучује по предлогу за одлагање извршења решења о ликвидацији „Астра банке“, јер је само Народна банка Србије компетентна, а Уставом и законом овлашћена да цени које мере у поступку контроле рада банака треба предузети ради заштите јавног интереса. О законитости тих аката Народне банке Србије одлучује искључиво Врховни суд Србије.

У одговору Трговински суд у Београду се није изјаснио поводом захтева за решавање сукоба надлежности, већ је изнео чињенично стање у предмету.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио следеће:

Решењем гувернера Народне банке Србије Г. бр. 9068 од 1. децембра 2005. године, у поновљеном поступку, одузета је дозвола за рад „Астра банци“ а. д. Београд (став I) и одређена мера забране располагања имовином истој банци до доношења решења надлежног суда о покретању поступка ликвидације (став II).

Гувернер Народне банке Србије је, на основу наведеног коначног решења о одузимању дозволе за рад банци, донео решење Г. бр. 9091 од 1. децембра 2005. године о ликвидацији „Астра банке“ а. д. Београд.

Народна банка Србије је одмах, 2. децембра 2005. године, обавестила Трговински суд у Београду, и доставила доказ о томе да је донела решење Г. бр. 9068 о одузимању дозволе за рад „Астра банци“ а. д. Београд и решење Г. бр. 9091 о ликвидацији исте банке, како би тај суд, сагласно члану 6, члану 20. став 1. и члану 21. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, одмах донео решење о ликвидацији банке.

Трговински суд у Београду је, на предлог „Астра банке“ а. д. Београд, решењем ликвидационог већа XIII Л 122/05 од 6. децембра 2005. године, усвојио и одложио извршење решења гувернера Народне банке Србије Г. бр. 9091 од 1. децембра 2005. године до доношења одлуке Врховног суда Србије по тужбама „Астра банке“ а. д. Београд и њених акционара, ради поништаја решења Г. бр. 9068 од 1. децембра 2005. и Г. бр. 9091 од 1. децембра 2005. године. У образложењу решења Трговинског суда је наведено да је предлог противника предлагача („Астра банка“ а. д.) да се одложи спровођење извршења решења о ликвидацији противника предлагача основан, имајући у виду да је трговински суд онај орган који извршава решења предлагача (Народна банка Србије) која се односе на стечај и ликвидацију, као и да по том основу има овлашћење да применом члана 16. Закона о управним споровима одлаже извршење решења предлагача. Трговински суд сматра да су чланом 4. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање регулисане обавезе Народне банке Србије, док је у ставу 3. тог члана регулисано да је решење извршено моментом достављања надлежном суду. Према томе, по оцени истог суда, кад Народна банка Србије достави решење надлежном суду, за Народну банку Србије је то решење извршено, јер она по њему више не може предузимати било какве радње, односно не може га спроводити јер је за то надлежан суд у смислу члана 15. Закона о судовима. Трговински суд даље наводи да „решење о ликвидацији које је извршено за Народну банку Србије, доставом решења надлежном суду, није извршено у смислу Закона о стечајном поступку, који се као *lex generalis* сходно примењује у смислу члана 21. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање. На основу решења Народне банке Србије, суд као надлежни орган предузима радње у спровођењу ликвидације и све те радње су радње у циљу извршења управног акта – решења о ликвидацији. Дакле, извршење управног акта (решење о ликвидацији) ће се завршити тек онда када суд спроведе и заврши поступак ликвидације“.

Виши трговински суд је решењем ПВЖ бр. 4/2006 од 13. јануара 2006. године одбио као неосновану жалбу Народне банке Србије и потврдио решење Трговинског суда у Београду XIII Л број 122/05 од 6. децембра 2005. године.

Уставом Републике Србије од 1990. године, који је важио у време доношења оспорених решења, било је утврђено: да извршна власт припада Влади, као и да судска власт припада судовима (члан 9. ст. 3. и 4.); да права и дужности Републике Србије врше Уставом одређени републички органи (члан 70. став 1.); да републички органи у оквиру Уставом утврђених права и дужности Републике Србије утврђују политику, доносе и извршавају законе, друге прописе и опште акте, врше уставно-судску и судску заштиту уставности и законитости (члан 71. став 1); да Република Србија уређује и обезбеђује финансијски систем, контролу законитости располагања средствима правних лица и организацију, надлежност и рад републичких органа (члан 72. став 1. тач. 4, 8. и 11.); да се организација, оснивање, надлежност и састав судова и поступак пред судовима уређује законом (члан 102. став 1.); да је Народна банка Србије орган Републике Србије; да се статус, организација, управљање и пословање Народном

банком уређује законом (члан 107.). Члан 122. Устава утврђивао је да државни органи и организације који врше јавна овлашћења могу у појединачним стварима решавати о правима и обавезама грађана или на основу закона примењивати мере принуде и ограничења само у законом прописаном поступку у коме је свакоме дата могућност да брани своја права и интересе и да против донесеног акта изјави жалбу, односно употреби друго законом предвиђено правно средство. Одредбом члана 124. став 3. Устава било је утврђено да о законитости коначних појединачних аката којима државни органи и организације које врше јавна овлашћења решавају о правима или обавезама одлучује суд у управном спору, ако за одређену ствар није законом предвиђена друга судска заштита.

Важећи Устав Републике Србије од 2006. године уређује наведена питања у члану 3. став 2, члану 4. ст. 2. до 4, чл. 36. и 95, члану 97. тач. 11. и 16, члану 136. став 2, члану 137. став 3. и члану 198.

Законом о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/03, 55/04 и 85/05) прописано је: да је Народна банка Србије централна банка Републике Србије која обавља функције утврђене овим и другим законима; да је Народна банка Србије самостална и независна у обављању функција утврђених овим и другим законом и да је за свој рад одговорна Народној скупштини Републике Србије; да Народна банка Србије у обављању својих функција неће примати нити тражити упутства од државних органа и других лица (члан 2.); да је основни циљ Народне банке Србије постизање и одржавање стабилности цена, да Народна банка Србије, поред основног циља, има за циљ и очување финансијске стабилности, да ће Народна банка Србије, не доводећи у питање остваривање свог основног циља, подржати спровођење економске политике Владе Републике Србије, послујући у складу с начелима тржишне привреде (члан 3.). Према члану 4. тач. 6) и 8) Закона, Народна банка Србије, поред осталих, обавља и следеће функције: издаје и одузима дозволе за рад, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и других финансијских организација и доноси прописе из те области и обавља друге послове утврђене овим и другим законом у складу с принципима пословања централних банака. Одредбама члана 21. став 1. Закона прописано је да гувернер, ради обављања послова из надлежности Народне банке Србије, доноси прописе и опште акте, као и појединачне акте ако овим законом није друкчије одређено. Према члану 63. став 1. Закона, Народна банка Србије издаје и одузима дозволе за рад, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и других финансијских организација и предузима друге мере у складу са законом којим се уређује пословање банака и других финансијских организација.

Оснивање, организација, пословање и начин управљања банкама и другим финансијским организацијама, било је, до 1. октобра 2006. године, односно до почетка примене Закона о банкама („Службени гласник РС“, број 107/05), уређено Законом о банкама и другим финансијским организацијама („Службени лист СРЈ“, бр. 32/93, 24/94, 5/95, 61/95, 28/96, 16/99, 44/99, 36/02 и 37/02 и „Службени гласник РС“, бр. 72/03 и 61/05), који је у одредбама члана 30. став 1. тачка 6) и ст. 3. и 5. (који је брисан чланом 6. Закона о изменама и допунама Закона о банкама и другим финансијским организацијама објављеном у „Службеном гласнику РС“, број 72/03), прописивао да ће Народна банка Југославије одузети дозволу за рад банци решењем гувернера Народне банке Југославије када утврди да банка није омогућила Народној банци Југославије и другом овлашћеном ревизору да изврши контролу њеног пословања, да је решење о одузимању дозволе за рад коначно, као и да даном доношења решења о одузимању дозволе за рад банци, Народна банка Југославије врши блокаду свих рачуна банке. У одредбама члана 57ј ст. 1. и 3. наведеног Закона били су таксативно прописани разлози када гувернер Народне банке Србије доноси и кад може да донесе решење о одузимању

дозволе за рад банци, које је коначно. Одредбама ст. 4. и 5. истог члана Закона било је прописано да ако Народна банка Србије одузме банци дозволу за рад из разлога утврђених у ставу 1. тач. 10) и 11) овог члана, покренуће поступак стечаја, у складу са законом којим се уређује стечај и ликвидација банака и друштава за осигурање, а ако одузме дозволу за рад из других разлога утврђених овим чланом, покренуће поступак ликвидације, у складу са законом којим се уређује стечај и ликвидација банака и друштава за осигурање, као и да ће даном доношења решења о одузимању дозволе за рад Народна банка Србије извршити блокаду свих рачуна банке, а тим ће решењем одредити и меру забране располагања имовином банке – до доношења решења надлежног суда о покретању стечајног поступка, односно поступка ликвидације.

Важећи Закон о банкама којим се уређују оснивање, пословање и организација банака, начин управљања банкама, као и контрола и престанак рада банака прописује: да Народна банка Србије, у поступку утврђеном овим законом, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и, на основу надлежности утврђених овим законом, решава о правима, обавезама и правним интересима лица, да се на тај поступак сходно примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако овим законом није друкчије уређено, да у том поступку Народна банка Србије одлучује решењем, да је то решење коначно, да се против тог решења може водити управни спор, али тужба против овог решења не може спречити ни одложити његово извршење, да у управном спору против тог решења суд не може решити управну ствар за чије је решавање овим законом утврђена надлежност Народне банке Србије (члан 9.); да Народна банка Србије врши контролу бонитета и законитости пословања банке у складу са овим законом и законом којим се уређују положај, организација, овлашћења и функције Народне банке Србије (члан 102. став 1); да одлуку о мери коју предузима према банци у чијем је пословању утврдила неправилности, Народна банка Србије доноси на основу дискреционе оцене (члан 120. став 1.); да дозвола за рад банке престаје да важи, између осталог, одузимањем дозволе за рад (члан 129. тачка 1). Према члану 130. став 3. Закона, кад Народна банка Србије одузме банци дозволу за рад одмах доноси решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка, односно решење о ликвидацији банке, у складу са законом којим се уређују стечај и ликвидација банака. Решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка над банком доноси се само када су обавезе те банке веће од њене имовине, а даном доношења решења о одузимању банци дозволе за рад, Народна банка Србије блокира све рачуне банке и тим решењем истовремено изриче меру забране располагања имовином банке до отварања поступка стечаја, односно ликвидације (члан 130. ст. 3 и 4.).

Према Закону о стечајном поступку („Службени гласник РС“, број 84/04), одредбе овог закона не примењују се на стечајни поступак банака и осигуравајућих организација, осим одредаба којима се утврђују питања која нису уређена посебним законом (члан 6. став 2.); стечајни поступак спроводи суд одређен законом којим се уређује судска надлежност (члан 7.); стечајни поступак спроводи суд на чијем подручју је седиште стечајног дужника (члан 8.).

Закон о санацији, стечају и ликвидацији банака („Службени лист СФРЈ“, бр. 84/89 и 63/90 и „Службени лист СРЈ“, бр. 37/93, 26/95, 28/96, 16/99, 44/99 и 53/01), који је престао да важи 26. јула 2005. године ступањем на снагу Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање („Службени гласник РС“, број 61/05), прописивао је у члану 1. да се тим законом уређују услови и поступак санације, стечаја и ликвидације банака. Члан 4. став 1. Закона прописивао је да се поступак ликвидације спроводи над банком чија је скупштина донела одлуку о престанку рада банке, као и над банком за коју је Народна банка донела решење о одузимању дозволе за рад у складу са савезним законом. Одредбама члана 21. Закона било је прописано: да решење

о ликвидацији банке гувернер Народне банке доноси на основу одлуке о престанку рада банке, као и на основу коначног решења гувернера Народне банке о одузимању дозволе за рад банке (став 1.); да је решење о ликвидацији банке коначно (став 2.); да се решење о ликвидацији банке доставља банци и надлежном суду ради спровођења поступка ликвидације (став 3.); да је надлежни суд дужан да у року од три дана од дана пријема решења о ликвидацији банке донесе решење о отварању поступка ликвидације над банком (став 4.); да ће даном доношења решења о ликвидацији Народна банка извршити блокаду свих рачуна банке и забранити банци располагање свим новчаним средствима (став 6.).

Важећим Законом о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање уређују се услови и поступак стечаја и ликвидације банака и друштава за осигурање, као и услови и поступак ликвидације других финансијских организација (члан 1.). Члан 3. став 2. Закона прописује да се поступак принудне ликвидације спроводи над банком и другом финансијском организацијом којој је Народна банка Србије одузела дозволу за рад, а нису испуњени услови за покретање стечајног поступка. Према члану 20. став 1. Закона, на основу решења о одузимању дозволе за рад Народна банка Србије одмах доноси решење о ликвидацији банке, односно друге финансијске организације. Према члану 21. Закона, одредбе закона којим се уређује стечај привредних друштава и одредбе овог закона којима се уређује стечај, сходно се примењују и код ликвидације, осим одредаба којима се уређује одбор поверилаца, различни повериоци, побијање правних радњи, осигурање депозита и исплатни редови. Поступак стечаја уређују одредбе чл. 4. до 19. Закона, према којима Народна банка Србије на основу решења о одузимању дозволе за рад банци одмах доноси решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка, које је коначно и извршено моментом достављања надлежном суду (члан 4. ст. 1. и 3. Закона). Народна банка Србије решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка доставља банци, агенцији за осигурање депозита основаној посебним законом, као и надлежном суду, који је дужан да најкасније првог наредног радног дана од дана пријема овог решења донесе решење о покретању стечајног поступка над банком (стечајним дужником) (члан 6. Закона).

Према члану 266. и члану 267. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01), извршење ради испуњења неновчаних обавеза извршеника спроводи се административним путем; извршење ради испуњења новчаних обавеза спроводи се судским путем; административно извршење спроводи орган који је ствар решавао у првом степену, ако посебним прописом није друкчије одређено.

Закон о извршном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) прописује у члану 1. став 1. да се овим законом уређује поступак по коме судови спроводе принудно остварење потраживања на основу извршне или веродостојне исправе и спроводе обезбеђење потраживања, ако посебним законом није другачије одређено. Према члану 30. тачка 2. Закона, извршна исправа је извршна одлука донесена у управном и прекршајном поступку и поравнање у управном поступку, ако гласе на испуњење новчане обавезе и ако посебним законом није другачије одређено.

Законом о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96) прописано је: да тужба у управном спору, по правилу, не спречава извршење управног акта против кога је поднесена, а да ће по захтеву тужиоца, орган чији се акт извршава, односно орган надлежан за извршење, ако је у питању акт организације која није овлашћена за извршење, одложити извршење до правноснажности судске одлуке, ако би извршење нанело тужиоцу штету која би се тешко могла поправити, а одлагање није противно јавном интересу, нити би се одлагањем нанела већа ненадокнадива штета противној

странци (члан 16. ст. 1. и 2.) и да о тужбама против управних аката других органа и организација одлучује суд одређен републичким законом (члан 17. став 3.).

Према члану 15. став 2. тачка б) и в) Закона о судовима („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 60/91, 18/92 и 71/92), који се примењује у смислу члана 84. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 63/01, 42/02, 27/03, 130/03, 29/04, 101/05 и 46/06), привредни (трговински) суд спроводи поступак принудног поравнања и стечаја и поступак ликвидације и суди све спорове који су у току или настану поводом спровођења тих поступака без обзира на својство друге стране и без обзира на време покретања спора; одређује и спроводи извршење и обезбеђење на основу веродостојних исправа, одлука привредних судова и одлука мировних већа и арбитража када се оне односе на лица из става 1. тач. а), б) и в) овог члана осим на непокретностима и решава спорове настале у току и поводом извршења одлука наведених судова. Према члану 17. став 1. тачка з) Закона, Врховни суд је надлежан да одлучује о законитости коначних управних аката републичког органа, ако законом није друкчије одређено.

Из изложених законских одредаба, по оцени Уставног суда, следи: да је Народна банка Србије као централна банка Републике Србије самостална и да је, ради остваривања јавног интереса одређеног у чл. 3. и 4. Закона о Народној банци Србије, овлашћена да решава о давању и одузимању дозволе за рад банкама, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и доноси прописе из те области; да је поступак решавања о одузимању дозволе за рад банци, до 1. октобра 2006. године, уређивао Закон о банкама и другим финансијским организацијама, а након тога Закон о банкама; да је Народна банка Србије надлежна да доноси решење о одузимању дозволе за рад банци, чије се правно дејство од дана доношења огледа у блокади свих рачуна банке и забрани располагања имовином банке до доношења решења надлежног суда о покретању поступка ликвидације; да је Народна банка Србије надлежна за доношење решења о ликвидацији банке (решења о испуњености услова за покретање поступка ликвидације).

Услове и поступак стечаја и ликвидације банака уређује Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, који је као *lex specialis*, изузео ликвидацију банака из судског поступка ликвидације по општем пропису, тј. Закону о стечајном поступку („Службени гласник РС“, број 84/04) и утврђивање испуњености услова за ликвидацију банке пренео у надлежност Народне банке Србије. Према Закону о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, поступак принудне ликвидације спроводи се над банком и другом финансијском организацијом којој је Народна банка Србије одузела дозволу за рад, када нису испуњени услови за покретање стечајног поступка (члан 3. став 2.), а на основу решења о одузимању дозволе за рад Народна банка Србије одмах доноси решење о ликвидацији банке, односно друге финансијске организације (члан 20. став 1.), које је коначно и извршено моментом достављања надлежном суду (на основу члана 21. сходно члану 4. став 3.). Пријемом решења Народне банке Србије о ликвидацији банке, односно решења о испуњености услова за покретање стечајног поступка, надлежни суд је дужан да, на основу чл. 4. и 6. овог закона који се, на основу члана 21. Закона, сходно примењују и на ликвидацију, најкасније првог наредног радног дана од дана пријема тог решења донесе решење о покретању ликвидационог, односно стечајног поступка над банком.

Из наведеног следи да Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, дужност суда да донесе решење о покретању ликвидационог, односно стечајног поступка, над банком, везује за коначност, а не правоснажност решења Народне банке Србије о ликвидацији, односно решења о испуњености услова за покретање стечајног поступка, што даље значи да Закон не овлашћује трговински суд

да одлаже тај поступак до правоснажности решења Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад банци и решења о ликвидацији банке, те да се судски поступак доношења решења о покретању ликвидационог поступка и његово даље спровођење заснива на свршеном факту – постојању коначног и извршеног решења Народне банке Србије о ликвидацији банке, као услову за покретање стечајног односно ликвидационог поступка.

Како решење о ликвидацији банке, односно решење о испуњености услова за стечај, које доноси исти орган као и решење о одузимању дозволе (за разлику од решења о покретању поступка ликвидације, односно стечаја банке, које доноси трговински суд) по својој правној природи представља законски акт – услов, који у процесном смислу, достављањем надлежном суду – представља иницијални акт за отпочињање судског поступка, то решење о ликвидацији не представља извршну исправу за чије би извршење био надлежан трговински суд, нити је то акт који је уопште подобан за извршење (ни у управном ни у судском поступку), у смислу одредаба члана 266. Закона о општем управном поступку, већ се достављањем овог решења надлежном суду окончава и заокружује управни поступак и отпочиње самостални судски поступак, у коме суд поступа на основу прописа о својој организационој надлежности и применом одредаба Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање и Закона о стечајном поступку, ради престанка банке као правног субјекта. Стога, по оцени Уставног суда, следи да се у поступку ликвидације пред трговинским судом решење о ликвидацији, односно решење о испуњености услова за стечај банке, не може одлагати с позивом на одредбе члана 16. Закона о управним споровима, јер судски поступак спровођења ликвидације, односно стечаја не представља поступак извршења управног акта.

Према Закону о управним споровима, судску контролу законитости коначних управних аката донетих у вршењу јавних овлашћења врши Врховни суд Србије у управном спору. Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање не предвиђа могућност контроле законитости од стране трговинског суда решења о одузимању дозволе за рад банци, нити других последичних аката тог решења, ни у једној фази поступка, па ни у периоду од коначности до правоснажности истих.

У конкретном случају, Трговински суд у Београду је у периоду између коначности и правоснажности решења Народне банке Србије о ликвидацији банке, својим решењем XIII Л 122/05 од 6. децембра 2005. године одложио извршење решења гувернера Народне банке Србије Г. бр. 9091 од 21. децембра 2005. године о ликвидацији „Астра банке“ а. д. Београд до окончања управних спорова пред Врховним судом Србије покренутих против решења Народне банке Србије Г. бр. 9068 о одузимању дозволе за рад Банци и Г. бр. 9091 о ликвидацији те банке, оба од 1. децембра 2005. године, с позивом на одредбе члана 16. Закона о управним споровима. По оцени Уставног суда, Трговински суд у Београду је на тај начин у суштини одложио наступање дејства акта Народне банке Србије – услова за покретање поступка ликвидације, те без овлашћења у закону извршио посредно контролу управног акта Народне банке Србије, чиме је преузео надлежност Народне банке Србије, као доносиоца управног акта, да одлучује о законитости тог акта до судске контроле законитости од стране Врховног суда Србије. Уставни суд сматра да трговински суд у поступку ликвидације не може вршити контролу управних решења Народне банке Србије о ликвидацији банке „одлагањем извршења“ тих решења, већ је суд, сагласно чл. 4. и 6. Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, дужан да донесе решење о покретању ликвидационог поступка. Уставни суд је оценио да у конкретном случају Трговински суд у Београду није био надлежан да одлаже извршење решења гувернера Народне банке Србије Г. бр. 9091 од 1. децембра 2005. године. Имајући у

виду наведено, Уставни суд је сагласно члану 74. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), поништио решење Трговинског суда у Београду XIII Л 122/05 од 6. децембра 2005. године.

На основу изложеног и члана 46. тачка 2) Закона о Уставном суду, Уставни суд је решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
ПУ-15/2006 од 25. децембра 2008. године

Нема сукоба надлежности

Имајући у виду да Уставни суд, сагласно члану 167. став 2. тачка 1. Устава, решава сукоб надлежности између судова и других државних органа и да према одредбама чл. 68. до 74. Закона о Уставном суду, захтев за решавање сукоба надлежности подноси један или оба органа који су у сукобу, као и лице поводом чијег је права настао сукоб надлежности, а да се у конкретном случају не поставља питање надлежности за одлучивање о правима и обавезама наведеним у иницијалном поднеску и да ли је поводом одлучивања о тим правима и обавезама дошло до сукоба надлежности између органа који су одлучивали о томе, већ се поставља питање да ли је Општински суд у Алексинцу био надлежан да одлучује о чинидби која је била предмет одговарајућих поступака, што је питање стварне надлежности, о коме надлежни орган води рачуна у току читавог поступка, и које не спада у надлежност Уставног суда, Уставни суд је оценио да нема претпоставки из Устава и Закона да решава по поднетом захтеву.

Како нема процених претпоставки за одлучивање о главној ствари, и одлучивање о захтеву за „обустава извршења судских аката“ наведених у захтеву је беспредметно.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се „захтев“ за решавање сукоба надлежности између Општинског суда у Алексинцу и органа управе Скупштине општине Алексинац, односно Јавног предузећа за стамбене услуге Алексинац, „захтев за оцену уставности и законитости појединачних аката тог суда и наведених органа“ и „захтев за заштиту људских права из члана 166. Устава“.

Образложење

Уставном суду је Станко Милојевић из Алексинца поднео „захтев“ којим тражи заштиту људских права из члана 166. Устава и оцену „уставности и законитости

судских аката П. 84/99, Гж. 420/03, И. 10/06, Гж. 1199/06 и акта Скупштине општине Алексинац и Јавног стамбеног предузећа Алексинца III/02 бр. 350-2/00 бр. 493/02“, с обзиром на то да постоји „очигледан сукоб надлежности“ између суда и другог државног органа. Подносилац сматра да је суд преузео туђу надлежност јер „наређује подизање зида по постојећим границама“, у извршном поступку се „одобрава то насиље“, а Јавно стамбено предузеће Алексинца не даје сагласност (за извођење тих радова), штитећи детаљни урбанистички план Алексинца. Подносилац поставља питање „чија акта да респектује“ и тражи да Уставни суд обустави извршење судских аката.

Општински суд у Алексинцу се није изјашњавао о захтеву за решавање сукоба надлежности, већ је доставио фотокопију појединих аката из судског списка. Накнадно је, на захтев Уставног суда достављен и судски спис П. 84/99 и спис И. 10/06.

Општина Алексинац, Одељење за привреду, у одговору наводи: да је тај орган решавао по захтеву Милојевић Станка из Алексинца када је 2000. године доставио извод из Детаљног урбанистичког плана; да је и Јавно предузеће за стамбене услуге Алексинац именованог обавестило 21. априла 2003. године да се услови за изградњу потпорног зида по постојећим границама парцеле не могу обрадити, и да ће изградња бити могућа након формирања грађевинских парцела по плану парцелације. Такође су навели да је у међувремену ступањем на снагу Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06), престао да важи Закон на основу кога је подносиоцу захтева дат одговор.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Општински суд у Алексинцу прихватио надлежност и да је у поступку П. 84/99 одлучивао о правима и обавезама странака везаних за чинидбу око изградње потпорног зида; да исти суд у поступку И. 10/06 спроводи извршење те своје одлуке, те да је и у парничном и у извршном поступку подносилац захтева за решавање сукоба надлежности користио правна средства ради заштите права за која сматра да му припадају по закону. Полазећи од чињенице да обавештење Скупштине општине Алексинац – Општинске управе – Одељења за привреду и финансије, односно Јавног предузећа за стамбене услуге Алексинац, да је утврђивање услова за изградњу потпорног зида по постојећим границама могуће након формирања грађевинских парцела, по својој садржини не представља одлучивање о правима и обавезама изградње, већ представља обавештење, кад ће се стећи услови за одлучивање, Уставни суд је оценио да Скупштина општине Алексинац – Општинска управа – Одељење за привреду и финансије, односно Јавно предузеће за стамбене услуге Алексинац, у конкретном случају није решавало о праву грађења и извођења радова на изградњи потпорног зида.

Имајући у виду да Уставни суд сагласно члану 167. став 2. тачка 1. Устава Републике Србије решава сукоб надлежности између судова и других државних органа и да према одредбама чл. 68. до 74. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), захтев за решавање сукоба надлежности подноси један или оба органа који су у сукобу, као и лице поводом чијег је права настао сукоб надлежности, Уставни суд је оценио да нема претпоставки из Устава и Закона да решава по поднетом „захтеву“. Наиме, по оцени Уставног суда представком се у суштини не поставља питање ко је надлежан да одлучује о правима и обавезама везаним за изградњу потпорног зида и да ли је поводом одлучивања о том праву и обавези дошло до сукоба надлежности између органа који су одлучивали о том праву, већ се представком поставља питање да ли је Општински суд у Алексинцу био надлежан да одлучује о чинидби изградње потпорног зида. То питање представља питање стварне надлежности, о коме надлежни суд води рачуна у току читавог поступка и не спада у надлежност Уставног суда утврђеној у члану 167. став 2. тачка 1. Устава.

Из наведених разлога Уставни суд је, сагласно члану 36. став 1. тачка 4. Закона о Уставном суду одбацио захтев за решавање сукоба надлежности. С обзиром на наведено, то је и одлучивање о захтеву за „обуставу извршења судских аката“ беспредметно.

Такође, Уставни суд сагласно члану 167. Устава није надлежан да оцењује „уставност и законитост“ појединачних аката суда и аката других државних органа, као и неодређени „захтев којим се тражи заштита људских права из члана 166. Устава“.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је на основу члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 82. став 1. тачка 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08) одлучио да поднети „захтев“ одбаци због ненадлежности.

Закључак Уставног суда број ПУ-286/2006
од 22. октобра 2008. године

ПОСТУПАК ОДЛУЧИВАЊА О ИЗБОРНИМ СПОРОВИМА

Полазећи од уставних одредаба којима је утврђена надлежност Уставног суда, а посебно за одлучивање у изборном спору у случају када правна заштита изборних права није обезбеђена пред другим државним органима, Уставни суд је оценио да нису испуњене Уставом и законом утврђене претпоставке за поступање Уставног суда по захтевима садржаним у иницијативама, јер: Уставни суд није надлежан да поништава акте у вези са председничким изборима, нити да налаже Народној скупштини и Влади расписивање избора, а одлучивање о тим питањима спада у надлежност судова и других државних органа; Уставни суд није надлежан да оцењује уставност извештаја Републичке изборне комисије о изборима за председника Републике Србије, као и уставност положене председничке заклетве изабраног председника и преузимања његове дужности председника Републике; Уставни суд није надлежан да поступа по представкама грађана којима се захтева оцена уставности и законитости рада и деловања председника Републике Србије, већ је надлежан да одлучује само о постојању повреде Устава од стране председника Републике, у поступку за разрешење председника Републике, који покреће Народна скупштина, у складу са законом.

Уставни суд је донео

ЗАКЉУЧАК

Одбацују се иницијативе Љубомира Т. Грујића из Београда, од 31. јануара 2008, 20. марта 2008. и 12. маја 2008. године, којима је затражено да Уставни суд: „поништи сва акта у вези са изборима за председника Републике Србије“ одржаним 21. јануара 2008. године и „оцени уставност председничке заклетве и преузимања дужности од стране господина Бориса Тадића“, као и да „оцени уставност и законитост рада и деловања председника Републике Бориса Тадића“.

Образложење

Љубомир Т. Грујић из Београда поднео је Уставном суду три представке, које су, сагласно одредби члана 168. став 2. Устава, разматране као иницијативе за покретање поступка пред Уставним судом.

Иницијативом од 31. јануара 2008. године од Уставног суда је затражено да „поништи сва акта у вези са расписивањем, спровођењем и резултатима текућих избора за председника Републике Србије и наложи Народној скупштини и Влади да се распишу, организују и спроведу избори за председника Републике Србије у складу са Уставом, Резолуцијом 1244 и Резолуцијом Народне скупштине“. По оцени Уставног суда, из одредаба члана 167. Устава, којима је уређено питање надлежности Уставног суда, произлази да Уставни суд није надлежан да поништи сва акта у вези са председничким изборима, нити да наложи Народној скупштини и Влади да се избори распишу, као и да одлучивање о тим питањима спада у надлежност судова и других државних органа. Уставни суд је при том имао у виду да је одредбом члана 167. став 2. тачка 5. Устава утврђено да Уставни суд одлучује у изборним споровима за које законом није одређена надлежност судова, као и да је Законом о избору народних

посланика („Службени гласник РС“, бр. 35/2000, 69/02, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05 и 101/05) прописано да заштиту изборног права у поступку избора народних посланика обезбеђују Републичка изборна комисија, Врховни суд Србије и надлежни судови. Полазећи од наведених уставних и законских одредби којима је утврђена надлежност Уставног суда у заштити изборних права у случају када правна заштита изборних права није обезбеђена пред другим државним органима, Уставни суд је оценио да у конкретном случају нису испуњене Уставом и законом утврђене претпоставке за поступање Суда по захтеву садржаном у иницијативи.

У вези са иницијативом од 20. марта 2008. године, којом је затражено да Уставни суд оцени уставност: извештаја Републичке изборне комисије о изборима за председника Републике Србије од 13. фебруара 2008. године, председничке заклетве господина Бориса Тадића од 15. фебруара 2008. године, као и уставност преузимања дужности од стране господина Бориса Тадића и његовог обављања функције председника Републике Србије, Уставни суд је утврдио да та питања не спадају у надлежност Уставног суда, сагласно одредбама члана 167. Устава.

У односу на иницијативу од 12. маја 2008. године да Уставни суд оцени уставност и законитост рада и деловања председника Републике Бориса Тадића, Суд је имао у виду да је Уставом предвиђено да Уставни суд одлучује о постојању повреде Устава од стране председника Републике (члан 118. став 3. Устава). Међутим, из уставне одредбе којом је утврђено да поступак за разрешење председника Републике може да покрене Народна скупштина, на предлог најмање једне трећине народних посланика (члан 118. став 2.), следи да Уставни суд не поступа по представкама грађана којима се од Суда захтева оцена уставности и законитости рада и деловања председника Републике Србије.

С обзиром на то да по оцени Уставног суда ниједна од три поднете представке не испуњава садржински и формални услов за мериторно поступање Уставног суда у смислу одредаба члана 167. Устава, Суд је на основу одредаба члана 36. став 1. тач. 1) и 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), донео закључак као у изреци.

Закључак Уставног суда број VУ-10/2008
од 11. септембра 2008. године

ПОСТУПАК ПО УСТАВНОЈ ЖАЛБИ

– *Одлуке*

Уставне жалбе из области кривичног права

– Повреда права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава Републике Србије – делимично усвајање уставне жалбе и утврђивање права на накнаду штете на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду

– Није повређено право на имовину из члана 58. став 1. Устава – одбијање уставне жалбе у преосталом делу

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Усваја се уставна жалба Кристиана Венцела и утврђује повреда права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава Републике Србије у поступку који је вођен у кривичном предмету Општинског суда у Суботици К 567/04, док се у преосталом делу уставна жалба одбија.

2. Утврђује се право подносиоца уставне жалбе на накнаду штете коју може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду.

О б р а з л о ж е њ е

1. Кристиан Венцел је 17. децембра 2007. године, преко заступника Владимира Бељанског, адвоката из Новог Сада, изјавио Уставном суду благовремену и дозвољену уставну жалбу, против правоснажног решења Општинског суда у Суботици К 567/04 од 3. септембра 2007. године, због повреде права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије и повреде права на имовину из члана 58. став 1. Устава. Подносилац уставне жалбе наводи да је у кривичном поступку К 567/04, који је вођен пред Општинским судом у Суботици против Валентина Венцела због кривичног дела избегавања давања издржавања, имао својство оштећеног и да је 3. септембра 2007. године Општински суд у Суботици донео решење о обустављању наведеног кривичног поступка услед наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења. Доношењем другостепеног решења по жалби постало је правоснажно првостепено решење које је, по мишљењу подносиоца уставне жалбе, незаконито. Наводи да првостепени суд није имао овлашћење да ван главног претреса донесе оспорено решење, већ је требало да отвори главни претрес уколико је за то било услова, односно да је у конкретном случају решење о обустави кривичног поступка услед застарелости кривичног гоњења, сходно члану 24. тачка 6. Законика о кривичном поступку, требало да донесе ванрасправно веће Општинског суда у Суботици. По мишљењу подносиоца уставне жалбе, првостепени суд је занемарио и остале одредбе процесног закона, није одлучио о имовинскоправном захтеву и о трошковима кривичног поступка, те је доношењем оспореног решења, Општински суд у Суботици повредио његово право на

суђење у разумном року. Ово из разлога што Општински суд у Суботици и Општинско јавно тужилаштво у Суботици нису предузели све потребне мере како би се, од дана подношења кривичне пријаве 20. октобра 2003. године па до дана доношења оспореног решења 3. септембра 2007. године, поступак у овој кривичноправној ствари водио ефикасно и ажурно и окончао правоснажном пресудом пре наступања застарелости кривичног гоњења. У уставној жалби се додаје да је незаконитом одлуком првостепеног суда повређено и жаличево право на имовину, будући да Општински суд у Суботици није одлучио о постављеном имовинскоправном захтеву, чиме му је ускраћена могућност да од окривљеног наплати потраживање које је стекао на основу закона. Сматра да својим поступањем ни на који начин није довео до одлагања било ког заказаног главног претреса, већ да је предузео све не би ли се поступак водио и окончао што брже. Предлаже да Уставни суд усвоји уставну жалбу, утврди да су решењем Општинског суда у Суботици К 567/04 од 3. септембра 2007. године, које је исправљено решењем од 6. септембра 2007. године, повређена Уставом гарантована права подносиоца на суђење у разумном року и на имовину и да поништи оспорене акте Општинског суда у Суботици.

2. У одговору председника Општинског суда у Суботици наводи се да је пред тим судом вођен кривични поступак против Валентина Венцела због кривичног дела избегавање давања издржавања, да је оптужни предлог поднет 21. јула 2004. године и да су у предмету поступале четири судије, те да је последња судија обуставила кривични поступак решењем због наступања апсолутне застарелости. Даље се наводи да није било услова за доношење пресуде, будући да окривљени није саслушан пред поступајућим судијом и да је суд због поштовања права окривљеног на одбрану и права да изнесе нове чињенице у односу на последњи дати исказ, сматрао неопходним саслушање окривљеног. У одговору се наводи да суд није могао да одлучи о имовинскоправном захтеву оштећеног, јер су чињенице везане за тај захтев биле спорне међу странкама, али да суд није тиме преклудирао, нити ограничио право оштећеног да свој имовинскоправни захтев оствари у парници. У погледу одлуке о трошковима поступка, у одговору се наводи да је суд, према опредељеном трошковнику пуномоћника оштећеног, решењем од 3. септембра 2007. године досудио пуномоћнику оштећеног на име трошкова заступања износ од 30.600,00 динара. Како је у конкретном случају реч о јавној оптужби заступаној од Општинског јавног тужилаштва у Суботици који је једини легитимисан да побија решење о обустави поступка, то је суд жалбу оштећеног против тог решења одбацио као недозвољену. У одговору се даље наводи да је протеком законом прописаног времена од извршења кривичног дела наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, али да је суд поступао редовно и ефикасно, као и да је реч искључиво о форми у којој је поступак окончан, а да би по оштећеног последице биле исте и да је суд донео одбијајућу пресуду. Чињеница да Републичко јавно тужилаштво није у конкретном случају подигло захтев за заштиту законитости, по мишљењу председника Општинског суда, такође говори да нема тежих последица за оштећеног, нити теже повреде закона. Стога сматра да је уставна жалба неоснована, да је Општински суд поступао редовно, економично и ефикасно, као и да није компетентан да одговара на наводе из уставне жалбе који се односе на неажурно поступање Општинског јавног тужилаштва из Суботице.

3. Сагласно одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

4. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у списе предмета Општинског суда у Суботици К 567/04 и уставном жалбом добијано решење и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за решавање ове уставносудске ствари:

Општинско јавно тужилаштво у Суботици је 21. јула 2004. године подигло оптужни предлог против Валентина Венцела, због основане сумње да је у временском периоду од 1. новембра 2001. године до 1. септембра 2003. године у Суботици избегавао да даје издржавање за лице које је по закону био дужан да издржава, тако што није плаћао издржавање за свог сина Кристиана Венцела, а која обавеза је утврђена правоснажном и извршном пресудом због изостанка Општинског суда у Зрењанину П 1310/90 од 4. октобра 1990. године, на износ од 1200,00 динара месечно, чиме би извршио кривично дело избегавања давања издржавања из члана 119. став 1. Кривичног закона Републике Србије.

Подношењу оптужног предлога је, у периоду од 24. октобра 2003. године до 26. маја 2004. године, претходило предузимање следећих истражних радњи: саслушање осумњиченог Валентина Венцела, саслушање оштећеног Кристиана Венцела, вештачење и саслушање вештака финансијске струке ради утврђивања износа неплаћених алиментација. Истражни судија Општинског суда у Суботици је 26. маја 2004. године, након спроведених допунских истражних радњи, доставио списе предмета Општинском јавном тужилаштву у Суботици.

У скраћеном кривичном поступку који је вођен пред Општинским судом у Суботици поступале су четири судије, које су судиле као судије појединци.

Први судија је поступао у периоду од 17. септембра 2004. године до 7. децембра 2004. године. Главни претрес заказан за 19. октобар 2004. године одложен је због недоласка уредно позваног окривљеног и његовог браниоца. На главном претресу одржаном 3. новембра 2004. године саслушан је окривљени и донето решење да се главни претрес настави 27. децембра 2004. године саслушањем оштећеног. Наредбом судије од 7. децембра 2004. године главни претрес је одложен на неодређено време због прерасподеле предмета.

Други судија је поступао у овом кривичном предмету у периоду од 14. марта 2005. године до 30. августа 2005. године. Главни претрес, који је судија заказао за 29. март 2005. године и 6. мај 2005. године, одложен је због недоласка окривљеног који је изостанке оправдао, док је са првог заказаног главног претреса изостао и оштећени. На главном претресу одржаном 3. јуна 2005. године, судија је донео решење да услед промене поступајућег судије главни претрес почиње изнова, саслушао је окривљеног и по предлогу заменика Општинског јавног тужилаштва донео решење да се одређује „контролно економско-финансијско вештачење на околност висине обавезе на име издржавања“, а главни претрес одложио на неодређено време. Овом главном претресу није присуствовао оштећени који је изостанак оправдао, уз напомену да остаје код своје изјаве дате истражном судији, као и свих досадашњих навода и предлога. Поступајући судија Општинског суда у Суботици је 3. јуна 2005. године издао наредбу да се одреди економско-финансијско вештачење путем вештака, који је обавезан да у року од 30 дана од дана пријема списа достави свој налаз на околности обавезе окривљеног да издржава оштећеног исказане по месецима, с тим да се у једној варијанти обрачуна и камата. Главни претрес заказан за 5. октобар 2005. године је наредбом поступајућег судије од 30. августа 2005. године одложен на неодређено време због промене судије.

Општински суд у Суботици донео је 7. септембра 2005. године решење да се предмети, поред осталих и предмет К 567/04, додељују у рад новом (трећем) судији. Овај судија, у периоду од 7. септембра 2005. године до 18. јула 2006. године, није заказивао главни претрес.

Општински суд у Суботици донео је 18. јула 2006. године решење да се предмети, поред осталих и предмет К 567/04, додељују у рад новом (четвртном) судији, који је у периоду од 18. јула 2006. године до 3. септембра 2007. године осам пута одлагао главни претрес а да га није држао. Разлози за одлагање били су одсуство окривљеног (4. октобар 2006, 22. децембар 2006, 23. фебруар 2007, 18. април 2007, 10. јул 2007, 27. јул 2007. и 3. септембар 2007. године) и спреченост поступајућег судије (28. мај 2007. године). На заказани главни претрес нису приступали сведок Вероника Венцел (22. децембар 2006. и 23. фебруар 2007. године) и оштећени (4. октобар 2006, 22. децембар 2006. и 23. фебруар 2007. године).

У наведеном периоду, судија је 18. априла 2007. године, ван главног претреса, саслушао сведока Веронику Венцел и оштећеног Кристиана Венцела. Општинско јавно тужилаштво из Суботице је ургенцијом од 14. септембра 2006. године предложило суду да се закаже главни претрес, јер је у питању стари предмет. Оштећени је дописом од 23. јула 2007. године указао суду на то да окривљени злоупотребљава своја процесна права избегавањем да шест пута прими позив суда и предложио поступајућем судији да донесе одлуку на основу исказа окривљеног датог истражном судији 25. децембра 2003. године и исказа окривљеног датог на саслушању пред судијом 3. новембра 2004. године. Оштећени је нарочито указао да ће доћи до застарелости кривичног гоњења јер је у питању скраћени кривични поступак и да му се, уколико суд закључи главни претрес без присуства јавног тужиоца, достави примерак пресуде, како би евентуално уложио жалбу.

Суд је наложио да се поводом предлога браниоца од 27. јула 2007. године, ради уређења оптужног предлога и изјашњења о начину вођења даљег поступка, списи предмета доставе Општинском јавном тужилаштву из Суботице, које је дописом од 20. августа 2007. године вратило списе предмета, уз изјаву да остаје код оптужног предлога достављеног Општинском суду у Суботици 21. јула 2004. године.

На главном претресу заказаном за 3. септембар 2007. године суд је решењем обуставио поступак у кривичној ствари против Валентина Венцела због кривичног дела избегавање давања издржавања из разлога наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења.

Општински суд у Суботици је решењем од 6. септембра 2007. године исправио решење тог суда број К 567/04 од 3. септембра 2003. године на тај начин што је уместо поуке о правном леку у којој је било наведено да против решења није дозвољена жалба, унето „Поука о правном леку: против овог решења дозвољена је жалба у року од 3 дана од дана пријема, Окружном суду у Суботици, преко овог суда“. Подносилац уставне жалбе је 11. октобра 2007. године изјавио жалбу против решења Општинског суда у Суботици К 567/04 од 3. септембра 2007. године, које је исправљено решењем од 6. септембра 2007. године. Општински суд у Суботици је решењем К. 567/04 од 26. октобра 2007. године одбацио жалбу као недозвољену.

Подносилац уставне жалбе је 12. новембра 2007. године изјавио жалбу Окружном суду у Суботици против решења Општинског суда у Суботици К 567/04 од 26. октобра 2007. године, коју је Окружни суд у Суботици решењем од 20. новембра 2007. године одбио као неосновану.

Окружно јавно тужилаштво у Суботици је дописом од 3. јануара 2008. године тражило да им се достави на увид предмет К 567/04 и решење Окружног суда у Суботици Кж. 452/07, ради достављања предмета Републичком јавном тужилаштву,

заједно са мишљењем о основаности молбе да се подигне захтев за заштиту законитости против наведених решења. Републичко јавно тужилаштво је дописом од 19. марта 2008. године обавестило Општински суд у Суботици да није нашло основа за подизање захтева за заштиту законитости и вратило списе предмета К 567/04.

5. Одредбом члана 32. став 1. Устава утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега, а одредбом члана 58. став 1. Устава јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона.

У време покретања кривичног поступка на снази је био Кривични закон Републике Србије („Службени гласник СРС”, бр. 26/77, 28/77, 43/77, 20/79, 24/84, 39/86, 51/87, 6/89 и 42/89 и „Службени гласник РС”, бр. 21/90, 16/90, 26/91, 75/91, 9/92, 49/92, 51/92, 23/93, 67/93, 47/94, 17/95, 44/98, 10/02, 11/02, 80/02, 39/03 и 67/03) којим је било прописано: да се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења кривичног дела и да ће се ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, применити закон који је најблажи за учиниоца (члан 5. ст. 1. и 2.); да ако у овом законнику није друкчије одређено, кривично гоњење се не може предузети кад протекне две године од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна затвора до једне године или новчана казна (члан 103. тачка 7)); да застарелост кривичног гоњења почиње од дана кад је кривично дело извршено, а да уколико последица кривичног дела наступи касније, застарелост кривичног гоњења почиње од дана када је последица наступила, као и да застарелост кривичног гоњења настаје у сваком случају кад протекне двоструко време које се по закону тражи за застарелост кривичног гоњења (члан 104. ст. 1. и 6.). Одредба члана 119. став 1. овог закона којом је било прописано кривично дело недавање издржавања гласи: „Ко не даје издржавање за лице за које је по закону дужно да издржава, у износу и на начин како је то утврђено извршном судском одлуком или извршним поравнањем пред судом или другим надлежним органом, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“

Закоником о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05, 85/05 и 49/07) прописано је: да у првостепеним судовима суди судија појединац када је то предвиђено овим закоником (члан 21. став 2.); да кад се примењују посебне одредбе о скраћеном поступку, у првом степену суди судија појединац (члан 24. став 1.); да је месно надлежан по правилу суд на чијем подручју је кривично дело извршено или покушано (члан 27. став 1.).

Скраћени кривични поступак уређен је одредбама чл. 433. до 448. Законика. Одредбом члана 433. став 1. Законика прописано је да ће се у поступку за кривична дела за која је као главна казна прописана новчана казна или затвор до три године, примењивати одредбе чл. 434. до 448. овог законика, а уколико у овим одредбама није нешто посебно прописано, примењиваће се сходно остале одредбе овог законика. Одредба члана 441. став 1. Законика прописује да ће судија одбити оптужни предлог или приватну тужбу ако нађе да постоје разлози за обустављање поступка предвиђени у члану 274. став 1. тач. 1) до 3) Законика, а ако су спроведене истражне радње – и из разлога предвиђеног у тачки 4) тог члана. Члан 442. став 2. Законика, поред осталог, прописује да ће се у позиву окривљени упозорити да ће се главни претрес одржати и у његовом одсуству ако за то постоје законски услови из члана 445. став 3. Законика. Одредбом члана 354. став 3. Законика прописано је да ће пресуду којом се оптужба одбија суд изрећи ако се кривично гоњење не може предузети због застарелости, или неке друге околности која трајно искључује кривично гоњење.

Одредбом члана 221. Законика одређено је значење појединих израза употребљених у Законнику, поред осталих и то: да је оштећени лице чије је какво лично или имовинско право кривичним делом повређено или угрожено (став 6.); да је тужилац јавни тужилац, приватни тужилац и оштећени као тужилац (став 7.); да је странка тужилац и окривљени (став 9.). Закоником је прописано и да оштећени и приватни тужилац имају право да у току истраге укажу на све чињенице и да предлажу доказе који су од важности за кривичну ствар и њихове имовинскоправне захтеве; да на главном претресу оштећени и приватни тужилац имају право да предлажу доказе, постављају питања оптуженом, сведоцима и вештацима, да износе примедбе и објашњења у погледу њихових исказа и да дају друге изјаве и предлоге и да оштећени, оштећени као тужилац и приватни тужилац имају право да разматрају списе и разгледају предмете који служе као доказ, као и да се оштећеном може ускратити разматрање списа док не буде саслушан као сведок (члан 60. ст. 1, 2. и 3.). Одредбом члана 67. Законика прописано је да су приватни тужилац, оштећени као тужилац и оштећени, као и њихови законски заступници и пуномоћници, дужни да о свакој промени адресе или боравишта обавесте суд, а одредбом члана 96. став 2. Законика – да се оштећени, оштећени као тужилац и приватни тужилац могу саслушати као сведоци. Одредбом члан 251. став 1. Законика прописано је да странке и оштећени могу у току истраге стављати истражном судији предлоге да се предузму поједине радње.

Чланом 133. Законика прописане су заједничке одредбе које се односе на мере обезбеђења присуства окривљеног и за несметано вођење кривичног поступка. Одредбе наведеног члана Законика прописују: да су мере које се могу предузети према окривљеном за обезбеђење његовог присуства и за несметано вођење кривичног поступка – позив, довођење, забрана напуштања боравишта, јемство и притвор (став 1.); да ће се надлежан суд придржавати услова одређених за примену појединих мера, водећи рачуна да се не примењује тежа мера ако се иста сврха може постићи блажом мером (став 2.); да ће се ове мере укинути по службеној дужности кад престану разлози због којих су предузете, односно замениће се другом блажом мером кад за то наступе услови (став 3.). Одредбама члана 134. Законика прописано је да се присуство окривљеног у кривичном поступку обезбеђује његовим позивањем и да позив окривљеном упућује суд (став 1.), као и да се окривљени позива достављањем затвореног писма које, поред осталог, садржи упозорење да ће у случају недоласка бити принудно доведен (став 2.). Одредбом члана 135. став 1. Законика прописано је да наредбу да се окривљени доведе може издати суд ако се, поред осталог, није могло извршити уредно достављање позива, а из околности очигледно произлази да окривљени избегава пријем позива. Члан 264. став 1. Законика прописује да се странке и оштећени могу увек обратити притужбом председнику суда пред којим се води поступак због одуговлачења поступка и других неправилности у току истраге. Одредба члана 304. Законика прописује да ако је оптужени уредно позван, а не дође на главни претрес нити свој изостанак оправда, веће ће наредити да се принудно доведе, ако се довођење не би могло одмах извршити, веће ће одлучити да се главни претрес не одржи и наредити да се оптужени на идући претрес принудно доведе, а ако до привођења оптужени оправда изостанак, председник већа ће опозвати наредбу о принудном довођењу. Члан 307. Законика утврђује: да ако сведок или вештак, и поред уредног позива, неоправдано изостане, веће може наредити да се одмах принудно доведе (став 1.); да главни претрес може почети и без присуства позваног сведока или вештака, и у том случају веће ће у току главног претреса одлучити да ли услед одсуства сведока или вештака главни претрес треба прекинути или одложити (став 2.); да сведока или вештака који је уредно позван а изостанак није оправдао, веће може казнити новчаном

казном до 100.000 динара, а може наредити да се на нови главни претрес принудно доведе (став 3.).

Одредбе чл. 201. до 212. Законика уређују питање имовинскоправног захтева у кривичном поступку. Према члану 205. Законика, суд пред којим се води поступак саслушаће окривљеног о чињеницама наведеним у предлогу и извидети околности које су од важности за утврђивање имовинскоправног захтева, суд је дужан да прикупи доказе и извиди шта је потребно за одлучивање о захтеву и пре него што је поднет такав предлог (став 1.), а ако би се извиђањем о имовинскоправном захтеву знатно одуговлачио кривични поступак, суд ће се ограничити на прикупљање оних података чије утврђивање доцније не би било могућно или би било знатно отежано (став 2.). Одредбама члана 206. Законика прописано је да о имовинскоправном захтеву одлучује суд (став 1.), као и да кад суд донесе пресуду којом се окривљени ослобађа од оптужбе или којом се оптужба одбија или кад решењем обустави кривични поступак, упутиће овлашћено лице да имовинскоправни захтев може остваривати у парничном поступку (став 3.).

Члан 333. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 46/06 и 49/07), који се примењује од 11. јуна 2006. године, на основу члана 555. тог законика, прописује: да главни претрес који је одложен мора изнова почети ако се изменио састав већа, али по саслушању странака веће може одлучити да се у оваквом случају сведоци и вештаци не саслушавају поново и да се не врши нови увиђај, већ да се прочитају записници о саслушању сведока и вештака на ранијем главном претресу, односно да се прочита записник о увиђају (став 1.); да ако се главни претрес који је био одложен држи пред истим већем, он ће се наставити, а председник већа ће укратко изнети ток ранијег главног претреса (став 2.); да ако је одлагање трајало дуже од четири месеца, или ако се главни претрес држи пред другим председником већа, главни претрес мора изнова почети и сви докази се морају поново извести, осим у случају из ст. 4. и 5. овог члана (став 3.); да ако је одлагање главног претреса трајало дуже од четири месеца, веће може и без сагласности странака, односно браниоца, али по њиховом саслушању, одлучити да се одређени сведоци и вештаци не саслушавају поново и да се не врши нови увиђај, већ да се прочитају записници о саслушању тих сведока на ранијем главном претресу, односно да се прочита записник о увиђају, ако поновно предузимање тих доказних радњи због протеча времена или из других важних разлога не би имало сврхе, или би довело до знатног одуговлачења кривичног поступка (став 4.); да нови председник већа, ако је дошло до промене председника већа, може по саслушању странака тражити од већа из члана 24. став 6. овог законика да својим решењем допусти да се одступи од одредбе из става 3. овог члана; да ће веће из члана 24. став 6. овог законика својим решењем дозволити да се одређени сведоци и вештаци не саслушавају поново и да се не врши нови увиђај, већ да се прочитају записници о саслушању тих сведока и вештака на ранијем главном претресу, односно да се прочита записник о увиђају, уколико поновно предузимање тих доказних радњи због протеча времена или из других важних разлога очигледно не би имало сврхе, или би довело до знатног одуговлачења кривичног поступка и било супротно разлозима правичности или разлозима заштите сведока и других учесника у кривичном поступку (став 5.).

Члан 334. Законика из 2006. године, поред осталог, прописује: да ако главни претрес траје дуже од једног дана, одржава се по правилу непрекидно сваког радног дана до окончања, осим када то из важних разлога није могуће (став 1.); да осим случајева посебно предвиђених у овом закоником, председник већа може прекинути главни претрес најдуже до 10 дана да би се прибавили одређени докази у кратком времену, ради додатног припремања оптужбе или одбране које је потребно због наступања нових важних околности, које странке и бранилац нису могли предвидети,

односно ако из других оправданих разлога претрес не може да се успешно оконча (став 2.); да ако је то потребно у изузетним случајевима и из нарочито оправданих разлога, веће може продужити трајање прекида главног претреса за још највише 10 дана, а о разлозима за такво продужење председник већа обавештава председника суда, коме доставља образложено решење о продужењу трајања прекида (став 3.); да ако је главни претрес прекидан више од три пута, председник већа ће о томе одмах обавестити председника суда, који је дужан да предузме потребне мере за убрзање поступка (став 4.); да се прекинути главни претрес наставља увек пред истим већем (став 7.); да ће се, ако се главни претрес не може наставити пред истим већем или ако је прекид главног претреса трајао дуже од рокова из ст. 2. и 3. овог члана, поступити по одредбама члана 333. овог законика (члан 8.).

6. Оцењујући разлоге и наводе изнете у уставној жалби са становишта одредбе члана 32. став 1. Устава, Уставни суд је утврдио да је подносиоцу уставне жалбе повређено право на суђење у разумном року.

Уставни суд је закључио да се права гарантована овом одредбом Устава првенствено односе на странке у парничном поступку и на окривљеног у кривичном поступку. Међутим, имајући у виду цитиране одредбе Законика о кривичном поступку које се односе на појам, положај, као и процесна права и обавезе оштећеног у кривичном поступку, Суд је оценио да се право на правично суђење у одређеним случајевима мора гарантовати и оштећеном у кривичном поступку.

Наиме, оштећени је Закоником дефинисан као лице чије је какво лично или имовинско право кривичним делом повређено и њему је Закоником обезбеђен низ процесних права, али и обавеза. Зато је Уставни суд оценио да током кривичног поступка, посредно, може бити повређено неко Закоником гарантовано право оштећеног, те да оштећени има правни интерес да се кривични поступак води и оконча у разумном року гарантованом чланом 32. став 1. Устава. Суд је утврдио и да се повреда права на правично суђење оштећеног лица у кривичном поступку цени у односу на конкретни кривични поступак, у зависности од бића кривичног дела, као и чињенице да ли је оштећени у том кривичном поступку истакао имовинскоправни захтев.

У конкретном случају, предмет кривичног поступка је била оптужба за кривично дело недавање издржавања, а подносилац уставне жалбе је имао положај оштећеног лица са имовинскоправним захтевом. Због тога се, по оцени Уставног суда, и оштећеном морало обезбедити поштовање Уставом гарантованог права на правично суђење. Наиме, биће кривичног дела за које је оптужен отац подносиоца уставне жалбе претпоставља постојање извршне судске одлуке или извршног поравнања постигнутог пред судом или другим надлежним органом којим су утврђени начин давања и износ издржавања. Отуда се у кривичном поступку мора утврдити да ли је оптужено лице избегавало да даје издржавање на начин и у висини утврђеној правоснажном судском пресудом.

У вези са претходним, Уставни суд је ценио да ли је оправдано утврђивање повреде права на правично суђење оштећеног у кривичном поступку који је обустављен због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења, што за последицу има губљење права државе на кривично гоњење и закључио да оштећени у кривичном поступку има правни интерес да се покренути кривични поступак од стране овлашћеног јавног тужиоца спроведе и оконча пресудом суда.

Суд је разумност трајања поступка ценио према околностима конкретног предмета, имајући у виду следеће критеријуме: сложеност предмета (чињеничних и правних питања), понашање подносиоца уставне жалбе, понашање државних органа и значај спора за подносиоца уставне жалбе.

У конкретном случају, кривични поступак је вођен против окривљеног Валентина Венцела због постојања основане сумње да је у периоду од 1. новембра 2001. до 1. септембра 2003. године извршио кривично дело недавање издржавања. Оптужба је у току целог поступка заступана од стране Општинског јавног тужиоца у Суботици. У поступку су саслушана два сведока – оштећени Кристиан Венцел и мајка оштећеног Вероника Венцел. Општински суд је четири пута наредбом налагао вештачење вештака финансијске струке, и то на околност висине износа који је окривљени био обавезан да плаћа оштећеном на име издржавања. Кривични поступак је 6. септембра 2007. године обустављен решењем Општинског суда у Суботици К. 567/04 због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења. Застарелост је наступила јер за кривично дело недавање издржавања апсолутна застарелост наступа након 4 године од дана од када је дело учињено. Оптужни предлог је обухватао период од 1. новембра 2001. године до 1. септембра 2003. године, што указује да је рок застарелости почео да тече 1. септембра 2003. године, а да је апсолутна застарелост кривичног гоњења наступила 1. септембра 2007. године.

Уставни суд је нашао да конкретан предмет није нарочито сложен, како у погледу чињеница тако и у погледу спорних правних питања које је требало утврдити у поступку. Наиме, Општински суд у Суботици је, полазећи од оптужног предлога, требало да утврди да ли је окривљени у периоду означеном у оптужном предлогу избегавао да даје издржавање за лице које је по закону био дужан да издржава, на начин и у износу утврђеном правоснажном и извршном пресудом због изостанка Општинског суда у Зрењанину П 1310/90 од 4. октобра 1990. године.

У односу на поступање самог подносиоца уставне жалбе, Уставни суд је нашао да подносилац својим понашањем није допринео одуговлачењу кривичног поступка. Он је у конкретном кривичном поступку имао положај оштећеног чији је интерес, посредно, по службеној дужности заступало Општинско јавно тужилаштво у Суботици и њему је, према цитираним одредбама Законика о кривичном поступку, на располагању био ограничен број процесних права којима је могао да утиче на динамику вођења кривичног поступка. Подносилац жалбе је поднесцима упућеним Општинском суду у Суботици указивао на могућност наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења и тражио да тај суд испита да ли окривљени злоупотребљава своја процесна права.

У односу на понашање Општинског суда у Суботици, утврђено је да је у конкретном кривичном поступку поступало четворо судија тог суда. Суд је био у обавези да поступак спроведе без одуговлачења и да онемогући сваку злоупотребу права која припадају лицима која учествују у поступку. Општински суд у Суботици није тако поступао, јер није користио овлашћења из Законика о кривичном поступку. Тиме је и сам допринео да поступак траје неразумно дуго. То потврђује чињеница да један од поступајућих судија у периоду од 7. септембра 2005. године до 18. јула 2006. године није казивао главни претрес. Тим поступком суда директно је повређено право на суђење у разумном року, као и начело утврђено чланом 16. ст. 1. и 2. Законика. Осим тога, у периоду од 18. јула 2006. године до 3. септембра 2007. године заказани главни претрес је осам пута одлаган због изостанка окривљеног. Код таквог стања ствари, Општински суд је морао испитати да ли има злоупотребе процесних права од стране окривљеног и предузети законом прописане мере како би се обезбедило присуство окривљеног на главном претресу, што у конкретном случају није учињено.

На основу изложеног, Уставни суд је оценио да је подносиоцу уставне жалбе повређено право на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава.

7. Оцењујући разлоге и наводе изнете у уставној жалби са становишта одредбе члана 58. став 1. Устава, Уставни суд је утврдио да подносиоцу уставне жалбе није повређено уставно право на имовину.

Уставни суд је у поступку утврђивања постојања повреде права на имовину пошао од уставне дефиниције овог права, положаја оштећеног са имовинскоправним захтевом и околности конкретног случаја. Предмет кривичног поступка није било расправљање и одлучивање о постављеном имовинскоправном захтеву, односно имовинскоправни захтев је представљао споредни предмет кривичног поступка, па се оштећеном у том смислу није ни гарантовало да ће у овом поступку остварити своје потенцијално право на имовину. Имајући у виду кривично дело за које је окривљени оптужен, као и начин на који је вођен конкретан кривични поступак, очигледно је да је Општински суд у Суботици сматрао да и овај захтев треба расправити у кривичном поступку. Иако је кривични поступак обустављен због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења, тиме није ускраћено право подносиоцу уставне жалбе да свој имовинскоправни захтев оствари у парничном поступку.

8. Поводом захтева из уставне жалбе да се поништи правоснажно решење К 567/04 Општинског суда у Суботици, Уставни суд је нашао да је овај захтев неоснован, јер је предметним решењем обустављен кривични поступак због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења, те се поништајем решења не би могле отклонити последице утврђене повреде Уставом зајемченог права подносиоца уставне жалбе, с обзиром на то да се кривично гоњење окривљеног ни на који начин не може предузети.

Из тих разлога, Уставни суд је, сагласно одредби члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, нашао да у конкретном случају нема места доношењу посебног налога о отклањању штетних последица насталих повредом права на суђење у разумном року, али да сагласно одредби члана 89. став 3. Закона ова одлука Суда представља правни основ за подношење захтева за накнаду штете.

9. Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), оценио да уставну жалбу треба усвојити у делу који се односи на повреду права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава, а одбити у преосталом делу.

На основу одредаба члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео Одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број Уж-261/2007 од 25. децембра 2008. године

Повреда права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. и права на судску заштиту људских и мањинских права и слобода из члана 22. став 1. Устава

– усвајање уставне жалбе и утврђивање права на накнаду штете на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Усваја се уставна жалба Александра Ђорђевића и утврђује да су у поступку који је пред Првим општинским судом у Београду вођен под бројем К. бр. 1116/04 повређена права подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року и судску заштиту људских и мањинских права и слобода која су гарантована одредбама члана 32. став 1. и члана 22. став 1. Устава Републике Србије.

2. Утврђује се право подносиоца уставне жалбе на накнаду штете коју може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду поднета је 31. марта 2008. године благовремена и дозвољена уставна жалба Александра Ђорђевића, изјављена због повреде права на суђење у разумном року у предмету К. бр. 1116/04, који се водио пред Првим општинским судом у Београду. У уставној жалби се наводи да је решењем тог суда К. бр. 1116/04 од 28. јануара 2008. године обустављен кривични поступак који је покренуо приватни тужилац Александар Ђорђевић, због кривичног дела увреде из члана 170. став 2. Кривичног законика (у даљем тексту: КЗ). Кривични поступак је обустављен због апсолутне застарелости кривичног гоњења у смислу одредбе члана 104. КЗ. Подносилац жалбе сматра да се ничим не може оправдати да се у предметној кривичној ствари за четири године не одржи ниједан главни претрес, тако да је поступањем суда, односно непредузимањем мера које је суд имао на располагању према окривљенима повређено његово право на суђење у разумном року гарантовано чланом 32. став 1, као и право на судску заштиту гарантовано чланом 22. став 1. Устава Републике Србије.

2. Уставни суд је 28. маја 2008. године, у складу са чланом 31. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и чланом 72. став 3. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), захтевао од Првог општинског суда у Београду достављање на увид списка предмета К. бр. 1116/04 и одговора на уставну жалбу, наводећи у акту који је упутио меродавне елементе за оцењивање разумности дужине времена суђења о којима би суд требало да се изјасни. Списи предмета и одговор на уставну жалбу, у коме се исцрпно излаже чињенично стање о поступању у предмету К. бр. 1116/04, достављени су Уставном суду 23. јуна 2008. године.

3. Према одредбама члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Чланом 22. став 1. Устава утврђено је да свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале. На основу члана 32. став 1. Устава, свако има право да независан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Према одредби члана 82. став 2. Закона о Уставном суду, уставна жалба се може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

4. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у списе предмета Првог општинског суда у Београду К. бр. 1116/04 и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за доношење одлуке у овом уставносудском поступку:

Судски поступак покренут је 19. фебруара 2004. године, када је приватни тужилац Александар Ђорђевић из Београда поднео Првом општинском суду у Београду приватну тужбу против више лица, због кривичног дела увреде из члана 170. став 2. Кривичног законика. Кривични поступак је окончан 28. јануара 2008. године, доношењем решења о обустави поступка због застарелости кривичног гоњења. Период који спада у надлежност Уставног суда, *ratione temporis*, почео је дана 8. новембра 2006, када је ступио на снагу Устав Републике Србије који установљава уставну жалбу као правно средство за заштиту људских права и слобода и свакоме јемчи право на јавну и непристрасну расправу у разумном року.

Неспорно је да главни претрес у овој правној ствари никада није одржан, углавном због тога што се окривљени нису одазивали позивима суда. Пуномоћник приватног тужиоца је редовно присуствовао заказаном претресу. Судски поступак је до окончања водило троје поступајућих судија. Главни претрес је заказиван укупно седамнаест пута, али је увек одлаган због неприсуствовања неког од окривљених. Два пута претрес је одложен због спречености поступајућег судије који је донео решење о обустави поступка. Пуномоћник приватног тужиоца је два пута подносио поднеске са захтевом да суд предузме мере којима би се обезбедило присуство окривљених. Суд је издао више наредби за привођење окривљених, а према једном од окривљених чак пет наредби, које нису биле извршене.

5. Уставноправна оцена спроведеног поступка у овој правној ствари, заснована на пракси и критеријумима међународних институција за заштиту људских права, потврђује да је у конкретном случају непосредно повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року и право на судску заштиту.

Када је реч о дужини судског поступка, Уставни суд је утврдио да је судски поступак покренут приватном тужбом подносиоца уставне жалбе 19. фебруара 2004. године, а да је првостепено решење о обустави поступка донето 28. јануара 2008. године. У односу на подносиоца уставне жалбе поступак је трајао скоро четири године и поклапао се са апсолутним роком застарелости кривичног гоњења за кривично дело за које је поднета приватна тужба. Нема сумње да је дужина разумног судског поступка релативна категорија која зависи од низа чинилаца. Сложеност правних и фактичких питања у конкретном предмету, понашање окривљених и оштећених, значај повређеног права за подносиоца уставне жалбе и понашање суда који води поступак, основни су чиниоци који утичу на дужину кривичног судског поступка и одређују да ли је тај поступак окончан у оквиру разумног рока или не.

Испитујући наведене критеријуме за утврђивање повреде права на суђење у разумном року у конкретном случају, Уставни суд је мишљења да у овом кривичном предмету, независно од већег броја окривљених, није било посебно сложених правних и фактичких питања о којима би се суд изјашњавао, а такође ни комплексност чињеничног стања не би захтевала да доказни поступак траје сразмерно дуже време. Посматрано у материјалноправном смислу, конкретни случај није постао сложенији ни

након доношења новог Устава, тако да је Уставни суд заузео став да се за утврђивање разумне дужине овог судског поступка мора имати у виду читав период поступања суда, почев од момента подношења приватне кривичне тужбе, а не само време од ступања на снагу Устава до доношења првостепеног решења.

Уставни суд оцењује да подносилац уставне жалбе својим радњама није допринео дужем трајању судског поступка. Не може се сматрати да је понашање приватног тужиоца током поступка, измена приватне тужбе и подношење два поднеска којима се захтева заказивање главног претреса и предузимање мера за обезбеђивање присуства окривљених, допринело усложњавању конкретног случаја и његовој дужини. Уставни суд сматра да су ове, на закону засноване процесне радње приватног тужиоца, биле у функцији ефикаснијег судског поступања. С друге стране, приватни тужилац није био у могућности да користи друга делотворна правна средства против неоправдано дугог трајања кривичног поступка, нити је био дужан да иницира вршење инстанционог надзора према суду у питању.

Уставни суд налази да је до окончања предметног поступка доношењем решења о обустави кривичног поступка од стране Првог општинског суда у Београду, дошло искључиво због опструкције окривљених коју надлежни суд није на одговарајући начин спречио. Овај закључак недвосмислено произилази и из самог одговора на уставну жалбу који је доставила заменица председника Првог општинског суда у Београду. У њему је наведено „да се може закључити да у овом поступку није одржан ниједан главни претрес, али се такође може утврдити да су разлози који су до тога довели, пре свега, однос окривљених према суду и поступку, који се огледа у томе што исти углавном нису приступали на позиве суда, или су суду били недоступни на датим адресама“. Из овога очигледно произилази да је и надлежни суд уочио да су окривљени злоупотребљавали своја процесна овлашћења у кривичном поступку, али да их у томе није спречио.

Неспорно је да се кривични поступак непрекидно водио пред Првим општинским судом у Београду, и да надлежни суд није одржао главни претрес. Уставни суд налази да се поступање надлежног суда у овој правној ствари због тога не може сматрати ефикасним и делотворним. У случајевима у којима учесници у поступку доприносе дужем трајању кривичног поступка, дужност је суда да правовремено и ефикасно реагује на њихове дилаторне радње и да благовремено предузме све законске мере у циљу онемогућавања злоупотребе права учесника у поступку. Уставни суд наглашава да је у правној држави од изузетне важности доношење судских одлука без одлагања, како се не би угрозила делотворност судске заштите Уставом гарантованих права и слобода и како би се одржало поверење грађана у судове.

Посматрано са аспекта објективног трајања поступка и интереса правде, за Уставни суд је неприхватљива и друга околност која се у одговору на уставну жалбу наводи као разлог за одуговлачење поступка, а то је одсуство пуне сарадње између суда и надлежног Министарства унутрашњих послова, које „није поступало ажурно по наредбама суда и у неколико случајева суду није достављало образложење о разлозима непривођења, односно непоступања по налогу суда“. По оцени Уставног суда, одуговлачење поступка у овом случају претежно је проузроковано пропуштањем надлежног суда да обезбеди приступање окривљених суду. Због тога се не може сматрати да се у вођењу поступка у конкретном предмету суд руководио принципом исправног поступања. Надлежни суд је био дужан да обезбеди да сви учесници поступка поступају на начин да се избегне непотребно одуговлачење, као и да контролише спровођење својих наредби. Ни промене у саставу судског већа које су објективно условиле постојање дужег периода неактивности суда, не могу се сматрати ваљаним раз

логом који би могао да оправда прекорачење разумног рока за доношење судске одлуке.

Уставни суд је имао у виду и значај питања које је требало расправити пред судом за подносиоца уставне жалбе. Захтевана је судска заштита права личности, конкретно угледа, части и достојанства личности, која имају ранг основних људских права гарантованих Уставом. Несумњиво је да ова права за приватног тужиоца имају посебну важност.

6. На основу изложеног, Уставни суд је становишта да је подносиоцу уставне жалбе ускраћено право на делотворну судску заштиту, гарантовано чланом 22. став 1. Устава, због неоправданог одуговлачења поступка за које одговорност има надлежни суд, јер је суд прекорачио разуман рок за јавно расправљање и одлучивање о правима подносиоца уставне жалбе, који је утврђен чланом 32. став 1. Устава.

Стога је Уставни суд, на основу одредаба члана 45. тачка 9) и 89. став 1. Закона о Уставном суду, одлучио као у тачки 1. изреке.

На основу одредбе члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, Уставни суд је одлучио да се правично задовољење у овом случају оствари одговарајућом накнадом нематеријалне штете, коју подносилац уставне жалбе може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду.

7. Уставни суд је, сагласно одредби члана 49. став 2. Закона о Уставном суду, одлучио да се ова Одлука објави у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број Уж- (,Службени гласник РС“, број 112/08)
372/2008 од 16. октобра 2008. године

**– Повреда права на хитно одлучивање о законитости лишења слободe из члана 27. став 3. Устава (у поступку по жалби суду лица лишеног слободe) – делимично усвајање уставне жалбе
- Нису повређена права подносиоца уставне жалбе на слободу и безбедност из члана 27. став 1. и права у вези са одређивањем притвора из члана 30. став 1. Устава – одбијање уставне жалбе у преосталом делу**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Усваја се уставна жалба Ивице Димовића и утврђује да је у поступку по жалби на решење Округног суда у Новом Саду Кв. 541/08 од 30. маја 2008. године повређено Уставом гарантовано право подносиоца из члана 27. став 3. Устава Републике Србије.

2. Одбија се као неоснована уставна жалба Ивице Димовића изјављена против решења Округног суда у Новом Саду Кри. 1524/07 од 8. новембра 2007. године, решења Округног суда у Новом Саду Кв. 929/07 од 5. децембра 2007. године, решења Врховног суда Србије Кр. 77/08 од 4. фебруара 2008. године, решења Округног суда у Новом Саду Кв. 228/08 од 4. марта 2008. године, решења Округног суда у Новом Саду Кв. 333/08 од 1. априла 2008. године и решења Округног суда у Новом Саду Кв. 541/08

од 30. маја 2008. године, као и против радње нечињења судова у поступку по жалби на решење Врховног суда Србије Кр. 77/08 од 4. фебруара 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Ивица Димовић из Суботице поднео је Уставном суду 18. јуна 2006. године благовремену и дозвољену уставну жалбу изјављену против аката и радњи наведених у изреци, због повреде права зајемчених одредбама члана 27. став 1. и члана 30. став 1. Устава Републике Србије. У уставној жалби се наводи да је Окружни суд у Новом Саду неправилно утврдио правни основ из члана 142. став 2. тачка 5) Законика о кривичном поступку за одређивање и продужење притвора, из разлога што сва оспорена решења у свом образложењу одређивање и продужење притвора заснивају на висини казне забрањене за кривично дело разбојништва и на начину и околностима извршења кривичног дела што, по мишљењу подносиоца, није неопходно у циљу вођења кривичног поступка. У том смислу подносилац оспорава наведена решења и у односу на одредбе члана 5. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, јер притвор није одређен ни по једном основу предвиђеном чланом 5. Конвенције, а како Конвенција има примат над домаћим правом, подносилац сматра да му је притварањем повређено право на слободу.

Подносилац је оспорио и две радње нечињења Врховног суда Србије, и то недоношење одлуке по жалби на решење Врховног суда Србије Кр. 77/08 од 4. фебруара 2008. године и решење Окружног суда у Новом Саду Кв. 541/08 од 30. маја 2008. године. Како је Врховни суд Србије, у конкретном случају, био надлежан за доношење одлука по жалби на наведена решења о продужењу притвора, која су, по мишљењу подносиоца, морала бити донета у Уставом прописаном року од 48 сати, подносилац сматра да су тиме повређена његова права гарантована одредбама члана 22. став 1. члана 27. и члана 30. став 4. Устава Републике Србије.

Дописом од 14. јула 2007. године подносилац је приложио копију решења Врховног суда Србије Кж. II 1567/08 од 24. јуна 2008. године, којим је одлучено о жалби подносиоца поднетој против решења Окружног суда у Новом Саду Кв. 541/08 од 30. маја 2008. године, „као прилог аргументацији да одлука по жалби ...није донета у року од 48 сати“.

2. У одговору председника Окружног суда у Новом Саду од 22. јула 2008. године истиче се да је, решењем Врховног суда Србије Кр. 77/08 од 4. фебруара 2008. године, подносиоцу продужен притвор са правном поуком да је против овог решења дозвољена жалба Врховном суду Србије у року од 3 дана, након чега је бранилац подносиоца уложио жалбу против овог решења и доставио је Врховном суду Србије. Врховни суд није одлучивао по овој жалби већ је вратио, уз допис Окружном суду, без донете одлуке. Како је у међувремену већ подигнута оптужница произлази да је „одлучивање по овој жалби постало беспредметно“. У одговору се наводи да је окривљенима у овом кривичном поступку у више наврата контролисан притвор од стране Врховног суда Србије, те да због тога што Врховни суд Србије није решио по жалби подносиоца уставне жалбе против решења о продужењу притвора, подносиоцу никакво право није ускраћено, с обзиром на то да је у међувремену веће Окружног суда, након подизања оптужнице, по службеној дужности контролисало одлуку о притвору против подносиоца и својим решењем Кв. 228/08 од 4. марта 2008. године продужило притвор.

3. Сагласно члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или

мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

4. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у целокупну документацију приложују као доказ уз уставну жалбу и одговор председника Округног суда у Новом Саду и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у конкретном предмету:

Истражни судија Округног суда у Новом Саду је, у истражном предмету против подносиоца уставне жалбе и још 6 осумњичених, донео 8. новембра 2007. године решење о одређивању притвора Кри. 1524/07, због двадесет два кривична дела разбојништва из члана 206. став 3. Кривичног законика (у даљем тексту: КЗ), из разлога предвиђених у члану 142. став 2. тачка 5) Законика о кривичном поступку (у даљем тексту: ЗКП). На ово решење бранилац подносиоца уложио је жалбу, која је решењем Округног суда у Новом Саду Кв. 851/07 од 12. новембра 2007. године одбијена као неоснована.

Одлучујући о предлогу истражног судије да се притвор према подносиоцу и још три окривљена продужи за два месеца, ванрасправно веће Округног суда у Новом Саду донело је решење Кв. 929/07 од 5. децембра 2007. године, којим се подносиоцу на основу одредбе члана 142. став 2. тачка 5), а у вези члана 144. став 2. Законика о кривичном поступку продужава притвор за два месеца. Против овог решења бранилац подносиоца уложио је жалбу, која је решењем Врховног суда Србије Кж. II 2391/07 од 21. децембра 2007. године, одбијена као неоснована.

Врховни суд Србије, одлучујући о предлогу истражног судије да се према окривљенима продужи притвор, по истом основу и из истих разлога донео је решење Кр. 77/08 од 4. фебруара 2008. године и продужио притвор за још месец дана подносиоцу уставне жалбе. На ово решење бранилац подносиоца је уложио дозвољену и благовремену жалбу коју је доставио Врховном суду Србије 13. фебруара 2008. године, а која је дописом Врховног суда Србије Крс. 66/08 од 20. фебруара 2008. године прослеђена Округном суду у Новом Саду, из разлога што је „неупућена странка исти доставила непосредно овом суду“.

Кривично веће Округног суда у Новом Саду је по оптужници Округног јавног тужилаштва у Новом Саду бр. КТ-861/07 од 3. марта 2008. године, преиспитујући одлуку о притвору по службеној дужности, а након подизања оптужнице донело решење Кв. 228/08 од 4. марта 2008. године, којим се подносиоцу на основу члана 269. став 2. а у вези са чланом 142. став 2. тачка 5) ЗКП продужава притвор за тридесет дана. Врховни суд Србије, одлучујући о жалби подносиоца, решењем Кж. II 709/08 од 21. марта 2008. године је одбио као неосновану жалбу подносиоца.

Решењем Округног суда у Новом Саду Кв. 333/08 од 1. априла 2008. године подносиоцу је, на основу члана 146. став 2, а у вези са чланом 142, став 2. тачка 5) ЗКП продужен притвор за два месеца, против кога је бранилац овде подносиоца уложио жалбу а коју је Врховни суд Србије својим решењем Кж. II 974/08 од 17. априла 2008. године одбио као неосновану.

Округни суд у Новом Саду је, преиспитујући одлуку о притвору по службеној дужности, решењем Кв. 541/08 од 30. маја 2008. године, на основу члана 146. став 2, а у вези са чланом 142. став 2. тачка 5) ЗКП, продужио притвор за још два месеца. На ово решење бранилац подносиоца је уложио дозвољену и благовремену жалбу 4. јуна 2008. године, коју је Врховни суд Србије решењем Кж. II 1567/08 од 24. јуна 2008.

године одбио као неосновану. Ово решење достављено је подносиоцу уставне жалбе 3. јула 2008. године.

5. Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, Суд је, као претходно питање, ценио благовременост уставне жалбе и утврдио следеће:

Према подносиоцу уставне жалбе предузета је, у циљу несметаног вођења кривичног поступка, мера притвора, на основу одредбе члана 142. став 2. тачка 5) Законика о кривичном поступку, због постојања основане сумње да је извршио више кривичних дела разбојништва из члана 206. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика.

Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускрађује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Сагласно изнетом, Суд је утврдио да постоји временски континуитет од тренутка достављања првог решења о одређивању притвора, па до последњег решења о продужењу притвора против кога је подносилац изјавио уставну жалбу, да је подносилац у тренутку подношења уставне жалбе још увек био у притвору, те да последице предузете мере притварања још увек трају, па је Суд оценио да је, у смислу одредбе члана 84. став 1. Закона о Уставном суду, уставна жалба благовремена.

6. Према члану 22. став 1. Устава, свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале.

Одредбама члана 27. Устава утврђено је: да свако има право на личну слободу и безбедност, а лишење слободе допуштено је само из разлога и у поступку који су предвиђени законом (став 1.); да свако ко је лишен слободе има право жалбе суду, који је дужан да хитно одлучи о законитости лишења слободе и да нареди пуштање на слободу, ако је лишење слободе било незаконито (став 3.); да казну која обухвата лишење слободе може изрећи само суд (став 4.).

Одредбом члана 30. Устава утврђено је: лице за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело може бити притворено само на основу одлуке суда, ако је притварање неопходно ради вођења кривичног поступка (став 1.); ако није саслушано приликом доношења одлуке о притвору или ако одлука о притвору није извршена непосредно по доношењу, притворено лице мора у року од 48 часова од лишења слободе да буде изведено пред надлежни суд, који потом поново одлучује о притвору (став 2.); писмено и образложено решење суда о притвору уручује се притворенику најкасније 12 часова од притварања, а одлуку о жалби на притвор суд доноси и доставља притворенику у року од 48 часова (став 3.).

Одредбом члана 141. став 2. Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, број 70/02 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05 и 49/07) прописано је да је дужност свих органа који учествују у кривичном поступку и органа који им пружају правну помоћ да поступају са нарочитом хитношћу ако се окривљени налази у притвору. Одредбом члана 142. став 2. тачка 5) Закона прописано је да се притвор може одредити ако је за кривично дело прописана казна затвора преко десет година и ако је то оправдано због начина извршења или других посебно тешких околности кривичног дела.

Одредбом члана 206. Кривичног законика („Службени гласник РС“, 85/05, 88/05 и 107/05) прописано је кривично дело разбојништва („,ко употребом силе против неког лица или претњом да ће се непосредно напасти на живот или тело одузме туђу покретну ствар у намери да њеним присвајањем себи или другом прибави противправну имовинску корист“), а ставом 3. овог члана прописано је да ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено од стране више лица или је неком лицу са умишљајем

нанесена тешка телесна повреда, учинилац ће се казнити затвором од три до петнаест година.

7. Оцењујући разлоге и наводе изнете у уставној жалби, а полазећи од садржине одредаба члана 22. став 1. и чл 27. и 30. Устава којима се гарантује право на судску заштиту, односно право на слободу и безбедност и права лица којима је одређен притвор, Уставни суд је утврдио да са аспекта заштите људских права, притвор представља посебно осетљиву меру ограничења права на слободу. Ове уставне одредбе упућују да су судови дужни да хитно одлуче о законитости лишења слободе. Такође и према одредбама Законика налаже се дужност свих органа који учествују у кривичном поступку да поступају са нарочитом хитношћу, ако се окривљени налази у притвору. Одредбама члана 30. став 1. Устава и члана 142. став 2. Законика о кривичном поступку утврђени су услови под којима неком лицу за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело може бити одређен притвор. У том смислу ове одредбе Устава односе се на доношење решења о одређивању притвора од стране истражног судије или надлежног кривичног већа суда, а не на продужење притвора. Несумњиво је и да се рок од 48 часова за доношење и достављање одлуке о жалби на притвор из члана 30. став 3. Устава односи на решење о одређивању притвора, а не на одлуку о жалби на решење о продужењу притвора. Испитивање да ли још постоје разлози за продужење притвора регулисано је одредбама члана 31. Устава, на које се подносилац у уставној жалби не позива, а којима се у ставу 2. налаже да се притвор сведе на најкраће неопходно време, у складу са законом.

Закоником о кривичном поступку прописан је исти рок (од 48 сати) за доношење одлуке по жалби на решење о одређивању притвора (члан 143. став 6.), док за одлуку о жалби на решење о продужењу притвора такво временско ограничење не постоји (члан 144.).

Међутим, Суд оцењује да овако јасно постављен рок од 48 сати за доношење и достављање одлуке о жалби на решење о одређивању притвора упућује да и свака следећа одлука којом се одлучује по жалби на решење о продужењу притвора мора бити донета у што краћем временском периоду поштујући захтев „нарочите хитности“. Ово произлази и из одредбе члана 5. став 4. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, којом је прописано да свако ко је лишен слободе има право да покрене поступак у коме ће суд хитно испитати законитост лишења слободе и наложити пуштање на слободу ако је лишење слободе незаконито.

У конкретном случају, жалба подносиоца на решење Округног суда у Новом Саду Кв. 541/08 од 30. маја 2008. године о продужењу притвора, поднета је 4. јуна 2008. године, а Врховни суд Србије је донео одлуку по овој жалби (решење Кж. П1567/08) 24. јуна 2008. године, дакле после 20 дана од дана подношења жалбе. Ово решење, којим је одлучено о жалби на притвор, уручено је браниоцу подносиоца 3. јула 2008. године.

Уставни суд је оценио да оспореним решењем Врховног суда Србије Кж. П 1567/08 од 24. јуна 2008. године жалба подносиоца изјављена против решења Округног суда у Новом Саду Кв. 541/08 од 30. маја 2008. године о продужењу притвора није била „хитно“ размотрена, како то изричито налаже одредба члана 27. став 3. Устава. Увидом у решење Врховног суда Србије Кж. П 1567/08 од 24. јуна 2008. године, Уставни суд је утврдио да је исто достављено од стране Врховног суда Србије Округном суду у Новом Саду 30. јуна 2008. године, те Суд оцењује да рок од 26 дана за доношење одлуке по жалби на решење о продужењу притвора и достављање ове одлуке подносиоцу уставне жалбе, у ситуацији када је одлуком суда притвор продужен за два месеца, представља несразмерно дуг период за преиспитивање законитости одлуке о продужењу притвора од стране другостепеног суда.

Из изнетих разлога, Уставни суд утврђује да је у поступку по жалби на решење Окружног суда у Новом Саду Кв. 541/08 од 30. маја 2008. године повређено Уставом гарантовано право на слободу подносиоца уставне жалбе из члана 27. став 3. Устава.

Суд оцењује да подносиоцу уставне жалбе није повређено право из члана 30. став 3. Устава, с обзиром на то да се одредбе овог члана односе на права лица којима је притвор одлуком суда иницијално одређен, а не на одлуку по жалби против решења о продужењу притвора у току његовог трајања.

Такође, Суд оцењује да нема повреде права на судску заштиту из члана 22. став 1. Устава, с обзиром на то да је одлука по жалби на решење Окружног суда у Новом Саду Кв. 541/08 од 30. маја 2008. године донета, те је подносиоцу законитост притвора испитана у судском поступку.

8. У погледу дела захтева из уставне жалбе изјављене због недоношења решења по жалби подносиоца на решење Врховног суда Србије Кр. 77/08 од 4. фебруара 2008. године, Уставни суд је утврдио:

Бранилац подносиоца је жалбу на наведено решење упутио непосредно Врховном суду Србије. По овој жалби Врховни суд није одлучивао, већ је жалбу уз допис вратио Окружном суду у Новом Саду, као надлежном за пријем жалбе. У међувремену је истрага против подносиоца уставне жалбе окончана и 3. марта 2008. године подигнута је оптужница Окружног јавног тужилаштва у Новом Саду, по којој је кривично веће Окружног суда у Новом Саду, по службеној дужности, испитало да ли још постоје разлози за притвор против окривљених и донело решење Кв 228/08 од 4. марта 2008. године, које је потврђено решењем Врховног суда Србије Кж. II 709/08 од 21. марта 2008. године. Уставни суд оцењује да нема повреде уставних права подносиоца уставне жалбе из члана 22. став 1. Устава, јер је одлучивање по жалби против решења Врховног суда Србије Кр. 77/08 од 4. фебруара 2008. године постало беспредметно, с обзиром на то да је пре доношења одлуке по овој жалби притвор подносиоцу, по службеној дужности, већ контролисан од стране надлежних судских органа након подизања оптужнице и разматрани су законски основи за даље задржавање окривљеног у притвору, при чему су Окружни и Врховни суд нашли да ови разлози и даље постоје.

9. У погледу навода из уставне жалбе којима је оспорен основ за одређивање притвора, а у каснијим фазама за продужење притвора у односу на члан 5. став 1. Европске конвенције за заштиту људских и мањинских права, Уставни суд је закључио:

Одредбама члана 194. ст. 2. и 4. Устава утврђено је да је Устав највиши правни акт Републике Србије; да су потврђени међународни уговори и општеприхваћена правила међународног права део правног поретка Републике Србије, као и да потврђени међународни уговори не смеју бити у супротности са Уставом.

Како је Устав највиши правни акт Републике Србије, којим се гарантује право на слободу и безбедност, које право је гарантовано и одредбом члана 5. Конвенције, то је Уставни суд евентуалну повреду овог права у конкретном случају ценио у односу на одредбу члана 27. став 1. Устава и одредбе Законика о кривичном поступку.

Европски суд за људска права је у пресуди *Benham protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, образлажући став да нико не може бити лишен слободе осим „у складу са поступком прописаним законом“, навео следеће: „Европска конвенција се овде у суштини позива на национално право и наводи обавезу прилагођавања његовим материјалним и процесним правилима о томе, али захтева додатно да било које лишење слободе мора бити у складу са сврхом члана 5, а то је заштита појединца од произвољности.“

С обзиром на то да је подносилац уставне жалбе одлуком суда (решењем истражног судије Окружног суда у Новом Саду о одређивању притвора Кри. 1524/07 од

8. новембра 2007. године) лишен слободe из разлога и у поступку који су предвиђени законом (члан 142. став 2. тачка 5. Законика о кривичном поступку) и да је притвор подносиоцу у каснијим фазама контролисан и продужаван такође из разлога и у поступку предвиђеним законом, Уставни суд је оценио да се лишење слободe и задржавање подносиоца у притвору не могу приписати произвољном поступању судова, те да нису повређена права подносиоца уставне жалбе из члана 27. став 1. и члана 30. став 1. Устава.

10. Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредаба члана 45. тачка 9) и члана 89. став 1. Закона о Уставном суду, донео Одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број Уж-687/2008

25. децембра 2008. године

Нису повређена права подносиоца уставне жалбе на једнаку законску заштиту, без дискриминације, из члана 21. Устава, на рехабилитацију из члана 35. Устава и на једнаку заштиту права и на правно средство из члана 36. Устава – одбијање уставне жалбе

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Синише Балана изјављена против решења Окружног суда у Панчеву Рех. бр. 7/07 од 6. децембра 2007. године и решења Врховног суда Србије Рех. бр. 11/08 од 17. априла 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Синиша Балан из Црепаје је 29. јула 2008. године Уставном суду поднео благовремену и дозвољену уставну жалбу против решења Окружног суда у Панчеву Рех. бр. 7/07. од 6. децембра 2007. године и решења Врховног суда Србије Рех. бр. 11/08. од 17. априла 2008. године, због повреде начела забране дискриминације, права на правично суђење, права на рехабилитацију и накнаду штете и права на једнаку заштиту права и правно средство, зајемчених одредбама члана 21, члана 32. став 1. и чл. 35. и 36. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе сматра да је у покренутом поступку за рехабилитацију пред надлежним судовима био дискриминисан, јер су „игнорисани докази које је приложио и образложио“, те сматра да је доказао да је осуђен за дела која нису имала обележја бића кривичног дела и то „само зато што је другог друштвеног порекла, јер потиче од сељачко-ратарске породице и није колега из правосуђа“. У уставној жалби се наводи да је подносилац неосновано и неправедно осуђен правоснажном пресудом Општинског суда у Ковачици К. бр. 42/00 од 20. децембра 2000. године за кривична дела злоупотреба службеног положаја и фалсификовање службене исправе, како би се „уклонио“ из земљорадничке задруге „Црепаја“ у којој је радио, „због свог другачијег виђења о употреби задружне земље“. Подносилац уставне

жалбе је тражио да Уставни суд поништи оспорена решења, те да нареди да се изврши његова рехабилитација и да се одмах уклоне штетне последице кроз објављивање судске одлуке о рехабилитовању.

2. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у документацију приложену као доказ уз уставну жалбу и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у конкретном предмету:

Правноснажном пресудом Општинског суда у Ковачици К. бр. 43/00 од 20. децембра 2000. године, која је потврђена пресудом Окружног суда у Панчеву Кж. бр. 128/01 од 7. децембра 2001. године, подносилац уставне жалбе је оглашен кривим због кривичних дела злоупотреба службеног положаја из члана 242. став 1. Кривичног закона Републике Србије и фалсификовање службене исправе из члана 248. став 1. истог закона, извршених у својству комерцијалисте у земљорадничкој задрузи „Црепаја“, те му је изречена условна осуда, тако што му је за оба кривична дела утврђена јединствена казна затвора у трајању од четири месеца која се неће извршити, ако окривљени у року од годину дана по правноснажности пресуде не учини ново кривично дело.

Подносилац уставне жалбе је 30. маја 2007. године поднео Окружном суду у Панчеву захтев за рехабилитацију, наводећи да је у кривичном поступку неосновано осуђен из политичких разлога, али је његов захтев, којим је тражио да се пресуда Општинског суда у Ковачици К. бр. 42/00 од 20. децембра 2000. године прогласи ништавом од тренутка њеног доношења и да се утврди да су ништаве све њене правне последице, одбијен оспореним решењем Окружног суда у Панчеву Рех. бр. 7/07 од 6. децембра 2007. године. У образложењу оспореног решења наведено је да захтев није основан, јер за рехабилитацију нису испуњени услови из члана 1. Закона о рехабилитацији, пошто се не може закључити да је судски поступак против подносиоца уставне жалбе покренут и вођен из политичких или идеолошких разлога, а да остали наводи из захтева за рехабилитацију нису од значаја за одлучивање, већ евентуално могу представљати основ за подношење ванредног правног лека, и то предлога за понављање кривичног поступка.

Одлучујући по жалби подносиоца уставне жалбе против наведеног решења Окружног суда у Панчеву, Врховни суд Србије је оспореним решењем Рех. бр. 11/08 од 17. априла 2008. године жалбу одбио и првостепено решење потврдио, такође налазећи да не постоји ниједан доказ који би указивао на политичку или идеолошку позадину пресуда донетих у кривичном поступку вођеном против подносиоца.

4. Одредбама члана 21. Устава је утврђено: да су пред Уставом и законом сви једнаки (став 1.); да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације (став 2.); да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (став 3.).

Према члану 32. став 1. Устава, свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Устав у члану 35. став 1. јемчи свакоме ко је без основа или незаконито лишен слободе, притворен или осуђен за кажњиво дело, право на рехабилитацију, накнаду штете од Републике Србије и друга права утврђена законом.

Одредбом члана 36. став 1. Устава јемчи се једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

Одредбама члана 145. Устава утврђено је: да се судске одлуке заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона (став 1.); да су судске одлуке обавезне за све и не могу бити предмет вансудске контроле (став 2.); да судску одлуку може преиспитивати само надлежни суд у законом прописаном поступку (став 3.).

Законом о рехабилитацији („Службени гласник РС“, број 33/06), који је ступио на снагу 25. априла 2006. године, уређује се рехабилитација лица која су без судске или административне одлуке или судском или административном одлуком лишена, из политичких или идеолошких разлога, живота, слободе или неких других права од 6. априла 1941. године до дана ступања на снагу Закона, а имала су пребивалиште на територији Републике Србије (члан 1.). Према одредбама овог закона, захтев за рехабилитацију може поднети свако заинтересовано физичко или правно лице, а право на подношење захтева за рехабилитацију не застарева (члан 2.), захтев се подноси окружном суду према пребивалишту, односно седишту подносиоца захтева или места где је извршен прогон или неправда и садржи личне податке лица чија се рехабилитација захтева и доказе о оправданости захтева (члан 3. ст. 1. и 2.), о њему одлучује веће од три судије, у јавном поступку, и то тако што образложеним решењем суд усваја или одбија захтев за рехабилитацију (члан 4. ст. 1. и 3.). Одредбом члана 6. Закона прописано је да се против решења о одбијању захтева за рехабилитацију може изјавити жалба Врховном суду Србије, који одлучује о жалби у већу од пет судија.

5. Оцењујући наводе и разлоге изнете у уставној жалби са становишта наведених одредаба Устава и Закона, Уставни суд је утврдио да оспореним решењима судова, у поступку по захтеву за рехабилитацију, нису повређена Уставом зајемчена права подносиоца уставне жалбе.

Наиме, подносилац уставне жалбе повреду права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава налази у томе да је у раније вођеном кривичном поступку пред Општинским судом у Ковачици, по његовом мишљењу, неосновано и неправедно оглашен кривим и условно осуђен, а да се одбијањем његовог захтева за рехабилитацију од стране надлежних судова само „истрајава у повреди“ наведеног права. За истакнуту повреду Уставом зајемченог права на једнаку заштиту права (члан 36. став 1.) подносилац не наводи било какве посебне разлоге, већ је доводи у везу са истакнутом повредом начела забране дискриминације, тврдећи да га је суд у кривичном поступку дискриминисао због „утицаја политичких моћника и зато што је другог друштвеног порекла“, а потом и у поступку по захтеву за рехабилитацију због „безразложне солидарности Врховног суда Србије са својим колегама“. По оцени Уставног суда, ови наводи нису поткрепљени било каквим правно утемељеним аргументима или пруженим доказима, тако да представљају израз субјективне оцене подносиоца уставне жалбе о постојању повреда Уставом зајемчених права.

У вези са наводом подносиоца уставне жалбе о повреди права на рехабилитацију из члана 35. став 1. Устава, Уставни суд је констатовао да је ово право

зајемчено лицу које је без основа или незаконито осуђено за кажњиво дело, што подразумева да је претходно у законом прописаном поступку дошло до стављања ван снаге правноснажне осуђујуће пресуде и другачијег исхода кривичног поступка, што код подносиоца жалбе неспорно није случај, јер је правноснажна осуђујућа пресуда Општинског суда у Ковачици у кривичном поступку који је против њега вођен и даље на снази. Уставни суд је оценио да ни у посебном поступку за рехабилитацију вођеном по захтеву подносиоца уставне жалбе пред Окружним судом у Панчеву и Врховним судом Србије није дошло до повреде наведеног права, јер право на рехабилитацију није апсолутно право и не остварује се само по себи, односно по сили Устава или закона, већ се оправданост (основаност) поднетог захтева за рехабилитацију мора на суду и доказати, у складу са условима предвиђеним Законом о рехабилитацији. Нужна претпоставка за то је, према Закону о рехабилитацији, да је неко лице било жртва прогона, насиља или неправде, те да је искључиво из политичких или идеолошких разлога лишено живота, слободе или неких других права у периоду од 6. априла 1941. године, па до дана ступања на снагу Закона, без обзира на то да ли је до лишења људских права дошло на основу судске или административне одлуке, или чак у одсуству било какве формалне одлуке судске или управне власти.

У конкретном случају, надлежни судови су у оспореним решењима утврдили да је против подносиоца уставне жалбе, као тадашњег комерцијалисте у земљорадничкој задрузи „Црепаја“, вођен на закону заснован кривични поступак пред Општинским судом у Ковачици за кривична дела злоупотреба службеног положаја и фалсификовање службене исправе, који је окончан правноснажном пресудом Окружног суда у Панчеву од 7. децембра 2001. године, у ком је подносиоцу уставне жалбе изречена условна осуда. И по оцени Уставног суда не постоји ниједан доказ из кога би се могло утврдити да је овај кривични поступак инициран и вођен из политичких или идеолошких разлога. С обзиром на то да је за одлуку судова по поднетом захтеву за рехабилитацију од значаја само околност да ли је подносилац захтева био жртва из политичких или идеолошких разлога, то су правно небитни наводи и субјективни ставови подносиоца уставне жалбе о томе да је правноснажно осуђен иако у његовим радњама нису била остварена обележја бића кривичних дела која су му оптужницом надлежног јавног тужиоца стављена на терет. Ова питања, по оцени Уставног суда, нису и не могу бити предмет одлучивања у поступку рехабилитације по Закону о рехабилитацији, у ком се не испитује правилност и законитост раније донетих судских одлука у материјално-правном смислу, нити врши ревизија ранијег правноснажно окончаног поступка, већ се само утврђују ништавим акти судских или управних власти донети у законом одређеном периоду, за које је доказано да су били идеолошко-политички засновани.

7. С обзиром на изложено, Уставни суд је оценио да је уставна жалба неоснована и да је, сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), треба одбити. Стога је, на основу одредбе члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, донета Одлука као у изреци.

Одлука Уставног суда број Уж-895/2008
13. новембра 2008. године

**Није повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење
из члана 32. став 1. Устава – одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Радомира Петровића изјављена против решења Општинског суда у Бору К. 64/08 од 25. јануара 2008. године и решења Окружног суда у Зајечару Кж. 247/08 од 12. маја 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Радомир Петровић из Мајданпека поднео је Уставном суду 27. јуна 2008. године, преко пуномоћника Драгана Васиљевића, адвоката из Мајданпека, уставну жалбу против решења наведених у изреци, због повреде права на правично суђење зајемченог чланом 32. став 1. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе наводи да је Одлуком Председништва Гранског синдиката металаца „Независност“ број 46/07 од 18. априла 2007. године искључен из чланства тог синдиката. Сматра да је та одлука донета од стране ненадлежног органа, јер је Статутом Синдиката одређено да одлуку о искључењу доноси одбор повереника у предузећу, што је у конкретном случају одбор повереника Рудника бакра Мајданпек у Мајданпеку. Подносилац указује на то да је доношењу одлуке о његовом искључењу из Синдиката морало да претходи формирање истражне комисије чији је задатак да провери све чињенице које могу утицати на доношење одлуке о искључењу, али да таква комисија није образована. Такође, подносилац истиче да је иницијативу за његово искључење у форми захтева за покретање поступка и утврђивања одговорности поднео председник Заједничког одбора повереника РТБ Бор – Група Рудолф Навијалић, који на то, по Статуту Синдиката, није имао право, чиме је прекорачио границе свог овлашћења и учинио кривично дело несавестан рад у служби из члана 361. став 2. Кривичног законика. У уставној жалби се оспорава став Општинског суда у Бору и Окружног суда у Зајечару из оспорених решења, према коме се ниједном одредбом Статута Синдиката не забрањује да окривљени Рудолф Навијалић поднесе захтев за покретање поступка и утврђивање одговорности подносиоца уставне жалбе. Подносилац сматра да му је, на основу свега наведеног, повређено уставно право на правично суђење.

2. Сагласно одредби члана 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Одредбом члана 32. став 1. Устава, на чију повреду подносилац уставне жалбе указује, утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Увидом у списе предмета Општинског суда у Бору III К. 385/2007, Уставни суд је утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Решењем Општинског јавног тужилаштва у Бору КТ број 453/07 од 3. октобра 2007. године, на основу члана 235. став 1. Законика о кривичном поступку, одбачена је кривична пријава подносиоца уставне жалбе против Рудолфа Навијалића, председника Заједничког одбора повереника РТБ Бор Група „Независност“ Гранског синдиката металаца „Независност“ у Бору, због кривичног дела несавестан рад у служби из члана 361. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика, јер не постоји основана сумња да је извршено кривично дело за које се гони по службеној дужности. Тужилаштво је дописом поучило подносиоца да као оштећени може предузети кривично гоњење, у року од осам дана.

Подносилац уставне жалбе је, сагласно наведеном допису, 9. октобра 2007. године поднео Општинском суду у Бору оптужни предлог против Рудолфа Навијалића, као окривљеног, због кривичног дела несавестан рад у служби. Општински суд у Бору је решењем К 385/07 од 25. октобра 2007. године, на основу члана 439. став 3. Законика о кривичном поступку, вратио оптужни предмет истражном судији, ради спровођења истражних радњи. Истражни судија је спровео истражне радње саслушањем окривљеног и подносиоца уставне жалбе као сведока – оштећеног, те прибављањем писмених доказа наведених у решењу од 25. октобра 2007. године.

Општински суд у Бору је, након спроведених истражних радњи, оспореним решењем К 64/08 од 11. октобра 2007. године одбио оптужни предлог, с образложењем да окривљени није учествовао у доношењу одлуке којом је подносилац уставне жалбе искључен из чланства Синдиката, већ је само поднео захтев за покретање поступка и утврђивање одговорности подносиоца, те како подношење захтева није директно противно ниједној одредби Статута Синдиката, суд налази да у радњама окривљеног нема елемената противправности, па тиме ни кривичног дела. Решење је донето применом одредаба члана 441. став 1. у вези са чланом 274. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку.

Оспореним решењем Окружног суда у Зајечару Кж 247/08 од 12. маја 2008. године одбијена је као неоснована жалба подносиоца изјављена против првостепеног решења. У образложењу другостепеног решења наводи се да је првостепени суд правилно оценио да из одредаба Статута Гранског синдиката металаца „Независност“ не произлази да је забрањено подношење захтева за покретање поступка и утврђивање одговорности подносиоца уставне жалбе, због чега у радњама окривљеног нема елемената кривичног дела.

4. Одредбама Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05 и 49/07), који је био у примени у време доношења оспорених решења, а и у време вођења поступка по уставној жалби, прописано је: да овај законик утврђује правила са циљем да нико не буде осуђен, а да се учиниоцу кривичног дела изрекне кривична санкција под условима које предвиђа закон и на основу законито спроведеног поступка (члан 1. став 1.); да судови суде у границама своје стварне надлежности одређене законом (члан 23.); да ће веће, решавајући о приговору против оптужнице, одлучити да нема места оптужби и да се кривични поступак обуставља, поред осталог, ако установи да дело које је предмет оптужбе није кривично дело (члан 274. став 1. тачка 1)); да ће судија одбити оптужни предлог или приватну тужбу ако нађе да постоје разлози за обустављање поступка предвиђени у члану 274. став 1. тач. 1. до 3. овог законика, а ако су спроведене истражне радње и из разлога предвиђеног у тачки 4. тог члана (члан 441. став 1.).

5. Уставни суд је, оцењујући наводе и разлоге из уставне жалбе са становишта одредбе члана 32. став 1. Устава и цитираних одредаба Законика о кривичном поступку, утврдио да оспореним решењима није повређено уставно право подносиоца на које се у уставној жалби позвао.

Наиме, Уставом зајемченим правом на правично суђење се гарантује да ће поступак бити вођен и окончан у разумном року од стране надлежног, независног и непристрасног суда, образованог на основу закона. По оцени Уставног суда, право на правично суђење се у кривичном поступку првенствено гарантује окривљеном, јер се о његовим правима и оптужби против њега у том поступку одлучује. Из законских одредаба којима се уређује кривични поступак произлази да је циљ вођења кривичног поступка да се утврди постојање кривичног дела и кривичне одговорности окривљеног, односно да се у односу на окривљеног расправи и одлучи о основаности сумње која је била разлог за покретање кривичног поступка, као и оптужбама против њега, како би се обезбедило да нико невин не буде осуђен. У том смислу је и Закоником о кривичном поступку, поред осталог, предвиђено да судија може одбити оптужни предлог ако нађе да дело које је предмет оптужбе није кривично дело.

Имајући у виду да оптужни предлог у кривичном поступку може поднети и оштећени као тужилац, који у том случају има иста права као јавни тужилац, осим оних које припадају јавном тужиоцу као државном органу, Суд је оценио да се нека од права гарантованих одредбом члана 32. став 1. Устава могу односити и на супсидијарног тужиоца, као странку у поступку.

Уставни суд је становишта да су оспорена решења донели Уставом и законом установљени судови у границама своје надлежности, у правилно и законито вођеном кривичном поступку, у коме су спроведене неопходне истражне радње ради прикупљања доказа од значаја за одлучивање о кривичној одговорности окривљеног. По налажењу Уставног суда, оспорена решења су заснована на уставноправно прихватљивом тумачењу материјалног права, тако да изнети став судова о одсуству кривичноправне одговорности окривљеног, због кога је уставна жалба поднета, не указује на повреду права на правично суђење подносиоца уставне жалбе. На повреду уставног права подносиоца не указују ни остали наводи и разлози изнети у уставној жалби којима се првенствено оспорава поступак искључења подносиоца уставне жалбе из Синдиката, а не кривични поступак у коме су донета оспорена решења.

6. С обзиром на изложено, Уставни суд је оценио да, на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу треба одбити.

Сагласно одредби члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео Одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број Уж-731/2008
25. децембра 2008. године

Нису повређена права подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року из члана 32. и на имовину из члана 58. Устава – одбијање уставне жалбе

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Момчила Миладиновића изјављена против пресуде Општинског суда у Свилајнцу К. бр. 349/06 од 20. марта 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Момчило Миладиновић из Тропоња поднео је Уставном суду 14. децембра 2007. године, благовремену и допуштenu уставну жалбу против правоснажне пресуде Општинског суда у Свилајнцу К. бр. 349/06 од 20. марта 2007. године, због повреде права на правично суђење и права на имовину из чл. 32. и 58. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе наводи да је оспореном пресудом оптужени који њему дугује новац ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело превара из члана 208. став 1. Кривичног законика Републике Србије, чиме су повређена његова наведена Уставом зајемчена права. Уз уставну жалбу је достављен примерак пресуде са клаузулом правоснажности и извршности, што по њему „указује да нема других правних средстава, осим уставне жалбе“.

2. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слобода зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У поступку пружања уставносудске заштите поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и слободама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

Одредбама Устава на чију повреду подносилац указује, утврђено је: да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега; да се свакоме јемчи право на бесплатног преводиоца, ако не говори или не разуме језик који је у службеној употреби у суду и право на бесплатног тумача, ако је слеп, глув или нем; да се јавност може искључити током читавог поступка који се води пред судом или у делу поступка, само ради заштите интереса националне безбедности, јавног реда и морала у демократском друштву, као и ради заштите интереса малолетника или приватности учесника у поступку, у складу са законом (члан 32.); да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона; да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне; да се законом може ограничити начин коришћења имовине; да је одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других дажбина или казни, дозвољено само у складу са законом (члан 58.).

3. Увидом у оспорену пресуду Општинског суда у Свилајнцу К. бр. 349/06 од 20. марта 2007. године, Суд је утврдио: да је пресуду донео суд састављен од једног судије и двоје судија поротника; да је пресуда донета након одржаног усменог и јавног главног претреса 20. марта 2007. године, те да је истог дана јавно објављена; да је пресудом окривљени Ненад Димитријевић, на основу члана 355. тачка 3. Законика о кривичном поступку (у даљем тексту: ЗКП), ослобођен од оптужбе да је извршио продужено кривично дело превара из члана 208. став 1. Кривичног законика Републике Србије (у даљем тексту: КЗРС), јер „у току доказног поступка није доказано да је окривљени лажним приказивањем и прикривањем чињеница довео у заблуду оштећене на тај начин што се представио као озбиљан и успешан откупљивач стоке,... па како је у конкретном случају нашао да се ради о нерашчишћеним имовинскоправним односима између окривљеног и оштећеног, то је окривљеног на основу члана 355. тачка 3. ЗКП

ослободио од оптужбе“; да је истом пресудом, на основу члана 206. став 2. ЗКП оштећени, иначе подносилац уставне жалбе, упућен на парницу, ради остваривања имовинскоправног захтева. Пресуда је постала правноснажна 29. јуна 2007. године, што се утврђује из потврде правноснажности.

4. Одредбом члана 208. став 1. КЗРС („Службени гласник РС“, број 85/05) прописано је кривично дело превара, које гласи: ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист доведе кога лажним приказивањем или прикривањем чињеница у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да овај на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини, казниће се новчаном казном или затвором до три године.

Одредбама ЗКП („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05 и 49/07) прописано је: да овај законик утврђује правила са циљем да нико невин не буде осуђен, а да се учиниоцу кривичног дела изрекне кривична санкција под условима које предвиђа закон и на основу законито спроведеног поступка (члан 1. став 1.); да судови суде у границама своје стварне надлежности одређене законом (члан 23.), да у првом степену, за кривична дела за која је прописана блажа казна од казне затвора у трајању од петнаест година, судови суде у већима састављеним од једног судије и двојице судија – поротника (члан 24. став 1.); да је месно надлежан, по правилу, суд на чијем подручју је кривично дело извршено или покушано (члан 27. став 1.); да кад суд донесе пресуду којом се окривљени ослобађа од оптужбе или којом се оптужба одбија или кад решењем обустави кривични поступак, упутиће (суд) овлашћено лице да имовинскоправни захтев може остваривати у парничном поступку (члан 206. став 3.); да ће суд изрећи пресуду којом се оптужени ослобађа од оптужбе ако дело за које је оптужен по закону није кривично дело, ако има околности које искључују кривичну одговорност или ако није доказано да је оптужени учинио дело за које је оптужен (члан 355.).

5. Оцењујући наводе и разлоге изнете у уставној жалби са становишта Уставом зајемчених права за које подносилац сматра да су му повређена доношењем оспорене кривичне пресуде, а полазећи од природе и садржине оспореног појединачног акта и законских одредаба којима се уређује кривични поступак, Уставни суд је утврдио да је циљ вођења кривичног поступка да се утврди постојање кривичног дела и кривичне одговорности окривљеног, односно да се у односу на окривљеног расправи и одлучи о основаности сумње која је била разлог за покретање кривичног поступка, као и о оптужбама против њега, како би се обезбедило да нико невин не буде осуђен. У том смислу, до повреде Уставом зајемченог права на правично суђење у кривичном поступку може доћи, пре свега, на штету окривљеног лица, јер се о његовим правима одлучује.

Са друге стране, примарни циљ прописивања кривичних дела, утврђивања постојања кривичног дела и изрицања санкције за учињено дело је санкционисање друштвено опасног понашања, а не обештећење оштећених лица. Полазећи од тога, Суд је оценио да се у кривичном поступку, с обзиром на његову природу, не може повредити Уставом зајемчено право на имовину лица које је услед радњи окривљеног претрпело имовинску штету, и то без обзира на исход кривичног поступка. Наиме, могуће је да се у одређеним случајевима у кривичном поступку утврди да у радњама окривљеног нема елемената бића кривичног дела за које се терети или да нема доказа да је дело извршено. Међутим, тиме се не искључује грађанскоправна одговорност тог лица према оштећеном. Управо из тих разлога ЗКП прописује да се у овим случајевима о имовинскоправном захтеву може расправити и одлучити у за то прописаном поступку, а то је парнични поступак.

Имајући у виду све наведено, Суд је утврдио да оспореним појединачним актом, пресудом Општинског суда у Свилајци К. бр. 349/06 од 20. марта 2007. године није повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење. Наиме, оспорени акт донео је надлежни, законом установљени суд, у законом прописаном саставу, након јавног расправљања спорне кривичноправне ствари, применом одредаба важећих процесних и материјалних закона, и то тако што је изреком оспорене пресуде подносилац уставне жалбе упућен да имовинскоправни захтев оствари у парници, што је Законом прописани поступак одлучивања о имовинскоправним захтевима у случају да се оптужени ослобађа од оптужбе. Суд је такође утврдио да није повређено ни подносиочево право на имовину, јер оспореном судском одлуком ни на који начин није доведено у питање његово право на мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, нити му је одузето или ограничено право својине, већ је само упућен да своја имовинска права остварује пред надлежним судом у за то предвиђеном поступку.

6. Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да, на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу треба одбити као неосновану.

Сагласно одредби члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број Уж-266/2007
4. децембра 2008. године

**Нису повређена права подносиоца уставне жалбе у вези са
одређивањем притвора из члана 30. став 1. Устава и право на
претпоставку невиности у кривичном поступку
из члана 34. став 3. Устава – одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Саше Макевића изјављена против решења Окружног суда у Шапцу Кв. 90/08 од 22. априла 2008. године и решења Врховног суда Србије Кж. II 1128/08 од 30. априла 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду је поднета благовремена и дозвољена уставна жалба Саше Макевића из Шапца, изјављена преко његове сестре Татјане Макевић Николић из Београда, против решења Окружног суда у Шапцу Кв. 90/08 од 22. априла 2008. године и решења Врховног суда Србије Кж. II 1128/08 од 30. априла 2008. године.

Подносилац уставне жалбе сматра да су оспореним решењима повређена његова права зајемчена одредбама члана 30. став 1. и члана 34. став 3. Устава Републике Србије, и то како у погледу основа за продужење притвора по изрицању првостепене кривичне пресуде, тако и правне сигурности у казненом праву, односно

претпоставке невиности за кривично дело све до правноснажности судске одлуке којом се кривица утврђује. Наводећи да продужење притвора према подносиоцу уставне жалбе више није у функцији несметаног вођења кривичног поступка, те да се изнети разлози за његово даље задржавање у притвору не могу бранити са становишта уставних и законских одредаба, предлаже Суду да поништи оспорена решења и одреди пуштање подносиоца жалбе на слободу.

2. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у целокупну документацију приложену уз уставну жалбу и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у конкретном предмету:

Неправноснажном првостепеном пресудом Округног суда у Шапцу К. 38/08 од 10. априла 2008. године, подносилац уставне жалбе је оглашен кривим што је 12. фебруара 2008. г. у Шапцу, у стану у ком живи, неовлашћено, ради продаје држао 102 пакетића опојне дроге канабис сатива (тзв. марихуана) укупне нето масе 166,88 грама, са директним умишљајем за држање ради продаје ове супстанце која је проглашена за опојну дрогу, чиме је извршио кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика, због чега је осуђен на казну затвора у трајању од две године.

Ванрасправно веће првостепеног суда је 22. априла 2008. године донело оспорено решење Кв. 90/08 о продужењу притвора окривљеном на основу члана 142. став 2. тачка 3. Законика о кривичном поступку, налазећи да се особите околности да би окривљени пуштањем на слободу могао да понови кривично дело садрже, пре свега, у чињеници да је он, према наводима сопствене одбране, вишегодишњи зависник од свакодневне употребе опојних дрога. На основу те чињенице суд је закључио да су окривљеном за свакодневну куповину опојних дрога неопходно потребна знатна новчана средства, која он очигледно нема, јер није запослен нити поседује имовину, што указује на реалну опасност од понављања кривичног дела уколико би био пуштен на слободу, тим пре што је и према чињеничном опису из изреке пресуде, предметно кривично дело за које је оглашен кривим и неправноснажно осуђен на затворску казну у трајању од две године извршио у циљу да продајом опојне дроге обезбеди новчана средства за задовољење зависничких потреба. Осим тога, суд истиче да је окривљени у протеклом периоду два пута правноснажно осуђиван, што говори о његовој личности и даје основ за процену да се ради о лицу које је склоно вршењу кривичних дела, на чему се такође заснива одлука о неопходности да му се притвор продужи до правноснажности изречене пресуде. Наведено решење је, као правилно и законито, потврђено оспореним решењем Врховног суда Србије Кж. II 1128/08 од 30. априла 2008. године, којим су као неосноване одбијене жалбе браниоца и сестре окривљеног.

4. Одредбама члана 30. Устава утврђено је: да лице за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело може бити притворено само на основу одлуке суда, ако је притварање неопходно ради вођења кривичног поступка (став 1.); да ако није саслушано приликом доношења одлуке о притвору или ако одлука о притвору није извршена непосредно по доношењу, притворено лице мора у року од 48 часова од

лишења слободe да буде изведено пред надлежни суд, који потом поново одлучује о притвору (став 2.); да се писмено и образложено решење суда о притвору уручује притворенику најкасније 12 часова од притварања и да одлуку о жалби на притвор суд доноси и доставља притворенику у року од 48 сати (став 3.).

Према члану 34. став 3. Устава, свако се сматра невиним за кривично дело док се његова кривица не утврди правноснажном одлуком суда.

Одредбама члана 358. Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05, 46/06 и 49/07), поред осталог, утврђено је: да кад изрекне пресуду на казну затвора испод пет година, веће ће оптуженом који се брани са слободe одредити притвор ако постоје разлози из члана 142. став 2. тач. 1) и 3) овог законика, а оптуженом који се налази у притвору укинуће притвор ако више не постоје разлози због којих је притвор био одређен (став 1.); да ако се оптужени већ налази у притвору, а веће нађе да још постоје разлози због којих је притвор одређен или да постоје разлози из става 1. овог члана, донеће посебно решење о продужењу притвора (став 5.); да притвор који је одређен или продужен по одредбама претходних ставова може трајати до правноснажности пресуде, али најдуже док не истекне време трајања казне изречене у првостепеној пресуди (став 6.); да на захтев оптуженог који се после изрицања казне затвора налази у притвору, председник већа може решењем упутити оптуженог у установу за издржавање казне и пре правноснажности пресуде (став 7.).

Одредбама члана 142. став 2. Законика прописано је да ако постоји основана сумња да је одређено лице учинило кривично дело, а не постоје услови из става 1. овог члана, у циљу несметаног вођења кривичног поступка, притвор се против тог лица може одредити: ако се крије или ако се не може утврдити његова истоветност, или ако постоје друге околности које указују на опасност од бекства (тачка 1.)); ако особите околности указују да ће поновити кривично дело, или довршити покушано кривично дело, или да ће учинити кривично дело којим прети (тачка 3)).

5. Оцењујући наводе и разлоге изнете у уставној жалби са становишта наведених одеба Устава и Законика, Уставни суд је утврдио да оспореним решењима судова у кривичном поступку нису повређена Уставом зајемчена права подносиоца уставне жалбе на која се позвао. Наиме, одредбама члана 30. Устава утврђени су услови под којима неком лицу може бити одређен притвор као кривично-процесна мера лишења слободe, тако да се ове одредбе односе на доношење решења о одређивању притвора од стране истражног судије или надлежног кривичног већа суда, а не на продужење притвора окривљеном лицу након изрицања првостепене осуђујуће пресуде, што је предмет уређивања одредбе члана 31. став 2. Устава, која гласи: „После подизања оптужнице трајање притвора Суд своди на најкраће неопходно време, у складу са законом.“ Притвор се, дакле, може одредити искључиво ако је то неопходно ради вођења кривичног поступка, а продужава се ако су за даље трајање ове процесне мере испуњени законом прописани услови, што код подносиоца уставне жалбе, по оцени Уставног суда, и јесте случај. У односу на њега је кривични поступак за кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика Републике Србије и даље у току и трајаће све док се правноснажно не оконча на неки од начина предвиђених одредбама Законика о кривичном поступку. Пошто вођење кривичног поступка против подносиоца уставне жалбе није правоснажно окончано доношењем првостепене пресуде, јер следи поступак по жалби, то је и продужење притвора по члану 142. став 2. тачка 3) Законика о кривичном поступку у овој фази поступка могуће и допуштено, сагласно уставним и законским одредбама, ако надлежни суд утврди неопходност даљег трајања ове процесне мере до правноснажног окончања кривичног поступка.

6. У односу на наводе подносиоца жалбе да му је оспореним решењима судова повређена Уставом зајемчена презумпција невиности у кривичном поступку из члана 34. став 3. Устава, Уставни суд налази да пружена аргументација и докази, такође, не дају повода за такав закључак. Оспорено решење Окружног суда у Шапцу Кв. 90/08 од 22. априла 2008. године засновано је на одредби члана 142. став 2. тачка 3) Законика о кривичном поступку, која прописује да се притвор може одредити против лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело „ако особите околности указују да ће поновити кривично дело, или довршити покушано кривично дело, или да ће учинити кривично дело којим прети“. Постојање оваквих особитих околности судови цене у сваком поједином случају, полазећи од конкретних субјективних околности на страни окривљеног (његове личности, животних прилика, навика, склоности, ранијег понашања), укључујући и евентуалну претходну осуђиваност, што кумулативно треба да доведе до закључка о испуњености наведеног законског разлога за одређивање или продужење притвора. Надлежни судови су у оспореним решењима образложили постојање наведеног разлога за продужење притвора подносиоца уставне жалбе. При томе, неправноснажна пресуда Окружног суда у Шапцу којом је подносиоцу изречена казна затвора у трајању од две године, несумњиво није била разлог за одлуку о продужењу притвора. Такође, у побижаним решењима није изречена тврдња да је подносилац извршио кривично дело за које се терети и за које је оглашен кривим у окончаном првостепеном поступку, што би могло да има за последицу повреду уставног начела претпоставке невиности у кривичном поступку, односно казненом праву. Оспорена решења о продужењу притвора за основ имају реалну опасност да ће окривљени, уколико буде пуштен на слободу поновити кривично дело, јер је вишегодишњи зависник од свакодневне употребе психоактивних супстанци – опојних дрога, о чему се он сам изјаснио приликом изношења одбране за дело за које се терети, што изискује потребу за финансијским средствима да се овој зависности удовољи, а које он, као незапослено лице нема. Додатна околност је била субјективна карактеризација окривљеног као личности склоне ка вршењу кривичних дела, коју је суд извео из чињенице да је он до сада два пута правноснажно осуђиван, без обзира на то што се није радило о истоврсним делима и што му је оба претходна пута била изречена условна осуда, а такву оцену прихвата и Уставни суд.

7. На основу изложеног, Уставни суд је становишта да решењем Окружног суда у Шапцу Кв. 90/08 од 22. априла 2008. године и решењем Врховног суда Србије Кж. II 1128/08 од 30. априла 2008. године, подносиоцу жалбе нису повређена права зајемчена чланом 30. став 1. и чланом 34. став 3. Устава, па је на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба Саше Макевића одбијена као неоснована.

Сагласно одредби члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број Уж-581/2008
9. октобра 2008. године

Нису повређена права подносилаца уставне жалбе на трајање притвора из члана 31. Устава, а у вези са правом на забрану дискриминације из члана 21. Устава – одбијање уставне жалбе

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Љубана Деветака и Милана Девчића изјављена против решења Окружног суда у Београду Већа за ратне злочине К.В. 6/2007 – Кв.В. 14/08 од 25. јануара 2008. године и решења Врховног суда Србије Кж. II РЗ 9/08 од 11. фебруара 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду је поднета благовремена и дозвољена уставна жалба Љубана Деветака из Добановаца и Милана Девчића из Липара, преко пуномоћника Здравка М. Крстића, адвоката из Београда, изјављена против решења Окружног суда у Београду Већа за ратне злочине К.В. 6/2007 – Кв.В. 14/08 од 25. јануара 2008. године и решења Врховног суда Србије Кж. II РЗ 9/08 од 11. фебруара 2008. године.

Подносиоци уставне жалбе сматрају да су оспореним решењима повређена њихова права из чл. 21. и 31. Устава Републике Србије у погледу трајања притвора и једнаке законске заштите, без дискриминације, јер су „другачијег политичког и другог уверења“, те да је то разлог што се налазе у притвору и што им је притвор наведеним решењима судова продужен, заједно са још пет саоптужених, док се друга лица оптужена за исто кривично дело, њих укупно седморица, бране са слободе. Сматрају да је то недопустиво и да се не може ничим правдати, те да се ради о очигледној повреди уставне норме о забрани дискриминације по било ком основу. Предлажу Суду да преиначи ожалбена решења и укине притвор подносиоцима уставне жалбе.

2. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у решење Окружног суда у Београду Већа за ратне злочине К.В. 6/2007 – Кв.В. 14/08 од 25. јануара 2008. године и решење Врховног суда Србије Кж. II РЗ 9/08 од 11. фебруара 2008. године и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у конкретном случају:

Оспореним решењем Окружног суда у Београду седморици окривљених, међу којима су и подносиоци уставне жалбе, који су се налазили у притвору по решењу истражног судије Окружног суда у Београду Већа за ратне злочине Ки.В. бр. 7/07 од 30. маја 2007. године, притвор је, након подизања оптужнице која их терети за извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. става 1. Кривичног закона Савезне Републике Југославије, продужен за још 30 дана. У образложењу наведеног решења се наводи да, по оцени кривичног већа, и даље стоје разлози за задржавање окривљених у притвору прописани одредбом члана 142. став 2. тачка 5. Законика о кривичном поступку, с обзиром на то да се окривљенима ставља на терет извршење кривичног дела за које је законом прописана казна затвора преко десет година, па се, имајући истовремено у виду и начин извршења предметног кривичног

дела – повезано деловање више извршилаца и околности које се могу сматрати посебно тешким због насталих последица у виду повреде телесног интегритета већег броја лица и смрти најмање седамдесет цивилних лица, те оштећења и уништења имовине у знатној вредности, продужење притвора показује оправданим и неопходним у циљу несметаног вођења кривичног поступка, због чега је притвор према окривљенима Љубану Деветаку, Милану Девчићу, Милану Радојчићу, Миодрaгу Димитријевићу, Дарку Перићу, Петронију Стевановићу и Александру Николаидису продужен.

Оспореним решењем Врховног суда Србије одбијене су као неосноване жалбе окривљених Љубана Деветака, Милана Девчића и других, изјављене против наведеног решења Окружног суда у Београду о продужењу притвора. Врховни суд Србије је нашао да из података и чињеница, као и доказа на којима се заснива поднета оптужница произлази основана сумња да су окривљени у критично време били присутни на месту извршења дела и у одређеном својству и да су могли предузети, појединачно или групно, радње за које се терете и којима је, према опису у оптужници, предметно кривично дело извршено као заједничко дело више извршилаца и на начин који упућује на њихово повезано и организовано деловање. Врховни суд наводи да такав начин извршења дела и околности извршења истог, према опису дела у оптужници – са више различитих радњи и аката тешких угрожавања и повреда основних права и слобода грађана које су имале за последице, између осталих, повређивање и смрт већег броја лица и уништење њихове имовине у знатној вредности, а које, по правилној оцени првостепеног суда, представљају посебно тешке околности извршења дела, у смислу члана 142. став 2. тачка 5. Законика о кривичном поступку, оправдавају и чине неопходним даље задржавање окривљених у притвору.

4. Чланом 21. Устава утврђено је: да су сви пред Уставом и законом једнаки (став 1.); да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације (став 2.); да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (став 3.); да се не сматрају дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима (став 4.).

Према члану 31. Устава, трајање притвора се своди на најкраће неопходно време, имајући у виду разлоге притвора. Притвор одређен одлуком првостепеног суда траје у истрази најдуже три месеца, а виши суд га може, у складу са законом, продужити на још три месеца. Ако до истека овог времена не буде подигнута оптужница, окривљени се пушта на слободу (став 1.). После подизања оптужнице трајање притвора суд своди на најкраће неопходно време, у складу са законом (став 2.). Притвореник се пушта да се брани са слободе чим престану разлози због којих је притвор био одређен (став 3.).

Оцењујући разлоге и наводе изнете у уставној жалби са становишта члана 21. Устава, Уставни суд је утврдио да оспореним решењима у судском поступку нису повређена права подносилаца уставне жалбе на једнаку законску заштиту, без дискриминације по било ком основу. Подносиоци уставне жалбе нису навели уверљиве разлоге, нити доказе у прилог тврдњи да им је притвор продужен због другачијег политичког или другог уверења. С друге стране, првостепени и другостепени суд су у довољној мери образложили разлоге за продужење притвора, након подизања оптужнице, групи од укупно седам окривљених у предметном кривичном поступку, међу којима се налазе и подносиоци уставне жалбе, који су се несумњиво сви нашли у потпуно истој правној ситуацији, тако да је, по налажењу Уставног суда, сасвим

очигледно да подносиоци уставне жалбе нису имали неједнак судски третман због евентуално другачијих политичких и других уверења. Тим пре што се разлози за продужење притвора после подизања оптужнице односе на објективне околности везане за сложеност случаја, природу кривичног дела, начин његовог извршења и тежину последица кривичног дела које им се ставља на терет. Чињеница да се преосталих седам окривљених лица, које оптужница такође терети за исто кривично дело, као саизвршиоце, више не налазе или се уопште нису ни налазили у притвору, никако не значи да је у односу на подносиоце уставне жалбе повређено уставом зајемчено начело забране дискриминације. У конкретном случају се не ради о кривично-процесној ситуацији у којој би притвор према окривљенима био обавезан по самом закону (*ex lege*), и то од почетка кривичног поступка па надаље, до истека законом прописаних рокова трајања притвора, у смислу одредаба члана 142. став 1. Законика о кривичном поступку, већ се ради о факултативном притворском основу из става 2. наведеног члана, при чему истражни судија, односно надлежно кривично веће суда, одлучују о одређивању, продужењу и укидању притвора према сваком од окривљених појединачно, примењујући принцип индивидуализације ове процесне мере у складу са објективним, али и субјективним околностима везаним за личност конкретног окривљеног лица. То подразумева да се притвор не мора одредити према свим осумњиченим, односно окривљеним лицима, као и да сва притворена лица не морају да проведу у притвору исти временски период, те да укидање притвора према једном или више окривљених не доводи аутоматски до пуштања на слободу свих саокривљених у истом кривичном предмету.

5. На основу изложеног, Уставни суд је становишта да решењем Окружног суда у Београду Већа за ратне злочине К.В. 6/2007 – Кв.В. 14/08 од 25. јануара 2008. године и решењем Врховног суда Србије Кж. II РЗ 9/08 од 11. фебруара 2008. године, подносиоцима уставне жалбе није повређено право из члана 31. Устава да се трајање притвора сведе на најкраће неопходно време, а у вези са чланом 21. Устава, којим се забрањује свака дискриминација. Стога је, на основу одредаба члана 45. тачка 9) и члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба одбијена као неоснована.

Одлука Уставног суда број Уж-262/2008
18. септембра 2008. године

Није повређено право подносиоца уставне жалбе на трајање притвора из члана 30. ст. 1. и 3. Устава – одбијање уставне жалбе

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Борка Босиљчића изјављена против решења Окружног суда у Ваљевоу Кв. бр. 50/08 од 1. априла 2008. године, решења Врховног суда Србије Кж II бр. 903/08 од 10. априла 2008. године, решења Окружног суда у Ваљевоу Кв. бр. 91/08 од 27. маја 2008. године и решења Врховног суда Србије Кж. II 1417/08 од 6. јуна 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Борко Босилчић из Ваљева је преко пуномоћника Радомира Раке Спасојевића, адвоката из Ваљева, 29. априла 2008. године и 20. јуна 2008. године поднео Уставном суду уставну жалбу и допуну уставне жалбе против појединачних аката наведених у изреци, због повреде права на трајање притвора из члана 31. ст. 1. и 3. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе наводи да му је у кривичном поступку који је против њега покренут због основане сумње да је извршио кривично дело разбојништва из члана 206. Кривичног законика, притвор одређен решењем истражног судије из разлога предвиђених одредбама члана 142. став 2. тач. 2. и 3. Законика о кривичном поступку. Указује да је трајање притвора у току истражног поступка преиспитивано на прописан начин. Међутим, након подизања оптужнице Окружни суд у Ваљево је донео решење Кв. бр. 50/08 којим притвор није продужен на основу одредаба члана 142. став 2. тач. 2) односно 3) Законика о кривичном поступку, што су били разлози за одређивање, односно продужење притвора до тада, већ на основу одредбе члана 142. став 2. тачка 5) Законика о кривичном поступку. Подносилац наводи да је решење које се уставном жалбом оспорава потврђено решењем вишег суда, а по истеку рока на који је трајање притвора продужено суд је донео ново решење о продужењу притвора по наведеном измењеном основу, које је Врховни суд Србије такође потврдио, те се уставном жалбом оспоравају и ова решења.

Подносилац сматра да се оспореним решењима крши његово Уставом зајемчено право из члана 31. став 1. Устава, налазећи да „ако се притвор продужава из разлога због кога није одређен, притвор траје дуже од времена у ком је то неопходно“. Аргументе да је учињена повреда права из члана 31. став 3. Устава налази у тумачењу ове одредбе, сматрајући да кад би Устав дозвољавао продужење притвора и из разлога из којих притвор није био одређен, уставна одредба би гласила: „притвореник се пушта да се брани са слободе кад престану разлози због којих је притвор био одређен или продужен“.

У уставној жалби се, такође, указује да за доношење одлука о продужењу притвора уопште нису постојали разлози из члана 142. став 2. тачка 5) Законика о кривичном поступку, као и да је продужење притвора на начин како је то учињено оспореним актима супротно његовој сврси, као мере која се одређује само када је то неопходно.

2. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У поступку пружања уставносудске заштите поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и слободама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

Одредбом члана 31. Устава на чију повреду подносилац указује утврђено је: да тајање притвора суд своди на најкраће неопходно време, имајући у виду разлоге притвора, при чему притвор одређен одлуком првостепеног суда траје у истрази најдуже три месеца, а виши суд га може, у складу са законом, продужити на још три месеца, с тим да ако до истека овог времена не буде подигнута оптужница, окривљени се пушта на слободу (став 1.); да се притвореник пушта да се брани са слободе чим престану разлози због којих је притвор био одређен (став 3.).

3. Увидом у оспорена решења Округног суда у Ваљеу Кв. бр. 50/08 од 1. априла 2008. године и Кв бр. 91/08 од 27. маја 2008. године и Врховног суда Србије Кж II бр. 903/08 од 10. априла 2008. године и Кж II бр. 1417/08 од 6. јуна 2008. године, као и решење Округног суда у Ваљеу Кри бр. 1/08 од 4. јануара 2008. године, Уставни суд је утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Решењем истражног судије Округног суда у Ваљеу Кри бр. 1/08 од 4. јануара 2008. године подносиоцу уставне жалбе одређен је притвор из разлога предвиђених у члану 142. став 2. тач. 2) и 3) Законика о кривичном поступку (у даљем тексту: ЗКП). Наиме, против подносиоца уставне жалбе покренут је кривични поступак, због основане сумње да је извршио кривично дело разбојништва из члана 206. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, па је суд нашао да су испуњени наведени законски разлози да се према окривљеном предузме мера притвора ради неометаног вођења кривичног поступка. Суд је, доношењем решења о продужавању притвора у току трајања истражног поступка преиспитивао основаност задржавања предузете мере (решење Округног суда у Ваљеу Кв бр. 18/08 од 31. јануара 2008. године).

Истрага је окончана у року од два месеца, након чега је 10. марта 2008. године Округни јавни тужилац у Ваљеу против подносиоца уставне жалбе подигао оптужницу којом га терети за извршење кривичног дела разбојништва. После подизања оптужнице веће надлежног суда је преиспитивало основаност даљег предузимања мере притвора према окривљеном, па је утврдило да више не постоје особите околности које указују да ће ометати поступак утицајем на сведоке, саучеснике или прикриваче, као ни особите околности које указују да ће поновити кривично дело, али да и даље стоје законом прописани разлози који оправдавају задржавање предузете мере према окривљеном, односно продужавање притвора, због тога што је за кривично дело за које се оптужницом терети прописана казна затвора од 3 до 15 година, а дело је, према опису радње из оптужнице, извршено у вечерњим сатима, у сеоској средини, тако што су извршиоци оштећеног, након што им је отворио врата, угурали у кућу, више пута ударили у пределу трбуха и леђа да би га приморали да им преда новац, после чега су га везали широком селотејп траком и побегли са лица места. На основу наведеног, Округни суд у Ваљеу је донео оспорено решење Кв бр. 50/08 којим је притвор продужио из разлога предвиђених чланом 142. став 2. тачка 5) ЗКП. Ово решење потврђено је оспореним решењем Врховног суда Србије Кж II бр. 903/08.

У току главног претреса контрола основаности задржавања притвора вршена је решењима Округног суда у Ваљеу Кв бр. 91/08 од 27. маја 2008. године и Врховног суда Србије Кж II бр. 1417/08 од 6. јуна 2008. године, која су оспорена допуном уставне жалбе, а којима је притвор према подносиоцу уставне жалбе продужен такође из разлога наведених у члану 142. став 2. тачка 5) ЗКП.

4. За одлучивање Уставног суда по поднетој уставној жалби од значаја су одредбе Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05 и 115/05). Одредбама главе VIII ЗКП уређене су мере за обезбеђење присуства окривљеног и за несметано вођење кривичног поступка. Одредбом члана 133. став 1. ЗКП прописане су наведене мере, међу којима је и притвор, а одредбом става 3. истог члана предвиђено је да ће се ове мере укинати и по службеној дужности кад престану разлози због којих су предузете, односно замениће се другом блажом мером кад за то наступе услови.

Одредбама чл. 141. до 147. ЗКП уређен је притвор. Одредбама члана 141. ЗКП прописано је: да се притвор може одредити само под условима предвиђеним у овом законнику и само ако се иста сврха не може остварити другом мером (став 1.); да је дужност свих органа који учествују у кривичном поступку и органа који им пружају

правну помоћ да поступају са нарочитом хитношћу ако се окривљени налази у притвору (став 2.); да ће се у току целог поступка притвор укинути чим престану разлози на основу којих је био одређен. Одредбама члана 142. ЗКП прописани су разлози који могу бити основ за одређивање притвора. Одредбом става 2. тачка 5) овог члана Законика предвиђено је да се у циљу несметаног вођења кривичног поступка може одредити притвор против лица за које постоји основана сумња да је извршило кривично дело, ако је за то кривично дело прописана казна затвора преко 10 година и ако је то оправдано због начина извршења или других посебно тешких околности кривичног дела. ЗКП одредбама члана 143. уређује одређивање притвора, а одредбама чл. 144. до 146. трајање притвора у фази истраге и након подизања оптужнице, као и надлежност за контролу притвора и временски период на који се притвор најдуже може продужити између две контроле, односно период колико најдуже може трајати у одређеној фази кривичног поступка.

Кривичним закоником („Службени гласник РС“, број 85/05) прописано је кривично дело разбојништва. Најтежи облик овог кривичног дела предвиђен је у члану 206. став 3. Законика и за његово извршење је прописана казна затвора од три до петнаест година.

5. Анализирајући оспорене појединачне акте са становишта наведених законских одредаба, Уставни суд је пошао од тога да појам одређивања притвора има своју формалноправну и материјалноправну страну. У формалноправном смислу одређивање притвора је лишење слободе одлуком надлежног суда, односно прво решење суда којим се према лицу за које постоји основана сумња да је извршило кривично дело предузима мера притвора, као мера обезбеђења за несметано вођење кривичног поступка. У материјалноправном смислу, одређивање притвора постоји сваки пут када надлежни суд у поступку контроле притвора, односно испитивања основаности даљег задржавања на снази ове мере утврди да и даље постоје разлози за притвор, при чему је суд сваки пут када то чини дужан да испитује постојање свих законом установљених разлога, имајући у виду да је притвор једна од мера за несметано вођење кривичног поступка. Истовремено, суд је посебно дужан да води рачуна не само о испуњености законских услова за постојање притвора, већ и о томе да ли се иста сврха (несметано вођење поступка) може остварити и другом (блажом) мером. Из наведених разлога, по оцени Уставног суда, приликом одлучивања о основаности продужавања притвора од значаја је да ли у конкретном случају има законских разлога да се притвореник задржи у притвору, независно од тога да ли су то били и разлози због којих је први пут притворен. Ово тим пре што су разлози за одређивање притвора постављени алтернативно, што значи да је за прво одређивање притвора довољно да постоји макар и један разлог из члана 142. ЗКП, при чему ЗКП ниједном одредбом не обавезује суд који у формалном смислу одређује притвор да наведе и све друге разлоге који могу бити основ за притвор, уколико постоје.

Са друге стране, Уставни суд је оценио да из одредбе члана 133. став 3. ЗКП произлази да ће суд по службеној дужности укинути притвор, као и сваку другу меру из члана 133. ЗКП, кад престану разлози за њено даље задржавање на снази, што значи да је суд дужан да у било којој фази кривичног поступка и за време док још није истекао период за који је притвор одређен, односно продужен, ову меру укине, ако више нема законских разлога за њено продужење.

Што се тиче постојања разлога за одређивање притвора прописаних одредбом члана 142. став 2. тачка 5) ЗКП, Уставни суд је утврдио да овај законски разлог претпоставља да су кумулативно испуњена два услова у погледу кривичног дела које се лицу ставља на терет: 1) да је за то кривично дело прописана казна затвора преко десет година и 2) да је предузимање притвора оправдано због начина извршења

или других посебно тешких околности кривичног дела. Уставни суд је такође утврдио да други прописани услов предвиђен наведеном законском одредбом садржи два алтернативно постављена услова, тј. да је поред прописане казне од значаја или начин извршења кривичног дела, или су од значаја друге посебно тешке околности кривичног дела. Испуњеност ових услова мора се ценити у сваком конкретном случају.

Уставни суд је утврдио да су одлуку о основаности продужења притвора подносиоцу уставне жалбе надлежни судови засновали на томе да му се на терет ставља извршење најтежег облика кривичног дела разбојништва за које је забрањена казна преко десет година затвора (од три до петнаест година), а које је извршено у вечерњим сатима, у сеоској средини, тако што су саизвршиоци кривичног дела дошли до куће оштећеног са којим су се од раније познавали, па су га, након што им је отворио врата, угурали у кућу и више пута ударали да би га присилили да им да новац, после чега су га везали широком селотејп траком и побегли, што се у малој сеоској средини брзо прочуло и изазвало узнемирење становника. Уставни суд је оценио да стоје наводи у уставној жалби којима се оспорава да је узнемиреност становника могла бити разлог за продужење притвора више месеци после извршења кривичног дела, али да они нису од значаја у конкретном случају. Ово стога што је, како је већ речено, други услов за постојање разлога за притвор из члана 142. став 2. тачка 5) ЗКП постављен алтернативно, те је законски услов испуњен (уз прописану казну) и уколико само начин извршења кривичног дела оправдава одређивање притвора.

6. Оцењујући наводе и разлоге уставне жалбе са становишта одредаба члана 31. ст. 1. и 3. Устава, Уставни суд је утврдио да оспореним решењима није повређено уставно право подносиоца уставне жалбе гарантовано овим одредбама.

Уставни суд је оценио да су оспорена решења донета у законито спроведеном поступку и да су заснована на законом прописаним разлозима из којих се према лицу за које постоји основана сумња да је извршило кривично дело може предузети притвор као једна од законом прописаних мера за несметано вођење кривичног поступка. Полазећи од тога да је право на слободу једно од основних људских права, Уставни суд је ценио да ли је оспореним појединачним актима подносиоцу уставне жалбе повређена уставна гаранција да се трајање притвора своди на најкраће неопходно време, имајући у виду разлоге притвора, као и да се притвореник пушта да се брани са слободе чим престану разлози због којих је притвор био одређен. У том смислу, а имајући у виду анализу изнетих правних прописа којима је уређен институт притвора, Уставни суд је оценио: да досадашње поступање надлежних судова у смислу укупне дужине трајања кривичног поступка који је покренут јануара 2008. године, не указује да се тиме утицало на трајање притвора дуже него што је то неопходно; да у поступку контроле даљег задржавања на снази мере притвора надлежни судови имају право и обавезу да испитују постојање свих законом предвиђених разлога за притвор, из чега произлази да се притвор укида када ти разлози престану да постоје, без обзира на то да ли су они били основ за одређивање притвора у формалном смислу – првом судском одлуком којом је притвор као мера предузет, или за одређивање притвора у материјалном смислу – одлуком о његовом продужењу; да је надлежни суд дужан да по службеној дужности укине притвор чим престану разлози за његово задржавање, што значи, без обзира на то да ли је истекао временски период за који је притвор одређен или продужен, односно да га замени блажом мером кад за то наступе услови; да суд има законско овлашћење да задржи на снази предузету меру притвора ако постоји неки од законом прописаних разлога, а нису наступили услови да се замени блажом мером (нпр. јемством); да је подносиоцу уставне жалбе мера притвора задржана у складу са основом из тачке 5) става 2. члана 142. ЗКП, јер је за дело које му се ставља на терет прописана казна затвора преко десет година, а у погледу услова да

начин извршења кривичног дела које му се ставља на терет оправдава предузимање ове мере, у оспореним решењима дати су образложени разлози који се заснивају на објективно утврђеним чињеницама, које не спори ни подносилац уставне жалбе.

С обзиром на изложено, Уставни суд је оценио да, на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу треба одбити као неосновану.

Сагласно одредби члана 45. тачка 9. Закона о Уставном суду, Суд је донео Одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број Уж-493/2008
25. децембра 2008. године

**Нису повређена права подносиоца уставне жалбе на слободу и
безбедност из члана 27. став 1. и из члана 30. став 1. Устава у вези са
продужењем притвора – одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Драгана Бараћа, изјављена против решења Општинског суда у Краљеву Кв. бр. 335/08 од 26. септембра 2008. године и решења Округног суда у Краљеву Кж. бр. 569/08 од 1. октобра 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Драган Бараћ из Краљева, преко пуномоћника адвоката Станислава Дукића из Краљева, поднео је Уставном суду 15. октобра 2008. године благовремену и дозвољену уставну жалбу против решења о продужењу притвора Општинског суда у Краљеву Кв. бр. 335/08 од 26. септембра 2008. године и решења Округног суда у Краљеву Кж. бр. 569/08 од 1. октобра 2008. године.

2. Подносилац уставне жалбе сматра да је оспореним решењима повређено његово право на личну слободу зајемчено одредбом члана 27. став 1. Устава Републике Србије, као и права утврђена одредбама члана 18, члана 20. став 3. и члана 30. став 1. Устава. Наводи да судови у оспореним решењима не образлажу зашто је продужење притвора подносиоцу уставне жалбе, након подизања оптужнице, и даље неопходно ради несметаног вођења кривичног поступка. Подносилац жалбе истиче да надлежни судови имају уставну обавезу да воде рачуна о сврси притвора, што у конкретном случају, по његовом мишљењу, није учињено. Предлаже да Суд усвоји уставну жалбу, утврди повреду наведених права, поништи оспорене појединачне акте и одреди да се уклоне штетне последице у одређеном року. Такође, предлаже Суду да одложи извршење оспорених решења до окончања поступка по уставној жалби.

3. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

4. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у документацију приложену уз уставну жалбу и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у овој правој ствари:

Општински јавни тужилац у Краљеву, после спроведене истраге, подигао је 24. септембра 2008. године оптужницу против подносиоца уставне жалбе, стављајући му на терет извршење продуженог кривичног дела тешке крађе из члана 204. став 3. у вези става 1. и продуженог кривичног дела фалсификовања исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, („Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 и 107/05) са предлогом да се притвор према окривљеном продужи у смислу одредбе члана 269. става 1 Законика о кривичном поступку, („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05 и 115/05), а на основу одредаба члана 142. став 2. тач. 2. и 3. овог закона. Одлучујући по овом предлогу, ванрасправно веће Општинског суда у Краљеву је 26. септембра 2008. године донело оспорено решење Кв. бр. 335/08 којим је подносиоцу уставне жалбе продужен притвор, на основу одредбе члана 142. став 2. тачка 3. Законика о кривичном поступку, који по овом решењу може трајати највише 30 дана. Иначе, подносиоцу уставне жалбе је у овом кривичном поступку притвор одређен решењем истражног судије од 18. јула 2008. године и продужен током истраге решењем већа истог суда од 13. августа 2008. године, а притвор му се рачуна од 16. јула 2008. године од 23,00 часа, када је лишен слободе.

Продужујући притвор окривљеном по подигнутој оптужници, ванрасправно веће првостепеног суда је нашло да више не стоје разлози за задржавање окривљеног у притвору из члана 142. став 2. тачка 2. Законика о кривичном поступку, јер су током истражног поступка саслушани сви предложени сведоци, на које окривљени више не би могао да утиче, али да код њега и даље постоје особите околности које указују да ће поновити кривично дело уколико се нађе на слободи. У решењу Већа првостепеног суда се наводи да је окривљени већ правноснажно осуђиван за исто дело – фалсификовање исправе, те да постоји основана сумња да се код окривљеног и даље налазе, фалсификованим исправама набављени, резервни кључеви од три путничка моторна возила марке „мерцедес“, те да тако постоји реална опасност да ће окривљени поновити кривично дело тешке крађе противправним одузимањем ових возила.

Одлучујући по жалби браниоца окривљеног, веће Окружног суда у Краљеву је 1. октобра 2008. године донело оспорено решење Кж. Бр. 569/08, којим је жалбу одбило, чиме је ожалбено првостепено решење о продужењу притвора подносиоцу уставне жалбе постало правноснажно.

5. Одредбама члана 18. Устава утврђено је: да се људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно примењују (став 1.); да се Уставом јемче, и као таква, непосредно примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима, као и да се законом може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено или ако је то неопходно за остварење појединог права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права (став 2.). Одредбом члана 20. став 3. Устава предвиђено је да су при ограничењу људских и мањинских права сви државни органи, а нарочито судови, дужни да воде рачуна о суштини права које се ограничава, важности сврхе ограничења, односу ограничења са сврхом ограничења и о томе да ли постоји начин да се сврха

ограничења постигне мањим ограничењем права. Према члану 27. став 1. Устава, свако има право на личну слободу и безбедност, а лишење слободе допуштено је само из разлога и у поступку који су предвиђени законом.

Одредбама члана 30. Устава утврђено је: да лице за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело може бити притворено само на основу одлуке суда, ако је притварање неопходно ради вођења кривичног поступка (став 1.); да ако није саслушано приликом доношења одлуке о притвору или ако одлука о притвору није извршена непосредно по доношењу, притворено лице мора у року од 48 часова од лишења слободе да буде изведено пред надлежни суд, који потом поново одлучује о притвору (став 2.); да се писмено и образложено решење суда о притвору уручује притворенику најкасније 12 часова од притварања, као и да одлуку о жалби на притвор суд доноси и доставља притворенику у року од 48 сати (став 3.).

Члан 31. Устава утврђује: да трајање притвора суд своди на најкраће неопходно време, имајући у виду разлоге притвора, да притвор одређен одлуком првостепеног суда траје у истрази најдуже три месеца, а виши суд га може, у складу са законом, продужити на још три месеца, те да ако до истека овог времена не буде подигнута оптужница, окривљени се пушта на слободу (став 1.); да после подизања оптужнице трајање притвора суд своди на најкраће неопходно време, у складу са законом (став 2.); да се притвореник пушта да се брани са слободе чим престану разлози због којих је притвор био одређен (став 3.).

Одредба члана 142. став 2. Законика о кривичном поступку (у даљем тексту: Законик), који утврђује основе за факултативно одређивање притвора, поред осталог, прописано је: да ако постоји основана сумња да је одређено лице учинило кривично дело, у циљу несметаног вођења кривичног поступка, притвор се против тог лица може одредити – ако особите околности указују да ће поновити кривично дело, или довршити покушано кривично дело, или да ће учинити кривично дело којим прети (тач. 3)). Одредбом става 3. наведеног члана Законика, изричито је ограничено трајање притвора, када је одређен због постојања основа предвиђених чланом 142. став 2. тач. 1), 2) и 4), што значи да трајање притвора одређеног по ставу 2. тачка 3) овог члана није унапред временски ограничено.

6. Оцењујући наводе и разлоге изнете у уставној жалби са становишта наведених одредаба Устава и Законика, Уставни суд је утврдио да оспореним решењима судова у кривичном поступку нису повређена Уставом зајемчена права подносиоца уставне жалбе на која се позвао.

У уставној жалби се истиче да је оспореним решењима о продужењу притвора повређено право подносиоца на личну слободу, које представља једно од темељних људских права. Међутим, право на личну слободу није апсолутно право, већ је Уставом допуштена могућност да неко лице буде лишено слободе на основу аката државних органа, али само из разлога и у поступку који су предвиђени законом.

Притвор представља најтежу процесну меру суда у кривичном поступку која у себи садржи појам лишења слободе, јер се притворено лице издваја из друштва и привремено смешта у посебну затворену установу, уз прописана ограничења у погледу слободе деловања и кретања. Одредбама члана 30. став 1. Устава, као и члана 142. став 2. Законика о кривичном поступку утврђени су следећи услови за одређивање притвора према неком лицу: да постоји основана сумња да је лице учинило кривично дело, да је притварање неопходно ради несметаног вођења кривичног поступка и да притвор може бити одређен само на основу одлуке суда.

По оцени Уставног суда, одредбе члана 30. Устава се односе на иницијални чин притварања неког лица, односно на доношење решења о одређивању

притвора од стране суда, а одредбе члана 31. Устава на трајање притвора, што подразумева да је притвор претходно одређен и да се лице већ налази у притвору.

Дакле, суд може да одреди притвор искључиво ако постоји основана сумња да је неко лице извршило кривично дело и ако је та мера неопходна за вођење кривичног поступка, што је био случај и код подносиоца жалбе, а што се уставном жалбом и не доводи у питање, чиме се исцрпљује непосредно дејство одредбе члана 30. Устава по питању притвора као кривично-процесног института. У даљем току кривичног поступка више се не одлучује о одређивању притвора према већ притвореном лицу, већ се одлучује једино о продужењу или укидању притвора, до кога долази када се за то стекну прописани услови у погледу максималног времена трајања притвора или кад престану разлози за даље задржавање окривљеног у притвору.

Уставни суд сматра да је за оцену навода уставне жалбе о евентуалној повреди људских права оспореним решењем о продужењу притвора од значаја одредба члана 31. став 2. Устава, иако се подносилац у уставној жалби на њу не позива. Ова одредба не ограничава време трајања притвора после подизања оптужнице, већ налаже да се притвор сведе на најкраће неопходно време, у складу са законом. Из одредба Законика проистиче да се притвор према окривљеном може продужити на основу члана 142. став 2. тачка 3) Законика и након подизања оптужнице. Из одредбе члана 142. став 3. Законика произлази да нема унапред одређеног временског ограничења трајања притвора по овом основу, а из одредбе члана 358. Законика да се притвор због постојања особитих околности које указују да ће окривљени поновити кривично дело, може не само продужити, већ и одредити, чак и након изрицања првостепене пресуде.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да су оспорена решења о продужењу притвора правилна и законита, да је њима отклоњен притворски основ који се састојао у могућности ометања кривичног поступка утицајем на сведоке (члан 142. став 2. тачка 2) Законика), који је престао након завршетка истраге у којој су саслушани предложени сведоци, али да је притвор подносиоцу продужен по преосталом основу из решења о одређивању притвора, тј. због особитих околности које указују да ће боравком на слободи поновити кривично дело тешке крађе за које је, између осталог, и оптужен. Постојање особитих околности за продужење притвора је, по оцени Уставног суда, јасно и довољно образложено тиме да је подносилац уставне жалбе већ осуђиван током 2007. године због извршења кривичног дела фалсификовање исправе из члана 233. став 3. у вези става 1. и кривичног дела фалсификовање исправе из члана 233. став 1. Кривичног законика, те да се против њега и сада води кривични поступак због постојања основане сумње да је извршио исто кривично дело у стицају са продуженим кривичним делом тешке крађе из члана 204. став 3. у вези става 1. Кривичног законика.

7. На основу изложеног, Уставни суд сматра да решењем Општинског суда у Краљеву Кв. бр. 335/08 од 26. септембра 2008. године и решењем Окружног суда у Краљеву Кж. бр. 569/08 од 1. октобра 2008. године, подносиоцу уставне жалбе нису повређена људска права гарантована Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима и законима, која се у смислу члана 18. Устава непосредно примењују. Суд је утврдио да је притвор продужен из разлога и у поступку који су предвиђени законом што је, иначе, прописани услов за ограничење зајемченог права на личну слободу из члана 27. став 1. Устава. При томе, Суд је оценио да је у конкретном кривичном поступку који се води против подносиоца ограничење наведеног права извршено у складу са сврхом његовог ограничења, те да нема повреде члана 20. став 3. Устава, па је на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу одбио као неосновану.

Сагласно члану 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број Уж-1197/2008
13. новембра 2008. године

Нису повређена права подносиоца уставне жалбе на судску заштиту права из члана 22. став 1. Устава Републике Србије, на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, на жалбу и друго правно средство из члана 36. став 2. Устава и преиспитивање одлуке од стране надлежног суда из члана 145. став 4. Устава – одбијање уставне жалбе

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Станка Милојевића изјављена против решења Општинског суда у Алексинцу К. бр. 345/07 од 31. октобра 2007. године и решења Округног суда у Нишу Кж. бр. 1859/07 од 14. фебруара 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду поднета је благовремена и дозвољена уставна жалба Станка Милојевића из Алексинца изјављена против решења Општинског суда у Алексинцу К. бр. 345/07 од 31. октобра 2007. године и решења Округног суда у Нишу Кж. 1859/07 од 14. фебруара 2008. године. Мада су уставну жалбу потписали Станко и Гордана Милојевић, Уставни суд је оценио да је подносилац уставне жалбе само Станко Милојевић, имајући у виду да само Станко Милојевић оспорава одлуке судова, као и чињеницу да је оспореним решењем Округног суда у Нишу одбијена његова жалба.

2. Подносилац уставне жалбе сматра да се оспореним решењима крше његова Уставом загарантована права из чл. 22, 32, 36, и 145. Устава Републике Србије, као и одредбе Законика о кривичном поступку и Кривичног законика Србије. Као разлог оспоравања наведених аката, подносилац уставне жалбе наводи да је у кривичном поступку који је претходио доношењу решења К. бр. 345/07 од 31. октобра 2007. године учествовао судија, који, по Законнику о кривичном поступку, није могао бити поступајући судија, јер се против њега води кривични поступак. На овај начин је, по мишљењу подносиоца уставне жалбе, повређена одредба члана 40. тачка 6. Законика о кривичном поступку. Даље се у уставној жалби наводи да су оба суда прекршила члан 274. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, јер нису испоштовала начело контрадикторности у поступку, односно „нису прибавили одговор на тужбу од стране туженог“. Поред наведеног, оба суда су прекршила и одредбу члана 369. став 1. тачка 1. Кривичног законика, јер се актом Кж. бр. 1859/07 „срамно“ констатује да дела која су предмет оптужбе нису кривична дела. Предлаже Суду да оспорена решења поништи као незаконита.

3. Председник Општинског суда у Алексинцу, изјашњавајући се поводом навода из уставне жалбе, истакао је да се судија Владислав Симоновић, након добијања предмета К. бр. 345/07 обратио председнику суда и тражио изузеће из разлога што се у кривичном поступку који се води пред судом у Врању против жалиоца, јављао у

својству оштећеног. У смислу члана 40. став 1. тачка 6. Законика о кривичном поступку, именовани је изузет из рада по наведеном предмету и предмет је дат у рад судији Благоју Стефановићу. Дана 31. октобра 2007. године судија Стефановић је донео решење, којим је одбио приватну тужбу тужилаца Станка и Гордане Милојевић из Алексинца. Против овог решења тужилац Станко Милојевић је изјавио жалбу коју је Окружни суд у Нишу одбио као неосновану својим решењем Кж. бр. 1859/07 од 14. фебруара 2008. године.

У одговору на уставну жалбу председника Окружног суда у Нишу наведено је, поред осталог, да у поступку по приватној тужби због кривичног дела увреде из члана 170. став 1. и клевете из члана 171. Кривичног законика нема повреде члана 22. Устава Републике Србије, јер је жалиоцу омогућено да у судском поступку остварује своја права. Председник Суда сматра да нема ни повреде члана 32. Устава, будући да је судску одлуку донео независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року. Надаље, по мишљењу председника суда, није учињена ни повреда члана 36. Устава, имајући у виду да је решење Окружног суда у Нишу донето у поступку по изјављеној жалби.

4. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе, у границама захтева подносиоца, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

5. Уставни суд је, у спроведеном поступку, извршио увид у решење Општинског суда у Алексинцу К. бр. 345/07 од 31. октобра 2007. године и решење Окружног суда у Нишу Кж. бр. 1859/07 од 14. октобра 2008. године и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у конкретном случају, и то:

Оспореним решењем Општинског суда у Алексинцу К. бр. 345/07 од 31. октобра 2007. године одбијена је приватна тужба двоје тужилаца, међу којима је и подносилац уставне жалбе, поднета против окривљене Црногорац Гордане из Алексинца, вишег пореског инспектора канцеларијске контроле Пореске управе – Филијале Ц Алексинац, због кривичног дела увреде из члана 170. став 1. и клевете из члана 171. став 1. Кривичног законика. Ово решење је донео судија Благоје Стефановић, коме је сагласно годишњем распореду предмет додељен у рад након изузећа судије Владице Симоновића. У образложењу оспореног првостепеног решења наводи се да је суд нашао да из навода приватне тужбе не произлазе обележја кривичних дела која се стављају на терет окривљеној.

Оспореним решењем Окружног суда у Нишу Кж. бр. 1859/07 од 14. фебруара 2008. године одбијена је, као неоснована, жалба подносиоца уставне жалбе изјављена против решења Општинског суда у Алексинцу К. бр. 345/07 од 31. октобра 2007. године. У образложењу решења наведено је, поред осталог, да је Окружни суд размотрио све списе ове кривичне ствари, заједно са побиганим решењем, па је након оцене жалбених навода нашао да је жалба неоснована. Окружни суд је оценио да у радњама окривљене Гордане Црногорац нема обележја кривичних дела која јој се стављају на терет и нашао да је првостепени суд правилно поступио када је, одлучујући у смислу члана 441. став 1. у вези члана 274. став 1. Законика о кривичном поступку, одбио приватну тужбу подносиоца уставне жалбе против окривљене Гордане Црногорац, јер дела која су предмет тужбе нису кривична дела.

6. Према члану 22. став 1. Устава, свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале. Чланом 32. став 1. Устава гарантовано је свакоме право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега. Сагласно члану 36. став 2. Устава, свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу. И најзад, чланом 145. став 4. Устава прописано је да судску одлуку може преиспитивати само надлежни суд, у законом прописаном поступку.

Оцењујући разлоге и наводе изнете у уставној жалби са становишта наведених уставних одредби, Уставни суд је утврдио да оспореним решењима у судском поступку нису повређена права подносиоца уставне жалбе гарантована одредбом члана 22. Устава, јер му је омогућено да у судском поступку остварује, односно штити своја права подношењем приватне тужбе против окривљене због кривичних дела увреде и клевете предвиђених одредбама Кривичног законика. Уставни суд је, такође, утврдио да у поступку доношења првостепеног решења није повређено уставно право подносиоца из члана 32. став 1. Устава да независан, непристрасан и законом већ установљен суд правично и у разумном року јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, будући да је поступајући судија у овој кривичној ствари изузет у раду у предмету К. бр. 345/07 и предмет дат у рад другом судији који по годишњем распореду замењује поступајућег судију у овом предмету. По оцени Уставног суда, неосновано је позивање подносиоца на повреду права из члана 36. Устава из разлога што је Окружни суд у Нишу као стварно и месно надлежан суд, у смислу одредаба члана 84. Закона о судовима („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 60/91, 18/92 и 71/92) и одредаба чл. 13. и 22. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 63/01, 42/02, 27/03, 130/03, 29/04, 101/05 и 46/06), донео оспорено решење по изјављеном правном леку – жалби на првостепено решење Општинског суда у Алексинцу. У погледу навода у уставној жалби којима се указује на повреду одредбе члана 145. став 4. Устава, према којој судску одлуку може преиспитивати само надлежни суд, у законом прописаном поступку, Уставни суд је, такође, утврдио да оспореним другостепеним решењем није учињена повреда цитиране одредбе Устава, с обзиром на то да је Окружни суд као стварно надлежан суд у законом прописаном поступку поступао по жалби подносиоца уставне жалбе и преиспитивао оспорену одлуку Општинског суда у Алексинцу, што је сагласно и одредби члана 380. Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 71/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 85/05 и 118/05), према којој по жалби на пресуду првостепеног суда одлучује другостепени суд.

7. На основу изложеног, Уставни суд је оценио да решењем Општинског суда у Алексинцу К. бр. 345/07 од 31. октобра 2007. године и решењем Окружног суда у Нишу Кж. бр. 1859/07 од 14. фебруара 2008. године, подносиоцу уставне жалбе нису повређена права из одредаба члана 22. став 1, члана 32. став 1, члана 36. став 2. и члана 145. став 4. Устава. Зато је, на основу одредаба члана 45. тачка 9) и члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба одбијена као неоснована.

Одлука Уставног суда број Уж-353/2008
30. октобра 2008. године

Нису повређена права подносиоца уставне жалбе на достојанство и слободан развој личности из члана 23. Устава и посебна права окривљеног из члана 33. Устава – одбијање уставне жалбе

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Љубице Марић изјављена због поступања Министарства унутрашњих послова – Полицијске управе Чачак 16. јануара 2008. године у предмету Пу 1220/07.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду је поднета благовремена и дозвољена уставна жалба Љубице Марић из Београда, изјављена због поступања Министарства унутрашњих послова – Полицијске управе Чачак, 16. јануара 2008. године у предмету Пу 1220/07.

2. Подносилац уставне жалбе наводи да је, 16. јануара 2008. године, у просторијама Полицијске управе Чачак, полицијски службеник ове управе, саслушавајући жалиоца у својству осумњичене, поступао на начин којим је вређао њено људско достојанство, а у присуству адвоката Ивана Чвркића, као браниоца осумњичене, тако што је одбио да јој предочи основе сумње за извршена кривична дела која јој се стављају на терет, рекавши „нећу да правим циркус од саслушања“ и одбивши да у записник унесе захтев за његово изузеће као службеног лица. Жалилац сматра да су јој оваквим понашањем службеног лица приликом саслушања повређена права на достојанство и слободан развој личности из члана 23. и посебна права окривљеног из члана 33. Устава Републике Србије.

3. Полицијска управа Чачак, у изјашњењу на наводе из уставне жалбе, оспорила је тврдње подносиоца уставне жалбе да су јој приликом саслушања у просторијама ове полицијске управе 16. јануара 2008. године повређена уставна права. У детаљном извештају о току саслушања Љубице Марић нарочито се истиче да је саслушање обављено у присуству браниоца осумњичене адвоката Ивана Чвркића, да су јој предочена њена права у овом поступку (да има право на браниоца, да може изнети своју одбрану, односно да има право да се брани ћутањем), као и да јој је, на њен захтев да јој се предоче докази на основу којих проистичу основи сумње због којих се терети, стављена на увид целокупна документација и браниоцу допуштено вршење увида у исту, те да је у погледу захтева за изузеће овлашћеног службеног лица, који је усмено саопштила, упућена о начину и форми подношења овог захтева.

4. Према одредбама члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Чланом 23. Устава предвиђено је да је људско достојанство неприкосновено и да су сви дужни да га поштују и штите, те да свако има право на слободан развој личности, ако тиме не крши права других зајемчена Уставом.

Чланом 33. Устава утврђено је да: свако ко је окривљен за кривично дело има право да у најкраћем року, у складу са законом, подрбно и на језику који разуме, буде обавештен о природи и разлозима дела за које се терети, као и о доказима прикупљеним против њега (став 1.); свако ко је окривљен за кривично дело има право на одбрану и право да узме браниоца по свом избору, да с њим несметано општи и да добије примерено време и одговарајуће услове за припрему одбране (став 2.); окривљени који не може да сноси трошкове браниоца има право на бесплатног браниоца ако то захтева интерес правичности, у складу са законом (став 3.); свако ко је окривљен за кривично дело а доступан је суду, има право да му се суди у његовом присуству и не може бити кажњен ако му није омогућено да буде саслушан и да се брани (став 4.); свако коме се суди за кривично дело има право да сам или преко браниоца износи доказе у своју корист, испитује сведоке оптужбе и да захтева да се, под истим условима као сведоци оптужбе и у његовом присуству, испитују и сведоци одбране (став 5.); свако коме се суди за кривично дело има право да му се суди без одуговлачења (став 6.); лице које је окривљено или коме се суди за кривично дело није дужно да даје исказе против себе или против лица блиских себи, нити да призна кривицу (став 7.); сва права која има окривљени за кривично дело има, сходно закону и у складу са њим, и физичко лице против кога се води поступак за неко друго кажњиво дело (став 8.).

5. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у изјашњење о наводима уставне жалбе Полицијске управе Чачак од 13. јуна 2008. године и записник о саслушању жалиоца као осумњичене од 16. јануара 2008. године у предмету Пу 1220/07 и утврдио следеће чињенице од значаја за одлучивање у овом случају.

Подносилац уставне жалбе је 16. јануара 2008. године саслушавана у присуству свога браниоца, адвоката Ивана Чвркића из Чачка, у просторијама Полицијске управе Чачак, по захтеву Округног јавног тужилаштва у Чачку број Ктр. 5/07 од 31. јануара 2007. године и 4. октобра 2007. године, ради тражене провере у вези са продајом имовине Предузећа „Техногас“ из Чачка. Том приликом су јој предочена њена права у овој фази поступка, да има право на браниоца, да може изнети своју одбрану и одговарати на постављена питања, као и да има право да то не учини, па се изјаснила да ће изнети своју одбрану и одговарати на питања у присуству свога браниоца, свесна да све што каже може бити употребљено против ње и онога што јој се ставља на терет. Подносилац уставне жалбе је изјавила да захтева да јој се предоче докази на основу којих проистичу основи сумње због којих се терети, да би могла да се изјасни. Од стране овлашћеног службеног лица Полицијске управе јој је саопштено да јој се целокупна документација ставља на увид и браниоцу допушта вршење увида у исту у канцеларији бр. 33, с обзиром на то да те документације има око 100 кг, па јој овлашћено службено лице допушта да исту прегледа уз напомену да јој неће дозволити „да од овога прави циркус“. У току саслушања и изношења своје одбране жалилац је поставила захтев за изузеће службеног лица које је водило овај поступак, који није прихваћен, већ јој је дато објашњење да такав захтев упути на одговарајући начин надлежним службеним лицима, а да у овом поступку и током овог саслушања то не може бити размотрено. Жалилац је у присуству браниоца изјавила да користи прилику да прекине давање своје одбране из разлога што је, у међувремену, посредством присутног браниоца, поднела писани захтев за изузеће овлашћеног службеног лица ове полицијске управе, јер се не поштује њен лични интегритет. Записник о саслушању жалиоца нису потписали ни жалилац, а ни њен бранилац из разлога што сматрају да у записник није у потпуности унета садржина изјаве осумњичене, што је констатовано у записнику.

6. Оцењујући разлоге и наводе изнете у уставној жалби са становишта чл. 23. и 33. Устава, Уставни суд је утврдио да, приликом саслушања жалиоца као осумњичене у Полицијској управи Чачак 16. јануара 2008. године, нису повређена њена уставна права на достојанство и слободан развој личности из члана 23. и посебна права окривљеног из члана 33. Устава. Подносилац уставне жалбе није доставила ниједан доказ (изјаву браниоца, примерак захтева за изузеће и сл.) у прилог тврдњи да су јој конкретном приликом повређена наведена уставна права. При томе, Суд је имао у виду да је жалилац као осумњичена приликом саслушања упозорена о правима које има у тој фази поступка, да је саслушању осумњичене присуствовао њен бранилац, да је удовољено њеном захтеву да јој се предоче сви докази у вези са кривичним делима која јој се стављају на терет, да је у погледу захтева за изузеће овлашћеног службеног лица упућена да исти преда у писаном облику преко писарнице Полицијске управе, да је након подношења писаног захтева за изузеће саслушање прекинуто, што све не указује на тачност тврдњи подносиоца уставне жалбе да су повређена њена права на достојанство и слободан развој личности из члана 23. и посебна права окривљеног из члана 33. Устава.

На основу изложеног, члана 45. тачка 9) и члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба је одбијена као неоснована.

Одлука Уставног суда број Уж-141/2008
18. септембра 2008. године

**Нису повређена права на личну слободу из члана 27. став 1. Устава и
члана 30. став 1. Устава у вези са продужењем притвора
– одбијање уставне жалбе**

Уставни донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Гхреби Мунира Нина, изјављена против решења Окружног суда у Панчеву Кв. бр. 224/08 од 20. јуна 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Гхреби Мунир Нино из Вршца, преко пуномоћника адвоката Звонимира Сајкова из Панчева, поднео је Уставном суду 4. августа 2008. године благовремену и дозвољену уставну жалбу против решења о продужењу притвора Окружног суда у Панчеву Кв. бр. 224/08 од 20. јуна 2008. године.

2. Подносилац уставне жалбе сматра да је оспореним решењем повређено његово право на личну слободу зајемчено одредбом члана 27. став 1. Устава Републике Србије, као и право утврђено одредбом члана 30. став 1. Устава. Наводи да се против њега води кривични поступак пред Окружним судом у Панчеву због кривичног дела неовлашћене производње, држања и стављања у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 и 107/05) и да му је од почетка истраге одређен и потом продужаван притвор, на основу одредбе члана

142. став 2. тачка 3. Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05 и 115/05). Подносилац жалбе, такође, наводи да је као разлог за притвор у оспореном решењу наведена ранија осуђиваност подносиоца жалбе која указује на опасност да би окривљени уколико би се нашао на слободи могао поновити, односно наставити са вршењем ових или других кривичних дела. Подносилац истиче да је и Врховни суд Србије у решењу којим је одбио жалбу изјављену против решења Округног суда у Панчеву Кв. бр. 224/08 од 20. јуна 2008. године изразио исто становиште, па сматра да су на тај начин повређена његова права из члана 27. став 1. и члана 30. став 1. Устава, према којима се притвор може одредити само ради вођења кривичног поступка, а не и ради спречавања грађана да врше кривична дела. Такође, позивајући се на одредбу члана 142. став 2. Законика о кривичном поступку која предвиђа да се притвор може одредити само у циљу несметаног вођења кривичног поступка, подносилац жалбе сматра да је то основни предуслов за одређивање притвора, те да „ако нема сметњи за вођење кривичног поступка Суд нема основа за одређивање притвора, а спречавање грађана да врше кривична дела ни на који начин не омета нити практично може да омета вођење актуелног кривичног поступка“. Предлаже да Суд усвоји уставну жалбу, утврди повреду наведених права и одложи извршење решења о продужењу притвора до окончања поступка по уставној жалби.

3. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

4. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у документацију приложену уз уставну жалбу и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у овој правној ствари:

Округни јавни тужилац у Панчеву је 24. априла 2008. године ставио захтев за спровођење истраге против подносиоца уставне жалбе због кривичног дела неовлашћене производње, држања и стављања у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика. Према подносиоцу жалбе је одређен притвор решењем дежурног истражног судије Округног суда у Панчеву КРИ. бр. 83/08 од 24. априла 2008. године, с тим да се притвор рачуна од 22. априла 2008. године од 23,00 часа када је окривљени лишен слободе, а притвор му је одређен на основу члана 142. став 2. тачка 3. Законика о кривичном поступку. Притвор је окривљеном био продужен за још месец дана решењем Већа Округног суда Кв. бр. 186/08 од 21. маја 2008. године, на основу одредбе истог члана Законика, а истражни судија Округног суда у Панчеву је поднео предлог да се према окривљеном продужи притвор по истом основу за још месец дана, са чим је био сагласан и Округни јавни тужилац у Панчеву. Одлучујући по овом предлогу, ванрасправно Кривично веће Округног суда у Панчеву је 20. јула 2008. године, по прибављеном мишљењу Округног јавног тужиоца у Панчеву КТ. бр. 96/08 од 19. јуна 2008. године, донело је оспорено решење Кв. бр. 224/08 којим је окривљеном, на основу одредбе члана 142. став 2. тачка 3. Законика о кривичном поступку, продужило притвор одређен решењем дежурног истражног судије овог суда КРИ. бр. 83/08 од 24. априла 2008. године за још месец дана, тако да по овом решењу може трајати до 22. јула 2008. године до 23,00 часа.

Продужујући притвор окривљеном, ванрасправно кривично веће Окружног суда је увидом у списе предмета КИ бр. 55/08 утврдило да истражни поступак против окривљеног још није био окончан, јер је у даљем току истражног поступка било неопходно саслушати још два сведока предложена од стране Окружног јавног тужиоца у Панчеву. Приликом доношења решења, Веће је имало у виду да се ради о лицу које је било правноснажно осуђивано, између осталог и због истоврсног кривичног дела, и то пресудом Окружног суда у Панчеву К. бр. 179/05 од 20. фебруара 2006. године, када је окривљени био осуђен због кривичног дела из члана 245. став 3. Основног кривичног закона. Такође, веће овог суда је оценило да су чињенице које говоре о радњи осуђиваности окривљеног такве да указују на опасност да би окривљени уколико би се нашао на слободи могао поновити, односно наставити са вршењем ових или других кривичних дела, те му је притвор продужен за још месец дана, у смислу одредбе члана 142. став 2. тачка 3. Законика о кривичном поступку. Одлучујући по жалби браниоца окривљеног, Врховни суд Србије је донео решење Кж. II 1644/08 којим је жалбу одбио као неосновану, чиме је ожалбено решење о продужењу притвора окривљеном постало правноснажно. У решењу Врховног суда Србије се наводи да је окривљени био осуђиван за истоврсно кривично дело, те да околности у овом кривичном предмету несумњиво упућују на закључак да ће окривљени боравком на слободи поновити или наставити са вршењем кривичних дела, па је прихватио разлоге из првостепеног решења да је основано и оправдано продужење притвора окривљеном сагласно одредби члана 142. став 2. тачка 3. Законика о кривичном поступку.

Уставни суд је утврдио да је и решењем Окружног суда у Панчеву Кв. бр. 257/08 од 18. јула 2008. године продужен притвор окривљеном Гхреби Мунир Нину, коме је притвор био одређен решењем истражног судије истог суда КРИ бр. 88/08 од 24. априла 2008. године до закључења главног претреса, односно најдуже један месец или до 18. августа 2008. године, а на основу одредбе члана 142. став 2. тачка 3. Законика о кривичном поступку. Одлучујући по жалби браниоца окривљеног, Врховни суд Србије је, по прибављеном мишљењу Републичког јавног тужиоца, донео решење Кж. II 1898/08 од 25. јула 2008. године којим је одбио као неосновану ову жалбу, са образложењем да је окривљеном била изречена осуда за истоврсно кривично дело, али да је очигледно да није позитивно утицала на окривљеног да не понови кривично дело. Врховни суд је, при томе, имао у виду чињеницу да је у овом кривичном поступку окривљеном стављено на терет да је од Н. Н. лица у Београду набавио ради даље продаје неколико врста опојних дрога у већим количинама, које је неовлашћено држао ради продаје, што су несумњиво околности које представљају реалну опасност да би окривљени боравком на слободи могао поновити кривично дело. Стога је Врховни суд оценио да су испуњени услови за продужење притвора и након подизања оптужнице, на основу одредбе члана 142. став 2. тачка 3. Законика о кривичном поступку, јер особите околности указују да ће поновити кривично дело, односно наставити са вршењем кривичних дела.

5. Одредбама члана 18. Устава утврђено је: да се људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно примењују (став 1.); да се Уставом јемче, и као таква, непосредно примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима, као и да се законом може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено или ако је то неопходно за остварење појединог права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права (став 2.). Одредбом члана 20. став 3. Устава предвиђено је да су при ограничењу људских и мањинских права сви државни органи, а нарочито судови,

дужни да воде рачуна о суштини права које се ограничава, важности сврхе ограничења, односу ограничења са сврхом ограничења и о томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права. Према члану 27. став 1. Устава, свако има право на личну слободу и безбедност, а лишење слободе допуштено је само из разлога и у поступку који су предвиђени законом.

Одредбама члана 30. Устава утврђено је: да лице за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело може бити притворено само на основу одлуке суда, ако је притварање неопходно ради вођења кривичног поступка (став 1.); да ако није саслушано приликом доношења одлуке о притвору или ако одлука о притвору није извршена непосредно по доношењу, притворено лице мора у року од 48 часова од лишења слободе да буде изведено пред надлежни суд, који потом поново одлучује о притвору (став 2.); да се писмено и образложено решење суда о притвору уручује притворенику најкасније 12 часова од притварања, као и да одлуку о жалби на притвор суд доноси и доставља притворенику у року од 48 сати (став 3.).

Члан 31. Устава утврђује: да трајање притвора суд своди на најкраће неопходно време, имајући у виду разлоге притвора, да притвор одређен одлуком првостепеног суда траје у истрази најдуже три месеца, а виши суд га може, у складу са законом, продужити на још три месеца, те да ако до истека овог времена не буде подигнута оптужница, окривљени се пушта на слободу (став 1.); да после подизања оптужнице трајање притвора суд своди на најкраће неопходно време, у складу са законом (став 2.); да се притвореник пушта да се брани са слободе чим престану разлози због којих је притвор био одређен (став 3.).

Одредбом члана 142. став 2. Законика о кривичном поступку (у даљем тексту: Законик), који утврђује основе за факултативно одређивање притвора, поред осталог, прописано је: да ако постоји основана сумња да је одређено лице учинило кривично дело, у циљу несметаног вођења кривичног поступка, притвор се против тог лица може одредити – ако особите околности указују да ће поновити кривично дело, или довршити покушано кривично дело, или да ће учинити кривично дело којим прети (тачка 3.). Одредбом става 3. наведеног члана Законика изричито је ограничено трајање притвора када је одређен због постојања основа предвиђених чланом 142. став 2. тач. 1), 2) и 4), што значи да трајање притвора одређеног по ставу 2. тачка 3) овог члана није унапред временски ограничено. Одредбама члана 144. Законика прописано је: да се на основу решења истражног судије окривљени може задржати у притвору највише месец дана од дана лишења слободе, а после тог рока окривљени се може задржати у притвору само на основу решења о продужењу притвора (став 1.); да се притвор по одлуци већа може продужити највише за два месеца, а против решења већа дозвољена је жалба која не задржава извршење решења (став 2.); да ако се поступак води за кривично дело за које се може изрећи казна затвора преко пет година или тежа казна, веће врховног суда може, на образложени предлог истражног судије или јавног тужиоца, из важних разлога продужити притвор највише за још три месеца (став 3.); да ће се, ако се до истека рокова из ст. 2. и 3. овог члана не подигне оптужница, окривљени пусти на слободу (став 4.).

6. Оцењујући наводе и разлоге изнете у уставној жалби са становишта наведених одредаба Устава и Законика, Уставни суд је утврдио да оспореним решењем нису повређена Уставом зајемчена права подносиоца уставне жалбе на која се позвао.

Уставни суд сматра да је за оцену навода подносиоца уставне жалбе о евентуалној повреди људских права оспореним решењем о продужењу притвора од значаја одредба члана 31. став 2. Устава, иако се подносилац на њу није позвао. Наведена одредба Устава налаже да се притвор сведе на најкраће неопходно време, у

складу са законом. Из одредаба Законика проистиче да се притвор према окривљеном може продужити на основу члана 142. став 2. тачка 3) Законика и након подизања оптужнице. Из одредбе члана 142. става 3. Законика произлази да нема унапред одређеног временског ограничења трајања притвора по овом основу, а из одредбе члана 358. Законика следи да се притвор због постојања особитих околности које указују да ће окривљени поновити кривично дело може не само продужити, већ и одредити, чак и након изрицања првостепене пресуде.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да је оспорено решење о продужењу притвора правилно и законито, будући да је притвор подносиоцу продужен због особитих околности које указују да ће боравком на слободи поновити кривично дело за које је окривљен. Постојање особитих околности за продужење притвора је, по оцени Уставног суда, јасно и довољно образложено тиме да је подносилац уставне жалбе већ правноснажно осуђиван током 2006. године због извршења кривичног дела из члана 245. став 3. Основног кривичног закона, те да се против њега и сада води кривични поступак због постојања основане сумње да је извршио истоврсно кривично дело из члана 246. став 1. Кривичног законика.

7. На основу изложеног, Уставни суд сматра да решењем Окружног суда у Панчеву Кв. бр. 224/08 од 20. јуна 2008. године подносиоцу уставне жалбе нису повређена људска права гарантована Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима и законима, која се у смислу члана 18. Устава непосредно примењују. Суд је утврдио да је притвор продужен из разлога и у поступку који су предвиђени законом што је, иначе, прописани услов за ограничење зајемченог права на личну слободу из члана 27. став 1. Устава. При томе, Суд је оценио да је у конкретном кривичном поступку који се води против подносиоца ограничење наведеног права извршено у складу са сврхом његовог ограничења, па је на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу одбио као неосновану. С обзиром на то да је Суд донео одлуку о одбијању уставне жалбе, то није било услова за одлагање извршења оспореног решења које је подносилац уставне жалбе предложио.

Сагласно одредби члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-945/2008 од 18. децембра 2008. године

Није повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава – одбијање уставне жалбе

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Микице Јовића изјављена против решења Општинског суда у Кучеву Кв. бр. 4/07 од 30. марта 2007. године и решења Окружног суда у Пожаревцу Кж. бр. 275/2007 од 16. маја 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду поднета је 3. јануара 2008. године благовремена и дозвољена уставна жалба Микице Јовића против решења Општинског суда у Кучеву Кв. бр. 4/07 од 30. марта 2007. године и решења Окружног суда у Пожаревцу Кж. бр. 275/2007 од 16. маја 2007. године. Оспорени акти донети су поводом изјављеног приговора на оптужницу у кривичном поступку К. бр. 83/06, који је покренуо подносилац уставне жалбе као супсидијарни тужилац, против окривљене Раде Пејић, због кривичног дела давање лажног исказа из члана 335. став 3. у вези става 1. Кривичног законика Србије.

Подносилац уставне жалбе сматра да је оспореним решењима повређено његово право на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, а нарочито право на непристрасан суд, јер „Општински суд у Кучеву због пристрасности не дозвољава да поступак против окривљене Пејић Раде уопште започне“, те тражи да Уставни суд поништи оспорена решења и отклони штетне последице хитним спровођењем кривичног поступка у предмету Општинског суда у Кучеву К. бр. 83/06.

У одговору на уставну жалбу, председник Општинског суда у Кучеву наводи да подносиоцу уставне жалбе нису повређена његова уставна права, јер се права зајемчена чланом 32. став 1. Устава гарантују само лицу против кога се води кривични поступак.

2. Према одредбама члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државног органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у предмете Општинског суда у Кучеву К. 72/04, К. 83/06 и Кв. 4/07 и другу достављену документацију и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Пред Општинским судом у Кучеву вођен је кривични поступак К. бр. 72/04 по приватној тужби Раде Пејић против подносиоца уставне жалбе, као окривљеног, у којем је пресудом од 4. новембра 2005. године подносилац уставне жалбе оглашен кривим, за продужено кривичног дело клевета из члана 92. став 1. Кривичног законика (у даљем тексту: КЗРС) и продужено кривично дело увреда из члана 93. став 1. у вези члана 92. став 4. КЗРС.

Подносилац уставне жалбе је уложио жалбу на ову пресуду, па је Окружни суд у Пожаревцу пресудом Кж. 36/2006 од 21. фебруара 2006. године преиначио првостепену пресуду и огласио га кривим само за продужено кривично дело увреде.

Сматрајући да су судови засновали наведене пресуде на неистинитим наводима које је приватни тужилац Рада Пејић дала у својству сведока, подносилац уставне жалбе је, као супсидијарни тужилац, пред Општинским судом у Кучеву, против Раде Пејић, као окривљене, подигао оптужницу К. бр. 83/06, због кривичног дела давање лажног исказа из члана 335. став 3. у вези става 1. КЗРС.

Одлучујући по приговору окривљене на оптужницу, ванрасправно веће Општинског суда у Кучеву је донело оспорено решење Кв. бр. 4/07 од 30. марта 2007. године, којим је обустављен кривични поступак против окривљене Раде Пејић. Веће је утврдило да предмет оптужбе није кривично дело, с обзиром да се у радњама

окривљене нису стекли сви субјективни и објективни елементи бића кривичног дела давање лажног исказа.

Окружни суд у Пожаревцу је оспореним решењем Кж. бр. 275/07 од 16. маја 2007. године, одбио жалбу подносиоца уставне жалбе на решење Кв. бр. 4/07 од 30. марта 2007. године, прихватајући у целини образложење решења првостепеног суда.

Подносилац уставне жалбе је дописом од 16. октобра 2007. године поднео молбу Републичком јавном тужилаштву за подизање захтева за заштиту законитости против оспорених решења судова, али је дописом од 18. децембра 2007. године обавештен да Републичко јавно тужилаштво није нашло основа за улагање овог ванредног правног лека.

4. Одредбом члана 32. став 1. Устава утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Одредбама Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05 и 49/07) прописано је: да овај законик утврђује правила са циљем да нико невин не буде осуђен, а да се учиниоцу кривичног дела изрекне кривична санкција под условима које предвиђа закон и на основу законито спроведеног поступка (члан 1. став 1.); да судови суде у границама своје стварне надлежности одређене законом (члан 23.); да првостепени судови, у већу састављеном од тројице судија, одлучују о жалбама против решења истражног судије и других решења кад је то одређено овим закоником, доносе одлуке у првом степену ван главног претреса, спроводе поступак и доносе пресуду по одредбама члана 534. ст. 2. до 6. овог законика и стављају предлоге у случајевима предвиђеним у овом закоником или у другом закону (члан 24. став 6.); да кад јавни тужилац нађе да нема основа да предузме гоњење за кривично дело за које се гони по службеној дужности или кад нађе да нема основа да предузме гоњење против неког од пријављених саучесника, дужан је да у року од 8 дана о томе обавести оштећеног и да га упуту да може сам предузети гоњење, да ће овако поступити и суд ако је донео решење о обустави поступка услед одустанка јавног тужиоца од гоњења, те да оштећени има право да предузме, односно настави гоњење у року од 8 дана од дана када је примио обавештење из става 1. овог члана (члан 61. ст. 1. и 2.); да оштећени као тужилац има иста права која има јавни тужилац, осим оних која припадају јавном тужиоцу као државном органу (члан 64. став 1.) и да ће решавајући о приговору против оптужнице, веће одлучити да нема места оптужби и да се кривични поступак обуставља ако се установи да дело које је предмет оптужбе није кривично дело (члан 274. став 1. тачка 1)).

5. Оцењујући наводе и разлоге из уставне жалбе са становишта одредбе члана 32. став 1. Устава, Уставни суд је утврдио да оспореним решењима није повређено уставно право подносиоца уставне жалбе гарантовано овом одредбом.

Наиме, Уставом зајемченим правом на правично суђење се гарантује да ће поступак бити вођен и окончан у разумном року од стране надлежног, независног и непристрасног суда, образованог на основу закона. По оцени Уставног суда, право на правично суђење се у кривичном поступку првенствено гарантује окривљеном, јер се о његовим правима и оптужбама против њега у том поступку и одлучује. Из законских одредаба којима се уређује кривични поступак, произлази да је циљ вођења кривичног поступка да се утврди постојање кривичног дела и кривичне одговорности окривљеног, односно да се у односу на окривљеног расправи и одлучи о основаности сумње која је била разлог за покретање кривичног поступка, као и оптужбама против њега, како би се обезбедило да нико невин не буде осуђен. У том смислу је и Закоником о кривичном

поступку, поред осталог, предвиђено да суд може одлучити да нема места оптужби и решењем обуставити кривични поступак из материјалних разлога, наведених у одредбама члана 274. Законика.

Имајући у виду да оптужницу у кривичном поступку може подићи и оштећени као тужилац, који у том случају у поступку има иста права као јавни тужилац, осим оних која припадају јавном тужиоцу као државном органу, Суд је оценио да се нека од права гарантованих одредбом члана 32. став 1. Устава могу односити и на супсидијарног тужиоца, као странку у поступку.

У конкретном случају, до наводне повреде права на правично суђење дошло је у кривичном поступку у којем је подносилац уставне жалбе имао положај оштећеног као тужиоца. Према наводима подносиоца уставне жалбе, у кривичном поступку је повређено његово право на непристрасан суд, јер „Општински суд у Кучеву због пристрасности не дозвољава да поступак против окривљене Пејић Раде уопште започне“.

Наведени став подносиоца уставне жалбе о поступању Општинског суда у Кучеву није поткрепљен доказима који би указивали на пристрасност судија који су учествовали у доношењу оспореног решења, било субјективне, било објективне природе. Оспорена решења донели су судови установљени на основу Устава и закона у границама своје надлежности, а субјективна непристрасност судија изабраних у складу са законом се претпоставља, док се не докаже да понашање одређеног судије, у конкретном судском предмету, или његова лична убеђења указују на постојање пристрасности. Одредбама члана 40. тач. 1) до 5) Законика о кривичном поступку утврђени су разлози за изузеће судије који објективно могу изазвати сумњу у пристрасност судије, независно од његовог понашања.

Подносилац уставне жалбе је у предмету Општинског суда у Кучеву К. 83/06 у коме је вођен кривични поступак по његовој оптужници против окривљене Раде Пејић, поднео захтев за изузеће поступајућег судије Љиљане Поповић, због постојања околности које изазивају сумњу у непристрасност судије, а на основу члана 40. тачка 6) Законика о кривичном поступку. У захтеву је указано на понашање судије у предмету К. 72/04, у коме је подносилац уставне жалбе оглашен кривим за кривична дела означена у приватној кривичној тужби Раде Пејић. Председник Општинског суда у Кучеву је одбио захтев за изузеће судије, уз образложење да подносиоцу нису ускраћена процесна права у поступку К. 72/04, као и да не постоје околности које изазивају сумњу у непристрасност поступајућег судије.

По оцени Уставног суда, сама чињеница да је у кривичном предмету Општинског суда у Кучеву К. 83/06, који је вођен по оптужници подносиоца уставне жалбе, поступао исти судија који је подносиоца уставне жалбе огласио кривим у предмету тог суда К. 72/04 није, међутим, довољна да се аутоматски закључи како је реч о кршењу права на непристрасан суд зајемченог чланом 32. став 1. Устава, јер ни у захтеву за изузеће, нити у уставној жалби нису наведени докази који би несумњиво указивали на пристрасност судије у предмету Општинског суда у Кучеву К. 83/06. Поред тога, Суд је имао у виду да је оспорено решење Општинског суда у Кучеву Кб. бр. 4/07 од 30. марта 2007. године донело веће у чијем саставу није било судије тог суда Љиљане Поповић чије је изузеће тражено, а да је друго решење које се оспорава уставном жалбом донело веће Округног суда у Пожаревцу. Подносилац уставне жалбе није оспоравао пристрасност судија који су учествовали у доношењу оспорених решења.

Уставни суд је оценио да то што је конкретни кривични поступак обустављен не представља доказ пристрасности судија који су поступали, већ да су доношењем оспорених решења судови поступали у оквиру надлежности утврђених Уставом и законом.

Такође, подносиоцу уставне жалбе је било омогућено подизање оптужнице и изјављивање редовног правног лека. Зато је Уставни суд оценио да је кривични поступак који је претходио уставносудском поступку, био вођен на начин којим је подносиоцу уставне жалбе било обезбеђено право на правично суђење.

6. Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да, на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу треба одбити као неосновану.

Сагласно одредби члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео Одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-8/2008 од 25. децембра 2008. године

Уставне жалбе из области грађанског права

Повреда права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава Републике Србије

- **усвајање уставне жалбе, утврђивање права на накнаду штете на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду и налагање надлежним судовима да поступак окончају у најкраћем року (парнични поступак)**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Усваја се уставна жалба Љубисава Луковића и утврђује да је у поступку који се пред Трећим општинским судом у Београду води под бројем П.198/08 повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року, зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије.

2. Утврђује се право подносиоца уставне жалбе на накнаду штете, коју може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду.

3. Налаже се надлежним судовима да предузму све неопходне мере, како би се парнични поступак по тужби подносиоца уставне жалбе окончао у најкраћем могућем року.

О б р а з л о ж е њ е

1. Љубисав Луковић из Београда поднео је Уставном суду 12. маја 2008. године благовремену и дозвољену уставну жалбу због повреде права на суђење у разумном року, зајемченог чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, и то у парничном поступку који се од 1994. године води пред Трећим општинским судом у Београду и Окружним судом у Београду. У уставној жалби се наводи да је у

саобраћајној несрећи до које је дошло кривицом возача Саобраћајног предузећа „Ласта“ из Београда, чијим је аутобусом путовао, подносилац уставне жалбе задобио тешке и по живот опасне телесне повреде, да му је ампутирана десна потколеница, да му је преостало само 30% радне способности, да је претрпео велике физичке и психичке болове и да „више од четрнаест година на релацији Трећи општински суд у Београду – Окружни суд у Београду траје парница у којој треба да му се досуди накнада за осакаћење, болове и патње које су му разориле живот“. Подносилац уставне жалбе сматра да се ничим не може оправдати да ова парница траје већ скоро деценију и по, па предлаже да се његова уставна жалба усвоји.

2. Уставни суд је 29. маја 2008. године, у складу са одредбама члана 31. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и члана 72. став 3. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), захтевао од Трећег општинског суда у Београду достављање на увид списка предмета П. бр. 241/06, као и одговора на уставну жалбу. Списи предмета и одговор на уставну жалбу у коме се хронолошки излаже досадашње поступање судова у овом парничном предмету (који се сада води под бројем П. 198/08), достављени су 5. јуна 2008. године. У одговору се суштински не оспорава ниједан навод подносиоца уставне жалбе.

3. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Према одредби члана 82. став 2. Закона о Уставном суду, уставна жалба се може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року.

Одредбом члана 32. став 1. Устава свакоме је зајемчено да има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

4. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у списе предмета Трећег општинског суда у Београду П. бр. 241/06 (нови П. Бр. 198/08) и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за доношење одлуке у овом уставносудском спору:

Подносилац уставне жалбе, који је рођен 1950. године, поднео је 12. јула 1994. године тужбу против тужених Саобраћајног предузећа „Ласта“ из Београда и ЗОИЛ „Дунав“ из Београда, ради накнаде нематеријалне и материјалне штете која је проистекла из саобраћајне несреће од 3. јула 1993. године, када се аутобус СП „Ласта“, у ком је тужилац био путник, преврнуо на аутопуту у тренутку док су се возачи мењали током вожње. У наведеној несрећи, тужилац је претрпео тешке и по живот опасне телесне повреде у виду трауматске ампутације десне потколенице и бројне посекотине са заосталим ожиљцима у пределу десне руке, браде, уста и чела. Постао је тежак инвалид у 43. години живота, са умањењем опште животне активности од 70% и потпуним губитком радне способности за обављање своје професионалне делатности – ролетнара, као и других послова везаних за стајање, ходање и слично. Тужилац је поднеском од 15. априла 1997. године повукао тужбу у односу на Компанију „Дунав

осигурање“ Београд, као осигуравача превозника од одговорности за штете причињене трећим лицима у саобраћају, а због истакнутог приговора исцрпљености суме осигурања у погледу дотадашњих исплата из овог штетног догађаја.

Трећи општински суд у Београду донео је 26. септембра 1997. године делимичну пресуду П. бр. 2381/94-96, којом се обавезује тужени СП „Ласта“ да плати тужиоцу одређене новчане износе на име нематеријалне штете, док је одлука о преосталом делу тужбеног захтева који се односи на накнаду материјалне штете и на трошкове поступка остављена за каснији ток поступка. Наведена делимична пресуда је укинута решењем Окружног суда у Београду Гж. 2931/98 од 15. априла 1998. године и предмет је враћен Трећем општинском суду на поновно суђење. Трећи општински суд у Београду је делимичном пресудом П. бр. 1414/98 од 26. фебруара 1999. године поново обавезао туженог СП „Ласта“ да тужиоцу плати одређене новчане износе на име нематеријалне штете. Окружни суд у Београду је потом донео решење Гж. бр. 8883/99 од 28. фебруара 2000. године, којим је укинута и наведена – друга делимична пресуда Трећег општинског суда у Београду и предмет враћен на поновно суђење. Трећи општински суд у Београду, у измењеном саставу већа, донео је 19. маја 2004. године пресуду П-1414/98-00-02-04, којом је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени СП „Ласта“ да тужиоцу исплати одређене новчане износе на име накнаде укупне штете, по свим видовима (изгубљена зарада, капитализирани износ будуће месечне ренте, претрпљени физички болови, страх, претрпљени душевни болови због наружености и због умањења опште животне активности), као и да му накнади парничне трошкове. Окружни суд у Београду донео је решење Гж. 6904/05 од 7. децембра 2005. године којим се укида и наведена – трећа пресуда и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење. Трећи општински суд у Београду, у већу којим је председавао нови председник већа, донео је пресуду П. бр. 241/06 од 6. јула 2006. године, којом се делимично усваја тужбени захтев тужиоца и обавезује тужени СП „Ласта“ да тужиоцу на име накнаде укупне штете исплати одређене новчане износе, при чему је у највећем делу поновљена претходна пресуда, осим што су умањени износи досуђене накнаде тужиоцу за физичке болове, страх и наруженост. Окружни суд у Београду је, након тога, донео решење Гж. бр. 6053/07 од 30. новембра 2007. године, којим се укида и наведена – четврта пресуда и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење, пред којим је рочиште за главну расправу првобитно заказано за 2. јун 2008. године, а затим одложено за 18. новембар 2008. године.

5. Оцењујући период у односу на који је Уставни суд надлежан да испитује повреду права на суђење у разумном року, Суд је утврдио да је период оцене разумности дужине трајања овог судског поступка који спада у надлежност Уставног суда почео 8. новембра 2006. године, када је ступио на снагу Устав Републике Србије, којим се установљава уставна жалба као правно средство за заштиту повређених или угрожених људских права и слобода и свакоме јемчи право на јавно расправљање и одлучивање о његовим правима и обавезама у разумном року. Међутим, имајући у виду да је предметни парнични поступак и даље у фази првостепеног поступања и одлучивања, Уставни суд је оценио да се ради утврђивања оправданости дужине трајања поступка мора узети у обзир и стање предмета на дан 8. новембра 2006. године, до када је предмет био нерешен већ преко 12 година, тако да је за оцену евентуалног постојања повреде права подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року релевантан цео протекли период, од дана подношења тужбе суду 12. јула 1994. године, па до данас.

Нема сумње да је разумна дужина трајања судског поступка релативна категорија, која зависи од низа чинилаца и мора се проценити у сваком појединачном случају, према његовим специфичним околностима. Сложеност чињеничних и правних

питања у конкретном предмету, понашање подносиоца уставне жалбе као странке у поступку, понашање надлежних органа власти – судова који воде поступак и природа захтева, односно значај повређеног права за подносиоца, основни су чиниоци који утичу и на оцену дужине судског поступка и одређују да ли је тај поступак окончан у оквиру разумног рока или не.

Испитујући наведене критеријуме за утврђивање повреде права на суђење у разумном року у конкретном случају, Уставни суд је, из приложене документације, закључио да у овом предмету није било изузетно сложених правних и чињеничних питања која би захтевала нарочито обиман и дуготрајан доказни поступак. Право тужиоца на накнаду претрпљене материјалне и нематеријалне штете, као путника у аутобусу који се преврнуо, не доводи се у питање у парничном поступку, што значи да је неспоран основ тужбеног захтева, као и пасивна легитимација туженог, односно његова обавеза да као власник опасне ствари – аутобуса и као послодавац непосредних штетника, дакле и по објективној одговорности и по основу одговорности за другог, надокнади штету тужиоцу. Једино што је у овој парници требало утврдити је висина штете коју је тужилац претрпео и коју ће, с обзиром на трајне последице причињене штете трпети и у будућности.

Уставни суд оцењује да подносилац уставне жалбе није допринео досадашњој дужини трајања судског поступка, тим пре што је повукао првобитно поднету тужбу у односу на осигуравајуће друштво „Дунав“, како би избегао потенцијално сложено вештачење исцрпљености суме осигурања, ревалоризацијом исплата извршених оштећеним лицима у периоду хиперинфлације. Такође, несумњиво је да за подносиоца предметни захтев за накнаду штете има изузетан, управо егзистенцијални значај. Тужилац је сада особа са већ навршених 58 година, постао је још пре 15 година, без своје кривице, тежак инвалид и радно неспособан, његова је супруга у истом штетном догађају такође остала без ноге и умањено животно способна, те је са правом очекивао адекватну и релативно брзу новчану компензацију за претрпљени досадашњи и будући губитак зараде и других прихода, као и за све претрпљене видове нематеријалне штете, која је очигледно велика.

6. Оцењујући до сада спроведени поступак у предметној грађанскоправној ствари, уважавајући при томе праксу и критеријуме међународних институција за заштиту људских права, Уставни суд је утврдио да је подносиоцу уставне жалбе повређено право на суђење у разумном року.

Основни разлог који је довео до повреде зајемченог права је неделотворно поступање и првостепеног и другостепеног суда, који нису предузимали све законом предвиђене процесне мере да се овај поступак ефикасно оконча и да се о праву подносиоца одлучи без непотребног одуговлачења. Ставови другостепеног суда у решењима којима су укидане првостепене пресуде нису увек били до краја децидни и прецизни, нити је суд првог степена у поновљеним поступцима извршавао добијене налоге и упутства вишег суда о начину на који се мора утврдити висина тужиоцеве претрпљене штете, што је довело до четири укидања првостепених пресуда. При томе, чињенице да тужилац потражује исплату будуће изгубљене зараде – месечне ренте у једнократном, капитализираном износу, да му је осигуравач туженог исплатио одређене износе накнаде за поједине видове штете у вансудском поступку средином децембра 1993. године у жеку хиперинфлације, те да му је тужени током парнице исплатио извесне новчане износе као аконтацију будуће, коначно утврђене штете од стране суда, по оцени Уставног суда, не могу бити оправдање за овако дуго трајање поступка утврђивања висине штете, од чак преко 14 година, јер је и по овим питањима окружни суд дао општинском суду одређене налоге како треба да поступа, а које првостепени суд није испунио. Оправдање за одуговлачење поступка не може бити ни околност да је

до сада у овом парничном предмету у првом степену промењено троје судија – председника већа. Уставни суд наглашава да је у свакој правој држави од изузетне важности организација судског система на начин да се омогући доношење судских одлука без одлагања, како се не би угрозила делотворност заштите Уставом гарантованих права и слобода, те како би се повратило и одржало поверење грађана у судове.

На основу изложеног, Уставни суд је становишта да је подносиоцу уставне жалбе ускраћено право зајемчено чланом 32. став 1. Устава, да се о његовом праву на накнаду штете у парничном поступку који се пред Трећим општинским судом у Београду сада води под бројем П.198/08, одлучи у разумном року, јер се овај парнични поступак, покренут још у јулу 1994. године и даље налази у фази првостепеног расправљања.

7. На основу члана 89. ст. 1. и 2. Закона о Уставном суду, Уставни суд је одлучио да се правично задовољење подносиоца уставне жалбе због констатоване повреде права у овом случају, оствари утврђењем права на накнаду нематеријалне штете, на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду, као и да се наложи надлежним судовима да предузму све неопходне мере, како би се парнични поступак по тужби подносиоца уставне жалбе окончао у најкраћем могућем року.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, одлучио као у изреци.

8. Уставни суд је, сагласно одредби члана 49. став 2. Закона о Уставном суду, одлучио да се ова Одлука објави у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Одлука Уставног суда број

(„Службени гласник РС“, број 3/09)

Уж-536/2008 од 11. децембра 2008. године

Повреда права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава

**– усвајање уставне жалбе, утврђивање права на накнаду
штете на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о
Уставном суду и објављивање Одлуке Уставног суда у
„Службеном гласнику Републике Србије“
(парнични поступак)**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Усваја се уставна жалба Мирослава Илића и утврђује да је у поступку П. 748/2004 који је вођен пред Општинским судом у Новом Саду повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава Републике Србије.

2. Утврђује се право подносиоца уставне жалбе на накнаду штете које може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду.

3. Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Образложење

1. Мирослав Илић из Сремске Каменице је поднео Уставном суду дозвољену и благовремену уставну жалбу због повреде права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. и права на имовину из члана 58. став 1. Устава Републике Србије, у поступку који се вођен пред Општинским судом у Новом Саду П. 748/2004 (првобитна ознака предмета П. 9077/93).

Подносилац уставне жалбе наводи да је 18. априла 1991. године Општинском суду у Новом Саду поднео тужбу за накнаду штете против туженог, тада Друштвеног предузећа „Новотранс“ из Новог Сада, због оштећења машине за израду пластичних делова до кога је дошло кривицом туженог, а услед чега није могао да остварује приход. Поступак у овој правној ствари коначно је окончан пресудом Врховног суда Србије Рев. бр. 2217/06 од 28. новембра 2007. године. Сматра да судски поступак који је трајао шеснаест година представља „суђење ван оквира разумног рока“, чиме је повређено његово право зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава. Осим тога наводи да када је поступак напоскон завршен, и то на начин који је за њега био повољан, није био у могућности да наплати своје потраживање јер је против туженог марта 2006. године покренут стечајни поступак због трајне инсолвентности, те сматра да је због неоправдане дужине трајања парничног поступка повређено и његово право на мирно уживање имовине из члана 58. став 1. Устава.

2. Према одредбама члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

Одредбама Устава Републике Србије којима се јемче права на чију повреду подносилац уставне жалбе указује, утврђено је: да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљени суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и оптужбама против њега (члан 32. став 1.), као и да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (члан 58. став 1.).

3. Уставни суд је у спроведеном поступку, увидом у списе предмета Општинског суда у Новом Саду П. 748/2004, решење Трговинског суда у Новом Саду Ст. 5/06 од 13. и 17. марта 2006. године о покретању стечајног поступка над дужником АД „Новотранс“ из Новог Сада и пријаву потраживања подносиоца уставне жалбе поднету Трговинском суду у Новом Саду у предмету Ст. 5/06, утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Подносилац уставне жалбе је 18. априла 1991. године Општинском суду у Новом Саду поднео тужбу против туженог АД „Новотранс“ из Новог Сада, ради накнаде штете која је за њега настала оштећењем машине за израду пластичних делова, а до кога је дошло кривицом туженог, услед чега машину није могао да користи у својој редовној делатности и тиме остварује приходе. Предмет је вођен под бројем П. 9077/93.

Како се у одговору на тужбу тужени противио тужбеном захтеву и истакао да између истих странака, пред истим судом већ тече поступак у предмету П. 8741/91 ради накнаде штете настале оштећењем предметне машине кривицом туженог,

суд је 24. фебруара 1994. године донео, на предлог туженог, решење П. 9077/93 о прекиду поступка до правоснажног окончања поступка П. 8741/91, налазећи да се у том предмету решава о претходном питању које је од значаја за решење предмета овог спора.

У предмету П. 8741/91, који је правоснажно окончан 6. септембра 1993. године, Општински суд у Новом Саду је усвојио тужбени захтев подносиоца уставне жалбе за накнаду стварне штете због оштећења машине. Утврђено је: да је тужилац, овде подносилац уставне жалбе, власник машине за израду предмета од пластике коју је увезао из Немачке и за њен превоз од царине ангажовао туженог; да је приликом превоза машине, због непрописног смештаја машине на возило којим је превожена, од стране радника туженог, дошло до њеног испадања и оштећења; да је оштећење машине, до кога је дошло кривицом туженог 75% и да нема економске оправданости за њену поправку; да се машина од дана оштећења налази у дворишту туженог.

У наставку прекинутог поступка П. 9077/93 подносилац уставне жалбе је 16. децембра 1994. године преиначио свој тужбени захтев у погледу висине и суд је, након спроведеног поступка 7. фебруара 1995. године донео пресуду којом је преиначени тужбени захтев усвојио. У току поступка тужени није оспоравао да је до оштећења машине дошло кривицом његовог радника, али је оспоравао да подносиоцу уставне жалбе припада накнада траженог износа на име изгубљене добити, истичући да је он био у обавези да све учини како би се штета умањила, односно да поправи машину или узме у закуп другу. Како је међу странкама била спорна само висина штете, суд је извео доказ вештачењем вештака финансијске струке, чији налаз и мишљење је у потпуности прихватио, дајући разлоге за овакав свој став.

Окружни суд у Новом Саду је пресудом Гж. 1333/95 од 30. децембра 1996. године одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

Међутим, Врховни суд Србије је 28. јануара 1998. године донео решење Рев. 4466/97 и Гзз. 105/97, којим је усвојио ревизију туженог и захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца и укинуо првостепену и другостепену пресуду. Разлоге за ову одлуку Врховни суд Србије налази у погрешној примени материјалног права због које је чињенично стање непотпуно утврђено. Врховни суд наводи да према одредбама Закона о облигационим односима поверилац има право на накнаду оне измакле добити коју би према редовном току ствари или према посебним околностима случаја, а нарочито према већ предузетим мерама и припремама остварио, с тим да је имао и намеру да оствари такав добитак. Налази да „судови уопште нису ценили понашање тужиоца у погледу смањења штете и да ли је тужилац могао и био дужан да предузме одређене разумне мере које би бар спречиле повећање штете, набавком друге одговарајуће машине коју би користио и тиме смањио губитак“.

У поновљеном поступку који се пред Општинским судом у Новом Саду водио под бројем П. 2616/98, суд је 17. јануара 2003. године донео пресуду којом се тужбени захтев подносиоца уставне жалбе усваја делимично. Наиме, суд је у току поступка увидом у писмене доказе, саслушањем сведока, саслушањем странака и вештачењем утврдио да се подносилац уставне жалбе одмах по настанку штетног догађаја, а пре покретања судских поступака писмено обратио туженом са захтевом за накнаду штете, наводећи колико га је машина укупно коштала са свим пратећим трошковима и тражећи од тужиоца да његови органи донесу одлуку о ангажовању своје стручне службе која ће извршити процену и висину настале штете и што хитније је надокнадити, саглашавајући се да му се исплати или целокупан тражени износ одмах или да му се набави иста таква машина, или да се постојећа, ако је то могуће, поправи и доведе у исправно стање у коме је била. Не прихватајући овај захтев, тужени је понудио да му на име оштећења машине призна и исплати износ у висини од око 25% износа који

је оштећени тражио и још 40% од признатог износа на име обештећења ради поправке машине, што подносилац уставне жалбе није прихватио, па је поднео тужбу суду ради накнаде штете. Из овога, као и осталих изведених доказа, суд је нашао да је подносилац уставне жалбе обраћањем туженом пре покретања судског спора, на начин како је то учинио, предузео све потребне радње да би се спречило повећање штете у смислу изгубљене добити, као и да је имао право да одбије понуду туженог с обзиром на понуђени износ за који није могао да купи другу машину, нити да ову поправи, јер он није одговарао стварној штети, што се потврђује и правоснажном пресудом тог суда П. 8741/91 у којој му је на име накнаде стварне штете досуђен далеко већи износ од износа који му је нудио тужени. Прихватајући налаз и мишљење вештака финансијске струке, суд је тужбени захтев усвојио делимично, у погледу висине измакле добити.

Окружни суд у Новом Саду је решењем Гж. 1826/2003 од 23. јануара 2004. године, поступајући по жалбама тужиоца и туженог укинуо првостепену пресуду и предмет вратио на поновно суђење. Разлоге за овакву одлуку другостепени суд налази у томе да није поступљено по упутствима Врховног суда Србије из решења Рев. 4466/97 и Гзз. 105/97.

У наредном поновљеном поступку који се водио под бројем П. 748/2004, у коме су поново изведени докази саслушањем сведока, саслушањем странака, саслушањем вештака и увидом у писмене исправе, Општински суд у Новом Саду је 11. марта 2005. године донео пресуду којом је тужбени захтев подносиоца уставне жалбе делимично усвојен. Наведена одлука суда разликује се од претходно донете првостепене пресуде П. 2616/98 од 17. јануара 2003. године утолико што је досуђена висина накнаде штете по основу измакле добити мања за 188.750 динара и износи 2.138.107,20 динара уместо претходно досуђених 2.326.857,10 динара.

На ову одлуку жалбу су поднели и тужени и тужилац. Окружни суд у Новом Саду је пресудом Гж. 2878/05 од 31. маја 2006. године одбио жалбу тужиоца – подносиоца уставне жалбе, а жалбу туженог усвојио и преиначио првостепену пресуду одбивши у целини тужбени захтев за накнаду штете због измакле добити.

На овакву пресуду подносилац уставне жалбе поднео је ревизију и у ревизијском поступку Врховни суд Србије је 28. новембра 2007. године донео пресуду Рев. 2217/06 којом је ревизија тужиоца усвојена и пресуда Окружног суда у Новом Саду Гж. 2878/05 преиначена, тако што је одбијена жалба туженог и потврђена пресуда Општинског суда у Новом Саду П. 748/04 од 11. марта 2005. године.

Међутим, Трговински суд у Новом Саду је 13. и 17. марта 2006. године донео решење Ст. 5/06 којим је покренут стечајни поступак над дужником АД „Новотранс“ из Новог Сада из разлога трајне инсолвентности стечајног дужника. У образложењу овог решења надлежни суд наводи да је утврђено да је рачун стечајног дужника непрестано у блокади од септембра 2005. године и да се износ блокаде константно увећава, да се већ дужи период не одвија процес рада, да запослени не примају зараду и да повериоци не могу да наплате своја доспела потраживања. Овим решењем повериоци су позвани да пријаве своја потраживања. Подносилац уставне жалбе је по добијању пресуде Врховног суда Србије Рев. 2217/06 од 28. новембра 2007. године, поднео своју пријаву потраживања 23. јануара 2008. године.

4. Оцењујући наводе и разлоге из уставне жалбе са становишта Уставом зајемчених права на суђење у разумном року и права на имовину, на чију се повреду подносилац уставне жалбе позива, а полазећи од утврђених чињеница и околности које се односе на оспорени судски поступак, Уставни суд је утврдио да је парнични поступак покренут 18. априла 1991. године подношењем тужбе за накнаду штете Општинском суду у Новом Саду, коју је поднео подносилац уставне жалбе, а да је окончан доношењем пресуде Врховног суда Србије Рев. 2217/06 од 28. новембра 2007.

године. Уставни суд је такође утврдио да је парнични поступак окончан у корист подносиоца уставне жалбе, али да он неће моћи да наплати своје потраживање у редовном поступку, јер је над туженим марта 2006. године покренут стечајни поступак.

Са друге стране, оцењујући период у односу на који је Уставни суд надлежан да испитује повреду права на суђење у разумном року, Суд је утврдио да је период у коме се грађанима Србије јемче права и слободе утврђене Уставом и обезбеђује уставносудска заштита у поступку по уставној жалби почео да тече 8. новембра 2006. године, даном ступања на снагу Устава Републике Србије. Међутим, како је оспорени судски поступак трајао и окончан је после ступања на снагу Устава Републике Србије, а полазећи од тога да судски поступак по својој природи представља јединствену целину која започиње покретањем поступка, а завршава се доношењем одлуке којом је поступак трајно окончан, Уставни суд је стао на становиште да су, у конкретном случају, испуњени услови да се приликом оцене разумног рока узме у обзир целокупан период трајања оспореног судског поступка.

Када је реч о дужини оспореног судског поступка, Уставни суд је утврдио да је поступак у односу на подносиоца трајао шеснаест година седам месеци и десет дана. Спор је вођен по тужби подносиоца уставне жалбе ради накнаде штете за измаклу добит.

Наведено трајање поступка само по себи указује да поступак није окончан у оквиру разумног рока. Међутим, полазећи од тога да је појам разумног трајања судског поступка релативна категорија која зависи од низа чинилаца, а пре свега од сложености правних питања и чињеничног стања у конкретном спору, понашања странака у току поступка, значаја повређеног права за подносиоца уставне жалбе и понашања судова који су водили поступак, Уставни суд је испитивао да ли су и у којој мери наведени критеријуми утицали на дуго трајање поступка. У том смислу, Суд је утврдио да у току читавог поступка није било спорно да је тужени крив за оштећење ствари подносиоца уставне жалбе и да је оштећена ствар била намењена обављању регистроване делатности подносиоца уставне жалбе, те да он због оштећења није могао да је користи ради стицања прихода. Увидом у списе оспореног предмета, као и образложењем одлука виших судова који су преиспитивали првостепену одлуку, Уставни суд је утврдио да је једино спорно питање била висина измакле добити коју је подносилац уставне жалбе претрпео кривицом туженог, а не сам основ тужбеног захтева, и то са становишта у којој мери је подносилац уставне жалбе као оштећени предузео радње да се штета у виду измакле добити смањи. Ово спорно питање било је разлог да виши судови два пута укидају и једном преиначују првостепену пресуду, да би ревизијском пресудом Врховног суда Србије донетом 28. новембра 2007. године подносиоцу уставне жалбе било признато право које му је утврђено још у пресуди Општинског суда у Новом Саду П. 9077/98 од 7. фебруара 1995. године, а у висини утврђеној пресудом истог суда П. 748/2004 од 11. марта 2005. године. Такође, Уставни суд је на основу увида у списе предмета оценио да подносилац уставне жалбе као тужилац у овом поступку својим понашањем ни на који начин није допринео дужини трајања поступка, а да ни понашање туженог није битно утицало на ток поступка. Имајући у виду предмет спора, Суд је оценио да повређена права имају посебан значај за подносиоца уставне жалбе који кривицом туженог није био у могућности да оштећену ствар користи ради стицања редовних прихода.

Испитујући поступање судова у овој правној ствари, Суд је оценио да је понашање судова који су водили оспорени поступак, а пре свега судова који су одлучивали по поднетим правним лековима, искључиво довело до његовог неоправдано и неразумно дугог трајања. Ово тим пре што је поступак за накнаду стварне штете, због оштећења ствари, који је међу истим странкама вођен пред истим

Општинским и Окружним судом у Новом Саду, правоснажно окончан у року од две године, као и да је прва првостепена пресуда донета у року од једне године и шест месеци од наставка прекинутог поступка. Међутим, до одлуке по жалби на ову пресуду протекло је готово пуне две године, до одлуке по ванредним правним лековима још преко годину дана, а након што је по одлуци о ванредним правним лековима предмет враћен на поновно суђење, доношење сваке следеће одлуке трајало је све дуже.

На основу свега изнетог, Уставни суд је оценио да је у поступку који је вођен пред Општинским судом у Новом Саду П. 748/2004 подносиоцу уставне жалбе повређено право на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава.

С обзиром на чињеницу да је над туженим марта 2006. године покренут стечајни поступак због његове трајне инсолвентности, Уставни суд је утврдио да подносилац уставне жалбе своје потраживање неће моћи да наплати редовним путем. Међутим, како из навода уставне жалбе произлази да је стечајни поступак још увек у току, то је указивање подносиоца на повреду права на имовину преурањено пошто од правоснажног окончања овог поступка зависи да ли ће и у ком износу подносилац уставне жалбе, као стечајни поверилац моћи да наплати своје потраживање.

5. Приликом одлучивања о начину уклањања штетних последица насталих услед утврђених повреда Уставом зајемчених права, Уставни суд је, полазећи од тога да је оспорени поступак окончан, оценио да накнада штете у складу са одредбама члана 90. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и објављивање одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“ представљају примерен начин отклањања штетних последица у конкретном случају.

6. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, у складу са одредбама члана 89. ст. 1. и 2. Закона о Уставном суду, усвојио уставну жалбу и уредио начин уклањања штетних последица повреде Уставом зајемчених права.

Сагласно одредби члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-193/2008 од 25. децембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 17/09)

**Није повређено право подносиоца уставне жалбе
на правично суђење из члана 32. став 1. Устава
(парнични поступак)
– одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Живадина Чолића изјављена против пресуде Општинског суда у Брусу П. бр. 26/2007 од 12. октобра 2007. године, пресуде Окружног суда у Крушевцу Гж. бр. 2265/07 од 26. децембра 2007. године и пресуде Врховног суда Србије Рев. 766/08 од 20. марта 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду је поднета благовремена и дозвољена уставна жалба Живадина Чолића из Београда изјављена против пресуде Општинског суда у Брусу П. бр. 26/2007 од 12. октобра 2007. године, пресуде Окружног суда у Крушевцу Гж. бр. 2265/07 од 26. децембра 2007. године и пресуде Врховног суда Србије Рев. 766/08 од 20. марта 2008.

Подносилац уставне жалбе наводи да му је доношењем оспорених пресуда повређено право из члана 32. Устава Републике Србије због брзине решавања предмета пред Окружним судом у Крушевцу и Врховним судом Србије. Осим тога, сматра да су Општински суд, Окружни суд и Врховни суд Србије приликом доношења оспорених пресуда погрешно применили одредбе Закона о облигационим односима, из разлога што се у образложењу пресуда нису изјашњавали о ништавости уговора о поклону. На тај начин је, по мишљењу подносиоца уставне жалбе, учињена битна повреда одредбе члана 361. став 1. тачка 12) Закона о парничном поступку.

2. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева подносиоца уставне жалбе, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је, у спроведеном поступку, извршио увид у пресуду Општинског суда у Брусу П. бр. 26/2007 од 12. октобра 2007. године, пресуду Окружног суда у Крушевцу Гж. 2265/07 од 26. децембра 2007. године и пресуду Врховног суда Србије Рев. 766/08 од 20. марта 2008. године и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у конкретном случају, и то:

Оспореном пресудом Општинског суда у Брусу П. бр. 26/2007 од 12. октобра 2007. године усвојен је тужбени захтев тужилаца Ивана Чолића из Ниша и Оливере Аврамовић из Београда, тако што је утврђено да су они власници једнособног стана у Брусу, у насељу „Селиште“, на другом спрату стамбене зграде бр. 13ц, што је тужени, овде подносилац уставне жалбе, обавезан да им призна и стан им преда у државину, испражњен од лица и ствари, а одбијен је као неоснован противтужбени захтев туженог – противтужиоца за утврђене ништавости уговора о поклону истог стана, закљученог 18. марта 1993. године између сада пок. Милијане Чолић из Бруса као поклонодавца сада и пок. Миладина Чолића из Бруса као поклонопримца (ст. 1. и 2. изреке пресуде). Суд је овакву одлуку донео из разлога што је у спроведеном поступку утврдио да уговор о доживотном издржавању по коме подносилац уставне жалбе користи спорни стан иза смрти пок. Милијане Чолић не производи правно дејство, јер је прималац издржавања већ раније располагао станом уговором о поклону који је пуноважно закључила са поклонопримцем сада пок. Миладином Чолићем, чији су наследници тужиоци, због чега је дужан да се исели из стана који користи без правног основа.

Оспореном пресудом Окружног суда у Крушевцу, Гж. бр. 2265/07 од 26. децембра 2007. године потврђена је пресуда Општинског суда у Брусу П. бр. 26/2007 од 12. октобра 2007. године у ст. 1. и 2. изреке, а жалба туженог – против тужиоца одбијена је као неоснована. У образложењу пресуде наведено је да првостепеном пресудом нису повређене одредбе члана 361. став 2. тач. 1), 2), 5), 7) и 9), а посебно одредба тачке 12) овог члана Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) на коју се указује у жалби туженог, јер је изрека пресуде јасна и разумљива, не противречи сама себи и садржи разлоге о битним чињеницама, који су јасни и не противрече доказима у

списима. Тај суд је, такође, оценио да је првостепени суд правилно применио материјално право када је закључио да је уговор о поклону који је Милијана Чолић закључила са својим сином Миладином Чолићем на снази и да производи правно дејство, јер у време закључења није био противан законским прописима, добрим обичајима и разлозима морала, тако да нема разлога за његов поништај.

Оспореном пресудом Врховног суда Србије Рев. 766/08 од 20. марта 2008. године одбијена је као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Окружног суда у Крушевцу Гж. бр. 2265/07 од 26. децембра 2007. године. У образложењу пресуде, Врховни суд је навео да у проведеном поступку није било битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9), нити битне повреде из члана 361. став 2. тачка 12) Закона о парничном поступку, јер су разлози о одлучним чињеницама јасни и без противречности, у складу са изведеним доказима, па пресуда нема недостатка због којих би се могла преиспитивати. У нижестепеним пресудама је, по налажењу Врховног суда, правилно примењено материјално право када је утврђено да је покојна Милијана Чолић располагала спорним станом уговором о доживотном издржавању у тренутку када више није била власник стана.

4. Према члану 32. став 1. Устава, свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и оптужбама против њега.

Оцењујући разлоге и наводе изнете у уставној жалби са аспекта члана 32. став 1. Устава, Уставни суд је утврдио да су оспорене пресуде донели Уставом и законом установљени судови у границама своје надлежности и у правилно и законито спроведеном поступку. Подносиоцу уставне жалбе било је омогућено суделовање у поступку, праћење његовог тока, предузимање законом допуштених радњи и улагање правних лекова. Посматрајући поступак који је претходио уставносудском поступку као јединствену целину, Уставни суд је утврдио да је парнични поступак био вођен на начин којим је подносиоцу уставне жалбе било обезбеђено правично суђење.

У погледу тврдњи подносиоца уставне жалбе да му је право на правично суђење повређено због брзине којом су наведени судови поступали, Уставни суд налази да ови наводи не могу бити разлог за повреду права на правично суђење, зајемченог одредбом члана 32. став 1. Устава. Полазећи од тога да подносилац уставне жалбе није пружио било какве доказе о конкретној пристрасности судија који су донели оспорене пресуде, Уставни суд је оценио да су у парничном поступку који је претходио подношењу уставне жалбе судови поступали сагласно одредби члана 10. став 2. Закона о парничном поступку којом је прописано да је суд дужан да настоји да се поступак спроведе без одуговлачења и са што мање трошкова. При томе, треба имати у виду да у парничном предмету није било нарочито сложених питања чињеничне и правне природе која би захтевала дуже време за доношење одлука и правноснажно окончање поступка.

5. На основу изложеног, Уставни суд је оценио да пресудом Општинског суда у Брусу П. бр. 26/2007 од 12. октобра 2007. године, пресудом Окружног суда у Крушевцу Гж. бр. 2265/07 од 26. децембра 2007. године и пресудом Врховног суда Србије Рев. 766/08 од 20. марта 2008. године, подносиоцу уставне жалбе није повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, па је на основу одредбе члана 45. тачка 9) у вези са чланом 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба одбијена као неоснована.

Одлука Уставног суда број
Уж-741/2008 од 30. октобра 2008. године

**Није повређено право подносиоца уставне жалбе
на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, као ни слобода
мишљења и изражавања из члана 46. Устава
(парнични поступак)
– одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Слободана Лепића изјављена против пресуда Другог општинског суда у Београду П. бр. 5043/05 од 1. фебруара 2007. године и Окружног суда у Београду Гж. бр. 5329/07 од 12. јуна 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Слободан Лепић из Београда поднео је Уставном суду 30. јула 2008. године благовремену и дозвољену уставну жалбу изјављену против пресуда Другог општинског суда у Београду П. бр. 5043/05 од 1. фебруара 2007. године и Окружног суда у Београду Гж. бр. 5329/07 од 12. јуна 2008. године, истичући да су му оспореним пресудама повређена Уставом зајемчена права на правично суђење из члана 32. и на слободу мишљења и изражавања из члана 46. Устава Републике Србије. Предложио је да Уставни суд усвоји уставну жалбу и поништи наведене судске одлуке, те да утврди његово право на накнаду нематеријалне штете.

2. Сагласно члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у оспорене судске одлуке и другу документацију приложену уз уставну жалбу и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у овом уставносудском спору:

Дана 20. октобра 2000. године, у сали Архива Југославије у присуству више од 200 људи, одржана је ванредна седница Скупштине акционара предузећа „БИП“ а. д. Београд. Неколико пута узимајући реч за говорницом, а приликом личног обраћања Кулаш Милану као заменику генералног директора наведеног предузећа, подносилац уставне жалбе је, између осталог, рекао: „...не може Кулаш да замењује генералног директора, ни под разне. Виша школа – дописна, 30 година пљачкаш ’БИП’-а и хоћеш да управљаш ’БИП’-ом, не може господине. Не можеш. Дођи и кажи шта хоћеш. Да ли ти хоћеш да будеш генерални директор, кажи. Дођи и кажи!“

Кулаш Милан је 5. децембра 2000. године поднео против подносиоца уставне жалбе приватну кривичну тужбу Другом општинском суду у Београду, теретећи га за извршење кривичног дела клевете. Пресудом наведеног суда К. бр. 1438/00 од 22. марта 2005. године, подносилац је оглашен кривим због извршења

кривичног дела клевете из члана 92. став 3. у вези са ставом 1. тада важећег Кривичног закона Републике Србије, зато што је на јавном скупу „изнео неистине да је Кулаш Милан 30 година плачкаш ’БИП’-а, да је обезбедио два стана браћи, те да са вишом дописном школом не може да замењује генералног директора, ове неистине проносио међу запосленима а. д. ’БИП’ током октобра и новембра месеца 2000. године и тиме изазвао подозрење у колективу од 3.000 радника као и у пословним круговима са којима Кулаш Милан координира, понижење Кулаша, као и понижење и подозрење према његовој породици“. Подносиоцу уставне жалбе изречена је условна осуда, тако што је утврђена казна затвора од четири месеца и истовремено одређено да се ова казна неће извршити уколико подносилац у року од две године не учини ново кривично дело. Приватни тужилац је истом пресудом упућен да истакнути имовинскоправни захтев за накнаду нематеријалне штете оствари у парничном поступку.

Решењем Окружног суда у Београду Кж. Бр. 3351/05 од 27. децембра 2005. године уважене су жалбе окривљеног и његовог браниоца, укинута је наведена првостепена кривична пресуда Другог општинског суда у Београду и предмет враћен на поновно суђење.

Решењем Другог општинског суда у Београду, под новим бројем К. 401/06 од 28. фебруара 2006. године, против кога није било жалби, обустављен је кривични поступак против подносиоца уставне жалбе по приватној кривичној тужби Кулаш Милана, јер је ступањем на снагу новог Кривичног законика Републике Србије дана 1. јануара 2006. године, као блажег по учиниоца, наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења подносиоца за кривично дело клевете, због протеча рока од четири године од дана извршења назначених инкриминисаних радњи.

Подносилац уставне жалбе је 17. априла 2001. године упутио Окружном јавном тужилаштву у Београду писану представку – пријаву против Кулаш Милана, заведену под бројем Ктр. 862/01. У том поднеску се наводи: да је Кулаш Милан, као заменик генералног директора „БИП“-а, у периоду од 1990. до 2000. године злоупотребио свој службени положај и овлашћење у намери да себи и другима прибави противправну имовинску корист, тако што је фалсификовао службене исправе и финансијско стање у „БИП“-у прикривао и лажно приказивао то стање као позитивно, иако је оно било негативно, чиме је предузеће презадужено и доведено у тежак материјални положај; да је као председник скупштине „БИП“-а у септембру 1998. године потписао Статут који скупштина није усвојила и доставио га Привредном суду у Београду, на основу чега су незаконито извршене статусне промене предузећа; да је омогућио лицима у различитим стовариштима „БИП“-а да незаконито послују и присвоје имовину предузећа у милионским износима, а што је све знао и прикривао, итд. По налогу надлежног јавног тужиоца, а ради провере навода из ове представке – пријаве, овлашћена службена лица Министарства унутрашњих послова су у пословним просторијама „БИП“-а обавила разговор са Кулаш Миланом и тражила од њега писану изјаву, након чега је јавном тужиоцу достављен извештај о прикупљеним потребним обавештењима. Нашавши да из поступања пријављеног не проистиче основана сумња да је учинио било које кривично дело које се гони по службеној дужности, Окружно јавно тужилаштво у Београду је 9. новембра 2001. године службеном белешком решило предметну представку подносиоца, без покретања било каквог поступка.

Дана 6. јула 2005. године, Кулаш Милан је поднео Другом општинском суду у Београду парничну тужбу против подносиоца уставне жалбе (као туженог), ради накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа, тражећи да суд обавезе туженог да му, по наведеном основу, исплати износ од 200.000,00 динара и парничне трошкове.

У парничном поступку је извршен увид у кривични предмет Другог општинског суда у Београду К. бр. 401/06, прочитан је спис Окружног јавног тужилаштва у Београду Ктр. бр. 862/01, као и записник са ванредне седнице Скупштине акционара „БИП“ а. д. Београд одржане 20. октобра 2000. године, саслушани су сведоци Слободанка Јовановић, Драгица Митровић, Мирослав Јовановић и Бојана Јовановић, као и тужилац и тужени у својству парничних странка. Суд је одбио предлог туженог за допунско извођење доказа саслушањем сведока Саве Муњића, Слободана Доњића, Миће Јефтића и Олге Јовановић, као и предлог за прибављање дневног реда ванредне скупштине „БИП“-а од 16. јуна 1998. године и извештаја о пословању „БИП“-а за 2000. годину, налазећи да су овакви доказни предлози усмерени на одуговлачење поступка, те да предложени писани докази нису ни у каквој вези са предметом тужбеног захтева.

Општински суд је оценио као неоснован приговор подносиоца уставне жалбе да је тужиочево потраживање накнаде штете у парници застарело, с обзиром на то да је овакав одштетни захтев био постављен и у приватној кривичној тужби Кулаш Милана против подносиоца, те да је парнична тужба поднета у законском року након што је кривични суд упутио приватног тужиоца да истакнути имовинскоправни захтев оствари у парничном поступку.

На основу чињеница утврђених у парничном поступку, општински суд је утврдио да је подносилац уставне жалбе повредио част и углед тужиоца тако што је изнео неистините наводе „да је овај 30 година пљачкаш ’БИП’-а и да има вишу школу дописну“. Даље је закључио да неки други наводи подносиоца, конкретно да је тужилац „запослио 500 радника, обезбедио браћи два стана и да месечно троши 6.000,00 немачких марака за употребу аутомобила“ не повређују тужиочеву част и углед, а да наводи да је тужилац „лажно приказивао пословање предузећа и тиме га довео у тежак економски положај и да је омогућио представницима стоваришта незаконито пословање и противправно присвајање имовине“ нису изговорени на седници Скупштине акционара од 20. октобра 2000. године. Ценећи истовремено да је подносилац уставне жалбе својим речима повредио част и углед тужиоца на скупу на коме је присуствовало око 200 људи, али и то да је већина људи из колектива и тужиоцеве околине осудила подносиоцев наступ и да нису поверовали његовим наводима, Други општински суд у Београду је закључио да последице по част и углед тужиоца нису биле тешке. Због тога је оспореном пресудом П. бр. 5043/05 од 1. фебруара 2007. године делимично усвојио постављени тужбени захтев и обавезао подносиоца уставне жалбе да на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа исплати тужиоцу износ од 100.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате, као и да накнади тужиоцу парничне трошкове у износу од 33.700,00 динара. У делу тужбеног захтева, преко досуђеног износа од 100.000,00 динара, па до траженог износа од 200.000,00 динара, тужбени захтев је одбијен.

Одлучујући о жалби подносиоца уставне жалбе против наведене пресуде, Окружни суд у Београду је правноснажном пресудом Гж. бр. 5329/07 од 12. јуна 2008. године, која је такође оспорена уставном жалбом, делимично преиначио првостепену пресуду, тако што је исту потврдио у делу првог става изреке којим је подносилац обавезан да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом од 1. фебруара 2007. године па до исплате и у погледу одлуке о трошковима поступка. У преосталом делу првог става изреке, Окружни суд је првостепену пресуду преиначио, тако што је за разлику преко досуђеног износа, и то за износ од 50.000,00 динара тужбени захтев одбио као неоснован. При томе, другостепени суд је нашао да је чињенично стање у првостепеном поступку правилно и потпуно утврђено, али да је правична накнада

претрпљене нематеријалне штете за тужиоца превисоко одмерена, те да је износ накнаде од 50.000,00 динара примерена и довољна сатисфакција за повређену част и углед тужиоца.

4. За уставносудску оцену навода из уставне жалбе релевантне су следеће одредбе домаћег материјалног и процесног права:

Чланом 32. став 1. Устава утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега. У члану 46. Устава је утврђено да се јемчи слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје (став 1.) и да се слобода изражавања може законом ограничити, ако је то неопходно ради заштите права и угледа других, чувања ауторитета и непристрасности суда и заштите јавног здравља, морала демократског друштва и националне безбедности Републике Србије (став 2.). У члану 23. Устава утврђено је да је људско достојанство неприкосновено и да су сви дужни да га поштују и штите (став 1.), као и да свако има право на слободан развој личности, ако тиме не крши права других зајемчена Уставом (став 2.). Одредбама члана 18. Устава предвиђено је да се људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно примењују (став 1.); да се Уставом јемче, и као таква, непосредно се примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима, као и да се законом може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено или ако је то неопходно за остварење појединог права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права (став 2.); да се одредбе о људским и мањинским правима тумаче у корист унапређења вредности демократског друштва, сагласно важећим међународним стандардима људских и мањинских права, као и пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење (став 3.). Одредбама члана 20. Устава је утврђено: да људска и мањинска права зајемчена Уставом могу законом бити ограничена ако ограничење допушта Устав, у сврхе ради којих га Устав допушта, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и без задирања у суштину зајемченог права (став 1.); да су при ограничењу људских и мањинских права, сви државни органи, а нарочито судови, дужни да воде рачуна о суштини права које се ограничава, важности сврхе ограничења, односу ограничења са сврхом ограничења и о томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права (став 3.).

Законом о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени лист СРЈ“, бр. 31/93, 22/99, 23/99, 35/99 и 44/99) прописано је: да је онај ко другоме проузрокује штету дужан накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице (члан 154.); да је штета умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета – члан 155.); да ко другоме повреди част као и ко износи или преноси неистините наводе о прошлости, о знању, о способности другог лица, или о чему другоме, а зна или би морао знати да су неистинити, и тиме му проузрокује материјалну штету дужан је накнадити је (члан 198.); да ће за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица као и за страх, суд, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, да ће независно од накнаде материјалне штете као

и у њеном одсуству, приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде, суд води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (члан 200. ст. 1. и 2.).

Закон о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) прописује: да странке имају право на закониту, једнаку и правичну заштиту својих права (члан 2. став 1.); да у парничном поступку суд одлучује у границама захтева који су стављени у поступку (члан 3. став 1); да суд утврђује све чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева (члана 7. став 2.); да о томе које ће чињенице узети као доказане одлучује суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка (члан 8.); да странка има право да суд одлучи о њеним захтевима и предлозима у разумном року, те да је суд дужан да настоји да се поступак спроведе без одуговлачења и са што мање трошкова (члан 10.); да доказивање обухвата све чињенице које су важне за доношење одлуке, те да суд одлучује који ће се докази извести ради утврђивања битних чињеница (члан 224.); да ће суд, ако се утврди да странци припада право на накнаду штете, на новчани износ, али се висина износа не може утврдити или би се могла утврдити само са несразмерним тешкоћама, висину новчаног износа одредити по слободној оцени (члан 224.).

5. Оцењујући разлоге и наводе изнете у уставној жалби са становишта цитираних одредаба Устава и закона, Уставни суд је по спроведеном поступку утврдио да оспореним парничним пресудама нису повређена Уставом зајемчена права подносиоца на која се у жалби позвао.

У погледу навода о учињеној повреди права на правично суђење, зајемченог чланом 32. Устава, подносилац истиче да се она састоји у томе што судови нису утврдили које је то неистине он изрекао у јавној расправи и на који начин је увредио тужиоца, да би овај трпео душевне болове и повреду части и угледа у колективу. Такође, повреду наведеног права види и у чињеници да је првостепени суд одбио његове предлоге да се у својству сведока саслушају поједина лица запослена у предузећу која су присуствовала назначеном скупу, како би се потпуно и тачно утврдило чињенично стање, односно шта је том приликом рекао.

Уставни суд, насупрот оваквим наводима подносиоца уставне жалбе, оцењује да су оспорене пресуде донете од стране надлежних и прописно састављених судова, који су у законито спроведеном поступку утврдили све чињенице које су биле од значаја за доношење правоснажне одлуке о захтеву тужиоца за накнаду штете, те су на тако утврђено чињенично стање применили одговарајуће материјално право и за то дали правно утемељена образложења. У парничном поступку утврђено је да је подносилац уставне жалбе повредио част и углед Кулаш Милана на скупу на коме је присуствовало око 200 акционара предузећа у ком су обојица тада били запослени, речима да је овај „већ 30 година пљачкаш 'БИП'-а и да има вишу школу дописну“, те да је тужилац због овако учињене повреде части и угледа његове личности на јавном скупу, пред великим бројем познатих људи и пословних сарадника, трпео одговарајуће душевне болове, због чега има и законско право на новчану сатисфакцију од подносиоца уставне жалбе као одговорног лица за причињену нематеријалну штету. Правно релевантне чињенице су утврђене, између осталог, читањем записника са седнице Скупштине акционара од 20. октобра 2000. године, на који нису стављене било какве примедбе, саслушањем парничних странака, те саслушањем четири сведока који су том скупу присуствовали. Два сведока су у свему потврдила наводе тужбе, док су друга два сведока изјавила да се не сећају шта је ко конкретно рекао, нити било каквих детаља са седнице Скупштине. Сведок Слободанка Јовановић, која је као дугогодишњи

дебатни стенограф водила записник о току седнице, потврдила је пред судом да је у записник унето све што је том приликом речено.

Право подносиоца уставне жалбе на правично суђење, по оцени Уставног суда, није повређено тиме што је првостепени суд одбио предлоге подносиоца да се у доказном поступку саслушају још четири сведока, на околност шта је он тачно изрекао на наведеном скупу који је одржан пре више од шест година у односу на време вођења парничног поступка, а која чињеница је већ утврђивана другим до тада изведеним доказима, као и да се прибаве одређени записници и извештаји који нису ни у каквој вези са предметом спора. Наиме, према наведеним процесноправним одредбама закона, поступак доказивања у парничном поступку обухвата све чињенице које су битне за доношење одлуке, при чему суд одлучује који ће се докази извести ради утврђивања ових чињеница. Суд је овлашћен да управља парничним поступком, што значи да није дужан да изведе све доказе које странке у току парнице предложе. При томе, суд није везан формалним правилима доказивања, већ поступа у складу са начелима слободне оцене доказа, као и економичности и ефикасности поступања. У сваком предмету у коме поступа суд је дужан да о захтевима и предлозима странака одлучи у разумном року, као и да настоји да се поступак спроведе без одуговлачења и са што мање трошкова, како су судови у оба степена и поступали код доношења конкретних оспорених пресуда.

У вези са истакнутом повредом права на слободу мишљења и изражавања зајемченог чланом 46. Устава, подносилац уставне жалбе наводи да је на седници Скупштине акционара предузећа јавно износио своје идеје и мишљење, да је говорио о негативностима у раду целокупног руководства предузећа, јер је његово право и обавеза да укаже на неправилности са којима се не слаже, те да је у демократском друштву оваква дебата и нормална и очекивана. Не спори да је „језик који је употребио био јак и груб“, али да то није био произвољни, лични напад, нити се односио на приватни живот директора, већ је био усредсређен „на питања од ширег интереса за све запослене“. Сматра да су се судови, доношењем оспорених пресуда, мешали у његово право на слободу изражавања и да то није било неопходно у демократском друштву, те да се поставља питање да ли је досуђена накнада штете сразмерна циљу коме се тежило.

Оцењујући ове наводе подносиоца уставне жалбе, Уставни суд пре свега констатује да слобода изражавања несумњиво представља једно од основних права у демократском друштву. Ова слобода у својој суштини подразумева и право да се на јавним скуповима учествује у дебати и да се износе критичка запажања и негативне оцене о одређеним друштвеним стањима, појавама или људима. Предмет критике може бити свако, без изузетка, па тако и директори у привредним друштвима, установама или другим организацијама. Међутим, за разлику од слободе мишљења која је апсолутна, јер свако може да мисли шта хоће у оквиру своје интимне сфере, слобода изражавања у демократском друштву није и не може бити неограничена.

Према члану 46. став 2. Устава, слобода изражавања се може законом ограничити, поред осталог, ако је то неопходно ради заштите права и угледа других и морала демократског друштва. Са друге стране, Устав у члану 23. утврђује да је људско достојанство неприкосновено и да су сви дужни да га поштују и штите, као и да свако има право на слободан развој личности, ако тиме не крши права других зајемчена Уставом. Из наведеног следи да је право на достојанство личности апсолутно право и да делује *erga omnes*, те да не подлеже било каквим законским ограничењима. У конкуренцији ова два потенцијално супротстављена или сукобљена уставна права мора се остварити одговарајућа равнотежа између општег и приватног интереса, при чему слобода изражавања неминовно трпи разумна ограничења у циљу заштите права других и јавног поретка. Слобода изражавања не важи за ширење информација или идеја које

се сматрају клеветничким или увредљивим, односно које вређају, шокирају или узнемиравају.

У конкретном случају, по оцени Уставног суда, подносилац уставне жалбе је имао право да као запослени и акционар „БИП“ а. д. Београд на седници Скупштине акционара предузећа изнесе кроз дебату своје незадовољство стањем у колективу, као и да укаже на лица за које сматра да су за такво стање најодговорнија. Такође, имао је право да критикује пропусте у раду пословодства предузећа и да изрази свој став да Кулаш Милан не испуњава стручне или друге услове да замењује генералног директора у ситуацији кад је овај непосредно пре тога поднео оставку. Уставни суд сматра да није без значаја ни чињеница да се ова ванредна седница Скупштине акционара предузећа, које се налазило у финансијским тешкоћама, одржавала у атмосфери насталој након започетих значајних друштвених промена у Србији током октобра 2000. године. Међутим, и поред свега наведеног, не могу се прихватити тврдње подносиоца уставне жалбе да је он говорио о негативностима у раду целокупног руководства у колективу, а не о појединцима, те да његов говор није био лично обраћање и приватни напад на именованог заменика генералног директора. Из записника о току седнице произлази управо обрнуто, да се подносилац са говорнице директно обраћао заменику директора, износећи свој став о томе зашто овај не може да преузме функцију генералног директора. При томе је, и по оцени овог Суда, прешао границе слободе изражавања, пре свега речима да је заменик директора „30 година пљачкаш 'БИП'-а“. Овакве речи нису само вредносни суд о некоме, већ у себи садрже и чињеничну тврдњу, која имплицира оптужбу за вишегодишње, континуирано вршење тешког кривичног дела. Иако кривично дело пљачка више није прописано у нашем кривичном материјалном закону, оно је дуги низ година постојало под тим именом као тежи, квалификовани облик других кривичних дела извршених против имовине или службене дужности, која су у себи садржала и прибављање имовинске користи. Стога, у лаичком смислу, израз „пљачка“ и данас код већине људи подразумева тешко кривично дело којим неко, најчешће на безобзиран начин, одузимањем и присвајањем туђе имовине стиче личну имовинску корист. Таква тврдња подносиоца уставне жалбе, изнета је без икаквих доказа, јер се против директора Кулаш Милана није водио, нити води било какав кривични поступак за неко дело против имовине или службене дужности, несумњиво представља повреду његове части и угледа, односно достојанства личности, као Уставом зајемченог и законом заштићеног права.

Уставни суд је оценио да тврдња подносиоца уставне жалбе да Кулаш Милан има „вишу дописну школу“, у конкретном случају представља вредносни суд који не подлеже доказивању у погледу чињеница. Независно од тога што, према стању у приложеној документацији, именовани има завршен први степен економског факултета, те што подносилац уставне жалбе има право да изрази став да то није довољно да би се у предузећу заузимао тако висок руководећи положај, Суд оцењује да су наведене речи изговорене у увредљивом контексту. Очигледно је постојала намера да се заменик директора јавно понизи, пред великим бројем људи из истог колектива и омаловажи у погледу његових стручних способности. Рећи за некога да има завршену непостојећу вишу дописну школу, имплицира да иза дипломе коју та особа поседује не стоји било какво стручно знање, те да се до ње могло доћи без озбиљно уложеног интелектуалног напора и труда, па чак и без појављивања у образовној установи која такву диплому издаје. Тиме се, на другачији начин, каже да је једна особа без икаквог стварног и признатог образовања, па је и овим речима подносиоца дошло до повреде части и угледа, односно достојанства личности Кулаш Милана.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је закључио да су оспорене пресуде донете у парничном поступку вођеном ради накнаде нематеријалне штете због

повреде части и угледа и да су засноване на правно ваљаном тумачењу материјалног права које регулише ову област, због чега представљају дозвољено и оправдано мешање државе у сферу законом ограниченог права појединца на слободу изражавања. Такође, пресуде су донете у тежњи ка легитимном циљу да се заштити Уставом и законом утврђено право другог лица на неповредивост достојанства личности и на поштовање његове части и угледа. Коначно, Уставни суд оцењује и да правноснажно досуђени износ накнаде штете од 50.000,00 динара не представља неразумну и непримерено високу обавезу наметнуту подносиоцу уставне жалбе, која је сразмерна учињеној повреди туђег права на достојанство личности.

6. На основу изложеног, Уставни суд је утврдио да пресудама Другог општинског суда у Београду П. бр. 5043/05 од 1. фебруара 2007. године и Окружног суда у Београду Гж. бр. 5329/07 од 12. јуна 2008. године, подносиоцу уставне жалбе нису повређена права зајемчена одредбама чл. 32. и 46. Устава, па је на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба одбијена као неоснована.

Сагласно одредби члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-904/2008 од 25. децембра 2008. године

**Није повређено право подносиоца уставне жалбе
на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава
(парнични поступак)
– одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Милана Мијатовића изјављена због повреде права на суђење у разумном року у предмету Општинског суда у Косјерићу Пр. бр. 115/07 (раније Пр. бр. 233/06).

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду је поднета благовремена и дозвољена уставна жалба Милана Мијатовића из Варде, у којој наводи да је пред Општинским судом у Косјерићу покренуо током августа 2006. године радноправни спор ради поништаја решења о изрицању дисциплинске мере престанка радног односа у Основној школи „Јордан Ђукановић“ из Варде и ради враћања на радно место наставника физичког васпитања. Након доношења првостепене пресуде којом је његов тужбени захтев био усвојен, Окружни суд у Ужицу је овакву одлуку укинуо по жалби тужене школе, те предмет вратио првостепеном суду на поновно расправљање и одлучивање. Међутим, у поновљеном поступку Општински суд у Косјерићу није донео пресуду, већ решење Пр. бр. 115/07 од 29. јуна 2007. године, којим је прекинуо парнични поступак до

окончања кривичног поступка који се води против тужиоца Милана Мијатовића, а наведено решење је потврђено решењем Округног суда у Ужицу Гж. I. бр. 390/07 од 14. септембра 2007. године.

Подносилац уставне жалбе сматра да му је због „намерног и правно недозвољеног одуговлачења судског поступка“, те злоупотребом процесних овлашћења од стране оба поступајућа суда, повређено право на суђење у разумном року из члана 32. Устава Републике Србије и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, с обзиром на то да се у парницама из радног односа увек мора водити рачуна о потреби хитног решавања ових спорова. Тражи да се Општинском суду у Косјерићу наложи да у року од 30 дана предузме све потребне радње и мере, како би се поступак што пре окончао.

2. Сагласно одредби члана 170. Устава Републике Србије уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у целокупне списе предмета Општинског суда у Косјерићу Пр. бр. 115/07 (раније Пр. бр. 233/06) и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање Суда:

Подносилац уставне жалбе је 1. августа 2006. године поднео тужбу Општинском суду у Косјерићу. Тужбом је тражио: да се пониште решења тужене Основне школе „Јордан Ђукановић“ из Варде бр. 05/06 од 23. јануара 2006. године о удаљењу са рада до окончања дисциплинског поступка и број 93/06 од 28. јуна 2006. године о изрицању дисциплинске мере престанка радног односа, као и одлука Школског одбора број 96/06 од 10. јула 2006. године, којом се одбија као неоснован његов приговор, а оспорено решење потврђује; да се тужена обавезе да тужиоца, претходно запосленог на радном месту наставника физичког васпитања, врати на исто радно место у року од осам дана по правоснажности пресуде; да му тужена надокнади трошкове парничног поступка. Општински суд у Косјерићу је решењем од 4. августа 2006. године вратио тужбу тужиоцу ради исправке и допуне (потписивања свих примерака тужбе), у року од осам дана од дана пријема овог решења. Дописом од 19. септембра 2006. године, Суд је доставио тужбу туженој основној школи на одговор, у року од 30 дана од дана пријема тужбе. У одговору на тужбу, тужена је 15. октобра 2006. године навела да је тужиоцу неспорно изречена мера престанка радног односа због извршене теже повреде радне обавезе из члана 131. тачка 2) Закона о основама система образовања и васпитања – услед угрожавања или повређивања физичког или психичког интегритета ученика (физичко кажњавање, морално, сексуално или на други начин учињено злостављање), да је пред Округним судом у Ужицу у току кривични поступак против тужиоца због учињеног кривичног дела недозвољене полне радње у стицају са кривичним делом силовања, што се поклапа са разлозима због којих је тужиоцу престао радни однос код тужене, уз предлог да се парнични поступак по тужби тужиоца прекине до правоснажног окончања кривичног поступка. Општински суд у Косјерићу је заказао припремно рочиште за 15. новембар 2006. године, које је одложено на молбу заступника – директора тужене због крсне славе Свети Врачи, а наредно је одмах заказано за 29. новембар 2006. године. Тужилац је 24. новембра 2006. предао суду обиман поднесак, у коме се изјашњава на наводе из одговора на тужбу и

предлаже да суд у доказном поступку, ради утврђивања релевантних чињеница, саслуша укупно пет сведока. На рочишту за главну расправу одржаном 29. новембра 2006. године, суд је извршио увид у оспорене акте тужене, одбио предлог за прекид поступка и донео пресуду којом се поништавају наведена решења тужене о удаљењу тужиоца са рада и изрицању дисциплинске мере престанка радног односа, као и одлука Школског одбора о одбијању тужиоцевог приговора и утврђује да исти не производе правно дејство, а тужена је обавезана да тужиоца врати на радно место наставника физичког васпитања, у року од осам дана по правоснажности пресуде, као и да му накнади причињене парничне трошкове.

Писмени отправак пресуде је достављен пуномоћнику тужиоца 12. децембра 2006. године, а туженој школи три дана касније. Дана 21. децембра 2006. године тужена је изјавила жалбу против пресуде од 29. новембра 2006. године, по свим законским основима, која је већ наредног дана уручена пуномоћнику тужиоца, након чега је спис предмета са жалбом прослеђен Окружном суду у Ужицу. Наведени другостепени суд је решењем Гж I. 12/07 од 20. априла 2007. године укинуо првостепену пресуду Општинског суда у Косјерићу и предмет вратио истом суду на поновно суђење. У поновљеном поступку, наредбом поступајућег судије од 29. маја 2007. заказано је наредно рочиште за главну расправу за 29. јун 2006. године. Пре рочишта, тужилац је суду доставио 7. јуна 2007. године нови припремни поднесак у ком понавља своја правна схватања и тумачења постојећих чињеница, као и разлоге противљења предлогу тужене за прекид парничног поступка. На рочишту одржаном 29. јуна 2007. године, тужена је предала суду допис Окружног суда у Ужицу, којим је школа обавештена да је донета и објављена пресуда тога суда бр. К. 72/06 од 13. фебруара 2007. године, којом је окривљени Милан Мијатовић осуђен јединственом казном затвора од четири године и шест месеци, која још увек није постала правоснажна. На истом рочишту, Општински суд у Косјерићу је донео решење којим се поступак у овој правној ствари прекида до правоснажног окончања кривичног поступка против тужиоца. Против наведеног решења Пр. бр. 115/07 од 29. јуна 2007. године, које је пуномоћник тужиоца примио 9. јула 2007. године, исти је уложио благовремену и дозвољену жалбу 16. јула 2007. године, која је решењем Окружног суда у Ужицу Гж. I бр. 390/07 од 14. септембра 2007. године одбијена као неоснована, а оспорено решење Општинског суда у Косјерићу потврђено, те је цео спис враћен првостепеном суду 23. октобра 2007. године. Тужилац је поднеском од 20. марта 2008. године истакао захтев Општинском суду у Косјерићу за наставак прекинутог парничног поступка, наводећи да је у међувремену укинута првостепена осуђујућа кривична пресуда против њега, али је тај захтев решењем суда од 25. марта 2008. године одбијен као неоснован. Решење је истог дана уручено пуномоћнику тужиоца, који против њега није изјавио жалбу.

4. Уставом је прописано да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега (члан 32. став 1.).

Уставни суд сматра да се при оцењивању да ли је временски рок за одлучивање судских органа о неком праву или обавези странке разуман, морају узети у обзир следећи критеријуми: сложеност предмета, понашање подносиоца уставне жалбе као странке, понашање (чињење или нечињење) судских и других државних органа у поступку, као и то које је право подносиоца у конкретном случају евентуално повређено или ускраћено.

Сагласно утврђеним околностима конкретног случаја, Уставни суд је оценио да подносиоцу уставне жалбе није повређено право на суђење у разумном року,

зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава. Пре свега, иако се не ради о веома сложену предмету ни са материјалноправног, ни са процесног аспекта, мора се имати у виду изузетна осетљивост ситуације у којој је дошло до дисциплинског кажњавања тужиоца мером престанка радног односа у установи чија је делатност образовање и васпитање деце, због пријављеног недозвољеног односа са малолетном ученицом исте школе, којој је био и наставник и васпитач, у једној малој – сеоској средини у којој се сви међусобно добро познају. Да ли такви поступци подносиоца уставне жалбе садрже елементе кривичних дела силовања и недозвољених полних радњи у продуженом трајању, за шта га терети оптужница надлежног јавног тужиоца, моћи ће да се говори тек по правноснажном окончању кривичног поступка који се против њега води пред Окружним судом у Ужицу. Међутим, имајући у виду да постоји суштински, иако не и формалноправни, идентитет између утврђене теже повреде радне обавезе тужиоца по Закону о основама система образовања и васпитања и кривичних дела која му се стављају на терет, првостепени и другостепени парнични суд су имали легитимни основ да, ценећи разлоге целисходности, одреде прекид поступка до правноснажног окончања кривичног поступка против тужиоца. Наиме, у члану 215. тачка 1. Закона о парничном поступку је прописано да суд може одредити прекид поступка ако је одлучио да сам не решава о претходном питању из члана 12. став 1. истог Закона, док је одредбом члана 13. Закона нормирано да је у парничном поступку суд у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца везан за правноснажну пресуду кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим.

Са друге стране, поступања Општинског суда у Косјерићу и Окружног суда у Ужицу у овом радноправном спору су, у погледу рокова у којима су предузимане поједине процесне радње, била очигледно ажурна. При томе, Уставни суд је имао у виду да је тужба Милана Мијатовића поднета 1. августа 2006. године, да је главна расправа на којој је донета првостепена пресуда одржана 29. новембра 2006. године, што значи да је првостепени поступак трајао непуна четири месеца, те да је писмени отправак те пресуде израђен и достављен странкама у кратком року. Затим, да је другостепени поступак трајао непуних пет месеци и да је укидајуће решење којим је предмет враћен на поновно суђење донето 20. априла 2007. године, да је решење првостепеног суда о прекиду поступка донето 29. јуна 2007. године, те да је тужиочева жалба против тог решења одбијена 14. септембра 2007. године, што значи да је од подношења тужбе до правноснажности решења о прекиду поступка протекло непуних четрнаест месеци. У том периоду су донете две првостепене одлуке против којих су изјављиване жалбе странака и две другостепене одлуке, па се не може прихватити навод подносиоца жалбе да је постојало намерно одуговлачење судског поступка кроз злоупотребу процесних овлашћења, нарочито на страни Окружног суда у Ужицу, јер то представља његову субјективну оцену, без утемељења у утврђеним чињеницама.

5. Полазећи од свега наведеног, Уставни суд је оценио да су све процесне радње судова у предметној парници спроведене у примереним роковима, без одуговлачења или нечињења, те да, без обзира на несумњиво егзистенцијални значај права на рад, о чијој наводној повреди подносилац ове уставне жалбе води спор, његово Уставом зајемчено право на суђење у разумном року није повређено.

6. Стога је, на основу одредбе члана 89. став 1. у вези са чланом 45. тачка 9) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба одбијена као неоснована.

Одлука Уставног суда број
Уж-189/2008 од 9. октобра 2008. године

**Није повређено право подносиоца уставне жалбе
на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава
(извршни поступак)
– одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Невенке Јеремић изјављена због повреде права на суђење у разумном року, зајемченог чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, у извршном поступку који се води у предмету Општинског суда у Мајданпеку И 173/05.

О б р а з л о ж е њ е

1. Невенка Јеремић из Мајданпека је 10. марта 2008. године, преко пуномоћника адвоката Драгана Васиљевића из Мајданпека, поднела уставну жалбу због повреде права на суђење у разумном року, зајемченог чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, у извршном поступку који се води у предмету Општинског суда у Мајданпеку И 173/05. Подносилац уставне жалбе наводи да је извршни поступак покренут 23. маја 2005. године, али да до дана подношења жалбе није окончан. Предлаже да Уставни суд донесе одлуку којом ће усвојити уставну жалбу, утврдити да је подносиоцу повређено уставно право на суђење у разумном року и наредити окончање извршног поступка.

2. Сагласно одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Одредбом члана 32. став 1. Устава, на чију повреду подносилац уставне жалбе указује, утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

У поступку пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Подносилац уставне жалбе је 23. маја 2005. године поднела Општинском суду у Мајданпеку предлог за извршење против извршног дужника Југословенска левица, из Београда, на основу правоснажне пресуде Општинског суда у Мајданпеку П 633/03 од 31. јануара 2005. године, којом је дужник обавезан да подносиоцу плати износ од 226.897,34 динара, са законском затезном каматом почев од 1. новембра 2004. године до коначне исплате, а на име накнаде трошкова парничног поступка износ од 51.190,00 динара. Предложено је да се извршење спроведе на новчаним средствима извршног дужника која се воде на рачуну код Универзал банке а. д. Београд и код Привредне банке Београд а. д. Београд.

Општински суд у Мајданпеку је 24. маја 2005. године донео решење о извршењу И 173/05, којим је усвојио предлог за извршење и одредио трошкове извршења у износу од 15.062,00 динара. Решење о извршењу је истог дана достављено Народној банци Србије – Одељење за принудну наплату у Београду.

Извршни дужник је решење о извршењу примио 30. марта 2006. године и против истог изјавио жалбу Окружном суду у Неготину 31. марта 2006. године. Окружни суд у Неготину је решењем Гж 635/06 од 12. маја 2006. године одбио као неосновану жалбу извршног дужника.

Поступајући по захтеву Уставног суда од 10. јуна 2008. године да, на основу члана 72. став 3. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), достави извештај о томе да ли је спроведено принудно извршење решења Општинског суда у Мајданпеку И 173/05 од 24. маја 2005. године, Народна банка Србије је дописом број XIV-2-1376/2 од 16. јуна 2006. године обавестила Уставни суд о следећем: да је наведено решење о извршењу примила 30. маја 2005. године; да је решење одмах по пријему заведено у одговарајућу Евиденцију неизвршених налога блокаде рачуна извршног дужника; да је разлог неизвршења решења дуготрајна неликвидност извршног дужника чији се рачуни налазе у блокади од 24. септембра 2003. године; да је Народна банка Србије дужна да блокира све рачуне извршног дужника док се извршење не спроведе или док се одлуком суда не обустави поступак извршења; да о спроведеним извршењима Народна банка Србије извештава суд након спроведеног поступка принудне наплате.

Подносилац уставне жалбе је, у складу са налогом Уставног суда из дописа од 10. јуна 2008. године да достави додатна обавештења о томе да ли је и које мере предузимала ради спровођења и убрзања извршног поступка, поднеском од 17. јула 2008. године обавестила Суд да је „безброј“ пута одлазила у Општински суд у Мајданпеку и захтевала да се извршење спроведе, као и да је провером у јавним књигама утврдила да се на име дужника не води било каква непокретна имовина, па је, по њеном мишљењу, једино преостала могућност принудне наплате потраживања преко рачуна дужника.

4. Законом о извршном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) прописано је: да је у поступку извршења и обезбеђења суд дужан да поступа хитно, као и да је о предлогу за извршење суд дужан да одлучи у року од три дана од дана подношења предлога (члан 5. ст. 1. и 2.); да суд одређује извршење, односно обезбеђење на оним средствима и на оним предметима који су наведени у извршном предлогу, односно предлогу за обезбеђење (члан 8. став 1.); да суд може, на предлог извршног повериоца, односно извршног дужника, у складу са овим законом, одредити друго средство извршења, односно обезбеђења, уместо онога које је предложено, а да тај предлог странке могу ставити до отпочињања спровођења извршења (члан 8. ст. 4. и 6.); да се против решења донетог у првом степену може изјавити жалба у року од три дана од дана достављања решења која не одлаже извршење решења, осим ако овим законом није другачије одређено (члан 12. ст. 1, 4. и 5.); да су средства извршења ради остварења новчаног потраживања: продаја покретних ствари, продаја непокретности, пренос новчаног потраживања, пренос потраживања за предају покретних ствари или непокретности, уновчење других имовинских права, пренос средстава која се воде на рачуну код банке, продаја акција и продаја удела у привредним субјектима (члан 42. став 2.); да се решењем о извршењу на новчаним средствима која се воде на рачуну извршног дужника, налаже банкама и другим финансијским организацијама, да новчани износ за који је одређено извршење пренесу са рачуна извршног дужника на рачун извршног повериоца, а за потраживања за које је прописана готовинска исплата, да се тај износ исплати извршном повериоцу у готовом новцу (члан 198.); да решење о извршењу суд

доставља организацији за принудну наплату која одмах налаже банкама или другим финансијским организацијама код којих се воде рачуни извршног дужника да обуставе све исплате са тих рачуна до коначне наплате потраживања (члан 199. став 1.).

Одредбама чл. 47. до 49. и члана 57. Закона о платном промету („Службени лист СРЈ“, бр. 3/02 и 5/03 и „Службени гласник РС“, бр. 43/04 и 62/06) ближе се регулише поступак извршења принудном наплатом са рачуна клијента (извршног дужника). Наведеним одредбама се, међутим, изричито не предвиђа обавеза Народне банке Србије да обавести суд који спроводи извршење о могућности, односно немогућности предметне исплате.

5. На основу изложеног, Уставни суд је констатовао да је извршни поступак по предлогу подносиоца уставне жалбе отпочео 23. маја 2005. године и да још увек није окончан, јер извршење није спроведено због несолвентности извршног дужника. Такође, констатовао је да се извршење пресуде мора сматрати саставним делом „суђења“ у смислу члана 32. став 1. Устава.

Уставни суд сматра да време које треба узети у обзир за одлучивање о захтеву подносиоца уставне жалбе тече од 8. новембра 2006. године, када је ступио на снагу Устав Републике Србије којим је установљена уставна жалба и гарантовано право на суђење у разумном року. Међутим, полазећи од тога да је чланом 17. Повеље о људским и мањинским правима и грађанским слободама („Службени лист СЦГ“, број 6/03), која је била саставни део Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, било гарантовано право на суђење у разумном року, да је Република Србија, као држава чланица државне заједнице, имала обавезу да непосредно уреди, обезбеди и штити људска и мањинска права зајемчена Повељом, као и да је у односу на Републику Србију 3. марта 2004. године ступила на снагу Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, која у члану 6. став 1. гарантује право на правичну и јавну расправу у разумном року, Уставни суд је заузео став да се за утврђивање разумне дужине извршног поступка у конкретном случају мора имати у виду читав период од подношења предлога за извршење надлежном општинском суду.

Полазећи од тога да је Општински суд у Мајданпеку донео решење о извршењу 24. маја 2005. године, дан након подношења предлога, да је 25. маја 2005. године доставио решење о извршењу Народној банци Србије ради спровођења извршења и да је поступак по жалби изјављеној против решења о извршењу пред Окружним судом у Неготину трајао краће од два месеца, Уставни суд сматра да су надлежни судови у овом извршном поступку поступали у роковима прописаним одредбама члана 5. ст. 1. и 2. Закона о извршном поступку, те предузели све неопходне мере за хитно окончање извршног поступка, које налаже његова природа. Стога је оценио да, у конкретном случају, радњама судова није повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року.

6. Уставни суд налази да је за одлучивање о предметној уставној жалби битно и поступање Народне банке Србије, као законом овлашћене организације за спровођење извршења принудном наплатом потраживања на новчаним средствима која се воде на рачуну извршног дужника. Према становишту Уставног суда, приликом оцењивања да ли је временски рок за одлучивање о правима и обавезама странке, односно за спровођење извршења на основу извршних исправа прописаних законом разуман, потребно је преиспитати поступање не само судова пред којима се води поступак, већ и поступање других државних органа или вршилаца јавних овлашћења који предузимају поједине радње у поступку или у вези са поступком, а чије учешће може утицати на његову дужину трајања.

Сагласно одредбама Закона о платном промету, Народна банка Србије нема обавезу да обавештава суд надлежан за извршење о стању средстава на рачуну

извршног дужника. Међутим, она је овлашћена да на основу члана 54. став 1. тачка 4) наведеног Закона поднесе предлог за покретање поступка стечаја против оних правних лица која због неизмирења обавеза имају блокиране рачуне код банке дуже од 60 дана непрекидно, како би се у стечајном поступку могло обезбедити потпуно или делимично намирење новчаних потраживања поверилаца.

Према извештају Народне банке Србије који је достављен Суду, рачуни извршног дужника Југословенска левица налазе се у блокади од 24. септембра 2003. године. У вези са тим је и питање да ли је Народна банка Србије могла поднети предлог за покретање стечајног поступка против извршног дужника Југословенска левица, имајући у виду да се ради о политичкој странци.

У одредбама члана 6. Закона о стечајном поступку („Службени гласник РС“, бр. 84/04 и 85/05) набројана су лица према којима се стечајни поступак не спроводи, али међу њима нису наведене политичке странке. Међутим, Закон о удруживању грађана у удружења, друштвене организације и политичке организације који се оснивају за територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије („Службени гласник СФРЈ“, број 42/90 и „Службени лист СРЈ“, бр. 24/94, 28/96 и 73/2000), а који се у Републици Србији примењује на основу члана 20. став 5. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора („Службени лист СЦГ“, број 1/03), не прописује стечај (банкротство) као један од случајева престанка политичке организације. Полазећи од карактера политичких странака као облика слободног удруживања и организовања грађана руковођених истим политичким програмским циљевима, као и од њиховог извора финансирања (чланарине, добровољни прилози, поклони, завештања и сл.), Уставни суд сматра да се на политичке странке, иако имају својство правног лица, не може применити Закон о стечајном поступку, јер нису привредни субјекти.

С обзиром на то да се против извршног дужника не може покренути стечајни поступак, Суд је оценио да ни у радњама Народне банке Србије нема пропуста који су довели до тога да принудна наплата потраживања подносиоца уставне жалбе није спроведена дуже од три године.

7. Уставни суд је утврдио да у току извршног поступка подносилац уставне жалбе није предлагала промену средства извршења ради остваривања свог новчаног потраживања због тога што је, према сопственој изјави, утврдила да извршни дужник нема непокретну имовину, па је сматрала да је једини начин да се извршење спроведе наплатом преко банковног рачуна дужника.

Имајући у виду да је у поступку пред Уставним судом утврђено да су судови надлежни за извршење и Народна банка Србије, предузели све неопходне мере и радње прописане законом како би се извршила правоснажна пресуда Општинског суда у Мајданпеку П 633/03 од 31. јануара 2005. године, на начин како је то предлогом за извршење тражено, да извршење није спроведено искључиво због несолвентности извршног дужника, а да подносилац уставне жалбе није предложила промену средства извршења, Уставни суд је оценио да у извршном поступку који се води у предмету Општинског суда у Мајданпеку И 173/05 није повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року, зајемчено чланом 32. став 1. Устава.

8. Полазећи од изложеног, Уставни суд је уставну жалбу одбио као неосновану, на основу одредаба члана 45. тачка 9) и члана 89. став 1. Закона о Уставном суду.

**Није повређено право подносиоца уставне жалбе
на правично суђење из члана 32. став 1. Устава
(ванпарнични поступак)
– одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Милорада Стојановића изјављена против решења Четвртог општинског суда у Београду П Р1-208/03 од 27. фебруара 2007. године и решења Округног суда у Београду Гж 9261/07 од 12. октобра 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду поднета је 31. децембра 2007. године благовремена и дозвољена уставна жалба Милорада Стојановића против решења Четвртог општинског суда у Београду П Р1-208/03 од 27. фебруара 2007. године и решења Округног суда у Београду Гж 9261/07 од 12. октобра 2007. године, донетих у ванпарничном поступку покренутом предлогом Смиље Азарић и Зорке Азарић Никодијевић против, поред осталих, и подносиоца уставне жалбе, ради уређења начина коришћења заједничке непокретности.

Оспореним решењима уређен је начин коришћења непокретности „Кп. бр. 3608/1 земљиште без куће површине 164 кв. хв. уписано у зк. ул. бр. 4119 КО Земун“, на којој је противник предлагача, односно подносилац уставне жалбе сукорисник са уделом од 2/8 предметне непокретности.

Поносилац уставне жалбе сматра да му је оспореним решењима повређено право на правично суђење гарантовано чланом 32. став 1. Устава Републике Србије. Наводи да у поступку који је вођен суд није уредио начин коришћења сукорисничке непокретности на начин прописан чл. 141. до 147. Закона о ванпарничном поступку, већ је суд фактички и физички поделио заједничку непокретност, пропорционално сувласничким уделима која лица у поступку имају на згради, што по мишљењу подносиоца није дозвољено императивним прописима. Наводи да је на тај начин онемогућен у „стеченом праву употребе државног земљишта које му је потребно за редовну употребу своје непокретности, нарочито око текућег и инвестиционог одржавања зграде“. Подносилац уставне жалбе предлаже да Уставни суд одложи извршење оспорених решења и да укине решење Четвртог општинског суда у Београду П Р1-208/03 од 27. фебруара 2007. године.

2. Према одредбама члан 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачног акта или радње државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио следеће чињенице и околности од значаја за решавање ове уставносудске ствари:

Предмет одлучивања у ванпарничном поступку који је претходио уставносудском поступку био је захтев за уређење начина коришћења изграђеног грађевинског земљишта, коме се подносилац уставне жалбе противио. Поступајући по предлогу предлагача, првостепени суд је извео доказ увидом у извод из зк. ул. бр. 4119 КО Земун из кога је утврдио корисничке делове предлагача и противника предлагача на непокретности. Првостепени суд је извео доказ вештачењем од стране вештака грађевинске струке којим је, на основу затеченог стања на лицу места, утврђен могући начин коришћења предметне непокретности. На основу изведених доказа и утврђеног чињеничног стања, водећи рачуна о посебним и заједничким интересима странака и чињеници да постоје поремећени односи међу сукорисницима предметне непокретности (странке у истом суду воде парнични поступак за сметање поседа и кривични поступак), првостепени суд је оспореним решењем уредио начин коришћења предметне парцеле Кп. бр. 3608/1, земљиште без куће, површине 164 кв. хв, уписане у зк. ул. бр. 4119 КО Земун. Првостепени суд је оспореним решењем утврдио да свака странка сноси своје трошкове.

Одлучујући оспореним решењем Гж. 9261/07 од 12. октобра 2007. године о изјављеној жалби на првостепено решење, Окружни суд у Београду је у целини прихватио утврђено чињенично стање и правно становиште првостепеног суда и, између осталог, навео: „да је неоснован навод из жалбе жалиоца да не треба да уреди начин коришћења кат. парцеле према сувласничким деловима учесника у поступку на објекту, већ према потребама учесника у поступку. Ово због тога што се сходно чл. 141. до 147. Закона о ванпарничном поступку, уређење коришћења заједничке ствари врши према сувласничким уделима на основу затеченог стања у конкретном случају, имајући у виду да није могуће другачије уредити начин коришћења кат. парцеле, а водећи рачуна о заједничким интересима учесника у поступку“. Окружни суд је потврдио и одлуку о трошковима поступка.

4. Уставом Републике Србије је у члану 32. став 1. утврђено да свако има право да независан, непристрастан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

За одлучивање Уставног суда по поднетој уставној жалби од значаја су одредбе Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“, бр. 25/82 и 48/88 и „Службени гласник РС“, бр. 6/95 и 18/05). Одредбама овог закона прописано је: да кад се ванпарнична ствар односи на непокретности, искључиво је надлежан суд на чијем се подручју налази непокретност, а ако се непокретност налази на подручју више судова, надлежан је сваки од тих судова (члан 13. став 3.); да у ванпарничном поступку у првом степену поступа судија појединац, ако овим или другим законом није друкчије одређено (члан 17. став 1.); да се у ванпарничном поступку одлуке доносе у форми решења, а решење против кога је дозвољена посебна жалба и решење другостепеног суда мора бити образложено (члан 18. ст. 1. и 2.); да се против решења донетог у првом степену може изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања преписа решења, ако овим или другим законом није друкчије одређено (члан 19.); да се у ванпарничном поступку сходно примењују одредбе Закона о парничном поступку, ако овим или другим законом није друкчије одређено (члан 30. став 2.). Одредбама чл. 141. до 147. Закона прописан је поступак уређења управљања и коришћења заједничке ствари. Одредбом члана 141. Закона предвиђено је да у овом поступку суд уређује начин управљања и коришћења заједничке ствари сувласника, сукорисника и других суддржалаца исте ствари, који се једним именом означавају као „заједничари“, а одредбом члана 144. став 1. је прописано

да ће, ако се заједничари не споразумеју, суд извести потребне доказе и на основу резултата целокупног поступка, донети решење којим ће уредити начин коришћења или управљања заједничком ствари, по одговарајућим законским прописима материјалног права, водећи рачуна о њиховим посебним и заједничким интересима.

5. Анализирајући оспорене појединачне акте са становишта наведених законских одредаба, Уставни суд је утврдио да се непокретност чији је начин коришћења био предмет ванпарничног поступка налази у Земуну, на подручју Четвртог општинског суда у Београду, да је у предмету поступао судија појединац, да су у току поступка изведени докази вештачењем вештака грађевинске струке и увидом у јавне исправе, да је о предлогу предлагача одлучивано решењем које је образложено, да су учесници у поступку поучени о праву на жалбу, које је подносилац уставне жалбе и користио, да је о жалби одлучивао Окружни суд у Београду, као другостепени суд, у већу састављеном од троје судија, да је одлука по жалби донета у форми решења, које је такође образложено. Из околности да се међу учесницима овог ванпарничног поступка истовремено води спор око сметања седа, као и кривични поступак, суд је утврдио да су односи међу њима поремећени, те споразум око начина уређења коришћења предметне катастарске парцеле није био могућ. Уставни суд је такође утврдио да одредба члана 144. став 2. Закона о ванпарничном поступку обавезује суд да уређујући начин коришћења заједничке ствари, у конкретном случају сукорисничке парцеле, води рачуна како о посебним интересима заједничара, тако и о њиховим заједничким интересима.

6. Оцењујући наводе и разлоге из уставне жалбе са становишта одредбе члана 32. став 1. Устава, Уставни суд је утврдио да оспореним решењима није повређено уставно право подносиоца уставне жалбе гарантовано овом одредбом.

Уставни суд је оценио да су оспорена решења Четвртог општинског суда у Београду и Окружног суда у Београду донета у законито спроведеном поступку и заснована на уставноправно прихватљивом тумачењу материјалног права, као и да су првостепени и другостепени суд оспореним решењима образложили своје правно становиште у овој правној ствари, тако да се не може сматрати да су та правна становишта последица произвољног тумачења судова или неприхватљиве примене меродавног права.

Уставни суд је оценио да су оспорена решења донели Уставом и законом установљени судови, у границама своје надлежности и у правилно и законито спроведеном поступку. Подносиоцу уставне жалбе је било омогућено учествовање у поступку, праћење тока поступка, предузимање законом допуштених радњи и изјављивање редовног правног лека. Зато је Уставни суд оценио да је ванпарнични поступак, који је предмет уставносудског поступка, био вођен на начин којим је подносиоцу уставне жалбе било обезбеђено правично суђење.

На основу изложеног и одредбе члана 89. став 1. у вези са чланом 45. тачка 9) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) одлучено је као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-304/2007 од 18. децембра 2008. године

**Није повређено право подносиоца уставне жалбе
на приступ суду из члана 22. став 1. Устава
и на правно средство из члана 36. став 2. Устава
(парнични поступак)
– одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се уставна жалба Ивана Николића изјављена против решења Окружног суда у Јагодини Гж 2045/07 од 6. септембра 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Иван Николић из Јагодине поднео је Уставном суду 24. октобра 2007. године, преко пуномоћника Василија Николића из Јагодине, „тужбу“ против решења Окружног суда у Јагодини Гж 2045/07 од 6. септембра 2007. године. У поднеску се наводи да је оспореним решењем потврђено решење Општинског суда у Јагодини, којим се тај суд огласио месно ненадлежним за суђење у парници коју је тужилац покренуо против „Теленор“ д. о. о., Београд. Тужилац сматра да су му наведеним решењем Окружног суда у Јагодини повређена права гарантована одредбама чл. 22. и 36. Устава и предлаже да Уставни суд исто поништи.

Полазећи од садржине поднете „тужбе“ и своје надлежности утврђене одредбама чл. 167. и 170. Устава Републике Србије, Уставни суд је по истој поступао као по уставној жалби.

2. Сагласно одредби члана 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Одредбама Устава на чију повреду подносилац уставне жалбе указује, поред осталог, утврђено је: да свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале (члан 22. став 1.); да се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, као и да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36.).

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у предмет Општинског суда у Јагодини П 859/07, у коме је донето оспорено решење Окружног суда у Јагодини Гж 2045/07 од 6. септембра 2007. године и у предмет Четвртог општинског суда у Београду XXXII П 4315/07, пред којим је поступак у овој парничној ствари настављен по правоснажном окончању поступка пред Општинским судом у Јагодини, па је утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Подносилац уставне жалбе је 16. јула 2007. године Општинском суду у Јагодини поднео тужбу против туженог „Теленор“ д. о. о. – „Р. ј. Продајно место у Јагодини“, ради утврђивања ништавости уговора о куповини мобилног телефона на кредит и повраћаја износа од 2.812,35 динара, са законском затезном каматом од 22. априла 2007. године до коначне исплате.

Општински суд у Јагодини се решењем П 859/07 од 25. јула 2007. године огласио месно ненадлежним за поступање у овој правној ствари, са позивом на одредбе Закона о парничном поступку којима је утврђено да је за суђење у споровима против правних лица надлежан суд на чијем се подручју налази њихово седиште (члан 41. став 2.), као и на одредбе уговора о продаји телефона који су парничне странке закључиле, уговоривши за случај спора месну надлежност суда у Београду.

Оспореним решењем Окружног суда у Јагодини Гж 2045/07 од 6. септембра 2007. године потврђено је решење Општинског суда у Јагодини П 859/07 од 25. јула 2007. године. У образложењу решења Окружног суда се наводи да је ожалбено решење на закону засновано, с обзиром на то да предузеће „Теленор“ д. о. о. Београд у Јагодини има продајно место, а не радну јединицу, како се у жалби наводи. Окружни суд је оценио као неосноване наводе тужиоца да се месна надлежност суда у случају спора између уговорних страна није могла уговорати, с обзиром да то не произлази из садржине уговора који је између уговорних страна закључен.

По правоснажности решења Општинског суда у Јагодини П 859/07 од 25. јула 2007. године, списи предмета достављени су на даљу надлежност Четвртом општинском суду у Београду, пред којим је парнични поступак настављен. Будући да на заказано рочиште од 29. јануара 2008. године нису приступили ни тужилац ни тужени, а били су уредно позвани, Четврти општински суд у Београду донео је решење XXXII П 4315/07, којим се тужба подносиоца уставне жалбе против туженог „Теленор“ д. о. о. сматра повученом. Решењем Окружног суда у Београду Гж 4613/08 од 16. априла 2008. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђено првостепено решење Четвртог општинског суда у Београду.

4. Полазећи од наведеног чињеничног стања у овој правној ствари, Уставни суд оцењује да оспореним решењем Окружног суда у Јагодини подносиоцу уставне жалбе нису повређена права зајемчена Уставом.

С обзиром на то да из навода уставне жалбе произлази да подносилац уставне жалбе оспорено решење побија зато што се Општински суд у Јагодини, по његовом мишљењу, погрешном применом одредаба Закона о парничном поступку огласио месно ненадлежним да одлучује о његовој тужби у парничном поступку и Окружни суд у Јагодини такву одлуку потврдио, подносилац у суштини сматра да му је повређено право на приступ суду, које је елемент права на правично суђење зајемченог чланом 32. Устава, а које у уставној жалби није означено.

Према одредби члана 32. став 1. Устава, свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега. Наведена одредба Устава, поред осталог, свакоме гарантује да ће његова права и обавезе из грађанскоправног односа бити размотрена пред судом. Право на приступ суду је право на покретање поступка пред судом, које је подносилац уставне жалбе, у конкретном случају, реализовао покретањем парничног поступка против предузећа „Теленор“ пред стварно надлежним општинским судом. Остваривање наведеног права, по оцени Уставног суда, не доводи се у питање доношењем оспореног решења на основу кога је постало правоснажно решење којим се Општински суд у Јагодини огласио месно ненадлежним за одлучивање по тужби подносиоца уставне жалбе, јер је Четврти општински суд у Београду прихватио да као месно надлежан суд поступа у парничном поступку по наведеној тужби.

Уставни суд оцењује да у парничном поступку који је претходио подношењу уставне жалбе није повређено ни право подносиоца уставне жалбе на судску заштиту зајемчено чланом 22. став 1. Устава, нити права на правно средство

зајемчено чланом 36. став 2. Устава. Подносиоцу уставне жалбе је обезбеђена судска заштита права из облигационог односа пред стварно и месно надлежним општинским судом. Поред тога, оспореним решењем подносиоцу није ускраћено право на жалбу или друго правно средство, већ је напротив одлучивано о његовој жалби изјављеној против решења Општинског суда у Јагодини П. 859/07 од 25. јула 2007. године.

5. С обзиром на изложено, Уставни суд је оценио да, на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу треба одбити.

Сагласно одредби члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео Одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-186/2007 од 25. децембра 2008. године

**Нису повређена права подносиоца уставне жалбе
на судску заштиту и на правно средство из чл. 22. и 36. Устава
(парнични поступак)
– одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Јасминке Јовановић изјављена против решења Врховног суда Србије Рев. бр. 2972/07 од 6. новембра 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду је поднета благовремена и дозвољена уставна жалба Јасминке Јовановић из Београда, преко пуномоћника Мирослава Рамића, адвоката из Београда, изјављена против решења Врховног суда Србије Рев. бр. 2972/07 од 6. новембра 2007. године.

Подносилац уставне жалбе сматра да је оспореним решењем повређено њено право зајемчено чланом 22. Устава Републике Србије, као и право на једнаку заштиту права и на правно средство зајемчено чланом 36. Устава. У уставној жалби се наводи да је оспореним решењем неосновано одбачена ревизија подносиоца уставне жалбе против пресуде Окружног суда у Београду Гж. 4863/07 од 25. јуна 2007. године, као недозвољена. Истиче се да Врховни суд Србије није узео у обзир околност да је, у парничном поступку поводом раскида уговора о доживотном издржавању, пуномоћник тужиље преиначио вредност предмета спора са 250.000,00 динара на 501.000,00 динара на рочишту одржаном 21. априла 2005. године, те је, сагласно одредбама Закона о парничном поступку од 2002. године, који је био на снази у време кад је тужба поднета, и одредбама важећег Закона о парничном поступку од 2004. године, ревизија била дозвољена. Предлаже се да Уставни суд уставну жалбу усвоји и поништи оспорено решење.

2. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије уставна жалба се моје изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација

којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у предмет Првог општинског суда у Београду П. 235/06 у коме је донето оспорено решење и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у овој правној ствари:

Оливера Малићанин из Београда је Првом општинском суду у Београду поднела тужбу 6. августа 2002. године, против тужене Наде Жарковић из Београда, са захтевом да се раскине уговор о доживотном издржавању, који су закључиле и овериле пред истим судом под бројем ЗР. 304/02, дана 24. априла 2002. године, због неизвршења уговорних обавеза од стране тужене као даваоца издржавања. Пошто је тужила преминула 11. септембра 2002. године, поступак је у својству тужиле наставила подносилац уставне жалбе Јасминка Јовановић, као правни следбеник Оливере Малићанин. Пуномоћник подносиоца уставне жалбе је на рочишту за главну расправу одржаном 21. априла 2005. године повећао вредност предмета спора са 250.000,00 динара на 501.000,00 динара. Пресудом Првог општинског суда у Београду П. 235/06 од 19. децембра 2006. године, која је потврђена пресудом Округног суда у Београду Гж. 4863/07 од 25. јуна 2007. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се раскине уговор о доживотном издржавању између пок. Оливере Малићанин, као примаоца издржавања, и тужене Наде Жарковић, као даваоца издржавања. Подносилац уставне жалбе је 7. септембра 2007. године изјавила ревизију Врховном суду Србије, тражећи да се укину наведена првостепена и другостепена пресуда и предмет врати на поновно суђење.

Оспореним решењем Врховног суда Србије Рев. бр. 2972/07 од 6. новембра 2007. године ревизија је одбачена као недозвољена. У образложењу решења Врховни суд се позвао на одредбе члана 382. став 3. и члана 389. Закона о парничном поступку („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 72/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 и 35/91 и „Службени лист СРЈ“, бр. 27/92, 31/93, 24/94, 12/98, 15/98 и 3/02), а које се примењују на основу одредбе члана 491. став 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04), према којима ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима у којима се тужбени захтев не односи на потраживање у новцу, предају ствари или извршење неке друге чинидбе, а чија вредност предмета спора не прелази 300.000,00 динара. Полазећи од тога да је у конкретном случају вредност спора означена износом од 250.000,00 динара, Врховни суд је нашао да је ревизија изјављена против пресуде против које се по Закону није могла поднети.

4. Одредбама Устава, на чију повреду се указује у уставној жалби, утврђено је: да свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале (члан 22. став 1.); да се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, као и да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36).

Према члану 491. став 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04), по ревизији изјављеној против правоснажне одлуке

другостепеног суда, у поступку који је покренут пре почетка примене овог закона, одлучиваће се по правилима парничног поступка која су важила до ступања на снагу овог закона.

Одредбама члана 40. Закона о парничном поступку („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 72/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 и 35/91 и „Службени лист СРЈ“, бр. 27/92, 31/93, 24/94, 12/98, 15/98 и 3/02), који је важио у време подношења тужбе у парничном поступку, поред осталог, било је прописано: да кад се тужбени захтев не односи на новчани износ, меродавна је вредност спора коју је тужилац назначио у тужби (став 2.); да ако је у случају из става 2. тужилац очигледно сувише високо или сувише ниско назначио вредност предмета спора, тако да се поставља питање стварне надлежности, састава суда или права на изјављивање ревизије, суд ће, најдоцније на припремном рочишту, а ако припремно рочиште није одржано, онда на главној расправи пре почетка расправљања о главној ствари, брзо и на погодан начин проверити тачност означене вредности (став 3.). Одредбама члана 382. наведеног Закона прописано је: да против правоснажне пресуде донесене у другом степену, у свим споровима странке могу изјавити ревизију у року од 30 дана од дана достављања преписа пресуде (став 1.); да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима у којима се тужбени захтев односи на потраживање у новцу, на предају ствари или извршење неке друге чинидбе, ако вредност предмета спора побијеног дела правоснажне пресуде не прелази 300.000,00 нових динара (став 2.); да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима у којима се тужбени захтев не односи на потраживање у новцу, предају ствари или извршење неке друге чинидбе, ако вредност предмета спора коју је тужилац у тужби навео не прелази 300.000,00 нових динара (став 3.); да је изузетно, и кад се ради о тужбеном захтеву из ст. 2. и 3. овог члана, ревизија увек дозвољена: 1) у споровима о издржавању; 2) у споровима о накнади штете за изгубљено издржавање услед смрти даваоца издржавања и због изгубљене зараде или других прихода на основу рада; 3) у имовинским споровима који настану из противуставних и противзаконитих појединачних аката и радњи којима се правна или физичка лица зависно од седишта, односно пребивалишта стављају у неравноправан положај на јединственом југословенском тржишту или на други начин нарушава јединство југословенског тржишта, укључујући и спорове о накнади штете, које се тим проузрокују (став 4.).

5. Оцењујући наводе и разлоге изнете у уставној жалби са становишта цитираних одредаба Устава и закона, Уставни суд је утврдио да оспореним решењем Врховног суда Србије, донетим у поступку по ревизији изјављеној против правоснажне парничне пресуде, нису повређена Уставом зајемчена права подносиоца уставне жалбе која су у њој означена.

У парничном поступку који је претходио поступку по уставној жалби правоснажно је одбијен тужбени захтев за раскид уговора о издржавању. Парнични поступак је започет тужбом коју је 6. августа 2002. године поднела прималац издржавања Оливера Малићанин против даваоца издржавања Наде Жарковић, као тужене. Поднеском од 17. септембра 2002. године је вредност предмета спора означена у износу од 250.000,00 динара. Тужиља је преминула пре доношења првостепене пресуде, па је парницу преузела подносилац уставне жалбе, као правни следбеник тужиље. Пуномоћник подносиоца уставне жалбе је на рочишту за главну расправу одржаном 21. априла 2005. године повећао вредност предмета спора на износ од 501.000,00 динара. Подносилац сматра да је Врховни суд Србије повредио њена Уставом зајемчена права на која се позвала у уставној жалби јер, приликом одлучивања о изјављеној ревизији, није уважио парничну радњу којом је вредност предмета спора

повећана, већ је ревизију одбацио као недозвољену узимајући у обзир само вредност спора означену у тужби.

Уставни суд сматра да спор о раскиду уговора о доживотном издржавању који се води између правних следбеника примаоца издржавања и даваоца издржавања представља имовинскоправни спор у коме је право на ревизију условљено одређеном вредношћу спора, а не спор о издржавању у коме је, сагласно одредби члана 382. став 4. тачка 1) Закона о парничном поступку, ревизија била увек дозвољена, независно од вредности предмета спора. Имајући у виду одредбе члана 382. став 3. у вези са чланом 40. ст. 2. и 3. Закона о парничном поступку, Уставни суд је оценио да је за дозвољеност ревизије једино меродавна вредност предмета спора означена у тужби, односно пре почетка расправљања о главној ствари, а да измена вредности спора у току даљег парничног поступка не може произвести правно дејство на могућност подношења ревизије, у конкретном случају, па је без утицаја на право подносиоца уставне жалбе то што у оспореном решењу ова чињеница није цењена.

С обзиром на наведено, Уставни суд налази да Врховни суд Србије није повредио права подносиоца уставне жалбе гарантована одредбама чл. 22. и 36. Устава када је оспореним решењем одбацио ревизију подносиоца као недозвољену, јер вредност спора која је означена у парничном поступку пре почетка расправљања о главној ствари не прелази износ од 300.000,00 динара. Уставна жалба против оспореног решења је стога одбијена као неоснована, сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

6. На основу изложеног и одредбе члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-232/2008 од 25. децембра 2008. године

**Није повређено право подносиоца уставне жалбе
на накнаду штете због неправилног рада државног органа
из члана 35. став 2. Устава
(парнични поступак)
– одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Јована Ђорића изјављена против решења Врховног суда Србије Рев 2972/06 од 28. марта 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду поднета је 18. јуна 2007. године благовремена и дозвољена уставна жалба Јована Ђорића из Јеловице, кога заступа Марија Муршић из Ниша, против решења Врховног суда Србије Рев 2972/06 од 28. марта 2007. године, због повреде права на накнаду штете из члана 35. став 2. Устава Републике Србије.

Оспореним решењем Врховног суда Србије одбачена је као недозвољена ревизија подносиоца уставне жалбе изјављена против пресуде Окружног суда у Београду Гж 16302/05 од 20. јуна 2006. године. Поносилац уставне жалбе сматра да је Први општински суд у Београду, супротно правилима о уређењу поднеска упућених суду, прописаних одредбама чл. 100, 101, 102. и 103. у вези са чланом 84. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04), пропустио да предузме потребне мере за уређење изјављеног захтева за ревизију и проследио исти Врховном суду Србије. Наводи да је Врховни суд Србије, испитујући дозвољеност ревизије, донео оспорено решење, јер ревизија није била изјављена од стране лица које је адвокат. Сматра да је Врховни суд Србије поступио супротно одредбама члана 404. Закона о парничном поступку, јер није испитао да ли је првостепени суд предузео све потребне мере за уређење и исправку ревизије по правилима за уређење и исправку поднесака који се упућују суду. Коначно, подносилац устане жалбе сматра да му је оспореним појединачним актом повређено „Уставом загарантовано право на накнаду штете коју му незаконитим и неправилним радом причини службено лице или државни орган или организација која врши јавна овлашћења“ и предлаже да Уставни суд „у оквиру својих надлежности испита уставност и законитост оспореног решења“ и да „ову правну ствар врати првостепеном суду на решавање у смислу предузимања законом предвиђених мера за уређење и исправку ревизије изјављене против пресуде Окружног суда у Београду Гж 16302/05 од 20. јуна 2006. године“.

2. Према одредбама члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачног акта или радње државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слобода зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио следеће чињенице и околности од значаја за решавање ове уставносудске ствари: да је подносилац уставне жалбе 9. новембра 2006. године, преко Првог општинског суда у Београду, Врховном суду Србије изјавио ревизију против пресуде Окружног суда у Београду Гж 16302/05 од 20. јуна 2006. године; да је ревизију у име подносиоца уставне жалбе изјавила његов пуномоћник Марија Маршић из Ниша, која није адвокат; да је, испитујући дозвољеност ревизије, Врховни суд Србије оспореним решењем Рев 2972/06 од 28. марта 2007. године ревизију одбацио као недозвољену, јер је у име тужиоца ревизију изјавила његов пуномоћник која није адвокат.

4. Уставом Републике Србије је у члану 35. став 2. утврђено да свако има право на накнаду материјалне или нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, имаоца јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе.

За оцену основаности уставне жалбе, у конкретном случају, од значаја су одредбе Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04). Одредбом члана 84. став 2. Закона прописано је да странку мора заступати адвокат у поступку по ревизији и захтеву за заштиту законитости. Одредбом члана 100. став 2. Закона прописано је да поднесци морају бити разумљиви и морају садржавати све оно што је потребно да би се по њима могло поступати, а нарочито треба да садрже: означање суда, име и презиме, назив фирме, пребивалиште или боравиште односно

седиште странака, њихових законских заступника и пуномоћника ако их имају, предмет спора, садржину изјаве и потпис подносиоца. Одредбама члана 103. Закона уређено је поступање суда са неуредним поднеском, тако што је, поред осталог, прописано да ако је поднесак неразумљив или не садржи све што је потребно да би се по њему могло поступити, суд ће странци која нема пуномоћника адвоката вратити поднесак ради исправке, осим ако законом није другачије одређено (став 1.). Одредбама чл. 394. до 412. овог закона уређена је ревизија, као један од ванредних правних лекова, при чему Закон, у одредбама чл. 394. и 395. и члана 401. став 2. прописује у којим случајевима ревизија није дозвољена, односно дозвољена је само изузетно. Један од случајева у коме је ревизија недозвољена је ако је ревизију изјавило лице које није адвокат, што је предвиђено одредбом члана 401. став 2. тачка 2) Закона. Правна последица изјављивања недозвољене ревизије је њен одбачај, с тим што решење о одбачају може донети председник већа првостепеног суда (члан 401. став 1.), или ако он то није учинио, ревизијски суд (члан 404.).

5. Анализирајући наведене законске одредбе, Уставни суд је утврдио да Закон о парничном поступку, као један од услова за дозвољеност изјављивања ревизије, прописује да је ревизију изјавило лице које је адвокат. Према томе, изјављивање ревизије од стране лица које није адвокат не представља недостатак који поднесак чини неразумљивим или неуредним у смислу члана 103. Закона, већ недостатак који изјављени ванредни правни лек чини недозвољеним, у складу са одредбом члана 401. став 2. тачка 2) Закона. У том смислу се, по оцени Суда, и одредбе Закона о парничном поступку, којима се предвиђа враћање поднеска странци ради његове исправке, односе само на случајеве када је поднесак неуредан, а не и када је недозвољен. Стога Суд налази да су неосновани наводи подносиоца уставне жалбе о обавези првостепеног суда да изјављену ревизију врати странци на уређење када она садржи недостатак који је по самом Закону чини недозвољеном.

Оцењујући наводе и разлоге из уставне жалбе са становишта одредаба члана 35. став 2. Устава, на чију повреду се подносилац уставне жалбе позива, а којом је зајемчено право на накнаду штете, Уставни суд је утврдио да оспореним решењем којим је ревизија одбачена, а што је законска последица изјављивања неблаговремене, непотпуне или недозвољене ревизије, није повређено наведено Уставом гарантовано право подносиоца уставне жалбе.

На основу изложеног и одредбе члана 89. став 1. у вези са чланом 45. тачка 9) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), одлучено је као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-112/2007 од 18. децембра 2008. године

Уставне жалбе из области управног права

Повреда права на судску заштиту из члана 22. став 1. Устава и права на правно средство из члана 36. став 2. Устава - усвајање уставне жалбе и поништај оспореног појединачног акта

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Усваја се уставна жалба Милана Филиповића изјављена против решења председника општине Горњи Милановац број 1-67-1561/07 од 27. децембра 2007. године и утврђује се да је повређено право подносиоца уставне жалбе на правно средство утврђено одредбом члана 36. став 2. Устава.

2. Поништава се решење председника општине Горњи Милановац број 1-67-1561/07 од 27. децембра 2007. године.

Образложење

1. Милан Филиповић из Горњег Милановца је 5. фебруара 2008. године, преко пуномоћника Радисава Весовића, адвоката из Горњег Милановца, поднео Уставном суду уставну жалбу против решења председника општине Горњи Милановац, број 1-67-1561/07 од 27. децембра 2007. године, због повреде права из чл. 21, 36. и 71. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе наводи да му је наведеним решењем обустављен пренос средстава као кориснику стипендије за постдипломске студије на основу уговора о стипендирању закљученог са општином Горњи Милановац, без законског основа, са образложењем да права по основу личних примања (пензије, инвалидине, деџи додатак и остала права) престају са навршених 26 година живота или заснивањем радног односа.

2. Одредбама Устава на чију повреду подносилац уставне жалбе указује, утврђено је: да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (члан 21. ст. 1. 2. и 3.); да свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале (члан 22. став 1.); да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36. став 2.).

3. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У поступку пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

4. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у уговор о стипендирању закључен између општине Горњи Милановац, као даваоца стипендије, коју заступа председник општине и подносиоца уставне жалбе, као корисника стипендије, од 27. новембра 2007. године, као и у оспорено решење председника

општине Горњи Милановац број 1-67-1561/07 од 27. децембра 2007. године, па је утврдио следеће чињенице и околности за доношење одлуке у овом уставносудском поступку:

Наведеним уговором о стипендирању одређено је, поред осталог, да је решењем Комисије за доделу стипендија бр. 4-03-67-1542/07 од 27. новембра 2007. године одобрена стипендија кориснику стипендије, почев од 1. октобра 2007. године у утврђеном месечном износу; да се овим уговором давалац стипендије обавезује да кориснику стипендије изврши исплату стипендије у новчаном износу одређеном решењем председника општине за школску 2007/08 годину; да давалац стипендије исплаћује кориснику стипендију у 12 месечних рата, за школску 2007/2008. годину. Чланом 6. уговора предвиђено је да корисник стипендије губи статус стипендисте ако се утврди да подаци који су наведени као основ остваривања права на стипендију не одговарају чињеничном стању и ако је током студија изгубио једну годину (за студенте са укупним просеком изнад 8–8,50), односно више од једне године студија (за студенте са укупним просеком испод 8,00). Чланом 7. уговора је у случају спора уговорена надлежност Општинског суда у Горњем Милановцу.

Оспореним решењем обустављен је пренос средстава подносиоцу уставне жалбе по основу уговора о стипендирању и утврђено да уговор о стипендирању не производи правно дејство, као и да то решење ступа на снагу даном доношења и да ће бити објављено у „Службеном гласнику општине Горњи Милановац“. У поуци о правном леку садржаној у решењу наведено је да против овог решења није допуштена жалба, већ се може покренути поступак пред Уставним судом Републике Србије, у року од 30 дана од дана пријема решења, а преко надлежног министарства.

5. У овој правној ствари за одлучивање Уставног суда, поред већ наведених одредаба Устава, релевантне су одредбе члана 198. став 2. Устава, као и одговарајуће одредбе Закона о општем управном поступку којима се те уставне одредбе конкретизују.

Одредбом члана 198. став 2. Устава утврђено је да законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита.

Чланом 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01) предвиђено је да су по овом закону дужни да поступају државни органи кад у управним стварима, непосредно примењујући прописе, решавају о правима, обавезама или правним интересима физичког лица, правног лица или друге странке, као и кад обављају друге послове утврђене овим законом. Према члану 213. став 1. Закона о општем управном поступку, против решења донетих у првом степену странка има право жалбе, а према члану 220. Закона, жалба се подноси у року од 15 дана од дана достављања решења ако законом није друкчије одређено.

Законом о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96) прописано је: да право покретања управног спора има физичко лице или правно лице ако сматра да му је управним актом повређено неко право или на закону заснован интерес (члан 2. став 1.); да тужилац у управном спору може бити физичко лице, правно лице или друга странка ако сматра да јој је управним актом повређено неко право или на закону заснован интерес (члан 12.).

6. По оцени Уставног суда, оспореним решењем подносиоцу уставне жалбе је упућена погрешна поука о правном средству. Наиме, институт уставне жалбе је посебно правно средство које се може користити тек по окончању редовног пута правне заштите. У конкретном случају, имајући у виду да оспорени појединачни акт, према својој правној природи и правном дејству, представља акт ауторитативног

одлучивања председника општине као наредбодавца за извршавање буџета општине којим се обуставља пренос средстава на име стипендије подносиоцу уставне жалбе, за заштиту права о коме је одлучивано у побијаном решењу постоји редовни пут правне заштите, који се не може искључити констатацијом доносиоца оспореног појединачног акта да „против овог решења није допуштена жалба“. Дакле, погрешном поуком о правном средству подносилац уставне жалбе је претрпео штетне последице, јер му је онемогућено да искористи уставно право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о субјективном праву, обавези или на закону заснованом интересу, чиме је повређено основно људско право које је зајемчено одредбама члана 36. став 2. Устава.

По оцени Уставног суда, право на жалбу је неопходна претпоставка за остваривање права на судску заштиту Уставом зајемчених права и слобода. Када се право на жалбу неосновано искључи, немогуће је остварити судску заштиту Уставом гарантованих права. Полазећи од ових разлога, Уставни суд налази да је у конкретном случају доносилац оспореног решења, односно председник општине, као носилац јавних овлашћења, повредио основна људска права подносиоца уставне жалбе зајемчена Уставом.

У овој правној ствари Суд је становишта да погрешна поука о правном средству представља такву повреду Уставом гарантованих права, која се по свом интензитету може изједначити са самовољом јавне власти. Због тога се правично задовољење подносиоца уставне жалбе у конкретном случају може постићи једино поништавањем оспореног решења, на основу члана 89. ст. 1. и 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Полазећи од изнетог Уставни суд је, на основу одредбе члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, одлучио као у изречи.

Одлука Уставног суда број
Уж-209/2008 од 18. децембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 17/09)

**Повреда права на судску заштиту из члана 22. став 1. Устава и права
на правно средство из члана 36. став 2. Устава
– усвајање уставне жалбе и поништај
оспореног појединачног акта**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Усваја се уставна жалба Владимира Миловановића изјављена против решења председника општине Горњи Милановац број 1-67-1560/07 од 27. децембра 2007. године и утврђује се да је повређено право подносиоца уставне жалбе на правно средство утврђено одредбом члана 36. став 2. Устава.

2. Поништава се решење председника општине Горњи Милановац број 1-67-1560/07 од 27. децембра 2007. године.

Образложење

1. Владимир Миловановић из Горњег Милановца је 25. јануара 2008. године, преко пуномоћника Радисава Весовића, адвоката из Горњег Милановца, поднео Уставном суду уставну жалбу против решења председника општине Горњи Милановац, број 1-67-1560/07 од 27. децембра 2007. године, због повреде права из чл. 21, 36. и 71. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе наводи да му је наведеним решењем обустављен пренос средстава као кориснику стипендије за постдипломске студије на основу уговора о стипендирању закљученог са општином Горњи Милановац, без законског основа, са образложењем да права по основу личних примања (пензије, инвалидине, дечји додатак и остала права) престају са навршених 26 година живота или заснивањем радног односа.

2. Одредбама Устава на чију повреду подносилац уставне жалбе указује, утврђено је: да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (члан 21. ст. 1. 2. и 3.); да свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале (члан 22. став 1.); да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36. став 2.).

3. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У поступку пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

4. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у уговор о стипендирању закључен између општине Горњи Милановац, као даваоца стипендије, коју заступа председник општине и подносиоца уставне жалбе, као корисника стипендије, од 27. новембра 2007. године, као и у оспорено решење председника општине Горњи Милановац број 1-67-1560/07 од 27. децембра 2007. године, па је утврдио следеће чињенице и околности за доношење одлуке у овом уставносудском поступку:

Наведеним уговором о стипендирању одређено је, поред осталог, да је решењем Комисије за доделу стипендија бр. 4-03-67-1542/07 од 27. новембра 2007. године одобрена стипендија кориснику стипендије, почев од 1. октобра 2007. године у утврђеном месечном износу; да се овим уговором давалац стипендије обавезује да кориснику стипендије изврши исплату стипендије у новчаном износу одређеном решењем председника општине за школску 2007/08. годину; да давалац стипендије исплаћује кориснику стипендију у 12 месечних рата, за школску 2007/2008. годину. Чланом 6. уговора предвиђено је да корисник стипендије губи статус стипендисте ако се утврди да подаци који су наведени као основ остваривања права на стипендију не одговарају чињеничном стању и ако је током студија изгубио једну годину (за студенте са укупним просеком изнад 8–8,50), односно више од једне године студија (за студенте

са укупним просеком испод 8,00). Чланом 7. уговора је у случају спора уговорена надлежност Општинског суда у Горњем Милановцу.

Оспореним решењем обустављен је пренос средстава подносиоцу уставне жалбе по основу уговора о стипендирању и утврђено да уговор о стипендирању не производи правно дејство, као и да то решење ступа на снагу даном доношења и да ће бити објављено у „Службеном гласнику општине Горњи Милановац“. У поуци о правном леку садржаној у решењу наведено је да против овог решења није допуштена жалба, већ се може покренути поступак пред Уставним судом Републике Србије, у року од 30 дана од дана пријема решења, а преко надлежног министарства.

5. У овој правној ствари за одлучивање Уставног суда, поред већ наведених одредаба Устава, релевантне су одредбе члана 198. став 2. Устава, као и одговарајуће одредбе Закона о општем управном поступку којима се те уставне одредбе конкретизују.

Одредбом члана 198. став 2. Устава утврђено је да законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита.

Чланом 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01) предвиђено је да су по овом закону дужни да поступају државни органи кад у управним стварима, непосредно примењујући прописе, решавају о правима, обавезама или правним интересима физичког лица, правног лица или друге странке, као и кад обављају друге послове утврђене овим законом. Према члану 213. став 1. Закона о општем управном поступку, против решења донетих у првом степену странка има право жалбе, а према члану 220. Закона, жалба се подноси у року од 15 дана од дана достављања решења ако законом није друкчије одређено.

Законом о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96) прописано је: да право покретања управног спора има физичко лице или правно лице ако сматра да му је управним актом повређено неко право или на закону заснован интерес (члан 2. став 1.); да тужилац у управном спору може бити физичко лице, правно лице или друга странка ако сматра да јој је управним актом повређено неко право или на закону заснован интерес (члан 12.).

6. По оцени Уставног суда, оспореним решењем подносиоцу уставне жалбе је дата погрешна поука о правном средству. Наиме, институт уставне жалбе је посебно правно средство које се може користити тек по окончању редовног пута правне заштите. У конкретном случају, имајући у виду да оспорени појединачни акт, према својој правној природи и правном дејству, представља ауторитативно одлучивање председника општине као наредбодавца за извршавање буџета општине о обустављању преноса средстава на име стипендије подносиоцу уставне жалбе, за заштиту права о коме је одлучивано у побијаном решењу постоји редовни пут правне заштите, који се не може искључити констатацијом доносиоца оспореног појединачног акта да „против овог решења није допуштена жалба“. Дакле, погрешном поуком о правном средству подносилац уставне жалбе је претрпео штетне последице, јер му је онемогућено да искористи уставно право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о субјективном праву, обавези или на закону заснованом интересу, чиме је повређено основно људско право које је зајемчено одредбама члана 36. став 2. Устава.

По оцени Уставног суда, право на жалбу је неопходна претпоставка за остваривање права на судску заштиту Уставом зајемчених права и слобода. Када се право на жалбу неосновано искључи, немогуће је остварити судску заштиту Уставом гарантованих права. Полазећи од ових разлога, Уставни суд налази да је у конкретном случају доносилац оспореног решења, односно председник општине, као носилац

јавних овлашћења, повредио основна људска права подносиоца уставне жалбе, зајемчена Уставом.

У овој правној ствари Суд је становишта да погрешна поука о правном средству представља такву повреду Уставом гарантованих права, која се по свом интензитету може изједначити са самовољом јавне власти. Због тога се правично задовољење подносиоца уставне жалбе у конкретном случају може постићи једино поништавањем оспореног решења, на основу члана 89. ст. 1. и 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-179/2008 од 18. децембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 17/09)

Није повређено право на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава – одбијање уставне жалбе

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Горана Јовановића изјављена против пресуде Врховног суда Србије У-В 1332/06 од 24. октобра 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Горан Јовановић из Београда је 11. марта 2008. године, преко пуномоћника адв. Слободанке Петковић из Новог Сада, Уставном суду поднео благовремену и дозвољену уставну жалбу против пресуде Врховног суда Србије У-В 1332/06 од 24. октобра 2007. године.

Подносилац уставне жалбе сматра да су му оспореном пресудом Врховног суда Србије, којом је одбијен његов захтев за признавање права на месечну накнаду за обављање службе у Војсци Југославије под отежаним условима, повређена права зајемчена одредбама чл. 24, 60, 68, 69. и 70. Устава Републике Србије, а да му је доношењем пресуде четири године по подношењу захтева повређено и право на суђење у разумном року зајемчено одредбама члана 32. Устава.

2. Сагласно одредби члана 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Одредбама Устава, на чију повреду подносилац уставне жалбе указује, поред осталог, утврђено је: да је људски живот неприкосновен (члан 24. став 1.); да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега (члан 32. став 1.); да се јемчи право на рад, у складу са законом, те да свако има право на поштовање достојанства своје личности на раду, безбедне и здраве услове рада,

потребну заштиту на раду, ограничено радно време, дневни и недељни одмор, плаћени годишњи одмор, правичну накнаду за рад и на правну заштиту за случај престанка радног односа (члан 60. ст. 1. и 4.); да свако има право на заштиту свог физичког и психичког здравља и да се здравствено осигурање, здравствена заштита и оснивање здравствених фондова уређују законом (члан 68. ст. 1. и 3.); да се права запослених и њихових породица на социјално обезбеђење и осигурање уређују законом (члан 69. став 2.); да се пензијско осигурање уређује законом (члан 70. став 1.).

У поступку пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода. С тим у вези, Уставни суд је утврдио да подносилац уставне жалбе, сагласно одредби члана 85. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), није у поднетој уставној жалби прецизно навео и образложио у чему се састоји повреда сваког од Уставом зајемчених права које је означио у уставној жалби, осим права на суђење у разумном року. С обзиром на то да је предмет одлучивања у управном поступку који је претходио уставносудском поступку био захтев подносиоца уставне жалбе да му се накнада за службу под отежаним условима у Војсци Југославије призна у месечном износу, а не само за дане проведене у току месеца на објектима који су одређени за територије на којима се служба врши под отежаним условима, Уставни суд је оценио да подносилац уставне жалбе повреду права зајемчених одредбама чл. 24, 68, 69. и 70. Устава изводи из, по његовом мишљењу, извршене повреде права на рад зајемченог одредбама члана 60. Устава.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у списе предмета органа који су одлучивали о захтеву подносиоца уставне жалбе, и то: првостепеног управног органа ВП 3527 Батајница Уп-1 бр. 13-86/03, другостепеног управног органа ВП 4522 Батајница Уп-2 бр. 1-66 и списе Врховног суда Србије У-В 1332/06, као и уставном жалбом побиијану пресуду Врховног суда Србије, те утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Подносилац уставне жалбе Горан Јовановић, старији водник у Војсци Србије и Црне Горе, је 29. октобра 2003. године поднео ВП 3527 Батајница захтев за признавање накнаде за службу под отежаним условима рада у висини од 28% од 1. новембра 2000. до 30. априла 2001. године и у висини од 25% од основне плате почев од 1. маја 2001. године. Такође је тражио увећање накнаде у износу од 4% за 2001, 8% за 2002. и 12% за 2003. годину. Војна пошта 3527 Батајница, као првостепени управни орган, решењем Уп-1 бр. 13-86/03 од 29. јануара 2004. године, одбила је захтев као неоснован. У првостепеном управном поступку је утврђено: да је Горану Јовановићу 28. маја 2001. године уручено решење ВП 8115 Земун Уп-2 бр. 2729 од 3. маја 2001. године, којим је укинута решење ВП 6478 Београд инт. бр. 60/84-60 од 24. марта 2000. године, а којим му је било признато право на накнаду под отежаним условима рада у износу од 24% од основне плате и да против тог решења није покренуо управни спор у року од 30 дана подношењем тужбе Врховном суду, па му је закључно са 31. октобром 2001. године обустављена исплата наведене накнаде; да је одредбом члана 25. став 1. Правилника о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије („Службени војни лист“, бр. 38/93, 23/94, 3/97, 11/97, 12/98, 6/99, 7/99, 41/99, 5/2000, 6/2000, 11/2000, 22/2000, 31/2000 и 14/02) прописано да професионалном официру односно подофициру, који је на дужности у јединици – установи Војске на територији на којој се служба врши под отежаним условима, припада месечна накнада у висини од 20% плате (члан 62. став 1. тачка 1. под а)); да накнада за службу под отежаним условима припада од дана стицања услова па до дана када престану да постоје услови за њено припадање (члан 72. став 1. тачка 5.); да накнаде које су одређене у месечним паушалним износима припадају

месечно уназад, а ако месечна накнада припада за мање од месец дана, обрачунава се по данима с тим да се дневни износ утврђује поделом месечне накнаде бројем 30 (члан 73.); да су одговарајућим актима војних органа одређени објекти, односно територије на којима се служба врши под отежаним условима; да је место службовања подносиоца захтева за све време које је навео у захтеву по мирнодопској формацији било у Батајници, а да се јединица у коју је распоређен не сматра објектом, односно територијом на којој се служба врши под отежаним условима; да је подносилац захтева повремено упућиван на наведене објекте ради извршавања одређених задатака у склопу дежурне смене у трајању најдуже седам дана, те да му сагласно одредбама члана 73. Правилника накнада припада само за време извршења задатака на тој територији – објектима, као и да му је накнада исплаћена за све време извршења задатака на објектима који су одређени као територија на којој се служба врши под отежаним условима; да подносиоцу захтева за време проведено на наведеним објектима, поред бесплатног смештаја и исхране, припада и дневна накнада трошкова у износу од 100% трупне дневнице, плаћен ноћни рад у времену од 22,00 до 06,00 часова, накнада за рад за време државног празника у висини 100% и право на слободне дане путем прерасподеле радног времена.

Подносилац уставне жалбе поднео је 9. марта 2004. године жалбу на наведено првостепено решење другостепеном управном органу ВП 4522 Батајница. Другостепени орган је решењем Уп-2 бр. 1/66 од 17. јуна 2004. године, након извршеног увида у списе предмета и Одлуку НГШ ВЈ пов. бр. 02/323-1 од 5. фебруара 2002. године и Одлуку Команданта Ко ПВО бр. 03/1683-2 од 6. марта 2002. године, одбио жалбу са образложењем да жалиоцу, на основу одредаба члана 73. ст. 2. и 3. Правилника о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије, а у вези са наведеним одлукама војних органа, припада накнада за обављање службе под отежаним условима само за време проведено на објектима који су одговарајућим актима војних органа одређени као територија на којој се служба врши под отежаним условима, па му је обрачун накнаде извршен сагласно члану 73. Правилника, сразмерно броју дана проведених на раду на тој територији.

Против решења ВП 4522 Батајница Уп-2 бр. 1/66 од 17. јуна 2004. године, подносилац уставне жалбе поднео је 14. јула 2004. године Врховном војном суду тужбу због неправилно утврђеног чињеничног стања и повреде материјалног права. Врховни војни суд је, на основу члана 31. Закона о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96), примљену тужбу истог дана доставио другостепеном управном органу на одговор и наложио да се доставе списи предмета првостепеног и другостепеног органа. Другостепени орган ВП 4522 Батајница доставио је 21. октобра 2004. године одговор на тужбу и списе предмета, који су у Врховном војном суду примљени 26. октобра 2004. године. Врховни војни суд није предузимао друге радње у овом управном спору.

Врховни суд Србије је дописом У-В бр. 1332/06 од 31. јануара 2007. године обавестио пуномоћника тужиоца да је 21. новембра 2006. године преузео нерешене предмете управних спорова покренутих пред Врховним војним судом до 31. децембра 2004. године и позвао га да се у року од десет дана изјасни да ли остаје при поднетој тужби. Дописима примљеним у Врховном суду Србије 12. фебруара и 15. марта 2007. године, пуномоћник тужиоца и тужилац обавестили су суд да остају при поднетој тужби.

Врховни суд Србије је, на седници одржаној 24. октобра 2007. године, донео оспорену пресуду У-В 1332/06 којом је тужба одбијена као неоснована, применом одредбе члана 41. став 2. Закона о управним споровима. У образложењу пресуде Врховни суд наводи да је поступајући по поднетој тужби, а након разматрања списка предмета, оцене навода тужбе и одговора на тужбу, као и оцене законитости

оспореног решења, нашао да тужба није основана. Ово из разлога што је утврдио да је подносилац тужбе повремено упућиван на рад у објекте на територији на којима се служба врши под отежаним условима, те да подносилац тужбе не оспорава ту чињеницу. Стога се тужиоцу, по схватању тог суда, сагласно одредбама члана 72. став 1. тачка 5. и члана 73, а у вези са чланом 25. став 1. Правилника о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије („Службени војни лист“, бр. 38/93 и 14/02), тражена накнада не може признати непрекидно, већ само за време проведено на извршењу задатака на одређеном објекту, односно територији на којој се, сагласно одговарајућим актима војних органа, служба врши под отежаним условима. Пресуда је уручена пуномоћнику подносиоца уставне жалбе 11. фебруара 2008. године.

4. Сагласно наведеном, Уставни суд је утврдио да су о захтеву подносиоца уставне жалбе за утврђивање права на накнаду за вршење службе под отежаним условима одлучивали Уставом и законом установљени органи, који су у законито спроведеном поступку утврдили чињенично стање од значаја за доношење одговарајуће одлуке и одлучили о праву подносиоца уставне жалбе применом прописа којима су та права уређена. По оцени Уставног суда, утврђено чињенично стање, те примена одговарајућег материјалног права на тако утврђено чињенично стање, као и образложење заузетог правног става у овој управној ствари, представљају правно утемељен основ за доношење уставном жалбом побијане пресуде Врховног суда Србије. Из наведених разлога оспореном пресудом, по схватању Уставног суда, није повређено Уставом гарантовано право подносиоца уставне жалбе на рад зајемчено одредбама члана 60. Устава, а с тим у вези ни права зајемчена одредбама чл. 24, 68, 69. и 70. Устава. Стога су наводи подносиоца уставне жалбе да су разлози наведени у оспореној пресуди паушални и без икаквих правних аргумената, те да Врховни суд, као и првостепени и другостепени управни орган, у овој правној ствари нису утврдили одлучујућу чињеницу да ли жалилац врши послове непрекидног дежурства у систему ПВО, израз његове субјективне оцене о непотпуно утврђеном чињеничном стању и погрешној примени материјалног права, али не и доказ о учињеној повреди Уставом зајемчених права наведених у уставној жалби.

5. У вези са наводом подносиоца уставне жалбе да му је повређено право на суђење у разумном року, Уставни суд је констатовао да је управни поступак по захтеву подносиоца уставне жалбе отпочео 29. октобра 2003. године, а правоснажно окончан доношењем оспорене пресуде Врховног суда Србије 24. октобра 2007. године. Суд сматра да време које треба узети у обзир за одлучивање о захтеву подносиоца уставне жалбе тече од 8. новембра 2006. године, када је ступио на снагу Устав Републике Србије којим је установљена уставна жалба и гарантовано право на суђење у разумном року. Међутим, полазећи од тога да је чланом 17. Повеље о људским и мањинским правима и грађанским слободама („Службени лист СЦГ“, број 6/03), која је била саставни део Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, било гарантовано право на суђење у разумном року, да је Република Србија као држава чланица државне заједнице имала обавезу да непосредно уреди, обезбеди и штити људска и мањинска права зајемчена Повељом, као и да је у односу на Републику Србију 3. марта 2004. године ступила на снагу Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, која у члану 6. став 1. гарантује право на правичну и јавну расправу у разумном року, Уставни суд је заузео став да се за утврђивање разумне дужине поступка, у конкретном случају, мора имати у виду читав период поступања и управних органа и судова.

Уставни суд сматра да се за оцену да ли је временски рок за одлучивање управних и судских органа о праву или обавези странке разуман, морају узети у обзир следећи критеријуми: сложеност предмета, понашање подносиоца уставне жалбе,

поступање управних и судских органа, као и то о ком праву подносиоца је у конкретном предмету одлучивано.

Полазећи од тога да је у управном поступку првостепени орган донео решење којим је одлучио о захтеву подносиоца уставне жалбе у року од три месеца од дана подношења захтева, а другостепени орган одлучио, такође, у року од три месеца од дана подношења жалбе на првостепено решење, те да су у том поступку рокови за доношење решења, прописани одредбама чл. 208. и 238. Закона о управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01), прекорачени за месец дана, Уставни суд је оценио да ово прекорачење рокова нема значај повреде Уставом зајемченог права на суђење у разумном року.

Уставни суд сматра да је непоступање Врховног војног суда у управном спору по тужби подносиоца уставне жалбе проузроковало одређено кашњење у овом предмету. Наиме, Врховни војни суд након пријема списа управних органа 26. октобра 2004. године, није предузимао друге радње по поднетој тужби, јер је 18. новембра 2004. године Скупштина Србије и Црне Горе донела Закон о преношењу надлежности војних судова, војних тужилаштва и Војног правобранилаштва на органе држава чланица („Службени лист СЦГ“, број 55/04), којим је прописано да се надлежност војних судова, војних тужилаштва и Војног правобранилаштва даном ступања на снагу овог закона преноси: за територију Републике Србије на органе Републике Србије, а за територију Републике Црне Горе на органе Републике Црне Горе, које те државе чланице одреде (члан 2.). Доношењем тог закона, у складу са чланом 66. Уставне повеље, комплетна надлежност војних судова пренета је на органе држава чланица, па и надлежност Врховног војног суда да одлучује у управним споровима. У спровођењу члана 2. наведеног закона, Република Србија је донела Закон о преузимању надлежности војних судова, војних тужилаштва и Војног правобранилаштва („Службени гласник РС“, број 137/04). Како тим законом нису изричито одређени судови или суд који ће преузети надлежност Врховног војног суда за одлучивање у управним споровима, Врховни суд Србије је преузео управне предмете Врховног војног суда, па и предмет по тужби подносиоца уставне жалбе, након престанка државне заједнице Србија и Црна Гора 21. новембра 2006. године. Врховни суд Србије је по поднетој тужби донео пресуду 24. октобра 2007. године, односно у року краћем од годину дана од преузимања предмета Врховног војног суда.

Полазећи од тога да је у поступку који је претходио поступку по уставној жалби одлучивано о праву које није од егзистенцијалне важности за подносиоца уставне жалбе, јер се ради о исплати накнаде која му је делимично призната и исплаћена уз плату и друге накнаде (накнаду за ноћни рад, рад за време државних празника и трупне дневнице), да је захтев подносиоца уставне жалбе правоснажно одбијен зато што није имао упориште у материјалном праву, да због застоја у поступку насталог због престанка рада Врховног војног суда нису настале штетне последице за подносиоца, те имајући у виду да је поступак вођен и окончан пред првостепеним и другостепеним управним органом, Врховним војним судом и Врховним судом Србије у периоду од четири године од дана подношења захтева, Уставни суд је оценио да подносиоцу уставне жалбе није повређено право на суђење у разумном року зајемчено чланом 32. став 1. Устава.

6. С обзиром на изложено, Уставни суд је оценио да, на основу члана 89. став 1. Закона о Уставном суду, уставну жалбу треба одбити.

На основу члана 49. став 2. Закона о Уставном суду, Суд је одлучио да ову одлуку објави у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Сагласно члану 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-306/2008 од 25. септембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 100/08)

**Није повређено право на правично суђење из члана 32. и на једнаку
правну заштиту из члана 36. Устава
(делимично одбијање уставне жалбе, а у преосталом делу одбацивање,
због недопуштености – неисцрпљености правне заштите)**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Одбија се као неоснована уставна жалба Ауторског акционарског друштва „Контакт филм“ а. д. изјављена против решења Врховног суда Србије Узз 46/06 од 29. јуна 2007. године и радње Врховног суда Србије која се састоји у томе „да је суд одбио да одлучи о Предлогу ’Контакт филма’ а. д. од 12. јануара 2007. године ради решавања спорног правног питања“.

2. Одбацује се уставна жалба Ауторског акционарског друштва „Контакт филм“ а. д. изјављена против налога Врховног суда Србије за плаћање судске таксе у предмету Узз 46/06 од 26. септембра 2007. године и радње Врховног суда Србије „да је суд ускратио странки у управно-судском поступку ’Контакт филм’ а. д. на процесно овлашћење да сам изјави захтев за заштиту законитости“.

О б р а з л о ж е њ е

1. Ауторско акционарско друштво „Контакт филм“ а.д. из Београда је, преко пуномоћника Јованке Јовић Трифуновић, адвоката из Београда, Уставном суду поднело благовремену уставну жалбу против аката и радњи наведених у изреци ове одлуке. Уставна жалба је поднета због повреде права на правично суђење, права на једнаку заштиту права и на правно средство, права на имовину и, како се у уставној жалби наводи, „права на непосредну примену Уставом зајемчених права“, из члана 32. став 1, чл. 36. и 58. и члана 18. став 1. Устава Републике Србије.

Пуномоћник подносиоца уставне жалбе наводи да је „Контакт филм“ а. д. био тужилац у управном спору који је вођен пред Врховним судом Србије, да је након окончавања овог спора код Републичког јавног тужиоца иницирао подношење захтева за заштиту законитости против одлуке Врховног суда Србије, те да је по добијању обавештења Републичког јавног тужилаштва да „неће изјавити“ захтев за заштиту законитости „сам изјавио овај правни лек Врховном суду Србије, са позивом на сходну примену права странке која је поднела предлог јавном тужилаштву из члана 418. Закона о парничном поступку“. Даље указује да је по сазнању да суд достављени поднесак није узео у разматрање као захтев за заштиту законитости, поднео предлог да се покрене поступак пред Врховним судом Србије ради решавања спорног правног питања, сходном применом члана 176. Закона о парничном поступку. Позивајући се на одредбе Пословника о уређењу и раду Врховног суда Србије, сматра да је о овом питању правно схватање требало да заузме Седница судског (управног) одељења Суда. Налази да су оспореним решењем о одбацивању захтева подносиоцу повређена Уставом зајемчена права из члана 32. став 1. и члана 36. Устава, јер је мишљења да је

странка у управном спору овлашћена да сама подноси захтев за заштиту законитости када је јавни тужилац обавести да он то неће учинити.

У односу на оспорени налог за плаћање судске таксе, наводи да Таксена тарифа Закона о судским таксама у поглављу „Поступак по управним споровима“ не наводи да странка плаћа судску таксу нити за поднесак, нити за одлуку по захтеву за заштиту законитости, те стога сматра да су овим актом Врховног суда Србије повређена права подносиоца уставне жалбе на правично суђење и на имовину.

Такође, истиче да је овим оспореним актима и радњама подносиоцу „повређено право на непосредну примену Уставом зајемчених права“.

2. Према одредбама члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио следеће чињенице и околности од значаја за решавање ове уставносудске ствари:

Подносилац уставне жалбе је, након пријема обавештења Републичког јавног тужиоца да није нашао да има основа за подношење захтева за заштиту законитости против одлуке Врховног суда Србије У 2270/04 од 29. марта 2005. године, Врховном суду Србије, 9. октобра 2006. године, лично поднео захтев за заштиту законитости против наведене одлуке. Као основ за подношење овог ванредног правног лека, подносилац уставне жалбе је навео одредбе члана 418. Закона о парничном поступку, позивајући се на сходну примену овог закона у поступку по управним споровима, у смислу одредбе члана 59. Закона о управним споровима.

Подносилац уставне жалбе је 12. јануара 2007. године упутио Врховном суду Србије поднесак означен као „Предлог 'Контакт филма' а. д. да се покрене поступак пред Врховним судом Србије ради решавања спорног правног питања које је од прејудисијелног значаја за одлучивање о предмету захтева за заштиту законитости који је странка сама изјавила сходном применом овлашћења из члана 418. Закона о парничном поступку“. Поднесак је упућен с позивом на одредбу члана 176. став 1. Закона о парничном поступку, а такође у смислу сходне примене одредаба овог закона.

Врховни суд Србије је 29. јуна 2007. године донео решење Узз 46/06 којим је одбацио захтев странке као недозвољен, јер је нашао да у управном спору странка није овлашћена да сама подноси захтев за заштиту законитости.

У истом предмету странци је достављен налог за плаћање судске таксе на решење у износу од 1.300,00 динара.

4. Устав Републике Србије у члану 18. став 1. садржи начело да се људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно примењују.

Одредбом члана 32. став 1. Устава зајемчено је право на правично суђење, и то тако што је утврђено да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правим и обавезама, основности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Одредбама члана 36. Устава утврђено је да се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (став 1.), као и да свако

има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (став 2.).

Право на имовину утврђено одредбама члана 58. Устава јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.) и утврђује: да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.); да се начин коришћења имовине може ограничити законом (став 3.); да је одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других дажбина или казни дозвољено само у складу са законом (став 4.).

За одлучивање Уставног суда по поднетој уставној жалби од значаја су одговарајуће одредбе Закона о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96), Закона о парничком поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) и Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/01, 9/02, 29/04 и 61/05).

Закон о управним споровима (у даљем тексту: ЗУС) („Службени лист СРЈ“, број 46/96) одредбом члана 1. уређује да у управним споровима судови одлучују о законитости аката којима државни органи и предузећа или друге организације које врше јавна овлашћења решавају о правима или обавезама физичких лица, правних лица или других странака у појединачним управним стварима. Одредбом члана 59. ЗУС прописано је да ће се на питања поступка у управним споровима која нису уређена овим законом сходно примењивати одредбе закона којим се уређује парнични поступак. Одредбом члана 20. ЗУС предвиђен је захтев за заштиту законитости, као један од ванредних правних лекова у управном спору, и то тако што је прописано да надлежни јавни тужилац у републици може поднети врховном суду захтев за заштиту законитости против првостепене одлуке коју је у управном спору донео суд који није највиши суд у републици, ако је таквом одлуком повређен закон, други пропис или општи акт (став 1.), као и да из истих разлога јавни тужилац може поднети захтев за заштиту законитости против одлуке већа врховног суда (став 2.).

Одредбом члана 176. став 1. Закона о парничном поступку (у даљем тексту: ЗПП) („Службени гласник РС“, број 125/04) предвиђено је да ће кад у поступку пред првостепеним судом у већем броју предмета постоји потреба да се заузме став о спорном правном питању које је од прејудицијелног значаја за одлучивање о предмету поступка пред првостепеним судовима, првостепени суд, по службеној дужности или на предлог странке, покренути поступак пред Врховним судом Србије ради решавања спорног правног питања. Одредбом става 2. истог члана прописано је да је суд који је покренуо поступак за решавање спорног питања дужан да застане са поступком док се не оконча поступак пред Врховним судом Србије.

Одредбама Закона о судским таксама којима се уређује повраћај таксе прописано је да лице које је платило таксу коју уопште није било дужно да плати или је платило таксу у износу већем од прописаног, као и лице које је платило таксу за судску радњу, а та радња из било ког разлога није извршена има право на повраћај таксе (члан 43. став 1.), при чему је одредбом члана 44. Закона уређено у ком року и ком суду се подноси захтев за повраћај таксе.

5. Анализирајући оспорене појединачне акте и радње са становишта наведених законских одредаба, Уставни суд је утврдио следеће:

Када је у питању примена одредаба ЗПП у поступку у управним споровима, ЗУС је у члану 59. прописао да је реч о супсидијерној и сходној примени. Наиме, да би се у овом поступку примењивале одредбе парничног поступка потребно је: да одређена питања нису уређена ЗУС-ом (супсидијерна примена) и да се примењују оне одредбе ЗПП-а које одговарају правној природи и суштини управног спора, и то на

начин који је „у духу“ управног спора као посебне врсте судског спора за оцену законитости коначног управног акта (сходна примена).

Захтев за заштиту законитости у управном спору је као ванредни правни лек уређен Законом о управним споровима, те стога нема основа за примену одредаба парничног поступка у односу на поступак по овом правном леку. Према одредбама ЗУС, подношење захтева за заштиту законитости је у искључивој надлежности јавног тужиоца, те је из тих разлога Врховни суд овлашћен да у управним споровима поступак по захтеву за заштиту законитости води и у њему одлучује само када га је поднео надлежни јавни тужилац.

У односу на сходну примену одредаба ЗПП којима се уређује поступак за решавање спорног правног питања, Уставни суд је утврдио да се у смислу одредбе члана 176. ЗПП под спорним правним питањем подразумева оно правно питање које се поставило као претходно (прејудицијелно) питање у поступку пред првостепеним парничним судом. Како с обзиром на природу управног спора није могуће да се спорно правно питање постави као претходно питање, јер је сврха вођења управног спора одлучивање о законитости коначних управних аката, дакле решавање спорних правних питања, то нема основа за сходну примену наведених одредаба у овом поступку.

Када је реч о оспоравању основаности налога за плаћање судске таксе, Уставни суд је утврдио да Закон о судским таксама предвиђа одговарајући механизам правне заштите лица које сматра да је наплаћена такса која уопште није могла бити наплаћена, подношењем захтева за повраћај судске таксе.

6. Оцењујући наводе и разлоге из уставне жалбе са становишта повреде Уставом зајемчених права на које подносилац указује, Уставни суд је утврдио следеће:

Оспореним решењем Врховног суда Србије Узз 46/06 од 29. јуна 2007. године, као ни тиме што Врховни суд није у посебном поступку одлучио о предлогу подносиоца уставне жалбе за решавање спорног правног питања, није повређено Уставом зајемчено право подносиоца на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Ово стога што је оспорено решење донето у законито спроведеном поступку и засновано на уставноправно прихватљивом тумачењу процесног права, при чему је Врховни суд Србије у оспореном решењу образложио своје правно становиште, тако да се не може сматрати да је оно последица произвољног тумачења суда или неприхватљиве примене одредаба ЗУС. Оспореним решењем суд је одлучио о правном питању које је за странку било спорно, а како у конкретном случају нису били испуњени услови да Врховни суд Србије по поднетом предлогу поступа као по предлогу за решавање спорног правног питања, Уставни суд је оценио да су у овом делу наводи уставне жалбе неосновани. На повреде других елемената права на правично суђење (независност, непристрасност суда, одлучивање у разумном року и др.) подносилац уставне жалбе није ни указивао.

Наведеним оспореним решењем и радњом Врховног суда Србије, по оцени Уставног суда, није повређено ни право подносиоца зајемчено одредбама члана 36. Устава. Наиме, сам подносилац уставне жалбе је указивао да Врховни суд Србије ни у једном случају није прихватио да поступа и одлучује када је захтев за заштиту законитости у управном спору поднела странка, а не јавни тужилац. Стога из самих навода подносиоца произлази да је суд према заштити његових права имао једнак однос као и према свим другим лицима која су била у истоветној правној ситуацији, а што је суштина права зајемченог одредбом члана 36. став 1. Устава. Са друге стране, када је реч о одредби члана 36. став 2. Устава којом се јемчи да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу, мора се имати у виду природа управног спора. Управни спор је инструмент судске контроле законитости рада управе. О правима, обавезама

или на закону заснованом интересу странке која се у управном спору појављује као тужилац одлучивано је првостепеним решењем надлежног управног органа. Странка има могућност да заштиту својих права остварује, по правилу, најпре у другостепеном управном поступку, а потом подношењем тужбе у управном спору, како би и суд оценио законитост коначног управног акта. Дакле, управни спор је по својој природи додатни и накнадни вид правне заштите. Са друге стране, Законом о управним споровима је прописано да је подношење захтева за заштиту законитости у искључивој надлежности и диспозицији јавног тужиоца. Зато, по оцени Уставног суда, не стоје наводи из уставне жалбе да је одбацивањем захтева за заштиту законитости подносиоцу ускраћено Уставом зајемчено право подносиоца на правно средство.

Уставни суд је утврдио да оспореним решењем и радњом Врховног суда Србије није повређена ни одредба члана 18. став 1. Устава, јер ова одредба не представља Уставом зајемчено право, већ начело да се људска и мањинска права непосредно примењују, при чему се одредбом става 2. истог члана предвиђа, између осталог, да се законом може прописати начин остваривања Уставом зајемчених права, ако је то неопходно за остваривање појединог права због његове природе. Из садржине права зајемчених одредбама чл. 32. и 36. Устава произлази да је њихова природа таква да се сврха уставних јемстава може постићи једино уколико се начин остваривања ових права пропише законом.

7. У односу на оспорени налог Врховног суда Србије за плаћање судске таксе у предмету Узз 46/06, Уставни суд је утврдио да је једна од претпоставки за подношење уставне жалбе да су поводом појединачног акта који се оспорава уставном жалбом претходно исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства. Како из саме уставне жалбе произлази да подносилац није подносио захтев за повраћај судске таксе, а што је према Закону о судским таксама правно средство којим се оспорава наплата таксе за коју лице сматра да није било дужно да плати, то је Уставни суд утврдио да у односу на оспорени појединачни акт нису испуњене Уставом утврђене претпоставке за одлучивање.

Што се тиче оспоравања радње Врховног суда Србије „да је суд ускратио странки у управно-судском поступку 'Контакт филм' а. д. на процесно овлашћење да сам изјави захтев за заштиту законитости“, Суд је утврдио да наведено оспоравање нема карактер радње у смислу члана 170. Устава, већ је конзумирано оспоравањем решења Врховног суда Србије Узз 46/06 којим је одбачен захтев подносиоца уставне жалбе за подизање захтева за заштиту законитости, што за последицу има да суд није одлучивао по поднетом захтеву странке. Имајући ово у виду, Суд је оценио да и у овом делу уставне жалбе нису испуњене претпоставке за поступање и одлучивање Уставног суда.

8. Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да, на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу треба одбити као неосновану у односу на оспорени акт и радњу из тачке 1. изреке.

Такође, Уставни суд је оценио да, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, уставну жалбу треба одбацивати у односу на оспорени акт и радњу из тачке 2. изреке.

На основу изложеног и одредаба члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду и одредаба члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-184/2007 од 25. децембра 2008. године

**Није повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава
и право на једнаку заштиту права и на правно средство
из члана 36. Устава – одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Драгана Милића изјављена против решења Повереника за информације од јавног значаја бр. 07-00-00109/2006-03 од 21. августа 2006. године и пресуде Врховног суда Србије У. 4930/06 од 20. децембра 2006. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Драган Милић, који се налази на издржавању казне у Казнено-поправном заводу „Забела“ у Пожаревцу, поднео је Уставном суду благовремену и дозвољену уставну жалбу против појединачних аката наведених у изреци, због повреде права на правично суђење и права на једнаку заштиту права и на правно средство из члана 32. став 1. и члана 36. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе наводи да је оспореним решењем Повереника за информације од јавног значаја (у даљем тексту: Повереник) одбијен његов захтев за приступ информацијама које је тражио од Клиничког центра Србије, а који се састојао у тражењу копије целокупне медицинске документације покојног Горана Миљковића који је лечен у Ургентном центру Клиничког центра Србије у периоду од 25. јуна до 23. августа 1998. године. Незадовољан решењем Повереника, покренуо је управни спор пред Врховним судом Србије који је окончан доношењем оспорене пресуде којом се његова тужба одбија. Позивајући се на одредбе Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја сматра да су му наведени државни органи својим одлукама којима су одбили његов захтев, односно тужбу као неосноване, повредили његова права из члана 32. став 1. и члана 36. Устава, а да су његово имовинско стање и социјално порекло били „одлучан фактор“ за ускраћивање тражених информација. Од Уставног суда тражи да поништи оспорену пресуду Врховног суда Србије и омогући му приступ траженој документацији.

2. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У поступку пружања уставносудске заштите поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и слободама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

Одредбама Устава на чију повреду подносилац указује, утврђено је: да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљени суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама

против њега (члан 32. став 1.); да се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 36. став 1.); те да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на законом заснованом интересу (члан 36. став 2.).

3. Увидом у оспорено решење Повереника за информације од јавног значаја бр. 07-00-00109/2006-03 од 21. августа 2006. године и пресуду Врховног суда Србије У. 4930/06 од 20. децембра 2006. године, Уставни суд је утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Оспореним решењем Повереника одбијен је као неоснован захтев за приступ информацијама од јавног значаја подносиоца уставне жалбе, који је он упутио Клиничком центру Србије 9. децембра 2005. године. Наведено решење донето је по жалби коју је подносилац уставне жалбе изјавио због недобијања информација по поднетом захтеву за приступ информацијама, а којим је од Клиничког центра Србије тражио да му се достави копија целокупне медицинске документације за покојног Горана Миљковића, који је лечен у Ургентном центру у периоду од 25. јуна до 23. августа 1998. године када је преминуо. У жалби изјављеној Поверенику подносилац је навео да му је тражена документација потребна „ради доказивања да је за смрт покојног Миљковић Горана одговорно особље Клиничког центра, а не његов деликт због кога је пресудом Окружног суда у Пожаревцу К 38/02 осуђен на казну затвора“. Одлуку о одбијању жалбе као неосноване Повереник заснива на одредби члана 14. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, наводећи да се у конкретном случају ради о информацији таквог значаја да би се њеним добијањем озбиљно угрозило право на приватност лица на кога се тражена информација односи. Истиче да се не ради о случају на који би се применили изузеци из члана 14. тач. 2) и 3) Закона, а с обзиром на то да је лице на кога се тражена информација односи преминуло, не постоје услови за изузетак предвиђен одредбом члана 14. тачка 1) Закона – да то лице пристане на давање тражене информације, при чему указује да у конкретном случају не постоји пристанак лица из круга најближих сродника за приступ траженој информацији. Такође, у образложењу оспореног појединачног акта се указује да се „ускраћивањем права жалиоцу на непосредан приступ медицинској документацији другог лица, не задире у право жалиоца да се у оквиру одговарајућег судског поступка и према правилима тог поступка предметна медицинска документација узме у оцену и разматрање, у смислу навода жалиоца да је за смрт лица чија се документација тражи одговоран Клинички центар, а не жалилац“. Коначно, подносилац уставне жалбе је оспореним решењем поучен да против њега може покренути управни спор тужбом Врховном суду Србије.

Оспореном пресудом Врховног суда Србије У. 4930/06 од 20. децембра 2006. године одбијена је тужба подносиоца уставне жалбе поднета против наведеног решења Повереника. Врховни суд Србије налази да је тужба неоснована, заснивајући своју одлуку на одредбама члана 14. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, а у вези са одредбама члана 12. Закона о здравственој заштити који је важио у време одлучивања о захтеву за приступ информацијама од јавног значаја, а којима је била прописана дужност здравствених радника да чувају професионалну тајну и утврђени услови под којима је могуће ослобађање од те дужности.

4. Одредбом члана 2. став 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“, бр. 120/04 и 54/07) утврђено је да је информација од јавног значаја она информација којом располаже орган јавне власти, настала у раду или у вези са радом органа јавне власти, садржана у одређеном документу, а односи се на све оно о чему јавност има оправдан интерес да зна.

Под органом јавне власти се, у смислу одредбе члана 3. тачка 4) овог закона, подразумева и правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу, државни орган.

Одредбом члана 5. став 2. истог закона прописано је да свако има право да му се информација од јавног значаја учини доступном тако што ће му се омогућити увид у документ који садржи информацију од јавног значаја, право на копију тог документа, као и право да му се, на захтев, копија документа упути поштом, факсом, електронском поштом или на други начин.

Закон у одредби члана 6. утврђује да права на приступ информацијама од јавног значаја припадају свима под једнаким условима, без обзира на држављанство, пребивалиште, боравиште, односно седиште, или лично својство као што је раса, вероисповест, национална и етичка припадност, пол и слично.

Ограничење права на приступ информацијама од јавног значаја због повреде права на приватност и других права личности предвиђено је одредбом члана 14. Закона, којом је прописано да орган власти неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама ако би тиме повредио право на приватност, право на углед или које друго право лица на које се тражена информација лично односи, осим: 1) ако је лице на то пристало; 2) ако се ради о личности, појави или догађају од интереса за јавност, а нарочито ако се ради о носиоцу државне и политичке функције и ако је информација важна с обзиром на функцију коју то лице врши; 3) ако се ради о лицу које је својим понашањем, нарочито у вези са приватним животом, дало повода за тражење информације.

Одредбом члана 22. став 1. Закона прописано је да тражилац може изјавити жалбу Поверенику, између осталог, и из разлога ако му орган власти не стави на увид документ који садржи тражену информацију, односно не изда копију тог документа, а одредбом члана 22. став 3. – да се против решења Повереника може покренути управни спор.

Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, број 107/05) одредбама члана 37. уређује право на тајност података, тако што поред осталог, прописује: да подаци из медицинске документације спадају у личне податке о пацијенту и представљају службену тајну (став 1.); да се подаци из медицинске документације пацијента, односно из здравствене евиденције могу достављати на увид, као и у облику записа, односно извода из медицинске документације, само на захтев судских органа, органа старатељства, организације здравственог осигурања, органа надлежног за послове када је то прописано законом, друге законом овлашћене здравствене установе (став 7.); да су лица које неовлашћено располажу подацима из медицинске документације, односно то чине без пристанка пацијента или пунолетног члана породице пацијента и неовлашћено износе у јавност те податке, одговорна за одавање службене тајне у складу са законом (став 9.).

Одредбама Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05 и 115/05) прописано је да странке и оштећени могу у току истраге стављати истражном судији предлоге да се предузму поједине радње (члан 250. став 1. прва реченица), као и да странке и оштећени могу до завршетка главног претреса предлагати да се извиде нове чињенице и прибаве нови докази, а могу поновити и оне предлоге које је председник већа или веће раније одбило (члан 326. став 4.), при чему су странке, у смислу одредбе члана 221. тачка 9) Законика, тужилац и окривљени.

5. Анализом наведених одредаба Закона, Уставни суд је утврдио да сваки грађанин има право да од органа јавне власти тражи да му се учини доступном информација од јавног значаја тако што ће тражити копију документа који садржи

тражену информацију, као и да се у конкретном случају Клинички центар Србије сматра органом јавне власти, јер је реч о правном лицу чији је оснивач Влада, у име Републике Србије. Међутим, Суд је утврдио и да орган јавне власти има право и обавезу да онемогући приступ траженим информацијама, ако би се тиме повредило, између осталог, право на приватност лица на које се тражена информација односи, осим у случајевима који су изричито прописани Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Суд је утврдио да одредбе Закона о здравственој заштити изричито прописују да информације садржане у медицинској документацији спадају у личне податке о пацијенту и представљају службену тајну, те њихово стављање на увид јавности без пристанка пацијента или пунолетног члана његове породице, према одредбама Кривичног законика представља кривично дело. У том смислу и поступање по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја у оваквим случајевима, а без пристанка лица на које се односе, односно пунолетног члана његове породице, било би супротно императивним законским прописима. Из одговора Клиничког центра Србије коме је захтев за приступ информацијама био упућен, утврђује се да у конкретном случају наведена лица нису дала пристанак за приступ информацијама.

Суд је утврдио и да је Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја предвиђено право на жалбу Поверенику, уколико није удовољено захтеву за приступ информацијама, као и да је против одлуке Повереника донете поводом изјављене жалбе обезбеђена судска заштита у управном спору.

Такође, Уставни суд је утврдио да се ограничење приступа информацијама садржаним у медицинској документацији не односи на ситуације када овакве информације захтева суд, те да, са друге стране, окривљени у кривичном поступку има право да као странка, у истражном поступку, а потом и током читавог главног претреса предлаже да се предузму поједине радње, односно да се прибаве нови докази.

6. Оцењујући наводе и разлоге изнете у уставној жалби са становишта Уставом зајемчених права за које подносилац сматра да су му повређена доношењем оспорених појединачних аката, Уставни суд је утврдио да су о праву подносиоца уставне жалбе одлучивали законом установљени органи, у складу са својом законом утврђеном надлежношћу, примењујући меродавно право. Уставни суд је такође оценио да оспорени акти садрже уставноправно прихватљиве разлоге на којима се донете одлуке заснивају и да се стога не може закључити да су оне последица произвољног и правно неутемељеног поступања. Из тих разлога, по оцени Суда, нису основани наводи подносиоца уставне жалбе да му је оспореним појединачним актима повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава.

Поред тога, Суд је утврдио да је подносилац уставне жалбе остваривао заштиту свог права на приступ информацијама од јавног значаја како пред Повереником за информације од јавног значаја, као самосталним државним органом, независним у вршењу своје функције, тако и пред надлежним судом. Имао је на располагању и искориштио је право жалбе због недостављања тражене информације, као и право подношења тужбе у управном спору против одлуке донете по жалби. Суд је такође утврдио да подносилац уставне жалбе ничим није поткрепио своје наводе да је „одлучни фактор“ за доношење оспорених аката било његово имовинско стање и социјално порекло, због чега му је, по његовом мишљењу, ускраћена једнака заштита права. Суд је оценио да овакви наводи уставне жалбе нису основани, јер су оспорене одлуке последица примене изричитих законских одредаба. У том смислу, Суд је оценио да подносиоцу нису повређена ни права из члана 36. Устава.

Конечно, Уставни суд је оценио да се не може сматрати да су оспореним актима подносиоцу повређена наведена Уставом зајемчена права ни у вези са кривичним

поступком који је против њега вођен, а што је био основни разлог тражења приступа информацијама, јер је подносилац уставне жалбе као окривљени у кривичном поступку имао право да током читавог поступка предложи суду који је водио поступак извођење доказа прибављањем спорне медицинске документације, у ком случају би, на захтев суда, ове информације биле доступне без обзира на пристанак трећих лица.

7. Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да, на основу одредбе члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу треба одбити као неосновану.

Сагласно одредби члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-175/2007 од 25. децембра 2008. године

Нису повређена права подносиоца уставне жалбе на судску заштиту из члана 22. став 1. Устава, на жалбу и друго правно средство из члана 36. став 2. Устава и на имовину из члана 58. став 1. Устава (делимично одбијање уставне жалбе, а одбацивање у преосталом делу, због недопуштености – оспорени акти није акт против ког се може изјавити уставна жалба)

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

1. Одбија се као неоснована уставна жалба привредног друштва „ЗЕФИРО“ д. о. о. Београд изјављена против решења Министарства финансија Републике Србије број: 46-00-106/2004-10 од 17. јуна 2004. године и решења Врховног суда Србије У. 5795/05 од 14. фебруара 2007. године.

2. Одбацује се уставна жалба привредног друштва „ЗЕФИРО“ д. о. о. изјављена против закључка Опште седнице Врховног суда Србије I Су. бр.12/07 од 9. јануара 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду поднета је благовремена и делимично допуштена уставна жалба привредног друштва „ЗЕФИРО“ д. о. о. Београд, изјављена против решења Министарства финансија Републике Србије број: 46-00-106/2004-10 од 17. јуна 2004. године, решења Врховног суда Србије бр. У. 5795/05 од 14. фебруара 2007. године и закључка Опште седнице Врховног суда Србије I Су. бр. 12/07 од 9. јануара 2007. године.

Подносилац уставне жалбе побија оспорене акте због повреде права из „чл. 18, 20, 22, 36, 58, 85, 99, 123, 136, 142... итд.“ Устава Републике Србије, међутим, из садржине уставне жалбе може се утврдити да су решења оспорена због повреде права на судску заштиту људских и мањинских права и слобода из члана 22. став 1. Устава, права на правно средство из члана 36. став 2. Устава и права на имовину из члана 58. Устава. Подносилац наводи да је правни следбеник друштва „Нова Клуз“, на које су

претходно, теретним послом, прешла права друштвеног предузећа „Клуз“, па тиме и право својине на пословном простору у Београду, ул. Кнеза Михаила број 18, стечено по основу „Уговора о замјени пословног простора“ од 12. јула 1991. године, закљученог са тадашњим друштвеним предузећем „Астра Обућа“ из Загреба, Република Хрватска. Подносилац је оспорио решење Министарства финансија Републике Србије број: 46-00-106/2004-10 од 17. јуна 2004. године, као незаконито, из разлога што се овим решењем спорни пословни простор „додељује физичком лицу“ на основу, како подносилац наводи, незаконитог и ништавог накнадног Уговора о купопродаји. Надаље наводи да му није било омогућено да у поступку доношења оспореног решења учествује као странка у поступку, чиме је повређен члан 39. Закона о општем управном поступку, а да је Врховни суд Србије одлучујући по тужби подносиоца, решењем У. 5796/05 од 14. фебруара 2007. године тужбу незаконито одбацио, наводећи као разлог то што подносилац није био странка у управном поступку. Подносилац сматра да му је ускраћено право на двостепеност одлучивања, с обзиром на то да против оспореног решења Врховног суда Србије не може да се изјави било који правни лек.

Подносилац је оспорио и закључак Опште седнице Врховног суда Србије I Су. бр. 12/07 од 9. јануара 2007. године, јер сматра да је Врховни суд Србије преузео надлежност Народне скупштине и ставио ван снаге Закон о уређењу судова, те да су на тај начин наступиле штетне последице по права и интересе подносиоца уставне жалбе. Предложио је да Уставни суд поништи сва три оспорена акта управне и судске власти.

2. Сагласно члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у оспорене одлуке и документацију приложену уз уставну жалбу и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за решавање ове уставносудске ствари:

Оспореним решењем број: 46-00-106/2004-10 од 17. јуна 2004. године, које је донело Министарство финансија Републике Србије, решавајући у управној ствари предузећа „Астра Маријана“ д. д. – у стечају, са седиштем у Загребу, Република Хрватска, и Марка Благогића из Београда, на основу члана 3. Уредбе о привременој забрани располагања одређеним непокретностима („Службени гласник РС“, бр. 49/91, 50/91, 55/91, 29/92, 46/92 и 50/95) и члана 192. Закона о општем управном поступку, изузета је од привремене забране располагања, по основу уговора о купопродаји закљученог између продавца предузећа „Астра Маријана“ д. д. – у стечају са седиштем у Загребу, Република Хрватска, и купца Марка Благогића из Београда, непокретност – пословни простор у Београду на кат. парцели бр. 2261, у улици Кнеза Михаила бр. 18, описан у А листу под редним бројем 22 у ЗКУЛ бр. 920 КО Београд 1, на коме продавац има право коришћења, а ово решење основ је за брисање уписане привремене забране располагања на наведеној непокретности.

У образложењу оспореног решења, између осталог, наводи се да је надлежно Министарство трговине, туризма и услуга дало мишљење „да су спорна питања у вези са правом коришћења наведеног пословног простора у међувремену разрешена пресудом Врховног суда Србије У. бр. 2812/02 од 21. марта 2003. године по тужби 'Нова Клуз' Београд и пресудом У. бр. 3179/02 од 27. марта 2003. године по

тужби 'Клуз' Београд којима су одбијене тужбе у вези поништења решења тог Министарства... и да се отуђењем ове непокретности не повређује имовински интерес Републике Србије као ни права трећих лица, односно да нема сметњи изузимању од забране из чл. 1. Уредбе о привременој забрани располагања одређеним непокретностима“.

Претходно, Министарство трговине, туризма и услуга је 18. јула 2002. године донело решење број: 361-01-00082/2002-05, којим су средства предузећа „Астра Маријана“ из Загреба, као правног следбеника предузећа „Астра Обућа“ Загреб, у Београду, улица Кнез Михаилова 18, уступљена на привремено управљање и коришћење Самосталној трговинској радњи за промет на мало и комисиону продају „МАСН“ из Београда, уз навод да та средства тренутно без правног основа користи предузеће „Нова Клуз“, Београд. У другом ставу изреке решења изречена је забрана било ког вида располагања овим привремено повереним средствима без сагласности Владе Републике Србије. У образложењу овог решења, поред осталог, стоји да предметна средства у улици Кнез Михаиловој 18 користи предузеће „Нова Клуз“, те да се ради о средствима која су под посебним надзором Владе, с обзиром на то да се ради о имовини делова предузећа чије је седиште на територији бивших република СФРЈ. Из чињенице да је уговор о замени пословног простора између предузећа „Клуз“ Београд и „Астра Обућа“ Загреб, који се односио на предметни локал у улици Кнез Михаиловој 18, закључен 12. јула 1991. године, а да је претходно дана 24. маја 1991. године донета и ступила на снагу Уредба о привременој забрани располагања одређеним непокретностима, Министарство закључује да је наведени уговор ништав и да није могао производити правно дејство, јер се ради о располагању супротном одредбама Уредбе. Самим тим, ништавим се сматрају и сва даља располагања овим пословним простором од стране предузећа „Клуз“, као невластника.

Подносилац уставне жалбе поднео је 7. септембра 2005. године предлог за понављање поступка окончаног решењем Министарства финансија Републике Србије бр. 46-00-106/2004-10 од 17. јуна 2004. године, истичући да није био обавештен о вођењу тог поступка и да му није било омогућено учешће у истом. По спроведеном поступку, Министарство финансија је донело закључак број: 46-00-106/2004-10 од 1. новембра 2005. године којим је одбацило овај предлог као изјављен од неовлашћеног лица, као и из разлога што околност на којој се захтев заснива није учињена вероватном. У образложењу се наводи да подносилац предлога за понављање поступка није доставио правно ваљан доказ који би указивао на постојање права својине, државине, другог права или правног интереса на непокретности – пословном простору у улици Кнез Михаиловој 18 у Београду, на основу чега би му било могуће признати својство странке, односно заинтересованог лица у поступку.

Против овог закључка подносилац је поднео тужбу Врховном суду Србије, који је пресудом У. 7918/05 од 15. новембра 2006. године тужбу уважио и поништио закључак Министарства финансија број: 46-00-106/2004-10 од 1. новембра 2005. године, без упуштања у меритум, јер је оспорени акт донет и потписан од помоћника министра као неовлашћеног лица, те је предмет враћен Министарству на поновно одлучивање, како би се наведена битна повреда правила поступка отклонила.

Подносилац уставне жалбе је поднео 6. септембра 2005. године и тужбу Врховном суду Србије којом је оспорио законитост напред наведеног решења Министарства финансија Републике Србије број: 46-00-106/2004-10 од 17. јуна 2004. године. Решавајући по овој тужби, Врховни суд Србије је донео оспорено решење У. 5795/05 од 14. фебруара 2007. године, којим је тужбу подносиоца одбацио. У образложењу овог решења наводи се да „како је у конкретном случају тужба поднета против решења Министарства финансија Републике Србије... у ком поступку тужилац

није био странка, то у смислу наведене одредбе закона (члан 12. Закона о управним споровима) тужилац није овлашћен да поднесе тужбу у управном спору, али има могућност подношења предлога за понављање поступка, по коме је поступак већ у току“.

Оспореним закључком Опште седнице Врховног суда Србије I Су. бр. 12/07 од 9. јануара 2007. године, констатовано је да Врховни суд Србије од 1. јануара 2007. године наставља да поступа у оквиру своје досадашње надлежности, а општински судови који у оквиру своје надлежности обављају земљишно-књижне послове од 1. јануара 2007. године, настављају да издају изводе из земљишних књига до остваривања услова да (ове) послове обавља надлежни орган.

4. Уставом Републике Србије утврђено је: да свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале (члан 22. став 1.); да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36. став 2.); да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (члан 58. став 1.).

Одредбом члана 39. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01) прописано је да је странка лице по чијем је захтеву покренут поступак или против кога се води поступак или које ради заштите својих права или правних интереса има право да учествује у поступку.

Одредбом члана 12. Закона о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96) прописано је да тужилац у управном спору може бити физичко лице, правно лице или друга странка ако сматра да јој је управним актом повређено неко право или на закону заснован интерес. Према члану 18. истог Закона, против одлуке донесене у управном спору жалба се може изјавити само ако је то предвиђено законом у одређенима стварима (став 1.); а против правноснажне одлуке суда чија надлежност у управном спору није одређена за целу територију републике чланице странка може поднети врховном суду републике чланице захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке (став 2.).

5. Оцењујући разлоге и наводе изнете у уставној жалби са становишта цитираних одредби Устава и закона, Уставни суд је утврдио да у управном поступку и управном спору који су претходили подношењу уставне жалобе, нису учињене повреде уставних права подносиоца из члана 22. став 1, члана 36. став 2. и члана 58. став 1. Устава Републике Србије.

Уставни суд је оценио да нема повреде права подносиоца на судску заштиту из члана 22. став 1, нити права на правно средство из члана 36. став 2. Устава, из разлога што је оспорено решење Министарства финансија Републике Србије донето у управној ствари у којој није одлучивано о праву, обавези или на закону заснованом интересу подносиоца. Подносилац није учествовао као странка у управном поступку, а за сада, није ни доказао да је ради заштите својих права или правних интереса имао право да учествује у овом поступку. Врховни суд Србије је правилно одлучио када је својим решењем одбацио тужбу подносиоца, из разлога што подносилац није био овлашћен да такву тужбу поднесе, јер за њу није имао активну процесну легитимацију. Право да такву тужбу поднесе, односно да тражи заштиту својих права у управном спору пред надлежним судом, увек има физичко или правно лице које је било странка у претходно вођеном управном поступку, као и друга странка ако јој је оспореним коначним управним актом повређено неко право или на закону заснован интерес. У наведеном смислу, подносилац није пружио релевантне доказе да су му оспореним

актима повређена, односно ускраћена субјективна права зајемчена Уставом, чију би судску заштиту могао да тражи.

Из документације достављене уз уставну жалбу не може се утврдити да ли је и на који начин правноснажно решено о подносиоцевом предлогу за понављање поступка окончаног оспореним решењем Министарства финансија Републике Србије бр. 46-00-106/2004-10 од 17. јуна 2004. године. Уколико би надлежни орган управе дозволио понављање поступка и тиме подносиоцу уставне жалбе признао својство странке у управном поступку, подносилац би могао да истиче постојање својих права поводом спорног пословног простора у управном поступку и управном спору.

Питање евентуалне неусаглашености Закона о управним споровима са Уставом у погледу права на коришћење ванредних правних лекова против одлука Врховног суда Србије, по оцени Уставног суда, није било од утицаја на права подносиоца на коришћење делотворних правних средстава у предметном управном поступку у ком није имао својство странке, па следствено томе ни активну легитимацију за тужбу у управном спору.

Уставни суд сматра да у поступку који је претходио уставној жалби није повређено право на имовину подносиоцу уставне жалбе из члана 58. Устава, из разлога што оспореним решењима Министарства финансија и Врховног суда Србије није одлучивано о евентуалним имовинским правима подносиоца у погледу пословног простора у улици Кнез Михаиловој број 18 у Београду, већ о изузимању наведеног пословног простора од привремене забране располагања на основу уговора о купопродаји закљученог између продавца предузећа „Астра Маријана“ д. д. – у стечају са седиштем у Загребу, Република Хрватска, и купца Марка Благоћића из Београда.

У погледу захтева подносиоца којим добија закључак Опште седнице Врховног суда Србије I Су. бр. 12/07 од 9. јануара 2007. године, којим је констатовано да Врховни суд Србије од 1. јануара 2007. године наставља да поступа у оквиру своје досадашње надлежности, Уставни суд је оценио да оспорени акт није појединачни акт против кога се, у смислу Устава и Закона о Уставном суду, може изјавити уставна жалба, те да уставну жалбу, у овом делу, треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4), јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

6. На основу изложеног и одредаба члана 89. став 1. у вези са чланом 45. тачка 9) и чланом 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), као и чланом 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 24/08), одлучено је као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-82/2007 од 27. новембра 2008. године

**Није повређено право на жалбу или друго правно средство из члана
36. став 2. Устава
(делимично одбијање уставне жалбе,
а одбацавање у преосталом делу, због недопуштености
– оспорен је непостојећи акт)**

Уставни суд донео је

ОДЛУКУ

1. Одбија се као неоснована уставна жалба Милана Зарубице, изјављена против решења Врховног суда Србије Увп. I 29/08 од 31. јануара 2008. године.

2. Одбацује се уставна жалба Милана Зарубице изјављена против решења управника Казнено-поправног завода у Сремској Митровици бр. 24-18/07-1303-10 од 23. августа 2007. године.

Образложење

1. Милан Зарубица из Београда, тренутно на издржавању казне затвора у Казнено-поправном заводу у Сремској Митровици, преко адвоката Миљана Тимотијевића из Београда, поднео је Уставном суду 10. априла 2008. године благовремену и дозвољену уставну жалбу против појединачног акта из тачке 1. изреке ове одлуке, због повреде права на правно средство из члана 36. став 2. Устава Републике Србије. Подносилац уставне жалбе је истакао да је оспореним решењем Врховног суда Србије одбачен, као недозвољен, његов захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке, конкретног пресуде Врховног суда Србије бр. У. 9883/07 од 19. децембра 2007. године, а којом је одбијена његова тужба у управном спору вођеном ради поништаја коначног појединачног акта донетог у предмету његовог накнадног разврставања (реклаификације) током издржања казне затвора. Сматра да му се и у управном спору морала омогућити двостепеност одлучивања од стране Врховног суда Србије, те да чињеница да још увек не постоје управни судови не може да представља извињавајућу околност на страни државних органа. Предложио је да се донесе одлука којом ће се утврдити да му је повређено наведено Уставом зајемчено право, те да се евентуално поништи оспорено решење из става 1. изреке и одреди „уклањање последица које су произашле из противуставних аката и радњи“.

2. Исти подносилац уставне жалбе је, преко адвоката Драгољуба Лончаревића из Сремске Митровице, поднео и допуно уставне жалбе 11. априла 2008. године у којој је навео да су му решењем Управника Казнено-поправног завода у Сремској Митровици из тачке 2. изреке повређена права из чл. 28. и 36. Устава, због противправног одузимања осуђеничких права и стечених погодности у издржавању затворске казне, када је, без учињеног дисциплинског преступа, рекласификован из полуотвореног у затворени део Казнено-поправног завода. Предложио је да се оспорено првостепено решење поништи, да се „забрани даље незаконито поступање управе Казнено-поправног завода Сремска Митровица“, те да се наложи уклањање штетних последица, тако што ће се подносиоцу вратити раније стечене осуђеничке погодности.

3. Према одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може поднети против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите поводом испитивања основности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

4. Уставни суд је у спроведеном поступку извршио увид у документацију приложену уз уставну жалбу и утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у овој правој ствари:

Осуђени Милан Зарубица је 21. августа 2007. године поднео притужбу управнику Казнено-поправног завода у Сремској Митровици, поводом извршеног накнадног разврставања (реклаификације), којом је враћен из полуотвореног одељења

у затворени део Казнено-поправног завода у Сремској Митровици, у коме издржава вишегодишњу казну затвора.

Решењем управника Казнено-поправног завода у Сремској Митровици бр. 24-18/07-1303-10 од 23. августа 2007. године одбијена је, као неоснована, наведена притужба осуђеног Милана Зарубице. Осуђени је против овог првостепеног акта изјавио жалбу, која је одбијена решењем Министарства правде Републике Србије, Управе за извршење заводских санкција бр. 07-00-208/07-05 од 13. септембра 2007. године. Против наведеног другостепеног акта, као коначног у управном поступку, осуђени је поднео тужбу и покренуо управни спор пред Врховним судом Србије, који је пресудом У. 7999/07 од 3. октобра 2007. године поништио оспорено другостепено решење и вратио предмет Министарству правде на поновно одлучивање о жалби осуђеног. Поступајући по наведеној пресуди Врховног суда, директор Управе за извршење заводских санкција је донео ново решење бр. 07-00-208/07-05 од 19. октобра 2007. године, којим је поништио решење управника Казнено-поправног завода у Сремској Митровици бр. 24-18/07-1303-10 од 23. августа 2007. године, чиме је предмет по притужби осуђеног Милана Зарубице од 21. августа 2007. године у целини враћен у фазу првостепеног поступка, ради доношења нове одлуке.

Након спроведеног поновног поступка, управник Казнено-поправног завода у Сремској Митровици је 2. новембра 2007. године донео ново решење бр. 24-18/07-1303-10, којим је одбио притужбу осуђеног, као неосновану. Поступајући по жалби Милана Зарубице, директор Управе за извршење заводских санкција је донео 26. новембра 2007. године решење бр. 24-00-95/2007-05 којим је жалбу осуђеног одбио, а оспорено првостепено решење потврдио. Против наведеног другостепеног решења, као коначног, осуђени је поново покренуо управни спор тужбом Врховном суду Србије, који је његову тужбу одбио, пресудом У. 9883/07 од 19. децембра 2007. године.

Против наведене пресуде Врховног суда Србије донете у управном спору, пуномоћник осуђеног је истом суду поднео 15. јануара 2008. године захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке. Овај захтев је одбачен, као недозвољен, оспореним решењем Врховног суда Србије Увп. I 29/08 од 31. јануара 2008. године, које је пуномоћник подносиоца уставне жалбе примио 11. марта 2008. године.

5. Одредбом члана 22. став 1. Устава је утврђено да свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале. Према члану 36. став 2. Устава, свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу. Одредбом члана 198. став 2. Устава је утврђено да законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита.

6. Оцењујући наводе и разлоге изнете у уставној жалби са становишта наведених одредаба Устава, Уставни суд је утврдио да оспореним решењем Врховног суда Србије у поступку по поднетом захтеву за ванредно преиспитивање судске одлуке није повређено право жалиоца зајемчено чланом 36. став 2. Устава. Из одредбе члана 18. став 2. Закона о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96) недвосмислено проистиче да се захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке, као ванредни правни лек у управном спору, може поднети само против правноснажне одлуке суда чија надлежност у управном спору није одређена за целу територију републике. Пошто је Врховни суд Србије највиши суд у Републици Србији, те се његова надлежност несумњиво простире на целој територији Републике, то је Врховни суд Србије правилно и законито поступио када је оспореним решењем одбацио

жаличов захтев за ванредно преиспитивање одлуке (пресуде) Врховног суда донете у управном спору, као недозвољен. Овај ванредни правни лек је дозвољен само против правноснажних одлука које у управним споровима доносе окружни судови, у оквиру законом одређене надлежности.

Уставни суд је утврдио да је о правима подносиоца уставне жалбе, као осуђеног лица на издржавању казне затвора, у предмету његовог накнадног разврставања (реклаификације), одлучивано у двостепеном поступку пред надлежним органима и у управном спору, као поступку судске контроле законитости коначних појединачних аката, при чему је подносилац искористио сва правна средства која су законом предвиђена. Најпре је, у смислу одредбе члана 114. став 1. Закона о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“, број 85/05), изјавио притужбу управнику Казнено-поправног завода, која је решењем одбијена, а затим је, на основу одредбе става 3. наведеног члана, поднео и жалбу директору Управе за извршење заводских санкција у саставу Министарства правде Републике Србије, која је, такође, одбијена. Стога, по оци Уставног суда, подносиоцу уставне жалбе није повређено, односно ускраћено Уставом зајемчено право на жалбу против првостепеног решења којим је одлучивано о његовом статусу осуђеног лица у Казнено-поправном заводу, односно његовим правима и обавезама током издржавања казне затвора.

Чланом 165. Закона о извршењу кривичних санкција прописано је да против коначне одлуке којом је осуђеном током извршења казне затвора ограничено или повређено неко право утврђено овим законом осуђени има право на судску заштиту, која се остварује у управном спору. Полазећи од наведене законске одредбе, која је сагласна одредбама члана 22. став 1. и члана 198. став 2. Устава, Уставни суд је констатовао да је подносилац жалбе водио управни спор против коначног појединачног акта – другостепеног решења директора Управе за извршење заводских санкција, који је правоснажно окончан пресудом Врховног суда Србије којом се његова тужба одбија.

У вези са наводима подносиоца уставне жалбе да су одредбе чл. 17. до 20. Закона о управним споровима након „распада савезне државе 2006. године и укидања суда државне заједнице“ постале неуставне, Уставни суд је утврдио да, сагласно одредбама чл. 12. и 15. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије, закони и други републички прописи остају на снази до њиховог усклађивања са Уставом, у роковима предвиђеним овим законом, те да овај рок истиче 31. децембра 2008. године. Такође, Уставни суд је оценио да питање евентуалне неусаглашености Закона о управним споровима са Уставом, у конкретном случају, није имало утицаја на остваривање права подносиоца уставне жалбе на коришћење делотворних правних лекова.

7. На основу изложеног, Уставни суд сматра да у конкретном управном поступку и управном спору у којима је одлучивано о рекласификацији подносиоца жалбе Милана Зарубице, током издржавања казне затвора у Казнено-поправном заводу у Сремској Митровици, није повређено његово право на правно средство из члана 36. став 2. Устава, па је у том делу одбио уставну жалбу као неосновану, на основу одредаба члана 45. тачка 9) и члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

8. Уставни суд је одбацио уставну жалбу истог подносиоца коју је изјавио против решења управника Казнено-поправног завода у Сремској Митровици бр. 24-18/07-1303-10 од 23. августа 2007. године, на основу члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и одлучивање Суда. Наиме, ова уставна жалба је изјављена против непостојећег појединачног акта, с обзиром на то да је оспорено решење управника Казнено-поправног завода у Сремској Митровици поништено другостепеним решењем

директора Управе за извршење заводских санкција бр. 07-00-208/07-05 од 19. октобра 2007. године, што значи да више не егзистира у правном поретку и не производи правне последице. У поновном поступку је донето ново првостепено решење управника Казнено-поправног завода бр. 24-18/07-1303-10 од 2. новембра 2007. године, којим је одлучено о притужби подносиоца уставне жалбе. Имајући у виду изнето, Суд је оценио да није правно могуће уставном жалбом тражити поништај већ поништеног правног акта.

9. На основу одредбе члана 49. став 2. Закона о Уставном суду, Суд је одлучио да се ова одлука објави у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Полазећи од наведеног и одредаба члана 36. став 1. тачка 4), члана 45. тачка 9) и члана 89. став 1. Закона о Уставном суду и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), Суд је одлучио као у изреци.

Одлука Уставног суда број (,Службени гласник РС“, број 112/08)
Уж-423//2008 од 22. октобра 2008. године

**Није повређено право на правично суђење из члана 32. и на жалбу и
друго правно средство из члана 36. Устава
– одбијање уставне жалбе**

Уставни суд донео је

О Д Л У К У

Одбија се као неоснована уставна жалба Ђорђија Ницовића изјављена против решења Врховног суда Србије У 5755/06 од 29. јуна 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Ђорђије Ницовић из Београда је 21. марта 2008. године, преко пуномоћника адвоката Вере Марковић из Београда, Уставном суду поднео уставну жалбу, која је заведена под бројем Уж 342/2008, против решења гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године и решења Врховног суда Србије У 5755/06 од 29. јуна 2007. године, због повреде права зајемчених чланом 22. став 1., чланом 32. став 1. и чланом 36. ст. 1. и 2. Устава Републике Србије.

2. Имајући у виду да је подносилац једним поднеском поднео две уставне жалбе против два појединачна акта различитих доносиоца, као и да су разлози оспоравања тих аката различити, Уставни суд је, на основу члана 42. ст. 3. и 4. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), раздвојио поступке против оспорених аката и по уставној жалби изјављеној против решења Врховног суда Србије У 5755/06 од 29. јуна 2007. године формирао посебан предмет Уж број 434/2008.

3. У уставној жалби којом оспорава решење Врховног суда Србије, подносилац наводи: да је решењем гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године, одбијен захтев за давање претходне сагласности на именоване јалиоца за члана управног одбора Агроиндустријско-комерцијалне банке „АИК Банке“ а. д. Ниш; да је тим решењем повређена одредба члана 197. Устава Републике Србије јер је донето с позивом на одредбе члана 142. став 1. и члана 72. Закона о банкама

(„Службени гласник РС“, број 107/05), које су се на основу члана 149. тог закона могле примењивати од 1. октобра 2006. године; да је поучком о правном средству из наведеног решења подносилац уставне жалбе упућен на подношење тужбе Врховном суду Србије; да је Врховни суд Србије решењем које се побија уставном жалбом одбацио поднету тужбу као недозвољену. По мишљењу подносиоца уставне жалбе, оспореним решењем Врховног суда Србије је ускраћено његово право на судску заштиту из члана 22. став 1. Устава Републике Србије, право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу зајемчено чланом 36. став 2. Устава и право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава. Подносилац уставне жалбе, такође, сматра да је оспореним решењем повређена одредба члана 198. став 2. Устава.

4. Сагласно члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Одредбама Устава, на чију повреду подносилац уставне жалбе указује, утврђено је: да свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале (члан 22. став 1.); да свако има право да независан, непристрастан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега (члан 32. став 1.); да се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, као и да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36.).

У поступку пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено његово Уставом зајемчено право или слобода.

5. Увидом у списе предмета Народне банке Србије бр. IV/3-1246/01 и Врховног суда Србије У 5755/2006, Уставни суд је утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Агроиндустријско-комерцијална банка „АИК Банка“ а. д. Ниш је 31. августа 2006. године поднела Народној банци Србије захтев за давање претходне сагласности на именовање председника и чланова управног одбора „АИК Банке“.

Решењем гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године дата је претходна сагласност на именовање Љубише Јовановића за председника, а проф. др Ђорђа Ђукића, проф. др Јована Горчића и Миодрага Костића, за чланове Управног одбора Агроиндустријско-комерцијална банка „АИК Банка“ а. д. Ниш и одбијен захтев за давање претходне сагласности на именовање подносиоца уставне жалбе Ђорђија Ницовића, за члана Управног одбора. Решење је донето с позивом на одредбе члана 21. став 1. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/03, 55/04 и 85/05), као и одредбе чл. 71. и 72. и члана 142. став 1. Закона о банкама („Службени гласник РС“, број 107/05). У решењу је констатовано да је оно коначно на основу члана 214. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01), те да се против њега може покренути управни спор подношењем тужбе Врховном суду Србије, у року од 30 дана од дана његовог достављања.

Подносилац уставне жалбе је 27. октобра 2006. године поднео тужбу Врховном суду Србије, ради поништаја решења гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године. Врховни суд Србије је решењем У 5755/2006 од 29. јуна 2007. године тужбу одбацио на основу члана 28. став 1. тачка 2. Закона о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96), налазећи да акт којим се даје претходна сагласност није управни акт у смислу члана 6. став 2. Закона о управним споровима, јер не представља одлучивање у управној ствари, те да његова законитост не може бити предмет оцене у управном спору.

6. Одредбама члана 198. Устава утврђено је: да појединачни акти и радње државних органа, организација којима су поверена јавна овлашћења, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, морају бити засновани на закону (став 1.), као и да законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита (став 2.).

Одредбама Закона о Народној банци Србије прописано је: да гувернер ради обављања послова из надлежности Народне банке Србије доноси прописе и опште акте, као и појединачне акте, ако овим законом није друкчије одређено (члан 21. став 1.); да Народна банка Србије издаје и одузима дозволе за рад, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и других финансијских организација и предузима друге мере у складу са законом којим се уређује пословање банака и других финансијских организација (члан 63. став 1.).

Законом о банкама је, поред осталог, прописано: да су органи управљања банком управни и извршни одбор банке (члан 70. став 1.); да управни одбор банке има најмање пет чланова, укључујући и председника (члан 71. став 1.); да банка подноси Народној банци Србије захтев за давање претходне сагласности на именовање члана управног одбора банке, уз који доставља документе и даје податке којима се доказују пословна репутација и квалификација лица предложеног за члана управног одбора банке (члан 72. став 1.); да Народна банка Србије прописује ближе услове за давање сагласности из става 1. овог члана (члан 72. став 2.); да су банке основане у складу са Законом о банкама и другим финансијским организацијама („Службени лист СРЈ“, бр. 32/93, 61/95, 44/99 и 36/02 и „Службени гласник РС“, бр. 72/03 и 61/05) дужне да своје пословање, организацију и акте ускладе са одредбама овог закона најкасније до почетка његове примене (члан 142. став 1.); да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењиваће се од 1. октобра 2006. године, осим одредаба чл. од 10. до 20. и чл. од 94. до 101, које ће се примењивати од 1. јула 2006. године (члан 149.).

Одредбама Закона о Народној банци Србије и Закона о банкама није прописано правно средство којим се може побијати решење Народне банке Србије донето по захтеву за давање претходне сагласности на именовање чланова управног одбора банке.

Према одредби члана 214. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, број 33/97), против првостепеног решења савезног или републичког министарства или другог самосталног савезног или републичког органа управе, односно управне организације може се изјавити жалба само кад је то законом предвиђено, као у случају када се ради о управној ствари у којој је искључен управни спор.

Полазећи од наведених одредаба Устава и закона, Уставни суд је оценио да решење гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године представља појединачни акт донет у вршењу јавних овлашћења против кога се не може изјавити жалба, па законитост тог коначног појединачног акта подлеже преиспитивању у управном спору, јер законом није предвиђена другачија судска заштита. Против наведеног решења се, дакле, могла поднети тужба Врховном суду Србије, у року од 30 дана од његовог достављања. У вези с тим, поставља се питање да ли је оспореним решењем Врховног суда Србије, којим је одбачена тужба подносиоца уставне жалбе у управном спору, повређено право подносиоца зајемчено чланом 36. став 2. Устава.

7. У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је решење гувернера Народне банке Србије донето по захтеву „АИК Банке“ Ниш, а не по захтеву подносиоца уставне жалбе, који није ни био странка у управном поступку. Конституисање управног одбора, као органа управљања банке, представља услов за обављање делатности банке. Стога банка има право да Народна банка Србије одлучи о њеном захтеву за добијање претходне сагласности на именовање чланова управног одбора, док, по оцени Суда, предложени кандидати за чланове управног одбора такво право или на Закону заснован интерес немају. „АИК Банка“ Ниш није поднела тужбу Врховном суду Србије за оцену законитости решења гувернера Народне банке Србије којим је одбијен њен захтев за давање претходне сагласности на именовање подносиоца уставне жалбе за члана Управног одбора, већ је то учинио подносилац уставне жалбе. С обзиром на то да решењем гувернера Народне банке Србије није одлучивано о праву, обавези или на закону заснованом интересу подносиоца уставне жалбе, Уставни суд је оценио да оспореним решењем Врховног суда Србије није повређено право подносиоца на жалбу или друго правно средство зајемчено чланом 36. став 2. Устава. Следом наведеног, по оцени Суда, оспореним решењем није повређено ни право подносиоца на судску заштиту људских и мањинских права и слобода из члана 22. став 1. Устава, као ни право на првично суђење гарантовано чланом 32. став 1. Устава.

8. Имајући у виду изложено, Уставни суд је оценио да, на основу члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставну жалбу треба одбити.

Сагласно члану 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Суд је донео одлуку као у изреци.

Одлука Уставног суда број
Уж-434/2008 од 25. септембра 2008. године

– Решења

Недопуштена уставна жалба

- а) Уставна жалба изјављена против аката или радњи донетих, односно предузетих пре ступања снагу Устава Републике Србије од 2006. године којим је то правно средство установљено

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Драгише Крстовића изјављена против одлуке Народне скупштине бр. 16 од 12. јула 2000. године.

Образложење

1. Драгиша Крстовић из Лепосавића је 11. јула 2008. године Уставном суду поднео уставну жалбу против одлуке Народне скупштине бр. 16 од 12. јула 2000. године, тако што је доставио своју уставну жалбу поднету против истог акта 29. јануара 2003. године Савезном уставном суду.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом. Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.)

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

3. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против одлуке Народне скупштине бр. 16 од 12. јула 2000. године, која је донета пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка и одлучивање.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-781/2008
од 18. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Љубомира Стевановића изјављена против пресуде Окружног суда у Београду К. бр. 468/96. од 13. јула 1997. године и „пресуде Врховног суда Србије од 18. фебруара 2003. године“.

Образложење

1. Љубомир Стевановић из Пожаревца, сада на издржавању казне затвора у КПЗ „Забела“ у Пожаревцу, поднео је Уставном суду 11. августа 2008. године уставну жалбу против пресуде Окружног суда у Београду К. бр. 468/96. од 13. јула 1997. године и „пресуде Врховног суда Србије од 18. фебруара 2003. године“. У уставној жалби је навео да је казна на коју је осуђен (40 година) неуставна. Предложио је да Уставни суд изречену казну „поништи и укине“, и „нареди(те)“ Врховном суду Србије да му изрекне блажу казну која би била сразмерна тежини тог кривичног дела.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Одредбом члана 113. став 2. Закона прописано је да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

3. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против појединачних аката који су донети пре ступања на снагу Устава, Уставни суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-973/2008
од 18. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Војислава Крајића изјављена против решења Врховног суда Србије Кж. II 1649/06 од 6. новембра 2006. године.

Образложење

1. Војислав Крајић из Злота, преко пуномоћника Душана П. Предића, адвоката из Бора, поднео је 9. јануара 2007. године Уставном суду уставну жалбу против решења Врховног суда Србије Кж. П 1649/06 од 6. новембра 2006. године. Подносилац уставне жалбе је предложио да Уставни суд поништи наведено решење.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године.

Имајући у виду да је оспорено решења Врховног суда Србије Кж. П 1649/06 донето 6. новембра 2006. године, дакле пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

4. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-3/2007
од 27. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Предрага Иконића изјављена против решења Секретаријата за привреду Градске управе града Београда VIII - 05 број 344.1 - 442/04 од 8. фебруара 2006. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Предраг Иконић из Београда поднео је 13. августа 2008. године Уставном суду „приговор“ против решења наведеног у изреци. Подносилац наводи да му Скупштина града Београда није издала дозволу за обављање такси превоза, иако је испунио све тражене услове, па од Уставног суда тражи да му се „одобри решење за рад“.

Полазећи од садржине наведеног поднеска и своје надлежности утврђене одредбама чл. 167. и 170. Устава, Уставни суд је по овом поднеску поступао као по уставној жалби.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године.

Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против решења Секретаријата за привреду Градске управе града Београда VIII - 05 број 344.1 - 442/04 од 8. фебруара 2006, које је донето пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

4. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-990/2008
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Оливере Димић изјављена против решења Општинског органа управе – Одељења за комунално-стамбене послове, Одсек за имовинско-правне послове општине Палилула у Београду број: 462-1455/94-II-04 од

17. јуна 1994. године и решења Општинског органа управе – Одељења за комунално-грађевинске послове општине Палилула бр. 351-118/2001-I-2 од 5. септембра 2001. године.

Образложење

1. Оливера Димић из Београда поднела је 4. јануара 2008. године уставну жалбу, наводећи да су поступањем и радњама Одсека за имовинско-правне послове општине Палилула повређена њена права „на неометано уживање имовине“ као једног од власника у згради у којој је дозвољено претварање заједничке просторије у стан.

2. У претходном поступку је утврђено да је поднесак неразумљив у мери која онемогућава да се по њему поступа, као и да не садржи податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), да би се могао разматрати као уставна жалба. Стога је Уставни суд, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 16. јуна 2008. године обавестио подносиоца уставне жалбе о свим недостацима који онемогућавају поступање Уставног суда по њеној жалби и наложио јој да, у року од 15 дана по пријему дописа, достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести све недостајуће податке, као и друге податке од значаја за вођење поступка пред Уставним судом. Подносилац уставне жалбе је овим дописом упозорена да ће, уколико у остављеном року не отклони недостатке који онемогућавају поступање Уставног суда, уставна жалба бити одбачена.

Подносилац уставне жалбе је 18. новембра 2008. године доставила Уставном суду поднесак, којим је уредила уставну жалбу, а као акте које оспорава навела је: решење Општинског органа управе – Одељења за комунално-стамбене послове, Одсек за имовинско-правне послове општине Палилула у Београду број: 462-1455/94-II-04 од 17. јуна 1994. године и решење Општинског органа управе – Одељења за комунално-грађевинске послове општине Палилула бр. 351-118/2001-I-2 од 5. септембра 2001. године.

3. Према члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Одредбама члана 113. ст. 2. и 3. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона, те да се уставна жалба у том случају може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

4. Имајући у виду чињеницу да је уставна жалба изјављена против аката који су донети пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-522008
од 4. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Роберта Етема изјављена против пресуде Окружног суда у Новом Саду К. бр. 207/06 од 19. јула 2006. године и пресуде Врховног суда Србије Кж. I 1854/06 од 26. октобра 2006. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Роберт Етем, на издржавању казне затвора у КПЗ Ниш, је 5. септембра 2008. године поднео Уставном суду уставну жалбу против аката наведених у изреци, због повреде права из члана 32. став 1. и члана 34. став 5. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе сматра да судови у оспореним пресудама нису узели у обзир олакшавајуће околности, па су му престрого изrekli казну као починиоцу кривичних дела, те од Уставног суда тражи „да предмет К. бр. 207/06 врати на поновно суђење или да му Високи часни суд изрекне блажу кривичну санкцију“.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано: да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.); да се уставна жалба у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године.

Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против оспорених пресуда, које су донете пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

4. Сходно томе, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-1056/2008
од 4. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Ружице Крстић изјављена против решења Министарства унутрашњих послова Ресор јавне безбедности 01/2 Број 118-2354/2006 од 19. априла 2006. године.

Образложење

1. Ружица Крстић поднела је 14. априла 2008. године Уставном суду уставну жалбу против решења Министарства унутрашњих послова Ресор јавне безбедности 01/2 Број 118-2354/2006 од 19. априла 2006. године. Сматра да је наведено решење незаконито, те да јој је тим решењем повређено уставно право да ради до испуњења услова за пуну пензију. Уз уставну жалбу доставила је и копију пресуде Окружног суда у Шапцу Гж1 616/06 од 31. октобра 2006. године и одговор Заштитника грађана Републике Србије 02 Број 071-209/07 од 12. марта 2008. године, као доказ да је искористила сва правна средства против наведеног решења.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбом члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, прописано је да се уставна жалба може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године.

3. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против решења Министарства унутрашњих послова Ресор јавне безбедности 01/2 Број 118-2354/2006, које је донето 19. априла 2006. године, односно пре ступања на снагу Устава, као и да је судски поступак у тој правној ствари правоснажно окончан пре ступања на снагу Устава, Уставни суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје процесне претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-439/2008
од 9. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Јована Лучића изјављена против пресуде Трећег општинског суда у Београду П 104/02 од 11. јуна 2002. године, пресуде Окружног суда у Београду Гж. 10500/02 од 30. јануара 2003. године, пресуде Врховног суда Србије Рев. 1909/03 од 4. јуна 2003. године, решења Првог општинског суда у Београду П 7758/03 од 12. фебруара 2004. године, решења Окружног суда у Београду Гж. 7156/04 од 11. августа 2004. године, решења Врховног суда Србије Рев. 3073/04 од 4. новембра 2004. године, решења Првог општинског суда у Београду П 7758/03 од 15. марта 2005. године, решења Окружног суда у Београду Гж. 8783/05 од 31. августа 2005. године и решења Врховног суда Србије Рев. 3032/05 од 22. децембра 2005. године.

Образложење

1. Уставном суду поднета је 29. октобра 2007. године уставна жалба Јована Лучића, изјављена против аката наведених у изреци.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано: да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско

право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Како су оспорена пресуда Трећег општинског суда у Београду П 104/02 од 11. јуна 2002. године, пресуда Окружног суда у Београду Гж. 10500/02 од 30. јануара 2003. године, пресуда Врховног суда Србије Рев. 1909/03 од 4. јуна 2003. године, решење Првог општинског суда у Београду П 7758/03 од 12. фебруара 2004. године, решење Окружног суда у Београду Гж. 7156/04 од 11. августа 2004. године, решење Врховног суда Србије Рев. 3073/04 од 4. новембра 2004. године, решење Првог општинског суда у Београду П 7758/03 од 15. марта 2005. године, решење Окружног суда у Београду Гж. 8783/05 од 31. августа 2005. године и решење Врховног суда Србије Рев. 3032/05 од 22. децембра 2005. године донете пре ступања на снагу Устава Републике Србије, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

4. Сагласно наведеном, Уставни суд је, на основу одредаба члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-194/2007
од 13. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Станка Милојевића изјављена против решења Републичког геодетског завода број 952-01-1240/2001 од 4. маја 2001. године, решења Републичког геодетског завода 03 број 952-01-572/01 од 10. септембра 2001. године и пресуде Врховног суда Србије У. 3101/01 од 12. јуна 2002. године.

Образложење

1. Републички геодетски завод, Комисија за излагање података о непокретности и правима на њима за КО Алексинац ван варош, доставио је Уставном суду 26. септембра 2007. године уставну жалбу коју је Станко Милојевић из Алексинца поднео тој комисији за Уставни суд, а против аката наведених у изреци.

2. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да уставна жалба не садржи све податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). Наиме, уставна жалба није садржала захтев о ком Уставни суд треба да одлучи.

Уставни суд је на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 2. октобра 2008. године обавестио подносиоца уставне жалбе о недостацима који онемогућавају поступање Уставног суда по његовој жалби и наложио му, да у року од 15 дана по пријему дописа, достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести

недостајуће податке, као и друге доказе од значаја за одлучивање Уставног суда по уставној жалби.

Подносилац уставне жалбе је 26. јула 2008. године доставио поднесак којим је уредио уставну жалбу, наводећи да преуређење обухвата и жалбе поднете Суду 27. новембра и 31. децембра 2007. године.

3. Увидом у уписник Суда констатовано је да је поводом уставне жалбе од 27. новембра 2007. године, која је изјављена против решења Републичког геодетског завода 07 број 951-1087/2007 од 26. октобра 2007. године и решења Републичког геодетског завода 07 број 951-1086/07 од 26. октобра 2007. године, формиран предмет Уж. 242/2007, док је поводом уставне жалбе од 31. децембра 2007. године, која је изјављена против решења Републичког геодетског завода 07 број 951-1456/07 од 12. децембра 2007. године, формиран предмет Уж. 307/2007. С обзиром на то да се ради о различитим оспореним актима, Суд је оценио да нема услова за спајање предмета по наведеним уставним жалбама.

4. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.)

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

5. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против решења Републичког геодетског завода број 952-01-1240/2001 од 4. маја 2001. године, решења Републичког геодетског завода 03 број 952-01-572/01 од 10. септембра 2001. године и пресуде Врховног суда Србије У. 3101/01 од 12. јуна 2002. године, аката који су донети пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изречи.

Решење Уставног суда број Уж-167/2007
од 13. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Верољуба Мурговића изјављена против решења Врховног суда Србије У. 7106/05 од 21. децембра 2005. године.

Образложење

1. Верољуб Мурговић из Нових Бановаца је 5. децембра 2006. године, Уставном суду, преко Врховног суда Србије, изјавио жалбу против решења Врховног суда Србије У. 7106/05 од 21. децембра 2005. године.

Полазећи од садржине поднете жалбе и своје надлежности утврђене чл. 167. и 170. Устава, Уставни суд је по овој жалби поступао као по уставној жалби.

2. Уставна жалба као правно средство установљена је Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано: да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.) Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Имајући у виду да је оспорено решење Врховног суда Србије У. 7106/05 донето 21. децембра 2005. године, дакле пре ступања на снагу Устава, Уставни суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

4. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-167/2007
од 13. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Одбацује се предлог за повраћај у пређашње стање подносилаца уставне жалбе.

2. Одбацује се уставна жалба Стевана Миловановића, Душанке Антовски, Гордане Копше, Слободанке Давидовић и Гордане Миловановић Даничић изјављена против пресуде Окружног суда у Београду У бр. 219/94 од 30. маја 1994. године, решења Другог општинског суда у Београду П. 2019/05 од 16. маја 2006. године и П. 2430/99 од 7. јуна 2006. године, решења Врховног суда Србије Рев. 6651/97 од 8. септембра 1998. године, решења Трећег општинског суда у Београду П. I. 526/02 од 14. јула 2006. године и наредбе у предмету Трећег општинског суда у Београду П. I. 1292/95 од 23. маја 2005. године.

Образложење

1. Стеван Миловановић, Душанка Антовски, Слободанка Давидовић и Гордана Миловановић Даничић, сви из Београда, и Гордана Копша из Панчева, су 22. фебруара 2008. године преко пуномоћника адвоката Ненада Петковића и Александра Петковића поднели уставну жалбу против пресуде Окружног суда у Београду У бр. 219/94 од 30. маја 1994. године, решења Другог општинског суда у Београду П. 2019/05 од 16. маја 2006. године и П. 2430/99 од 7. јуна 2006. године, решења Врховног суда Србије Рев. 6651/97 од 8. септембра 1998. године, решења Трећег општинског суда у Београду П. I. 526/02 од 14. јула 2006. године и наредбе у предмету Трећег општинског суда у Београду П. I. 1292/95 од 23. маја 2005. године.

Уз уставну жалбу је поднет и предлог за повраћај у пређашње стање.

2. Уставна жалба као правно средство установљена је Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.)

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

3. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против аката који су донети и радњи које су извршене пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и да жалбу треба

одбацили, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду. Повраћајем у пређашње стање, као правним средством којим се, под законом одређеним условима, отклањају штетне последице настале за странку пропуштањем рока за предузимање неке радње у поступку, не могу се отклонити правне последице недопуштености поднете жалбе већ само неблаговремености. Како се у конкретном случају не ради о уставној жалби поднетој по протеклу рока прописаном Законом, већ о недопуштеној уставној жалби, Суд налази да и предлог за повраћај у пређашње стање подносилаца уставне жалбе није дозвољен.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-255/2008
од 13. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Друштвеног предузећа Центар за инжењеринг „Сининг“ изјављена против пресуде Петог општинског суда у Београду П. бр. 893/97 од 1. октобра 1997. године и решења Врховног суда Србије Рев. 4414/02 од 15. јануара 2004. године.

Образложење

1. Друштвено предузеће Центар за инжењеринг „Сининг“ из Београда, кога заступа Звонимир Мрдаковић из Београда, је 14. фебруара 2008. године Уставном суду поднео „жалбу“ због „неодговорног и несавесног суђења поступајућег судије“ у предмету П. бр. 893/97 Петог општинског суда у Београду, а чију пресуду је потврдио Врховни суд Србије Рев. 258/99, због чега је Центру нанета велика материјална штета, узурпирањем пословног простора, основних средстава и ствари. Од Уставног суда је затражено „да укине све до сада донете незаконите одлуке поступајућих судија у овом спору“.

Полазећи од надлежности Уставног суда утврђене одредбама чл. 167. и 170. Устава и садржине поднете „жалбе“, Суд је по истој поступао као по уставној жалби.

2. У поступку претходног испитивања уставне жалбе установљено је да уставна жалба не садржи све податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), и то: назнаку људског или мањинског права или слободе зајемчене Уставом за које се тврди да је повређено, са ознаком одредбе Устава, којом се то право, односно слобода јемчи; разлоге жалбе и наводе у чему се састоји повреда или ускраћивање; препис оспореног акта и доказе који су од значаја за одлучивање; пуномоћје за подношење уставне жалбе.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 12. јуна 2008. године обавестио пуномоћника подносиоца уставне жалбе о свим недостацима који онемогућавају поступање Суда по изјављеној уставној жалби и затражио да, у року од 15 дана по пријему дописа, достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести све недостајуће податке и уз коју ће приложити овлашћење за њено изјављивање. Истовремено, пуномоћник је упозорен да ће уставна жалба бити одбачена уколико се у остављеном року не отклоне недостаци који онемогућавају поступање Уставног суда у истој.

3. Допуном уставне жалбе подносилац је оспорио пресуду Петог општинског суда у Београду П. бр. 893/97 од 1. октобра 1997. године и решење Врховног суда Србије Рев. 4414/02 од 15. јануара 2004. године, због повреде права из члана 32. став 1. и чл. 36. и 60. Устава Републике Србије.

4. Уставна жалба као правно средство установљена је Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Одредбом члана 113. став 2. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

5. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против аката који су донети и радњи које су извршене пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-221/2008
од 20. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Одбацује се предлог за повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за изјављивање уставне жалбе Ђорђија Ницовића.

2. Одбацује се уставна жалба Ђорђија Ницовића изјављена против решења гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Ђорђије Ницовић из Београда је 21. марта 2008. године, преко пуномоћника адвоката Вере Марковић из Београда, Уставном суду поднео уставну жалбу против решења гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године и решења Врховног суда Србије У 5755/06 од 29. јуна 2007. године, због повреде права зајемчених чланом 22. став 1, чланом 32. став 1. и чланом 36. ст. 1. и 2.

Устава Републике Србије. Подносилац уставне жалбе је истовремено поднео и предлог за повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за изјављивање уставне жалбе против оспореног решења гувернера Народне банке Србије.

2. С обзиром на то да је подносилац једним поднеском поднео две уставне жалбе против два појединачна акта различитих доносиоца, као и да су разлози оспоравања тих аката различити, Уставни суд је, на основу члана 42. ст. 3. и 4. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), раздвојио поступке против оспорених аката и по уставној жалби изјављеној против решења Врховног суда Србије У 5755/06 од 29. јуна 2007. године формирао посебан предмет Уж број 434/2008.

3. Поводом уставне жалбе изјављене против решења гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године, Уставни суд је констатовао да је уставна жалба као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободe зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 84. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.). Лицу које из оправданих разлога пропусти рок за подношење уставне жалбе, Уставни суд ће дозволити повраћај у пређашње стање, ако то лице у року од 15 дана од дана престанка разлога који је изазвао пропуштање, поднесе предлог за повраћај у пређашње стање и ако истовремено са овим предлогом поднесе и уставну жалбу (став 2.). После истека три месеца од дана пропуштања не може се тражити повраћај у пређашње стање (став 3.).

Одредбама члана 113. Закона прописано је: да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.); да се уставна жалба у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

4. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против решења гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године, које је донето пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да жалбу треба одбаци, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка. Повраћајем у пређашње стање, као правним средством којим се, под законом одређеним условима, отклањају штетне последице настале за странку пропуштањем рока за предузимање неке радње у поступку, не могу се отклонити правне последице недопуштености поднете жалбе, већ само неблаговремености. Како се у конкретном случају не ради о уставној жалби поднетој по протеклу рока прописаног законом, већ о недопуштеној уставној жалби, Суд налази да и предлог за повраћај у пређашње стање подносиоца уставне жалбе није дозвољен.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-342/2008
од 11. септембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Одбацује се предлог Драгана Димића за повраћај у пређашње стање.
2. Одбацује се уставна жалба Драгана Димића изјављена против решења Врховног суда Србије Гж. 123/05 од 29. септембра 2005. године, решења Окружног суда у Крагујевцу Гж. 550/05 од 25. априла 2005. године, пресуде Врховног суда Србије Рев. II 808/01 13. фебруара 2002. године, пресуде Окружног суда у Крагујевцу Гж. 687/00 од 14. септембра 2000. године, пресуде Општинског суда у Крагујевцу 2П VI 255/97 од 30. децембра 1999. године, пресуде Вишег дисциплинског суда МУП РС ВДС број: 116-88/96 од 11. априла 1996. године и дописа Врховног суда Србије II Су бр. 227/07 од 24. маја 2007. године.

Образложење

1. Драган Димић је 17. децембра 2007. године Уставном суду поднео уставну жалбу против аката наведених у изреци, због повреде права на заштиту људских и мањинских права и слобода из члана 22. Устава Републике Србије, права на посебна права окривљеног из члана 33. став 4. Устава и права на једнаку заштиту права и на правно средство из члана 36. Устава.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године.

3. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против решења Врховног суда Србије Гж. 123/05 од 29. септембра 2005. године, решења Окружног суда у Крагујевцу Гж. 550/05 од 25. априла 2005. године, пресуде Врховног суда Србије Рев. II 808/01 13. фебруара 2002. године, пресуде Окружног суда у Крагујевцу Гж. 687/00 од 14. септембра 2000. године, пресуде Општинског суда у Крагујевцу 2П-VI-255/97 од 30. децембра 1999. године и пресуде Вишег дисциплинског суда МУП РС ВДС број: 116-88/96 од 11. априла 1996. године, које су донете пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

Оспореним актом Врховног суда Србије II Су бр. 227/07 од 24. маја 2007. године подносилац уставне жалбе се обавештава да, према члану 4. Уредбе о положају појединих институција бивше Србије и Црне Горе у Служби Савета министара („Службени гласник РС“, бр. 49/06 и 63/06), предмете Суда Србије и Црне Горе у којима се оцењује законитост коначних управних аката преузима Врховни суд Србије, а предмете о којима се одлучује о усклађености општих аката са законом, преузима Уставни суд; да се у осталим предметима тог суда поступци обустављају даном ступања на снагу ове уредбе без доношења икаквог акта о обустави и да се предмет подносиоца не налази у Врховном суду Србије. Из изнетог следи да овај оспорени акт није појединачни акт против кога се, у смислу Устава и Закона, може изјавити уставна жалба, јер њима није одлучивано о Уставом гарантованим правима подносиоца.

4. Повраћајем у пређашње стање као правним средством у поступку по уставној жалби могу се отклонити само последице неблагвремености, а не недопуштености поднете жалбе. Како се у конкретном случају не ради о уставној жалби поднетој по протеку рока прописаном Законом, већ о недопуштеној уставној жалби, Суд налази да и предлог за повраћај у пређашње стање подносиоца уставне жалбе није дозвољен.

4. Сагласно наведеном, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-263/2008
од 13. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба „Еуротранс“ д. о. о. „у стечају“ изјављена против решења Општинске управе општине Неготин – Одељења за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне послове и општу управу, број 350-114/05 од 3. фебруара 2006. године.

Образложење

1. Уставном суду поднео је „Еуротранс“ д. о. о. „у стечају“ из Неготина уставну жалбу против решења наведеног у изреци, због повреде права на мирно уживање својине зајемченог одредбама члана 58. Устава Републике Србије и права на одлучивање у разумном року из „чл. 91. Закона о планирању и изградњи“.

2. Уставна жалба као правно средство установљена је Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона прописано је да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба у случају из става 2. овог члана може се изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

3. Из наведених одредаба Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава, 8. новембра 2006. године.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је уставна жалба изјављена против решења Општинске управе општине Неготин – Одељења за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне послове и општу управу, број 350-114/05 које је донето 3. фебруара 2006. године, дакле пре ступања на снагу Устава од 2006. године, као и да је поступак по жалби против овог решења окончан пре ступања на снагу Устава, доношењем решења Министарства за капиталне инвестиције Републике Србије, број 220-351-36/2005-04/3 од 19. октобра 2006. године. Уставни суд је, стога, оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

4. Сагласно изнетом, Уставни суд је, на основу члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-77/2008
од 16. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Пере Благојевића изјављена против Решења Министарства правде бр. 702-00-00947/2006-08 од 21. јуна 2007. године, о дозволи његовог издавања Републици Аустрији и Решења бр. 702-00-00947/2006-08 од 21. јуна 2007. године, којим се одбија молба Министарства правде Босне и Херцеговине за његово издавање.

Образложење

1. Перо Благојевић је 20. јануара 2008. године Уставном суду поднео уставну жалбу против Решења Министарства правде бр. 702-00-00947/2006-08 од 21. јуна 2007. године о дозволи његовог издавања Републици Аустрији и Решења бр. 702-00-00947/2006-08 од 21. јуна 2007. године, којим се одбија молба Министарства правде Босне и Херцеговине за издавање Пере Благојевића. Предложио је да се пониште оба решења Министарства правде Републике Србије и предмет врати Министарству правде на поновно одлучивање, или да се оба решења преиначе тако да се захтев Аустрије за изручење одбије, а усвоји молба Министарства правде Босне и Херцеговине за његово издавање Босни и Херцеговини.

2. Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускрађује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано: да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.); да се уставна жалба у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

3. Из наведених одредаба Закона произилази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године, а најкасније у року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона о Уставном суду.

Имајући у виду да је Перо Благојевић, према прибављеним доказима у списима предмета, оспорена решења Министарства правде примио 11. јула 2007. године, а да је уставну жалбу изјавио 20. јануара 2008. године, Уставни суд је утврдио да је уставна жалба поднета после истека рокова из члана 84. став 1. и члана 113. ст. 2. и 3. Закона о Уставном суду. Стога је Суд оценио да жалбу треба одбацити, на основу члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, јер није поднета у законом прописаном року.

4. Сагласно наведеном, Уставни суд је, на основу члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-183/2008
од 9. октобра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 106/08)

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Слободана Остојића, Милице Остојић и Младена Остојића изјављена против пресуде Врховног суда Србије Кпз 182/97 од 10. јула 1997, пресуде Округног суда у Краљеву Кж 12/97 од 7. марта 1997, пресуде Општинског суда у Краљеву К 640/94 од 15. октобра 1996, решења Републичке управе јавних прихода – Одељење за утврђивање и наплату јавних прихода у Крагујевцу, број 413-4н/1145/98 од 19. новембра 1998, решења Министарства финансија и економије, Пореска управа – регионални центар Крагујевац, број 3-413-00195/2002-0 од 11. априла 2003. и пресуде Врховног суда Србије У 1662/03 од 19. фебруара 2004. године.

Образложење

1. Слободан Остојић, Милица Остојић и Младен Остојић, сви из Крагујевца, поднели су 19. јануара 2007. године уставну жалбу против пресуде Врховног суда Србије Кпз 182/97 од 10. јула 1997, пресуде Окружног суда у Краљеву Кж 12/97 од 7. марта 1997, пресуде Општинског суда у Краљеву К 640/94 од 15. октобра 1996, решења Републичке управе јавних прихода – Одељење за утврђивање и наплату јавних прихода у Крагујевцу, број 413-4н/1145/98 од 19. новембра 1998, решења Министарства финансија и економије, Пореска управа – регионални центар Крагујевац, број 3-413-00195/2002-0 од 11. априла 2003. и пресуде Врховног суда Србије У 1662/03 од 19. фебруара 2004. године. Подносиоци уставне жалбе сматрају да су им наведеним актима повређена уставна права зајемчена одредбама чл. 23, 25, 26, 28, 32, 34, 37, 43, 49, 62, 88, 122, 136, 194, 195. и 198. Устава Републике Србије.

2. Уставна жалба као правно средство установљена је Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Одредбом члана 113. став 2. Закона прописано је да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона.

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против аката који су донети пре ступања на снагу Устава, и то: пресуде Врховног суда Србије Кпз 182/97 од 10. јула 1997, пресуде Окружног суда у Краљеву Кж 12/97 од 7. марта 1997, пресуде Општинског суда у Краљеву К 640/94 од 15. октобра 1996, решења Републичке управе јавних прихода – Одељење за утврђивање и наплату јавних прихода у Крагујевцу, број 413-4н/1145/98 од 19. новембра 1998, решења Министарства финансија и економије, Пореска управа – регионални центар Крагујевац, број 3-413-00195/2002-0 од 11. априла 2003. и пресуде Врховног суда Србије У 1662/03 од 19. фебруара 2004. године, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

4. Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Славка Гарића изјављена против пресуде Трговинског суда у Новом Саду П 3983/97 од 14. априла 2005. године и пресуде Вишег трговинског суда Пж 7457/05 од 27. септембра 2005. године.

Образложење

1. Уставном суду поднео је Славко Гарић из Суботице уставну жалбу против пресуде Трговинског суда у Новом Саду П 3983/97 од 14. априла 2005. године и пресуде Вишег трговинског суда Пж 7457/05 од 27. септембра 2005. године. Подносилац уставне жалбе захтева од Уставног суда да утврди да су му наведеним пресудама повређена Уставом зајемчена права на правично суђење (члан 32.) и на једнаку заштиту права и на правно средство (члан 36.), као и да наложи наведеним судовима да „у року од 30 дана од дана правоснажности одлуке Уставног суда у потпуности реше захтев подносиоца уставне жалбе за надокнаду трошкова поступка“.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона прописано је да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против пресуде Трговинског суда у Новом Саду П 3983/97 од 14. априла 2005. године и пресуде Вишег трговинског суда Пж 7457/05 од 27. септембра 2005. године, које су донете пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

4. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-64/2008
од 18. септембра 2008. године

Оваква решења, из истих процесних разлога, Уставни суд је донео у још 53 предмета решених у односном периоду 2008. године

б) Против оспореног акта, односно радње не може се изјавити уставна жалба

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Родољуба Јасића изјављена против пресуде Окружног суда у Панчеву У бр. 106/08 од 20. октобра 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Уставном суду поднета је 10. новембра 2008. године уставна жалба Родољуба Јасића из Опова изјављена против пресуде Окружног суда у Панчеву У бр. 106/08 од 20. октобра 2008. године, због повреде изборног права из члана 52. ст. 1. и 3. Устава Републике Србије.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбом члана 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајамчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспореном пресудом поништен закључак Скупштине општине Опово бр. 06-42/08-I од 14. октобра 2008. године, којим је Скупштина општине Опово одлучила да застане са поступком по питању права на одборничке мандате одборника Српске радикалне странке до доношења правноснажне пресуде Четвртог општинског суда у Београду. Подносилац уставне жалбе сматра да је овом пресудом повређено његово изборно право из члана 52. ст. 1. и 3. Устава, јер је повређена судска заштита грађанина за време избора и након избора.

4. Одредбама члана 49. Закона о локалним изборима („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је: да је на одлуке скупштине јединице локалне самоуправе о престанку мандата одборника, као и о потврђивању мандата новом одборнику, допуштена жалба надлежном окружном суду (став 1.); да је жалба допуштена и у случају када скупштина пропусти да донесе одлуку из става 1. овог члана (став 2.); да суд у случају основаности жалбе из става 2. овог члана доноси одлуку којом утврђује престанак мандата одборника, односно потврђује мандат новом

одборнику (став 3.); да право на подношење жалбе из става 2. овог члана има сваки одборник (став 4.); да се жалба подноси у року од 48 часова од дана доношења одлуке скупштине јединице локалне самоуправе, односно од дана одржавања седнице на којој је скупштина пропустила да донесе одлуке из става 1. овог члана (став 5.).

5. Из наведених одредаба закона произлази да одборник има право жалбе надлежном окружном суду када је одлуком скупштине јединице локалне самоуправе одлучено о престанку мандата одборника, односно када је скупштина пропустила да донесе исту одлуку. У конкретном случају, Скупштина општине Опово није одлучила о престанку мандата одборника, већ је донела закључак о застајању са поступком, који је поништен оспореном пресудом Окружног суда у Панчеву, који, по оцени Уставног суда, не представља акт којим је одлучено о праву на одборнички мандат подносиоца уставне жалбе, већ о процесном питању у току овог поступка. Из тог разлога Уставни суд оцењује да ће правни пут у истом поступку бити исцрпљен тек када буде донета правноснажна одлука о праву на одборнички мандат подносиоца уставне жалбе.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да оспорена пресуда не представља појединачни акт државног органа против кога се може изјавити уставна жалба. Суд је стога, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, уставну жалбу одбацио, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

С обзиром на изложено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-1288/2008
од 11. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбације се уставна жалба Милана Марјановића изјављена против обавештења Агенције за приватизацију о праву на стицање бесплатних акција у предузећу „Нафтна индустрија Србије из Новог Сада“ број ПР 22206 од 15. јула 2008. године.

Образложење

1. Милан Марјановић из Новог Сада поднео је Уставном суду 29. јула 2008. године уставну жалбу против обавештења Агенције за приватизацију о праву на стицање бесплатних акција у предузећу „Нафтна индустрија Србије“ из Новог Сада број ПР 22206 од 15. јула 2008. године, због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Члан 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“ , број 109/07) садржи одредбу која је по садржини истоветна одредби члана 170. Устава.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је једна од претпоставки за изјављивање уставне жалбе да се њоме оспорава појединачни акт којим је државни орган или ималац јавног овлашћења решавао о праву, обавези или на закону заснованом интересу подносиоца уставне жалбе, пошто се само таквим појединачним актом могу повредити или ускратити људска или мањинска права или слободе зајемчене Уставом.

3. Уставни суд је утврдио да је оспореним обавештењем, поводом захтева подносиоца уставне жалбе поднетог Агенцији за приватизацију да га информише о праву на стицање бесплатних акција предузећа „Нафтна индустрија Србије“ из Новог Сада, Агенција дописом број ПР 22206 од 15. јула 2008. године обавестила жалиоца да не постоји правни основ да оствари право на бесплатне акције по одредбама Закона о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације („Службени гласник РС“, број 123/07), јер је право на бесплатне акције остварио по одредбама Закона о својинској трансформацији и располагао тако стеченим акцијама.

С обзиром на наведено, Суд је утврдио да се оспореним обавештењем не одлучује о правима, обавезама или на закону заснованом интересу подносиоца уставне жалбе, па је стога оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона, јер нису испуњене Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и одлучивање.

4. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-903/2008
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Љубише Димитријевића изјављена против решења руководиоца Округног јавног тужилаштва у Крагујевцу Ктр. бр. 83/07 од 16. марта 2007. године.

Образложење

1. Љубиша Димитријевић је 27. марта 2007. године Уставном суду поднео уставну жалбу против решења руководиоца Округног јавног тужилаштва у Крагујевцу Ктр. бр. 83/07 од 16. марта 2007. године, због повреде психичког интегритета из члана 25. Устава Републике Србије, због дискриминације која је забрањена чланом 21. Устава и због „повреде људског права и достојанства“ из чл. 22. и 23. Устава.

2. Према члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Чланом 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити

против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободe зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту (став 1.); да се уставна жалба може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року (став 2.).

3. Из уставне жалбе произлази да је оспореним решењем одбијен захтев подносиоца уставне жалбе за изузеће општинског јавног тужиоца Зорана Ивановића у поступању по оптужници Општинског јавног тужилаштва у Аранђеловцу КТ 312/06 у предмету Општинског суда у Аранђеловцу К 55/06, у коме је подносилац уставне жалбе окривљени у поступку. Подносилац уставне жалбе сматра да општински јавни тужилац у Аранђеловцу у наведеном предмету Општинског суда у Аранђеловцу није поступао сагласно Уставу и Законнику о кривичном поступку, наводећи да постоје околности које изазивају сумњу у његову непристрасност.

4. Одредбама члана 45. ст. 1. и 2. Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05, 85/05 и 49/07) прописано је да се одредбе о изузећу судија и судија поротника сходно примењују на јавне тужиоце и лица која су на основу закона овлашћена да јавног тужиоца заступају у поступку, да јавни тужилац одлучује о изузећу лица која су на основу закона овлашћена да га заступају у кривичном поступку и да о изузећу јавног тужиоца одлучује непосредно виши тужилац. Одредбом члана 40. Законика прописани су разлози за изузеће судија или судија поротника, а одредбом члана 43. став 4. Законика прописано је да се решење којим се захтев за изузеће одбија може побијати посебном жалбом, а ако је такво решење донесено после подигнуте оптужнице, онда само жалбом на пресуду.

5. Из наведених одредаба Законика произлази да изузеће јавног тужиоца представља посебан институт кривичног процесног права којим се обезбеђује да у кривичном поступку, као странка, не учествује јавни тужилац који је због одређених личних или правних односа са осталим лицима која учествују у поступку морао бити изузет (основи за обавезно изузеће) или су утврђене околности које изазивају сумњу у његову непристрасност (основ за факултативно изузеће). По оцени Уставног суда, решење о изузећу јавног тужиоца не представља акт којим се одлучује о правима окривљеног у кривичном поступку. С обзиром на то да се решење којим се одбија захтев за изузеће тужиоца може побијати само жалбом на пресуду, Суд сматра да ће правни пут у односу на оспорено решење бити исцрпљен тек када буде донета правоснажна одлука о кривизи и кривичној санкцији подносиоца уставне жалбе.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да решење о изузећу јавног тужиоца не представља појединачни акт државног органа против кога се може изјавити уставна жалба. Суд је стога, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, уставну жалбу одбацио, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

6. С обзиром на изложено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-51/2007
од 13. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Милована Рашковића изјављена против решења Другог општинског суда у Београду VII Су-56/08 од 24. априла 2008. године.

Образложење

1. Милован Рашковић из Врњачке Бање је 4. јула 2008. године поднео уставну жалбу против решења наведеног у изреци, због повреде „права на правично суђење, права на суђење у разумном року, достављања позива супротно Закону о парничном поступку“.

2. Према члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Чланом 82. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је Законом искључено право на њихову судску заштиту (став 1.); да се уставна жалба може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року (став 2.).

3. Из уставне жалбе произлази да је оспореним решењем одбијен захтев подносиоца уставне жалбе за изузеће судије Драгане Марчетић у предмету Другог општинског суда у Београду П 4523/05, у коме се води бракоразводна парница по тужби тужиоца Ружице Рашковић против туженог Милована Рашковића. Подносилац уставне жалбе сматра да је судија која поступа у наведеном предмету морала бити изузета јер је два пута налагала доставу позива за рочиште подносиоцу уставне жалбе преко Министарства унутрашњих послова, иако таква достава није предвиђена Законом о парничном поступку и Судским пословником, па стога, по његовом мишљењу, представља „озбиљну повреду људских и грађанских права“. Разлозима жалбе указује се на повреду права на правично суђење зајемченог чланом 32. став 1. Устава, али се не наводи у чему се огледа повреда права на суђење у разумном року.

4. Одредбом члана 32. став 1. Устава утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Законом о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) прописано је: да судија може бити изузет ако постоје околности које доводе у сумњу његову непристрасност (члан 66. став 2.); да против решења којим се захтев за изузеће одбија није дозвољена посебна жалба (члан 70. став 5.); да се пресуда може побити због битне повреде парничног поступка (члан 360. став 1. тачка 1)); да битна повреда одредаба парничног поступка увек постоји ако је суд био непрописно састављен, или ако је судио судија који је по закону морао бити искључен или изузет, или ако је у доношењу пресуде учествовао судија који није суделовао на главној расправи (члан 361. став 2. тачка 1)); да се ревизија може изјавити због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2, осим тачке 4) (члан 398. став 1. тачка 1)).

5. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да институт изузећа судије треба да обезбеди свакоме да о његовим правима и обавезама одлучује непристрасан суд, што је једна од гаранција права на правично суђење зајемчених чланом 32. став 1. Устава. Међутим, о правима и обавезама странака у парничном поступку суд одлучује пресудом, а не решењем о изузећу. Решење о изузећу је једно од процесних решења које суд доноси у парничном поступку и против кога није дозвољена посебна жалба. Учествовање судије који је по закону морао бити изузет у доношењу пресуде представља апсолутно битну повреду одредаба парничног поступка, због које се могу изјавити жалба и ревизија против пресуде, а по исцрпљивању ових правних средстава и уставна жалба, у случају да је наведена повреда правила парничног поступка довела до повреде права на правично суђење.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да решење о изузећу не представља појединачни акт државног органа против кога се може изјавити уставна жалба, па је уставну жалбу одбацио, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

На основу одредбе члана 49. став 2. Закона о Уставном суду, Суд је одлучио да се ово решење објави у „Службеном гласнику Републике Србије“.

С обзиром на изложено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-760/2008
од 9. октобра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 112/08)

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Аристида Перића и Божидара Додића.

Образложење

1. Аристид Перић и Божидар Додић из Ваљева су 7. новембра 2007. године изјавили уставну жалбу против радње „неоснованог захтева одјаве пребивалишта“ Републичког завода за здравствено осигурање Србије, „условљене“ у обрасцу којим се подноси „захтев за пренос здравствене заштите“ у вези са спровођењем Споразума између Савезне Републике Југославије и Босне и Херцеговине о социјалном осигурању, због повреде права из чл. 36, 39. и 68. Устава.

2. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Чланом 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су

исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Из садржине навода уставне жалбе и обрасца који су уз жалбу приложили подносиоци иницијативе, произлази да се уставном жалбом оспорава Образац захтева за регулисање здравственог осигурања за кориснике иностраних пензија, у коме се наводи да се као један од прилога уз захтев подноси и „Одјава из МУП-а из последњег места пребивалишта земље из које се остварује право“.

Како Образац захтева не представља појединачни акт којим се одлучује о правима и обавезама подносилаца уставне жалбе, већ је о њиховим правима из здравственог осигурања одлучивала надлежна организација здравственог осигурања у поступку вођеном по поднетим захтевима, то оспорени образац није појединачни акт којим се, у смислу Устава и Закона, могу повредити или ускратити људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, а против кога се може изјавити уставна жалба.

Стога је Уставни суд оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

4. Сагласно изнетом, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-201/2007
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Ивана Симића изјављена против акта Републичког јавног тужилаштва КТР. бр. 809/08 од 6. августа 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Иван Симић из Кикинде је 2. септембра 2008. године Уставном суду изјавио уставну жалбу против „решења“ Републичког јавног тужилаштва КТР. бр. 809/08 од 6. августа 2008. године, због повреде права из чл. 21, 22, 36. и 77. Устава Републике Србије. Подносилац уставне жалбе је, такође, предложио Уставном суду Србије да „покрене иницијативу за оцену уставности и законитости оспореног акта“.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Одредбом члана 170. Устава утврђено је да се уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене

Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Увидом у оспорени акт Републичког јавног тужилаштва Уставни суд је утврдио да се њиме подносилац уставне жалбе обавештава да су Општински јавни тужилац, Окружни јавни тужилац и заменик Републичког јавног тужиоца поступали законито у предметима Општинског јавног тужилаштва у Кикинди КТ. бр. 683/07, те Окружног јавног тужилаштва у Зрењанину А. бр. 13/08 од 19. фебруара 2008. године и КТР. бр. 238/08 од 26. јуна 2008. године.

Из наведеног, по оцени Суда, следи да оспорени акт није појединачни акт против кога се, у смислу одредаба Устава и Закона, може изјавити уставна жалба, јер се њиме не одлучује о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе, те стога овим актом не могу бити повређена или ускраћена Уставом зајемчена људска и мањинска права и слободе подносиоца.

У вези са захтевом да Суд оцени уставност и законитост оспореног акта, Уставни суд је оценио да није надлежан да одлучује о уставности и законитости наведеног акта, из разлога што оспорени акт по својој правној природи није општи акт у смислу члана 167. Устава.

4. Полазећи од изнетог, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка и одлучивање.

С обзиром на наведено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1049/2008
од 11. децембра 2008. године

На исти начин Уставни суд је одлучио и у решењима
Уж-1178/2008 и Уж-1118/2008 од 25. децембра 2008. године
у односу на оспорене акте – обавештења јавних тужилаштва
која не представљају акте којима је одлучивано о
правима и обавезама подносиоца уставних жалби

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Благоја Радовановића изјављена против решења о престанку радног односа које је донео директор Д.О.О. „Заштита“ Бор број 05-664/08 од 29. августа 2008. године.

Образложење

1. Благоје Радовановић из Бора поднео је Уставном суду 17. септембра 2008. године уставну жалбу против решења о престанку радног односа које је донео директор Д.О.О. „Заштита“ Бор број 05-664/08 од 29. августа 2008. године, истичући да му је наведеним решењем драстично повређено Уставом зајемчено право на рад и да је подвргнут дискриминацији, јер му директор привредног друштва већ други пут заступно отказује уговор о раду, а што подносилац уставне жалбе сматра очигледним шиканирањем запосленог лица.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којом се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа, или организације којој је поверено јавно овлашћење, и то само ако су претходно исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства, или је законом искључено право на судску заштиту Уставом зајемчених људских или мањинских права и слобода.

У конкретном случају, подносилац је уставну жалбу изјавио против решења пословодног органа – директора правног лица у коме је био запослен, из чега произлази да оспорени акт не представља појединачни акт државног органа или организације којој су поверена јавна овлашћења, против кога се, сагласно Уставу и Закону о Уставном суду, може изјавити уставна жалба. Осим тога, подносилац уставне жалбе није поднео доказ да је против оспореног решења покренуо тужбом радни спор за поништај решења пред надлежним редовним судом, а на које правно средство је упућен поуком о правном леку садржаном у оспореном решењу, што значи да није исцрпео законом предвиђена правна средства за заштиту својих евентуално повређених Уставом зајемчених права, а која морају претходити подношењу уставне жалбе као супсидијарног правног средства. Због тога је Уставни суд, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, уставну жалбу одбацио, јер нису испуњене Уставом и Законом предвиђене претпоставке за поступање и одлучивање Уставног суда.

4. Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1105/2008
од 25. децембра 2008. године

На исти начин Уставни суд је одлучио и у Решењу
Уж-1014/2008 од 25. децембра 2008. године у односу на
оспорени акт директора предузећа који не представља
акт државног органа или организације којој су поверена јавна овлашћења

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Еколошког покрета Србије – Савез еколошких организација Србије изјављена против Одлуке о доношењу Генералног урбанистичког плана Општине Инђија од 15. јуна 2006. године.

Образложење

1. Еколошки покрет Србије – Савез еколошких организација Србије поднео је 27. новембра 2008. године, преко председника Скупштине Николе Алексића, уставну жалбу против Одлуке о доношењу Генералног урбанистичког плана општине Инђија од 15. јуна 2006. године, наводећи да су му оспореном Одлуком повређена права из чл. 58, 74. и 88. Устава Републике Србије. Подносилац уставне жалбе наводи да је на основу оспорене Одлуке донесена Одлука о доношењу Просторног плана општине Инђија од 23. јуна 2008. године, коју је уз жалбу доставио.

2. Уставна жалба је као правно средство установљено Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Из наведених уставних и законских одредаба произлази да је једна од претпоставки за допуштеност уставне жалбе да је изјављена против појединачног акта (или радње) чији је доносилац државни орган или организација којој су поверена јавна овлашћења.

Урбанистички планови које доносе органи јединица локалне самоуправе по својој природи представљају опште правне акте, а не појединачне правне акте. Уставни суд је стога оценио да не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка по уставној жалби против оспорене Одлуке о доношењу Генералног урбанистичког плана Општине Инђија. С обзиром на наведено, Суд је уставну жалбу одбацио, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду.

4. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1388/2008
од 25. децембра 2008. године

На исти начин Уставни суд је одлучио и у Решењу
Уж-12/2006 од 18. децембра 2008. године
у односу на оспорени акт – Одлуку о доношењу Генералног плана,
који нема карактер акта против кога се
може изјавити уставна жалба

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба проф. др Јована Хаџи-Ђокића изјављена против одлука Суда части Универзитета у Београду 10 број: 1334/9-03 од 25. маја 2004. године и 10 број: 1334/10-03 од 21. фебруара 2005. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Проф. др Јован Хаџи-Ђокић из Београда је 2. априла 2008. године Уставном суду поднео уставну жалбу против одлука Суда части Универзитета у Београду 10 број: 1334/9-03 од 25. маја 2004. године и 10 број: 1334/10-03 од 21. фебруара 2005. године, због повреде права на правично суђење зајемченог чланом 32. Устава Републике Србије.

2. Уставна жалба је као правно средство у Републици Србији установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Оспореном одлуком Суда части Универзитета у Београду 10 број: 1334/9-03 од 25. маја 2004. године утврђује се да је окривљени проф. др Јован Хаџи-Ђокић, редовни професор Медицинског факултета, учинио повреду Етичког кодекса Универзитета у Београду, предвиђену каноном 1. став 2. алинеја 6, па му се изриче мера јавне осуде са објављивањем на седници Савета Универзитета у Београду. Одлука је донета на основу члана 20. став 3. Правилника Суда части Универзитета у Београду, а подносиоцу уставне жалбе је изречена мера из члана 3. алинеја 2. Правилника.

На основу члана 23. Правилника Суда части Универзитета у Београду, Суд части Универзитета у Београду је донео оспорену одлуку 10 број: 1334/10-03 од 17. фебруара 2005. године, којом се одбија апел проф. др Јована Хаџи-Ђокића на одлуку Суда части 10 број 1334/9-03 од 25. маја 2004. године и потврђује наведена првостепена одлука.

4. Статутом Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, бр. 114/02, 121/04, 122/05, 124/05, 125/05 и 126/05) прописано је: да се ради очувања достојанства Универзитета и даљег развијања моралних вредности академске заједнице образује Суд части, чији се састав и начин рада ближе уређује општим актом који доноси Савет Универзитета (члан 125. ст. 1. и 3.); да Савет Универзитета, на предлог Суда части, доноси етички кодекс, као и да се Суд части стара о поштовању етичког кодекса од стране наставника, сарадника и студената Универзитета (члан 126.).

Савет Универзитета у Београду је, на седници одржаној 11. марта 2003. године, донео Правилник Суда части Универзитета у Београду. Сагласно одредбама чл. 1. и 2. Правилника, Суд части утврђује одговорност и изриче мере за повреду етичких начела утврђених Етичким кодексом Универзитета у Београду, у обављању своје функције је независан и суди на основу Етичког кодекса и овог правилника.

Из наведених прописа произлази да је Суд части Универзитета у Београду образован на основу Статута Универзитета у Београду, ради старања о поштовању Етичког кодекса, те да у обављању ове своје функције суди на основу тог кодекса и Правилника о свом раду, утврђујући одговорност и изричући мере за повреду етичких начела.

5. Сагласно одредбама члана 170. Устава и члана 82. став 1. Закона о Уставном суду, уставна жалба се може изјавити само против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења.

Према одредби члана 137. став 2. Устава, поједина јавна овлашћења се могу законом поверити предузећима, установама, организацијама или појединцима. Јавно овлашћење, дакле, представља законом поверено овлашћење за ауторитативно одлучивање о правима, обавезама и правним интересима физичких или правних лица.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да одлуке Суда части Универзитета у Београду, образованог на основу Статута Универзитета у Београду, којима се утврђује одговорност и изричу мере за повреду етичких начела, нису појединачни акти донети у вршењу законом поверених јавних овлашћења. Стога је Уставни суд, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, уставну жалбу одбацио, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

6. С обзиром на изложено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-387/2008
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Д.о.о. „Дуо-Про инжењеринг“ изјављена против Извештаја о извршеној стручној контроли Генералног плана Ћићевца број 350-01-01111/2007-10 од 28. маја 2008. године, који је 28. маја 2008. године донела Комисија за стручну контролу генералних планова и планова генералне регулације при Министарству за инфраструктуру под бројем 350-01-01111/2007-10.

О б р а з л о ж е њ е

1. Д.о.о. „Дуо-Про инжењеринг“ из Ћуприје је поднело 6. септембра 2008. године уставну жалбу изјављену против Извештаја о извршеној стручној контроли Генералног плана Ћићевца број 350-01-01111/2007-10 од 28. маја 2008. године, који је 28. маја 2008. године донела Комисија за стручну контролу генералних планова и планова генералне регулације при Министарству за инфраструктуру под бројем 350-01-01111/2007-10, не наводећи Уставом зајемчена права која су оспореним актом евентуално повређена подносиоцу уставне жалбе.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена

или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којом се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је једна од претпоставки за подношење уставне жалбе да се њоме оспорава појединачни акт државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење којим се одлучује о неком праву, обавези или на закону заснованом интересу подносиоца уставне жалбе, јер се само таквим појединачним актом подносиоцу могу повредити или ускратити Уставом зајемчена права и слободе.

3. У поступку претходног испитивања уставне жалбе, Суд је утврдио да оспорени акт није појединачни акт против кога се може изјавити уставна жалба. Конкретно, реч је о мишљењу – извештају са закључком надлежног стручног тела формираног при Министарству за инфраструктуру Републике Србије у погледу достављеног предлога Генералног плана Ћићевца, који представља само једну од фаза у доношењу Генералног плана за наведено место, у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06), тако да овим актом није одлучивано о правима, обавезама или на закону заснованим интересима подносиоца уставне жалбе.

4. Полазећи од изнетог, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка.

С обзиром на наведено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1062/2008
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Бранимира Бајића изјављена против обавештења Војнограђевинског центра „Београд“ од 18. јуна 2007. године.

Образложење

1. Уставном суду поднета је 28. децембра 2007. године уставна жалба Бранимира Бајића из Београда изјављена против обавештења Војнограђевинског центра „Београд“ од 18. јуна 2007. године, због повреде права на једнакост из члана 21. Устава Републике Србије.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или

ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Чланом 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Оспореним актом Војнограђевинског центра „Београд“ обавештава се подносилац уставне жалбе, поводом захтева за откуп стана број 8740-1/06 од 6. октобра 2006. године, да је његов захтев одобрен и да је за откуп стана прибављена сагласност Дирекције за имовинско-правне послове. Наведеним обавештењем затражено је од подносиоца да се, ради израде уговора о откупу, изјасни о начину отплате обрачунате откупне цене предметног стана. Из изнетог следи да оспорени акт није појединачни акт против кога се, у смислу Устава и Закона, може изјавити уставна жалба. Оспореним обавештењем није ауторитативно одлучивано о Уставом гарантованим правима подносиоца уставне жалбе, већ је подносиоцу уставне жалбе у суштини учињена понуда за закључивање уговора о откупу стана.

4. Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

С обзиром на изложено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-300/2007
од 11. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Предрага Милошевића изјављена против акта начелника Одељења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање 02/1 број: П-180943 од 10. јуна 2008. године.

Образложење

1. Предраг Милошевић је 30. јуна 2008. године Уставном суду поднео уставну жалбу против акта начелника одељења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање 02/1 број: П-180943 од 10. јуна 2008. године. Жалбом се захтева од Уставног суда да донесе „обавезујућу наредбу директору дирекције Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених да смени начелника Стојановић Ненада“.

2. Према члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Чланом 82. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту (став 1.); да се уставна жалба може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року (став 2.).

3. Како се предметним актом Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање не одлучује о субјективним правима подносиоца уставне жалбе, већ се жалилац обавештава о начину остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања, Уставни суд је оценио да оспорени акт не представља појединачни акт против кога се може изјавити уставна жалба и да сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, жалбу треба одбацити, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка и одлучивање Суда.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-732/2008
од 16. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Ђуре Бркљача изјављена против дописа Управе за кадрове – сектор за људске ресурсе Министарства одбране број 12741-2/06 од 30. јануара 2007. године, дописа Управе за кадрове – сектор за људске ресурсе Министарства одбране број 6218-2 од 31. августа 2007. године и дописа Управе за кадрове – сектор за људске ресурсе Министарства одбране број 6218-4 од 17. октобра 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Ђуро Бркљач је 3. новембра 2007. године Уставном суду поднео уставну жалбу против аката наведених у изреци.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом. Према члану 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којом се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Оспореним актима Управе за кадрове – сектор за људске ресурсе Министарства одбране обавештава се подносилац уставне жалбе, поводом захтева за унапређење у виши чин, да с обзиром на то да је подносиоцу служба у Војсци престала 1996. године, није дозвољена могућност ретроактивног унапређивања и да не постоји правни основ да се усвоји захтев подносиоца. Такође, подносилац је поучен да уколико сматра да му је „причињена штета“ може да се обрати надлежном суду „и без постојања управног акта“. Из изнетог следи да оспорени акти нису појединачни акти против којих се, у смислу Устава и Закона, може изјавити уставна жалба, јер њима није одлучивано о Уставом гарантованим правима подносиоца.

4. Полазећи од изнетог, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

С обзиром на наведено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-200/2007
од 13. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Зорана Дамјанца изјављена против „акта Републичког јавног правобранилаштва број: П-1038/04 од 16. новембра 2004. године“.

Образложење

1. Зоран Дамјанец је 4. фебруара 2008. године поднео Уставном суду поднесак против „акта Републичког јавног правобранилаштва број: П-1038/04 од 16. новембра 2004. године“. У жалби се наводи да заменик Републичког јавног правобраниоца „свесно и с намером у својству носиоца државне власти Републике Србије није спречио етничку дискриминацију права жалиоца од стране Министарства унутрашњих послова Републике Србије и свесно и с намером измислио да су чланом 47. Закона о унутрашњим пословима прековремени рад, рад на дан државног и верског празника, као и рад ноћу унапред вредновани приликом утврђивања коефицијента плате запослених са статусом ОСЈ, ОД или П“.

Полазећи од садржине поднеска и своје надлежности утврђене одредбама чл. 167. и 170. Устава Републике Србије, Уставни суд је по овом поднеску поступао као по уставној жалби.

2. Чланом 170. Устава Републике Србије утврђено је да се уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Чланом 82. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом

искључено право на њихову судску заштиту (став 1.); да се уставна жалба може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року (став 2.).

3. Имајући у виду да се уставном жалбом оспорава парнични поднесак који је Републичко јавно правобранилаштво, као законски заступник Републике Србије, поднело Првом општинском суду у Београду у парничном предмету број П-1038/04, а који нема карактер појединачног акта којим се одлучује о људском или мањинском праву и слободи подносиоца уставне жалбе зајемченој Уставом, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

4. Сагласно наведеном, Уставни суд је, на основу члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-181/2008
од 16. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се „жалба“ Славена Ерцега изјављена против решења
Врховног суда Србије Рев. 130/07 од 11. јула 2007. године.

Образложење

1. Владимир Ерceg из Београда је у име Славена Ерцега из Београда 14. фебруара 2008. године поднео Уставном суду поднесак означен као „жалба“ на решење Врховног суда Србије Рев. 130/07 од 11. јула 2007. године, због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, што је имало за последицу „оспоревање основног уставног права на приватну својину, јер је ожалбено решење засновано на лажним исправама“.

2. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да он не садржи све податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) да би могао бити разматран као уставна жалба. Наиме, недостају податак о јединственом матичном броју грађана, назнака људског или мањинског права или слободе зајемчене Уставом, за које се тврди да је повређено, са ознаком одредбе Устава којом се то право, односно слобода јемчи, разлочи жалбе и наводи у чему се састоји повреда или ускраћивање, препис оспореног акта и докази који су од значаја за одлучивање, а такође Суду није достављено ни пуномоћје за подношење уставне жалбе.

3. Уставни суд је, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 24/08 и 27/08), дописом од 16. јуна 2008. године обавестио лице које се у име подносиоца обратило Суду о свим недостацима који онемогућавају поступање по изјављеној жалби и наложио му да, у року од 15 дана по пријему дописа, достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести све недостајуће податке и уз коју ће приложити доказе неопходне за оцену њене дозвољености и благовремености. Допис Суда садржи и упозорење да ће жалба бити одбачена, уколико се у остављеном року не отклоне недостаци који онемогућавају поступање Суда.

Владимир Ерцег је 17. јуна 2008. године примио допис Уставног суда, али није у остављеном року, нити накнадно доставио уређену и допуњену уставну жалбу.

4. С обзиром на то да није поступљено по налогу Уставног суда којим је тражено уређење поднеска у смислу одредбе члана 85. Закона о Уставном суду, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, јер подносилац није отклонио недостатке који онемогућавају поступање Суда у овој правној ствари.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-220/2007
од 22. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Мирослава Мишића изјављена против „радње Врховног суда Србије од 15. маја 2006. године“.

Образложење

1. Мирослав Мишић из Зајечара поднео је 27. јуна 2008. године уставну жалбу због „битне повреде уставног права од стране Врховног суда Србије у Београду из члана 32. став 1, ускраћивања права на судску заштиту из члана 22. став 1. и забране дискриминације из члана 21. став 3. Устава Србије“.

2. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да уставна жалба не садржи све податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). Наиме, уставна жалба није садржала: број и датум акта против кога је жалба изјављена и назив органа који га је донео; назнаку људског или мањинског права или слободе зајемчене Уставом за које се сматра да је повређено с ознаком одредбе Устава којом се то право, односно слобода јемчи; разлоге жалбе и наводе у чему се састоји повреда или ускраћивање и захтев о коме Уставни суд треба да одлучи.

3. Уставни суд је, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 31. октобра 2008. године обавестио подносиоца уставне жалбе о свим недостацима који онемогућавају поступање Уставног суда по његовој жалби и наложио му, да у року од 15 дана по пријему дописа, достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести све недостајуће податке. Подносилац уставне жалбе је 17. новембра 2008. године доставио Уставном суду поднесак насловљен као „уређена уставна жалба са предлогом привремене мере одлагања... поступка извршења И. 1098/2002 Општинског суда Зајечар до правоснажног окончања овог поступка пред Уставним судом и Врховним судом Србије“. У том поднеску је навео да оспорава радњу Врховног суда Србије од 15. маја 2006. године када је био „принуђен да поднесе Врховном суду Србије као непосредно вишем суду Тужбу ради чинидбе – личне доставе одлуке Окружног суда у Зајечару Гж. 2434/98 од 10.12.1998. год. из разлога што кршењем Устава и закона од стране Општинског и Окружног суда у Зајечару, пресуда ни после 7,5 година није лично уручена подносиоцу... те да поступак није спроведен по Уставу и закону из разлога 6 –

деценијске дискриминације подносиоца од органа власти Србије по основу политичног уверења“. Подносилац тражи да Уставни суд, између осталог, „забрани Врховном суду Србије даље кршење уставног права подносиоца на правично суђење у разумном року... и да нареди Врховном суду Србије да поступак по предметној тужби подносиоца од 15. маја 2006. године у целости спроведе и донесе позитивну одлуку“. Уз уређену уставну жалбу доставио је решење Општинског суда у Зајечару И. 1098/02 од 8. фебруара 2005. године и закључак истог суда И. 1098/2002 од 30. августа 2005. године.

4. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Одредбом члана 113. став 2. Закона прописано је да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

5. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против радње која се не може сматрати правном радњом, већ мишљењем подносиоца уставне жалбе о томе да Врховни суд Србије треба да одлучи о његовој тужби од 15. маја 2006. године, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-744/2008
од 4. децембра 2008. године

в) Недостатак активне легитимације
подносиоца уставне жалбе

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Скупштине општине Житорађа изјављена против пресуде Округног суда у Прокупљу Уж. 13/08 од 28. јуна 2008. године.

Образложење

1. Уставном суду поднета је 25. јула 2008. године уставна жалба Скупштине општине Житорађа, због повреде „права на једнаку законску заштиту, без дискриминације“ из члана 21. Устава. Подносилац истиче да су оспореном пресудом Окружног суда у Прокупљу неосновано поништена решења Скупштине општине Житорађа од 23. јуна 2008. године о потврђивању одборничких мандата Станковић Радосави и Тирић Срђану, те предлаже да се ова пресуда поништи.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбама члана 83. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да уставну жалбу може изјавити свако лице које сматра да му је појединачним актом или радњом државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.); да уставну жалбу у име лица из става 1. овог члана, на основу његовог писменог овлашћења, може изјавити друго физичко лице, односно државни или други орган надлежан за праћење и остваривање људских и мањинских права и слобода (став 2.).

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је једна од претпоставки допуштености уставне жалбе да су право, односно слобода зајемчени Уставом повређени лицу које изјављује уставну жалбу.

3. Испитујући у претходном поступку допуштеност уставне жалбе, Уставни суд је утврдио да Скупштина општине Житорађа нема активну процесну легитимацију за подношење уставне жалбе. Наиме, скупштини општине као органу јединице локалне самоуправе не могу бити повређена или ускраћена Уставом зајемчена људска или мањинска права и слободе. Такође, скупштина општине није овлашћена да подноси уставну жалбу у име и за рачун одборника у случају евентуалне повреде њихових Уставом зајемчених права. Стога је Суд оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

С обзиром на изнето, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-886/2008
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Општинског одбора Либерално демократске партије у Кикинди изјављена против решења Скупштине општине Кикинда број III-04-06-17/2008 од 17. октобра 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Општински одбор Либерално демократске партије у Кикинди је 20. новембра 2008. године Уставном суду изјавио уставну жалбу против решења наведеног у изреци. Подносилац уставне жалбе наводи да је решењем Скупштине општине Кикинда број III-04-06-6/2008 од 3. јуна 2008. године Владимиру Илићу престао одборнички мандат и да му је, противно одредбама Закона о локалним изборима, оспореним решењем Скупштине општине Кикинда број III-04-06-17/2008 од 17. октобра 2008. године поново потврђен мандат. Предложено је да Уставни суд наложи Скупштини општине Кикинда поништај решења о потврђивању мандата Владимиру Илићу од 17. октобра 2008. године.

2. Уставна жалба као правно средство установљена је Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбом члана 83. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да уставну жалбу може изјавити свако лице које сматра да му је појединачним актом или радњом државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је једна од основних претпоставки за изјављивање уставне жалбе да је оспореним појединачним актом повређено односно ускраћено Уставом зајемчено право, или слобода лицу које изјављује уставну жалбу.

Како је уставну жалбу поднео Општински одбор Либерално демократске партије у Кикинди, а не лице о чијем је одборничком мандату одлучивано оспореним актом, следи да уставна жалба није изјављена од стране лица које је на то Уставом и Законом овлашћено. Стога је Суд, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, одбацио уставну жалбу, јер не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и одлучивање у овој ствари.

4. Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1343/2008
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба народних посланика изабраних са Изборне листе „Српска радикална странка – др Војислав Шешел“ изјављена против „одлуке – констатације“ Народне скупштине о потврђивању мандата народних посланика у делу којим се потврђују мандати Верољуба Стевановића и Драгана Марковића Палме, од 11. јуна 2008. године.

Образложење

1. Народни посланици изабрани са Изборне листе „Српска радикална странка – др Војислав Шешељ“ поднели су 9. јула 2008. године уставну жалбу против „одлуке – констатације“ Народне скупштине о потврђивању мандата народних посланика у делу којим се потврђују мандати Верољуба Стевановића и Драгана Марковића Палме, од 11. јуна 2008. године, због повреде права из чл. 18, 19, 20. и 21. Устава Републике Србије.

Подносиоци уставне жалбе наводе да је Народна скупштина на Првој конститутивној седници, дана 11. јуна 2008. године, констатовала потврђивање мандата свих 250 народних посланика. Подносиоци уставне жалбе сматрају да је одлука којом се констатује потврђивање мандата противуставна у делу који се односи на потврђивање мандата Верољубу Стевановићу и Драгану Марковићу Палми и да су на тај начин повређена људска права и слободе зајемчене Уставом Републике Србије. Наводе да су ова лица функционери у органима локалне самоуправе за које постоји сукоб интереса у складу са чланом 6. Устава, па је акт о потврђивању мандата наведених посланика, по мишљењу подносилаца уставне жалбе, у супротности са чланом 102. став 3. Устава.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује се законом.

Члан 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) садржи истоветну одредбу као и члан 170. Устава, а одредбом члана 83. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да уставну жалбу може изјавити свако лице које сматра да му је појединачним актом или радњом државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је једна од претпоставки за допуштеност уставне жалбе да су право, односно слобода зајемчени Уставом повређени лицу које изјављује уставну жалбу.

3. У поднетој уставној жалби истиче се да је потврђивање мандата народним посланицима Верољубу Стевановићу и Драгану Марковићу Палми у супротности са одредбом члана 102. став 3. Устава, јер постоји сукоб интереса у смислу члана 6. Устава, при чему се ни на који начин не указује да је ова повреда довела до ускраћивања или повреде права самих подносилаца уставне жалбе. Напротив, одредба члана 102. став 3. Устава, која утврђује начело неспојивости функције народног посланика са функцијама у органима извршне власти и правосуђа, налази се у Петом делу Устава, под називом „Уређење власти“ и представља принцип уређења власти, а не људско и мањинско право због чијег се ускраћивања или повреде, према одредбама члана 170. Устава и члана 82. став 1. Закона о Уставном суду, може поднети уставна жалба. По оцени Уставног суда, оспореним актом нису ускраћена ни повређена лична права подносилаца уставне жалбе, па ни начело забране дискриминације из члана 21. Устава, односно начелне одредбе из чл. 18, 19. и 20. Устава, јер су подносиоци уставне жалбе народни посланици Српске радикалне странке, чији су мандати потврђени на истој седници Народне скупштине 11. јуна 2008. године.

Имајући у виду наведено, Суд је утврдио да уставна жалба народних посланика изабраних са Изборне листе „Српска радикална странка – др Војислав Шешељ“ изјављена против „одлуке – констатације“ Народне скупштине о потврђивању мандата народних посланика у делу којим се потврђују мандати Верољуба Стевановића и Драгана Марковића Палме од 11. јуна 2008. године није допуштена, те је оценио да је треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-785/2008
од 30. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Ђорђа Јовановића изјављена против „Кадровског упитника“ Савезног министарства за иностране послове од 6. децембра 1993. године.

Образложење

1. Ђорђе Јовановић из Београда поднео је 12. децембра 2007. године Уставном суду представку у којој наводи да је 15. новембра 2002. године Савезном уставном суду поднео уставну жалбу број Уж 53/02, која је дана 4. маја 2005. године преименована у жалбу грађана под бројем ЖГ 38/05. Истиче да је предмет, без одлучивања, предат Архиву Србије и Црне Горе и моли Уставни суд Србије да наведени предмет „узме у рад као и остале предмете бившег Суда Србије и Црне Горе“.

2. Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускрађује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона прописано је да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба у случају из става 2. овог члана може се изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

3. Из наведених одредаба Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године, уколико се тим актом одлучује о људском или мањинском праву и слободни зајемченој Уставом.

У поступку пред Уставним судом, међутим, утврђено је да је уставна жалба изјављена против Кадровског упитника Савезног министарства за иностране послове који је подносилац жалбе попунио 6. децембра 1993. године.

С обзиром на то да акт Савезног министарства за иностране послове од 6. децембра 1993. године, против кога је уставна жалба изјављена, не представља појединачни акт којим се одлучује о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе, нити слободи зајемченој Уставом, Уставни суд је оценио да не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка, па је одбацио уставну жалбу, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду.

4. Полазећи од изнетог, Суд је, на основу члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-250/2007
од `26. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Драгана Велимировића изјављена против „радње – наредбе министра одбране број 7-21 од 15. фебруара 2007. године“.

Образложење

1. Драган Велимировић из Алексинца поднео је 10. јула 2008. године уставну жалбу против „радње – наредбе министра одбране број 7-21 од 15. фебруара 2007. године“, којом је пет поименично наведених потпуковника Војске Србије унапређено у чин санитетског пуковника. Уз уставну жалбу је достављен и захтев Војној болници Ниш од 19. фебруара 2008. године за унапређење и одговор те установе жалиоцу од 25. фебруара 2008. године.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

3. Члан 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) садржи истоветну одредбу као и члан 170. Устава, а одредбом члана 83. став 1. Закона прописано је да уставну жалбу може изјавити свако лице које сматра да му је појединачним актом или радњом државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Из наведених одредба Устава и Закона произлази да је једна од претпоставки допуштености уставне жалбе да су право, односно слобода зајемчени Уставом повређени лицу које изјављује уставну жалбу.

4. Испитујући у претходном поступку допуштеност уставне жалбе у смислу постојања активне легитимације на страни њеног подносиоца, Уставни суд је утврдио да оспореним актом није одлучивано о било ком праву или обавези подносиоца уставне жалбе. Стога је Уставни суд оценио да жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-797/2008
од 20. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Заима Хаџисалиховића, Хусна Бихорца, Хасиба Шабановића, Мелиде Хајровић и Ертана Пулића изјављена против решења Министарства за државну управу и локалну самоуправу 90-00-8/2008-05 од 5. маја 2008. године и обавештења истог министарства о датуму и месту одржавања Електорске скупштине за избор Националног савета бошњачке националне мањине, објављеног 26. маја 2008. године у дневном листу „Блиц“.

Образложење

1. Заим Хаџисалиховић из Нове Вароши и Хусно Бихорац, Хасиб Шабановић, Мелида Хајровић и Ертан Пулић из Новог Пазара, поднели су Уставном суду 24. јуна 2008. године уставну жалбу против појединачних аката наведених у изреци овог решења, а због повреде права на очување посебности, изборног права и права на обавештеност зајемчених одредбама чл. 79, 52. и 51. Устава Републике Србије.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Члан 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“ , број 109/07) садржи одредбу која је по садржини истоветна одредби члана 170. Устава.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је једна од претпоставки за изјављивање уставне жалбе да се њоме оспорава појединачни акт којим је државни орган или ималац јавног овлашћења решавао о нечијем праву, обавези или на закону заснованом интересу, пошто се само таквим појединачним актом могу повредити или ускратити људска или мањинска права или слободе зајемчене Уставом.

3. Уставни суд је утврдио, а што и сами подносиоци уставне жалбе наводе, да је оспореним решењем Министарства за државну управу и локалну самоуправу одређено одржавање Електорске скупштине за избор Националног савета бошњачке националне мањине за 27. јун 2008. године, у Новом Пазару. Други акт који се уставном жалбом оспорава представља, што произлази и из самог назива, обавештење о датуму и месту одржавања Електорске скупштине, које је јавно објављено у дневном листу. С обзиром на наведено, Суд је утврдио да се ниједним од оспорених појединачних аката не одлучује о правима, обавезама или на закону заснованом интересу подносилаца уставне жалбе, већ су оспорени акти управо основ да подносиоци, као припадници бошњачке националне мањине, остваре своја Уставом зајемчена права за која у уставној жалби сматрају да су им повређена. Стога је Уставни суд оценио да уставну жалбу треба

одбацили, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона, јер нису испуњене Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и одлучивање.

4. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-701/2008

од 11. децембра 2008. године

в) Нису исцрпљена правна
средства против оспореног акта, односно радње

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Добрице Динића изјављена против решења Министарства рада и социјалне политике број: 164-03-00439/2007-01 од 8. јануара 2008. године.

Образложење

1. Добрица Динић из Књажевца је поднео 16. фебруара 2008. године „жалбу“ против решења Министарства рада и социјалне политике број: 164-03-00439/2007-01 од 8. јануара 2008. године. Уставни суд је достављени поднесак, с обзиром на његову садржину, сагласно одредбама чл. 167. и 170. Устава којима је утврђена надлежност овог Суда, разматрао као уставну жалбу.

Подносилац наводи да „жалбу“ подноси „по упутству о правној помоћи“, а „ради покретања управног спора пред Врховним судом Србије“. Из самог поднеска се утврђује да је истовремено поднет и Врховном суду Србије.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Одредбом члана 170. Устава утврђено је да се уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је једна од претпоставки за изјављивање уставне жалбе да су исцрпљена или да нису предвиђена друга правна средства за заштиту повређених или ускраћених права зајемчених Уставом.

Како из навода самог подносиоца уставне жалбе следи да он пре подношења уставне жалбе није искористио право на подношење тужбе у управном спору, о чему је поучен и упутством о правном средству које садржи оспорено решење, већ се истовремено обратио и Уставном суду и Врховном суду Србије, то је Уставни суд утврдио да је уставна жалба преурањена.

Имајући у виду да нису испуњене Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и одлучивање, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду.

Полазећи од изнетог, Суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, одлучио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-193/2007
од 18. децембра 2008. године

Уставни суд у донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Јагоде Петров изјављена против решења Општинског суда у Новом Кнежевцу Кв. бр. 93/07 од 28. септембра 2007. године.

Образложење

1. Јагода Петров из Новог Кнежевца је 31. децембра 2007. године поднела Уставном суду уставну жалбу против решења Општинског суда у Новом Кнежевцу Кв. број 93/07 од 28. септембра 2007. године, због повреде права из члана 32. став 1. и члана 34. став 3. Устава Републике Србије.

2. Према члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Према члану 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је искључено право на њихову судску заштиту.

3. Оспореним решењем потврђено је решење истражног судије Општинског суда у Новом Кнежевцу Ки број 118/06 од 14. септембра 2007. године којим је обустављена истрага против подносиоца уставне жалбе због кривичног дела послуга из члана 365. став 1. у стицају са кривичним делом фалсификовање службене исправе из члана 357. став 1. Кривичног законика Републике Србије и кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 242. став 1. Кривичног законика Републике Србије, због одустанка надлежног општинског јавног тужиоца од даљег кривичног гоњења.

Како се захтевом за спровођење истраге Општинског јавног тужиоца у Кикинди подносиоцу уставне жалбе ставља на терет и извршење кривичног дела проневера из члана 364. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног законика, у односу на које јавни тужилац није одустао од кривичног гоњења, нити је истрага обустављена из других разлога предвиђених Законом о кривичном поступку, подносилац уставне

жалбе сматра да су тиме повређена њена Уставом загарантована права на фер, непристрано и правично суђење и право свакога да се сматра невиним за кривично дело док се његова кривица не утврди правоснажном одлуком суда. Посебно наводи да је истражни судија који је донео првостепено решење Ки број 118/06 као члан кривичног ванрасправног већа учествовао и у доношењу другостепеног решења.

4. Из наведених одредаба Устава и Закона о Уставном суду произлази да је једна од претпоставки за изјављивање уставне жалбе да је појединачним актом повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода и да су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или да је законом искључено право на њихову судску заштиту.

5. У конкретном случају против оспореног појединачног акта – одлуке поводом жалбе на решење о обустави истраге, није дозвољена посебна жалба. Међутим, како је истрага само једна од фаза кривичног поступка, то подносилац уставне жалбе као окривљена у даљем току кривичног поступка има право и могућност да оспорава како постојање доказа у погледу кривичног дела чије извршење јој се оптужницом ставља на терет, уколико јавни тужилац подигне оптужницу, тако и постојање своје кривичне одговорности. С обзиром на то да према одредбама Законика о кривичном поступку истрага представља претходни поступак у коме се пре свега прикупљају докази и подаци који су потребни да би се могло одлучити да ли ће се подићи оптужница, то Суд сматра да ће правни пут у односу на оспорено решење бити исцрпљен тек доношењем правоснажне одлуке о кривици подносиоца уставне жалбе.

Имајући у виду наведено Суд је утврдио да нису испуњене Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и одлучивање по овој уставној жалби, те да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-6/2008
од 16. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Милене Шубарички изјављена против пресуде Општинског суда у Новом Кнежевцу П 99/07 од 4. априла 2007. године.

Образложење

1. Уставном суду је, преко пуномоћника Слободана К. Суботина, адвоката из Новог Кнежевца, 3. јануара 2008. године поднета уставна жалба Милене Шубарички из Новог Кнежевца против пресуде Општинског суда у Новом Кнежевцу П 99/07 од 4. априла 2007. године, због повреде права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Подносилац уставне жалбе наводи да је оспореном пресудом, на основу споразума о разводу брака, разведен њен брак са ранијим супругом, да је на одржаном рочишту за развод брака, после закључења расправе, добила писмени отправак оспорене пресуде и да су се обе парничне странке одмах одрекле права на жалбу. Наводи да је накнадно сазнала да су у спроведеном поступку за развод брака повређена њена Уставом гарантована права на фер, непристрасно и

правично суђење, јер суд, супротно одредби члана 40. Породичног закона, није оспореном пресудом одлучио о деоби заједничке имовине супружника.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредба члана 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) по својој садржини истоветна је одредби члана 170. Устава.

Из наведених одредаба Устава и Закона следи да је једна од претпоставки за изјављивање уставне жалбе да је подносилац претходно исцрпео законом предвиђена правна средства која се могу користити против оспореног појединачног акта или да против тог акта нису предвиђена друга правна средства.

3. У претходном поступку утврђено је да је 4. априла 2007. године, пред Општинским судом у Новом Кнежевцу, на основу споразумног предлога за развод брака, оспореном пресудом разведен брак подносиоца уставне жалбе, тада Хусић Милене, и Хусић Горана. Пресуда о разводу брака постала је правоснажна 4. априла 2007. године.

Законом о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) прописано је: да странке могу изјавити жалбу против пресуде донете у првом степену у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде, ако у овом закону није одређен други рок (члан 355. став 1.); да се странка може одрећи права на жалбу од часа кад је пресуда објављена, а ако пресуда није објављена, онда од часа кад јој препис пресуде буде достављен и да странка не може опозвати своју изјаву о одрицању од права на правни лек или изјаву о повлачењу жалбе (члан 356. ст. 1. и 3.).

4. Из садржине уставне жалбе недвосмислено произлази да подносилац пре изјављивања уставне жалбе против пресуде Општинског суда у Новом Кнежевцу П 99/07 од 4. априла 2007. године, није исцрпила редовно правно средство предвиђено одредбом члана 355. став 1. Закона о парничном поступку, јер, према сопственим наводима, није подносила жалбу против оспорене првостепене пресуде у парничном поступку, већ се тог права одрекла. Стога је Уставни суд оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

Сагласно изложеном, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-15/2008
од 25. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Душка Петровића изјављена против решења Окружног суда у Суботици III Кж. 87/08 од 27. фебруара 2008. године.

Образложење

1. Душко Петровић из Суботице је 23. јула 2008. године, преко пуномоћника Виктора Јухаса Ђурића, адвоката из Суботице, поднео уставну жалбу против решења Окружног суда у Суботици наведеног у изреци. Сматра да му је оспореним решењем, којим је укинута првостепена пресуда и предмет враћен на поновно суђење, повређено право на правично суђење зајемчено одредбом члана 32. став 1, као и право на једнаку заштиту пред законом и право на жалбу зајемчено одредбама члана 36. ст. 1. и 2. Устава.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2008. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба може се изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбама члана 82. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту (став 1.) и да се уставна жалба може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року (став 2.).

3. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против решења Окружног суда у Суботици III Кж. 87/08 од 27. фебруара 2008. године, којим се укида пресуда Општинског суда у Суботици К. 1132/06 од 28. септембра 2007. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење, као и да жалба није поднета због повреде права на суђење у разумном року, Уставни суд је оценио да не постоје Уставом и законом предвиђене претпоставке за поступање Суда по поднетој жалби. Ово из разлога што је оспореним решењем предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, из чега следи да поступак није окончан, те да подносилац уставне жалбе против првостепене одлуке суда коме је предмет враћен на поновно суђење, кад буде донета, има могућност да заштиту својих Уставом зајемчених права за која сматра да су му повређена остварује у поновном поступку, подношењем жалбе на ту одлуку. На основу изложеног, Уставни суд је оценио да уставну жалбу, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, као недопуштену, треба одбацити.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-871/2008
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Милинка Трифковића изјављена против радњи Министарства унутрашњих послова предузетих у току прекршајног поступка

који се води код Градског судије за прекршаје у Београду, Одељење у Земуну, под бројем Уп. 318261/08.

Образложење

1. Уставном суду поднета је 28. новембра 2008. године уставна жалба Милинка Трифковића из Земуна изјављена против радњи Министарства унутрашњих послова предузетих у току прекршајног поступка који се води код Градског судије за прекршаје у Београду, Одељење у Земуну, под бројем Уп. 318261/08, због повреде права на правично суђење и права на одбрану „гарантованих Конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода са изменама по Протоколима 1, 4, 6, 7, 11, 12. и 13“.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно одредбама члана 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Чланом 82. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту (став 1.); да се уставна жалба може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року (став 2.).

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је једна од претпоставки за изјављивање уставне жалбе да су исцрпљена или да нису предвиђена друга правна средства за заштиту повређених или ускраћених права зајемчених Уставом.

Како из навода уставне жалбе произлази да је подносилац уставну жалбу изјавио против радњи Министарства унутрашњих послова предузетих у току прекршајног поступка који се још увек води код Градског судије за прекршаје у Београду, Одељење у Земуну, под бројем Уп. 318261/08 и у ком поступку није донета ни првостепена одлука, а којим радњама је, по мишљењу подносиоца, повређено његово право на правично суђење и могућност благовременог припремања одбране, то је Уставни суд утврдио да је уставна жалба преурањена, односно да нису исцрпљена правна средства за заштиту повређених или ускраћених права зајемчених Уставом.

4. Имајући у виду да нису испуњене Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и одлучивање, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду.

С обзиром на изложено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1394/2008
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Родољуба Јасића изјављена против пресуде Окружног суда у Панчеву У бр. 106/08 од 20. октобра 2008. године.

Образложење

1. Уставном суду поднета је 10. новембра 2008. године уставна жалба Родољуба Јасића из Опова изјављена против пресуде Окружног суда у Панчеву У бр. 106/08 од 20. октобра 2008. године, због повреде изборног права из члана 52. ст. 1. и 3. Устава Републике Србије.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбом члана 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајамчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспореном пресудом поништен закључак Скупштине општине Опово бр. 06-42/08-I од 14. октобра 2008. године, којим је Скупштина општине Опово одлучила да застане са поступком по питању права на одборничке мандате одборника Српске радикалне странке до доношења правноснажне пресуде Четвртог општинског суда у Београду. Подносилац уставне жалбе сматра да је овом пресудом повређено његово изборно право из члана 52. ст. 1. и 3. Устава, јер је повређена судска заштита грађанина за време избора и након избора.

4. Одредбама члана 49. Закона о локалним изборима („Службени гласник РС“, број 129/07) прописано је: да је на одлуке скупштине јединице локалне самоуправе о престанку мандата одборника, као и о потврђивању мандата новом одборнику, допуштена жалба надлежном окружном суду (став 1.); да је жалба допуштена и у случају када скупштина пропусти да донесе одлуку из става 1. овог члана (став 2.); да суд у случају основаности жалбе из става 2. овог члана доноси одлуку којом утврђује престанак мандата одборника, односно потврђује мандат новом одборнику (став 3.); да право на подношење жалбе из става 2. овог члана има сваки одборник (став 4.); да се жалба подноси у року од 48 часова од дана доношења одлуке скупштине јединице локалне самоуправе, односно од дана одржавања седнице на којој је скупштина пропустила да донесе одлуку из става 1. овог члана (став 5.).

5. Из наведених одредаба закона произлази да одборник има право жалбе надлежном окружном суду када је одлуком скупштине јединице локалне самоуправе одлучено о престанку мандата одборника, односно када је скупштина пропустила да донесе исту одлуку. У конкретном случају, Скупштина општине Опово није одлучила о престанку мандата одборника, већ је донела закључак о застајању са поступком, који је поништен оспореном пресудом Окружног суда у Панчеву, који, по оцени Уставног суда, не представља акт којим је одлучено о праву на одборнички мандат подносиоца

уставне жалбе, већ о процесном питању у току овог поступка. Из тог разлога Уставни суд оцењује да ће правни пут у истом поступку бити исцрпљен тек када буде донета правноснажна одлука о праву на одборнички мандат подносиоца уставне жалбе.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је оценио да оспорена пресуда не представља појединачни акт државног органа против кога се може изјавити уставна жалба. Суд је стога, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, уставну жалбу одбацио, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

С обзиром на изложено, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1288/2008
од 11. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Марјана Мишића изјављена против решења Врховног суда Србије У. 6293/06 од 13. јуна 2007. године, решења Фонда за социјално осигурање војних осигураника УП-1СП бр. 531655 од 4. априла 2006. године и решења Фонда за социјално осигурање војних осигураника УП-2 бр. 229/07 СП бр. 531655 од 31. јула 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Марјан Мишић из Ниша поднео је 13. децембра 2007. године уставну жалбу против решења наведених у изреци, а у „вези са одредбама члана 3, 18, 19. и 21. Устава Републике Србије“, с предлогом да Уставни суд „измени решења“ и донесе обавезујућу пресуду према „МО РС Фонду за СОВО“. Уз уставну жалбу је доставио решење Врховног суда Србије У. 6293/06 од 13. јуна 2007. године, а уз допуну уставне жалбе од 6. новембра 2008. године доставио је и друге „доказе“ којима указује на „правну неутемељеност и неодрживост“ наведеног решења.

Подносилац уставне жалбе наводи: да је тужбом покренуо управни спор пред Врховним судом Србије У. 6293/06 због „ћутања администрације“, односно због недоношења решења по његовој жалби изјављеној на решење Фонда за социјално осигурање војних осигураника УП-1 СП бр. 531655 од 4. априла 2006. године, којим је извршено усклађивање пензије; да је Врховни суд Србије решењем У. 6293/06 од 13. јуна 2007. године, тужбу одбацио као преурањену, јер је тужени орган у одговору на тужбу обавестио суд да је првостепени орган о жалби тужиоца изјављеној против решења од 4. априла 2006. године одлучио закључком УП-1 СП бр. 531655 од 27. новембра 2006. године, којим је одбацио жалбу као неблаговремену; да је подносилац уставне жалбе 17. новембра 2007. године примио оспорено решење Врховног суда Србије У. 6293/06 од 13. јуна 2007. године; да је претходно 11. августа 2007. године доставио доказ Врховном суду Србије да је другостепени орган одлучујући по жалби на закључак од 27. новембра 2006. године донео решење УП-2 бр. 229/07 СП бр. 531655 од 31. јула 2007. године и да је он сагласно томе проширио тужбу и на то решење; да Врховни суд Србије није располагао поднеском од 11. августа 2007. године; да све то „указује на грубо кршење Уставом гарантованих права, у примени важећих законских

одредби“ подносиоца уставне жалбе. Стога од Уставног суда тражи да „измени решења“ и донесе обавезујућу пресуду којом ће се извршити усклађивање пензије.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Члан 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) садржи истоветну одредбу као и члан 170. Устава.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да су претпоставке за изјављивање уставне жалбе да је појединачним актом повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода и да су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Из навода уставне жалбе и доказа који су уз њу приложени произлази да је поступак поводом остваривања права на усклађивање пензије подносиоца уставне жалбе још увек у току и да у њему нису исцрпљена сва правна средства, што је један од Уставом и Законом прописаних услова за изјављивање уставне жалбе. Наиме, оспореним решењем Врховног суда Србије У. 6293/06 од 13. јуна 2007. године, из процесних разлога одбачена је тужба због недоношења решења по жалби подносиоца уставне жалбе против првостепеног решења од 4. априла 2006. године. Другостепено решење је донето 31. јула 2007. године и правна средства у поступку одлучивања о захтеву подносиоца уставне жалбе за усклађивање пензије биће исцрпљена доношењем правоснажне одлуке Врховног суда Србије по тужби у управном спору против наведеног решења.

5. Стога је Уставни суд оценио да жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје процесне претпоставке утврђене Законом за вођење поступка.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-252/2007
од 27. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Михаила Матића изјављена против пресуде Врховног суда Србије Уж. 72/07 од 26. фебруара 2008. године.

Образложење

1. Михаило Матић из Београда поднео је 26. маја 2008. године уставну жалбу против пресуде Врховног суда Србије Уж. 72/07 од 26. фебруара 2008. године, због повреде права из чл. 68. и 69. Устава Републике Србије.

У поступку претходног испитивања уставне жалбе утврђено је: да је Одељење за привреду и друштвене делатности – Одсек за борачку и инвалидску заштиту општине Нови Београд решењем бр. II-580-3101/06 од 10. августа 2006. године одбило

захтев подносиоца уставне жалбе за признавање права на здравствену заштиту због неиспуњавања законских услова; да је поводом његове жалбе на то решење Градска управа града Београда – Сектор за борачку и инвалидску заштиту решењем XIX/6 бр. 58.1-640/2006 од 17. октобра 2006. године одбила жалбу; да је у управном спору пресудом Окружног суда у Београду У. бр. 2042/06 од 19. јануара 2007. године уважена тужба подносиоца уставне жалбе и поништено наведено решење Градске управе; да се Градска управа жалила Врховном суду Србије и да је та жалба оспореном пресудом Врховног суда Србије Уж. 72/07 од 26. фебруара 2008. године одбијена. По мишљењу подносиоца уставне жалбе, Врховни суд Србије је оспореном пресудом требао да му „одреди право на здравствену заштиту у обиму у којем имају и запослена лица“.

2. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Према члану 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба може се изјавити против појединачних аката или радњи државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Из навода уставне жалбе и доказа који су уз њу приложени произлази да је поступак поводом остваривања права на здравствену заштиту подносиоца уставне жалбе још увек у току и да у њему нису исцрпљена сва правна средства, што је један од Уставом и Законом прописаних услова за изјављивање уставне жалбе. Наиме, оспореном пресудом Врховног суда Србије Уж. 72/07 од 26. фебруара 2008. године одбијена је жалба другостепеног органа на пресуду Окружног суда у Београду, којом је поништено коначно решење донето у поступку по захтеву подносиоца уставне жалбе за признавање права на здравствену заштиту, тако да тај поступак није правноснажно окончан.

4. Стога је Уставни суд оценио да жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-580/2007
од 27. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Алије Первановића изјављена против пресуде Окружног суда у Неготину У. 7/08 од 30. јуна 2008. године.

Образложење

1. Алија Первановић из Мајданпека изјавио је 23. септембра 2008. године, преко пуномоћника Драгана П. Васиљевића, адвоката из Мајданпека, уставну жалбу

против пресуде Окружног суда у Неготину У. 7/08 од 30. јуна 2008. године, због повреде права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Подносилац уставне жалбе предлаже да Уставни суд усвоји уставну жалбу и стави ван снаге оспорену пресуду.

2. Према члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Одредбом члана 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да се уставна жалба може се изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Одредбом члана 18. став 2. Закона о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96) предвиђено је да против правоснажне одлуке суда, чија надлежност у управном спору није одређена за целу територију републике чланице, странка може поднети врховном суду у републици чланици захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке и да се захтев може поднети због повреде материјалног права или због повреде правила поступка која је могла бити од утицаја на решење ствари, а одредбом члана 45. став 1. истог закона прописано је да се захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке подноси надлежном суду, у року од 30 дана од дана достављања одлуке против које странка подноси захтев.

4. Из уставне жалбе произлази да подносилац пре изјављивања уставне жалбе против оспорене пресуде Окружног суда у Неготину није користио правно средство предвиђено одредбом члана 18. став 2. Закона о управним споровима, односно да Врховном суду Србије није поднео захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке. С обзиром на то да пре изјављивања уставне жалбе нису исцрпљена сва предвиђена делотворна правна средства, Уставни суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка и одлучивање.

5. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1119/2008
од 22. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Владимира Шафара изјављена против решења Окружног суда у Београду Гж. 6174/07 од 20. јуна 2008. године.

Образложење

1. Владимир Шафар из Београда поднео је Уставном суду 25. новембра 2008. године уставну жалбу против решења Окружног суда у Београду Гж. 6174/07 од

20. јуна 2008. године, којим је одбијена његова жалба против решења Другог општинског суда у Београду П. бр. 6725/02 од 2. марта 2007. године о одбачају ревизије. Подносилац наводи да су му оспореним решењем повређена уставна права на правично суђење и на „забрану дискриминације социјално угроженог лица пред законом“. Истиче да је његова ревизија одбачена зато што је изјавио лично, без адвоката, а да он као социјално угрожено лице није ни имао средстава да ангажује пуномоћника.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којом се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или имаоца јавног овлашћења, само ако су претходно исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства, или је законом искључено право на судску заштиту Уставом зајемчених људских или мањинских права и слобода. У конкретном случају, уставна жалба је поднета против решења другостепеног суда којим је одбијена жалба на решење о одбацивању ревизије као недозвољене. Према одредби члана 412. став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04), ревизија је увек дозвољена против решења другостепеног суда којим се изјављена жалба одбацује, односно којим се потврђује решење првостепеног суда о одбацивању ревизије. Из наведеног произлази да је подносилац уставне жалбе против оспореног решења другостепеног суда имао право и могућност да изјави ревизију.

Имајући у виду чињеницу да подносилац пре изјављивања уставне жалбе није исцрпео сва законом предвиђена правна средства за заштиту својих права у парничном поступку, Уставни суд је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, уставну жалбу одбацио, јер нису испуњене Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка.

4. Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1363/2008
од 25. децембра 2008. године

Ненадлежност Уставног суда за одлучивање

- а) Захтев уставне жалбе да Уставни суд поступа као инстанциони суд у односу на оспорене акте редовних судова или других државних органа, или да изврши оцену законитости и правилности појединачних аката тих органа

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Љубише Рајића.

Образложење

1. Љубиша Рајић из Београда је 19. августа 2008. године поднео Уставном суду уставну жалбу у којој наводи да Војна установа „Дедиње“ Београд не оспорава његово право на откуп стана и не противи се откупу, али да он „нема потребе да се суди и да води поступак“, због чега тражи да Уставни суд нареди наведеној војној установи да са њим закључи уговор о откупу стана у што краћем року.

2. Сагласно члану 170. Устава Републике Србије, Уставни суд је надлежан да одлучује о уставној жалби која се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Члан 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), садржи одредбу истоветну одредби члана 170. Устава.

3. Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је једна од претпоставки за подношење уставне жалбе да се она изјављује против конкретног појединачног акта или радње.

У поступку претходног испитивања уставне жалбе установљено је да иста није изјављена против појединачног акта или радње државног органа или носиоца јавног овлашћења, већ се од Уставног суда тражи интервенција у законом уређеном облигационом односу странака. Уставни суд, у смислу одредбе чл. 167. и 170. Устава, није надлежан да одлучује о питањима уговорних односа између физичких и правних лица, нити да наређује једној од потенцијалних уговорних страна закључење конкретног уговора, како то подносилац уставне жалбе тражи. Уколико надлежни војни стамбени орган, из било ког разлога, одбија да закључи са подносиоцем уставне жалбе уговор о откупу стана по његовом захтеву, своја законска права из стамбене области подносилац може да остварује пред надлежним општинским судом у ванпарничном поступку. Имајући у виду наведено, Уставни суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду.

Полазећи од изнетог, Суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1005/2008
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Розалије Попић изјављена против решења Општинског органа за прекршаје у Зрењанину Уп. бр. П-640/06 од 4. јануара 2007. године и решења Већа за прекршаје у Новом Саду ВП. бр. 1091/2007 од 27. новембра 2007. године.

Образложење

1. Уставном суду поднета је 14. јануара 2008. године уставна жалба Розалије Попић из Зрењанина против решења наведених у изреци, због повреде права на правично суђење из члана 32. Устава Републике Србије и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Предложено је хитно одлагање извршења решења Општинског органа за прекршаје у Зрењанину Уп. бр. П-640/06 од 4. јануара 2007. године и доношење одлуке којом ће Уставни суд утврдити повреду наведених права и поништити оспорене акте.

Подносилац уставне жалбе је 4. фебруара 2008. године доставила допуну уставне жалбе којом не оспорава одговорност за учињени прекршај, али оспорава утврђено чињенично стање у спроведеном прекршајном поступку и висину новчане казне за учињени прекршај.

2. Сагласно члану 170. Устава Републике Србије, Уставни суд је надлежан да одлучује о уставној жалби која се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Одредба члана 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) по својој садржини истоветна је одредби члана 170. Устава.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је у поступку по уставној жалби Уставни суд надлежан да утврђује искључиво то да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено или ускраћено неко његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Полазећи од навода уставне жалбе, Уставни суд је утврдио да се овом уставном жалбом и њеном допуном оспорава утврђено чињенично стање у правоснажно окончаном прекршајном поступку који је вођен против подносиоца уставне жалбе и висина новчане казне утврђене оспореним решењима и да се од Суда захтева да поступа као инстанциони суд, што не може бити предмет оспоравања у поступку по уставној жалби.

Имајући у виду наведено, Уставни суд је оценио да нису испуњене Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка по овој уставној жалби и да, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, уставну жалбу треба одбацити.

4. Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-74/2007
од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се жалба Верољуба Мурговића изјављена против решења Врховног суда Србије У. 1505/06 од 21. септембра 2006. године.

Образложење

1. Верољуб Мурговић из Нових Бановаца је 21. маја 2007. године Уставном суду, преко Врховног суда Србије, изјавио жалбу против решења Врховног суда Србије У. 1505/06 од 21. септембра 2006. године. Жалбом се на основу члана 50. Закона о управним споровима, наведено решење Врховног суда Србије побија као „невалидно, незаконито, нестручно, неодговорно, несавесно, поданички зависно, неажурно и неблаговремено“, са предлогом да Уставни суд ожалбено решење преиначи или укине.

2. Чланом 170. Устава Републике Србије утврђено је да се уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Чланом 82. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту (став 1.); да се уставна жалба може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року (став 2.).

3. Предметна жалба, по својој форми и садржини, нема карактер уставне жалбе, је се њоме, на основу члана 50. Закона о управним споровима, побија решење Врховног суда Србије У. 1505/06 од 21. септембра 2006. године, што не спада у надлежност Уставног суда утврђену чланом 167. Устава. С обзиром на изнето, Уставни суд је оценио да, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, жалбу треба одбацити због ненадлежности.

4. Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-317/2007
од 20. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се „жалба“ Душка Д. Антића изјављена против пресуде Врховног војног суда Уп. Број 1526/02 од 26. јуна 2003. године и решења Врховног суда Србије Уп. I 867/05 од 11. новембра 2005. године.

Образложење

1. Уставном суду поднета је 28. марта 2008. године „жалба“ Душка Д. Антића из Лесковца изјављена против пресуде Врховног војног суда Уп. број 1526/02 од 26. јуна 2003. године и решења Врховног суда Србије Уп. I 867/05 од 11. новембра 2005. године. Жалбом се тражи да Уставни суд обавести подносиоца где може остварити своје право на ванредно преиспитивање судске одлуке, с обзиром на то да је Врховни суд Србије решењем Уп. I 867/05 од 11. новембра 2005. године одбацио захтев за ванредно преиспитивање правноснажне пресуде Врховног војног суда Уп. бр. 1526/02 од 26. јуна 2003. године.

2. Чланом 170. Устава Републике Србије утврђено је да се уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује Законом.

Чланом 82. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту (став 1.); да се уставна жалба може изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року (став 2.).

3. Имајући у виду да предметна жалба, ни по својој форми ни по садржини нема карактер уставне жалбе, јер се њом од Уставног суда тражи обавештење о томе који орган је надлежан да одлучује о захтеву за ванредно преиспитивање пресуде Врховног војног суда, што не спада у надлежност овог суда из члана 167. Устава, Уставни суд је оценио да „жалбу“, сагласно члану 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, треба одбацити због ненадлежности Суда.

4. Сагласно изнетом, Уставни суд је, на основу члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-366/2008
од 25. септембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 106/08)

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Зорана Дамјанца изјављена против аката Другог општинског јавног тужилаштва из Београда КТ бр. 1155/08 од 11. јула 2008. године и КТ бр. 168/08 од 24. марта 2008. године.

Образложење

1. Зоран Дамјанец из Ниша је поднео 19. септембра 2008. године уставну жалбу којом тражи оцену уставности и законитости аката Другог општинског јавног тужилаштва из Београда КТ бр. 1155/08 од 11. јула 2008. године и КТ бр. 168/08 од 24. марта 2008. године.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

3. У конкретном случају, уставна жалба не садржи захтев који може представљати предмет одлучивања по уставној жалби, јер се од Уставног суда тражи да изврши оцену уставности и законитости аката Другог општинског јавног тужилаштва из Београда КТ бр. 1155/08 од 11. јула 2008. године и КТ бр. 168/08 од 24. марта 2008. године. Стога је Суд оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду.

Сагласно наведеном, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда Уж-1009/2007
од 16. октобра 2008. године

Оваква решења, из истих процесних разлога,
Уставни суд је донео и у следећим предметима
решеним у периоду од септембра до децембра 2008. године, и то:
Уж-315/2007, Уж-322/2007, Уж-734/2008, Уж-322/2007,
Уж-316/2007, Уж-325/2007, Уж-319/2007 и Уж-54/2007

Неблаговремена уставна жалба

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Радета Дубака изјављена против пресуде Општинског суда у Трстенику К. бр. 106/2007 од 27. августа 2007. године и пресуде Округног суда у Крушевцу Кж. бр. 620/07 од 8. новембра 2007. године.

Образложење

1. Раде Дубак је 30. јуна 2008. године Уставном суду изјавио уставну жалбу против пресуде Општинског суда у Трстенику К. бр. 106/2007 од 27. августа 2007. године и пресуде Округног суда у Крушевцу Кж. бр. 620/07 од 8. новембра 2007. године, због повреда уставних права из чл. 29, 32, 33, 34. и 36. Устава Републике Србије. Предложио је да Уставни суд оспорене пресуде укине, односно преиначи и донесе нову пресуду, или да му умањи правноснажно изречену казну затвора у трајању од две године.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или

ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 113. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба може се изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

3. У кривичном поступку који је вођен против подносиоца уставне жалбе, једини делотворни правни лек је жалба против првостепене пресуде, чијим подношењем су исцрпљена сва правна средства која претходе изјављивању уставне жалбе. Захтев за заштиту законитости је, у смислу одредаба чл. 419. и 421. Законика о кривичном поступку, ванредни правни лек чије евентуално подизање је у искључивој диспозицији надлежног јавног тужиоца. Окривљени на такву одлуку јавног тужиоца не може да утиче, без обзира на лично поднету иницијативу, нити има право да самостално изјави наведени ванредни правни лек. Због тога се, по оцени Уставног суда, законом одређени рокови за изјављивање уставне жалбе рачунају од дана пријема другостепене кривичне пресуде.

Имајући у виду да је подносилац уставне жалбе оспорену другостепену пресуду Окружног суда у Крушевцу примио 19. новембра 2007. године, како то несумњиво проистиче из приложене документације у списима предмета и његових навода, а уставну жалбу је изјавио 30. јуна 2008. године, Уставни суд је утврдио да је уставна жалба неблаговремена, јер је поднета после истека рока прописаног чланом 113. став 3. Закона о Уставном суду. Стога је Суд оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 2) Закона.

На основу члана 49. став 2. Закона о Уставном суду, Суд је одлучио да се ово решење објави у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број („Службени гласник РС“, број 94/08)
Уж-742/2008 од 18. септембра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Невене Јовановић изјављена против пресуде Окружног суда у Сремској Митровици У-29/07 од 19. априла 2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Невена Јовановић из Старе Пазове је 24. јануара 2008. године поднела Уставном суду уставну жалбу против пресуде Окружног суда у Сремској Митровици У-29/07 од 19. априла 2007. године, којом је одбијена тужба подносиоца против решења туженог органа Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање самосталних

делатности – Нови Београд, бр. П-184-630584 од 29. јануара 2007. године, из разлога што су јој „незаконитом и неправилном одлуком суда у управном спору повређена основна уставна права и слободe“.

2. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да уставна жалба не садржи све податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Уставни суд је, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 3. јуна 2008. године наложио подносиоцу уставне жалбе да, у року од 15 дана од пријема дописа, достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести свој јединствени матични број, људско или мањинско право или слободу зајемчену Уставом за које сматра да је повређено с ознаком одредбе Устава којом се то право, односно слобода јемчи, да достави доказе да су исцрпљена правна средства и да наведе кад је примила оспорену пресуду, уз упозорење на правне последице пропуштања овог рока.

3. Подносилац уставне жалбе је 9. јуна 2008. године Уставном суду доставила поднесак означен као „допуна уставне жалбе“ у коме је навела јединствени матични број те навела да су јој оспореном пресудом, коју је примила „15/16 маја 2007. године“, због погрешне примене материјалног и процесног права, повређена људска права и слободe зајемчене одредбама чл. 22, 36, 59. и 70. Устава.

Окружни суд у Сремској Митровици је дописом број П Су 12/08-11 од 8. јула 2008. године обавестио Уставни суд да је Невена Јовановић оспорену пресуду тог суда примила 30. априла 2007. године и да је 12. октобра 2007. године поднела захтев за заштиту законитости.

4. Према члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободe зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Сагласно члану 82. став 1. Закона о Уставном суду уставна жалба може се изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободe зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на судску заштиту.

5. Законом о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96), прописано је да против правоснажне одлуке суда, чија надлежност у управном спору није одређена за целу територију републике чланице, странка може поднети врховном суду у републици чланице захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке и да се захтев може поднети због повреде материјалног права или због повреде правила поступка која је могла бити од утицаја на решење ствари (члан 18. став 2.) и да против правоснажне одлуке суда који у управном поступку није највиши суд у републици чланице, надлежни јавни тужилац у републици чланице може поднети врховном суду у републици чланице захтев за заштиту законитости, ако је таквом одлуком повређен закон, други пропис или општи акт (члан 20. став 1.).

6. Из садржине уставне жалбе произлази да пре изјављивања уставне жалбе против пресуде Окружног суда у Сремској Митровици У-29/07 од 19. априла 2007. године није исцрпљено последње делотворно правно средство предвиђено одредбом члана 18. став 2. Закона о управним споровима, односно није поднет захтев Врховном суду Србије за ванредно преиспитивање оспорене судске одлуке. По оцени Уставног суда, захтев за заштиту законитости који је, према допису Окружног суда у

Сремској Митровици, подносилац уставне жалбе поднела против оспорене пресуде, нема карактер делотворног правног средства јер га, на основу одредбе члана 20. став 1. Закона о управним споровима, може изјавити само надлежни јавни тужилац.

7. Имајући у виду наведено, Уставни суд је оценио да уставну жалбу, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, треба одбацити, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда број (,Службени гласник РС“, број 106/08)
Уж-142/2008 од 25. септембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не дозвољава се повраћај у пређашње стање због пропушеног рока за изјављивање уставне жалбе Друштвеном предузећу Центар за инжењеринг „Сining“.

2. Одбацује се уставна жалба Друштвеног предузећа Центар за инжењеринг „Сining“ изјављена против пресуде Вишег трговинског суда у Београду VII Пж. бр. 7270/06 од 20. марта 2008. године.

Образложење

1. Друштвено предузеће Центар за инжењеринг „Сining“ из Београда је 13. августа 2008. године Уставном суду поднело уставну жалбу против пресуде Вишег трговинског суда у Београду VII Пж. бр. 7270/06 од 20. марта 2008. године, због повреде права на једнаку заштиту права и на правно средство зајемченог чланом 36. Устава Републике Србије. Предложено је да Уставни суд укине оспорену пресуду Вишег трговинског суда у Београду и да предмет врати првостепену суду „на правилан каматни обрачун“.

Подносилац уставне жалбе је уз уставну жалбу поднео и предлог за повраћај у пређашње стање због пропушеног рока за подношење уставне жалбе. У предлогу је наведено да је подносилац тек 31. јула 2008. године добио упутство за попуњавање обрасца уставне жалбе, али да је због велике презаузетости пропустио рок за предају уставне жалбе, па стога моли да му се дозволи повраћај у пређашње стање.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слобода зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује се законом.

Одредбама члана 84. Закона о Уставном суду (,Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.); да ће лицу које из оправданих разлога пропусти рок за подношење уставне жалбе, Уставни суд дозволити повраћај у пређашње стање, ако то лице у року од 15 дана од дана престанка

разлога који је изазвао пропуштање, поднесе предлог за повраћај у пређашње стање и ако истовремено са овим предлогом поднесе и уставну жалбу (став 2.); да се после истека три месеца од дана пропуштања не може тражити повраћај у пређашње стање (став 3.).

3. Законом о Уставном суду није уређен поступак по предлогу за повраћај у пређашње стање, па се на ово питање, на основу одредбе члана 8. став 1. тог закона, сходно примењују одредбе одговарајућих процесних закона – у овом случају Закона о парничном поступку, јер је уставна жалба поднета против пресуде суда донете у парничном поступку.

Одредбом члана 111. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) предвиђено је да ако странка пропусти рочиште или рок за предузимање неке радње у поступку и услед тога изгуби право на предузимање те радње, суд ће тој странци на њен предлог дозволити да накнадно изврши ту радњу (враћање у пређашње стање) кад постоје оправдани разлози за пропуштање.

4. Уставни суд је оценио да се презаузетост подносиоца уставне жалбе не може сматрати оправданим разлогом за пропуштање рока за подношење уставне жалбе. Суд, стога, није дозволио повраћај у пређашње стање, па је, на основу одредбе члана 8. став 1. Закона о Уставном суду, сходном применом одредбе члана 111. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу 1. изреке.

С обзиром на неспорну чињеницу да је уставна жалба поднета неблаговремено, што произлази и из напомене на њеној полеђини у којој се наводи да је заступник подносиоца уставне жалбе примио пресуду која се жалбом оспорава 13. маја 2008. године, Суд је жалбу одбацио на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, јер није поднета у року прописаном чланом 84. став 1. тог Закона.

5. Полазећи од изнетог, Уставни суд је применом одредаба члана 46. тачка 9) и члана 48. Закона о Уставном суду, као и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-989/2008 („Службени гласник РС“, број 106/08)
од 16. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Бранислава Пухала изјављена против наредбе ВП 1099 Београд број 493-25 од 8. новембра 2006. године, решења ВП 1084 Београд Уп-2 број 435-4/2006 од 5. децембра 2006. године и пресуде Врховног суда Србије У.7030/06 од 13. септембра 2007. године.

Образложење

1. Бранислав Пухало из Београда, преко пуномоћника Милорада Вукосава адвоката из Београда, је 27. фебруара 2008. године поднео уставну жалбу против наредбе ВП 1099 Београд број 493-25 од 8. новембра 2006. године, решења ВП 1084 Београд Уп-2 број 435-4/2006 од 5. децембра 2006. године и пресуде Врховног суда Србије У. 7030/06 од 13. септембра 2007. године, због повреде права зајемчених одредбама члана 67. ст. 1. и 2. и члана 68. став 1. у вези са чланом 60. став 3. Устава.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

3. Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

Из наведених одредаба Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу Закона, при чему је у том случају рок за њено подношење 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно 30 дана од дана ступања на снагу Закона.

4. Увидом у списе предмета Врховног суда Србије У. 7030/06 Уставни суд је утврдио да је пуномоћник Бранислава Пухала оспорену пресуду Врховног суда Србије У. 7030/06 од 13. септембра 2007. године примио 12. новембра 2007. године и да је Републичко јавно тужилаштво дописом Ут. бр. 178/07 од 28. децембра 2007. године обавестило Врховни суд да није подигло захтев за заштиту законитости против судске одлуке донете у овој правној ствари.

5. Законом о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96) прописано је да захтев за заштиту законитости може поднети надлежни јавни тужилац против одлуке већа врховног суда у републици, ако је том одлуком повређен републички закон, други пропис или општи акт (члан 20. став 2.).

6. Како захтев за заштиту законитости, по оцени Уставног суда, нема карактер делотворног правног средства у управном спору јер га, према одредби члана 20. став 2. Закона о управним споровима, може изјавити само надлежни јавни тужилац, то су правна средства у конкретном случају исцрпљена доношењем одлуке по тужби у управном спору. Подносилац уставне жалбе примио је оспорену пресуду Врховног суда Србије У. 7030/06 12. новембра 2007. године, а уставну жалбу је поднео 27. фебруара 2008. године, односно по истеку 30 дана од дана ступања на снагу Закона. Стога је Суд оценио да жалбу, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, треба одбацити као неблагоприятну.

Сагласно наведеном, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-270/2008 од 11. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не дозвољава се повраћај у пређашње стање због пропушеног рока за подношење уставне жалбе Радовану Цветковићу.

2. Одбацује се уставна жалба Радована Цветковића изјављена против решења Општинског суда у Новом Саду П. 2585/05 од 6. априла 2006. године и Округног суда у Новом Саду Гж. 3565/2006 од 12. марта 2008. године.

Образложење

1. Радован Цветковић из села Златокоп, општина Врање, је 9. јула 2008. године, преко пуномоћника Соње Хаџи Борјановић и Рајка Вукмировића, адвоката из Новог Сада, Уставном суду поднео уставну жалбу против решења Општинског суда у Новом Саду П. 2585/05 од 6. априла 2006. године и решење Округног суда у Новом Саду Гж. 3565/2006 од 12. марта 2008. године, због повреде права на судску заштиту из члана 36. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе је уз уставну жалбу поднео и предлог за повраћај у пређашње стање због пропушеног рока за подношење уставне жалбе. У предлогу је наведено: да се подносилац уставне жалбе од краја марта 2008. године па надаље налази код свог брата на адреси село Златокоп код Врања; да о тој чињеници није известио пуномоћника; да је о оспореној одлуци Округног суда примио обавештење 1. јула 2008. године и да је тек након тога могао да овласти пуномоћника да поднесе уставну жалбу. Подносилац уставне жалбе стога моли да му се дозволи повраћај у пређашње стање и прихвати одлучивање по уставној жалби.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбама члана 84. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.); да ће лицу које из оправданих разлога пропусти рок за подношење уставне жалбе, Уставни суд дозволити повраћај у пређашње стање, ако то лице у року од 15 дана од дана престанка разлога који је изазвао пропуштање, поднесе предлог за повраћај у пређашње стање и ако истовремено са овим предлогом поднесе и уставну жалбу (став 2.); да се после истека три месеца од дана пропуштања не може тражити повраћај у пређашње стање (став 3.).

3. Законом о Уставном суду није уређен поступак по предлогу за повраћај у пређашње стање, па се на ово питање, на основу одредбе члана 8. став 1. тог закона, сходно примењују одредбе одговарајућих процесних закона – у овом случају Закона о парничном поступку, јер је уставна жалба поднета против одлуке суда донете у парничном поступку.

Одредбом члана 111. став 1. Закона о парничном поступку („Службени

гласник РС“, број 125/04) предвиђено је да ако странка пропусти рочиште или рок за предузимање неке радње у поступку и услед тога изгуби право на предузимање те радње, суд ће тој странци на њен предлог дозволити да накнадно изврши ту радњу (враћање у пређашње стање) кад постоје оправдани разлози за пропуштање.

4. Уставни суд је оценио да то што се подносилац уставне жалбе није редовно и благовремено интересовао код свог пуномоћника о уручењу другостепеног решења, односно што га пуномоћник о томе није благовремено обавестио, не може да се сматра оправданим разлозима за пропуштање рока за подношење уставне жалбе. Из наведених разлога, Суд није дозволио повраћај у пређашње стање, па је, на основу одредбе члана 8. став 1. Закона о Уставном суду, сходном применом одредбе члана 111. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу 1. изреке.

С обзиром на неспорну чињеницу да је уставна жалба поднета неблаговремено, јер није поднета у року прописано чланом 84. став 1. Закона о Уставном суду, Суд је жалбу одбацио, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 2) овог закона.

5. Полазећи од изнетог, Уставни суд је на основу одредаба члана 46. тачка 9) и члана 48. Закона о Уставном суду, као и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-772/2008 од 18. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не дозвољава се повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за изјављивање уставне жалбе Лепи Реџић.

2. Одбацује се уставна жалба Лепе Реџић изјављена против пресуде Општинског суда у Панчеву П. број 1063/04 од 28. фебруара 2006. године, пресуде Окружног суда у Панчеву Гж. 999/06 од 30. новембра 2006. године и пресуде Врховног суда Србије Рев. 504/08 од 27. фебруара 2008. године.

Образложење

1. Лепе Реџић из Панчева изјавила је 3. септембра 2008. године уставну жалбу против пресуде Општинског суда у Панчеву П. број 1063/04 од 28. фебруара 2006. године, пресуде Окружног суда у Панчеву Гж. 999/06 од 30. новембра 2006. године и пресуде Врховног суда Србије Рев. 504/08 од 27. фебруара 2008. године, због повреде права на правично суђење из члана 32. Устава Републике Србије. Уставну жалбу су потписали Вахид Реџић и Лепе Реџић, али из садржине уставне жалбе и оспорених аката произлази да је подносилац уставне жалбе само Лепе Реџић. Подносилац уставне жалбе је истовремено поднела и предлог за повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за изјављивање уставне жалбе против оспорених пресуда. У предлогу се наводи да је пропуштено да се уставна жалба изјави у року од 30 дана од дана достављања оспорене пресуде Врховног суда Србије, из разлога што је подносилац предлога за одредбу члана 84. Закона о Уставном суду сазнала тек 1. септембра 2008. године.

2. Одредбом члана 170. Устава Републике Србије утврђено је да се уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободe зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Одредбама члана 84. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) утврђено је: да се уставна жалба може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.); да ће лицу које из оправданих разлога пропусти рок за подношење уставне жалбе, Уставни суд дозволити повраћај у пређашње стање ако то лице у року од 15 дана од дана престанка разлога који је изазвао пропуштање, поднесе предлог за повраћај у пређашње стање и ако истовремено са овим предлогом поднесе и уставну жалбу (став 2.); да се после истека три месеца од дана пропуштања не може тражити повраћај у пређашње стање (став 3.).

3. Законом о Уставном суду није уређен поступак по предлогу за повраћај у пређашње стање, па се на ово питање, на основу одредбе члана 8. став 1. тог закона, сходно примењују одредбе одговарајућих процесних закона. С обзиром на то да је уставна жалба поднета против пресуда судова донетих у парничном поступку, у овом случају се примењују одредбе Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04).

Одредбом члана 111. став 1. Закона о парничном поступку утврђено је да ако странка пропусти рочиште или рок за предузимање неке радње у поступку и услед тога изгуби право на предузимање те радње, суд ће тој странци на њен предлог дозволити да накнадно изврши ту радњу (враћање у пређашње стање) кад постоје оправдани разлози за пропуштање.

4. Уставни суд је оценио да се непознавање прописа од стране подносиоца уставне жалбе не може сматрати оправданим разлогом за пропуштање рока за изјављивање уставне жалбе. Имајући у виду наведено, Уставни суд није дозволио повраћај у пређашње стање, те је, на основу одредбе члана 8. став 1. и члана 84. став 2. Закона о Уставном суду, сходном применом одредаба члана 111. став 1. Закона о парничном поступку, решио као у тачки 1. изреке.

5. С обзиром на то да је подносилац уставне жалбе, према доставници у списима предмета, примила оспорену пресуду Врховног суда Србије 10. јуна 2008. године, неспорно је да је уставна жалба изјављена по истеку рока из члана 84. став 1. Закона о Уставном суду. Стога је Уставни суд, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, уставну жалбу одбацио као неблаговремену.

6. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број

Уж-1057/2008 од 27. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба М. Ј. изјављена против пресуде Окружног суда у Београду Гж. I бр. 2749/05 од 30. августа 2006. године и пресуде Врховног суда Србије Рев. II 758/07 од 20. јуна 2007. године.

Образложење

1. М. Ј. из Београда поднео је 9. априла 2008. године уставну жалбу против пресуде Окружног суда у Београду Гж. I бр. 2749/05 од 30. августа 2006. године и пресуде Врховног суда Србије Рев. II 758/07 од 20. јуна 2007. године, због повреде права на рад и повреде права на суђење у разумном року.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбом члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, прописано је да се уставна жалба може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.). Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет, или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године, односно да се уставна жалба може поднети у року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона о Уставном суду ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона.

3. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против пресуде Врховног суда Србије коју је подносилац уставне жалбе примио преко пуномоћника 17. септембра 2007. године, а да је уставна жалба поднета 9. априла 2008. године, односно по истеку рока из члана 113. став 3. Закона, Уставни суд је оценио да жалбу треба одбацити сагласно одредбама члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда број

Уж-442/2008 од 9. октобра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 106/08)

Решења о одбацивању уставне жалбе као неблагоприятне

Уставни суд је донео у још 19 других предмет у односном делу 2008. године.

Неуредна и непотпуна уставна жалба

- а) уставна жалба изјављена од неовлашћеног лица, односно без овлашћења лица које је у име подносиоца изјавило уставну жалбу

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Љубивоја Глишовића изјављена против решења Општинског суда у Горњем Милановцу И 2854/06 од 8. децембра 2006. године и решења Округног суда у Чачку Гж. 1879/06 од 10. јануара 2007. године.

Образложење

1. Адвокат Михаило Н. Петровић је преко Општинског суда у Горњем Милановцу, у име Љубивоја Глишовића, 3. јануара 2008. године Уставном суду поднео уставну жалбу против решења Општинског суда у Горњем Милановцу И 2854/06 од 8. децембра 2006. године и решења Округног суда у Чачку Гж. 1879/06 од 10. јануара 2007. године, због повреде права на правично суђење гарантованог чланом 32. Устава Републике Србије.

2. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да уз уставну жалбу није достављено овлашћење за изјављивање уставне жалбе, у смислу одредбе члана 83. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и да уставна жалба не садржи све податке прописане чланом 85. Закона, и то: јединствени матични број подносиоца уставне жалбе, назнаку људског или мањинског права или слободе зајемчене Уставом за које се тврди да је повређено са ознаком одредбе Устава којом се то право, односно слобода јемчи, разлоге жалбе и наводе у чему се састоји повреда или ускраћивање.

3. Уставни суд је, на основу члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 30. септембра 2008. године обавестио адвоката Михаила Н. Петровића о недостацима који спречавају поступање Уставног суда по овој уставној жалби и наложио да, у року од 15 дана од дана пријема дописа, достави писмено овлашћење за изјављивање уставне жалбе и да достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести све недостајуће податке. Такође, подносилац је упозорен да ће, уколико у остављеном року не поступи по захтеву Суда и не отклони недостатке на које му је указано, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 3) Закона, уставна жалба бити одбачена.

Адвокат Михаило Н. Петровић је 2. октобра 2008. године примио допис Уставног суда, али у остављеном року није доставио овлашћење за изјављивање уставне жалбе, нити је уредио и допунио уставну жалбу.

4. Имајући у виду наведено, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбачити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, јер нису отклоњени недостаци који онемогућавају поступање Суда у овој правној ствари.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-34/2006 од 20. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Мирјане Топаловић, Драгана Лукића, Драгана Ђурића и Александре Пејчић изјављена против пресуде Окружног суда у Београду Гж1. 3408/07 од 5. септембра 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Мирјана Топаловић, Драган Лукић, Драган Ђурић и Александра Пејчић, сви из Београда, преко Јовице Косића, адвоката из Београда, поднели су Уставном суду 18. новембра 2008. године уставну жалбу против пресуде Окружног суда у Београду Гж1. 3408/07 од 5. септембра 2008. године, због повреде права на једнаку законску заштиту без дискриминације из члана 21. ст. 1. и 2. Устава Републике Србије и повреде права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава.

2. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да уз уставну жалбу није достављено уредно пуномоћје за изјављивање уставне жалбе, у смислу одредбе члана 83. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), већ само генерално пуномоћје којим се адвокат Јовица Косић из Београда овлашћује за заступање подносилаца уставне жалбе.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 10. децембра 2008. године обавестио подносиоце уставне жалбе о недостацима који спречавају поступање Уставног суда по уставној жалби и наложио им да, у року од 15 дана од дана пријема дописа, доставе уредно овлашћење за изјављивање уставне жалбе, уз упозорење да ће уставна жалба бити одбачена, уколико се у остављеном року не отклоне недостаци који онемогућавају поступање Уставног суда по истој.

Адвокат Јовица Косић из Београда је својим подnescима од 12. децембра и 16. децембра 2008. године обавестио Уставни суд да је пуномоћник подносилаца уставне жалбе, али није доставио писмено овлашћење за изјављивање уставне жалбе, већ је поново доставио генерално пуномоћје за заступање наведених лица.

3. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно одредбама члана 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слобода зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбама члана 83. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је да уставну жалбу може изјавити свако лице које сматра да му је појединачним актом или радњом државног органа или организације којој је поверено овлашћење повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.); да уставну жалбу у име лица из става 1. овог члана, на основу његовог писменог овлашћења, може изјавити друго физичко лице, односно државни или други орган надлежан за праћење и остваривање људских и мањинских права и слобода (став 2.).

4. С обзиром на то да адвокат Јовица Косић из Београда, који је поднео уставну жалбу у име Мирјане Топаловић, Драгана Лукића, Драгана Ђурића и Александре Пејчић, није поступио по захтеву Уставног суда да у року од 15 дана достави писмено

овлашћење за изјављивање уставне жалбе у име подносилаца уставне жалбе, Уставни суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

С обзиром на изложено, Уставни Суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број

Уж-1333/2008 од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Душана Милуновића и Милутина Милуновића изјављена против решења Министарства финансија Републике Србије 07 број 466-02-00675/1973 од 17. јула 2007. године.

Образложење

1. Стојан Милуновић из Београда је 27. марта 2008. године, као пуномоћник Душана Милуновића и Милутина Милуновића из Доброг Дола, Уставном суду поднео уставну жалбу против решења Министарства финансија Републике Србије 07 број 466-02-00675/1973 од 17. јула 2007. године, због повреде права на суђење у разумном року из члана 32. Устава Републике Србије.

2. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да је уставну жалбу поднео пуномоћник, а да није доставио овлашћење за изјављивање уставне жалбе у смислу одредбе члана 83. став 2. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). Такође је утврђено да уставна жалба не садржи све податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду.

Одредбама члана 83. Закона о Уставном суду прописано је да уставну жалбу може изјавити свако лице које сматра да му је појединачним актом или радњом државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.), као и да уставну жалбу у име лица из става 1. овог члана, на основу његовог писменог овлашћења, може изјавити друго физичко лице, односно државни или други орган надлежан за праћење и остваривање људских и мањинских права и слобода (став 2.).

3. Уставни суд је, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 15. маја 2008. године обавестио Стојана Милуновића из Београда, као пуномоћника подносилаца уставне жалбе, о свим недостацима који спречавају поступање Суда по жалби и наложио да, у року од 15 дана од пријема дописа, достави писмено пуномоћје за подношење уставне жалбе, као и уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести све недостајуће податке и приложити доказе неопходне за оцену дозвољености и благовремености изјављене уставне жалбе. Подносилац уставне жалбе је истим дописом упозорен да ће уставна жалба бити одбачена уколико се у остављеном року не отклоне недостаци који онемогућавају поступање Уставног суда.

Поступајући по налогу Суда Стојан Милуновић је 4. јуна 2008. године доставио пуномоћје које је већ било приложено уз уставну жалбу, које је оверено код

Општинског суда у Ивањици 20. маја 1991. године, а које су именованом дала не само лица наведена као подносиоци уставне жалбе, већ и друга лица, при чему је за Душана Милуновића, тада малолетног, пуномоћје дала његова мајка, као законски заступник. Приложено пуномоћје дато је ради „заступања пред свим надлежним институцијама у случају накнадно пронађене имовине Милуновић Драгомировог Радивоја“. По оцени Уставног суда, достављено пуномоћје се не може сматрати овлашћењем за подношење уставне жалбе, већ за предузимање радњи које су у њему означене.

4. Како Стојан Милуновић, као пуномоћник подносилаца уставне жалбе, није поступио по допису Уставног суда којим је од њега тражено, поред осталог, да уз уставну жалбу достави овлашћење за изјављивање уставне жалбе, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, јер је поднета од неовлашћеног лица, а што представља недостатак који онемогућава поступање Суда у овој правној ствари.

Сагласно наведеном, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-367/2008 од 30. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба „Народне технике – Савеза организација за техничку културу Југославије“, Београд.

Образложење

1. Поднеском од 25. септембра 2008. године насловљеним као „жалбе, притужбе, Народне технике – СОТКЈ од 10.01.2005. године и 23.06. 2008. године“ затражена је „помоћ“ у заштити права у вези са власништвом над станом и гаражом поводом чега је вођен спор пред Четвртим општинским судом у Београду, као и пред Трећим општинским судом у Београду.

2. У поступку претходног испитивања поднеска, који је оверен печатом „Народне технике – Савеза организација за техничку културу Југославије“ и потписан од стране Милоша Срдића из Београда, са сигурношћу се није могло утврдити да ли наведени поднесак представља уставну жалбу у смислу члана 170. Устава Републике Србије, или се ради о притужби на законитост рада редовних судова и других државних органа. Међутим, с обзиром на то да је представка била насловљена као „жалба“, Уставни суд је, дописом од 31. октобра 2008. године, обавестио подносиоца о подацима које треба да садржи уставна жалба, а који су прописани чланом 85. Закона о Уставном суду. У циљу стварања претпоставки за вођење поступка, а на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), подносиоцу је остављен рок од 15 дана од дана пријема дописа да достави: уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести све недостајуће податке, доказе неопходне за оцену дозвољености и благовремености изјављене „жалбе“, као и овлашћење за изјављивање уставне жалбе. Подносилац је упозорен да ће његова жалба бити одбачена, уколико у остављеном року не отклони недостатке који онемогућавају поступање Уставног суда.

3. Поступајући по налогу Суда, Милош Срдић је 14. и 17. новембра 2008. године, уз два поднеска са прилозима, доставио „генерално пуномоћје“ којим је председник Председништва „Народне технике – Савеза организација за техничку културу Југославије“ 20. октобра 1992. године опуномоћио Срдић Милоша, руководиоца Службе за економско-финансијске послове, да у његово име и за његов рачун врши све правне радње које су везане за „Народну технику Југославије – Савез организација за техничку културу“, с тим да се то пуномоћје не може употребити осим за оно за шта је и намењено. Достављено је и уверење Министарства за државну управу и локалну самоуправу број 130-024-00-1318/2007-07/2 од 11. маја 2007. године, којим се потврђује да је „Народна техника – Савез организација за техничку културу Југославије“, са седиштем у Београду, улица Змаја од Ноћаја број 9, на основу решења Савезног секретаријата за правосуђе и управу број 2/3-089/21991-03 од 12. новембра 1991. године, уписана у Регистар удружења, друштвених организација и политичких организација, на регистарском листу 53 под редним бројем 159, као друштвена организација; да је као лице овлашћено да заступа „Народну технику – Савез организација за техничку културу Југославије“ уписана Јованка Бургић, помоћник Секретара, те да се ово уверење издаје на основу података који су уписани у Регистар удружења друштвених организација и политичких организација које води Министарство за локалну управу и локалну самоуправу и има значај јавне исправе.

4. По оцени Уставног суда, Милош Срдић се не може сматрати овлашћеним лицем за подношење уставне жалбе ни на основу генералног пуномоћја од 20. октобра 1992. године, као ни на основу уверења Министарства за државну управу и локалну самоуправу број 130-024-00-1318/2007-07/2 од 11. маја 2007. године, па је жалбу одбацио, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, јер подносилац у остављеном року није отклонио наведени недостатак који онемогућава поступање Суда.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-724/2008 од 11. децембра 2008. године

Суд је донео још три оваква оваква решења у односном периоду, и то:
Уж-396/2008 од 30. октобра 2008. године,
Уж-554/2008 од 16. октобра 2008. године и
Уж-302/2008 од 4. децембра 2008. године

б) уставна жалба не садржи податке и доказе неопходне за
вођење поступка и одлучивање по уставној жалби

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Милевке Гавриловић изјављена због непоступања Врховног суда Србије у предмету Трећег општинског суда у Београду П. бр. 1527/02.

О б р а з л о ж е њ е

1. Милевка Гавриловић из Београда је 30. јануара 2008. године, поднела Уставном суду уставну жалбу због непоступања Врховног суда Србије у предмету Трећег општинског суда у Београду П. бр. 1527/02.

2. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да уставна жалба не садржи све податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), односно да не садржи податак о јединственом матичном броју подносиоца, назнаку људског или мањинског права или слободе зајемчене Уставом за које се тврди да је повређено са ознаком одредбе Устава којом се то право, односно слобода јемчи и захтев о коме Уставни суд треба да одлучи.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 13. маја 2008. године обавестио подносиоца о свим недостацима који спречавају поступање Уставног суда по уставној жалби и наложио јој да, у року од 15 дана по пријему дописа, достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести све недостајуће податке и уз коју ће приложити доказе неопходне за вођење поступка. Подносилац је овим дописом упозорена да ће уставна жалба бити одбачена, уколико се у остављеном року не отклоне недостаци који онемогућавају поступање Уставног суда по истој.

3. Подносилац уставне жалбе је Уставном суду доставила поднесак од 9. јуна 2008. године, којим није отклонила недостатке поднете уставне жалбе, јер није навела свој јединствени матични број, разлоге жалбе и уставно право за које сматра да јој је повређено, нити је поставила захтев о коме Суд треба да одлучи.

4. Како подносилац уставне жалбе није поступила по допису Уставног суда којим је од ње тражено да уставну жалбу уреди и допуни у смислу одредбе члана 85. Закона о Уставном суду, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбачити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, јер нису отклоњени недостаци који онемогућавају поступање Суда.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-162/2008 од 11. септембра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 94/08)

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба мал. Е. Н., чији је законски заступник мајка Изабела Бујак, изјављена против решења Министарства финансија Републике Србије ПЖЦ број: 895/2008 од 14. априла 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Мал. Е. Н. из Сенте, чији је законски заступник мајка Изабела Бујак из Сенте, поднела је 16. јуна 2008. године, преко пуномоћника адв. Оливере Јованић из Суботице, уставну жалбу против решења Министарства финансија Републике Србије ПЖЦ број: 895/2008 од 14. априла 2008. године, због повреде права зајемчених одредбама чл. 22, 32, 33, 34. и 36. Устава Републике Србије.

2. Уставна жалба као правно средство установљена је Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Члан 82. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) садржи истоветну одредбу као и члан 170. Устава, а одредбом члана 83. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да уставну жалбу може изјавити свако лице које сматра да му је појединачним актом или радњом државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да је једна од претпоставки за допуштеност уставне жалбе да су право, односно слобода зајемчени Уставом повређени лицу које изјављује уставну жалбу.

3. У поднетој уставној жалби истиче се да су оспореним појединачним актом повређена наведена Уставом зајемчена права пок. Роберта Нађа, оца подносиоца жалбе, при чему се ни на који начин не указује да је ова повреда довела до ускраћивања или повреде неког Уставом зајемченог права или слободе подносиоца жалбе. Напротив, како је уставна жалба поднета због битне повреде одредаба прекршајног поступка, повреде материјалних прописа о прекршају, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због одлуке о прекршајним санкцијама, наводи оспоравања решења којим је прекршајни поступак обустављен због смрти окривљеног Роберта Нађа, усмерени су искључиво на указивање да у конкретној правној ствари није било места вођењу прекршајног поступка.

Имајући у виду наведено, Суд је утврдио да уставна жалба мал. Е. Н. из Сенте, изјављена против решења Министарства финансија Републике Србије ПЖЦ број: 895/2008 од 14. априла 2008. године није допуштена, те је оценио да је треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка.

На основу одредбе члана 49. став 2. Закона о Уставном суду, Суд је одлучио да се ово решење објави у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-166/2008 од 9. октобра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 108/08)

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

Одбацује се уставна жалба Фрања Нађа изјављена против пресуде Округног суда у Новом Саду К. бр. 48/07 од 9. јула 2007. године и пресуде Врховног суда Србије Кж. I 2163/07 од 21. децембра 2007. године.

Образложење

1. Фрањо Нађ је преко Министарства правде – Управе за извршење заводских санкција 27. фебруара 2008. године, Уставном суду поднео жалбу против пресуде Окружног суда у Новом Саду К. бр. 48/07 од 9. јула 2007. године и пресуде Врховног суда Србије Кж. I 2163/07 од 21. децембра 2007. године. Наведене пресуде се жалбом побијају због повреда права на правично суђење и повреде посебних права окривљеног зајемчених одредбама чл. 32. и 33. Устава Републике Србије, повреде члана 6. Европске конвенције о људским правима, као и због погрешно, нетачно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и битних повреда кривичног закона, са предлогом да се „донете пресуде одбаце и предмет врати првостепеном суду на поновно разматрање“.

2. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да уставна жалба не садржи све податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

3. Уставни суд је, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 2. октобра 2008. године, обавестио подносиоца уставне жалбе о недостацима који спречавају поступање Суда по поднетој жалби и затражио да, у року од 15 дана од дана пријема дописа, достави уређену и допуњену уставну жалбу која треба да садржи податке прописане одредбом члана 85. Закона о Уставном суду. Истим дописом је од подносиоца уставне жалбе затражено да уз уређену и допуњену уставну жалбу достави податак о датуму пријема оспорене пресуде Врховног суда Србије Кж. I 2163/07 од 21. децембра 2007. године, доказ да су исцрпљена правна средства, као и друге доказе од значаја за жалбу, која мора бити потписана, и са прилозима достављена Уставном суду у три примерка. Подносилац уставне жалбе је истим дописом упозорен да ће његова уставна жалба бити одбачена, уколико у остављеном року не отклони недостатке који онемогућавају поступање Уставног суда.

Подносилац уставне жалбе је 13. октобра 2008. године, преко Министарства правде – Управе за извршење заводских санкција, упутио Уставном суду допис у коме је истакао да поступајући по „писаном акту Уставног суда“ доставља „писани чињенични акт који је његов пуномоћник, адвокат Душић Бранко послао Европском суду за људска права у Стразбуру, из чега се могу видети све неправилности које је суд занемарио.“ Подносилац је, уз допис од 13. октобра 2008. године, доставио и изјаву о чињеницама, која је по његовим наводима саставни део представке која је упућена Европском суду за људска права у Стразбуру, као и делимично попуњен образац уставне жалбе у коме је навео свој јединствени матични број грађана, пребивалиште, односно боравиште, податке о пуномоћнику, назив појединачног акта који оспорава и датум његовог доношења.

4. С обзиром на то да подносилац уставне жалбе није поступио по допису Суда и није отклонио све недостатке уставне жалбе који онемогућавају да се по њој поступа, Уставни суд је оценио да уставну жалбу треба одбачити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду.

Полазећи од наведеног Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-277/2008 од 18. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Данила Моровића.

Образложење

1. Данило Моровић из Београда је 5. маја 2008. године поднео представку насловљену као „уставна жалба“, допуњену 11. јуна 2008. године, у којој наводи да Општински суд у Ади „неће да одлучује“, иако је решењем П. 142/03 од 7. маја 2004. године „образовао нови поступак“ под бројем П. 90/04, у коме „ни након бројних притужби и ургенција неће да га обавесте шта је са тим предметом где је он тужени под 1“. Стога „тражи, захтева, моли одлуку Општинског суда у Ади поводом његових поднесака у поступку П. 90/04“.

2. На захтев Уставног суда, Општински суд у Ади је доставио обавештење да је парнични поступак у предмету П. 90/04 правоснажно окончан, да је спис архивиран 19. септембра 2007. године под бр. П. 6/06, те да у том предмету подносилац уставне жалбе није био странка у поступку. Уз одговор је достављено правоснажно решење П. 6/06 од 4. децембра 2006. године којим је одбијена пријава Моровић Данила од 29. новембра 2006. године за учествовање у поступку у својству умешача на страни туженог, са фотокопијом доставнице о пријему тог решења.

3. Имајући у виду добијене податке о току поступка у предмету Општинског суда у Ади П. 90/04, као и то да је поднесак који је поводом тог предмета достављен Уставном суду неразумљив, Суд је дописом од 13. новембра 2008. године затражио од подносиоца да се изјасни да ли наведени поднесак представља уставну жалбу у смислу члана 170. Устава Републике Србије, или се ради о притужби на законитост рада општинског суда. Подносилац је истовремено обавештен и о подацима које треба да садржи уставна жалба, који су прописани чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). У циљу стварања претпоставки за вођење поступка, а на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), подносиоцу уставне жалбе је остављен рок од 15 дана од дана пријема дописа да достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести све недостајуће податке и уз коју ће приложити доказе неопходне за оцену дозвољености и благовремености изјављене жалбе. Подносилац је, такође, упозорен да ће његова жалба бити одбачена, уколико у остављеном року не отклони недостатке који онемогућавају поступање Суда.

3. У „уређеној и допуњеној жалби“ од 26. новембра 2008. године, подносилац је поново навео да жалбу изјављује поводом поступка П. 90/04 пред Општинским судом у Ади, у коме су, по његовом мишљењу, „погажене“ одредбе члана 22. став 1, члана 36. став 1, члана 145. став 4. и члана 168. став 2. Устава Републике Србије, јер је „неко П. 90/04 газети ЗПП преименовао у П. 6/06...“, а промена броја предмета је елементарно гажење уставних и цивилизацијских начела“. Предложио је да се Општинском суду у Ади наложи да поступак заведен под П. 90/04 настави тако што ће одлуку о промени броја предмета укинути као незакониту.

4. С обзиром на то да подносилац ни у накнадно достављеном поднеску није навео у чему се састоји повреда или ускраћивање његових Уставом зајемчених права у предмету Општинског суда у Ади П. 90/04, Уставни суд је оценио да уставну жалбу треба одбачити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, јер нису отклоњени недостаци који онемогућавају поступање Суда у овом предмету.

Сагласно наведеном, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-532/2008 од 25. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба Владимира Шафара изјављена против решења Врховног суда Србије Рев. бр. 256/2008 од 7. фебруара 2008. године.

Образложење

1. Владимир Шафар из Београда поднео је Уставном суду уставну жалбу 11. априла 2008. године, због „битних повреда одредаба ЗПП-а и због погрешне примене материјалног права“.

2. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да уставна жалба не садржи све податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). Наиме, уставна жалба не садржи назнаку људског или мањинског права или слободe зајемчене Уставом за које се тврди да је повређено, са ознаком одредбе Устава којом се то право, односно слобода јемчи, разлоге жалбе и наводе у чему се састоји повреда или ускраћивање.

3. Уставни суд је, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 19. маја 2008. године обавестио подносиоца уставне жалбе о свим недостацима који онемогућавају поступање Уставног суда по његовој жалби и наложио му, да у року од 15 дана по пријему дописа достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести све недостајуће податке и уз коју ће приложити доказе неопходне за оцену дозвољености и благовремености изјављене уставне жалбе. Подносилац уставне жалбе је овим дописом упозорен и да ће његова уставна жалба бити одбачена, уколико у остављеном року не отклони недостатке који онемогућавају поступање Уставног суда.

Подносилац уставне жалбе је 11. јуна и 10. октобра 2008. године Уставном суду доставио поднеске у којима уставну жалбу није уредио, а 23. октобра 2008. године доставио је попуњени формулар уставне жалбе без доказа од значаја за одлучивање.

4. С обзиром на то да подносилац уставне жалбе није у остављеном року отклонио све недостатке који онемогућавају поступање по истој, Уставни суд је оценио да уставну жалбу треба одбачити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-429/2008 од 20. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбације се уставна жалба Јова Поповића изјављена против пресуде Врховног суда Србије У-В 414/06 од 14. новембра 2007. године.

Образложење

1. Јово Поповић из Херцег Новог, Црна Гора, је 8. фебруара 2008. године поднео Уставном суду уставну жалбу против пресуде Врховног суда Србије У-В 414/06 од 14. новембра 2007. године и предложио да Уставни суд „стави ван снаге оспорену пресуду Врховног суда јер је незаконита, а да се пресуда ВВС Уп-бр. 305/2002 од 26. марта 2002. год. потврди како би могао да користи своја права из исте“.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује се законом.

У поступку претходног испитивања уставне жалбе утврђено је да уставна жалба не садржи све податке неопходне за вођење поступка, сагласно члану 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07). Подносиоцу уставне жалбе је, на основу члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 25. јула 2008. године наложено, да у року од 15 дана од дана пријема дописа Суда, уреди уставну жалбу тако што ће: 1) доставити податак о јединственом матичном броју грађана; 2) означити људско или мањинско право или слободу зајемчену Уставом за коју тврди да је повређено, с ознаком одредбе којом се то право, односно слобода јемчи; 3) навести разлоге жалбе и у чему се састоји повреда или ускраћивање; 4) навести захтев о коме Уставни суд треба да одлучи, као и податак када је примио оспорену пресуду. Подносилац уставне жалбе је упозорен и да ће уставна жалба бити одбачена уколико се у остављеном року не отклоне недостаци који онемогућавају поступање Уставног суда по жалби.

У поднеску који је доставио Уставном суду 13. августа 2008. године подносилац уставне жалбе је навео јединствени матични број и да је оспорену пресуду примио 24. јануара 2008. године. Као уставно право које му је повређено оспореном пресудом навео је члан 18. Устава, јер оспореним актом „није вођено рачуна о пресуђеној ствари“, односно о одлуци Врховног војног суда Уп број 305/2002 од 26. марта 2002. године, којом му је, по његовом мишљењу, било утврђено право на доделу стана. Разлог за подношење уставне жалбе, како је навео, је „да тужени орган по доношењу акта за доделу стана изврши расподелу стана по структури и величини као и према броју чланова породице“. Тражи да „Уставни суд испита на основу чега је донета поменута пресуда“, јер захтев за решавање стамбених потреба није поднео по одласку у пензију, већ много раније.

3. Одредбама члана 18. Устава, на чију повреду подносилац уставне жалбе указује, утврђено је да се људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно примењују и да се законом може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено или ако је то неопходно за остварење појединог права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права. Члан 18. Устава, који се налази у оквиру основних начела одељка Устава о људским и мањинским правима, по оцени Уставног суда, не јемчи

одређено људско и мањинско право и слободу, већ представља одредбу начелног карактера која садржи јемство о непосредној примени људских и мањинских права која су зајемчена другим одредбама Устава.

4. Како се подносилац уставне жалбе позива на једно од уставних начела о људским и мањинским правима, али не означава одређено Уставом зајемчено право које му је оспореном пресудом повређено, што је један од Законом прописаних обавезних елемената уставне жалбе, то је Суд оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, јер нису отклоњени недостаци који онемогућавају поступање Суда по поднетој уставној жалби.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, донео Решење као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-203/2008 од 16. октобра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

Одбацује се уставна жалба „Loher elektro Subotica“ DOO изјављена против пресуде Врховног суда Србије У 5052/2007 од 5. марта 2008. године.

Образложење

1. „Loher elektro Subotica“ DOO из Суботице је 6. јануара 2008. године, преко пуномоћника адвоката Мире Пољаковић из Суботице, Уставном суду поднело уставну жалбу против пресуде Врховног суда Србије У 5052/2007 од 5. марта 2008. године, којом је одбијена тужба подносиоца уставне жалбе изјављена против решења Министарства финансија Републике Србије, Управа царина, Комисија за жалбе Управе царина 01/5 број: У/П-474/07 од 4. маја 2007. године.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

3. У поступку претходног испитивања поднеска утврђено је да уставна жалба не садржи све податке прописане чланом 85. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07).

Уставни суд је, на основу одредбе члана 44. став 1. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), дописом од 2. јула 2008. године позвао пуномоћника подносиоца уставне жалбе да, у року од 15 дана по пријему дописа, достави уређену и допуњену уставну жалбу у којој ће навести право или слободу зајемчену Уставом за које сматра да је повређено оспореним актом, с ознаком одредбе Устава којом се то право односно слобода јемчи. Подносилац уставне жалбе је истим дописом упозорен да ће уставна жалба бити одбачена, уколико се у остављеном року не отклоне недостаци који онемогућавају да Уставни суд по њој поступа.

4. Пуномоћник подносиоца уставне жалбе је 25. августа 2008. године Уставном суду доставила поднесак којим „допуњује – уређује“ уставну жалбу. У поднеску је као „Уставом зајемчено право које се повређује“ означена одредба члана 197. Устава, којом се забрањује повратно дејство закона и других општих аката. Подносилац сматра да је одбијањем тужбе „Врховни суд погрешно применио закон, и исти повредио, јер нижестепени органи почев од Царинарнице Суботица, па надаље Управа Царина – Комисија за жалбе у Београду нису имали разлога, ни правног основа за измену података оцарињене робе“, указујући на то да су се царински органи у својим решењима позвали на члан 105. Царинског закона. Наводи да се погрешна примена одредаба материјалног права састоји у томе што је првостепени орган ретроактивно применио прописе на које се позива, а то представља поступање које је супротно Уставу. Предлаже да Уставни суд поништи пресуду Врховног суда Србије У 5052/2007, јер су њеним доношењем повређене слободе које подносиоцу уставне жалбе јемчи Устав Републике Србије.

5. По оцени Уставног суда, подносилац уставне жалбе у остављеном року није отклонио недостатке уставне жалбе, с обзиром на то да ни у поднеску од 25. августа 2008. године није навео Уставом зајемчено право или слободу за које сматра да му је повређено оспореном пресудом Врховног суда Србије. Наиме, у уставној жалби се указује искључиво на повреду одредбе члана 197. Устава, којом се не гарантује право или слобода неког лица, већ се утврђује начело забране повратног дејства закона и других општих аката. Подносилац уставне жалбе, при томе, не наводи да су у спроведеном царинском поступку и оспореној пресуди Врховног суда Србије примењени закони или други општи акти који садрже ретроактивне одредбе. Подносилац указује на ретроактивну примену прописа у управном поступку, која би могла представљати повреду начела законитости, али није означио било које Уставом зајемчено право које му је на тај начин повређено.

6. С обзиром на то да подносилац уставне жалбе није отклонио недостатке уставне жалбе који онемогућавају да се по њој поступа, Уставни суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-622/2008 од 22. октобра 2008. године

Оваква решења, из истих процесних разлога, Уставни суд је донео и у још 24 друга предмета решена у односном периоду 2008. године

Недозвољен предлог за повраћај у пређашње због пропуштања рока за подношење уставне жалбе

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Одбацује се предлог за повраћај у пређашње стање подносилаца уставне жалбе.

2. Одбацује се уставна жалба Стевана Миловановића, Душанке Антовски, Гордане Копше, Слободанке Давидовић и Гордане Миловановић Даничић изјављена против пресуде Округног суда у Београду У бр. 219/94 од 30. маја 1994. године, решења Другог општинског суда у Београду П. 2019/05 од 16. маја 2006. године и П. 2430/99 од 7. јуна 2006. године, решења Врховног суда Србије Рев. 6651/97 од 8. септембра 1998. године, решења Трећег општинског суда у Београду П. I. 526/02 од 14. јула 2006. године и наредбе у предмету Трећег општинског суда у Београду П. I. 1292/95 од 23. маја 2005. године.

Образложење

1. Стеван Миловановић, Душанка Антовски, Слободанка Давидовић и Гордана Миловановић Даничић, сви из Београда, и Гордана Копша из Панчева, су 22. фебруара 2008. године преко пуномоћника адвоката Ненада Петковића и Александра Петковића поднели уставну жалбу против пресуде Округног суда у Београду У бр. 219/94 од 30. маја 1994. године, решења Другог општинског суда у Београду П. 2019/05 од 16. маја 2006. године и П. 2430/99 од 7. јуна 2006. године, решења Врховног суда Србије Рев. 6651/97 од 8. септембра 1998. године, решења Трећег општинског суда у Београду П. I. 526/02 од 14. јула 2006. године и наредбе у предмету Трећег општинског суда у Београду П. I. 1292/95 од 23. маја 2005. године.

Уз уставну жалбу је поднет и предлог за повраћај у пређашње стање.

2. Уставна жалба као правно средство установљена је Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према одредби члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.)

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

3. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против аката који су донети и радњи које су извршене пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да не

постоје Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка и да жалбу треба одбаци, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду. Повраћајем у пређашње стање, као правним средством којим се, под законом одређеним условима, отклањају штетне последице настале за странку пропуштањем рока за предузимање неке радње у поступку, не могу се отклонити правне последице недопуштености поднете жалбе већ само неблаговремености. Како се у конкретном случају не ради о уставној жалби поднетој по протеку рока прописаном Законом, већ о недопуштеној уставној жалби, Суд налази да и предлог за повраћај у пређашње стање подносилаца уставне жалбе није дозвољен.

Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-255/2008
од 13. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Одбацује се предлог за повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за изјављивање уставне жалбе Ђорђија Ницовића.

2. Одбацује се уставна жалба Ђорђија Ницовића изјављена против решења гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године.

Образложење

1. Ђорђије Ницовић из Београда је 21. марта 2008. године, преко пуномоћника адвоката Вере Марковић из Београда, Уставном суду поднео уставну жалбу против решења гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године и решења Врховног суда Србије У 5755/06 од 29. јуна 2007. године, због повреде права зајемчених чланом 22. став 1, чланом 32. став 1. и чланом 36. ст. 1. и 2. Устава Републике Србије. Подносилац уставне жалбе је истовремено поднео и предлог за повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за изјављивање уставне жалбе против оспореног решења гувернера Народне банке Србије.

2. С обзиром на то да је подносилац једним поднеском поднео две уставне жалбе против два појединачна акта различитих доносиоца, као и да су разлози оспоравања тих аката различити, Уставни суд је, на основу члана 42. ст. 3. и 4. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), раздвојио поступке против оспорених аката и по уставној жалби изјављеној против решења Врховног суда Србије У 5755/06 од 29. јуна 2007. године формирао посебан предмет Уж број 434/2008.

3. Поводом уставне жалбе изјављене против решења гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године, Уставни суд је констатовао да је уставна жалба као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису

предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 84. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.). Лицу које из оправданих разлога пропусти рок за подношење уставне жалбе, Уставни суд ће дозволити повраћај у пређашње стање, ако то лице у року од 15 дана од дана престанка разлога који је изазвао пропуштање, поднесе предлог за повраћај у пређашње стање и ако истовремено са овим предлогом поднесе и уставну жалбу (став 2.). После истека три месеца од дана пропуштања не може се тражити повраћај у пређашње стање (став 3.).

Одредбама члана 113. Закона прописано је: да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.); да се уставна жалба у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије, 8. новембра 2006. године.

4. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против решења гувернера Народне банке Србије Г бр. 8703 од 28. септембра 2006. године, које је донето пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да жалбу треба одбацити, сагласно члану 36. став 1. тачка 4) Закона о Уставном суду, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка. Повраћајем у пређашње стање, као правним средством којим се, под законом одређеним условима, отклањају штетне последице настале за странку пропуштањем рока за предузимање неке радње у поступку, не могу се отклонити правне последице недопуштености поднете жалбе, већ само неблаговремености. Како се у конкретном случају не ради о уставној жалби поднетој по протеклу рока прописаног законом, већ о недопуштеној уставној жалби, Суд налази да и предлог за повраћај у пређашње стање подносиоца уставне жалбе није дозвољен.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-342/2008
од 11. септембра 2008. године

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Одбацује се предлог Драгана Димића за повраћај у пређашње стање.
2. Одбацује се уставна жалба Драгана Димића изјављена против решења Врховног суда Србије Гж. 123/05 од 29. септембра 2005. године, решења Окружног суда у Крагујевцу Гж. 550/05 од 25. априла 2005. године, пресуде Врховног суда Србије Рев. II 808/01 13. фебруара 2002. године, пресуде Окружног суда у Крагујевцу Гж. 687/00 од 14. септембра 2000. године, пресуде Општинског суда у Крагујевцу 2П VI

255/97 од 30. децембра 1999. године, пресуде Вишег дисциплинског суда МУП РС ВДС број: 116-88/96 од 11. априла 1996. године и дописа Врховног суда Србије II Су бр. 227/07 од 24. маја 2007. године.

Образложење

1. Драган Димић је 17. децембра 2007. године Уставном суду поднео уставну жалбу против аката наведених у изреци, због повреде права на заштиту људских и мањинских права и слобода из члана 22. Устава Републике Србије, права на посебна права окривљеног из члана 33. став 4. Устава и права на једнаку заштиту права и на правно средство из члана 36. Устава.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Према члану 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07), који је ступио на снагу 6. децембра 2007. године, уставна жалба се може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

Чланом 113. Закона је прописано да се уставна жалба може изјавити и против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којим је повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, ако је тај акт или радња извршена од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу овог закона (став 2.). Уставна жалба се у случају из става 2. овог члана може изјавити у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона (став 3.).

Из наведених одредаба Устава и Закона произлази да се уставна жалба може изјавити само против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године.

3. Имајући у виду да је уставна жалба изјављена против решења Врховног суда Србије Гж. 123/05 од 29. септембра 2005. године, решења Окружног суда у Крагујевцу Гж. 550/05 од 25. априла 2005. године, пресуде Врховног суда Србије Рев. II 808/01 13. фебруара 2002. године, пресуде Окружног суда у Крагујевцу Гж. 687/00 од 14. септембра 2000. године, пресуде Општинског суда у Крагујевцу 2П-VI-255/97 од 30. децембра 1999. године и пресуде Вишег дисциплинског суда МУП РС ВДС број: 116-88/96 од 11. априла 1996. године, које су донете пре ступања на снагу Устава, Суд је оценио да уставну жалбу треба одбацити, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 4) Закона, јер не постоје претпоставке утврђене Уставом и Законом за вођење поступка.

Оспореним актом Врховног суда Србије II Су бр. 227/07 од 24. маја 2007. године подносилац уставне жалбе се обавештава да, према члану 4. Уредбе о положају појединих институција бивше Србије и Црне Горе у Служби Савета министара („Службени гласник РС“, бр. 49/06 и 63/06), предмете Суда Србије и Црне Горе у којима се оцењује законитост коначних управних аката преузима Врховни суд Србије, а предмете о којима се одлучује о усклађености општих аката са законом, преузима Уставни суд; да се у осталим предметима тог суда поступци обустављају даном

ступања на снагу ове уредбе без доношења икаквог акта о обустави и да се предмет подносиоца не налази у Врховном суду Србије. Из изнетог следи да овај оспорени акт није појединачни акт против кога се, у смислу Устава и Закона, може изјавити уставна жалба, јер њима није одлучивано о Уставом гарантованим правима подносиоца.

4. Повраћајем у пређашње стање као правним средством у поступку по уставној жалби могу се отклонити само последице неблаговремености, а не недопуштености поднете жалбе. Како се у конкретном случају не ради о уставној жалби поднетој по протеку рока прописаном Законом, већ о недопуштеној уставној жалби, Суд налази да и предлог за повраћај у пређашње стање подносиоца уставне жалбе није дозвољен.

5. Сагласно наведеном, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-263/2008
од 13. новембра 2008. године

Неоснован предлог за повраћај у пређашње због пропуштања рока за подношење уставне жалбе

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не дозвољава се повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за изјављивање уставне жалбе Друштвеном предузећу Центар за инжењеринг „Сining“.

2. Одбацује се уставна жалба Друштвеног предузећа Центар за инжењеринг „Сining“ изјављена против пресуде Вишег трговинског суда у Београду VII Пж. бр. 7270/06 од 20. марта 2008. године.

Образложење

1. Друштвено предузеће Центар за инжењеринг „Сining“ из Београда је 13. августа 2008. године Уставном суду поднело уставну жалбу против пресуде Вишег трговинског суда у Београду VII Пж. бр. 7270/06 од 20. марта 2008. године, због повреде права на једнаку заштиту права и на правно средство зајемченог чланом 36. Устава Републике Србије. Предложено је да Уставни суд укине оспорену пресуду Вишег трговинског суда у Београду и да предмет врати првостепеном суду „на правилан каматни обрачун“.

Подносилац уставне жалбе је уз уставну жалбу поднео и предлог за повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за подношење уставне жалбе. У предлогу је наведено да је подносилац тек 31. јула 2008. године добио упутство за попуњавање обрасца уставне жалбе, али да је због велике презаузетости пропустио рок за предају уставне жалбе, па стога моли да му се дозволи повраћај у пређашње стање.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује се законом.

Одредбама члана 84. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.); да ће лицу које из оправданих разлога пропусти рок за подношење уставне жалбе, Уставни суд дозволити повраћај у пређашње стање, ако то лице у року од 15 дана од дана престанка разлога који је изазвао пропуштање, поднесе предлог за повраћај у пређашње стање и ако истовремено са овим предлогом поднесе и уставну жалбу (став 2.); да се после истека три месеца од дана пропуштања не може тражити повраћај у пређашње стање (став 3.).

3. Законом о Уставном суду није уређен поступак по предлогу за повраћај у пређашње стање, па се на ово питање, на основу одредбе члана 8. став 1. тог закона, сходно примењују одредбе одговарајућих процесних закона – у овом случају Закона о парничном поступку, јер је уставна жалба поднета против пресуде суда донете у парничном поступку.

Одредбом члана 111. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) предвиђено је да ако странка пропусти рочиште или рок за предузимање неке радње у поступку и услед тога изгуби право на предузимање те радње, суд ће тој странци на њен предлог дозволити да накнадно изврши ту радњу (враћање у пређашње стање) кад постоје оправдани разлози за пропуштање.

4. Уставни суд је оценио да се презаузетост подносиоца уставне жалбе не може сматрати оправданим разлогом за пропуштање рока за подношење уставне жалбе. Суд, стога, није дозволио повраћај у пређашње стање, па је, на основу одредбе члана 8. став 1. Закона о Уставном суду, сходном применом одредбе члана 111. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу 1. изреке.

С обзиром на неспорну чињеницу да је уставна жалба поднета неблаговремено, што произлази и из напомене на њеној полеђини у којој се наводи да је заступник подносиоца уставне жалбе примио пресуду која се жалбом оспорава 13. маја 2008. године, Суд је жалбу одбацио на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, јер није поднета у року прописаном чланом 84. став 1. тог закона.

5. Полазећи од изнетог, Уставни суд је применом одредаба члана 46. тачка 9) и члана 48. Закона о Уставном суду, као и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда број Уж-989/2008
од 16. октобра 2008. године

(„Службени гласник РС“, број 106/08)

Уставни суд донео је

Р Е Ш Е Њ Е

1. Не дозвољава се повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за подношење уставне жалбе Радовану Цветковићу.

2. Одбацује се уставна жалба Радована Цветковића изјављена против решења Општинског суда у Новом Саду П. 2585/05 од 6. априла 2006. године и Окружног суда у Новом Саду Гж. 3565/2006 од 12. марта 2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

1. Радован Цветковић из села Златокоп, општина Врање, је 9. јула 2008. године, преко пуномоћника Соње Хаџи Борјановић и Рајка Вукмировића, адвоката из Новог Сада, Уставном суду поднео уставну жалбу против решења Општинског суда у Новом Саду П. 2585/05 од 6. априла 2006. године и решење Окружног суда у Новом Саду Гж. 3565/2006 од 12. марта 2008. године, због повреде права на судску заштиту из члана 36. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе је уз уставну жалбу поднео и предлог за повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за подношење уставне жалбе. У предлогу је наведено: да се подносилац уставне жалбе од краја марта 2008. године па надаље налази код свог брата на адреси село Златокоп код Врања; да о тој чињеници није известио пуномоћника; да је о оспореној одлуци Окружног суда примио обавештење 1. јула 2008. године и да је тек након тога могао да овласти пуномоћника да поднесе уставну жалбу. Подносилац уставне жалбе стога моли да му се дозволи повраћај у пређашње стање и прихвати одлучивање по уставној жалби.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбама члана 84. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.); да ће лицу које из оправданих разлога пропусти рок за подношење уставне жалбе, Уставни суд дозволити повраћај у пређашње стање, ако то лице у року од 15 дана од дана престанка разлога који је изазвао пропуштање, поднесе предлог за повраћај у пређашње стање и ако истовремено са овим предлогом поднесе и уставну жалбу (став 2.); да се после истека три месеца од дана пропуштања не може тражити повраћај у пређашње стање (став 3.).

3. Законом о Уставном суду није уређен поступак по предлогу за повраћај у пређашње стање, па се на ово питање, на основу одредбе члана 8. став 1. тог закона, сходно примењују одредбе одговарајућих процесних закона – у овом случају Закона о парничном поступку, јер је уставна жалба поднета против одлуке суда донете у парничном поступку.

Одредбом члана 111. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) предвиђено је да ако странка пропусти рочиште или рок за предузимање неке радње у поступку и услед тога изгуби право на предузимање те радње, суд ће тој странци на њен предлог дозволити да накнадно изврши ту радњу (враћање у пређашње стање) кад постоје оправдани разлози за пропуштање.

4. Уставни суд је оценио да то што се подносилац уставне жалбе није редовно и благовремено интересовао код свог пуномоћника о уручењу другостепеног решења, односно што га пуномоћник о томе није благовремено обавестио, не може да се сматра оправданим разлозима за пропуштање рока за подношење уставне жалбе. Из

наведених разлога, Суд није дозволио повраћај у пређашње стање, па је, на основу одредбе члана 8. став 1. Закона о Уставном суду, сходном применом одредбе члана 111. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу 1. изреке.

С обзиром на неспорну чињеницу да је уставна жалба поднета неблаговремено, јер није поднета у року прописано чланом 84. став 1. Закона о Уставном суду, Суд је жалбу одбацио, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 2) овог закона.

5. Полазећи од изнетог, Уставни суд је на основу одредаба члана 46. тачка 9) и члана 48. Закона о Уставном суду, као и члана 84. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), донео решење као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-772/2008 од 18. децембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не дозвољава се повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за изјављивање уставне жалбе Лепи Рецић.

2. Одбацује се уставна жалба Лепе Рецић изјављена против пресуде Општинског суда у Панчеву П. број 1063/04 од 28. фебруара 2006. године, пресуде Окружног суда у Панчеву Гж. 999/06 од 30. новембра 2006. године и пресуде Врховног суда Србије Рев. 504/08 од 27. фебруара 2008. године.

Образложење

1. Лепа Рецић из Панчева изјавила је 3. септембра 2008. године уставну жалбу против пресуде Општинског суда у Панчеву П. број 1063/04 од 28. фебруара 2006. године, пресуде Окружног суда у Панчеву Гж. 999/06 од 30. новембра 2006. године и пресуде Врховног суда Србије Рев. 504/08 од 27. фебруара 2008. године, због повреде права на правично суђење из члана 32. Устава Републике Србије. Уставну жалбу су потписали Вахид Рецић и Лепа Рецић, али из садржине уставне жалбе и оспорених аката произлази да је подносилац уставне жалбе само Лепа Рецић. Подносилац уставне жалбе је истовремено поднела и предлог за повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за изјављивање уставне жалбе против оспорених пресуда. У предлогу се наводи да је пропуштено да се уставна жалба изјави у року од 30 дана од дана достављања оспорене пресуде Врховног суда Србије, из разлога што је подносилац предлога за одредбу члана 84. Закона о Уставном суду сазнала тек 1. септембра 2008. године.

2. Одредбом члана 170. Устава Републике Србије утврђено је да се уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

Одредбама члана 84. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) утврђено је: да се уставна жалба може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.); да ће

лицу које из оправданих разлога пропусти рок за подношење уставне жалбе, Уставни суд дозволити повраћај у пређашње стање ако то лице у року од 15 дана од дана престанка разлога који је изазвао пропуштање, поднесе предлог за повраћај у пређашње стање и ако истовремено са овим предлогом поднесе и уставну жалбу (став 2.); да се после истека три месеца од дана пропуштања не може тражити повраћај у пређашње стање (став 3.).

3. Законом о Уставном суду није уређен поступак по предлогу за повраћај у пређашње стање, па се на ово питање, на основу одредбе члана 8. став 1. тог закона, сходно примењују одредбе одговарајућих процесних закона. С обзиром на то да је уставна жалба поднета против пресуда судова донетих у парничном поступку, у овом случају се примењују одредбе Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04).

Одредбом члана 111. став 1. Закона о парничном поступку утврђено је да ако странка пропусти рочиште или рок за предузимање неке радње у поступку и услед тога изгуби право на предузимање те радње, суд ће тој странци на њен предлог дозволити да накнадно изврши ту радњу (враћање у пређашње стање) кад постоје оправдани разлози за пропуштање.

4. Уставни суд је оценио да се непознавање прописа од стране подносиоца уставне жалбе не може сматрати оправданим разлогом за пропуштање рока за изјављивање уставне жалбе. Имајући у виду наведено, Уставни суд није дозволио повраћај у пређашње стање, те је, на основу одредбе члана 8. став 1. и члана 84. став 2. Закона о Уставном суду, сходном применом одредаба члана 111. став 1. Закона о парничном поступку, решио као у тачки 1. изреке.

5. С обзиром на то да је подносилац уставне жалбе, према доставници у списима предмета, примила оспорену пресуду Врховног суда Србије 10. јуна 2008. године, неспорно је да је уставна жалба изјављена по истеку рока из члана 84. став 1. Закона о Уставном суду. Стога је Уставни суд, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, уставну жалбу одбацио као неблаговремену.

6. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, решио као у изреци.

Решење Уставног суда број
Уж-1057/2008 од 27. новембра 2008. године

Уставни суд донео је

РЕШЕЊЕ

1. Не дозвољава се повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за изјављивање уставне жалбе Ризвана Гургушке.

2. Одбацује се уставна жалба Ризвана Гургушке изјављена против решења Окружног суда у Београду Гж. бр. 8361/08 од 1. августа 2008. године.

Образложење

1. Ризван Гургушка је 23. октобра 2008. године Уставном суду поднео уставну жалбу против решења Окружног суда у Београду Гж. бр. 8361/08 од 1. августа 2008. године, због повреде права на правично суђење из члана 32. и права на накнаду штете из члана 35. Устава Републике Србије.

Подносилац уставне жалбе је уз уставну жалбу поднео и предлог за повраћај у пређашње стање због пропуштеног рока за подношење уставне жалбе. Наводи да је због одсутности из Београда ради одласка у Драгаш на Косову и Метохији, где му живи породица, пропустио рок за подношење уставне жалбе.

2. Уставна жалба је као правно средство установљена Уставом Републике Србије, који је ступио на снагу 8. новембра 2006. године. Сагласно члану 170. Устава, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

Одредбама члана 84. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) прописано је: да се уставна жалба може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом (став 1.); да ће лицу које из оправданих разлога пропусти рок за подношење уставне жалбе, Уставни суд дозволити повраћај у пређашње стање, ако то лице у року од 15 дана од дана престанка разлога који је изазвао пропуштање, поднесе предлог за повраћај у пређашње стање и ако истовремено са овим предлогом поднесе и уставну жалбу (став 2.); да се после истека три месеца од дана пропуштања не може тражити повраћај у пређашње стање (став 3.).

3. Законом о Уставном суду није уређен поступак по предлогу за повраћај у пређашње стање, па се на ово питање, на основу одредбе члана 8. став 1. тог закона, сходно примењују одредбе одговарајућих процесних закона – у овом случају Закона о парничном поступку, јер је уставна жалба поднета против решења суда донетог у парничном поступку.

Одредбом члана 111. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04) предвиђено је да ако странка пропусти рочиште или рок за предузимање неке радње у поступку и услед тога изгуби право на предузимање те радње, суд ће тој странци на њен предлог дозволити да накнадно изврши ту радњу (враћање у пређашње стање) кад постоје оправдани разлози за пропуштање.

4. Уставни суд је оценио да се одсутност подносиоца уставне жалбе из Београда не може сматрати оправданим разлогом за пропуштање рока за подношење уставне жалбе. Суд стога није дозволио повраћај у пређашње стање, па је, на основу одредбе члана 8. став 1. Закона о Уставном суду, сходном применом одредбе члана 111. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у тачки 1. изреке.

С обзиром на то да је у уставној жалби наведено да је оспорено решење Окружног суда у Београду Гж. бр. 8361/08 од 1. августа 2008. године достављено подносиоцу уставне жалбе 8. септембра 2008. године, уставна жалба је неблаговремена јер је изјављена 23. октобра 2008. године, дакле по протеклу рока из члана 84. став 1. Закона о Уставном суду. Стога је Суд, на основу одредбе члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, одлучио као у тачки 2. изреке.

5. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредбе члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду решио као у изреци.

Решење Уставног суда број

Уж-1223/20087 од 27. новембра 2008. године

II. ПРАВНИ СТАВОВИ УСТАВНОГ СУДА

СТАВОВИ УСТАВНОГ СУДА У ПОСТУПКУ ИСПИТИВАЊА И ОДЛУЧИВАЊА ПО УСТАВНОЈ ЖАЛБИ ¹

I

Ставови Уставног суда који се односе на поступак претходног испитивања уставне жалбе

1. Која су то права и слободе зајемчене Уставом Републике Србије или заштићена права чијом се повредом или ускраћивањем стиче могућност изјављивања уставне жалбе?

С т а в: Уставном жалбом штите се сва људска и мањинска права и слободе, индивидуална и колективна, зајемчена Уставом, независно од њиховог систематског места у Уставу и независно од тога да ли су изричито уграђена у Устав или су у уставноправни систем имплементирана потврђеним међународним уговорима.

2. Шта може бити предмет уставне жалбе, односно против којих се све појединачних аката или радњи државних органа или организација које врше јавна овлашћења може изјавити уставна жалба ?

С т а в: Уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње свих државних органа који су носиоци законодавне, извршне или судске власти.

С т а в: Уставна жалба се може изјавити против појединачног акта или радње свих носилаца јавних овлашћења.

3. Кад се сматра да су исцрпљена правна средства у управном, прекршајном и судском поступку?

A) Ставови који се односе на поједине поступке

3.1.

С т а в: У управном поступку, доношењем одлуке по тужби, сматраће се да је исцрпљено последње правно средство пре изјављивања уставне жалбе.

Уколико је дозвољена жалба против одлуке у управном спору или захтев за ванредно преиспитивање судске одлуке, доношењем одлуке по овим правним средствима сматраће се да је исцрпљено последње правно средство пре изјављивања уставне жалбе.

¹ Ове ставове Уставни суд је усвојио на седници од 30. октобра 2008. године, као и на седници од 2. априла 2009. године.

Изузетно, ако је искључена могућност управног спора, доношењем одлуке по жалби против појединачног акта донетог у управном поступку сматраће се да је исцрпљено последње правно средство пре изјављивања уставне жалбе.

С т а в: У случају да је подносилац уставне жалбе против правноснажне одлуке суда у управном спору поднео иницијативу јавном тужиоцу за подизање захтева за заштиту законитости, благовременост уставне жалбе ће се ценити у односу на дан достављања одлуке суда, односно органа управног одлучивања по последњем правном средству, у смислу претходног става.

3.2.

С т а в: У *прекршајном поступку*, доношењем одлуке по жалби на првостепену одлуку, односно одлуке по захтеву за ванредно преиспитивање правноснажног решења о прекршају (уколико је дозвољен), сматраће се да је исцрпљено последње правно средство пре изјављивања уставне жалбе.

С т а в: У случају да је подносилац уставне жалбе против правноснажног решења о прекршају поднео иницијативу јавном тужиоцу за подизање захтева за заштиту законитости, благовременост уставне жалбе ће се ценити у односу на дан достављања одлуке суда, односно органа управног одлучивања по последњем правном средству, у смислу претходног става.

3.3.

С т а в: У *кривичном поступку*, доношењем одлуке по жалби на првостепену, односно на другостепену пресуду, или по жалби на решење, сматраће се да је исцрпљено последње правно средство пре изјављивања уставне жалбе.

С т а в: У случају да је подносилац уставне жалбе против правноснажне одлуке суда у кривичном поступку поднео иницијативу јавном тужиоцу за подизање захтева за заштиту законитости, благовременост уставне жалбе ће се ценити у односу на дан достављања одлуке суда по последњем правном средству, у смислу претходног става.

С т а в: Уколико је уставна жалба изјављена против одлуке Врховног суда Србије донете по захтеву за испитивање законитости правноснажне пресуде, као и против судских одлука које су претходиле том захтеву, Уставни суд може мериторно одлучивати само о одлуци донетој поводом изјављеног ванредног правног средства, док ће уставну жалбу у делу у коме се оспоравају одлуке нижестепених судова одбацити као неблаговремену (ако је поднета по протеку рока утврђеног Законом о Уставном суду), или недопуштenu (ако су оспорени акти донети пре Устава).

3.4.

С т а в: У *поступку за привредне преступе*, доношењем одлуке по жалби на првостепену одлуку суда сматраће се да је исцрпљено последње правно средство пре изјављивања уставне жалбе.

3.5.

С т а в: У *парничном и ванпарничном поступку*, доношењем пресуде по ревизији сматраће се да је исцрпљено последње правно средство пре изјављивања уставне жалбе.

У случајевима када ревизија законом није дозвољена, доношењем одлуке по жалби на пресуду или жалби на решење сматраће се да је исцрпљено последње правно средство пре изјављивања уставне жалбе.

С т а в: У случају да је подносилац уставне жалбе у парничном поступку изјавио захтев за заштиту законитости, рок за подношење уставне жалбе рачунаће се у односу на дан достављања одлуке суда о том правном средству.

Изузетно:

а) ако је подносилац уставне жалбе изјавио уставну жалбу пре одлуке суда по његовом захтеву за заштиту законитости, Уставни суд ће о уставној жалби одлучити тек након доношења одлуке по захтеву за заштиту законитости;

б) ако је странка изјавила уставну жалбу после пријема обавештења да јавни тужилац неће изјавити захтев за заштиту законитости, а сама не изјави ово ванредно правно средство, благовременост уставне жалбе ће се ценити у односу на дан достављања одлуке суда по последњем правном средству, у смислу претходног става.

С т а в: Уколико је уставна жалба изјављена против решења Врховног суда Србије о одбацавању ревизије или одлуке по захтеву за заштиту законитости, као и против одлука које су претходиле изјављивању ових ванредних правних средстава, Уставни суд може мериторно одлучивати само о одлуци донетој поводом изјављеног ванредног правног средства, док ће уставну жалбу у делу у коме се оспоравају одлуке нижестепених судова одбацити као неблаговремену (ако је поднета по протеклу рока утврђеног Законом), или недопуштену (ако су оспорени акти донети пре Устава).

3.6.

С т а в: У извршном поступку, доношењем одлуке по жалби, односно приговору, сматраће се да је исцрпљено последње правно средство пре изјављивања уставне жалбе.

Б) Став који се односи на све поступке

Подношење иницијативе јавном тужиоцу за подизање захтева за заштиту законитости у управном поступку, управном спору, прекршајном поступку и кривичном поступку не сматра се оправданим разлогом за пропуштање рока за изјављивање уставне жалбе и подношење предлога за повраћај у пређашње стање.

4. Када се сматра да нису предвиђена друга правна средства?

С т а в: Уставни суд ће одлучивати о уставној жалби кад је искључено право на судску заштиту или када нису обезбеђена (предвиђена) друга правна средства.

5. Активна легитимација за изјављивање уставне жалбе

С т а в: Право на уставну жалбу има свако физичко или правно лице, домаће или стране, уколико је титулар Уставом зајемчених људских и мањинских права и слобода.

С т а в: Друго физичко лице, државни или други орган надлежан за праћење и остваривање људских и мањинских права и слобода може, на основу посебног писменог овлашћења, поднети уставну жалбу у име лица које сматра да му је повређено или ускраћено право или слобода зајемчена Уставом.

б. Рок за изјављивање уставне жалбе

С т а в: Рок за подношење уставне жалбе је преклузиван. Само изузетно се може дозволити повраћај у пређашње стање у складу са Законом о Уставном суду.

С т а в: За појединачан акт почетак рока одређен је даном достављања акта донетог по последњем исцрпљеном правном средству.

С т а в: За радњу је почетак рока везан за дан предузимања или престанка радње, а рок се рачуна од дана сазнања подносиоца уставне жалбе о предузимању или престанку радње.

С т а в: За пропуштену радњу, рок се рачуна у сваком конкретном случају, зависно од понашања органа и понашања подносиоца уставне жалбе.

7. Благовременост и уредност уставне жалбе изјављене након проглашења Устава, а пре ступања на снагу Закона о Уставном суду

С т а в: Уставна жалба се може изјавити против појединачног акта који је донет или радње која је извршена након проглашења Устава, најкасније у року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона о Уставном суду.

Уколико је појединачни акт донет после ступања на снагу Устава, али је достављен после ступања на снагу Закона о Уставном суду, уставна жалба се може изјавити најкасније 30 дана од дана достављања.

С т а в: Не постоје претпоставке из Устава и Закона о Уставном суду да Уставни суд одлучује о уставним жалбама против појединачних аката донетих или радњи извршених пре проглашења Устава од 2006. године. Стога нема ни претпоставки да Уставни суд одлучује о уставним жалбама које су биле изјављене Суду Србије и Црне Горе, сагласно Уставној повељи државне заједнице Србија и Црна Гора и Повељи о људским и мањинским правима и грађанским слободама, а које су достављене Уставном суду од стране судова опште надлежности или од самих подносилаца уставних жалби.

С т а в: Подносиоцима уставних жалби које су поднете Уставном суду од дана проглашења Устава до дана ступања на снагу Закона о Уставном суду, упутиће се захтев да, у року који не може бити краћи од 15 дана, уреде уставну жалбу, сагласно Закону о Уставном суду, уз упозорење да ће у случају непоступања по захтеву Суда, уставна жалба, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3). Закона, бити одбачена.

С т а в: Суд ће од подносиоца уставне жалбе затражити отклањање недостатака у уставној жалби само уколико је уставна жалба допуштена и благовремена.

8. Обавезна садржина уставне жалбе

С т а в: Обавезни елементи садржине уставне жалбе изричито су утврђени чланом 85. Закона о Уставном суду. Недостатак било ког елемента захтева да подносилац уставне жалбе буде обавештен о њему и позван да га у одређеном року отклони, уз упозорење да ће уставна жалба, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона, бити одбачена, уколико за одлучивање недостаје елемент који онемогућава поступање Суда.

С т а в: Уставни суд је, у погледу утврђивања повреде или ускраћивања права или слободе, „везан“ захтевом из уставне жалбе и приликом одлучивања креће се у границама постављеног захтева.

9. Достављање уставне жалбе трећем (заинтересованом) лицу

С т а в: Уставна жалба се може доставити трећем (заинтересованом) лицу на изјашњење у одређеном року, уколико је то од значаја за исправно поступање и одлучивање о уставној жалби или од значаја за одлагање извршења појединачног акта против кога је изјављена уставна жалба.

II

Ставови који се односе на мериторно одлучивање по уставној жалби

1. Изрека одлуке Уставног суда којом се уставна жалба усваја (члан 89. Закона)

Усвајање уставне жалбе и утврђивање повреде права

1.1.

С т а в: Првим ставом изреке одлуке Уставни суд усваја уставну жалбу и утврђује да је оспореним актом или радњом повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена конкретном одредбом Устава и одређује начин правичног задовољења.

1.2.

С т а в: Изузетно, када Уставни суд усвоји уставну жалбу и утврди да је оспореним актом или радњом повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена конкретном одредбом Устава, а на други начин се не могу отклонити штетне последице, Суд у ставу 2. изреке одлуке поништава појединачни акт и предмет враћа на поновни поступак и одлучивање органу чији је акт поништен. У том случају Суд може да одреди доношење новог акта и може наложити окончање поступка у најкраћем могућем року.

1.3.

С т а в: Посебним ставом изреке одлуке којом се усваја уставна жалба, утврђује се да ли је ова одлука основ за накнаду штете.

2. Отклањање штетних последица и накнада штете у поступку одлучивања по уставној жалби (члан 89. став 2. Закона)

2.1.

С т а в: Изреком одлуке којом се утврђује повреда права на суђење у разумном року може се утврдити да подносилац уставне жалбе има право на примерену накнаду штете.

2.2.

С т а в: Када усвоји уставну жалбу изјављену због повреде права на суђење у разумном року, Уставни суд може наложити окончање поступка у најкраћем могућем року.

Општи став

Када Уставни суд утврди да је оспореним актом или радњом повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена конкретном одредбом Устава, Суд може да поништи појединачни акт, забрани даље вршење или нареди вршење одређене радње и може одредити да се уклоне штетне последице у одређеном року (нпр. повраћај у пређашње стање, накнада штете, објављивање одлуке).

3. Структура образложења одлуке којом се усваја уставна жалба

С т а в: Образложење одлуке којом се усваја уставна жалба треба да садржи:

1. наводе подносиоца жалбе и постављени захтев;
2. одговор доносиоца оспореног акта и одговор органа чија се радња оспорава, уколико је одговор тражен;
3. цитирање одредбе члана 170. Устава Републике Србије и карактер уставне жалбе;
4. чињенице и околности случаја, које су од значаја за одлучивање;
5. правнорелевантне прописе (релевантно право), и то:
 - одредбе Устава којим се гарантују људска или мањинска права и слободе за које постоји сумња да су повређени,
 - одредбе Закона о Уставном суду од значаја за одлучивање,
 - одредбе других закона који су били основ за доношење оспорених аката и које могу бити од значаја за оцену повреде права;
6. оцену Уставног суда о спорним питањима;

7. правни основ одлуке који ће следити редослед ставова из изреке;

8. образложење може садржати и друга питања и наводе учесника у поступку који су били разлог оспоравања, а који нису од битног значаја за одлуку: целисходност норми, степен, облик или начин уређености неког питања у оспореном акту, примена оспореног акта, међусобна сагласност општих аката, као и друга питања о којима Уставни суд није надлежан да одлучује, о чему се осврт даје у посебном ставу образложења.

4. Оцена уставности општег акта у поступку одлучивања по уставној жалби

С т а в: Ако се у уставној жалби истакне захтев за оцену уставности и законитости општег акта чијом је применом или тумачењем наводно повређено Уставом гарантовано људско или мањинско право и слобода, Суд ће:

а) ако се одбацује уставна жалба – подносиоца уставне жалбе упутити на покретање посебног поступка за оцену уставности и законитости општег акта;

б) ако се одбија уставна жалба – у образложењу одлуке оценити да је неоснована тврдња да је због примене или тумачења општег акта повређено Уставом гарантовано људско или мањинско право;

в) ако постоји разумна сумња у уставност и законитост општег акта на основу кога је донет појединачни акт који се уставном жалбом оспорава – застати са поступком одлучивања по уставној жалби и покренути поступак оцене уставности и законитости општег акта.

III. ПРЕДМЕТНО-ПОЈМОВНИ РЕГИСТАР

АГЕНЦИЈЕ

- Овлашћења Републичке радиодифузне агенције 1У-255/2006 93

АДВОКАТУРА

- Увођење додатних новчаних обавеза приликом уписа
у именик адвоката, које нису прописане законом 1У-106/2007 297

■ Уређивање трошкова уписа пресељења
адвокатске канцеларије са територије једне на територију
друге адвокатске коморе 1У-106/2007 298

АКТИ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА И ОРГАНИЗАЦИЈА

- Правилник о поступку принудног извршења
одлука Савета Републичке радиодифузне агенције 1У-255/2006 93

- Правилник о начину вођења обавезних евиденција
о оствареном промету по аутомату
(за игре на срећу) 1У-433/2005 96

- Правилник о решавању стамбених потреба
корисника војних пензија 1У-254/2006 99

- Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији
радних места у Дирекцији за железнице 1У-275/2006 103

- Правилник о условима и начину остваривања
права из здравственог осигурања 1У-6/2007 108

- Правилник о условима, критеријумима и мерилима
за закључивање уговора са даваоцима здравствених
услуга и за утврђивање накнаде за њихов рад
за 2007. годину 1У-88/2007 111

- Тарифни систем за приступ и коришћење
система за дистрибуцију природног гаса 1У-57/2008 118

- Правилник о унутрашњој организацији
Народне банке Србије 1У-352/2005 122

БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКА ЗАШТИТА

- Престанак важења одређених уредби
у области борачко-инвалидске заштите,
проблеми у вези са остваривањем уставности
и законитости у овој области 1У-121/2006 79, 394

БУЏЕТ

- Одлука о буџету општине	IY-4/2006 (обустава поступка)	146
---------------------------	----------------------------------	-----

**ВРЕМЕНСКО ВАЖЕЊЕ ЗАКОНА
И ДРУГИХ ОПШТИХ ПРАВНИХ АКТА**

- Нема повратног дејства закона или другог прописа	IY-121/2006	80
- Повратно дејство оспорене норме	IY-406/2005 IY-44/2008	240 259
- Акт темпоралног карактера	IY-88/2007 IY-4/2006 IY-92/2006	114 146 224

ВОЈСКА

- Закон о Војсци Југославије	IY-50/2007	38
- Права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника (Уредба Владе)	IY-179/2006	72
- Решавање стамбених потреба корисника војних пензија	IY-254/2006	99

ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ

- Уређивање накнаде за коришћење грађевинског земљишта	IY-112/2008	158
- Уређивање накнаде за уређивање грађевинског земљишта (критеријуми и мерила за одређивање висине накнаде)	IY-202/2006	160

ДРЖАВНИ СЛУЖБЕНИЦИ

- Закон о државним службеницима	IY-48/2007	42
- Премештај и распоређивање запослених у државним органима (полицијских службеника)	IY-122/2007	69
- Унутрашње уређење у Министарству унутрашњих послова	IY-122/2007	69
- Коефицијенти за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима (Уредба Владе)	IY-186/2001 (обустава поступка)	89

- Накнаде и друга примања запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица (Уредба Владе)	IY-186/2001 (обустава поступка)	89
- Давање у закуп стамбених зграда и станова у државној својини	IY-254/2005 IY-94/2008	279 284

ЕНЕРГЕТИКА

- Цене и тарифе за коришћење природног гаса	IY-57/2008	118
- Услови и начин снабдевања топлотном енергијом (на подручју општине)	IYл-14/2008 IY-365/2005	187 198
- Цене прикључка објеката на мрежу топловода	IY-191/2006	190

ЗАКОНИ

- Закон о изменама и допунама Закона о државној ревизорској институцији	IY-73/2007	13
- Закон о изменама и допунама Закона о Заштитнику грађана	IY-72/2007	15
- Закон о порезу на додату вредност	IY-240/2005	18
- Закон о приватизацији	IY-166/2005 IY-232/2005	23 55
- Закон о изменама и допунама Закона о приступу информацијама од јавног значаја	IY-71/2007	36
- Закон о Војсци Југославије	IY-50/2007	38
- Закон о државним службеницима	IY-48/2007	42
- Закон о локалним изборима	IY-97/2008	45
- Закон о локалној самоуправи	IY-78/2008	49
- Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину	IYз-68/2008	53
- Закон о изменама и допунама Закона о приватним предузетницима	IY-101/2005	57
- Закон о Влади	IY-286/2005 (обустава поступка)	60

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- Овлашћења општине за уређивање питања у области заштите животне средине	IY-213/2006	195
---	-------------	-----

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

- Закон о изменама и допунама Закона о Заштитнику грађана	IY-72/2007	15
---	------------	----

ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ И ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

- Начин и поступак остваривања права из обавезног здравственог осигурања	IY-6/2007	108
--	-----------	-----

- Услови, критеријуми и мерила за закључивање уговора о пружању здравствене заштите осигураним лицима између Републичког завода за здравствено осигурање и здравствених установа, приватне праксе и других правних лица и накнада за њихов рад	IY-88/2007	111
--	------------	-----

ИГРЕ НА СРЕЋУ

- Ближи услови, начин и поступак за издавање дозволе за преређивање игара на срећу	IY-350/2005	65
--	-------------	----

- Вођење обавезних евиденција и обрачуна промета на аутомату	IY-433/2005	96
--	-------------	----

ИЗБОРНИ СПОР

- Не постоје процесне претпоставке за одлучивање о поднетим захтевима у вези са спровођењем избора и изборним резултатима VY-10/2008		459
--	--	-----

ИЗВОЗ РОБЕ

- Привремено ограничење извоза одређених врста робе (Уредба Владе)	IY-84/2007	82
--	------------	----

ИНФОРМИСАЊЕ

- Закон о изменама и допунама Закона о приступу информацијама од јавног значаја	IY-71/2007	36
---	------------	----

- Одлука о накнадама за привремено коришћење радио-фреквенција и телевизијских канала (обустава поступка)	IY-137/2005	84
---	-------------	----

ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

- Коэффицијенти за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама (Уредба Владе)	IY-138/2009	76
- Решавање стамбених потреба запослених у школи	IY-94/2008	284
- Услови за постављење директора јавног предузећа	IY-44/2007	287

ЈАВНИ ПРЕВОЗ

- Уређивање ближих услова за обављање ауто-такси превоза од стране општине	IY-262/2005	163
- Оснивање јавног комуналног предузећа за превоз путника у градском саобраћају	IY-450/2004	168
- Уређивање организације и начина обављања јавног превоза путника на територији општине	IY-450/2004	168
- Овлашћење за уређивање услова управљања, одржавања и коришћења јавних паркиралишта и јавних гаража, наплате паркирања и других послова у области паркирања	IY-74/2008	173
- Уређивање услова и начина управљања, заштите и одржавања јавних путева	IY-31/2007	176

КОМУНАЛНЕ И СРОДНЕ ДЕЛАТНОСТИ

- Овлашћење општине за уређивање услова и начина постављања мањих монтажних објеката на јавним површинама	IY-267/2006	180
- Овлашћења комуналног инспектора у поступку инспекцијског надзора	IY-267/2006	180
- Границе овлашћења општине у уређивању подручја на својој територији на којима се обављају одређене делатности	IY-376/2005	184
- Уређивање услова за отказивање коришћења услуга грејања, цене грејања и других права и обавеза даваоца и корисника тих услуга	IY-14/2008 IY-365/2005	187 198
- Уређивање цене прикључка објеката на мрежу топловода од стране скупштине општине	IY-191/2006	190
- Уређивање права и обавеза јавног предузећа и корисника услуга у пружању услуга пречишћавања и одвођења атмосферских и отпадних вода	IY-204/2006	193
- Уређивање услова за рад угоститељских објеката на територији општине, са мерама у области заштите животне средине и заштите од буке	IY-213/2006	195

МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

- Надлежност за уређивање органа месних заједница, поступка избора тих органа, њиховог рада, организације, овлашћења и разрешења	IY-92/2006 IY-159/2008	221 227
- Уређивање начина обављања послова пружања правне помоћи грађанима на територији месне заједнице	IY-159/2008	227
- Образовање месних заједница, односно месних управа	IY-159/2008	228

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

- Унутрашња организација Народне банке	IY-352/2005	122
--	-------------	-----

ЛОКАЛНЕ ТАКСЕ

- Критеријуми за одређивање висине локалних комуналних такси за истицање фирме на пословном простору	IYл-173/2008 IY-29/2007 IY-36/2005	207 212 215
--	--	-------------------

ОБЈАВЉИВАЊЕ И СТУПАЊЕ НА СНАГУ

- Ступање на снагу општег акта даном доношења	IY-260/2005 IY-159/2005	225 228
- Нису утврђени оправдани разлози за раније ступање на снагу општег акта	IY-77/2008 IY-34/2005 IY-94/2008	261 282 284
- Општи акт није објављен	IY-396/2005 IY-401/2005	249 424

ОБРАЗОВАЊЕ

- Пословник Савета Правног факултета Универзитета у Београду	IY-34/2005	282
- Правилник о решавању стамбених потреба запослених у средњој школи	IY-94/2008	284

ОПШТИНА И ГРАД

- Надлежност привременог органа општине	IYл-72/2008	129
- Одлука о Општинском већу	IY-6/2008 (обустава поступка)	145

- Систематизација радних места у општинској управи, опис послова и услови за њихово обављање	IY-68/2007 IY-207/2005 IY-71/2006	132 139 143
- Одлука о буџету општине	IY-4/2006 (обустава поступка)	146
- Прекршаји и новчане казне за прекршаје који се уређују одлуком скупштине општине	IY-31/2007	177
- Границе овлашћења општине у уређивању питања подручја на њеној територији на којима се могу обављати одређене делатности	IY-376/2005	184

ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

- Права војних осигураника из пензијског и инвалидског осигурања	IY-176/2006	72
---	-------------	----

ПИСМА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ (ЧЛАН 105. ЗАКОНА О УСТАВНОМ СУДУ)

- Проблеми у примени одредаба Закона о порезу на додату вредност	IY-240/2005	393 (18)
- Проблеми у вези са остваривањем уставности и законитости у области борачко-инвалидске заштите након престанка важења одређених прописа у тој области на основу Уредбе Владе	IY-121/2006	394 (79)

ПЛАТЕ

- Плате запослених у јавним службама (Уредба Владе)	IY-138/2009	76
- Коefицијенти за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима (Уредба Владе)	IY-186/2001 (обустава поступка)	89
- Накнаде и друга примања запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица (Уредба Владе)	IY-186/2001 (обустава поступка)	89
- Накнада зараде запослених за време штрајка	IY-99/2007	266

ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА

- Одлука о локалним комуналним таксама Скупштине општине Смедеревска Паланка	IY-36/2005	215, 320
---	------------	----------

- Одлука о моделу решења организације, конструкције финансирања обављања делатности стационарног саобраћаја – јавних паркиралишта у Новом Пазару	IУо-212/2008	316
- Одлука о локалним комуналним таксама општине Лапово	IУ-139/2006	315
- Одлука о увођењу самодоприноса на подручју месне заједнице Бресје (општина Свилајнац)	IУ-265/2006	323
- Одлука о увођењу самодоприноса у новцу на подручју општине Горњи Милановац	IУ-276/2005	328
- Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Деспотовац	IУ-57/2007	333
- Одлука о увођењу самодоприноса на подручју друге месне заједнице Ада	IУ-94/2007 IУ-67/2007	338 342
- Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Златова (општина Деспотовац)	IУ-263/2006	346
- Одлука о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице Кушиљево (општина Свилајнац)	IУ-290/2006	350
- Одлука о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице Нова Позова	IУ-414/2005	353
- Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Седларе (општина Свилајнац)	IУ-12/2006	357
- Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Чуруг (општина Жабалъ)	IУ-140/2006	363
- Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител	IУ-66/2006	366
- Правилник о мерилима за утврђивање цене услуга у основној школи	IУ-8/2007	372
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о ближим критеријумима, мерилима, висини, начину и роковима плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта на подручју општине Мајданпек	IУ-104/2008	373
- Одлука о накнади за коришћење грађевинског земљишта Скупштине општине Зајечар	IУ-92/2008	376
- Правилник о начину обрачуна и исплате зарада запослених у стоматолошкој здравственој заштити Дома здравља Лесковац	IУ-16/2008	378

- Правилник о начину обрачуна и исплате зарада запослених у стоматолошкој здравственој заштити Дома здравља Ниш	IУ-62/2008	384
---	------------	-----

ПОРЕЗИ И ДРУГИ ЈАВНИ ПРИХОДИ

- Закон о порезу на додату вредност, проблеми у примени појединих одредаба овог закона	IУ-240/2005	18, 393
- Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину	IУз-68/2008	53
- Услови и начин обрачунавања јавних прихода, садржина и начин вођења евиденције за промет робе са АП Косово и Метохија (Уредба Владе)	IУ-31/2005 (обустава поступка)	87
- Локалне комуналне таксе	IУл-173/2008 IУ-29/2007 IУ-36/2005	207 212 215

ПРАВНИ СТАВОВИ УСТАВНОГ СУДА

- Ставови Уставног суда у поступку испитивања и одлучивања по уставној жалби	стр. 685 - 691
--	----------------

ПРЕКРШАЈИ

- Прекршаји који се уређују одлуком скупштине општине	IУ-31/2007	177
---	------------	-----

ПРИВАТИЗАЦИЈА

- Закон о приватизацији	IУ-166/2005 IУ-232/2005	23 55
-------------------------	----------------------------	----------

ПРИВРЕДНА ДРУШТВА

- Поступак доношења Правилника о раду	IУо-44/2008	259
- Поступак доношења општег акта о минимуму процеса рада и праву на штрајк	IУ-38/2008	263
- Ступање на снагу општег акта из радних односа	IУ-77/2008 IУ-219/2006 (обустава поступка)	261 262
- Ретроактивност општег акта из радних односа	IУо-44/2008	259
- Уређивање права запослених из радног односа	IУ-99/2007	266

- Уређивање повреда радне обавезе и дисциплинских мера	IY-313/2004	268
	IYо-25/2008	291
- Уређивање права из радног односа синдикалних представника запослених	IY-313/2004	268
- Уређивање услова, начина и критеријума за решавање стамбених потреба запослених	IY-141/2007	273

ПОСЛОВНИ ПРОСТОР

- Услови давања у закуп пословног простора у државној својини	IY-15/2007	203
	IY-205/2006	205

ПРИВРЕМЕНА МЕРА

- Одбијање захтева за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу одредаба оспореног акта	IY-140/2006	303
	IY-57/2008	306
- Одбацивање захтева за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу одредаба оспореног акта	IY-240/2005	19
	IY-160/2005	23
	IY-101/2005	57
	IY-137/2005	84
	IY-31/2005	87
	IY-186/2001	89
	IY-255/2006	93
	IY-433/2005	97
	IY-6/2007	108
	IY-6/2008	145
	IY-137/2006	148
	IY-112/2007	156
	IY-112/2008	158
	IY-450/2004	168
	IY-267/2006	180
	IYл-173/2008	208
	IY-29/2007	212
	IY-92/2006	221
	IY-406/2005	240
	IY-396/2005	248
IYо-25/2008	292	
- Недостатак процесних претпоставки за одлучивање о захтеву за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспореног акта	IY-396/2005	249
	IY-145/2007	399
	IY-378/2003	400
	IY-33/2005	420
	IY-286/2006	454

ПРОЦЕСНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ**а) НИЈЕ ОПШТИ ПРАВНИ АКТ**

- Акти о расписивању и одлагању избора за чланове Савета месне заједнице	IY-92/2006	221
- Акт о расписивању јавног огласа или конкурса	IY-115/2008	415
- Акт о одређивању аутобуских стајалишта	IY-45/2007	416
- Оснивачки акти	IY-11/2007	417
- Акти о престанку одборничког мандата и о додељивању мандата новом одборнику	IY-238/2006 IY-283/2005	413 414
- Одлука о расписивању републичког референдума ради потврђивања Устава Републике Србије	IY-251/2006	411
- Решење о давању сагласности на ценовник услуга	IY-123/2008	413
- Одлука о усклађивању и исплати пензија	IY-7/2007	408
- Обрасци Агенције за привредне регистре	IY-256/2006	412
- Смернице за поступање одређеног органа	IY-72/2006	415

б) ОЦЕНА У ОДНОСУ НА УСТАВ И ЗАКОН КОЈИ СУ ПРЕСТАЛИ ДА ВАЖЕ

- Престанак важења оспореног закона, односно одредаба закона и Устава у односу на који је тражена оцена уставности тог закона, односно његових одредаба	IY-286/2005 IY-116/2005 IY-124/2005	60 397 398
- Престанак важења оспореног акта, Устава и/или закона на основу којих је донет оспорени акт или у односу на које је тражена оцена	IY-137/2005 IY-31/2005 IY-186/2001 IY-л-72/2008 IY-206/2006 IY-260/2005 IY-396/2005 IY-219/2006 IY-145/2007 IY-378/2003 IY-378/2005 IY-292/2006 IY-44/2006 IY-298/2004 IY-93/2006	84 87 89 129 219 225 248 272 399 400 401 401 401 401 401

	IУл-31/2008	401
	IУ-474/2004	401
	IУ-6/2005	401
	IУ-152/2005	401
	IУ-203/2008	401
	IУ-291/2006	401
	IУ-386/2005	401
	IУ-387/2005	402
	IУ-29/2005	403
- Престанак важења закона у односу на који се врши оцена законитости поступка доношења оспореног акта	IУ-14/2007	236
в) НЕНАДЛЕЖНОСТ УСТАВНОГ СУДА		
- Међусобна сагласност закона	IУ-166/2005	23
	IУ-116/2005	397
- Оцена сагласности са Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора	IУ-166/2005	23
- Међусобна сагласност подзаконских прописа и других општих правних аката	IУ-88/2007	111
	IУ-72/2008	129
	IУ-4/2006	146
	(акти истог доносиоца)	
	IУ-112/2007	156
	IУ-159/2005	228
	(акти истог доносиоца)	
	IУ-77/2008	261
	(акти истог доносиоца)	
	IУ-215/2006	418
- Примена закона и других општих аката, непримењивање или погрешна примена	IУ-202/2006	161
	IУ-450/2004	168
	IУ-267/2006	180
	IУ-141/2007	275
	IУ-106/2007	298
	IУ-233/2006	407
	IУ-83/2007	408
	IУл-61/2008	408
	IУ-109/2008	408
	IУз-107/2008	408
- Примена међународних уговора	IУм-95/2008	406
- Усклађеност планских решења из Просторног плана са законом	IУ-113/2007	153
- Спровођење поступка за израду и доношење планских аката, стручна контрола плана	IУ-113/2007	153

- Оправданост и целисходност решења из закона и других прописа и општих аката	IУ-73/2007 (закон)	13
	IУ-72/2007 (закон)	15
	IУ-166/2005	23
	IУ-97/2008 (закон)	45
	IУз-68/2008 (закон)	53
	IУ-232/2005 (закон)	55
	IУ-138/2004 (уредба)	76
	IУ-275/2006	103
	IУл-14/2008	187
- Измена и допуна закона и других општих аката	IУо-25/2008	291
	IУз-113/2008	404
	IУз-64/2008	405
- Враћање у правни поредак правних норми које су престале да важе	IУ-50/2007	38
- Конкретне радње и поступци у току изјашњавања грађана о увођењу самодоприноса, контрола спровођења акта о увођењу самодоприноса	IУ-14/2007	236
- Усклађивање пензија корисника војних пензија	IУ-25/2007	408
г) ОСТАЛО		
- Усклађивање оспореног акта с Уставом и законом у току поступка	IУ-150/2004	168
- Оцена уставности и законитости непостојећих норми (тзв. „правних празнина“)	IУ-450/2004	168
- Окончавање поступка (одустанак од предлога, односно иницијативе, а Суд није нашао основа за наставак поступка)	IУ-204/2006	193
	IУл-9/2008	426
	IУ-205/2005	426
	IУ-361/2005	427
	IУ-149/2007	428
- Неблаговремен предлог или иницијатива	IУ-179/2006	73
	IУ-365/2005	199
	IУ-49/2007	423
	IУл-129/2008	424
- Непрецизан (неуредан) предлог или иницијатива	IУ-124/2005	398
	IУ-113/2006	419
	IУ-33/2005	420
	IУ-113/2006	421
	IУ-398/2004	421
	IУп-21/2008	422
	IУ-70/2008	423
	IУ-117/2005	423
	IУ-61/2007	423
	IУ-183/2007	423

	ГУл-37/2008	423
	IY-11/2005	423
	IY-136/2007	423
	IY-230/2006	423
- Анонимна иницијатива	IY-71/2006	143
	IY-260/2005	225
	IY-106/2008	425
- Застајање с поступком	IY-38/2006	428
- „IP“ предмети (ненадлежност Уставног суда)		стр. 429–430

РАДНИ ОДНОСИ

- Премештај и распоређивање запослених у државним органима (полицјских службеника)	IY-122/2007	69
- Систематизација радних места у Дирекцији за железнице (услови за обављање појединих послова)	IY-275/2006	103
- Систематизација радних места, услови за запослење, односно обављање послова запослених у органима општинских управа	IY-68/2007 IY-207/2005 IY-71/2006	132 139 143
- Поступак доношења Правилника о раду послодавца правног следбеника претходног послодавца	IYо-44/2008	259
- Овлашћење директора школе за доношење правилника о систематизацији радних места	IY-345/2004	151
- Обавезност прибављања мишљења синдиката у поступку доношења општег акта о праву на штрајк и утврђивању минимума процеса рада у делатностима од јавног интереса	IY-38/2008	263
- Уређивање права запослених – учесника у штрајку	IY-99/2007	266
- Предвиђање радње организованог прикупљања потписа и петиција на радном месту, без овлашћења послодавца, као теже повреде радне обавезе	IY-313/2004	268
- Радноправна заштита синдикалних представника за време и по престанку обављања функција	IY-313/2004	268
- Стручна спрема као услов за директора јавног предузећа	IY-44/2007	287
- Уређивање правилником о раду непосредне примене одредаба закона и других општих аката на питања која нису уређена тим правилником, уређивање износа отпремнине, умањење зараде као дисциплинска мера	IYо-25/2008	291

- Уређивање начина организовања и деловања синдиката запослених, услова за пријем у чланство синдиката, поступка и начина избора синдикалних органа и њихових овлашћења	IY-271/2006	294
---	-------------	-----

САГЛАСНОСТ ЗАКОНА И ДРУГИХ ОПШТИХ АКТА СА ПОТВРЂЕНИМ МЕЂУНАРОДНИМ УГОВОРИМА

- Одредбе Закона о порезу на додату вредност	IY-240/2005	18
- Одредбе Правилника о раду јавног предузећа	IY-25/2008	291

САМОДОПРИНОС

- Поступак доношења одлуке о увођењу самодоприноса (одбацивање иницијативе)	IY-14/2007	236
- Прописивање самодоприноса у фиксном износу према површини земљишта	IY-124/2006	232
- Обвезници самодоприноса, основица за обрачун и наплату самодоприноса, надлежност за обрачун и наплату самодоприноса, утврђивање износа самодоприноса, поступање са вишком средстава преко планираног износа, ретроактивност акта о увођењу самодоприноса, прописивање других обавезних елемената самодоприноса	IY-14/2007 IY-406/2005 IY-396/2005	236 240 248

САОБРАЋАЈ

- Дирекција за железнице (делокруг послова)	IY-275/2006	103
---	-------------	-----

СИНДИКАТИ

- Положај синдиката у поступку доношења општег акта о праву на штрајк у делатностима од јавног интереса	IY-38/2008	263
- Радноправна заштита синдикалних представника за време и по престанку обављања функција	IY-313/2004	268
- Начин организовања и деловања синдиката запослених, услови за чланство у синдикату, поступак и начин избора синдикалних органа и њихова овлашћења	IY-271/2006	294

СТАМБЕНИ ОДНОСИ

- Режим, услови и начин давања у закуп станова за решавање стамбених потреба корисника војних пензија	IY-254/2006	99
---	-------------	----

- Начин решавања стамбених потреба запослених у друштвеном предузећу, вредновање критеријума „значај радног места“ за решавање стамбених потреба према стручној спреми и по основу руковођења, вредновање критеријума „степен стамбене угрожености“ према различитим стамбеним ситуацијама, заштита права поводом одлуке о додели стана	IУ-141/2007	273
- Вредновање „значаја радног места“ као основ за решавање стамбених потреба запослених код корисника средстава у државној својини	IУ-254/2005	279
- Критеријум за давање у закуп стамбених зграда и станова у државној својини „резултат рада и квалитет обављеног посла“ није уређен у складу са одговарајућом Уредбом Владе	IУ-94/2008	284

СУКОБ НАДЛЕЖНОСТИ

- Сукоб надлежности између Народне банке Србије и Трговинског суда (поводом одузимања дозволе за рад и ликвидације банака)	ПУ-53/2005 ПУ-15/2006	433 446
- Нема сукоба надлежности (нису испуњене процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање Уставног суда)	ПУ-286/2006	454

УРБАНИЗАМ И ГРАДЊА

- Поступак израде и доношења Плана детаљне регулације	IУ-137/2006 IУ-112/2007	148 156
- Поступак израде и доношења Просторног плана	IУ-113/2007	152

УРЕДБЕ И ДРУГИ АКТИ ВЛАДЕ

- Уредба о ближим условима, начину и поступку за издавање дозволе за приређивање игара на срећу у играчницама	IУ-350/2005	65
- Уредба о начелима за унутрашње уређење Министарства унутрашњих послова	IУ-122/2007	69
- Уредба о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника	IУ-179/2006	72
- Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама	IУ-138/2009	76
- Уредба о престанку важења одређених уредби у области борачко-инвалидске заштите	IУ-121/2006	79

- Уредба о привременом ограничењу извоза одређених врста робе	IY-84/2007	82
- Одлука о накнадама за привремено коришћење радио-фреквенција и телевизијских канала	IY-137/2005 (обустава поступка)	84
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о условима и начину обрачунавања јавних прихода, садржини и начину вођења евиденције за промет робе са АП Косово и Метохија	IY-31/2005	87
- Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима	IY-186/2001 (обустава поступка)	89
- Уредба о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица	IY-186/2001 (обустава поступка)	89

УСТАВНЕ ЖАЛБЕ

О Д Л У К Е

У ставне жалбе у области кривичног права

- Повреда права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава, није повређено право на имовину из члана 58. Устава	Уж-261/2007	463
- Повреда права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава и права на судску заштиту мањинских права и слобода из члана 22. став 1. Устава	Уж-372/2008	472
- Повреда права на хитно одлучивање о законитости лишења слободе из члана 27. став 3. Устава, нису повређена права на слободу и безбедност из члана 27. став 1. Устава и права у вези са одређивањем притвора из члана 30. став 1. Устава	Уж-687/2008	476
- Нису повређена права на једнаку законску заштиту, без дискриминације из члана 21, на рехабилитацију из члана 35. и на једнаку заштиту права и на правно средство из члана 36. Устава	Уж-1197/2008	482
- Није повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава	Уж-731/2008	485
- Нису повређена права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. и на имовину из члана 58. Устава	Уж-266/2007	488
- Нису повређена права у вези са одређивањем притвора из члана 30. став 1. и право на претпоставку невиности из члана 34. став 3. Устава	Уж-581/2008	491

- Нису повређена права у вези са трајањем притвора из члана 31. Устава, а у вези са правом на забрану дискриминације из члана 21. Устава	Уж-262/2008	494
- Није повређено право на трајање притвора из члана 31. ст. 1. и 3. Устава	Уж-493/2008	497
- Нису повређена права на слободу и безбедност из члана 27. став 1. и у вези са трајањем притвора из члана 30. став 1. Устава	Уж-1197/2008	502
- Нису повређена права на судску заштиту из члана 22. став 1, на правично суђење из члана 32. став 1, на жалбу и друго правно средство из члана 36. став 2. и на преиспитивање одлуке од стране надлежног суда из члана 145. став 4. Устава	Уж-353/2008	506
- Нису повређена права на достојанство и слободан развој личности из члана 23. и посебна права окривљеног из члана 33. Устава	Уж-141/2008	509
- Нису повређена права на личну слободу из члана 27. став 1. и члана 30. став 1. Устава у вези са продужењем притвора	Уж-945/2008	511
- Није повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава	Уж-8/2008	515
Уставне жалбе у области грађанског права		
- Повреда права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава (парнични поступак)	Уж-536/2008	519
- Повреда права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава (парнични поступак)	Уж-193/2008	523
- Није повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава (парнични поступак)	Уж-741/2008	528
- Није повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, као ни слобода мишљења и изражавања из члана 46. Устава (парнични поступак)	Уж-904/2008	531
- Није повређено право на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава (парнични поступак)	Уж-189/2008	538
- Није повређено право на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава (извршни поступак)	Уж-315/2008	542
- Није повређено право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава (ванпарнични поступак)	Уж-304/2007	546

- Није повређено право на приступ суду из члана 22. став 1. и на правно средство из члана 36. став 2. Устава (парнични поступак)	Уж-186/2007	548
- Нису повређена права на судску заштиту и на правно средство из чл. 22. и 36. Устава (парнични поступак)	Уж-232/2008	551
- Није повређено право на накнаду штете због неправилног рада државног органа из члана 35. став 2. Устава (парнични поступак)	Уж-112/2007	554

Уставне жалбе у области управног права

- Повреда права на судску заштиту из члана 22. став 1. Устава и права на правно средство из члана 36. став 2. Устава	Уж-209/2008	556
- Повреда права на судску заштиту из члана 22. став 1. и права на правно средство из члана 36. став 2. Устава	Уж-179/2008	559
- Није повређено право на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава	Уж-306/2008	562
- Није повређено право на правично суђење из члана 32. и на једнаку правну заштиту из члана 36. Устава	Уж-184/2008	567
- Није повређено право на правично суђење из члана 32. и на једнаку заштиту права и правно средство из члана 36. Устава	Уж-175/2007	572
- Нису повређена права на судску заштиту из члана 22. став 1, на жалбу и друго правно средство из члана 36. став 2. и на имовину из члана 58. став 1. Устава, у преосталом делу одбацивање уставне жалбе због недопуштености	Уж-82/2007	576
- Није повређено право на жалбу и друго правно средство из члана 36. став 2. Устава, у преосталом делу одбацивање уставне жалбе због недопуштености	Уж-423/2008	580
- Није повређено право на правично суђење из члана 32. и на жалбу из члана 36. Устава	Уж-423/2008	584

РЕШЕЊА

Недопуштена уставна жалба

а) Уставна жалба изјављена против аката донетих или радњи предузетих пре ступања на снагу Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године решења на стр. 587–609

б) Против оспореног акта, односно радње не може се изјавити уставна жалба	решења на стр. 609–627 Одлука Уж-82/2007 576 Одлука Уж-423/2008 580
в) Недостатак активне легитимације подносиоца уставне жалбе	решења на стр. 627–633
г) Нису исцрпљена правна средства против оспореног акта	решења на стр. 634–645

Не надлежност Уставног суда за одлучивање

а) Захтев уставне жалбе да Уставни суд поступа као инстанциони суд у односу на акте редовних судова или других државних органа	решења на стр. 645–650
--	------------------------

Не благовремена уставна жалба	решења на стр. 650–659
-------------------------------	------------------------

Неуредна или непотпуна уставна жалба

а) Уставна жалба изјављена од неовлашћеног лица, односно без овлашћења лица које је у име подносиоца изјавило уставну жалбу	решења на стр. 660–664
б) Уставна жалба не садржи податке и доказе неопходне за вођење поступка по уставној жалби	решења на стр. 664–672

Недозвољен предлог за повраћај у пређашње стање	решења на стр. 672–677
---	------------------------

Неоснован предлог за повраћај у пређашње стање	решења на стр. 677–682
--	------------------------

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

(497.11)

БИЛТЕН / Уставни суд Србије ; главни и одговорни
уредник Катарина Манојловић Андрић. Год. 1, бр. 1
(1968) – Београд : Уставни суд Србије, 1968 – (Београд :
Службени гласник). – 24 стр

Повремено
ISSN 1821-4320 = Билтен Уставног суда Србије
COBISS.SR-ID 90916876

ГЛАСНИК
ШТАМПАРИЈА

